

༡༡། གློ་མང་མཁན་བྱུང་ངག་དབང་ཉི་མའི་
གསུང་འབུམ།

སྤོང་ཅ་བ།

འབྲས་སྤྱངས་བག་ཤིས་གློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

Drepung Tashi Gomang Library

དེ་ལྟར་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་།

[༠༧༩]

མཚན་བྱང་།

༩༩། །རིས་པ་དོན་གྱི་མཁས་ཀྱི་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་ལྷུངས་པ་གྲ་གིས་སྒྲིམ་པ་གི་
མཁན་རབས་དོན་གཉིས་པ་ལ་རྒྱུན་པ་དབང་གི་མཉེས་
གསུང་འབྲས་བཞུགས་སོ།།

།ཐོག་མའི་པ།།

འབྲས་སྤངས་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ལྷན་པ་

པལ་ལྷན་པ་གསུང་།

www.gomanglibrary.com

དཔལ་ལྷན་པ་གསུང་། འབྲས་སྤངས་སྒྲིམ་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་

འབྲས་སྤངས་སྒྲིམ་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་

དེ་ལྟར་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་འབྲས་སྤངས་སྒྲིམ་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་

མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་མཚོ་དཔལ་ལྷན་པ་

Copyright ©GomangLibrary 2018

དཀར་ཆག

- ༡༡། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་ཏེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་དོན་རྟོག་ཅུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། 1
- ༡༢། །སེམས་ཀྱི་སྤྱང་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། 332

༡༡། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་ཤེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་དོན་རྩོད་བྱུང་བ་སྟན་རྒྱས་པའི་འབྲས་
བྱ་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ། །

སྟོབས་བརྩའི་ལྷན་པོས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མནན་ཞིང་། །
སྐྱུ་བཞིའི་བང་རིམ་མཆོག་ཏུ་འཕགས་པའི་ཆེར། །
མཐུན་པའི་སྐྱུ་གྱིས་འགྲོ་ལ་རྟག་གཟིགས་པ། །
སྟོན་པ་ལྷ་མིའི་དབང་པོར་གྲས་ཕྱག་འཛམ། །
མགོན་དེའི་རྒྱལ་ཁྲི་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱའི་སྤིང་། །
མ་ལུས་གཅིག་ཆར་ཆོས་གྱིས་སྦྱོང་མཛད་པ། །
བྱུང་པའི་གསང་གསུམ་མདོན་གྱུར་བདུད་བཞི་ལས། །
རྒྱལ་བ་མི་པམ་མགོན་པོའི་ཞབས་ལ་འདུད། །
ཡུམ་དོན་དཀའ་སྦྲུམ་བརྩ་གཉིས་ལོར་བསྐྱབས་པའི། །
མི་པམ་གསུང་རྒྱན་གང་གྲུའི་ཚུ་སྤྱང་ཆེ། །
ལྷ་ཡི་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་མ་ལུས་པར། །
བྱུང་མཛད་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཞབས་ལ་འདུད། །
སྤིང་ཞིའི་མིག་གཅིག་བྱུང་པས་ང་ཉིད་འདས་རྗེས་སྟ། །
ཁྱོད་ནི་བྱིས་པའི་རྩལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་མཛད་པ་སྟེ། །
ལྷ་སྤྱི་མི་སོགས་འཁོར་དབྱས་དགོན་གནས་ལུང་བསྟན་པའི། །
ལཔ་གཅིག་འཇམ་མགོན་སླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་གྲས་ཕྱག་འཛམ། །
གང་གིས་བདག་ལ་རིགས་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། །
མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་མན་ངག་རྗེས་བསྟན་དང་། །

བསྐྱབ་པ་སྦྱུང་དང་དབང་བསྐྱར་བྱིན་རྒྱལ་པའི།

དངོས་བརྒྱད་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་གྲུས་ཕྱག་འཛུལ།

གང་ཞིག་དགོ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་བབྱང་མཐུས།

སྒང་དོར་འབྱེད་པའི་སྒོ་མིག་རབ་གསལ་ཞིང་།

ཡང་དག་ལམ་བབྱང་སྒྲུབ་པའི་མོས་བཙོན་ཅན།

སྐལ་ལྷན་དེ་དག་དང་བས་འདིར་ལྷགས་ཤིག།

ཅེས་མཆོད་པར་བཙོན་པ་དང་སྒྲོད་ལྷན་མཉན་པར་བསྐྱལ་བ་དེ་ཙམ་སྒོན་དུ་བཏང་
ནས་ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་རྒྱལ་བ་མི་པམ་མགོན་པོས་རང་ཅག་
རྣམས་ལ་སྒྲེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་བའི་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷའི་ནང་ཆོན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ཆོག་དོན་དོ་སྒྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པས།

འདི་ལ་མཆོད་ཀྱི་དོན། འཇུར་ཀྱི་ཕྱག་གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་དང་བཞི།
དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། མ་རྩ་ཡུ་ན་སུ་ཏ་ཨ་ལི་ཀླ་ར་རྩ་མ་ཀླ་རི་ཀླ། བོད་སྐད་དུ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཞེས་བྱང་། གཉིས་པ་འཇུར་ཕྱག་ནི།
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཛུལ་ལོ། ཞེས་བྱང་། གསུམ་པ་
གཞུང་གི་དོན་ལ་གཉིས། བཙོན་བྱ་ཐེག་ཆེན་མི་བསྐྱུ་བར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྐྱབ་ནས་ཉམས་སུ་
ལེན་ཚུལ་ལོ། གང་པོ་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་ངོས་བབྱང་བ་དང་། དེ་ལ་མ་རྩོགས་པ་དང་ལོག་
པར་རྩོག་པའི་དྲི་མ་སེལ་བའོ། གང་པོ་ལ། དགོས་པ་དང་། བཙོན་བྱ་དང་། མཆོད་དོན་དང་།
ཆེ་བ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་བཞི།

དང་པོ། ཐེག་ཆེན་ངོས་བབྱང་བའི་དགོས་པ་དོན་ཆོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱར་པའི་
སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དོན་ཤེས་དོན་སྟོན་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ངག་དང་ཆོག་རྣམས་དྲི་མེད་པས། ལྷག་
བསྐྱལ་བསྐྱལ་བྱེད་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྐྱག་བསྐྱལ་འགོ་ལ་སྦྱང་རྩེ་ལས། ཐེག་མཆོག་བསྐྱར་
པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཡིས་འགོ་བའི་སེམས་ཅན་ལ། འབྱོར་བའི་དོན་ཚུལ་སྒྲ་མེད་ལྟར་ལ་
རྣམ་ལྷའི་བདག་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད། ཅེས་བྱང་། དོན་ཆོན་བརྒྱད་ནི། གང་བརྒྱན་པར་བྱེད།

གང་ལ་བརྒྱན་པར་བྱེད། གང་གིས་བརྒྱན་པར་བྱེད། གང་གི་ཆེད་དུ་བརྒྱན་པར་བྱེད། རྒྱ་
གང་ལས་བརྒྱན་པར་བྱེད། གང་གི་རྒྱ་དུ་བརྒྱན་པར་བྱེད། གང་གི་དོན་དུ་འཕམ་ཡུལ་གང་
ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱན་པར་བྱེད། གང་ས་ཇི་ཅམ་གྱིས་བརྒྱན་པར་བྱེད་པ་དང་བརྒྱད། དེ་ཡང་
རིམ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེང་དོན་ཤེས་པའི་གང་ཟག་བྱམས་མགོན་གྱིས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེང་བརྒྱན་པ་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་དང་། གང་ལ་བརྒྱན་པར་བྱེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྟེང་ཆོག་དོན་ལ་བརྒྱན་པ་སྟེ་དོན་སྟོན་རབ་ཏུ་བྱེད་པའོ། གང་གིས་བརྒྱན་པར་
བྱེད་ན་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ་བུ་གི་དག་ཆོག་དེ་མ་མེད་པས་བརྒྱན་ནོ། །དག་ཡན་ལག་བརྒྱད་
ནི། ཀུན་ལ་བྱུང་པས་གོང་ཁྱེད་བ་ཉིད་དང་། གང་དས་སྟན་པས་སྟན་ཞིང་འདེབས་པ་དང་།
རྟགས་དང་བྱེད་པ་མ་འཆོལ་བས་རྣམ་པར་གསལ་བ་དང་། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དཔེ་རྟགས་
དང་བཅས་པས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། དུག་གསུམ་སེལ་བས་མཉན་པར་འོས་པ་
དང་། ཟང་ཟིང་ལ་མི་ལྟ་བུ་ཆེན་མེད་པ་དང་། གཞན་སྟན་མི་འབྱིན་པས་མི་མཐུན་པ་མེད་
པ་དང་། སྟོབས་པ་མི་ཟད་པས་གཏུགས་པ་མེད་པ་དང་བརྒྱད། དེ་དག་ལས་ངོ་བོའི་ཡོན་ཏན་
གཉིས། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་གཅིག་ཆགས་སྤང་སྟོངས་གསུམ་
མེད་པའི་ཀུན་སྟོང་གི་ཡོན་ཏན་གསུམ་རྣམས་སོ། །ཆོག་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ཆོག་དང་ཡི་གེ་
ཆད་མ་དང་མི་འགལ་བས་རིགས་པ། ལྷ་ཕྱི་མི་འགལ་བས་འབྲེལ་བ། གཞུང་དང་མི་འགལ་
བས་མཐུན་པ། གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པས་རུང་བ། གོ་སྐྱོ་བས་འབྱོར་བ། སྟོ་དང་འཆོམས་པས་
འཕྲོད་པ། ཆོ་རབས་གཞན་ཏུ་པན་པས་འཆོམས་པ། སྟོ་བ་སྟེལ་བས་འགྲུས་སྟོང་གི་ཡན་ལག་
དང་བརྒྱད། དེ་དག་ལས་བརྗོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་གསུམ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས། འབྲས་
བུའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་རྣམས་སོ། །ཞིབ་པར་འབྲེལ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཆེད་
དུ་བརྒྱན་པར་བྱེད་ན་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐལ་ལས་བསྐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་གང་
བརྒྱན་པར་བྱེད་ན་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྟུག་བསྐལ་འགོ་ལ་སྟོང་རྗེ་ལས་སོ། །གང་གི་རྒྱ་དུ་
བརྒྱན་པར་བྱེད་ན་ཆེན་པོ་བདུན་ལྟ་བུ་ཐེག་པ་མཆོག་ཉིད་བརྟན་པའི་རྣམ་པའོ། །གང་
གི་དོན་དུ་བརྒྱན་པར་བྱེད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགོ་ཞིང་གཞན་

དོན་ཞུགས་པའི་མཆོག་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་བརྒྱན་པའོ། །ཡང་གདུལ་བྱ་གང་ལ་ན། ཐེག་མཆོག་
དེ་ཡིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལའོ། །རྒྱན་གྱི་གྲངས་རྣམ་པ་དུ་
ཞིག་གིས་བརྒྱན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། འབྱོར་བ་སྟེ་འབྲེལ་ཆགས་པའམ་རིགས་པའི་དོན་གྱི་ཚུལ་
ཐེག་པ་སླ་ན་མེད་པར་གྱུར་པ་དོན་རྣམ་པ་ལྗེའི་བདག་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་པའོ། ། དོན་
རྣམ་པ་ལྗེ་དཔེ་ལྗེ་དང་བཅས་པ་འོག་དེ་མ་ཐག་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་གྱི་བརྗོད་བྱ་དཔེ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་
སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། གསེར་ལས་བརྒྱངས་བྱས་འདྲ་ཞིང་པརྒྱ་རྒྱས་པ་བཞིན། །བཀའ་པས་ཉན་
པ་གཡོས་ལེགས་ཁ་ཟས་ཟ་བ་འདྲ། །འཕྲིན་ཡིག་ལེགས་པ་ཐོས་འདྲ་རིན་ཆེན་སྒྲིམ་བྱེ་
ལྟའི། །ཆོས་དེ་འདིར་བཤད་པ་ཡང་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་བྱང་། འདིའི་དོན་
འཆད་པར་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་དཔེ་ལྗེས་ཆོས་དེ་དོན་རྣམ་
པ་ལྗེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་ཏེ། བསྟུབ་པར་བྱ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་རྒྱ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་།
བསམ་པར་བྱ་བ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པའི་དོན་སོ་སོ་
རང་གིས་རིགས་པར་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དཔེ་ལྗེ་ནི། གསེར་ལས་བརྒྱངས་བྱས་པ། ཉི་མས་པརྒྱ་རྒྱས་པ། བཀའ་པས་ཉན་པ་ཁ་
ཟས་ཟ་བ། གྲོགས་བཟང་པོའི་འཕྲིན་ཡིག་ཐོས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིམ་ཆེ་བ་དང་ལྷ། དཔེ་དག་
གིས་དོན་རྣམས་རི་ལྟར་མཆོན་ཚུལ་དབྱིག་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཞིབ་རྒྱ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །མིང་དང་རྒྱ་མཚན་དང་། རྣམ་རྟོག་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལྗེ་ལ་དོན་ལྡར་ངོས་བཟུང་བའང་མཁས་པ་འགའི་གསུང་དུ་སྟངས་། མདོར་བསྟུས་ན།
དཔེ་དེ་དག་གིས་མཆོན་པའི་ཆོས་དེ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་འདིས་བཤད་པ་ལ་ཡང་མཁས་པ་རྣམས་
དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་དོ། །ཡང་སྒྲིམ་བྱམས་ཆོས་གཞན་རྣམ་པ་བཞིའོ། །

གསུམ་པ། མཆོན་དོན་སྤུན་སྤམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། གཟུགས་
རྒྱན་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་བ། །མཐོང་བའི་དབང་གིས་མི་རྣམས་
རབ་རྒྱ་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ལེགས་གསུངས་རྟག་རྒྱ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་

ལྷན་པ་ཡི། །ཆོས་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཕྱེ་བས་མཁའ་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཆོག་སྐྱེད། །རྒྱན་ཞེས་
པ་དཔེའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་
གདུ་བྱ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་ན་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་དགའ་བསྐྱེད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ལུས་ཀྱི་ལྷན་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་དུ་དགོ་བས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཏྲག་ཏུ་གཟུངས་དང་པར་
ཕྱིན་བཅུ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཉིད། བསྟན་བཅོས་འདིར་རྣམ་པར་བྱེ་བས་མཁའ་
པ་རྣམས་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་ཅེས་པའོ། །

བཞི་པ། ཆེ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པ་ལ། སྐྱིབ་པ་སྤོང་བའི་ཡོན་ཏན་ལ་དབང་
བསྐྱར་བའི་ཆེ་བ། ཡོན་ཏན་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆེ་བ། འཕགས་པའི་ནོར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
པའི་ཆེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ། སྐྱིབ་པ་སྤོང་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་
ནི། ཇི་ལྟར་མནམས་ན་རབ་དགྲུ་ལ། རྒྱངས་ན་ཞེས་པའི་སྟན་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
གཉིས་སུ་གནས། །དོན་དང་ཡི་གེར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་
སྟན་འགའ་ཞིག་ནི་བསྟན་པར་ཉེ་དགྲུ་བ་སྟེ། རྒྱང་དགའ་ཞིང་གདུང་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར་སྤང་
ཡང་རྩ་རྒྱང་ན་ཞེས་ཞིང་ནད་སེལ་བ་བཞིན་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེའི་ཆོས་ཀྱང་ཆོག་
དོན་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆོག་ལ་གཟུགས་མེད་སྤྲ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྲ་ཇི་
བཞིན་མིན་པ་དགོངས་གཞི་ཅན་ཡོད་ཀྱང་། དགོངས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བར་བྱས་ན་
སྐྱིབ་གཉིས་ཀྱི་ནད་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། ཡོན་ཏན་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། ཆོས་
དགའ་རྒྱ་ཆེན་ཟབ་མོ་འདི། །རྒྱལ་པོ་བཞིན་དུ་མཉེས་པར་དགའ། །མཉེས་པར་བྱས་ན་དེ་
བཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་མཆོག་གི་ནོར་བྱིན་བྱེད། །ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་བཟང་པོ་ནི་བྱ་
བ་བཟང་པོ་ལ་མཉེས་པར་བྱ་ཡི་བྱ་བ་ངན་པ་དང་པལ་པ་དང་། དམངས་སལ་བས་མཉེས་
པར་བྱ་དགའ་ཞིང་། བྱ་བ་བཟང་པོ་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཉེས་པར་བྱས་ན་དོན་ཆེན་པོ་འཕྲོ་བ་པ་
བཞིན་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དགའ་རྒྱ་ཆེན་ཟབ་མོ་འདིའི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་ལ་ཐོས་

བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདྲིགས་ཆོད། བསྒྲིམས་པས་ཉམས་སུ་བྲངས་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོག་སྟོབས་
བཅུ་སོགས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ལྷ་བུ་སྦྱིན་པར་བྱེད། ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་འཕགས་པའི་ནོར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེ་བ་དཔེས་མཆོན་ནས་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རིན་ཆེན་རིགས་ལྡན་རིན་ཐང་མེད། །ལྷ་མི་ཤེས་པའི་མི་མི་མགུ། །དེ་
བཞིན་མི་མཁས་ཆོས་འདི་ལ། །བསྒྲོག་ན་དེ་བཞིན་མགུ་བར་འཁྱུར། །དེ་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་
རིགས་ཏེ་ཁམས་དང་ལྡན་པ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དེ། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་མི་ཤེས་པའི་མི་
མི་མགུ་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡོན་ཏན་མེད་པ་མི་མཁས་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མི་མགུ་ལ།
བསྒྲོག་ན་སྟེ་མཁས་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མགུ་ཞིང་དགའ་ལ། དེ་
བཞིན་ཆོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པའི་ནོར་བུ་སོགས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་
འཕྲོ་བར་འཁྱུར། ཞེས་པའོ། །འདི་ཡན་གྱི་སྒྲོ་ཀ་དུག་པོ་དག་གིས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མིང་
དང་། བརྗོད་བྱ་དང་། དགོས་པ་དང་། ཞར་ལ་འབྲེལ་བ་དང་། ཆེ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་
དང་། སྤྱོད་ལྡན་མཉན་པར་བསྐྱལ་བ་སོགས་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་བསྟན་
ཏོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེའི་རྒྱན་ལས་ལེའུ་དང་པོའོ། །

གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་བཀའ་བསྐྱབས་ཏེ་དེ་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་
ངི་མ་བསལ་བ་ལ། རྒྱུགས་སྡེ་མ་ངོས་བབྱང་བ་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་རྩ་བར་མི་གསལ་ལ། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། ཁ་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་ལ་ཕན་ཡོན་འདི་ལྷ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དེ་
དག་ལ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཉིད་དུ་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་མཆོམས་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་ལ། རྒྱུགས་སྡེ་
རྣམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་སྦྱབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ལ།
སྦྱབ་བྱེད་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོད་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་
འདས་རྗེས་སུ་རྟོག་གེ་བ་ཕྱ་ལྟེགས་བྱེད་དག་གིས་བསྟན་པ་ལ་གཞི་དཔེའི་ཆེད་དུ་བརྒྱམས་
པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུངས་ནས་འདས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་

མྱེད་དང་། ཉེན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་སྟོན་པའི་མྱེད་དང་། བཅས་ཅད་མེད་པར་སྟོན་པ་
 སོགས་ཀྱི་སྟོན་དང་བཅས་པས། རྗེ་སྟོན་གསུམ་གང་དྲུང་མ་བཟུས་པའི་མྱིར། ལ་སོགས་
 ཟུབ་བྱེད་བཙོ་བརྒྱད་སོགས་ཡོད་པ་རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྟོག་
 གཤམ་འབར་བ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ཁྱབ་མཐའ་ཆེན་མོ་གདོང་ལུང་སྐུ་དབྱངས་ཅ་འགེལ་
 དང་། ཆེན་པོ་རྟོར་གྱི་ཁྱབ་མཐའ་ཆེན་མོ་དཀའ་གནད་མདུད་གྲོལ་སྟོ་གསལ་གཅིས་རྟོར་
 རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ། གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྟོང་མི་རིགས་པར་སྐྱབ་པ་དང་།
འདོར་བའི་རྒྱ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐེག་
ཆེན་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ། ཐེག་ཆེན་སྒྲིབ་མི་རིགས་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་བརྒྱད་བཏུན་པའི་སྒྲོ་ག་
 གཅིག་ནི། སྤར་ལུང་མ་བཏུན་ཏེ་ཏུན་ཅིག་བྱུང་། །སྒྲོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱུང་པའི་དང་། །ཡོད་
 དང་མེད་ནམ་ཡོད་མེད་དང་། །གཉིན་པོ་དང་མི་སྐྱ་གཞན་གྱིར་། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
 རིམ་བཞིན་སྐྱེས་ལས་བྱེད་དག་གིས་བཏུན་པ་ལ་གཞོད་ཕྱིར་བརྟམས་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་དུ་བཏུན་དགོས་པ་ལས་མ་བཏུན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་གསུངས་
 པའི་གནས་དེ་དང་དེར་འཁོར་དེ་དང་དེ་ལ་གསུངས་པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དང་ཏུན་
 ཅིག་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟོག་གི་པ་སྐྱེས་ལས་བྱེད་ནམས་ཀྱིས་བྱས་པ་མིན་ཏེ། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་
 བའི་ཆོས་འདི་རྟེན་བྱ་ནི་དེ་དག་གི་སྒྲོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་གཞན་ཞིག་གིས་
 སངས་རྒྱས་ནས་བཤད་དོ་ཞེས་ན་ནི། འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་བྱབ་སྟེ། འདི་སྐད་
 དུ་འཆད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་དང་མེད་ན་ཡོད་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི།
 གཤམ་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྩུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་ན་ནི། དེ་ཡོད་དང་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་
 ཡིན་པར་བྱབ་སྟེ། འདི་ལས་གཞན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་མེད་ན་
 བྱི་དེ་མེད་དང་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡང་མེད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི་སངས་ཀྱི་བཀའ་
 ཡིན་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་རུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་མེད་པར་སངས་

རྒྱུ་རྒྱུ་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྒོ་མ་ན་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་
འཇུག་བའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཆོག་རྒྱུ་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་གཞན་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དབྱིག་འབྲེལ་ལས་ཞིབ་
རྒྱུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། མ་ངེས་པ་སྟོང་བ་དང་། མ་སྒྲུབ་པ་སྟོང་བ་གཉིས། དང་
པོ་ལ། གཏན་ཆོག་དང་པོ་མ་ངེས་པ་སྟོང་བ་དང་། གཏན་ཆོག་ལྷ་པ་མ་ངེས་པ་སྟོང་བ་
གཉིས།

དང་པོ་ནི། བསྟན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཆེན་པོ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་ངེས་པར་ལུང་
དུ་བསྟན་དགོས་པ་ལས་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་རུང་ངོ་། ཁྱིའི་ཕྱིར་ན། ཆོས་ཀྱན་མདོན་སུམ་
དུ་གཟིགས་པའི་སྒྲུན་མངའ་བའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་ཆེན་གྲངས་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པའི་བསྟན་པ་
དག་གྲང་ཡལ་བར་མི་འདོར་བར་རིང་དུ་གནས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒྲུང་བར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། དུས་གསུམ་ཀ་ལའང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་བསྐྱེད་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རྟགས་གསུམ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་ན་མདོན་སུམ་
སྒྲུན། བསྟན་པ་དག་གྲང་སྒྲུང་བར་མཛད། དུས་ལའང་ཡེ་ཤེས་མ་བསྐྱེད་པས། རྟེན་ཕྱིར་
བཏང་སྟོམས་མི་རུང་ངོ་། ཞེས་བྱུང་།

གཉིས་པ། གཏན་ཆོག་ལྷ་པ་ལ་མ་ངེས་པ་སྟོང་བ་ལ། སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། འགལ་
བ་བྱེད་བྱ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཡོད་དང་མེད་དང་ཞེས་པའི་བྱ་བ་
མ་ངེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉིད་སངས་རྒྱུ་འཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། ཞེས་པའི་དོགས་པ་ཁོངས་སྟོང་གི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ནི་ཐེག་པ་
འདི། ཞེས་པ་ཆོས་ཅན་དང་། ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་མིན། ཞེས་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་།
གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའམ་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བའི་ཐབས་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། རང་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་
པས་སངས་རྒྱུ་སྒྲུབ་པའི་ཉེ་བའི་ཐབས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་བསྒྲུས་པའི་
རྒྱུ་སྒྲུ་ཀྱི་སྟོད་པ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྟེ་སྟོད་ལས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་

དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ལ་འཆད་པར། མ་ཆང་ཧ་བ་དང་འགལ་བར་
དང་། ཐབས་མིན་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་གྱིར་ཀ། ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་དང་། སྤར་གྱི་ཆོག་
རྒྱུ་གཉིས་བཅས་སྒྲིམ་གཅིག་བྱུང་།

གཉིས་པ། འགལ་བ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་རྣམ་པ་ལྗེ་སྒྲིམ་
སངས་རྒྱལ་བའི་ཉེ་བའི་ཐབས་དང་འགལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་འབའ་ཞིག་གི་དོན་གཙོ་
བོར་འདོད་པས་བསམ་པ་འགལ། དེ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པས་བསྟན་པ་འགལ། དེ་ཅམ་གྱི་
ཕྱིར་དུ་བཙོན་འགྲུས་བཙོན་པས་སྦྱོར་བ་འགལ། དེ་ཅམ་གྱི་ཆོག་ལ་བརྟེན་པས་རྟེན་པ་ལ་
འགལ། ཆོ་གསུམ་གྱིས་ཐར་པ་སྦྱབ་པས་དུས་ཀྱང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འཆད་
པར། བསམ་པ་དང་ཉེ་བསྟན་པར་དང་། སྦྱོར་པ་དང་ཉེ་རྟེན་པ་དང་། དུས་འགལ་པ་
ཕྱིར་ན། ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་འཆད་པར། དམན་གང་། ཞེས་དང་། བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་འཆད་
པར། དེ་ནི་དམན་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཞེས་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་བྱུང་།

གཉིས་པ། མ་གྲུབ་པ་སྤོང་བ་ལ། བཀའ་མཆན་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་སྤོང་བ་དང་། གཏན་
ཆོག་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་པ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་རོལ་པོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་
ནི་མདོ་སྤྱོད་ལ་མི་འཇུག་འདུལ་བ་ལ་མི་སྤང་། ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། གཉིན་
པོ་དང་ནི་སྤྱོད་གཞན་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་རྒྱས་པར་བཤད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་གསུམ་དུ་མ་བསྟན་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་
གནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྦྱོན་པར་མདོ་སྤྱོད་དང་མཐུན་པས་རང་གི་མདོ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྤྱི་བ་
གཉིས་འདུལ་བའི་ཐབས་སྦྱོན་པས་རང་གི་འདུལ་བ་ལ་འང་སྤང་བའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱ་བ་
མོ་དབྱ་མའི་ལྟ་བ་དང་། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་བྱམས་དང་སྤྱི་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་
བསྟན་པས་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རང་གི་ཉིད་
ལ་འཇུག་པ་ཧ་དང་། རང་གི་འདུལ་ལ་འང་སྤང་བྱིར་དང་། བྱང་བའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་ཆེད་
ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་དང་ནི་འགལ་བ་མེད་ཀྱི། ཅེས་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་བྱུང་། འང་སྤྱི་བ་བྱང་བ་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱི་རྗེ་མཆན་ཉིད་སྦྱོན་པའི་ཆ་ནས་རང་གི་མདོ་སྤྱོད་པར་ཡང་བསྟན་

པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། གཏན་ཆོགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་པ་སྔོང་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི།
རྟོག་གེ་བརྟེན་ཅིང་ཉ་མ་ངེས་པ་ལ། །མ་བྲུབ་ཀྱི་རྫོབ་སྒྲིབ་ཅན་ལ། །བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་
འདོད། །དེ་བྱིར་དེ་ནི་དེ་ཡུལ་མིན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྔོན་དོན་དང་
བཅས་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་གེའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
མ་རྟོགས་པས་ལུང་དང་གཏན་ཆོགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། རྟེན་གཞན་གྱིས་དམ་བཅའ་
འཇུག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ་མ་ངེས་པའི་བྱིར་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་མ་བྲུབ་པའི་བྱིར་ཤ། ཀྱིན་
རྫོབ་གྱི་ཆོས་འགའ་ཡང་རུང་བ་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར། རྟེན་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེད་ན་
གཏུགས་པར་འཇུག་བའི་སྒྲིབ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟེན་འཕགས་ལམ་མ་ཐོབ་པས་བྱིས་པ་
སོ་སྒྲིབ་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དགོས་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ནི་དེའི་ཡུལ་མིན་ནོ། །མངོན་རྟོགས་རྟེན་
ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། །གཞན་གྱིས་
ཐུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་སྒྲིབ་བརྩ་ཡིས་བདག་ཉིད་གྱི། །ཞེས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་ལོ། །

གསུམ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྔོན་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་
གཅིག་ནི། རྟེན་ཆེའི་བྱིར་དང་ཟབ་པའི་བྱིར་ཤ། །ཡོངས་སུ་སྒྲིན་དང་ཉ་རྣམ་མི་རྟོག་ །དེ་བྱིར་
འདི་ལ་གཉིས་བསྟན་ཏེ། །དེ་ནི་སྒྲིབ་ན་མེད་པའི་ཐབས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྡེ་སྔོན་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་ཅན་དུ་རྟེན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལས་ནི་
ཟབ་རྒྱས་གཉིས་སམ་ཆོགས་གཉིས་བསྟན་པའི་བྱིར་ཤ། རྟེན་སྟེ། རྟེན་ཆེ་བའི་སྟོན་ནས་སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་ཤ། ཟབ་པའི་སྟོན་ནས་ཤིན་ཏུ་མི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་བྱིར་
རོལ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་གོང་དུ་ཐབས་མིན་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་བྱིར། །ཞེས་པ་ལ། །འོ་ན་ཐེག་
ཆེན་སྡེ་སྔོན་གྱང་ཐབས་མ་ཡིན་པར་འཇུག་ཞེས་ཁོངས་སྔོང་གི་བཀལ་བའི་ལན་བཤད་པ་
ཡིན་ཏེ།

གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་འདོར་བའི་རྒྱ་དགག་པ་ལ། འདོར་བའི་རྒྱ་ནི་གང་ཟག་གི་
སྟོན་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཆོས་ལ་སྟོན་མེད་ཚུལ་དང་། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྔོང་མི་རིགས་པ་དང་

གསུམ། དང་པོ། ཐེག་ཆེན་འདོར་བ་རྒྱ་བཞི་དང་བཅས་པ་དགག་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། འགྲོ་
བ་དེ་གནས་མིན་ལ་སྒྲག་པ་གཏུང་བྱེད་འགྱུར། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་ཕུང་ཆེན་བསགས་
བྱས་ཡུན་རིང་དུ། །རིགས་མེད་ཀྱོགས་ངན་སྟོན་དགེ་མ་བསགས་སྒྲོ་མ་སྦྱངས། ། ཆོས་
འདིས་སྒྲག་འགྱུར་འདི་ན་དོན་ཆེན་འདི་ལས་ལྷང་། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ལ་མི་
མོས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒྲག་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་སྒྲག་ནས་སྦྱར་བ་
བཏབ་པའི་ཉེས་པ་དེས་འབྲས་བྱ་ངན་སོང་དུ་དུས་ཡུན་རིང་གཏུང་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་བསགས་ཅིང་བྱས་པའི་བྱིར། དེ་འདྲིའི་གང་ཟག་
ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལ་སྒྲག་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་མེད་པའམ་མ་སང་པ་དང་།
ཀྱོགས་ངན་གྱིས་བྱིན་པ་དང་། སྟོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དང་ཕྲད་པའི་དགེ་བ་མ་བསགས་པ་
དང་། ཆོ་འདི་ལའང་ཐེག་ཆེན་ལ་སྒྲོ་མ་སྦྱངས་པའི་བྱིར་ན། ཆོས་འདིས་སྒྲག་པར་འགྱུར།
ཐེག་ཆེན་ལ་དད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོ་འདིར་དད་པར་མ་བྱས་ན་དེའི་སྟོབས་གྱིས་དོན་ཆེན་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདི་ལས་ལྷང་བའམ་ཉམས་པར་འགྱུར།

གཉིས་པ། ཆོས་ལ་སྟོན་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་བརྒྱད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། དེ་ལས་
གཞན་དང་གཞན་མེད་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་། རྗེས་སོང་བྱིར་། །སྣ་ཆོགས་སྟོན་ཅིང་མང་པོའི་
སྒྲོ་ནས་ཉག་ཏུ་སྟོན་དང་ལྡན། །རི་སྐད་བཤད་བཞིན་དོན་མིན་བཅོམ་ལྡན་དགོངས་པ་ཤིན་
ཏུ་ཟབ། །མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་བཟགས་ན་ཆོས་འདིས་སྒྲག་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱང་།
དེ་ལས་གཞན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འོན་
ཏེ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། གཞན་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིས་བྱ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལམ་མོ། །རྗེས་སོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་བྱང་བའི་བྱིར་རོ། །སྣ་
ཆོགས་སྟོན་ཅེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ལས་ཆོགས་གྱི་ལམ་སྣ་ཆོགས་སྟོན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་འབའ་
ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདི་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །མང་པོའི་
སྒྲོ་ནས་ཉག་ཏུ་སྟོན་དང་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་དག་མདོ་དེ་དང་དེ་དག་ལས་རྣམ་གྲངས་

མང་པོ་དག་གིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲིང་པ་ཉིད་སྒྲིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་
ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལན་ཅིག་དགག་པ་ཅམ་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། རི་སྐད་
བཤད་པ་བཞིན་དོན་མིན་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་དོན་ནི་སྐྱེ་ངི་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་
སྐག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དགོངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི།
སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་སྟེ་ཤེས་པར་དགའོ། དེ་
ལྟ་བུས་ན་བདག་ཅག་གིས་དེ་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། སྐག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་བརྟགས་ན་སྐག་པ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྒྲིང་མི་རིགས་པ་ལ། ཡང་མའི་སྒྲིན་ནས་འདོར་མི་རིགས་
པ་དང་། ཡང་མིན་གྱི་སྒྲིན་ནས་འདོར་མི་རིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་
ནས་འདོར་མི་རིགས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་འདོར་མི་རིགས་པ་དང་། དམན་
པའི་རིགས་ཅན་གྱིས་འདོར་བས་མཆོག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་འདོར་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་
ཀ་གཅིག་ནི། འདི་ན་དང་པོ་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང་། རྒྱལ་བཞིན་ཡིད་
ལ་བྱེད་ལས་ཡང་དག་དོན་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། དེ་ལས་ཆོས་ཐོབ་དེ་ཡོད་དེ་ལས་སྒྲི་གྲོས་
རབ་དུ་སྐྱེས། གང་ཆེ་དེ་ནི་སོ་སོ་རང་རིག་མེད་ན་ངི་ལྟར་ངས། ཞེས་བྱུང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྟེ་སྟོང་སངས་རྒྱུ་གིས་མ་གསུངས་པར་སྐབ་མཁན་གྱི་དོན་སྐྱེ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་
བཀའ་མ་ཡིན་པར་མ་ངས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོང་བཀའ་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་ཅུང་
གི་རྒྱ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། འདིག་རྟེན་འདི་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོང་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྟག་
པ་དང་། བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསམ་པ་དང་། དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
ཆོགས་ལམ་རྒྱུ་འབྱུང་ཆེ་གསུམ་དང་། སྒྲིར་ལམ་བྱོད་སོགས་བཞི་སོགས་མོས་སྒྲིད་ཀྱི་ཉིང་
ངེ་འདི་ན་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་འབྱུང་། དེ་ལས་སྐྱེ་བ་གཉིས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་གྱི་

ཆོས་སམ་བྱུང་ཆོས་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཐོབ་པས་ནམ་གྲོལ་མཐར་ཐུག་རང་སྤེང་དུ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་གྲོས་སམ་ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆོག་རྟེན་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དམན་པའི་རིགས་ཅན་ནམས་ཐེག་ཆེན་ལ་མ་གུས་པས་དེ་ལ་ཐོས་སོགས་མི་བྱེད་པ་ཤུགས་ལ་འཕང་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་འདོར་མི་རིགས་པ་ལ། སྤྱགས་སྡེ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་ལན་གདབ་པ་གཉིས། དང་པོ། སྤྱགས་སྡེ་མའི་འདོད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ཅིག་ནི། བདག་གིས་མི་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཟབ་མོ་མཁྱེན་མ་ཡིན། ཟབ་མོ་ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་རྟོག་གེད་ཡུལ་མ་ཡིན། ཅི་ཕྱིར་ཟབ་མོའི་དོན་རིག་པ་དག་ཐར་འགྱུར་ཞེས། བྱ་བ་དེ་ནི་སྒྲག་པའི་གནས་སུ་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དོན་སྡེ་སྡེ་མ་ནམས་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་ལ་སྒྲག་པར་རིགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་སངས་རྒྱས་གསུངས་པ་བདག་གིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་ཟབ་མོ་དེ་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཟབ་མོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་རྟོག་གེད་ཡུལ་མ་ཡིན། རྟོག་གེད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་སྟེ། རྟོག་གེ་ལ་ཆོག་དང་སྒྲ་དང་གཏན་ཆོགས་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་ཐལ་འགྱུར་ནམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་གེ་པ་ལ་དབྱེད་པ་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ཐལ་ཆར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་ཟབ་མོའི་དོན་རིག་པ་ནམས་ཁོ་ན་སྦྱིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་གྱི། རྟོག་གེ་བ་མི་གྲོལ་མི་ཐར་པ་འདི་ཡང་རྗེ་ལྷ་ར་འཐད་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉགས་དུ་མ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ། དེ་ལ་ལན་གདབ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་གྲོས་མའི་ཆོག་རྟེན་བཞི་པའི་བྱེད་སྒྲག་པའི་གནས་སུ་རིགས་མ་ཡིན་ཞེས་པས་བསྟན་ལ། དོན་ནི། བྱོད་གྱིས་ཐེག་ཆེན་མི་ཤེས་ཤིང་སྒྲག་པ་ནི་བྱོད་རིགས་དམན་པ་སོགས་གྱི་ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོན་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་ནས་སྦྱངས་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་དགོངས་པ་རིམ་པའི་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཐར་པ་ཡང་ཐོབ་དགའ་ལ། ཟབ་དོན་རྟོགས་ན་རྟོག་གེ་བ་ཡང་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ལན་

མང་ངོ་། །རྒྱས་པར་དབྱིག་འབྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་མང་དོགས་མ་ནས་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ། དམན་པའི་རིགས་ཅན་གྱིས་འདོར་བས་ཐེག་ཆེན་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། དམན་པར་མོས་ཤིང་ཁམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དམན། ཁྲོགས་པོ་དམན་པ་དག་གི་ཡོངས་བསྐྱོར་བ། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཆོས། །འདི་ལ་གལ་ཏེ་མོས་མེད་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འདི་ཆོས་ཅན། མཆོག་ཡིན་ཏེ། དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ནི་དེ་ལ་མོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྲེ། དཔེར་ན་མ་རྣམས་སེང་གེ་དང་འགྲོགས་པར་མི་དགའ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྒྲིམ་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པ་བཞིན་འོ། །རྟགས་གཞན་རྣམས་རྩ་ཆོག་ལྟར་སྤྲེ། །

གཉིས་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པས་ཐེག་ཆེན་འདོར་མི་རིགས་པ་ལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པས་འདོར་མི་རིགས་དང་། ལོག་རྟོག་གྱིས་འདོར་མི་རིགས་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོར་མི་རིགས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། མ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲེ་སྒྲིམ་འདོར་མི་རིགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། ཐོས་རྗེས་འབྲངས་ཏེ་སྒྲིམ་ལྟར་ཐོབ་ནས་ནི། གང་ཞིག་ཐོས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་བྱེད་པ། །རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་ལུས་ལ། །ཚོངས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ན་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཚོངས་པ་གང་གི་ཕྱིར་རམ་རྒྱ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་རམ་རྒྱ་མཆོན་གང་གིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་མེད་ཅེས་ངེས་པ་བྱེད་མི་ལུས་ཏེ། ཐོས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་སྒྲིམ་ལྟར་མཁས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས། གླང་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་། གང་ཞིག་ཐོས་པ་བྱེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་བརྟན་པ་བྱེད་པ་བྱོང་གྱིས་ད་དུང་མ་ཐོས་མ་མཐོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལུས་ཡོད་པ་བྱོང་གྱིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོངས་པ་རྒྱ་མཆོན་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། ལོག་རྟོག་གི་དབང་གིས་ཐེག་ཆེན་འདོར་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། དོན་སྤྱི་ལོ་བཞིན་ཡོངས་རྟོག་ན། །བདག་ཉིད་སྟེམས་ཤིང་སྒྲིམ་པ་འགྱུར་། །

ལེགས་པར་གསུངས་པའང་སྤངས་པས་ན། །བརྒྱུག་འཁྱུར་ཆོས་ལ་ཁོང་ཁྱོ་སྤྲིབ། །ཅིས་བྱང་།
དེ་ཡང་བྱང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གྱི་དོན་སྤྲི་རི་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ན་ནི་ཉེས་པ་གསུམ་
སྦྱེད་དེ། བཤེས་གཉེན་ལས་དོན་མི་འཛོལ་བར་བདག་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱེམས་ཤིང་། གནས་
ལུགས་གྱི་དོན་འབྲེད་པའི་སློ་གྲོས་ལས་ཉམས་པར་འཁྱུར་བ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ལེགས་
པར་གསུངས་པའང་སྤངས་པས་ངན་འགྱོར་བརྒྱུག་པར་འཁྱུར་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་
ལ་ཁོང་ཁྱོ་བའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པར་འཁྱུར་བའི་ལས་སྤྲིབ་བསགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ཐེ་ཆོམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་འདོར་མི་རིགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་
གཅིག་ནི། ཡིད་གྱི་ཉེས་པ་རང་བཞིན་གཏུག་པ་སྟེ། མི་རིགས་པ་ཡི་གཟུགས་ལའང་མི་
རིགས་ན། ཐེ་ཆོམ་བའི་ཆོས་ལ་སློས་ཅི་དགོས། །དེ་ཕྱིར་བཏང་སྟོམས་བཞག་ལེགས་ཉེས་
པ་མེད། །ཅིས་བྱང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་གྲུས་པ་མ་སྦྱེས་ན་ཡང་
གཟུ་བོར་གནས་ཏེ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ན་ལེགས་ཏེ། ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ཡིད་གྱི་
ཉེས་པ་ཁོང་ཁྱོ་ནི་རང་བཞིན་གཏུག་པ་སྟེ། ཅིག་གཅིག་མངོན་དུ་འཁྱུར་བས་བསྐྱལ་ཆེན་
མང་བོར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྟེ། དཔེར་ན། ཡིད་དུ་མི་འོང་
པའམ་མི་རིགས་པའི་གཟུགས་ལའང་ཁོང་ཁྱོ་བར་མི་རིགས་ན། ཐེ་ཆོམ་བའི་ཆོས་ལ་ཁོང་
ཁྱོ་བར་མི་རིགས་པ་སློས་ཅི་དགོས། ཁོང་ཁྱོ་འི་ཉེས་དམིགས་དང་བྱུང་པར་དུ་ཆོས་སྤོང་གི་
ལས་གྱི་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་སྦྱི་བ་ཡིན་པར་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤེལ་རྒྱུན་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྦྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་པ་ལ་སྒྲི་ཀ་
བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་རྣམས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤེལ་རྒྱུན་འདི་ལ་ལེའུ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་
འདི་ཡན་ཐེག་ཆེན་ངོས་བབྱང་བའམ་དགོས་སོགས་ཀྱི་ལེའུ་དང་། ཐེག་ཆེན་བཀར་སྦྱབ་གྱི་
ལེའུ་གཉིས་བཤད་ཟིན་ནས་གང་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི། ལེའུ་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་
ནི་དོན་ཆེན་བཅུར་འདུ་ཞིང་། བྱང་སའི་བརྗོད་བྱ་ཡང་དོན་ཆེན་བཅུར་འདུ་སྟེ། དོན་ཆེན་
བཅུའི་སྟོམ་ནི། བྱང་ས་ལས། གཞི་ཤ་དང་རྟགས་དང་ཕྱོགས་རྣམས་ཤ་དང་། །ལྟག་པའི་བསམ་

དང་གནས་པ་ལ་དང་། རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་སེམས་། རྒྱུ་དང་རབ་གནས་ཀྱི་ཐ་མ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་ལྟར་ནི། རྒྱུ་དང་བཅུ་ལས་དང་པོ། རྒྱུ་སྐྱེད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་གཞི་དེ་ཉིད་རྒྱུ་འདིའི་ལུ་ཉི་ཤུ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འཆད་ལ། རྒྱུ་ཆེན་ལྟག་མ་དག་
པོ་རྣམས་ལུ་ཉིད་གཅིག་པས་འཆད་དོ། རྒྱུ་ས་ལས། གཞིའི་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་གནས་རྒྱུ་
སོ། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། རྒྱུ་འདིའི་ལུ་ཉི་ཤུ་པ་ཡན་ཆད་དང་རྒྱུ་རྒྱ་
ཡོད་ལ། དེ་མན་ཆད་རྒྱུ་འདིའི་ལུ་ཉིད་གཅིག་པ་དང་རྒྱུ་དགོས་ཀྱང་ས་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་
ལུ་ཉིད་གྲངས་དང་གོ་རིམ་མི་འདྲ་བས་དོན་རྒྱུ་བ་ལས་ཆེན་རྒྱུ་བ་བཞིན་དཀའོ། རྒྱུ་
སྐྱེད་པ་ལྟར་ཞེས་དཔའི་རྒྱུ་དང་ལྟུང་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གཞི་ལ། རྒྱུ་བ་དང་ལྟུང་པའི་གཞི་
རིགས་དང་། རྒྱུ་དང་ལྟུང་པའི་གཞི་ཞེས་བརྒྱུད་དང་། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་འབྲུབ་
པའི་གཞི་རྒྱུ་བ་པ་ཉམས་ལེན་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ། རིགས་སད་པའི་ཐབས་རྒྱབས་འགོ་དང་། རིགས་དངོས་གཉིས། དང་པོ་
ལ། མཆོག་གི་དོན་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱབས་འགོའི་རོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཤད་
པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། རྒྱུ་བ་བརྒྱུད་པ་གཉིས།

དང་པོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ནི་དོན་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒྲིམ་མཆོག་ཡིན་པ་དང་།
འདི་ལ་རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་ཡང་རྒྱབས་འགོ་མཆོག་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཀུན་
ཏུ་འགོ་དང་ཁས་ལེན་རྒྱུ་ཉིད་དང་བེལ་གཞོན་པར། དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་དོན་རྣམ་བཞི་
ཡི་བྱད་པར་གྱིས། ཐེག་པ་མཆོག་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་རྒྱབས་རབ་སོང་བ་གང་། རྒྱུ་བ་རྒྱབས་
སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་།

གཉིས་པ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བྱ་དཀའ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འདི་ལ་
རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱུ་བ་བརྒྱུད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། གང་
ཕྱིར་དང་པོ་ངས་པར་བྱ་བ་འདི་དཀའ་ཤ་སྟེ། རྒྱུ་བ་སྐྱེད་པ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་སྐྱེད་པ་སྐྱེད་པ་
དཀའ་ཤ། གང་ཕྱིར་སྐྱེད་པ་ཞེས་ཅན་པན་བྱེད་དོན་ཆེ་སྟེ། རྒྱུ་བ་ཐེག་ཆེན་འདི་ལ་
རྒྱབས་དོན་མཆོག་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱུང་། རྒྱུ་བ་དང་པོར་ངས་པར་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་

མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དཀའ་ཞིང་། བར་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཆོག་པ་གཉིས་སྐབས་པོ་ཆེ་བསྐལ་
པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱབ་དཀའ། ཐ་མར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱོལ་བའི་
དོན་ཆེ་བའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ། སྐབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཁས་ལེན་པའི་བྱད་པར་དང་། རྟོགས་པའི་བྱད་པར་དང་། ཟིལ་
གྱིས་གཞོན་པའི་བྱད་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། གང་ཞིག་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐལ་བར་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ལ་མཁས་
པར་ལྡན། གང་ཞིག་ཟུང་ན་འདས་ལ་འཁོར་ཞི་རོ་གཅིག་པ། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲོ་ལྡན་དེ་འདྲིར་
ཀུན་འགྲོ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟོན་སྟེ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐལ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ན། སེམས་ཅན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་
དོན་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ན། ཐེག་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་
དང་། བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ན། ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་
བའི་དོན་དང་། སྤྱི་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་ན། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་
ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཆང་བའི་སྒྲོ་ལྡན་དེ་འདྲིར་ཀུན་འགྲོར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། ཁས་ལེན་པའི་བྱད་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། ཡོན་ཏན་
གི་བྱད་པར་གཉིས། དང་པོ། བྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐབས་གནས་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་སྐབས་སུ་ཁས་འཆེ་བའི་སྒྲོ་ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐབས་སུ་སོང་
བ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། གང་ཞིག་དགའ་བ་མང་པོས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དོན་
གཉེར། གང་ཞིག་སྦྱོར་བ་མེད་པར་དཀའ་བ་ཡང་དག་སྟོད་། གང་ཞིག་རྣམ་སངས་རྒྱས་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀུན་མཉམ་འགྱུར་། སྒྲོ་ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་
བྱུང་།

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གི་བྱད་པ་ལ། རྒྱལ་བའི་སྐས་དང་མཚུངས་པ་དང་། སྒོན་པོ་ཆེན་

པོ་དང་མཚུངས་པའི་བྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་ལ། རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པ་དང་། ལུས་སམ་དབང་ཕྱག་གི་སྟོབས་མཚུངས་པ་དང་། གཏུང་རྒྱུ་མི་གཅིད་པའམ་རྒྱལ་ཚབ་ཐོབ་པ་མཚུངས་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ། སྐྱབས་འགོ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་སྟོ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་དེ་ནི། དཔེ་བཞི་པོ་ནམས་དང་མཚུངས་པའི་དོན་བཞི་པོ་ནམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ལས་ཁས་ལེན་མཚོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་ལྷན་གྱི་མཚོག་ཏུ་ལེགས་པར་གང་སྐྱེས་པ། སེམས་ཀྱི་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དང་ཉི་མོགས་ཀྱི་ལྡན་སྟོང་རྩེ་ནི། སྟོ་བོན་མན་དང་མངལ་ཀྱི་གནས་མ་མེ་མཚུངས་པ་མེད། སྟོ་ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཚོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱང་། རྒྱུ་སྟོ་མ་ལས། ཐེག་མཚོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། སྟོན་པས་ཁུས་པའི་མདོ་ལས། མ་ནི་ཤེས་རབ་པ་ནི་ཐབས། ཉེ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ནམས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་གནད་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ། དེ་འདྲའི་སྟོ་ལྡན་དག་སའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི། འཁོར་བསྐྱར་གྱི་བྱ་བྱ་བོ་མཚན་ལྡན་གྱི་གཞུགས་དང་། ཟིལ་གཞོན་གྱི་སྟོབས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་དུ་བདེ་བ་དང་། གཙུག་ལག་གི་ལས་ལ་མཁས་པའི་བྱ་བ་བཞིས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་མཚུངས་པར་གཞུགས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། སྟོབས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བདེ་བ་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། རང་གི་བཟོ་ཤེས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཞིའི་སྟོ་ནས་ཉན་རང་ལས་དཀོན་མཚོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མཚོག་ཡིན་པ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྟོ་ཚོགས་མཚན་ནམས་ཀྱིས་དེའི་ལུས་བརྒྱུ་༡ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱིན་པར་བྱེད་སྟོབས་ཐོབ་༡ སངས་རྒྱས་བདེ་ཆེན་ཀྱི་མཐའ་ཡས་ཞི་བ་རྟེན། སེམས་ཅན་ཀྱི་སྐྱབས་ཐབས་ཆེན་བཤམས་པ་ཤེས། ཞེས་བྱང་། འདིར་ནི་མཚན་དཔེ་དང་། སྟོབས་གཉིས་རྩེས་མཐུན་པ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ཉིང་རེ་འདྲིན་དང་གཞུངས་དང་སྟོབས་པ་ནམས་སོ། ཞི་བ་ནི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཞི་བའི་དམ་པ་རྟེན་པའི་དོན་ནོ།

གསུམ་པ། གོང་དུ་སྟོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཚོས་ཅན། ཉན་རང་ནམས་

ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བསྐྱར་གྱི་སྤྲུལ་དེ་པས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། དཀོར་དང་བྱ་བ་ལ་དབང་བ་དང་། བྱ་བ་བརྟགས་པ་དང་། ཚར་གཅིད་རྗེས་འཛིན་ལ་སོགས་ལ་མཁས་པ་དང་མཚུངས་པར། ས་བརྩུ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོས་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། ལུང་རྟོགས་གྱི་ཆོས་ལ་སྦྱོད་པ་ལ་དབང་དང་ལྡན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་འཁོར་དུ་འདྲི་ཞིང་ལྡན་པ་སོགས་གསུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་བཅའ་བའི་སློ་ནས་རྒྱལ་འཆལ་ཚར་གཅིད་པ་དང་། རྒྱལ་གནས་རྣམས་གཟེངས་བསྟོད་ཅིང་པན་འདོགས་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་པའི་སློ་ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ནི་ཆོས་ལ་དབང་བཟུང་གུན་དང་ཡང་དག་ལྡན། སངས་རྒྱས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་ཀྱི། བསྐྱབ་པ་བཅའ་བས་ཚར་གཅིད་པ་པན་འདོགས་བྱེད་ལ་བརྩོན་ཀྱི། ཞེས་བྱུང་།

གཉིས་པ། དེ་འདྲའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣམས་གྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁས་ལེན་པའི་བྱུང་པར་སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་དང་རྒྱ་བཞིའི་སློ་ནས་ཆོས་མཐུན་པར་བརྟན་པའི་སློ་ཀ་གཅིག་ནི། སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུར་ས་རོལ་ཕྱིན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་མཐུན་བདལ་ལ་རྟག་ཏུ་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར། གསང་བའི་གནས་ནི་རྣམ་གསུམ་རྟག་ཏུ་ཡང་དག་འཛིན་པའི་ཀྱི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་མེད་དོན་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རབ་བྱེད་ཕྱིར་ལ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་ནི་ཐུགས་བརྟན་པ་དང་། མཛོད་ཀྱི་སྦྱོར་པ་དང་། བགོ་བའམ་བགོ་བཤའ་ལ་དབང་བ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ལྟར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ནི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཐུགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་སྡེ་དང་དེ་དག་ལས་བྱང་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་བདལ་བ་རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཅན་རྟག་ཏུ་སྦྱོར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟག་ཏུ་སྦྱོར་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡང་དག་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པའི་དོན་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ། རྟོགས་པའི་བྱུང་པར་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་སློ་ནས་བརྟན་པའི་

སློ་ཀ་གཅིག་ནི། བསོད་ནམས་སྤང་ཆེན་ཤ་སྲིད་གསུམ་སྤྲོ་མ་འ་སྲིད་པའི་བདེ་བ་ལ་དང་། ལྷག་
བསུལ་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཞིལ་སློ་མཆོག་བདེ་བ་དང་ལ། །ཆོས་མང་སྤང་པོ་མཆོག་རབ་རྟག་
པའི་སྐྱེ་ཉིད་དགེ་བའི་ཆོག་སུ། །བག་ཆགས་བསྐྱོག་ཅིང་སྲིད་དང་ཞི་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་
ཐོབ་ཤ། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་དུས་སུ་བསོད་ནམས་
ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་འཐོབ། སེམས་བསྐྱེད་དུས་སྲིད་པ་གསུམ་ཀྱི་སྤྲོ་མའམ་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་
སུ་འཇུག། མོས་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱབས་ལས་ཀྱིས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འདྲིན་པའི་དུས་ན་ལྷ་མིའི་བདེ་
བ་ཕྱན་ཆོག་སུ་འཐོབ། འཕགས་ལམ་ཐོབ་དུས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་པས་
ལྷག་བསུལ་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་འཐོབ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་
བའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སློ་མཆོག་ཏུ་བདེ་བ་འཐོབ། འབྲས་བུའི་ཆོ་ཆོས་མང་སྤང་པོ་སྤྲོ།
ཞེ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲུང་གནས་སུ་ཀྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་མཆོག་དང་རབ་དང་མི་འཇུག་བ་རྟག་པ་
བརྟན་པ་དབག་ཏུ་མེད་པས་བརྒྱན་པ་དགེ་ཆོག་སུ་ཀྱི་ལག་རྗེས་འཐོབ། དེའི་ཆོ་སྤྲིབ་གཉིས་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བསྐྱོག་ཅིང་། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཐོབ་པ་དང་
བརྒྱད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ། སློ་ལྷན་བྱང་འཕགས་རྣམས་ཉན་རང་གི་ཆོག་སུ་རྣམས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
དང་། དོན་ཆེན་པོ་དང་། མཐའ་ཡས་པ་དང་། རྟག་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་ཅིང་ཟད་མི་ཤེས་པ་
བཞིའི་སློ་ནས་བེལ་ཀྱིས་གཞོན་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་ནི། སློ་ལྷན་ཉན་
ཐོས་ཆོག་སུ་བཅས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཤ་དོན་ཆེན་ཤ་དང་། །མཐའ་ཡས་ཤ་རྟག་རྒྱན་མི་འཆད་ཟད་
མི་ཤེས་པས་བེལ་ཀྱིས་གཞོན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་དག་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་ནི།
དགེ་བ་དེ་ཡང་འདྲིག་རྟོན་འདྲིག་རྟོན་ཤ་མ་ཡིན་ཡོངས་སྤྲིན་ཤ་བྱེད། །དབང་འབྱོར་རྟོན་པ་
དེ་ནི་སྤང་པོ་ཞི་བས་ཟད་མི་ཤེས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འདྲིག་རྟོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བྱང་རྒྱབ་
ཀྱི་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲིན་པར་བྱེད། འདྲིག་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་མ་དག་
ས་བདུན་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྲིན་གྲོལ་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད། དག་
པ་ས་གསུམ་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་དབང་འབྱོར་བ་རྟོན་པ་ཡིན་པས་རང་གཞན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེན་

འཕེལ་བར་བྱེད། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞི་བས་ཟད་མི་
ཤེས་པར་དོན་གཉིས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་ལྷན་གྱིས་བྲལ། ཅིས་པའོ། །

གསུམ་པ། བཤད་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། དངོས་དང་། སན་ཡོན་གྱི་བྱང་
པར་གཉིས། དང་པོ་ ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་འགྲོ་འདི་ནི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱ་དང་། འབྲས་བུ་དང་།
ལས་དང་། ལྡན་པ་དང་། འཇུག་པའི་བྱང་པར་དུག་གི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒོ་ཀ་གཅིག་ནི།
འདི་ནི་དེ་དངོས་འདོད་པས་ཁས་ལེན་དེ་ཡང་སྤྱིང་བཅེ་ལས་རིག་བྱ། །དེ་ལས་རྣམ་པ་ཀུན་
མཁུན་སན་དང་བདེ་བྱེད་དཀའ་ལ་སྒྲོ་བ་མེད། །དེས་པར་འབྱུང་ལ་ཐེག་པ་ཀུན་གྱིས་རྟོན་
པའི་ཡོན་ཏན་རྟག་ཏུ་ལྡན། །བདའ་དང་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པ་སྒོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་འགྲོ་འདི་
མཆོག་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པས་སྐབས་སུ་ཁས་
ལེན་པའི་སེམས་བྱང་གཙོ་འཁོར་ཅི་རིགས་དང་། །དེ་ཡང་རྒྱ་སེམས་ཅན་སྟག་བསྐལ་ལས་
སྒྲོབ་འདོད་ཀྱི་སྤྱིང་བཅེ་ལས་བྱུང་བ་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། །དེ་ལས་འབྲས་བུ་ས་ལམ་མཐར་
ཐིན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཀུན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་འཐོབ་པ་དང་། །བྱེད་ལས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་སན་བདེ་ལ་འགོད་ཅིང་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་སྒྲོ་
བ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་ཞིང་ཐེག་པ་ཀུན་གྱིས་རྟོན་པ་སྟེ་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་དུས་རྟག་ཏུ་ལྡན་པ་དང་། །འཇུག་པའམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་
བྱང་པར་ནི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པ་ལས་རིགས་པ་བདའ་ལས་བྱུང་བ་
རྣམས་དང་། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སོགས་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་
གི་བར་གྱི་ལམ་འབྲས་ཀུན་ཐོབ་པ་ལ་སྒོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་འགྲོ་འདི་མཆོག་ཡིན། །ཞེས་
པའོ། །

གཉིས་པ་སན་ཡོན་གྱི་བྱང་པར་ནི། འདིར་སྐབས་སུ་འགྲོ་བའམ་སོང་བ་དོན་
ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྤྱན་ཆོགས་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་
དང་། གཞན་དོན་བསམ་པ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པ་དམིགས་ཡུལ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་སྟག་བསྐལ་
མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེའི་བསམ་པས་བྱུང་བ་དང་། སྒྲོར་བ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་

པ་ཉན་རང་དང་མཚུངས་པ་མེད་པའམ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱང་
 ཚུགས་དུས་ཀྱན་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅེས་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་འདིར་
 སོང་དོན་ཆེན་ཏེ། ཇི་ནི་དཔག་མེད་ཡོན་ཏན་ཆོགས་འཕེལ་འགྱུར། །འགོ་བ་འདི་ལ་སྤྱིང་
 རེའི་བསམ་པས་བྱབ། །མཚུངས་མེད་འཕགས་ཆེན་ཆོས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། ཀྱང་
 རྒྱས་ནི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་རྟོག་གེ་དང་གྲངས་ཀྱིས་དཔག་དུ་མེད་པར་བསྟུས་པར་དབྱིག་
 འགྲེལ་ལས་གསུངས། དེས་ན་རྒྱབས་འགོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་
 གཞུང་འདིའི་དགོངས་པའོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྒྱབས་འགོའི་ལེའུ་གསུམ་པ་ལ་
 སྒྲིག་བརྒྱུ་གཉིས་ཡོད་པ་ནམས་རྫོགས་སོ། །

གཉིས་པ། རིགས་དངོས་བཤད་པ་ལ། རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་། རིགས་ཆད་པའི་
 ཉེས་དམིགས་དང་། རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་།
 རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་རིགས་བྱད་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་མདོར་བསྟན་པའི་
 རྩོམ་གཅིག་ནི། ཡོད་དང་། མཆོག་དང་། མཆོན་ཉིད་དང་། རྟགས་དང་། རིགས་རབ་
 དབྱེ་བ་དང་། ཉེས་དམིགས་དང་། ཕན་ཡོན་དང་། དཔེ་རྣམས་གཉིས་པ་ཉེ་རྣམ་པ་
 བཞི། ཞེས་བྱུང་།

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་རིགས་ཡོད་པ་བྱད་པར་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ལམས་
རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། རྒྱུ་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཐ་དད་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། རིགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངས་པར་བརྗོད། ཅིས་བྱང་། ཞོ་སྒྲུའོ།

གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཐེག་དཔན་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་ཆོས་བཞི་འཛོམས་
མཆོག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་དག་བྱུང་པར་འཕགས་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་དང་ནི་
དོན་ཆེན་དང་། མི་ཟད་པ་ཡི་རྩུ་མཆོན་གྱིས། རིགས་མཆོག་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ནི་ཟག་མེད་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་སོགས་སྐྱིབ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དཔེ་རྩ་གསལ་ཞིང་དག་ལ་བྱུང་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་རྩུ་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏྲན་

ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་འཐོབ་པའི་རྟེན་དང་། རྟོན་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་སྐབ་པའི་ཐབས་མཆོག་
དང་། ལྷག་མེད་གྱི་ཆོ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དགེ་ཅ་མི་ཟད་པ་རྒྱ་བཞི་དང་ལྷན་
པར་བསྟན་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་དེ་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ། རིགས་མཆོན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་
གཅིག་ནི། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་དང་། །དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་ཉིད་
དང་ཡོན་ཏན་ནི། སྒྲོལ་བའི་རྟོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐོས་སོགས་གྱིས་གསོས་
མ་བཟབ་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། གསོས་བཟབ་པའི་རྒྱས་འཇུག་གྱི་རིགས། རྟེན་
རྒྱ་དང་། བརྟེན་པ་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྒྱུའི་ངོ་
བོར་ཡོད་ལ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་མེད། རྒྱས་འཇུག་གྱི་རིགས་རྟེན་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀའི་ངོ་
བོར་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པར། ཡོད་མེད་ཉིད་དང་། ཞེས་བྱུང་། འོ་ན་དེ་གཉིས་འགལ་ལམ་ཞེ་
ན། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་བྲང་བ་ལས། ལྷོག་པ་འགལ་བ་ཡིན་གྱི་རྩིས་འགལ་བ་ནི་མིན་
ནོ། །དེས་ན་རྩིས་ལ་བསམ་ན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ཉན་སའི་ལུང་
ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་ངོ་། །རིགས་ནི་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་བར་དུ་ཡོན་ཏན་གོང་
ནས་གོང་དུ་སྒྲོལ་བའམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྟོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་གྱི་རྟགས་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྦྱོར་
བའི་སྒྲོན་དུ་སྟོང་རྩ་དང་། །མོས་པ་ན་དང་ནི་བཟོད་པ་ན་དང་། །དགེ་བ་ཡང་དག་སྦྱོད་པ་
ནི། །རིགས་གྱི་རྟགས་སུ་ངེས་པར་བཤད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཞན་ལ་སྟོང་རྩེ་བའི་རང་
བཞིན་ཅན་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། གཞན་རྟོན་གྱི་དཀའ་སྦྱད་ལ་
བཟོད་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་གི་དགེ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོད་པའི་རང་ཚུལ་ཅན་དང་བཞི།
འདི་བཞི་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། རིགས་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི། ཆགས་ཞེན་
རྒྱུང་བ་དང་། འཁོར་བ་ལ་སྦྱོམས་ཆེ་བ་དང་། རྩི་ཆེ་ལ་ཡོད་སྟོང་རྩེ་བག་ཡོད་སོགས་གྱིས་
སྒྲིག་པ་ལ་ཆེར་མི་རྩིས་པ་སྒྲིག་པ་བྱས་པ་ལ་འགྱུར་པ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་
འཇུག་ལྷོག་སོགས་ཐོས་པ་དང་། སེམས་པ་ན་ལུས་གྱི་སྦྱུ་ལྔ་བ་དང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་

པ་སོགས་དང་། འཇིགས་སྐྱོབ་དང་། ལེགས་སྐྱོན་གྱི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཙམ་སྒྲུངས་ནས་རྒྱལ་སྤྲོད་སོགས་གྱི་ཆེད་དུ་མདོར་བ་སོགས་མིན་པར་ཚུལ་སྤྲིམས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་བེན་པ་ཞིག་ཐར་པའི་ཆེད་དུ་ལེན་ཅིང་། ལུས་སྟོག་ལ་བབས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་མི་བཏོང་བ་དང་། དགེ་ཙམ་གང་བྱས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཆེད་དུ་བསྐྱོ་བ་སོགས་རིགས་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། རིགས་ནི་ངེས་དང་མ་ངེས་དང་། རྟེན་རྒྱུས་གྱིས་ནི་མི་འཕྲོག་དང་། འཕྲོག་པ་ཉིད་དེ་མདོར་ན་རིགས། དབྱེ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་བྱུང་། འཕྲོག་མི་འཕྲོག་ནི་བཤེས་གཉེན་སོགས་རྟེན་གཞན་གྱིས་འཇུག་མི་འཇུག་ཡིན་པས། ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། སྤྱིར་རིགས་ལ་ཉེར་གསུམ་དང་། དེ་ལ་གནས་པའི་གང་བླག་ལའང་ཉེར་གསུམ་ཡོད་པ་ཉན་ས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དུག་པ། རིགས་མི་སད་པའམ་སད་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་འགྲོ་མི་སྟེར་པའི་ཉེར་དམིགས་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཉན་མོངས་གོམས་དང་གྲོགས་ངན་དང་། ཤོངས་དང་གཞན་གྱི་དབང་ཉིད་དང་། མདོར་ན་རིགས་གྱི་ཉེས་དམིགས་ནི། རྣམ་པ་བཞི་རུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཉན་མོངས་གོམས་པ་ཆེ་བས་རང་སེམས་གྱི་དབང་དུ་སོང་། སེམས་ཉན་མོངས་གྱི་དབང་དུ་སོང་ནས་ལས་ངན་སྣ་ཆོགས་བསགས་པས་འབྲས་བུ་སྟུག་བསྐྱེལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁྱོད་བ་དང་། གྲོགས་ངན་པའི་དབང་གིས་མི་བཟང་པོ་ངན་པར་འཇུག་བསྐྱེ། གྲོགས་བཟང་པོའི་དབང་གིས་མི་ངན་བཟང་པོར་འཇུག་བ་དཀའ་བ་ཡིན་འབྲིང་ཙམ་ལས་མི་ཡོང་གསུངས། ཆོས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་རྟེན་ཆོགས་བསགས་དང་བསོད་ནམས་གྱིས་ཤོངས་པ། ལྟོ་གོས་གྱིས་ཤོངས་པ་གནས་སྐབས་ཙམ་ཡིན། ས་སྐྱ་པ་རྩི་ཏུ། བཤེས་པ་སྐྱོབ་པའི་དུས་ན་སྟུག་ཁད་བར་བསྐྱེད་ལ་མཁས་མི་སྤྲོད། རེས་གསུངས། ཆོས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་རྟེན་བསོད་ནམས་བསགས་པ་དང་། འགལ་རྟེན་སྐྱབ་པ་སྐྱོང་དགོས་པ་ནི། མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། བསོད་ནམས་རྣམ་སྤྲོད་བདེ་སྟེར་སྟུག་བསྐྱེལ་ཐམས་ཅད་སེལ། བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འབྲུབ། ཁད་དུ་བཙམ་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་ལྷུང་དུ་རིག་པར་

འཇུག། ཟུ་ངན་ལས་འདས་ཞི་བ་བསིལ་བའི་དངོས་པོ་ཐོབ། ཅིས་གསུངས། ཡོངས་སྟོང་གིས་
ཕོངས་པའི་རྩ་ནི་སྟོན་སྟོན་པ་མི་གཏོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྩ་ནི། མངོན་རྟོགས་
རྒྱ་ལས། ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྩ་དག་ནི། །བདུད་ཀྱིས་ཐེབས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། །ཟབ་མའི་
ཆོས་ལ་མ་མོས་དང་། །ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་མངོན་ཞེན་དང་། །སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་ཟིན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ། རིགས་སད་པའི་པན་ཡོན་བཞི་བསྟན་པའི་རྫོག་གཅིག་ནི། རིང་མོ་ཞིག་
ན་ངན་སོང་དུ། །འགྲོ་ཞིང་སྤྱར་དུ་ཐར་པ་དང་། །དེ་ནའང་སྤྱག་བསྐལ་ཆུང་ཆུང་ལྟོང་། །སྤྱོད་
བཅས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་ལ། །ཅིས་བྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་མི་
དགེ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ནའང་རིང་མོ་ཞིག་ན་ངན་སོང་དུ་ཡུད་ཅམ་འགྲོ་བ་དང་། །འགྲོ་ནའང་
སྤྱར་དུ་ཐར་པ་དང་། །ངན་སོང་སྤྱག་བསྐལ་ཆུང་ཆུང་ལྟོང་བ་དང་། །ངན་སོང་གི་སེམས་ཅན་
སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་མགར་ནས་རྫོག་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པ། རིགས་དེ་ཉིད་དཔེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་བཞི་བཞིས་མཆོན་ཏེ་
བསྟན་པའི་རྫོག་གཉིས་ནི། གསེར་གྱི་རིགས་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། དགེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་
གནས། །ཡེ་ཤེས་དང་འཁོར་བའི་མེད་ལྡན་ཆ། མཐུ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་གསེར་གྱི་རིགས་ཆེན་པོ་ནི། གསེར་མང་པོའི་གནས་བྱེད་པ་དང་། འོད་གསལ་བ་དང་།
དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ལས་སུ་རུང་བ་བཞིན་དུ། རིགས་དེ་ཡང་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མང་པོའི་
ཉིན་ནམ་གནས་བྱེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལྡེའི་འོད་གསལ་བ་འབྱུང་བ་དང་། དྲི་མ་སྤང་པའི་
མུང་འདས་ཀྱི་གཞིར་འཇུག་བ་མེད་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སྦྱུ་འཕྱུལ་སོགས་མཐུ་སྟན་སྟམ་
ཆོགས་པའི་གནས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་གཉིས་པ་ཡང་། རིན་ཆེན་མཆོག་རིགས་བཞིན་ཤེས་
བྱ། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མཆན་གྱིར། །ཡེ་ཤེས་ཆེན་དང་ཉིང་འདྲིན་འཕགས་ཆ། །ཁེམས་
ཅན་མང་པོའི་དོན་གནས་ཆ་གྱིར། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་མཆོག་དེ། ལྷ་ཉིག་
སོགས་ཀྱི་རིགས་དང་། ལ་དོག་སྟན་སྟམ་ཆོགས་པ་དང་། ཟད་མི་ཤེས་པས་ཆད་སྟན་སྟམ་
ཆོགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་ལྟར། རིགས་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཁོང་།

དུ་ཆུད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དཔལ་བར་འགྲོ་བ་སོགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱུང་འཕགས་མཐའ་ཡས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་ཟད་མི་ཤེས་པའི་དོན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། རིགས་ཆད་པའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ་ལ། གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་
དང་། གཏན་ནས་རིགས་ཆད་གཉིས། དང་པོ། གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་བཞི་བསྟན་པའི་
ཆོག་རྒྱུད་དང་བཞི་ནི། ལ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཉེས་པར་སྒྱུད་ངེས་ཡོད། ལ་ལ་དཀར་པོའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཏུ་བཅོམ་ན། ལ་ལ་ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་དགོ་བ་མེད་ན། དཀར་པོ་དམན་པ་
ཡོད་པལ་ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཉེས་སྒྱུད་མཆོམས་མེད་ལྟ་བུས་ལོག་པར་ངེས་པའང་
ཡོད། ལ་ལས་ལོག་ལྟའི་དབང་གིས་དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཏུ་བཅོམ་པའང་ཡོད། ལ་
ལ་བསོད་ནམས་ཕྱན་བྱ་རེ་ཡོད་ནའང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཆ་ཅུང་ཟད་མི་བསགས་པ་
དང་། ལ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཆ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་དེར་མི་བཅོན་པ་སྟེ་བཞི། དེ་
དག་སྒྱིར་རིགས་ཡོད་ཀྱང་མཆོམས་མེད་ལས་སྒྲིབ་དང་། ལོག་ལྟ་སོགས་ཉོན་སྒྲིབ་རྣམས་མ་
སྒྱུང་བར་དུ་རིགས་མེད་པ་དང་འབྲ་བས་འཁོར་བ་ལས་གནས་སྐབས་གྲོལ་མི་ཐུབ་ལ།

གཉིས་པ། གཏན་ནས་རིགས་ཆད་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་ནི། རྒྱ་དང་བྲལ། ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ཐར་པ་འཛོལ་པའི་རྒྱ་དགོ་ཆ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ནས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ངན་
ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་འདི་ཉིད་ལུང་གི་ཆོས་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཞུགས་ཀྱང་སྒྱུ་སོགས་
ངེས་འབྱུང་གཏན་མི་སྒྱེ་བ་རྣམས་སོ། །

གསུམ་པ། རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་ལ། རང་བཞིན་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་དང་། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ། རང་བཞིན་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཀ་གཅིག་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བཤད་པ་གཞན་ལ་ཕན་བྱིར་བསྟན་པའི་
ཆོས་ཆེན་ལ། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་ཞིང་སྒྲུབ་ལ་བཟོད། དེ་དག་
ཐ་མར་རྣམ་པ་གཉིས་མཆོག་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ། རྒྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་ཏེ་རྒྱས་པའི་རིགས་ལས་ཤེས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་
བ་བཤད་པ་གཞན་ལ་ཕན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བསྟན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེ་

སྒྲིམ་འདི་འདི་དོན་ལ་ཆད་མའི་སྒྲིམ་གྱིས་ངེས་པ་མ་རྟེན་ནའང་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསམ་པའི་བྱུང་པར་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་ཆོག་གཉིས་ལྡན་པ་ཐོ་ཆེ་བསགས་པ་ལ་སྒྲིམ་བ་བཟོད་པའི་སྒྲིམ་བའི་བྱུང་པར་ཏེ། བསམ་སྒྲིམ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་མར་འདིག་རྟེན་ཆངས་དབང་སོགས་དང་། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉན་རང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤུན་ཆོག་ལས་ཀྱང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྒྲིམ་ན་མེད་པའི་བྱུང་ཆུབ་ཆེན་པོ་སྤུན་སྤུམ་ཆོག་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེ་བ་ཡིན་པར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་ལས་སམ་མཐུ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་བཞུན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བྱུང་ཆུབ་ཤིང་སྒྲིམ་གྱིས། །བདེ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ཐོབ་པའི་བྱིས། །བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་བྱིས། །རིགས་མཆོག་དེ་ནི་རྩ་བ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། རིགས་མཆོག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྩ་བ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡོན་ཏན་མཆོག་བཟང་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱུང་བརྒྱད་ཅུ། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་སོགས་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱུང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཤིང་སྒྲིམ། ངན་འགྲོའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཞི་བའི་ཡལ་ག་དང་། བདེ་འགྲོར་སྒྲིམ་པའི་ལོ་མ་འཁྲུངས། བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུའི་མེ་ཏོག་རྒྱས་པའི་བྱིས་རོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཞི་པ་རིགས་ཀྱི་ལཱ་ལ་སྒྲིམ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས་སོ། །

སྒྲིམ་ན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། རྒྱབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་མདོར་བསྡུས་ཅན་ཞིག་འཆད་པར། དེ་ཡང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ཚུལ་ནི། ནང་པའི་རྒྱབ་མཐའ་སྒྲིམ་བ་བཞི་ཀས་རྩ་ཉེར་དྲུག་གི་ཐེ་ཆོམ་མ་གཏོགས་གཞན་ལྷ་ཀ་ལ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་འདྲ་ཡང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་གཙོ་མི་གཙོ་ལ་བྱུང་པར་འདོད་དེ། འདིའི་དབང་

གིས་ཐར་ལམ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རིགས་འདྲིལ་ཚུལ་ཡང་མི་འདྲ་བ། དཔེར་ན། བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ས་
འདྲོད་ཆགས་འཁོར་ཆུང་གཙོ་བོར་འདྲོད་པ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་སྤྲུག་རྒྱས་
དྲུག །འདྲོད་ཆགས་དེ་བཞིན། ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་འདྲོད་རྒྱུ་
ཆོག་ཤེས་ལ་འདྲོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས། དེའི་ལྷགས་ལ་མཐོང་
སྤངས་སུ་གྱུར་བའི་ཉོན་མོངས་ལ་འཁོར་རྩ་ཡོད་མེད་དཔྱད།

མདོ་སྤྲེལ་ས་འཁོར་རྩ་ལ་བདག་འདྲིན་ཞིག་འདྲིན་དགོས་པའི་ཕྱོགས་ཤིག་ཤེས་
ཀྱང་། བདག་འདྲིན་རགས་པ་ཅམ་ལས་ངོས་མ་བེན་པས། འཁོར་ཆུང་གཉིན་བོའི་གཙོ་བོ་
བདག་མེད་བསྐྱོམ་དགོས་པར་བསམ་ཀྱང་། དེ་མདོར་སྤྲུལ་དུ་འཆར་ཚུལ་སྒྲོར་མི་བདེ་བས།
ཆོས་བཟོད་གྱིས་མི་རྟག་པ་སྤྲང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཤུགས་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འདྲོད་
ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་བྲག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་འདུས་བྱས་ཡིན་པ་ཞིག་
ལ་འདྲོད།

སེམས་ཅམ་པས་དེའི་སྤྲང་དུ་ཐེག་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བྱུང་པར་བ་ཞིག་ཡོད་
དགོས་ཤིང་། དེའང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་སྒྲིབ་ཅེས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྲང་དུ་ལོག་པར་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་འདྲིལ་མཁན་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་བསམས་ནས།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་རགས་པ་བསྒྲུན་དེ་གང་བྲག་གི་བདག་འདྲིན་དང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་
འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལྷན་སྦྲེས་རེ་ཡོད་པར་འདྲོད་ཅིང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པའི་
ལྷགས་ལ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་གཞིའི་སྤྲང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་འབྱུང་དགོས་
པས། རིགས་ཀྱང་དེའི་སྤྲང་གི་བྲག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྦྲེ་རུང་གི་རུས་པ་ཞིག་ལ་འདྲོད་ལ། རིགས་
པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་གི་བག་
ཆགས་སྒྲིན་པ་ལ་འབྱུང་བར་འདྲོད་པས། དེའི་ལྷགས་ལ་རིགས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་
གི་བྲག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ནམ་རུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

རང་རྒྱུད་པས་བདེན་འདྲིན་དུ་གྱུར་པའི་འཁོར་བའི་རྩ་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་
རྟོགས་ཀྱང་བདེན་འདྲིན་སྤྲ་མོ་ཀྱན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ངོས་མ་བེན་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་

པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བར་འདོད་པ་
དང་། མདོ་ལྗེ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པས་ཉན་རང་གཉིས་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་
འདྲ་བར་འདོད་ནའང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བར་འདོད་
པས། འདིའི་དབང་གིས་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པའི་བདག་འཛིན་འགའ་རེ་འཁོར་བའི་
རྩ་བར་འདོད་ལ།

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་འཛིན་
སྤྲ་རགས་གང་ཡིན་ཡང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མི་བྱེད་པ་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལྟར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་
པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་ཤེས་སྤྱིབ་བྱུང་དུ་འདོད་ནའང་། ཐེག་པ་
གསུམ་པོ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཁོར་བའི་རྩ་
བ་བདག་འཛིན་སྤྲ་མོས་བྱེད་པ་དང་། དེ་གཙོ་བོ་བྱེད་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྐྱོམས་
དགོས་པར་འདོད་པ་སྟོད་འཇུག་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཞི་སྒོ་དེ་གཅིག་ཕྱི་
ཡིན་ཞེས་འདོད་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལྷགས་
མཐར་ཐུག་རིགས་སུ་འཛོག་པར་འདོད་པ་འདྲ་ན་ཡང་། རང་རྒྱད་པས་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་སྤང་
བྱའི་བྱི་མས་དག་པའི་ཆ་རིམ་པར་འགོག་བདེན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། དེ་འདྲའི་འགོག་བདེན་
དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་རང་སྟེང་དུ་མཐོང་
ཚུལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟ་བུའི་འཛོག་ཚུལ་བདེ་མོ་ཞིག་མི་སྤུབ་པ་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་
བཞག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཐེག་དམན་
ལ་མེད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མི་བྱིར། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩོད་པའི་ལན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཀས་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བསྐྱོམས་པར་འདྲ་ཡང་། ཟིན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་སོགས་མི་འདྲ་བས་
སྟོབས་ཆེ་ཆུང་སོགས་དང་། མཆོག་དམན་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་རྒྱ་བཞག་ནས་
ནམ་མཁའ་གཟུགས་ཅན་ཀྱན་ལ་གོ་འབྱེད་ལྟར། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེས་ཐེག་པ་གསུམ་
ཀའི་ལམ་ལ་གོ་འབྱེད་པས་རྟེན་བྱེད་པར་ཡང་ལམ་རང་རང་གི་རོ་བོ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཞེས་

ལན་འདེབས་ལ། ལན་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞལ་ན་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་འགྱུར་
 ཚུལ་མེད་པར། ཉེན་བྱེད་ཚུལ་དེ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ཆེ། ཉེན་མོངས་ནམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ལ་གོ་
 འབྱེད་པས། དེ་ཡང་ཉེན་དུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་འདུག་གོ། དེའི་ཕྱིར་ན་འཕགས་པ་གྲོལ་
 རྣམས་ཉི་མའི་སྤང་བ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་བྱས་ནས་མཛད་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་ཚོད་ལན་གྱི་
 ཐད་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་
 ཕྱིར། ཞེད་ལ་ཐེག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད། ཅེས་པའང་ཆོས་དབྱིངས་རོ་གཅིག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
 མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ན། འཁོར་འདས་ཀྱང་སོ་སོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་
 པས་དེའི་དོན་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པ་དེའི་ངོ་བོ་རྒྱ་མ་ཟེད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
 དབྱེར་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མངོན་རྟགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དང་མི་
 འདྲ་བ་མེད་དོ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་འཛིན་སྤངས་མི་འདྲ་བའི་འཁོར་རྩ་གཉིས་མེད་
 པས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཞི་སྒོ་གཉིས་མེད་པ་མི་འགལ་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་
 གྱི་ལུགས་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས།

གཉིས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་འབྱུང་བས་སྦྱོད་པའི་
 གཞི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རབ་དབྱེ་དང་། སེམས་
 མ་བསྐྱེད་པའི་ཉིས་དམིགས་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། སེམས་བསྐྱེད་མི་
 ཉམས་པའི་རྒྱ་དང་ལྷ། དང་པོ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒྲོ་
 བ་ཆེ་༡ དང་ཚོམ་པ་ཆེ་༡། རྟོན་ཆེ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཆེ་༤། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སེམས་པ་
 རྟེ། རྟོན་གཉིས་ལྷན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲོ་བ་ཆེན་པོ་ནི། གོ་ཆའི་
 བཙོན་འགྱུས་ཀྱིས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཡུན་རིང་པོ་དཀའ་བ་སྦྱད་པ་ལ་སྒྲོ་བ་དང་། ཚོམ་པ་ཆེན་
 པོ་ནི། གོ་ཆ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་བཙོན་འགྱུས་ཀྱིས་དང་། རྟོན་ཆེན་པོ་ནི། བདག་
 དང་གཞན་ལ་སན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནི། སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་
 པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོན་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་
 རྟོན་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དམིགས་པ་

དང་ལྷན་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། རྒྱུ་གི་འགྲེལ་བཤད་ལས། སེམས་
འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འབྱུང་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས།
མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། སེམས་སྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད། ། ཅེས་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན། རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་དང་།
གྲོགས་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་གསུངས་པ་མང་པོ་ཡོད་པས་ཆོག་ཅམ་ལ་འབྲུལ་
བར་མི་བྱའོ། ། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལས་བྱང་ཞིང་། རང་
གྲོགས་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གཞུང་
ཤིང་བྱ་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་བྱང་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་བྱང་པར་ཅན་གྱི་དོན་ཡང་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་དང་ས་
བོན་དང་སྒྲིམ་སོགས་སུ་བཤད་པའི་བྱང་པར་ལ་བྱའོ། ། ཐབས་བྱང་པར་ཅན་ལ་བྱས་ན་སློབ་
ལམ་ལ་རུང་ཡང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་སར་མི་རུང་ངོ་། ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་དང་ལྷན་
པའི་གཞི་ཡིན་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
རྟེན་ཅིང་གནས་ནས་སྦྱིན་པ་ཡང་སྦྱོར་བར་བྱེད། ཚུལ་བྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བཙོན་
འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། ། དེ་ལྟར་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་བ་བྱེད་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་གཞི་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞུང་ཤིང་དང་ས་བོན་དང་སྒྲིམ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ། ས་མཚམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་བ་
དང་། སྒྲུལ་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་
དང་། གྲོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉེར་གཉིས་དབྱེ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། རྒྱུ་པར་གཏན་
ལ་དབབ་པ་གཉིས། དང་པོ། སེམས་བསྐྱེད་ས་མཚམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིར་བྱེ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་གཅིག་ནི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་དང་། ཁོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། རྣམ་

པར་སྒྲིན་པ་གཞན་དུ་འདོད། རྟེན་བཞིན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་ལ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཆོག་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཟབ་རྒྱས་གང་ལ་ཡང་མོས་པའམ་
དད་པས་འདུག་ཅིང་ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྦྱིལ་སྤང་བ་དང་བཅས་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
དང་། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྐབས་ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་
སྤང་དག་པས་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་ན་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
ལ་དབང་འཕྲོར་ཞིང་སྦྱོན་སོགས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
སངས་རྒྱས་པ་ན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པས་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་
འཛིན་པའོ། །

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་
བཅུའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་གཉིས། དང་པོ།
སེམས་བསྐྱེད་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་བཅུའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒོ་ཀ་བཞི་ནི། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྟོང་
རྗེར་འདོད། རྟག་དུ་སེམས་ཅན་པན་པར་སེམས། ཆོས་ལ་མོས་དང་དེ་བཞིན་དེའི། ཡེ་ཤེས་
ཆོལ་བ་དམིགས་པའོ། གོང་དུ་འདུན་པ་འགྲོ་བཤེས། སྒྲོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་དེ་ཡི་ཆེན། ལམ་
འགོག་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། སྒྲོང་ཞིང་དང་དུ་ལེན་པའོལ། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རང་
བཞིན་གྱི། དག་བ་འཕེལ་བ་དེའི་པན་ཡོན། ས་རོལ་ཕྱིན་ལ་རྟག་སྦྱོར་བ། དེ་ནི་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་འདོད། འདི་ནི་མཐར་ཐུག་ས་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་རང་གི་དེར་སྦྱོར་བས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ། རྣམ་པར་ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་བསམ་
པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་གྱིས་ཆོལ་བར་དམིགས་པ་དང་། ས་གོང་ནས་གོང་དུ་འདུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བགྲོད་
པ་དང་། ཉེས་སྦྱོད་སྒོམ་པ་དང་དག་བ་ཆོས་སྤྱད་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་
གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་བྱང་སྒོམ་རྒྱ་ཆེན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་རྣམས་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་དང་དུ་སྤངས་ནས་འགོག་པ་དང་། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་བ་འཕེལ་བ་དང་།

པར་བྱིན་རྣམས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བ་ག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ས་བཅུ་
རང་རང་གི་སྐྱབས་སུ་སོ་སོའི་ཡོངས་སྤྱོད་གི་སྒོ་ནས་པར་བྱིན་བཅུ་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་སོགས་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དང་སྤྱོད་བ་མཐར་ཐུག་པའམ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་
དག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ས་བཅུ་སོ་སོའི་ཡོངས་སྤྱོད་མདོན་རྟོགས་
རྒྱུ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཚུལ་དབྱེ་མ་འདྲུག་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ས་བཅུའི་མདོར་ཡང་གསལ་པོ་ཡོད།

གཉིས་པ། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཀ་གཅིག་ནི། གྲོགས་སྟོབས་རྒྱ་སྟོབས་
ཙུ་བའི་སྟོབས། ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་པ་ལས། མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ། གཞན་
གིས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གྲོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་
སྟོབས་དང་། རྒྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་སྟོབས་དང་། ཆོ་སྤྲུལ་རྣམས་སུ་རིགས་རྒྱས་
བྱེད་དགེ་བ་གོམས་སྟོབས་དང་། ཆོ་སྤྲུལ་མའམ་ཆོ་འདིར་ཐོས་པའི་སྟོབས་དང་། ཆོ་འདིར་
ཐོས་བསམ་གྱི་སྟོ་སྤྱང་བ་སོགས་དགེ་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ལྷ་ཡོད་པ་ལས་སྤྲུལ་མ་བཞི་མི་བརྟན་པ་དང་། ཕྱི་མ་བརྟན་པར་འབྱུང་བའམ་སྐྱེ་བ་ཡིན། དེ་
ལྷ་ལ་གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པའམ་རིག་བྱེད་ཀྱི་བརྟན་ལས་སེམས་བསྐྱེད་
པའང་ཡོད་པར་བཤད་ཅེས་པའོ། །གཞན་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱ་འཕྱུལ་མཐོང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོ་བ་སྟོན་པའི་སྟེ་སྟོན་ཐོས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མ་བཟོད་པ་དང་། དུས་སྟེགས་མར་སོང་བ་མ་བཟོད་པ་སྟེ་རྟེན་བཞི་
དང་། རང་གི་ངོས་ནས་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་སྒྲིན་པ་དང་། གཞན་གྱི་ངོས་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་ཟིན་པ་དང་། འགོ་བ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བ་ལ་བཙེ་བ་དང་། དེ་དག་སྟོལ་
བའི་ཆེད་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་སྤྱུག་པའི་སྟེ་སྟོབས་ཉེ་རྒྱ་བཞི་དང་། གཞན་ལ་ཆེར་མི་སྟོས་
བ་རང་གི་སྟོབས་དང་། ཆེད་དུ་སྟོས་དགོས་པ་གྲོགས་ཀྱི་སྟོབས་དང་། སྟོན་ནས་གོམས་པ་
རྒྱུའི་སྟོབས་དང་། ཆོ་འདིར་འབད་པ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཉེ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་བྱང་ས་སོགས་ལས་གསུངས། རྒྱ་བཞིའི་ནང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་

དང་། སྤྱིང་རྗེའི་རྒྱ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་བཞི་བཞི་ཆང་དགོས་པའང་བྱད་ས་ལས་གསུངས།

གཉིས་པ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་ལ། རྩོ་བོ་དང་། སའི་བྱད་པར་དང་།
 རྟོན་བྱག་གིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་གསུམ། དང་པོ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
 བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་བསྟེན་བྱས། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་
 ཆོགས་རབ་བསགས། ཆོས་ལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། སྐྱེས་ཕྱིར་དེ་ནི་དམ་པར་འདོད། ཅེས་
 བྱད་། དེ་ཡང་གོ་ཐོབ་བྱས་ན། ལུང་དམ་པ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་དམ་པ་ཆོགས་གཉིས་
 བསགས་པ་དང་། ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་དམ་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གསུམ་ཆང་བའི་
 ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་བྱད་པར་ཅན་དེ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་ནས་ས་དང་པོ་ཐོབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་
 བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོས་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་ནི། །དེ་ཡི་བྱ་བ་སངས་
 རྒྱས་ཉིད། །མཆོག་ལ་སེམས་མཉམ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རབ་དགའ་བྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་
 བྱད་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་ནས་ས་དང་པོ་རབ་དུ་དགའ་བ་ཐོབ་
 པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཆོས་ལ་སེམས་མཉམ་པ་དང་། བདག་གཞན་
 མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་མཉམ་པ་དང་། སེམས་
 ཅན་ཀུན་ཀྱི་རྟོན་བྱེད་པར་འདོད་པས་བྱ་བ་མཉམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་ཆོས་དབྱིངས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པས་མཆོག་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་
 ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་མཉམ་པ་ཉིད་རྟེན་པ་དང་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་འཇིག་རྟེན་མཐོ་རིས་ཀྱི་མངོན་
 མཐོའི་བདེ་བ་དང་། དམན་པའི་ཞི་བདེ་ངེས་ལེགས་རྣམས་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་རབ་དགའ་
 བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་རྟོན་བྱག་གི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མིང་
 གི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། རྟོན་དམ་སེམས་
 བསྐྱེད་ཀྱི་བྱད་པར་བྱག་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྐྱེ་བ་རྒྱ་ཆེན་ན་
 དེ་ལ་སྒྲོ་། །བསམ་པ་ཡང་ནི་དག་པལ་དང་། །ལྷག་མ་དག་ལ་མཁས་པ་དང་། །ངེས་པར་

འབྲུང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གང་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་།
གཞན་དོན་ལ་སྒྲོ་བ་དང་། བསམ་པ་དག་པ་དང་། ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤང་
བྱ་ལས་ངེས་པར་འབྲུང་ཞིང་གོང་དུ་བཞོད་པའི་བྱད་པར་དང་དུག་གིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དུག་ལས། དང་པོ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
དེ་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱད་པར་བཞི་བཞུན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོས་ལ་མོས་པ་ས་
བོན་དང་། །པ་རྩལ་ཕྱིན་མཆོག་མ་ལས་སྐྱེས། །བསམ་གཏན་ལས་བྱུང་བདེ་བ་མང་ལ། །སྤྱིང་
རྩེ་སྐྱེད་པའི་མ་མའོ། །ཞེས་བྱུང་། །འདིས་གང་དེ་གཉིས་གང་ལས་སྐྱེད་པའི་བྱད་པར་བཞུན་
ཏེ། པའི་ས་བོན་ལྟ་བུའི་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་མོས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། མ་ལྟ་
བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། མངལ་ལྟ་བུའི་ཞི་ལྷག་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བའི་བསམ་
གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། མ་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་རྩེ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་སྤེལ་བའི་བྱད་པར་དང་
ལྷན་པ་བཞུན་པའོ། །

གཉིས་པ། ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱད་པར་དང་ལྷན་པར་བཞུན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་
ནི། སྒོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་སྟུང་ཕྱིར། །རྒྱ་ཆེ་བར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། སྒོན་ལམ་ཆེན་
པོ་བཅུ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོས་འདྲིན་དང་། །མཛད་བཞུན་སྟོང་སྟུང་ཡོངས་སྤོང་
དང་། །ཉིན་དང་ཞིང་དག་བསམ་སྦྱོར་གཅིག་སྦྱོར་བ་འབྲས་ཡོད་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཞེས་སྟེམས་
སུ་བྱས་པ་ལྟར་རྒྱས་པར་མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་པ་དང་བསྟན་བཅུས་དང་བྱང་སའི་སྒོན་ལམ་མཆོད་
པའི་སྐྱབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། སྒོ་བའི་བྱད་པར་དང་ལྷན་པར་བཞུན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ནི། དཀའ་
བ་ཡུན་རིང་མི་སྦྱོའི་ཕྱིར། །སྒོ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། གཞན་དོན་དུ་དཀའ་བ་
ཡུན་རིང་སྦྱུད་ཀྱང་མི་སྦྱོ་བ་མ་ཟད་དགའ་བཞིན་སྒོ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་
དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བས་སོ། །

བཞི་པ། བསམ་པའི་བྱད་པར་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་པར་བཞུན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་
གསུམ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཉེ་བར་རྟོགས་པ་དང་། །དེ་ཡི་ཐབས་ཤེས་རྟོག་པའི་ཕྱིར། །བསམ་པ་

དག་པར་ཤེས་པར་བྱ། བཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ཉེ་བར་རྟོགས་པ་
དང་། རང་གཞན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་རྟེན་པའི་ཕྱིར་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་
པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་ལས་གསུངས་པའི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའི་
ནང་གི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བའང་ས་དང་པོ་འདི་ནས་ཐོབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷ་པ། ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མཁས་པའི་བྱུང་པར་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཅིག་ནི། ས་གཞན་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་ཉིད། བཞེས་བྱུང་། ཕྱིས་འབྱུང་གི་ས་གཞན་གྱི་རང་
བཞིན་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། དེ་དག་རི་ལྟར་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པར་བསྟན་
པའོ། །

དྲུག་པ། དེས་འབྱུང་གི་བྱུང་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རི་ལྟར་རྣམ་གཞག་
ཡིད་བྱེད་པས། རི་རྟོག་ཉིད་དུ་ཤེས་ཕྱིར་དང་། རི་ཉིད་ལ་ཡང་མི་རྟོག་ཕྱིར། རིས་པར་
འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ། བཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དོན་སེམས་བསྐྱེད་ནམ་ཐོབ་པ་ནས་སྦྱིན་པའི་
པར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་བརྒྱ་མཐོང་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་པག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་
པ་དབྱ་མ་ལ་འདུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ངོ་བོ་དང་
འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རི་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་བཞག་དེ་ཡང་རྟོགས་པ་ཉིད་
དེ་སྐབས་འདིར་གཟུང་འདྲིན་རྩལ་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་གཟུང་འདྲིན་རྩལ་གཞན་
དུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་དེས་པ་འབྱུང་བའམ།
གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། སེམས་བསྐྱེད་ལ་དཔེའམ་གྲོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉེར་གཉིས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་དྲུག་ནི། བསྐྱེད་པ་ས་དང་མཚུངས་པ་སྟེ། གཞན་ནི་བཟང་པོའི་གསེར་དང་འབྲ། ལྷ་བར་
ཡར་གྱི་ཆོས་པ་བཞིན། གཞན་ནི་མེ་དང་འབྲར་ཤེས་བྱ། གཞན་ནི་གཏེར་ཆེན་བཞིན་ཤེས་
བྱ། གཞན་ནི་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་བཞིན། རྒྱ་མཚོ་འབྲ་བར་ཤེས་བྱ་གཞན། རྩོམ་ཅན་དང་
འབྲ་རི་རབ་འབྲ། ལྷན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འབྲ་བ་སྟེ། གཞན་ནི་མཛའ་ཆེན་འབྲར་ཤེས་བྱ། ཡིད་

བཞིན་ནོར་བུ་འདྲ་བ་དང་། གཞན་ནི་ཉི་མ་འདྲར་ཤེས་བྱ། གཞན་ནི་དེ་ཟེའི་དབྱངས་སྒྲན་
བཞིན། གཞན་ནི་རྒྱལ་པོ་འདྲར་ཤེས་བྱ། དེ་བཞིན་གཞན་ནི་མཛོད་ལྗོངས་ལམ་པོ་ཆེ་དང་
འདྲར་ཤེས་བྱ། ཐེག་པ་འདྲ་བར་ཤེས་བྱ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་བཀོད་མ་འདྲ་བ་ཡིན། ཀྲུན་
དགའི་སྒྲ་དང་འདྲ་བ་སྟེ། ལྷུང་ཆེན་རྒྱན་དང་འདྲ་བའོ། རྒྱལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
ནི། སྦྱིན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ལྷུག་སེམས་ནི་དགའ་བས་
ཡང་དག་བསྐྱེད། ཅེས་དཔེ་ས་སོགས་ཉེར་གཉིས་དང་། དེ་དག་གིས་མཚོན་པའི་དོན་
སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་། གྲོགས་འདུན་སོགས་ཉེར་གཉིས་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་
སྦྱོར་ཚུལ་ཉེར་གཉིས་དང་། ཉེར་གཉིས་ཚན་པ་བཞི་གསུངས་ལ། གྲོགས་འདུན་སོགས་ཉེར་
གཉིས་པོ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་སྒྲོ་གྲོས་མི་བཅད་པའི་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་མི་བཅད་པ་བརྒྱད་ཅུ་
དང་སྦྱོར་ཚུལ་ཉི་ལྷེ་དག་ལྡན་ལས་ཤེས་པར་བྱ། དེ་དག་གི་ས་མཚམས། དང་པོ་གསུམ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ནས་ཐོབ། དེ་ནས་གཅིག་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཐོབ། དེ་
ནས་བརྒྱ་ས་བརྒྱ་ལ་རིམ་པའི་ཐོབ། དེ་ནས་ལྷ་ས་བརྒྱའི་བྱུང་པར་གྱི་ལམ་ནས་ཐོབ། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་སྦྱོར་དངོས་འདུག་གསུམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་སུ་བསྟུས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་
སང་གེ་བཅད་པའི་དགོངས་པའོ། མ་མཐའི་ས་མཚམས་མི་འདྲ་ཡང་ཡ་མཐའི་ས་མཚམས་
འདྲ་ལ། དངོས་བསྟན་གཞིར་བཞག་དེ་ཡང་མི་འདྲའོ། སེམས་བསྐྱེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་
པས་མ་བྱུང་པས་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡོད་
པ་ལ་འགལ་བ་རྒྱུ་བཅད་ཀྱང་མེད་དོ། ཡང་རྒྱས་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་འཕྲོ་བ་པར་བྱ་བའི་སེམས་
བསྐྱེད་སངས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་དགོངས་པ་བརྟགས་པར་བྱ་བ་རྒྱུ་ཡོད་དོ། མཛོད་རྟོགས་
རྒྱན་ལས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་གསུངས་པ་དང་སྒྲོས་སམ་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱུང་
པར་མེད་ཅིང་། ཟིན་བྱེད་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་དམ་སྟུམ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བཞི་བསྟན་པའི་
སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆར་འོས་སེམས་བསྐྱེད་སྤངས་པའི་སྦྱོ་བོ་དག། གཞན་དོན་སེམས་དང་དེ་
ཡི་ཐབས་རྟེན་དང་། དགོངས་ཆེན་དོན་དང་དེ་ཉིད་མཆོག་མཐོང་བའི། བདེ་བ་དེ་སྤང་ཞི་

བར་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་། རྒྱུ་བྱ་ཆེན་པོར་འོས་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་བསམ་པ་
བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྤངས་པའི་རྒྱུ་བོ་དག་ནི། བསམ་པ་ཆད་མེད་བཞིའི་སྒོ་
ནས་སྒྱུར་བ་བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་རྟེན་པའི་བདེ་
བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་དོན་རྟེན་པའི་ཐབས་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་
དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཆོག་མཐོང་བའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་གནས་
སྐབས་སྤངས་ཤིང་། ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་ནང་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་ཆད་པའི་ཞི་བའི་སར་འགྲོ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ཀ་གཉིས་
ནི། སྒོ་ལྡན་སེམས་མཆོག་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་། །མཐའ་ལས་ཉེས་པ་བྱེད་ལས་སེམས་རབ་
བསྐྱམས། །གཉིས་འཕེལ་བྱེད་པས་རྟག་ཏུ་དགེ་བ་དང་། །བཙེ་ལྡན་བདེ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་དག་
གིས་དགའ། །གང་ཆེ་གཞན་ཀྱི་དོན་ཕྱིར་ལུས་དང་ནི། །སློག་ལ་མི་ལྟ་རབ་དལ་ཁས་ལེན་
པ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་གཞན་ཀྱི་གཞོན་པ་ཡིས། །རི་ལྟར་ངན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ལ་འཇུག། ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་སྒོ་ལྡན་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་དེ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་ཅན་མཐའ་ལས་
པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་ཉེས་པ་བྱེད་པ་ལས་སེམས་རབ་ཏུ་བསྐྱམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཕྱིར་འདི་
ངན་འགྲོས་འཇིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་དགེ་བའི་ལས་དང་སྦྱིང་བཙེ་བ་གཉིས་འཕེལ་
བར་བྱེད་པས་རྟག་ཏུ་དགེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྦྱིང་བཙེ་བ་དང་ལྡན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ།
དེས་ན་དེ་དགེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བདེ་བས་ཀྱང་དགའ་ལ་སྦྱིང་བཙེ་བ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོག་གིས་སྦྱག་བསྐྱེད་གིས་ཀྱང་དགའོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་
བྱ་བ་མང་པོས་ཡོངས་སུ་སྒྱུ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་བསམ་
བཞིན་དུ་གཞན་གཞོན་མི་བྱེད་མོད་གཞོན་ལན་འཇལ་བ་སྤིང་པས་ཉེས་པ་ལས་སེམས་རབ་
ཏུ་བསྐྱམས་པ་མི་འཐད་དོ་སྦྱམ་ན། དེ་ལྟ་བུ་དེ། གཞན་གྱིས་གཞོན་པའི་ལན་དུ་ངན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། རང་གཞན་མ་རུང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ལ་རི་ལྟར་འཇུག་སྟེ། གང་གི་ཆེ་གཞན་
དོན་དུ་ལུས་དང་སློག་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བར་རབ་ཏུ་ངལ་བ་དུ་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་སྦྱབ་

པར་བྱེད་པས་རང་ལས་གཞན་གཅེས་པར་འདྲིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་པན་ཡོན་སྦྱོར་འདུག་ལས་དཔེ་ལྡེ་སྒྲིམ་གསུངས་པ་སོགས་མདོ་
བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་གིན་ཏུ་མང་ངོ་། །

ལྷ་པ་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ། རྒྱུ་འཆི་སོགས་ཀྱིས་མི་འདིགས་པར་
ཆོགས་གཉིས་ལ་བཅོན་པ་དང་། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་འདིགས་པ་དང་།
གཞན་དོན་བཅོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། རྒྱུ་འཆི་སོགས་ཀྱིས་མི་འདིགས་
པར་ཆོགས་གཉིས་ལ་བཅོན་ཆུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དེ་ཡིས་ཆོས་ཀྱན་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་
དང་། རྒྱུ་བ་སྐྱེད་མོས་ཆལ་འགྲོ་ལྟར་རྟོགས་ནས། འབྱོར་བའི་དུས་དང་རྒྱུད་པའི་དུས་ན་འང་
འདི། ཉེན་མོངས་སྟག་བསྐལ་དག་གིས་འདིགས་པ་མེད། རང་གི་ཡོན་ཏན་སེམས་ཅན་
པན་འདོགས་དགའ། བསམ་བཞིན་རྒྱུ་བ་རྩལ་ལྷན་པར་འབྱུལ། རྒྱུ་དང་སྟོན་མོས་
མཆོག་ཅེ་དགའ་བ། སྦྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་རྣམས་ལ་མེད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འབྱོར་བའི་དུས་ན་ཉེན་
མོངས་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདིགས་ལ། རྒྱུ་བ་སྐྱེད་མོས་ཆལ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
དང་། རྒྱུད་པའི་དུས་ན་སྟག་བསྐལ་གྱིས་མི་འདིགས་ན། དེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདིགས་
པ་གང་གིས་ཀྱང་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྐྱོང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་
གི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུ་དང་། གཞན་ལ་པན་འདོགས་པས་དགའ་བའི་སྟོན་མོ་དང་། བསམ་
བཞིན་དུ་རྒྱུ་བའི་སྐྱེད་མོས་ཆལ་གྱིས་དང་། རྩལ་ལྷན་གྱིས་རྣམ་པར་འབྱུལ་བའི་ཅེད་མོས་
དགའ་བའི་ས་མཆོག་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་དཀའ་
ངལ་ལ་མི་འདིགས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། གཞན་དོན་བཅོན་ལྟར་སྦྱིང་རྗེའི་
བདག་ཉིད་འདི། གང་ཆེ་མནར་མེད་པ་ལ་འང་དགར་འདྲིན་པ། དེ་འདྲ་བ་དག་སྲིད་ན་
གཞན་རྟེན་ཕྱིར། སྟག་བསྐལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ག་ལ་འདིགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཞན་
ཀྱི་དོན་ལ་བཅོན་པ་དང་ལྟན་ཞིང་སྦྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་
ནི། སྲིད་པ་ན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ་གཞན་གྱི་ཕྱིར་སྟག་བསྐལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ག་ལ་

འཛིགས་ཏེ། གང་གི་ཆོའམ་གང་གི་ཕྱིར་ན་གཞན་དོན་དུ་མནར་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལའང་དགའ་བར་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ། གཞན་དོན་ལ་བརྩོན་པའི་སྟོབས་བྱེད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཡལ་བར་འདོར་མི་རུང་བ་དང་། དེས་ན་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་རིགས་པར་གདམས་པ་གཉིས། དང་པོ། སེམས་ཅན་ཡལ་བར་འདོར་མི་རུང་བར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། སློབ་དཔོན་བརྩེ་ཆེན་རྟག་ཏུ་བརྟེན་པའི་བདག་པ་རོལ་སྟག་བསྐྱེད་དག་གིས་སེམས་གདུངས་པ། གཞན་གྱི་བྱ་བ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ། གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་བཞིན་ཏུ་ངོ་ཡང་ཆོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སྒྲིང་བརྩེ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྒྱལ་སྐས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་པ་རོལ་གྱི་སྟག་བསྐྱེད་དག་གིས་ལྷས་སེམས་གདུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཤམ་ཏེ་གཞན་གྱི་བྱ་བ་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཞན་དག་གིས་བསྐྱེད་བར་བྱ་དགོས་ན་ཞིན་ཏུ་ངོ་ཡང་ཆོལ་ཞིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བ་ཡང་ངོ་།

གཉིས་པ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་རིགས་པར་གདམས་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མགོ་ལ་སེམས་ཅན་ཁུར་ཆེན་བྱིར་བ་ཡི། སེམས་ཅན་མཆོག་ནི་ངལ་གྱིས་འགོ་མི་མངོས། བདག་གཞན་སྒྲུ་ཆོགས་འཆིང་བས་རབ་བཅིངས་པས། བརྩོན་པ་བརྒྱ་འགྲུར་དུ་ནི་བྱ་བའི་རིགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མགོ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དམ་བཅའི་ཁུར་ཆེན་པོ་ཐོགས་ནས་པ་རོལ་གཞོན་པ་ངལ་བ་ནི་མི་མངོས་གྱི། རྒྱལ་སྐས་མཆོག་དེས་ཐེག་དམན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་པས་བརྩོན་འགྲུས་བརྒྱ་འགྲུར་དུ་བྱ་བར་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དེས་ལེ་ལོ་སྦྱང་པ་ཡིན་ནོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་ལྷེད་རྒྱན་ལས་ལྷ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་ཀ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱལ་སོ། སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འབྱུང་བས།

གསུམ་པ། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་གཞི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གང་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཡུལ་དང་། ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་དང་། གང་གིས་སློབ་པའི་རྟེན་དང་གསུམ། དང་པོ་གང་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཡུལ་ནི། བྱང་སའི་སྟོན་ནི། རང་གཞན་དོན་དང་དེ་ཉིད་

དོན། །མཐུ་དང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཆོས་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། །བདུན་པ་
བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལྟར་དོན་ཆན་བདུན་ཡོད་ཀྱང་། །མདོར་བསྡུས་ན།
རང་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོར་པའི་ཐབས་སྦྱབ་པའི་ལུ་དང་། །དེའི་རྒྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་མཐུའི་
ལུ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་སྤྱོད་ཚུལ་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལུ། །དེ་ལས་འབྲས་བྱ་མཐར་
ཐུག་འཕྲོ་བ་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལུ་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ། །རང་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོར་པའི་ཐབས་སྦྱབ་པའི་ལུ་བཤད་པ་ལ། །སྦྱབ་པ་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་། །དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། །ཆེ་བའམ་
ཕན་ཡོན་གྱིས་མཐུག་བསྡུས་ཏེ་བསྡུགས་པ་དང་གསུམ། །དང་པོ། །ཐེག་ཆེན་སྦྱབ་པ་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་མདོར་བསྡུས་པའི་སློལ་གཅིག་ནི། །གནས་ཚུལ་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་ཆེ་བདག་
ཉིད། །རྒྱལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱབ་པ་ཡིན་པར་འདོད། །རྟག་ཏུ་ལེན་པ་ཆེ་དང་བཟོད་པ་ཆེ། །དོན་
ཆེན་ཡང་དག་སྦྱབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། །དེ་ལ་གནས་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གནས་པ་དང་། །ཚུལ་འབྲས་སྦྱོར་བ་ཆེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ་
རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྦྱོར་པར་བཙོན་པ་དང་། །འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་ཆེ་བ་ཐ་མར་དགེ་
བ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྲས་བྱར་འདྲིན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སློལ་བའི་ཁྱར་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་དུས་རྟག་
ཏུ་ཆེ་བ་དང་། །དེ་གཉིས་སྦྱབ་པའི་དཀའ་སྦྱད་དང་སྦྱག་བསྡུལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ་
ཆེ་བ་དང་། །དོན་གཉིས་སྦྱོར་ཆོགས་ཡང་དག་པར་སྦྱབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གནས་པ་ཚུལ་པ་འབྱུང་བ་གསུམ་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་སྦྱབ་བྱེད་
ལ་ཡང་སྦྱར་བྱུང་ངོ་། །སྦྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབ་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་།
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ལ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབ་པ་ལ། །གོ་སྦྱོར་སོགས་བཞི་
དང་། །འདི་དག་ལ་རྒྱས་པར་བྱེན་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་ཡོད། །རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་སློམ་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་
ཡོད། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་བྱེད་མཆོན་སོགས་བཞི་དང་། །རྒྱས་པར་བྱེན་དགུ་བཅུ་

གོ་གཅིག་ཡོད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་
དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་རྒྱས་པར་
མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་གྲངས། རྩོ་བོ། དམིགས་པ། རྣམ་པ་རྣམས་
ལ་སྒྲིམ་སྒྱུ་འེག་བ་རགས་ཅམ་ཡང་མ་ཆགས་ན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་མི་ཡོང་བས་ཐོས་བསམ་ལ་
འབད་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཞན་དོན་གྱི་རྒྱ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བདག་
གཞན་གྱི་དོན་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་འབྲུག་དགོས་པ་དང་། གཞན་དོན་ལྟག་པར་གཅིས་
ཤིང་སྒྲིབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱིས་གཞན་དོན་སྒྲིབ་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྒྲིབ་པ་དང་།
གཞན་དོན་སྒྲིབ་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་བོ། གཞན་དོན་
གྱི་རྒྱ་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་བདག་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་འབྲུག་དགོས་པར་བསྟན་
པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། གཞན་དང་བདག་དུ་མཉམ་པའི་སེམས་ཉིད་དམ། །བདག་པས་གཞན་
ཆེས་སྤྲུག་པ་རྟེན་ནས་ནི། དེ་ལྟར་བདག་པས་གཞན་དོན་མཆོག་འདུ་ཤེས། །རང་གི་དོན་
གང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཆེན་པོ་རྣམས་བདག་དང་
གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མོས་སྦྱོང་གྱི་སྒྲིབས་སུ་མོས་
པ་ཡིད་བྱེད་དང་། ས་ཐོབ་པའི་དུས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་བདག་གཞན་མཉམ་པའི་སེམས་རྟེན་པ་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པའི་སེམས་རྟེན་པ་
དང་། ཐབས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བདག་པས་གཞན་ཆེ་སྤྲུག་པ་སྟེ། གཅིས་པ་རྟེན་པའམ་
ཤེས་ནས་བདག་གི་དོན་ལས་གཞན་གྱི་དོན་མཆོག་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པའོ། །བདག་གཞན་
མཉམ་པའི་སེམས་རྟེན་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྟག་མཐོང་ཐོབ་དགོས་བསམ་
སྟུང་། འཇམ་མགོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་ཐོབ་པར་དེ་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། རྩོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཡིན་པར་བསྟགས། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་བཤད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་དེ་སྦྱོང་བ་ལ་གཞན་གཉིས་སེལ་དགོས་ན་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་

མ་རྟོགས་པ་ལ་མི་སྲིད་དམ་སྟུམ། གསང་བའི་དམ་པ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་སྒྲིམ་མ་ནས་ཤེས་པར་
བྱའོ།

གཉིས་པ། གཞན་དོན་ལྟག་པར་གཅིས་ཤིང་སྐྱབ་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། གཞན་
དོན་སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བ་དང་། གཞན་དོན་སྤུན་སྟུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་དང་གསུམ། དང་པོ།
གཞན་དོན་ལྟག་པར་གཅིས་ཤིང་སྐྱབ་དགོས་པ་དང་དངོས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། རི་ལྟར་སྒྲིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར། །བདག་ལ་སྟུག་བསུལ་མི་བཟད་
གདུང་བ་རབ་བྱེད་པ། །དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གདུང་བའི་ལས་ཀྱི་གཞན་དག་ལའང་། །ཤིན་ཏུ་
བརྩེ་བ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་རྣམས་ནི། གཞན་དོན་ལ་གཅིས་ཤིང་བརྩོན་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། རི་ལྟར་གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་བདག་ལ་སྟུག་བསུལ་མི་བཟད་པས་གདུང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་
འཛིག་རྟེན་གདུང་བ་སྟེ་སྟུག་བསུལ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱིས་གཞན་དག་བོར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་
ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སན་ལན་སན་པས་འཇུག་པར་
མ་བཟད་གཞོད་ལན་ཡང་སན་པས་འཇུག་བ་སྐྱེ་བུ་དམ་པའི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི།
ཐ་ཆད་འབྲིང་དང་མཆོག་ཆོས་ཉིད་གནས་ལ། །ལེགས་པར་སྟོན་དང་མགྲུ་བྱེད་འཇུག་པ་
དང་། །དོན་ལ་རྣམ་ངེས་དག་བ་ཡོངས་སྒྲིན་བྱེད། །དེ་བཞིན་གདམས་ངག་དང་གནས་དང་
སྒོ་རྣམ་གྲོལ། །ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་འགྲུབ་དེ་བཞིན་དུ། །རིགས་སུ་སྐྱེ་དང་ལུང་བསྟན་
དབང་བསྐྱར་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་མཁུན་སྒྲ་མེད་གོ་འཕང་སྟེ། །བཅུ་གསུམ་བདག་ཉིད་
འདི་ནི་གཞན་གྱི་དོན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་རྣམས་ནི། གདུལ་བྱ་རིགས་
ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གསུམ་ལེགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་རུང་མིན་པ་
རྣམས་ལ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་ཡིད་དད་ཅིང་མགྲུ་བར་བྱེད། སྟོན་རུང་རྣམས་བསྐྱབ་
ཁྲིམས་སོགས་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་
བསྟན་ཏེ་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད། དོན་ངེས་པ་རྣམས་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དག་ཅ་ཡོངས་སུ་

སྒྲིག་པར་བྱེད། མན་ངག་མེད་པ་རྣམས་གདམས་ངག་ལ་འགོད་པར་བྱེད། གདམས་ངག་ཐོབ་
པ་རྣམས་ཞི་གནས་ལ་འགོད་པར་བྱེད། ཞི་གནས་ཐོབ་པ་རྣམས་ལྷག་མཐོང་ལ་འགོད་པར་
བྱེད། ལྷག་མཐོང་གི་སྒོ་རྣམས་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་རྣམས་མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་
ཅན་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་བྱུན་མོང་གི་དོན་སྦྱབ་ཚུལ་དགྲུ་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ས་དང་པོར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
གྱི་སྒོ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྦྱེ་བར་བྱེད། ས་བརྒྱད་པར་བྱིར་མི་སྟོག་པར་
ལུང་སྟོན་པར་བྱེད། ས་བརྒྱ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཐོབ་
པར་བྱེད། སངས་རྒྱས་གྱི་སར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁུ་པ་སྒྲིག་མེད་པའི་གོ་འཕང་ལ་
འགོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བརྒྱ་གསུམ་མོ། མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། འགོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་སྦྱབ་མཛད་གང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་
གོ། སྐྱབས་གཉིས་པར་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་གསུངས་པ་ཡང་དེར་འབྲེལ་ལོ། བྱུང་པར་
བརྒྱ་པ་དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས།

གསུམ་པ། གཞན་དོན་སྤྱད་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི།
སྦྱེ་བོ་དང་མཐུན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་འཆད། མི་འགྲིང་པ་དང་བདག་གི་མེད་ལ་མཁས། བཟོད་
དུལ་ཤིན་ཏུ་རང་སོང་མི་ཟད་པ། རྒྱལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱབ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱང་།
འདིས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་འདི་སྤྱད་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་པ་དེ་སྟོན་ནོ། འདི་རི་ལྟར་
སྤྱད་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་རིགས་ལ་གནས་པའི་སྦྱེ་བོ་རྣམས་དང་མཐུན་
ཞིང་། བྱུང་པར་དུ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ཕྱག་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་སྦྱག་པ་
དང་བྱམས་པ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སོགས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་ནི་ལེགས་སྟོན་
ཀྱི་སྤྱད་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་ལ་སོགས་པས་ས་རོལ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་འགྲིང་པ་ཞི་བ་
དང་། གཞན་དད་པར་བྱས་ཀྱང་རང་ཡང་རྫོམ་སེམས་མེད་པ་ནི། མགྲུ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱབ་པ་སྤྱད་
སུམ་ཆོགས་པ་དང་། བདག་མེད་སྟོན་པས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའམ། བདག་གིར་མི་བྱེད་པ་ནི།
འཇུག་པའི་སྦྱབ་པ་སྤྱད་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད་ལ་

མཁས་པས་པ་རོལ་གྱི་མ་རྟོགས་ལོ་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་གཅོད་པ་ནི། རོན་རྣམ་པར་ངེས་པའི་སྤུན་
སྤུམ་ཆོགས་པ་དང་། གཞན་རོན་སྤྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པ་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་
སྤྱབ་པ་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་དང་། ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་བསྐྱམས་ཤིང་དུལ་བ་ནི། གདམས་
དག་འདོམས་པ་དང་། སེམས་གནས་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་བྱང་པར་
ཅན་གྲུབ་པའི་སྤྱབ་པ་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་དང་། སོ་སྤྱོད་ས་ལས་ཤིན་ཏུ་རིང་དུ་སོང་བ་ནི། ས་
སོ་སོར་རིགས་སྤྱི་སྤྱོད་བཅས་ས་བཅུད་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཚུལ་དང་། ལུང་བསྟན་པ་དང་། དབང་
བསྐྱར་བ་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་སྤྱབ་པ་དང་། མི་ཟད་པ་ནི། དམིགས་ལུལ་སེམས་ཅན་དང་།
བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཐབས་ཆོགས་གཉིས་བསྐྱབས་པས་དགེ་རྩ་མི་ཟད་པའོ། །ཡོན་
ཏན་འདི་དག་དང་ལྡན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱབ་པ་ནི་གཞན་རོན་བྱེད་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱོད་མེད་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་བྱེད་
པའོ། །

གསུམ་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞན་རོན་སྤྱབ་པ་གཞན་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པར་
སྤྱབ་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ནི། འདོད་ལྡན་སྤྱོད་པོ་འཛིགས་པ་ཆེ་ལ་འཇུག་ཤིང་དགའ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་བདེ་གཡོ་བ་ལ། ཞི་དགའ་རང་གི་ལེན་པ་རབ་ཞི་ལ། སྦྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་
ལེན་ཀུན་ཞི་ལ་རྟག་སྤྱོད་པོ་ཆོངས་པ་རང་གི་བདེ་རོན་བཅོམ་ན། རྟག་ཏུ་དེ་མ་ཐོབ་པར་སྤྱུག་
བསུལ་འཇུག། བརྟན་པ་རྟག་ཏུ་གཞན་རོན་བཅོམ་ལྡན་པ། གཉིས་ཀའི་རོན་བྱས་མུ་ངན་
འདའ་བར་འཇུག། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སོ་སོ་སྤྱོད་པོ་ཕལ་པ་རྣམས་འདོད་
ཡོན་ལ་སྤྱེད་པ་དང་ལྡན་པས་འཛིགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོགས་ལ་འཇུག་ཤིང་པ་ལ་
དགའ་བ་ཁམས་གོང་མའི་སོ་སྤྱོད་རྣམས་ནི་སྤྱུག་བསུལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བདེ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྒྲིམ་སྤྱོད་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་གཡོ་བ་སྤྱོད་འདོར་བའི་རང་བཞིན་འཇུག། ཞི་བ་ལ་དགའ་
བ་ཉན་རང་རྣམས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤུང་བོ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཅམ་ལ་འཇུག། སྦྱིང་རྗེ་
ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། རང་གཞན་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཀུན་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་བཅོམ་པ་

སྟོ་བཞི་དང་། དེ་དག་མཆོག་དཔམ་གྱི་བྱང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། སྟོ་བོ་གཞན་དོན་ལ་ཚོངས་
པ་རང་བདེ་བ་འཛོལ་པའི་དོན་དུ་བཙོན་པ་རྟག་དུ་བྱས་ཀྱང་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་བདེ་བ་མ་
ཐོབ་པར་སྟུག་བསྐྱལ་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ནི། དུས་རྟག་དུ་གཞན་དོན་ལ་བཙོན་པས་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་མཐར་
ཕྱིན་པའི་མི་གནས་པའི་སྤངས་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

[illegible]

གཉིས་པ། འགལ་སྐྱེན་ལོག་སྐྱབ་ལ་བཟོད་པའི་ཐབས་མཁས་བསྟན་པའི་རྩོ་ག་
གཅིག་ནི། ཉག་ཏུ་ཉེས་པས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་སེམས་གྱི། རྩེ་པོ་ལ་ནི་མོ་ལྟན་
ཉེས་པར་མི་འདྲིན་ཏེ། མི་འདོད་བཞིན་ཏུ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། རྩེ་པོ་
དག་ལ་སྒྲིང་རྩི་རྣམ་པར་འཕེལ་སྤྱིར་རོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཉག་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་

པས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་ཉེས་པར་མིན་འདྲིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་དག་ནི་མི་འདོད་བཞིན་ཏུ་ལོག་
པར་སྐྱབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ནས་སྦྱང་རྗེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། བྱམས་སྦྱོན་ལས། སེམས་ཀྱི་དབང་ཏུ་གྱུར་པས་ན། །བདག་གིས་ཕྱིག་པ་ཅི་བགྱིས་པ། །
ཞེས་དང་། སེམས་ཀྱི་དྲི་མར་གྱུར་པ་ལ། །སངས་རྒྱུ་རྣམས་ནི་སྦོད་མི་མཛད། །ཅེས་པ་དང་
གནད་གཅིག་གོ། །

གསུམ་པ། ཆེ་བའམ་པན་ཡོན་གྱིས་མཛུགས་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུགས་པ་བསྐྱུན་པའི་སྒྲི་
ཀ་གཅིག་ནི། སྐྱབ་པ་འདིས་ནི་སྤྱད་དང་འགོ་བ་ཀྱུན། །ཟིལ་གྱིས་མནན་འགོ་ཁི་བ་མཆོག་
དང་ལྡན། །ཡོན་ཏན་སྣ་ཆོགས་ཆོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འཕེལ། །བྱམས་པའི་བསམ་པས་རྟག་ཏུ་
འགོ་བ་སྤྱད། །ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་སྤར་བཤད་པའི་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་ཆོས་
ཅན། ཆེ་བ་བཞི་ལྡན་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་གསུམ་དང་འགོ་བ་རིགས་རྟག་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པའི་ཆེ་བ་དང་། ཁི་བ་མཆོག་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆེ་
བ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བའི་ཆེ་བ་དང་། བྱམས་པའི་
བསམ་པས་འགོ་བ་རྟག་ཏུ་སྤྱད་པའི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་
ལྷའི་རྒྱུ་གྱི་ལེའུ་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲི་ཀ་བརྒྱ་གཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས། སྐྱབ་པའི་
ལེའུ་འདིས་རྒྱལ་སྐྱས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་སྦྱི་ལ་བསྐྱབ་ཆུལ་བསྐྱན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུས་
ལྟག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིམ་ཆུལ་བསྐྱན། མཐུའི་ལེའུས་ཁི་
གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྦྱོད་པ་ལ་སྒྲིམ་ཆུལ་བསྐྱན་པས་ལེའུ་དེ་གཉིས་
ཀྱིས་བྱུང་པར་ཏུ་པར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་ཆུལ་གཙོ་བོར་བསྐྱན་པ་ལས་དང་བོ། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྐྱན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་བོ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དོན་དམ་པའི་མཆོན་
ཉིད་ལྟ་དང་ལྡན་པར་མདོར་བསྐྱན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཡོད་མིན་མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་

གཞན་མིན། རྒྱུ་དང་འཛིག་མེད་འབྲི་བར་མི་འཇུག་ཏེ། འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་
 པའང་མེད། རྣམ་པར་དག་འཇུག་དེ་ནི་དོན་དམ་མཚན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་
 གྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གདགས་གཞི་དང་
 གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་འཛིག་མེད་པ་དང་།
 འབྲི་འཕེལ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་ལ་ངི་མ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སྒྲིམ་གྱི་ངི་མ་དང་ལྡན་པའི་
 བྱད་པར་ལྡོ། ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ཅེས་བྱད་པར་དང་
 བོ་ལ་སྒྱུར་ནའང་རུང་ངོ་། །

གཉིས་པ། རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཆོས་
 གྱི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་བོ་ལ། འཛིག་ལྟེ་ཞེན་ཡུལ་གྱི་བདག་དགག་པ་
 དང་། བདག་འཛིན་འཁྲུལ་བར་བསྐྱར་པ་དང་། དེ་སྤངས་པས་ཐར་པ་འཐོབ་ཚུལ་གསུམ།
 དང་པོ། འཛིག་ལྟེ་ཞེན་ཡུལ་གྱི་བདག་དགག་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བདག་
 ཉིད་བདག་མཚན་མིན། འདྲ་པར་གནས་མིན་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བྱིས། གཉིས་ལས་གཞན་
 མེད་དེ་ནི་ནོར་བ་སྒྲིམ། ཉེ་བྱིར་ཐར་པ་ནོར་ཅམ་ཟད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་འཛིག་ལྟེ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན།
 ཡུལ་སྤང་བོ་ལྟ་ཡང་དེ་མ་ཡིན། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ན་ཡང་བདག་མེད་པའི་བྱིས། དང་བོ་
 བྱུང་སྟེ། བདག་གལ་ཏེ་ཡོད་ན་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་རིམ་པོ་སོགས་བྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རགས་
 པའམ། ཟ་བོ་རྟག་དངོས་བྱེད་བོ་མིན་པ་སོགས་བྱད་པར་ལྟ་ལྡན་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་
 ལ། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་བཏགས་པ་མཐའ་བཟུང་གི་བདག་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་མིན་
 པའི་བྱིས། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། སྒྲིམ་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་སྒྱུར་པའི་རན་པར་གནས་པ་སྤང་
 བོ་ལྟ་ནི། མི་རྟག་པ་དང་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས། བདག་གི་མཚན་ཉིད་
 དང་ཆ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་བྱིས་བདག་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་
 ལོགས་སུ་བདག་ཡོད་ན་མངོན་རྒྱས་གང་རུང་གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །བདག་མེད་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་ཡོད་པར་འདྲིན་སྟུང་ན། བདག་ཡོད་པར་འདྲིན་པ་ནི་ནོར་བ་སྟེ། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ལོག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐག་ཁྲ་སྟུལ་ཏུ་ནོར་པ་ལས་འདིགས་སྐྱག་སྐྱེས་པ་བཞིན། དེའི་ཕྱིར་ཐར་པ་ནི་ནོར་བ་ཟད་ཅམ་ལ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཅམ་སྐྱས་གྲོལ་བའི་བདག་རང་དབང་བ་གཙོད་དོ། །

གཉིས་པ་བདག་འདྲིན་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། རི་ལྟར་འཁྲུལ་བ་ཅམ་བཞེན་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །སྟུག་བསྐལ་རང་བཞིན་རྒྱན་ཆགས་རྟོགས་མི་འགྱུར་རིག་མིན་རིག་ཉིད་སྟུག་བསྐལ་སྟུག་བསྐལ་མེད། །ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡི་རང་བཞིན་མིན། །བཞེན་ནས་དངོས་རབ་སྐྱེ་བ་མངོན་འཇུག་ན། །སྐྱེ་བོ་རི་ལྟར་གཞན་གྱིས་བྱས་ལ་བཞེན། །གང་ཕྱིར་ཡོད་པ་མི་མཐོང་མེད་མཐོང་བ། །འདི་འབྲའི་སྟན་ནག་རྣམ་པ་དེ་གང་ཞིག །ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་རི་ལྟར་ཉེ་ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱན་ཆགས་སྟུ་སྟུག་བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི། བདག་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྟེ་མི་རུས་ཏེ། བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་འཁྲུལ་པ་ཅམ་ལ་རྟག་ཏུ་བཞེན་པའི་ཕྱིར། །འོ་ན། དེས་སྟུག་བསྐལ་ཡང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྟུང་ན། སྟུག་བསྐལ་ནི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེས་པར་རིག་དགོས་པ་མིན་གྱི། ཉམས་སུ་ཁྱོང་བས་རིག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་དང་། ཡང་ན་འཁྲུལ་པ་ཅམ་ལ་བཞེན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་སྟུག་བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པར་མི་རུས་ཏེ། འདི་ནི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོ་ཐོབ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་མངོན་སུམ་ཏུ་མ་རྟོགས་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པའོ། །སྟུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་མ་སྤངས་པས་སྟུག་བསྐལ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། བདག་མེད་གྱི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པ་ཉིད་གྱི་རྒྱ་དེ་གཉིས་སྤངས་པ་ན་སྟུག་བསྐལ་བ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱང་པོ་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིན་ནོ། །ཡང་ན་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པས་བདག་ནི་ཆོས་དེ་ཡི་རང་བཞིན་མིན་ཞེས་པའོ། །བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྣ་ཆོགས་རི་ལྟར་སྐྱེས་སྟུང་།

ན། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་གུ་ལ་སོགས་པ་སྦྲེས་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་པ་མཐོང་ན། སྦྲེ་
བོ་སྦྲོངས་པ་རྣམས་དབང་ཕུག་ལ་སོགས་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་ངི་ལྷར་ན་
བརྟེན་ཏེ་བརྟེན་མི་རིགས་སོ། །བདག་འདྲིན་གྱི་ཕུན་པ་ནི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་པ་དང་མི་
འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། རྒྱ་རྟེན་རྟེན་འབྲེལ་མི་མཐོང་བར་མེད་པ་བདག་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། འདི་འདྲའི་ཕུན་ནག་དེའི་འདྲིན་སྦངས་གྱི་རྣམ་པ་དེ་བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་གི་
བདག་གང་ཞིག །འདི་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། བདག་འདྲིན་སྦངས་པས་ཐར་པ་འཐོབ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི།
འདི་ལ་དོན་དམ་ཚུལ་གྱི་ཞི་བ་དང་། སྦྲེ་བ་དེ་གཉིས་བྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད། །འོན་ཀྱང་དགེ་
བའི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་དག སྦྲེ་བ་བྱད་པས་ཞི་བ་འཐོབ་པར་བཤད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
དོན་དམ་པའི་ཚུལ་བདག་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་གྱིས་འཁོར་བ་དང་ཐུང་ན་ལས་འདས་
པ་དག་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་གང་དག་ཐར་པའི་ལམ་གོམས་པ་དགེ་བའི་
ལས་བྱེད་པ་དག་གིས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྦྲེ་བ་བྱད་པས་ཐར་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་
བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཡན་ཆད་གྱིས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་བཤད་ནས།

གཉིས་པ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གྱིས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་ཚུལ་
བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་བཞི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་གྱི། །མཐའ་ཡས་པ་
རོལ་ཆོགས་རྣམས་ལེགས་བསགས་ནས། །ཆོས་ལ་སེམས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་ངེས་ཕྱིར། དོན་གྱི་
རྣམ་པ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཅན་རྟོགས། །དེ་ཡིས་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་དོན་རིག་ནས། །དེར་སྤང་སེམས་
ཙམ་ལ་ནི་ཡང་དག་གནས། །དེ་ནས་ཆོས་དབྱིངས་གཉིས་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། །བྲལ་བ་
མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར། །སེམས་ལས་གཞན་མེད་པ་ནི་སྒྲོས་རིག་ནས། །དེ་ནས་
སེམས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །སྒྲོ་དང་ལྡན་པས་གཉིས་པོ་མེད་རིག་ནས། །དེ་མི་ལྡན་
པའི་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་ལ་གནས། །སྒྲོ་དང་ལྡན་པས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སྟོབས། །རྟག་ཏུ་ཀྱན་ནས་
མཉམ་པར་སོང་བ་ཡིས། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་ཆོགས་ཆང་ཆིང་དག །དུག་སྦྲན་ཆེན་པོས་
དུག་བཞིན་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གྱིས་ཆོས་

ཀྱི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། སྦྱིར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མོས་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་བསྐྱེད་ཆེན་
གངས་མེད་དང་པོའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལེགས་པར་བསགས། ཆོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་
ལུང་གི་ཆོས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཟུ་གཉིས་སོགས་སྡེ་སྡེ་དག་སུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་བཀའ་
པོད་ལྔ་དང་རྩུབ་སྡེ་བཞིའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་ཤིན་ཏུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་
སྒྲོབས་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་པོ་ལ་སྦྱོར་འདོགས་ཆེད་པའི་ངེས་པ་རྙེད་
པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་གསུམ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ལ་སེམས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་སྦྱིར་དང་། དེ་
ནས་སྦྱོར་ལམ་བྱོང་གི་སྐབས་སུ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་སོགས་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་
འདི་དག་ཡིད་གྱི་བརྗོད་པ་སྟེ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་རྟོགས་པས་བྱི་དོན་
དུ་སྤང་བའི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་ཅན་དུ་ལྷག་མཐོང་གིས་རྟོགས་པ་དང་། ཅེ་མོའི་སྐབས་སུ་དོན་ཉི་
གཟུང་བའི་ཆོས་རྣམས་བརྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཅམ་རིག། བཟོད་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་
དེར་སྤང་བའི་ཆོས་ཀྱན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་སེམས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ཅམ་ཡིན་པ་ལ་ནི་ཡང་
དག་པར་གནས། དེ་ནས་གཟུང་འདྲིན་གཉིས་རྩིས་ཐ་དད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་
དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོས་པར་འགྱུར། སྦྱོར་ལམ་བྱོང་ཐོབ་པ་ན་
སྤང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པས་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགྲ་ཉམས་སྦྱང། ཅེ་མོ་ནས་
སྤང་བ་མཆེད་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པས་ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགྲ་དང་། བཟོད་པ་ནས་
འདྲིན་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པས་རྩིས་འདྲིན་རྟོག་པ་དགྲ་དང་། སྦྱོར་
ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པས་བཏགས་འདྲིན་རྟོག་
པ་དགྲ་ཉམས་སྦྱང་པའམ་སྤང་བྱར་ལྷན་པ་རྣམས་ནི་རྒྱས་པར་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་
གསུངས་སོ། །རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་དང་། མཐར་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་
ནས་ཐོབ། ཅེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། བྱང་ཚུབ་སེམས་ལ་
ཉམས་ལེན་བྱས་ན་དེ་དག་ལའང་ངེས་པར་ཉམས་ལེན་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་ལྷན་བྱང་

ཐུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྒྱུར་ལམ་དོན་སོགས་བཞིའི་སྐབས་རྣམས་སུ་གཟུང་འཛིན་རྩིས་
གཞན་དུ་མེད་པ་དོན་སྦྱོར་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ནས། རྣམ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་བཞིའི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པ་ན་གཟུང་འཛིན་རྩིས་གཞན་གྱིས་སྤང་པ་མཛོན་སུམ་དུ་
རྟོགས། མེ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མཉམ་པར་བཞག། །ས་དང་པོའི་
ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་ལ། དེ་ནས་རྩིས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་རྩིས་ཐོབ་ཀྱི་བྱ་བའང་རྒྱ་
ཆེན་པོ་བྱེད། དེ་ནས་སྤང་པ་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལྷན་བྱང་ཐུབ་སེམས་དཔའ་
དེ་ཉིད་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་མི་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་
གྱིས་རྟག་པར་ཏེ་ས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཀུན་ནས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱི་དོན་གྱིས་སྤང་
པ་ཉིད་ལ་མཉམ་བཞག་སོང་བ་ཡི་སྟོབས་གྱིས། དེ་ལ་རྟོན་པའི་ཉེས་ཆོགས་ཆང་ཆིང་རྟོག་
པ་ལྷན་སྦྱོར་དགུ་མཆན་བཞེའམ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་སྒོ་མ་སྤང་རྟོག་པ་བརྒྱ་
དང་བརྒྱད་པོ་རྣམས། ས་བཅུའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་གྱིས་རིམ་པར་སྤོང་། ས་དགུའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་གྱིས་རྒྱུང་དུའི་རྒྱུང་དུ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སྤངས་ནས། སྒྲིབ་གཉིས་
སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་ན་རྒྱུང་དུའི་རྒྱུང་དུ་དེ་དག་སྤངས་པ་དང་སངས་
རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་དུག་ཉེན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤྲན་ཆེན་པོ་ལམ་ལྷ་པོ་རྣམས་ནི། སྤང་བྱ་དེ་དག་སེལ་ཞིང་སྦྱོ་མི་རུང་དུ་བྱེད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཐུབ་པས་
གསུངས་པའི་དམ་ཆོས་ལེགས་བཞག་པ། །རྩ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྒོ་གྲོས་བཞག། །དན་
རྒྱ་རྟོག་པ་ཅམ་རིག་བརྟན་པ་དག། །ལྷུང་དུ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་འགོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་
ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། ཐུབ་དབང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་གྱིས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོག་དོན་བཟང་པོ་ལེགས་པར་
བཞག་པ་དག་ལ་རྩ་བའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་སེམས་དུག་གི་སྒོ་ནས་དང་དོན་ལ་མི་རྟོན་
ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་ཚུལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྒོ་གྲོས་བཞག་ནས་དན་པ་འཇུག་པ་རྒྱ་

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དག །མུར་བ་མུར་ཏུ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ས་རོལ་ཏུ་འགོ་སྟོ་སྟུ་བཞིའི་གོ་འཕང་
མངོན་ཏུ་བྱེད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མངོན་ལྡན་གྱི་ལཱུ་བདུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལཱུ་
ལ་སྒྲི་ཀ་བཅུ་ཡོད་ནམས་རྟོགས་སོ། །

གཉིས་པ། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སྟོན་ཏུ་མཐུ་བྱ་ཆེན་པོས་གཞན་དོན་སྦྱབ་
དགོས་པས། གཉིས་པ།མཐུའི་ལཱུ་བཤད་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། མཐུའི་ཆེ་བ་བརྟེན་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། རོ་བོ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དང་། ལས་དང་། ལྷན་པ་དང་། འཇུག་པའི་
དོན་དང་བྱུག །དང་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྗེས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་
པོ་བྱེད་པའི་རྣམས་པའམ་མཐུའི་རོ་བོ་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། སྟེ་དང་དག་
སེམས་དགེ་དང་མི་དགེ་བསྟེད། །དེ་ཡི་གནས་དང་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་དང་། །ཤེས་པ་ཀུན་
འགོ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བཅས་ལ། །ཐོགས་མེད་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་མཐུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་འཆི་འཕོ་བ་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རིག་ སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་དག་གི་སྒྲི་སྒྲི་ཆོགས་པ་ལྟའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རིག་ སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་
སྒྲི་ཆོགས་པ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རིག་ སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོན་གྱི་སྟེ་བ་
གང་ཏུ་ལས་གང་རི་ལྟར་བསགས་པ་སྟོན་ནས་རྗེས་བྱན་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ། མཆོད་པར་
བྱ་བའི་ཡུལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་སྟོན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གདུལ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པ་དེའི་
གནས་སུ་འགོ་བ་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། འགོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་ངས་
པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་རྣམས་
ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་མཐུ་བོའི་རོ་བོ་ནི་
ཀུན་འགོ་སྟོ་ཡུལ་དང་ཏུས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། གཅིག་གི་ཡང་རྣམ་པ་
ཏུ་མར་འགོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཏུས་ཀུན་ཏུ་གཞན་
དོན་ལས་མི་གཡོ་བས་བརྟན་ཅིང་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་སུན་ཆོགས་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་
མཐུ་སྟུལ་ཏུ་ཐུར་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་མཐུ་ཡི་རྒྱུ་བྱེད་པར་
བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་ནས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་དང་། རི་ལྟར་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། མཐུ་གྲུབ་པ་ཡི་དམ་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། འདིའི་དོན་ནི། རྒྱུ་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
དངོས་གཞི་སྒྱུ་བརྒྱུད་ལས་གྲོལ་བའམ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་རང་སའི་ཉེན་མོངས་ཀྱིས་དག་པའི་
དག་པ་ཐོབ་པ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་རྒྱུ་ཚུལ་མདོ་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་
པའི་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། ཉེན་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཐབས་གསུམ་
ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་དེ་དག་གི་མཐུ་བྱེད་པར་པ་དམ་པ་སྟེ་ཉན་རང་སོགས་ལས་བྱུང་
པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྒྲིམ་
པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཞུགས་བརྒྱུད་
ཀའི་དངོས་གཞི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སྒྲིམ་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། རྣམ་གནས་ནི། རི་ལྟར་
འདོད་པའི་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐྱོགས་ཐམས་ཅད་སྤང་བས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་མངོན་ལ་མངའ་
རྟེན་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ། འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། གང་གི་འཕགས་དང་
ལྟ་དང་ཆོངས་པ་ཡི། གནས་པ་དཔེ་མེད་རྒྱ་ཆེས་རྟག་ཏུ་གནས། ཐྱོགས་སུ་དེ་སོང་སངས་
རྒྱས་སེམས་ཅན་རྣམས། ཡང་དག་མཚོན་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་དང་ལྟ་བུ་འཕགས་པའི་གནས་པ་རྣམ་ཐར་སྒྲི་
གསུམ་དང་། བདེན་པ་བཞི། ས་ལམ་སོགས་དང་། གོང་མའི་ལྷའི་གནས་པ་བསམ་གཏན་དང་
གཞུགས་མེད། ཆོངས་པའི་གནས་པ་ཆོད་མེད་བཞི་སོགས་གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་
པས་དཔེ་མེད་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ། རྟག་ཏུ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་གནས་པ་དང་། ཐྱོགས་བཅུའི་ཞིང་
ལམས་རྣམས་སུ་རྩེ་འབྲུལ་གྱིས་སོང་ནས་སངས་རྒྱས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡང་དག་

པར་མཆོད་པར་བྱེད་ཅིང་སྟོན་བཅུད་ཀྱང་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་
རྣམ་པར་དག་པར་བསྐྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ལས་ལ། མཐོང་བ་དང་། ལྟོན་པ་དང་། འོད་ཟེར་དང་། རྣམ་པར་རོལ་པ་
དང་། སྦྱལ་པ་དང་། ཞིང་དག་པའི་ལས་དང་དྲུག །དང་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། ཆགས་དང་འཇིག་བཅས་
སེམས་ཅན་བཅས་པ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀུན་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་། ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ལས་ཀ་དང་ལྟན་ཏེ། དེ་དག་གི་
མངོན་ཤེས་དང་པོ་བཞིས་ཆགས་འཇིག་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སེམས་ཅན་
དང་བཅས་པ་མཐོང་བ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀུན་སེམས་ཅན་དང་
བཅས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མངོན་རྩ་ལས། བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན། ། ཞེས་པས།
མངོན་ཤེས་དང་པོ་བཞིའི་མཐོང་ཆུལ་ལ་དབྱེད།

གཉིས་པ། བྱང་འཕགས་རྣམས་ཆོས་སྟོན་པའི་ལས་དང་ལྟན་པར་བསྟན་པའི་ཆོག་
རྒྱུ་པ་གཉིས་ནི། དབང་ལྟན་རི་ལྟར་འདོད་བཞིན་དེ་དག་དང་། །རྣམ་བཅས་སྣ་ཆོགས་དག་
ཀྱང་ཡང་དག་སྟོན། །ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་འཕགས་རྣམས་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རི་ལྟར་
འདོད་པ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དག་དང་། དེ་དག་གི་དབྱིབས་དང་བྱུང་པར་རྣམ་པ་
དང་བཅས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་
བཅས་པ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ལ། དབང་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། རང་དབང་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་
མིན་གཉིས་ཡོད་ཏེ། འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་འཕགས་
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། འོད་ཟེར་འགྲེད་པའི་ལས་གཉིས་དང་ལྟན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། འོད་ཟེར་བྱང་བས་ཤིན་ཏུ་སྦྱག་བསྐྱེད་བའི། །དན་སོང་བ་དག་མཐོ་རིས་འགྲོ་བར་
བྱེད། །བདུད་གནས་གཞལ་མེད་ཁང་མཐོ་མངོན་པ་དག །བདུད་བཅས་ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་ཅིང་
སྒྲག་པར་བྱེད། །ཅིས་བྱུང་། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྤིང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་

གི་མཐུས་ངན་སོང་གི་གནས་ཀྱིས་སྤོང་བའི་བཅའ་བས་ཤིན་ཏུ་སྤྱད་བཞུག་བསྐྱེད་བའི་ངན་སོང་བ་དག་གི་བྱུང་བ་ཞི་ནས་དེ་དང་པོའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱིས་མཐོ་རིས་སྤྱོད་བའི་བཅའ་བས་བྱེད་པ་དང་། བདུན་གྱི་གནས་གཞུང་མཐོ་ཞིང་མཐོ་རིས་པ་དག་ཀྱིས་ཏུ་བསྐྱོད་ཅིང་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའོ། །

བཞི་པ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ལས་དང་ལྷན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། དེ་ནི་མཆོག་ཆོག་ནང་དུ་ཉིང་ངེ་འདྲིན། །དཔག་མེད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཀྱིས་སྤོང་བའི་ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་འཕགས་རྣམས་ནི། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ལས་དང་ལྷན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་དཔག་ཏུ་མེད་ལ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཀྱིས་ཏུ་སྤོང་བ་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ། སྤྱོད་པའི་ལས་དང་ལྷན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། བཅོ་དང་སྤྱོད་དང་མཆོག་གི་སྤྱོད་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དུས་ཀྱིས་གནས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་འཕགས་རྣམས་ནི་སྤྱོད་པའི་མཐུང་བྱེད་ལས་དང་ལྷན་ཏེ། བཅོ་ལས་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་བ་སྤྱོད་པ་དང་། མཆོག་གི་སྤྱོད་པའི་སྤོང་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དུས་ཀྱིས་ཏུ་གནས་པའི་བྱིར། དེའི་ལྷ་པ་ལས། །འདུལ་བའི་དབང་གི་རི་ལྷ་འདོད་བཞིན་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་པ་དང་། དག་ལ་ལྷན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོག་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་པ་ལོ་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལེགས་ལ། སྤྱོད་པའི་མཆོག་སྤྱོད་པ་ལྷན་པ་མཆོག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་ནི་མཆོག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་པའོ། །

དུག་པ། ཞིང་དག་པའི་ལས་དང་ལྷན་པར་བསྐྱེད་པའི་སྤོང་བ་གཉིས་ནི། ཡེ་ཤེས་དག་ལ་དབང་བྱིར་ཞིང་རྣམས་ནི། །རི་ལྷ་འདོད་བཞིན་བསྐྱེད་བྱིར་དག་པ་ཐོབ། །སངས་རྒྱལ་མཆོན་མི་གྲགས་པར་སངས་རྒྱལ་མཆོན། །ཡང་དག་བསྐྱེད་པས་དེ་དག་ལས་གཞན་འགྲེད། །ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཡོངས་སྤྱོད་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་འཕགས་རྣམས་སྤྱོད་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་སྤྱོད་ལྷ། །སྤོང་ཡོངས་སྤྱོད་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་བྱིར་རི་ལྷ་འདོད་པ་བཞིན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ཤེས་དང་གསེར་དུལ་བྱེད་ལ་སོགས་པས་སྤྱོད་པའི་

རང་བཞིན་ཀྱང་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ནས་དག་པར་བྱེད་པ་སོགས་ལེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། བཅུད་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་མི་གྲགས་པའི་ཞིང་ཁམས་
ནམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཡང་དག་པར་བསྟགས་པ་གདུལ་བྱ་དེ་དག་དག་པའི་ཞིང་
ཁམས་གཞན་དུ་འགྲེང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ། ལྷན་པའི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། འདབ་གཤོག་ཀྱང་ཏུ་རྒྱས་པའི་བྱ་
བཞིན་དུ། ཁེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱེད་པར་རྟུག་པ་ཉིད། སངས་རྒྱས་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྟགས་
པ་འཕྲོག་། སྦྱོང་བུ་ནམས་ལ་ཆོག་གཟུང་འོས་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་འཕགས་
ནམས་ནི། འདབ་གཤོག་རྒྱས་པའི་བྱ་ནམ་མཁར་བཀོད་པ་ལ་དཀའ་ཆོགས་མེད་པ་བཞིན་དུ།
མངོན་ཤེས་རྩ་འཕྱུལ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་མཁས་སྟོན་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་སེམས་ཅན་སྟོན་པར་
བྱེད་རྟུག་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་ཁྱུས་པ་བཞིན་དུ་དོན་
ནམས་སངས་རྒྱས་ལ་ཁྱེད་ལན་ལྟོན་པ་སོགས་ལ་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་ཀྱང་ལེགས་སའི་
ཆོག་གིས་ཤིན་ཏུ་བསྟགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱི་མཐུས་གཞན་ཀྱི་བསམ་པ་
དང་མཐུན་པར་སྟོན་བ་དང་། རྩ་འཕྱུལ་སྟོན་ཆོགས་ཀྱི་མཐུས་གཞན་དང་པར་བྱས་པས་ཆོག་
གཟུང་འོས་པ་སྟེ། གཞན་ནམས་ཀྱིས་དེའི་ཆོག་མ་གཅོད་པའི་བསྒྲོལ་བ་ཉན་པ་ཐོབ་པའི་ཡོན་
ཏན་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། སྦྱོང་བུ་ནི་འདོད་པ་ནས་ཁམས་གསུམ་དུ་སྦྱོང་བ་གསུམ་
དང་། གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གསུམ་གསུམ་ཏེ་དགའོ། །

རྒྱག་པ། འརྒྱག་པའི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མངོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱག་དང་
རིག་པ་གསུམ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་དེ་བཞིན་ཟེལ་གཞོན་བརྒྱད། ཟེད་པར་སྦྱོང་མཆོད་བཅུ་
དང་ཉིང་ངེ་འདྲིན། འདབ་ཀྱི་མེད་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་མཐུ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཟེར་པ་
དེའི་དོན་ནི་ཞེས་པའོ། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། བཤད་པ་དང་འཆད་འགྱུར་གྱི་རྣམ་བཞག་རྒྱག་དང་པར་བྱིན་རྒྱག་དང་ས་བཅུ་སོ་
སའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་རྣམས་ལྟན་སྦྱོང་གྱི་མཐུ་དང་། མངོན་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ཆུལ་འཆད་པ་ཆོས་ཀྱི་མཐུ་དང་། མངོན་ཤེས་རྒྱག་སོགས་རྟུག་མཐུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོབ་

པ་ཙ་ཚིག་ལྟར་དང་། བྱང་ས་ལས། ཕྱིན་བྱག་གི་མཐུ་རེ་རེ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒོང་བ་དང་།
 ཚོགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་། བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། ཕྱི་མ་
 ལ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་སྟེ་བཞི་བཞི་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདིར་
 སྐུར་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུའི་ཆེ་བ་བརྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་
ནི། དེ་ནི་དབང་མཆོག་ཐོབ་པའི་སྒོ་དང་ལྷན། །འགྲོ་བ་དབང་མེད་རང་དབང་བཞོད་ཏེག་
དུ། །གཞན་ལ་ཕན་བྱ་གཅིག་དུ་མངོན་དགའ་སྟེ། །སང་གི་བཞིན་དུ་རབ་བརྟན་སྲིད་ན་
སྟོང་། །ཅིས་བྱང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ནི། ཆེ་བ་གསུམ་
དང་ལྷན་ཏེ། དེ་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་མཆོག་ཐོབ་པའི་སྒོ་དང་ལྷན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་
རྣམས་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར་བ་རྣམས་རང་རང་གི་ཁམས་དང་
མོས་པ་མཐུན་པའི་ཆོས་བརྟན་ནས་གཉིན་པོ་རང་དབང་ཡོད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། དུས་
ཏེག་དུ་ལྟག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པ་བྱ་བ་ལ་གཅིག་
དུ་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། སེཁྱེ་དེ་རི་དང་ནགས་ཁོད་ན་རྒྱ་ཡང་གཅན་གཟན་གཞན་
དང་རི་དྲགས་ཀྱིས་འདྲིགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་སྲིད་པ་ན་གཞན་དོན་དུ་གནས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྟོན་ཀྱིས་གོས་པའི་
འདྲིགས་པ་མེད་པར་ལམ་ལ་སྟོང་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་
བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐིག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེན་རྒྱན་ཀྱི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་མཐུའི་
ལེའུ་ལ་སྒྲོ་ཀ་བརྟེན་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས་སོ། །

གསུམ་པ། ཟབ་རྒྱས་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་ཡོངས་སློབ་གྱི་ལཱ་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱུད་སློབ་ཚུལ་དང་། གཞན་རྒྱུད་སློབ་ཚུལ་དང་། མཁུག་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ། རང་རྒྱུད་སློབ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པའི་རྩོ་ག་གཅིག་ནི། དགའ་དང་དད་དང་རབ་ཞི་སྦྱིང་བཅེ་དང་། །བཟོད་དང་ཡིད་གཞུངས་མཐུ་ཅན་ཉིད་དང་ནི། །མི་འཕྲོགས་པ་དང་ཡན་ལག་ལྡན་པ་རབ། །དེ་ནི་རྒྱལ་གྲས་ཡོངས་སུ་སློབ་པའི་

མཚན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དགའ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཤད་པའི་ཆོས་ལའོ། །དང་པ་ནི་དེ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱུ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལའོ། །རབ་རྒྱ་ཞི་བ་ནི་ལས་
ངན་དང་སྦྱིབ་གཉིས་རྣམས། སྟིང་བཅེ་བ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལའོ། །བཟོད་པ་ནི་
བསྟན་འགྲོའོ་དོན་བྱེད་པའི་དགའ་སྟོད་ལའོ། །ཡིད་གཞུངས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུའོ། །མཐུ་
ཅན་ཉིད་ནི་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱ་བ་ལའོ། །མི་འཕྲོགས་པ་ནི་བདུད་དང་པས་ཀྱི་
གྲོལ་བ་དག་གིས་ཆོས་ལ་བར་ཆད་མ་བྱས་པའོ། །ཡན་ལག་དང་ལྡན་པ་རབ་ཅེས་བྱ་ནི་རྒྱལ་
སྲས་རྣམས་ཀྱི་ཡན་ལག་གམ་ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་དང་ལྡན་པ་
རབ་ཅེས་བྱའོ། །སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ནི་མདོར་
ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་ཡིན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱུ་པར་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱུད་སྦྱིན་ཚུལ་དགུ་ལས། དང་པོ། དགའ་བ་
སྦྱིན་ཚུལ་བྱེད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། གྲོགས་མཚོག་ལ་སོགས་གསུམ་
དང་བཙོན་རབ་དང་། །མཐར་བྱིན་དམ་པ་དང་ནི་ཆོས་མཚོག་སྟུང་། །དམ་ཆོས་ཆེར་གཟུང་
བྱིར་ནི་སྟིང་རྩེ་ཅན། །ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
སྟིང་རྩེའི་བདག་ཉིད་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
ཆེར་གཟུང་ཞིང་རིང་དུ་གནས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དགའ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ནི་འདོད་རིགས་ཏེ། དགའ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གྲོགས་
མཚོག་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། ཉན་དོན་ཚུལ་
བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དགའ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་རོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཐེག་ཆེན་
ཆོས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་བཙོན་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་གནས་ལས་ཀྱི་མཐུ་
དང་། སྦྱོར་དང་རྩལ་དང་སྤྲུག་དང་རྩལ་ལྷུ་ལྷུ་ཀྱི་མཐུ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་
བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་སྟོན་ལུ་རྣམས་ལ་ཐེ་ཆོས་དང་སོམ་ཉི་མེད་པར་དམ་པའི་ཆོས་
མཐར་བྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་དགའ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་ལས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་

མི་ལུ་བ་པ་བསྐྱེད་ཞིང་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། དད་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པ་བྱུང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། ཡོན་ཏན་ཤེས་དང་སེམས་ཀྱང་མི་བྱེད་དང་། ཉིང་འཛིན་མུར་དུ་ཐོབ་དང་འབྲས་བུ་ཐོང་། ལྷོན་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱ་བྱིར་རྒྱལ་སྤྲུལ་གྱི། ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཚན་ཉིད་འདོད། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཡང་རྒྱལ་སྤྲུལ་ནམས་གྱི་དད་པ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་བྱུང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུའི་བྱུང་པར་སྤྲོན་པ་སངས་རྒྱལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་བྱིར་བྱིར་དང་། རོ་བོའི་བྱུང་པར་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སེམས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ལས་མི་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བྱེད་ལས་གྱི་བྱུང་པར་ཉིང་རོ་འཛིན་བྱུང་པར་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་གོང་མ་མུར་དུ་ཐོབ་པ་དང་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་མུར་དུ་ཐོང་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་དད་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ། རྒྱལ་སྤྲུལ་གྱི་ཞི་བ་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། ཤིན་ཏུ་སྤྲོམ་ཞིང་ཉོན་མོངས་རྟོག་པ་སྤོང་། ཁར་ཆད་མེད་ཅིང་དགེ་ལ་མཛོན་པར་དགའ། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱི་ཉོན་མོངས་བསལ་བའི་བྱིར། ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཚན་ཉིད་འདོད། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཡང་རྒྱལ་སྤྲུལ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤྲིབ་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཞི་བ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་དབང་པོའི་སྒྲིམ་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོམ་པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་ཟས་ཀྱི་ཆོད་རིག་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྤོང་སྤྲུང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བཙོན་པ་སོགས་ལམ་ལུ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱུང་པར་ཆགས་སྤངས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་རང་བཞིན་དང་། བྱེད་ལས་གྱི་བྱུང་པར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་སྤྲུག་པ་སོགས་གཉེན་པོ་སྤོམ་པ་ལ་རྒྱན་ཆད་པའམ་བར་ཆད་མེད་ཅིང་། ཕྱིན་དུག་དང་ས་བཅུ་སོགས་དགེ་བ་སྤྲུབ་

པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟིང་བཅེ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་བྱེད་པར་གསུམ་དང་
ལྡན་པར་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་བཞིན་སྟིང་བཅེ་གཞན་གྱི་སྟུག་བསྐལ་མཐོང་།
དམན་པའི་སེམས་ཀྱང་ཡང་དག་རབ་ཏུ་སྟོང་། །བྱེད་པར་འགོ་དང་འགོ་བའི་མཆོག་གྱུར་
ལུས། །གཞན་ལ་སྟིང་བཅེ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཆོན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་གྱི་སྟུག་བསྐལ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་བཅེ་ཆོས་ཅན།
ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུའི་བྱེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟིང་
བཅེ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྟུག་བསྐལ་མཐོང་ནས་སྟོལ་བར་འདོད་པ་དང་། དམན་པའི་སེམས་
ཀྱང་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་སྟིང་བཅེ་བ་བྱེད་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱེད་པར་ས་
འོག་མ་ནས་གོང་མ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་འཕེལ་ཞིང་བྱེད་པར་ཏུ་འགོ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་
དང་། བྱེད་ལས་གྱི་བྱེད་པར་དེའི་མཐུས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ལ་འགོ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བའི་ལུས་
མཆོན་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱེད་བརྒྱུད་ཅུས་བརྒྱན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་པས་ལུས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་བྱེད་པར་
གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་བཞིན་བརྟན་པ་སོ་སོར་བརྟགས་
བསྟོམས་པ། །གང་སོགས་ཤིན་ཏུ་སྟུག་བསྐལ་རྟག་མི་མཛེད། །བྱེད་པར་འགོ་དང་དགེ་ལ་
མངོན་པར་དགའ། །བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཆོན་ཉིད་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུའི་བྱེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བརྟན་པ་དང་།
སངས་རྒྱུས་དང་ཆོས་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་བསྟོན་ནས་རིགས་མི་རིགས་སོ་
སོར་བརྟགས་ཏེ། །སྤང་སྟོང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུ་སྟོམ་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱེད་པར་གང་བ་དང་ཆ་བ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་དག་པོའི་སྟུག་བསྐལ་ཏུས་རྟག་ཏུ་བྱུང་ནའང་མི་མཛེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་

དང་། ལས་ཀྱི་བྱ་དཔེ་མོས་སྒྱུ་དང་ས་བཅའི་སྐབས་ནམས་སུ་བཟོད་པ་བྱ་དཔེ་ལྟ་བུ་འགོ་
བ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་ལ་སྒྱུ་དཔེ་སོགས་དག་བ་རྒྱ་ཆེན་སྐབས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱེད་
ལས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

བྱུག་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་གཞུངས་པའམ་རྩལ་ཆེ་བ་དེ་ཡོངས་
སུ་སྒྲིན་པའི་བྱང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྩམ་སྒྲིན་དག་ཅིང་
ཐོས་སོགས་བྱ་མི་བརྟེན། དེ་བཞིན་ལེགས་བཤད་ཉེས་པར་སྒྲུས་པ་དག །རབ་ཤེས་སྒྲོ་ཆེན་
སྒྱེ་བ་རུང་བ་ཉིད། ཤིན་ཏུ་ཡིད་གཞུངས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་མཆན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་ཤིན་ཏུ་རྩལ་ཆེ་བ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་མཆན་
ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་བྱང་པར་སྒྱུར་བ་པོ་དེ་ཉིད་དབང་པོ་ཆང་ཞིང་གསལ་
ལ་སྒྲོ་རྩྱ་བ་སོགས་ཡིད་གཞུངས་པ་དང་མཐུན་པའི་རྩམ་སྒྲིན་ཀྱི་སྤང་པོ་རྩམ་པར་དག་པ་
ཐོབ་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱང་པར་རྒྱས་ལྟན་རིང་རི་ཅམ་སོང་ཀྱང་སྒྲོན་ཐོས་པའི་དོན་རྩམས་
བྱ་ཞིང་མི་བརྟེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་པར་སྒྲུས་པ་སོགས་ཀྱི་གནད་
མི་འཁྲུག་པར་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། ལས་ཀྱི་བྱང་པར་འཛིན་ཉེན་
ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་སྒྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྒྱེ་བར་རུང་བ་
ཉིད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ།

བདུན་པ། བྱང་སེམས་རྩམས་ཀྱི་མཐུ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་བྱང་ཆོས་
གསུམ་ལྡན་བྱུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དག་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁམས་གཉིས་བརྟན་པ་
དང་། བརྟེན་ནི་འབྲས་བུ་སྒྱེ་བར་རུང་བའི་ཆོས། །ཡིད་ལ་བསམ་བློ་བའི་མཆོག་གྱུར་
པ། མཐུ་ཐོབ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་འཐོབ་
པར་བྱ་བའི་རྒྱས་མཐུ་རྩམས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་ཡིན་ཏེ།
རྒྱུ་བྱང་པར་ཆོག་གསུམ་སྐབས་པོ་ཆེའི་དག་བས་སྐྱུ་གཉིས་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་རྩམ་
ཁམས་གཉིས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱང་པར་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་
ཆོས་ལ་སྒྱེ་རུང་གི་ཉེན་བྱང་པར་ཅན་ལུས་སེམས་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དང་། ལས་ཀྱི་བྱང་

པར་རང་གཞན་གྱི་རེ་བ་ཅི་ཡིད་ལ་བསམ་པ་གྲུབ་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བརྟུན་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ཡིད་མི་འཕྲོགས་པ་
ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོས་བཟང་རིགས་
པས་རྣམ་དཔུང་བསམ་པ་ཅན། ཉན་ཏུ་བདུད་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད། །བྱད་པར་རྟེན་
དང་གཞན་གྱི་ཚྭ་གས་སུན་འབྲིན། །མི་འཕྲོགས་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱུང་།
དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ཐུགས་མི་འཕྲོགས་པ་ཆོས་ཅན།
ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་བྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བཟང་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ལ་འཐད་པ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་རིགས་པ་བཞིས་རྣམ་པར་དཔུང་དེ། ཐེ་ཆོམ་
མེད་པའི་བསམ་པ་རྟེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་རྒྱུའི་བྱད་པར་དང་། རོ་བོ་བྱད་པར་དེའི་
མཐུས་དུས་ཉན་ཏུ་བདུད་བཞི་ལ་སོགས་པས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད་
པ་དང་། ལས་ཀྱི་བྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་དོན་རང་གིས་ལེགས་པར་ངེས་པ་རྟེན་པ་རྣམས་གཞན་
ལའང་རྣམ་དཔྱིད་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་མིན་ཚྭ་གས་པ་སུན་འབྲིན་པའི་བྱེད་ལས་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རོ་བོའི་བྱད་པར་གྱི་སྐབས་སུ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཐེག་
ཆེན་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་གསུངས་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱ།

དགུ་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྲས་རྣམས་ཀྱི་ཡན་ལག་གམ་ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པ་བྱད་
པར་གསུམ་ལྡན་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དགེ་བ་བསགས་དང་རྟེན་ཀྱང་བཅོན་པར་
བྱུང་། །དཔེན་དང་དགེ་བ་མཆོག་ལ་མངོན་པར་དགའ། །རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྡན་
པ་ཡི། །ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྤྲས་རྣམས་ཀྱི་
ཡན་ལག་གམ་ཡང་དག་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱུའི་བྱད་པར་དད་པ་སོགས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་རྩ་གསོག་པར་བྱེད་
པ་དང་། རོ་བོའི་བྱད་པར་ལུས་རྟེན་ཀྱང་ནད་སོགས་རྒྱན་ངན་དང་བྲལ་བས་ཉན་ཏུ་དགེ་
བ་ལ་བཅོན་པར་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན། ལས་ཀྱི་བྱད་པར་གཡོ་སྦྱ་མེད་པས་འདྲེ་འདྲི་

སྒྲངས་ནས་དབེན་པར་གནས་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པས་དགེ་བ་མཆོག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཆོས་དེ་དག་གི་ཡན་ལག་དང་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། གཡོ་སྒྱུ་མེད་པ་དང་། ཉན་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཆེ་བ་རྣམས་སྤོང་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ཉེས་ཀྱིན་སྤོང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། སྒྲིན་པ་དེ་དགའི་ཆེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ག་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་
 རྣམ་དགུས་སྒྲིན་པའི་བདག་པ་རོལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་བྱེད་རུང་དང་ལྡན། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 རྒྱན་འཕེལ་བདག་ཉིད་ཅན། ཉག་རྩ་འགྲོ་བའི་གཉེན་མཆོག་གྱུར་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་
 ཡང་དགའ་བ་ནས་སྒྲོང་བའི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་དགུས་སྒྲིན་པའི་བདག་
 ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཉག་རྩ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་བཤེས་གཉེན་མཆོག་རྩ་གྱུར་བའི་ཆེ་བ་
 གཉིས་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་པ་རོལ་པོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་རུང་བའི་རྣམ་པ་དང་
 ལྡན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཏེ་སྒྲིན་བྱུག་ས་བརྩ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 ལམ་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་
 པའོ།

གཉིས་པ། གཞན་རྒྱ་མིག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མིག་པའི་ཚད་དང་། མིག་པའི་དབྱེ་བ་
 དང་། མིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་གསུམ། དང་པོ། རྒྱ་ཡོངས་སུ་མིག་པའི་ཚད་དམ་རང་
 བཞིན་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ནས་དོན་གཉིས་བསྟན་པའི་རྩོུ་ག་གཅིག་ནི། རི་ལྷ་རྩ་ཆ་དང་
 ཟས་ལ་དེ་དག་གི་ཁ་ཟག་དང་རྒྱ་དུ་རུང་བ་མིག་འདོད་ལྟར། རི་བཞིན་རྟེན་འདིར་ཚུགས་
 གཉིས་ཞི་བ་དང་། རི་བཞིན་རྒྱ་དུ་ཤིང་དུ་མིག་པ་བསྟན། ཅེས་བྱུང་འདིས་ནི་ཡོངས་སུ་
 མིག་པའི་རང་བཞིན་སྟོན་ཏེ། རི་ལྷ་རྩ་ཆ་ཡོངས་སུ་མིག་པ་བརྟོན་རན་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁ་
 ཟས་ཡོངས་སུ་མིག་པ་རྒྱ་དུ་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རྟེན་ཆ་དང་ཁ་ཟས་
 ལྟ་བུ་ལ་གཟག་པ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་ཚུགས་ཞི་བ་དང་དབྱེད་པ་ལྟ་བུ་གཉེན་པོའི་ཚུགས་རྒྱ་དུ་
 རུང་ནི་རྟེན་ཡོངས་སུ་མིག་པ་སྟེ། ཚུགས་གཉིས་ནི་འདིར་མི་མཐུན་པའི་ཚུགས་དང་གཉེན་

པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་རྟེན་འདིར་ཞེས་པའི་རྟེན་ནི་གནས་སྤང་པོ་ལྷ་
དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཞི་བ་དང་སྤྱད་དུ་བའི་ལུས་སམ་སྤང་པོའོ། །

གཉིས་པ། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་
ནི། ལུས་ཅན་བྲལ་བར་སྤྲིན་བྱེད་དེ་བཞིན་དུ། ཡོངས་སྤྲིན་རབ་སྤྲིན་མཐུན་པར་སྤྲིན་བྱེད་
གཞན། ལེགས་པར་སྤྲིན་བྱེད་རྟོགས་པས་སྤྲིན་བྱེད་དང་། རྟག་སྤྲིན་གོང་དུ་སྤྲིན་བྱེད་བཤད་
པར་འདོད། ཁྱེད་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་སོགས་ལས་དན་དང་བྲལ་བྱེད་
པ་ནི། བྲལ་བར་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཡོངས་སུ་
སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི། རབ་ཏུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ།
གདུལ་བྱའི་ཁམས་བཞིན་ཆོས་སྟོན་ནས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི། མཐུན་པར་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ།
གུས་ཤིང་དགའ་བར་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི། ལེགས་པར་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། རྟོགས་པས་སྤྲིན་
པར་བྱེད་པ་ནི་རྟོགས་པ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་གྱིས་དུས་ཀྱང་ཏུ་སྤྲིན་
པར་བྱེད་པ་ནི། རྟག་ཏུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་།
ཐོབ་ཅིན་པའི་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་རིམ་གྱིས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི། གོང་དུ་སྤྲིན་
པར་བྱེད་པ་དང་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རང་
རྒྱུད་སྤྲིན་གཞན་རྒྱུད་སྤྲིན་ཞེས་པའི་རྒྱུད་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་གཟུགས་ཤེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་
བྱེད་རྟག་པ་དང་བཞི་ཡོད་མེད་མཁས་པ་རྣམས་དགོངས།

གསུམ་པ། རྒྱུད་སྤྲིན་པའི་ཐབས་ལ། བསམ་པ་རི་ལྷ་བྱ་དང་། སྒྲིམ་པ་རི་ལྷ་བྱ་གཉིས།
དང་པོ་ལ། གཉེན་གྱི་བྱམས་པ་ལས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། བདག་ལ་བྱམས་པ་ལས་ལྷག་
པའི་བསམ་པ་གཉིས། དང་པོ། གཉེན་གྱི་བྱམས་པ་ལས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་
པ་གཅིག་ནི། རི་ལྷར་རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་བསམ་པས་འདིར། འཕྲོ་ཀྱན་རྣམ་པར་སྤྲིན་བྱེད་
གནས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་པ་དང་མ་དང་གཉེན་བཤེས་རྣམས། བྱ་དང་གཉེན་པ་རྣམས་ལ་
ལེགས་མི་གནས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རི་ལྷར་རྒྱལ་སྤྱོད་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བསམ་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱོད་

ནམས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་འཁོར་བའི་གནས་འདིར་འགྲོ་བ་ཀུན་ནམ་པར་
སློན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གནས་པ་ལྟར་རམ་དེ་བཞིན་དུ། ས་དང་མ་དང་གཉིན་བཤེས་
ནམས་རང་གི་བྱ་དང་གཉིན་པ་སྟེ་མཛའ་བཤེས་ནམས་ལ་ཡང་ཕན་པའི་བསམ་པ་དེ་ཅུ་
ལེགས་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། བདག་ལ་བྱམས་པ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་
སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་བཅེ་བདག་བདེ་དང་ཕན་ཕྱིར་སྦྱོར། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་བྱམས་
འདོད་དེ་ལྟར་ནི། སྐྱེ་བོ་བདག་ལའང་བྱམས་པར་མི་འདོད་ན། རབ་སྦྱུག་སྐྱེ་བོ་གཞན་
བཞེན་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་། རང་ལ་བྱམས་པ་ལས་ལྷག་པ་ནི། བཅེ་བའི་
བདག་ཉིད་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་ཆོས་ཅན། དཔེར་འོས་མི་རྟེན་པའི་བཅེ་
བའི་བདག་ཉིད་དུ་རིགས་ཏེ། ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་དང་། ཕྱི་མའི་ཕན་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དུ་
སེམས་ཅན་གཞན་ལ་བྱམས་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ནི་སྐྱེ་བོ་ནམས་བདག་ལའང་བྱམས་པར་
མི་འདོད་ན་རབ་དུ་སྦྱུག་པ་སྟེ། གཅིས་པའི་སྐྱེ་བོ་གཞན་ལ་བྱམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་པ་ལྟ་
སྟོས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོད་འཇུག་ལས། རང་གི་དོན་དུ་འང་འདི་འདྲའི་སེམས། ཞེས་སོགས་དང་
གནད་གཅིག་གོ། གཉིན་གྱིས་ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱར་བས་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་ལ་གཞོད་པའང་
སྦྱོད་པ་གཉིན་གྱི་བྱམས་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་། བདག་གི་ཕུང་བོ་ལ་བརྟན་པ་སྤྱད་ཀྱི་ཙུང་
ཡིན་པ་བདག་ལ་བྱམས་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་བ་གལ་ཆེའོ།

གཉིས་པ། རྒྱུད་སློན་པའི་སྦྱོར་བ་ལ། སྦྱོར་པས་རྒྱུད་སློན་པའི་སྦྱོར་བ་ནས་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་རྒྱུད་སློན་པའི་སྦྱོར་བའི་བར་སྦྱོར་བ་དུག་དང་། སློན་པར་བྱེད་པའང་དུག་དང་
པོ། སེམས་ཅན་སློན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་སྦྱོར་པ་གསུམ་དང་དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་སློན་
པར་བྱེད་པ་དང་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལྷན་དང་ལོངས་
སྦྱོད་དག གཞན་ལ་མི་སྦྱོན་པ་ནི་ཡོད་མེད་དེ། སྤྱོད་འདོགས་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་
སློན་བྱེད། མཉམ་པར་སྦྱོན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མི་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ནམས་སྦྱོན་པ་ནམ་པ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོན་པར་བྱེད་དེ། རང་

གི་ལྷས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་པ་དང་། རྩོགས་རེ་མེད་པར་མཉམ་པར་སྦྱོར་པ་
དང་། སྦྱོར་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཆོག་ཤེས་མེད་པ་དུས་ཇི་ཅམ་དུ་བྱིན་པ་དང་རྫས་ཇི་ཅམ་བྱིན་
ཀྱང་རྫོམས་པ་མེད་པར་སྦྱོར་པ་འདིའི་འབྲས་བྱའང་དེ་ལ་བསྡོམས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་
སྦྱོར་པར་བྱེད་ཅེ་ན། ཆོ་འདི་བྱི་གཉིས་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ཏེ། མོངས་པ་མེད་པར་འདོད་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། དེས་བསྐྱུས་ནས་དགེ་བ་ལ་འགོད་པའི་བྱིར་
རོ། །མདོར་བསྐྱུས་ན། ཡོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་ཆོ་འདིར་ཕན་པ་ལ་འགོད་པ་དང་།
དགེ་བས་ཆོ་རབས་གཞན་དུ་མདོན་མཐོ་བཞི་དང་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཚུལ་སྤྲིམས་རྣམ་པ་ལྷས་སེམས་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྦྱོར་པར་བསྐྱུར་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། བརྟན་པ་རང་བཞིན་ལྷག་པར་འཆོ་བ་མེད། །བདག་
དགའ་བག་ཡོད་འདི་ལ་གཞན་འགོད་ཅིང་། །ཕན་རྣམ་གཉིས་འདོགས་རྣམ་པར་སྦྱོར་པ་
དང་། །རྒྱ་མཐུན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པས་གཞན་སྦྱོར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཚུལ་སྤྲིམས་རྣམ་པ་ལྷས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་པར་བྱེད་དེ། ཚུལ་སྤྲིམས་
རྣམ་པ་ལྷ་ལས། བརྟན་པའི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཀྱིས་ཇི་སྤྱོད་འཆོའི་བར་ཅམ་མིན་པར་བྱང་ཚུབ་གྱི་
བར་དུ་ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་གནས་པར་བྱེད། རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཀྱིས་གོམས་པའི་དབང་
གིས་འབད་རྩོལ་ལ་མི་སྟོས་པར་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་
གནས་པའམ་འཐོབ་པར་འགྱུར། རང་བཞིན་བཟང་པོའམ་བག་ཆགས་བཟང་པོས་སོ། །ལྷག་
པར་འཆོ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཀྱིས་ཆི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་སྤྲིམས་ངི་མ་སྤངས་ཤིང་། དགེ་
བ་བརྒྱའི་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལ་ལྷགས་ཏེ་མིན་ཏུ་དག་པར་
འགྱུར། །ཞེས་དབུ་མ་ལ་འརྱག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བདག་དགའ་བའི་ཚུལ་སྤྲིམས་
ཀྱིས་ས་དང་པོར་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་ནས་འཕགས་པའི་ལམ་དགའ་བ་
ཡང་དག་སོགས་བརྒྱད་ཐོབ། འདི་ལ་ལྷག་པར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཞེས་བྱའོ། །བག་ཡོད་
པའི་ཚུལ་སྤྲིམས་ཀྱིས་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མི་བྱེད་པ། དཔེར་ན། སོ་ཐར་
གྱི་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་ལྷུང་བ་སྡེ་ལ། བྱང་སྒྲོམ་གྱི་སྐབས་རྩ་ལྷུང་དང་ཉེས་བྱས། ལྷགས་སྒྲོམ་

གྱི་སྐབས་ཅ་ལུང་དང་སྒྲིམ་པོ་ནམས་མི་བྱེད་པའོ། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཏུལ་བྱ་ཚུལ་སྤྲིམས་
ལ་བཀོད་ནས་ཆོ་འདི་དང་བྱི་མར་པན་པ་ནམ་པ་གཉིས་འདོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཇི་ལྟར་
བྱེད་ཅེ་ན། ཆོ་འདིར་མི་དགོ་བའི་བྱུགས་བསྒྲིམས་པས་བཅིངས་བ་དང་གསོད་པ་སོགས་
གཞན་ལ་གཞོད་པ་མི་འོང་ལ། ཆོ་རབས་གཞན་དུ་ནམ་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཐུན་སྟེར་བར་བྱེད་
པ་ནི་པན་པ་ནམ་པ་གཉིས་འདོགས་ཚུལ་ཡིན་ལ། ནམ་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་
བརྒྱད་ཚུལ་ཡང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། མངོན་མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་སྤྲིམས་ལས་གཞན་
མེད། ཁྱིམ་དང་། ཡོན་ཏན་ཚུལ་སྤྲིམས་ཞིང་དུ་ནམ་འཕེལ་ན། འབྲས་བུ་ཉེར་སྟོད་ཆད་
པ་མེད་པར་འགྱུར། ཁྱིམ་དང་། སྟོན་ཀའི་སྒྲུ་ལྟར་ཏུ་ནམ་དག་དེ། ཁྱིམ་ཆགས་པར་
དེ་དག་གིས་ནམ་མཐོས། ཁྱིམ་དང་། ཚུལ་སྤྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་མདོ་ལས། ཚུལ་
སྤྲིམས་ལྷན་པའི་དགོ་སྟོང་འོད་དང་ལྷན། ཁྱིམ་གསུངས་པ་ནམས་གནད་གཅིག་གོ། ཁང་
ཆོ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པ། ཁྱིམ་པ་ནས། དེ་ལས་བྱི་ནས་གང་གིས་སྟོང་བར་
འགྱུར། ཁྱིམ་པའི་བར་གྱི་བསྐབ་བྱ་འདིར་བྲན་པར་བྱའོ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ནམས་
བཟོད་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། གཞན་གཞོད་བྱེད་
ལ་པན་བྱེད་སྟོ་ལྷན་པ། གཞོད་བྱེད་དག་པོ་དག་ཀྱང་རབ་དུ་བཟོད། ཐབས་རིག་གཞོད་
བྱེད་བཟོད་པ་དེ་དག་གིས། གཞོད་བྱེད་དགོ་བ་ཡང་དག་ལེན་དུ་འཇུག་ཁྱིམ་བྱང་། དེ་ཡང་
གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ལན་དུ་པན་པ་བྱེད་པའི་སྟོ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་སྐས་ནམས་
ནི་གཞོད་བྱེད་དག་པོ་དག་ཀྱང་ཇི་མི་སྟམ་པར་རབ་དུ་བཟོད་པས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་
དེ། པན་པ་བྱེད་པའི་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་རིག་པའི་སྟོ་དེ་ཉིད་ནི་གཞོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པའི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དང་མཐུན་པར་འཇུག་གོ། སེམས་ཅན་ཇི་ལྟར་ཡོངས་
སུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། གཞོད་པ་ལ་མི་མཐོང་པའི་བྱིར་ཆོ་འདི་ལ་པན་འདོགས་པ་དང་།
གཞོད་པ་བྱེད་པ་དག་པར་བྱས་ནས་དགོ་བ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པས་ཆོ་བྱི་མ་ལ་
པན་འདོགས་སོ། རྒྱལ་སྐས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ནམས་བཙོན་འགྲུས་ནམ་པ་ལྷས་སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྒྱལ་སྐས་བཙོན་འགྲུས་མཆོག་ལ་བརྟེན་

པ་དེ། །སེམས་ཅན་ཆོགས་རབ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ན། །པ་རོལ་སེམས་དགེ་གཅིག་གི་ཕྱིར་ཡང་
ནི། །བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་སྟོང་དུ་འང་སྒྲི་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས་དང་།
སྒྲིར་བའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། མི་ཁྱམ་པའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། མི་འཁྲུགས་པའི་བཙུན་འགྲུས་
དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བཙུན་འགྲུས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པ་དེས་གདུལ་བྱ་
སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་རབ་ཏུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ན་པ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་སེམས་སྐྱེད་
ཅིག་གཅིག་ཅུ་སྒྲི་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་སྟོང་དུ་དཀའ་སྤྱད་དགོས་ཀྱང་སྒྲི་བར་
མི་འགྱུར་རོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་
བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཡིད་ཀྱི་དབང་ནི་སྤྲོ་ན་མེད་ཐོབ་ནས། །གཞན་གྱིས་མཆོད་
འདོད་ཐམས་ཅད་ངེས་བཅོམ་སྟེ། །མཆོག་གི་བསྟན་ལ་གཞན་དག་འདུན་བྱེད་ཅིང་། །དེ་
དག་དགེ་བ་ཡང་དག་འཕེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་དབང་སྟེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ལ་དབང་འབྱོར་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཐོབ་ནས་གཞན་གྱིས་རྟོག་བཀུར་དང་ཟང་ཟིང་གིས་རང་
ཉིད་ལ་མཆོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་རན་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་སྟེ། །སེམས་རྣམ་པར་དག་པས་
མཆོག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་དག་རྩུ་འཕྲུལ་སོགས་ཐབས་
སྣ་ཆོགས་གྱིས་འདུན་པར་བྱེད་ཅིང་། །དེ་དག་ལ་དགེ་བ་གཞན་ཡང་དག་པར་འཕེལ་བར་
བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་པན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཤེས་རབ་གྱིས་སེམས་ཅན་སྒྲིན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་
གཅིག་ནི། དེ་ཉིད་དགོངས་དོན་ཚུལ་ལ་རབ་ངེས་ཏེ། །སེམས་ཅན་ཐེ་ཆོམ་ཤིན་ཏུ་སེལ་བར་
བྱེད། དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་དེ་གྲུས་པས། །རང་གཞན་དགེ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་འཕེལ་
བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཐུགས་རྩེ་ཅན་དེ་ཉིད་གྱིས་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་ཅན་བཞི་དང་ལྷེམ་དགོངས་བཞིའི་དོན་ནམ། ཡང་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་
བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་ངེས་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིས་ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་རྣམས་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་གཞན་དག་

དེ་ལ་འགོད་པ་དེ་ཕྱིར་རམ། དེ་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་གྲུས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱས་ཏེ་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་དང་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ལས། དུས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་རབ་གྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིམ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། ཞེས་དང་། མདོ་སྙུང་པ་ལས། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ས་རོལ་ཕྱིན་ལྟ་འདི། །དམིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ལུས་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། སྦྱོང་འཇུག་ལས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། ལུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། ཞེས་སོ། སྦྱིན་སོགས་དུག་གིས་སྦྱིན་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་དུག་གིས་སྦྱིན་པ་མི་འདྲ། སྦྱིན་སོགས་དུག་གིས་སྦྱིན་པའི་ཐེག་དམན་གང་ཟག་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། མཇུག་བསྟུ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲིང་རྗེ་ཡིས། །འགོ་ཀུན་བདེ་འགྲོའི་འགོ་བའམ་དགེ་གསུམ་ལ། །རྣམ་པ་རྒྱུང་དང་མཆོག་དང་འབྲིང་དག་གིས། །འཛིག་རྟེན་ཡོད་དང་མཉམ་པར་འཇུག་པས་འདུལ། །ཞེས་བྱུང་། འདིའི་དོན་ནི། འདུལ་ཞེས་བྱང་དོ་གང་གིས་ན། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། རྒྱ་གང་གིས་འདུལ་ན། སྒྲིང་རྗེ་ཡིས་སོ། གང་འདུལ་ན། འགོ་ཀུན་ནོ། །གང་དུ་འདུལ་བའམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། བདེ་འགྲོའི་འགོ་བའམ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཆད་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་བདེ་འགྲོ་ལ་འགོད་པ་ལ། རིགས་ཅན་གཞན་རྣམས་རང་རང་གིས་སྐལ་བ་བཞིན་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགོད་པ་ནི་འདིའི་ལུགས་སོ། །རྣམ་པ་དུ་དང་རི་ལྟ་བུས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། རྒྱུང་ལྟ་མོས་སྦྱོང་གིས་དང་། འབྲིང་མ་དག་ས་བདུན་དང་། མཆོག་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་བཀོད་ནས་སོ། །དུས་རི་སྤིང་གཅིག་དུ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་རི་སྤིང་གནས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་མཉམ་པར་འཇུག་པས་འདུལ་ཞེས་པའོ། །དངོས་བསྟན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་སྦྱིར་ན། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འགོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་དོན་སྦྱབ་མཛད་པ་གང་། ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་རོ། བེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་ལྗེའི་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་དགྲ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲི་ཀ་
ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱུགས་སོ། །

བཞི་པ། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྦྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་འཛོལ་ཚུལ་
བྱང་ཚུབ་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཞག་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་
པའི་སྒྱུད་པ། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་ཆེ་བ་བརྗོད་ནས་དེ་སྐབས་པའི་སེམས་སྤང་རིགས་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤངས་
རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲི་ནས་བཤད་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་མཐུ་དང་བཅས་པའི་
སྒྲི་ནས་བཤད་པ་དང་། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ། བྱང་
ཚུབ་ཆེན་པོ་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲི་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། དཀའ་སྒྱུད་
དཔག་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་དང་། །དཔག་མེད་དགེ་བ་བསགས་པ་དང་། །དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དུས་
དང་ནི། །དཔག་མེད་སྐྱབ་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་པ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་ཉིད་འཛོལ། །རིན་ཆེན་སྣོད་ནི་ཕྱེ་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཡང་དག་བསྟན། །ཅེས་
བྱུང་། རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ས་བརྒྱ་མཐར་བྱིན་པ་ན་སྐྱབ་པ་
ཀུན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་སྤངས་པ་སྤུན་ཆོགས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྟོགས་པ་
སྤུན་ཆོགས་གཉིས་འཛོལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཐབས་སུ་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་སྒྱུད་པ་དང་།
ས་དང་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སོགས་དགེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསགས་པ་དང་། འདི་ཡང་བསྐྱེད་
བ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དུས་སུ་བསགས་པ་དང་། ཐོག་མེད་ནས་
བསགས་པའི་སྐྱབ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེའི་སྣོད་ཁ་ཕྱེ་བ་
ན་རིན་པོ་ཆེ་སྤུན་ཆོགས་སྤང་བ་ལྟར། སྐྱབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པ་ན་རི་ལྷ་རི་སྣོད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲད་ཅིག་གཅིག་ལ་མདོན་སུམ་དུ་སྤང་བར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། སྐྱུ་བཞིའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཚུབ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མཐུ་དང་བཅས་པའི་སྒྲི་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གསུམ་ནི།

ཆོས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཉིད། ཆོས་ནི་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཉི་མའི་ཆོས་དཀར་
རང་བཞིན་ཡང་། ཉི་མའི་དེ་ནི་བཟོད་མ་ཡིན། རིན་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཉི་མའི་
རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་བཞིན། ཉི་མའི་ལོ་ཉྟག་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཉི་མའི་སྤྱོད་དང་འབྲུང་བར་
འདོད། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པའང་ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་བྲུང་བ་ལྟེ། རིན་ཆེན་
ཆོས་རབ་ཆེ་ཡངས་འབྲུང་གིས་རིན་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་བཞིན། རྒྱེ་དགུ་རྒྱལ་ལ་
ལེགས་བཤད་མི་ཟད་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་འབེབས་པས་ན། འབྲུང་བོའི་ལོ་ཉྟག་དཀར་པོ་གིན་
ཏུ་ཆེ་འཕེལ་རྒྱ་གྱིས་སྤྱོད་དང་འབྲུང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ནི་
བདག་གཉིས་སུ་ཀུན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་བདག་མེད་པའི་
རང་བཞིན་གཉིས་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་རང་བཞིན་རྒྱལ་དག་གི་ཆར་མི་འབྲ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ་རང་བཞིན་རྒྱལ་དག་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བྱུང་བྱི་བྲུང་ལ་སྤོང་ཆེ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་དུ་རྩི་གཅིག་པ་ཆེག་རྒྱུ་དང་བོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་དབྱིག་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་
དང་། རྩི་མས་དག་པའི་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ནི། མཐའ་གཉིས་དང་བྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོབ་པའི་དུས་ནས་
བྱང་སྐྱོགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་མཐའ་དག་གིས་བསྐྱབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་
སྐྱོབས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། ཆད་པའི་མཐའ་ལས་
གྲོལ་པ་དང་། དགག་བྱའི་བདག་ཏུ་སྐྱབ་པར་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་དང་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་སྐྱེ་
དེ་ཡིས་ཆོས་སྐྱེའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ནི་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་
དང་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཆོས་སྐྱེ་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་གནས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་
ཞེ། རྒྱ་མཚན་ནི་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་གནས་ཡིན་པ་ལྟར། ཆོས་སྐྱེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཞི་དང་རྟེན་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་གྱིར་ཏེ། རང་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེའི་བདག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
རྒྱལ་དཀར་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ། ཆོས་སྐྱེའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་གྱིར། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི། སྤྱོད་དང་འབྲུང་བར་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཞིང་

དང་འདྲ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཐབས་ནས་དགེ་བའི་ལོག་ཏོག་སྐྱེ་པའི་རྒྱ་མཚན་མཐར་ཐུག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི། སྒྲིབས་དང་མི་འདིགས་པ་
སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་
བྲལ་བ་སྟེ། ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་རབ་ཏུ་ཆེ་ཞིང་ཡངས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རིན་པོ་ཆའི་འབྱུང་གནས་བཞིན་ནོ། སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་བཤད་པ་མི་ཟད་པའི་
ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོ་འབེབས་པས་ན། འབྱུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་དཀར་པོའི་ལོ་ཏོག་གི་རྩ་ཆེན་པོ་
འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྤྱི་དང་འདྲའོ། སྒྲོ་ཀ་འདི་ནི་གོང་གི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་སངས་རྒྱས་ཉིད། ཅས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ནོ། འབྱུང་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཀྱི་ལ་
གོ་བར་བྱའོ།

གསུམ་པ། ལུས་ཅན་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཉིད་
སྐབས་སླ་ན་མེད་པར་བསྐྱབ་པ། སྐབས་དམ་པར་བསྐྱབ་པ། སྐབས་དཔེ་སླ་མེད་པར་བསྐྱབ་
པ། སྐབས་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབ་པ། སྐབས་ཆེན་པོར་བསྐྱབ་པ་དང་ལྟ། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་
སྐབས་སླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཉག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཆོགས་ཀྱི་
དང་། ཉེས་པར་སྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་དང་། རྒྱ་དང་འཆི་བ་དག་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་
ནི་ཡོངས་སུ་སྒྱུབས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་སྐབས་
སླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ཉེས་
པར་སྒྱུད་པ་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་དང་མཚམས་མེད་ལྟ་སོགས་ལས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། སྐྱེ་ཆ་ན་འཆི་བས་བསྐྱས་པའི་སྐྱེ་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་སྟེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་
གསུམ་པོ་དག་ལས་ཀྱང་དུས་ཉག་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་
དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གཉིས་སྐབས་སླ་ན་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་སྒྱུན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་སླ་མ་ལས།
སྐབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་དེས་དཔག་ནས་

ཐེས་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ། སྐབས་དམ་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། འཆོ་བ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་
དང་། ཁྲ་སྲོང་འདྲ་དེ་ཐབས་མིན་ཉི་དང་། འཛིག་ཆོགས་ལ་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས་ལ། དེ་
ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དམ་པའོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སྐབས་དམ་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་
རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པ་ལྗེ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེ་མཐོང་བའི་སྒྲིམ་པ་ལོང་
བས་མིག་རྟེན་པ་དང་། འོན་པས་སྐྱེ་ཐོས་པ་སོགས་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་།
འོད་ཟེར་བཏང་བ་སོགས་ཀྱིས་དཔྱལ་བ་པ་སོགས་སྟུག་བསྟུལ་ལས་ཐར་པ་སོགས་ངན་སོང་
ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། སྐབས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་སྟོན་པས་མངོན་མཐོའི་ཐབས་མིན་པ་
ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་ཆོས་བསྟན་པས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་ལས་སྐྱོབ།
ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པས་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། རྒྱལ་པའི་སངས་རྒྱས་སྐབས་དཔེ་ལྷ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་སྐབས་ནི་དཔེ་མེད་མཆོག་ཏུ་འདོད། ལྷ་ཆོགས་འཛིགས་ལྟར་
འཛིག་ཆོགས་ཀུན་འདྲ་ཐེག་པ་ཉི་དང་། ཁྲ་སྲོང་རྣམས་མང་སྟུག་བསྟུལ་ལ་ཐབས་མིན་
སོང་བ་རྣམས་ལ། སྐྱེ་དང་འཆི་དང་ཉོན་མོངས་ངན་སོང་ཀུན་ལས་སྐྱུང་ལ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་དཔེ་ལྷ་མེད་པའི་སྐབས་མཆོག་ཏུ་འདོད་རིགས་
ཏེ། མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲིམ་ཆོགས་པས་འཛིགས་པའི་སྐབས་བྱེད། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་
ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ཀུན་ལ་ཐུགས་བརྩེ། ཐེག་པ་དམན་པ་
ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད། ངན་སོང་གི་གནས་སུ་རྣམ་པ་མང་
པོས་སྟུག་བསྟུལ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་བའི་ཐབས་མཛད། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པའམ་སོང་བ་རྣམས་ལ་ལམ་མ་རྟོར་བ་སྟོན། སྐྱེ་
འཆིའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། ལས་ངན་
པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ངན་པར་སོང་བ་ཀུན་ལས་སྐྱུང་བར་མཛད་དོ། །

བཞི་པ། རྒྱལ་པའི་སངས་རྒྱས་སྐབས་མཆོག་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་

ནི། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྫོགས་པའི་སྐུ་གང་ཡིན། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སེམས་ཅན་
རབ་འདུལ་མཐུན་པ་གང་། །འཕྲོ་བ་ཀུན་ལ་སྤྱགས་བཅེའི་པ་རོལ་བྱིན་པ་གང་། །སངས་
རྒྱལ་ཉིད་དེ་འདིར་ནི་སྐུབས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཅིས་བྱང་། སངས་རྒྱལ་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན།
འདིར་སྐུབས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འདོད་དེ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་གསུང་སྤྱགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་རྫོགས་པའི་སྐུ་མངའ་བ་རང་དོན་སྤྱན་ཆོགས་གང་ཡིན་པ་དང་། དམ་
པའི་ཆོས་ལ་སེམས་ཅན་ནམས་མོས་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་འདུལ་བའི་མཐུན་པ་སྤྱན་
ཆོགས་མངའ་བ། འཕྲོ་བ་ཀུན་ལ་སྤྱགས་བཅེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཞན་དོན་སྤྱན་ཆོགས་
མངའ་བའི་བྱིན། ཞེས་པའོ། །

ལྷ་པ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་སྐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བསྟན་
 པའི་རྫོག་གཅིག་ནི། འཇིག་རྟེན་རི་མིང་སེམས་ཅན་གྱི། གཞོད་དང་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་
 ཀྱན། བརྫོག་ཅིང་འཕྱོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་སྐབས་ཆེན་ཉིད་ཏུ་འདོད། རྫོགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། སྐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་རི་མིང་གནས་ཀྱི་བར་སེམས་
 ཅན་རྣམས་གཞོད་པ་ལས་བརྫོག་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲེལ་བྱང་ཆུབ་མ་
 ཐོབ་ཀྱི་བར་བདེ་ལེགས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཀྱན་ལ་འཕྱོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

[illegible]

ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་གང་ན་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཐོག་མེད་ནས་རྟག་ཏུ་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ས་
བརྩའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་གཏན་དུ་བཅོམ་
པར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྤངས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ་སྤངས་པའི་གཞིའམ་གནས་གཞན་དུ་
གྱུར་པ་ན། ཐོབ་བྱའི་ཕྱོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་རབ་དང་ཕྱལ་དུ་
གྱུར་པ་དང་ལྷན་པ་ཐོབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེ་ཉིད་འཕྲོ་བ་པའི་རྒྱུ་
བྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཅིག་ནི། དེ་ནི་མི་རྟོག་རབ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་
ལམ་གྱིས་འཕྲོ་བ། རྒྲོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་མཉམ་གཞན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
སྤང་གིས་རབ་ཏུ་དག་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ལམ་གྱིས་ཆོགས་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ལས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲོ་བ་གཅིག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི་
དེར་བཞུགས་ནས། རི་དབང་མཐོ་སྤྲོད་བཞུགས་བཞིན་འགྲོ་ལ་གཟིགས། ཞི་བར་མངོན་
དགའི་འགྲོ་ལའང་ཐུགས་རྗེ་ན། སྤྲིད་ལ་མངོན་དགའི་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཅི་སྟོས། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་ཡུལ་ཆོས་དབྱིངས་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཤེགས་ཤིང་ཐུགས་སུ་
རྒྱུད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེག་པ་ཆོས་ཅན། དཔེར་ན། གཟིགས་པ་པོ་རི་དབང་མཐོན་པོའི་སྤྲོད་
དུ་བཞུགས་ན་ཕྱོགས་ཀུན་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་དེར་སྤྲོད་མི་ལྡང་
བའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པའི་ངང་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོས་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བའི་དབྱིངས་ལ་དགའ་ཞིང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་དགྲ་
བཅོམ་དག་ལ་ཡང་དོན་གཉིས་མ་རྟོགས་པར་དགོངས་ནས་ཐུགས་རྗེ་སྐྱེ་ན། མ་རིག་པའི་
དབང་གིས་སྤྲིད་པར་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་འཁོར་བའི་གནས་སུ་འབྱུངས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་
ཐུགས་རྗེ་སྐྱེ་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། དབྱེ་བའམ་འཇུག་པའི་དོན་ལ། དངོས་དང་། ཀུན་འགྲོའི་དོན་དཔེས་སྐྱབ་

པ་དང་། དེ་ལ་ཚྡོད་པ་སྤོང་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་དཔེས་སྐྱབ་པ་དང་བཞི། དང་པོ་སྤོང་བ་རྒྱུ་
དག་གི་དབྱེ་བའམ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། གནས་ལ་འཇུག་དང་རབ་འཇུག་
མི་འཇུག་དང་། རྒྱུ་དང་ཀུན་འཇུག་གཉིས་དང་མི་གཉིས་དང་། མཉམ་དང་བྱུང་འཕགས་
ཀུན་འགྲོའི་བདག་ཉིད་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱུང་འདོད། ཅིས་བྱུང་།
དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཡོངས་སྤྱུང་པ་ཚོས་ཅན། འཇུག་པའི་བྱ་
བ་བཅུ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་འཇུག་པ། རབ་དུ་འཇུག་པ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
རྒྱུ་ལ་མི་འཇུག་པས་མི་འཇུག་པ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་སྒྲིམ་པ། དུས་ཀུན་དུ་འཇུག་
པ། མདོན་པར་རྒྱུགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱུང་ལས་འདའ་བ་སྟོན་པར་
འཇུག་པས་གཉིས་སྤྱུང་འཇུག་པ། འཁོར་བ་དང་མུ་ཅན་ལས་འདའ་བ་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་
འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སྤྱུང་མི་འཇུག་པ་ནི་གཉིས་མ་ཡིན་པར་འཇུག་པ། ཉོན་
སྐྱབ་སྤངས་པ་ལ་ཉོན་རང་སངས་རྒྱས་གསུམ་འདྲ་བས་མཉམ་པར་འཇུག་པ། སྟོབས་དང་
མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པ་ཉོན་རང་དང་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པར་འཇུག་
པ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་དུ་འགྲོ་བའི་འཇུག་པ་དང་བཅུར་དབྱེ་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། རྒྱས་པར་དབྱིག་འབྲེལ་དང་། སྒྲིམ་བཅུན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ།

གཉིས་པ། ཀུན་འགྲོ་དོན་དཔེས་སྐྱབ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་ན་མ་
མཁའ་རྒྱུ་དུ་ཀུན་སོང་འདོད། དེ་བཞིན་དེ་ཡང་རྒྱུ་དུ་ཀུན་སོང་འདོད། ཇི་ལྟར་ན་མ་
མཁའ་གཟུགས་སྤྱུང་ཀུན་དུ་སོང་། དེ་བཞིན་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཚོགས་ཀུན་སོང་། ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ན་མ་མཁའ་རྒྱུ་གཟུགས་ཀྱི་གོ་འབྱེད་དུ་བྱུང་བ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྱིང་པོ་ཚོས་དབྱིངས་ཟག་པ་མེད་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའོ། ཚིག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་མདོར་བསྟན་དང་། ཐ་མ་གཉིས་རྒྱས་བཤད་དུ་དབྱིག་འབྲེལ་
ལས་གསུངས།

གསུམ་པ། ཀུན་འགྲོ་དོན་དཔེས་བསྐྱབས་པ་དེ་ལ་ཚྡོད་སྤོང་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཉིས་

ནི། རི་ལྷར་ཚུ་ཡི་སྟོང་ཆག་ན། ཁྲི་བའི་གཟུགས་བརྟན་མི་སྤང་བ། རྟེན་བཞིན་སེམས་ཅན་
ཅན་པ་ལ། ཁངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱང་མི་སྤང་ངོ་། རི་ལྷར་མེ་ནི་གཞན་དུ་འབར། གཞན་
དུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། རྟེན་བཞིན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་། སྤང་དང་མི་སྤང་གིས་པར་
བྱ། ཞེས་བྱུང་། རྟེན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་བོའམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་ན། ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱིས་ཆོས་དབྱིངས་མི་རྟོགས་
སངས་རྒྱས་མི་སྤང་ཞེ་ན། རོགས་པ་ཁོངས་སྟོང་དེའི་ལན་དང་། རི་ལྷར་ཚུ་ཡི་སྟོང་ཆག་ན་
དེའི་ནང་དུ་ཁྲི་བའི་གཟུགས་བརྟན་མི་སྤང་བ་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཅན་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་
པས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱང་མི་སྤང་ངོ་། བྱད་
གིང་སོགས་ཆོགས་པའི་ཆོ་མེ་འབར། བྱད་གིང་མེད་པའི་ཆོ་མེ་ཞི་བ་ནི་དཔེ་དང་། སྐལ་ལྷན་
ལ་སྤང་ལ་སྐལ་མེད་ལ་མི་སྤང་བའམ། གདུལ་བྱ་ཡོད་ན་སྤང་ལ། མེད་ན་ཞི་བར་ཞུགས་ནས་
མི་སྤང་བ་ནི་དོན་ཡིན་ནོ། ཁངས་རྒྱས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འབྱོན་མ་འབྱོན་གདུལ་བྱའི་
སྐལ་བའམ་བསོད་ནམས་ལ་རག་ལས་སོ། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་རང་རྒྱུད་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་
ཡང་རིགས་ཀྱི་རྩོད་ལན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ཡིན་པ་བཞིན། མདོ་སྟོན་རྒྱན་
འདི་སེམས་ཅན་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་ལན་དེ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་
ཡིན་ནམ་སྟེ་མཁུ་ཐུང་མཁུ་ཐུང་དགོངས།

བཞི་པ། འཕྲིན་ལས་དཔེས་སྐྱབ་པ་ལ། འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པའི་དཔེ་གཉིས་
དང་། རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དཔེ་གཉིས། དང་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷན་
གྱིས་བྱུང་པར་བརྟན་པའི་སྟོན་ཀྱི་གཉིས་ནི། རི་ལྷར་རྩ་དག་མ་བརྟུངས་པར། ཁྲི་ནི་ཀྱན་ཏུ་
འབྱུང་བ་ལྟར། རྟེན་བཞིན་རྒྱལ་བ་གཙོ་མེད་པར། བཤད་པ་དག་ནི་ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་། རི་ལྷར་
ནོར་བུ་འབད་མེད་པར། རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་པ་ལྟར། ཁངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་གཙོ་མེད་པར།
དེ་བཞིན་མཛད་པ་ངས་པར་སྟོན། ཅིས་བྱུང་། རྟེན་ཡང་རི་ལྷར་ལྷ་ཡི་རྩ་དག་ལག་པས་མ་
བརྟུངས་པར་ཁྲི་ནི་དུས་ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རམ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ནི་གཙོ་མེད་
པ་སྟེ་ཀྱན་སྟོང་གི་རྩོད་པ་མེད་པར་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་སམ་ཆོས་འཆད་པའི་མཛད་པ་

དག་ནི་དུས་ཀྱི་ཉུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཇི་ལྟར་ཞོར་བུའི་འོད་འཆར་བ་ཞོར་བུ་རང་གིས་
འབད་ཚེད་མི་དགོས་པར་རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
ཀྱན་སྲོང་གི་རྟོག་པ་ཉི་བར་ཞི་བ་སྟེ། དེའི་གཞོམས་འབད་ཚེད་མེད་པར་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་
གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ལས་བཀོད་པ་དུས་གཅིག་དུ་ལས་དུས་སོ་སོར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་
དང་བསམ་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་ངེས་པར་དུ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་པའོ། །ལྷ་ཡི་རྩ་
ནི་གསུང་གི་མཛད་པའི་དཔེ་དང་། ཞོར་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྤྱིའི་དཔེའོ། །

གཉིས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུ་མི་འཆད་པ་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞུན་
པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱ་མི་འཆད་པར་སྤང་། །དེ་
བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུ་མི་འཆད། །ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་རྟག་
དུ་ནི། །བྱ་བ་ཉམས་ཤིང་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་
འཕྲིན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྱི། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཆད་པ་མེད་པ་ནི་སངས་
རྒྱས་འཕྲིན་ལས་རྒྱུ་མི་ཆད་པའི་དཔེ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་འགོ་འདུག་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱུ་
མི་འཆད་པར་སྤང་བ་དེ་བཞིན། ཟག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་ན་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་
གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུ་མི་ཆད་པ་དང་། འོ་རྟོག་ཉམས་པ་དང་ཡང་གསར་དུ་འབྱུང་བ་ནི།
གདུལ་བྱའི་ལས་སྐྱེ་ལྟར་གྱི་དབང་གིས་ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་བར་འཛང་རྒྱ་བ་དང་ལྷ་ལས་
འདུང་བ་སོགས་སྐྱེ་འགྲེལ་སྤང་བའི་དཔེའོ། །མདོར་ན། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུ་མི་ཆད་པར་འདོད། །ཅིས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཟབ་པ། གནས་ཟབ་པ།
འཕྲིན་ལས་ཟབ་པ། ཟབ་མོ་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྟེན་བ། ཟབ་མོ་སྤྲིང་པོའི་དོན་བསྟན་པ་དང་ལྟ།
དང་པོ། མཚན་ཉིད་ཟབ་པ་ལ། རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད། བདག་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད།
ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་བཞི། དང་པོ། རྣམ་
པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ལྷ་མ་ཕྱི་མར་བྱུང་མེད་ཀྱང་། །སྐྱིབ་པ་
ཀྱན་གྱི་ངི་མེད་པ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་འདོད། །དག་པ་མ་ཡིན་མ་དག་མིན། །ཞེས་

བྱུང་། དེ་ཡང་ལྷ་མ་སོ་སྐྱེས་སམ་སེམས་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ལ་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་། ལམ་ལྷ་དང་ས་བཅུ་སོགས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོལ་གྱིས་ཉོན་སྐྱེ་བ་
དང་མེས་སྐྱེ་བ། ལས་སྐྱེ་བ་དང་སྒྲོལ་ས་འཇུག་གི་སྐྱེ་བ་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པར་
ཀྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་སུ་འདོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མ་དང་
བཅས་པ་ཞིག་གསར་དུ་འཕུ་སྐྱེ་བྱུང་གི་དྲི་མས་དག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་དག་
ཀྱང་སྐྱེ་བྱུང་གི་དྲི་མས་མ་དག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་དབྱིངས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བདག་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་
ནི་རྣམ་དག་ན། །བདག་མེད་མཆོག་གི་བདག་ཐོབ་པས། །སངས་རྒྱས་དག་པའི་བདག་ཐོབ་
ཕྱིར། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བདག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་
གྱིས་དག་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བྱུང་གི་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་
བདག་མེད་མཆོག་གི་བདག་གམ་རང་བཞིན་དག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན། སངས་རྒྱས་ནི་དག་
པའི་བདག་གམ་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའམ་བདག་དམ་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བདག་གམ་རང་བཞིན་ནམ་བདག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་ཀྱུར་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ཕྱིར་
སངས་རྒྱས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །མེད་པར་ཡང་ནི་མི་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དེ་སྐད་
འདི། །ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཚུལ་དུ་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་གཏན་
ནས་མེད་པར་ཡང་ནི་མི་བརྗོད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ན། སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པའི་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
གྲོང་པན་ཆད་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་སོགས་དྲི་ན། གང་དུ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་པར་རིགས་ཏེ།
ཀུན་རྗོད་དང་དོན་དམ་གྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སོགས་ལུང་བསྟན་གྱི་ལྟ་

བ་བརྩ་བཞི་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་ཡོད། ལན་ལྷང་དུ་མ་བསྟན་པས་སངས་རྒྱས་
ཀྱན་མཁུན་དུ་སྦྱབ་ལྷགས་ཀྱང་ཡོད།

བཞི་པ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་ལྷགས་
ལ་ཆ་བ་དང་། མིག་ལ་རབ་རིབ་ཞི་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་སེམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ། །ཡོན་དང་
མེད་པར་མི་བཟོད་དོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་། དཔེར་ན། ཇི་ལྟར་ལྷགས་དམར་འབར་བ་ཆ་བ་
ཞི་བའི་ཆོ་འབར་བའི་ལྷགས་མེད་ཀྱང་ལྷགས་གནས་པ་དང་། མིག་ལ་རབ་རིབ་ཞི་བའི་ཆོ་
རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་མེད་ཀྱང་མིག་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་དང་ཡེ་
ཤེས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་ཡོད་པར་ཡང་མི་བཟོད། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་དང་ཤེས་རབ་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་མེད་པར་ཡང་མི་བཟོད་དོ། །སྒྲིམ་འདི་མཁས་པ་འགའ་གཙང་བདེ་བདག་རྟག་
པའི་པར་བྱིན་བསྟན་པ་ལ་སྦྱར་བའང་ཡོད། དེ་དག་དབྱིག་འགྲེལ་དང་སྒྲོ་བརྟན་གྱི་འགྲེལ་
བཤད་རྣམས་ལས་ཞིབ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། གནས་པ་ཟབ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་སངས་
རྒྱས་རྣམས། མཁའ་ལྟར་ལྷན་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །སྒྲོན་གྱི་ལྷས་རྗེས་འབྱང་བའི་ཕྱིར། །གཅིག་
མིན་མང་པོ་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་གྱི་དབྱིངས་ན་
གནས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་ལྟ་བུ་ངར་འཛིན་གྱིས་ཐ་
དད་དུ་བྱེ་བའི་ལྷས་མེད་པས་ན་ནམ་མཁའ་ལྟར་རིགས་ཐ་དད་པ་མང་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་།
སྒྲོན་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ལྷས་སྦྱ་ཆོགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲོན་པའི་རྗེས་
སུ་འབྱང་ནས་རྣམ་པར་འབྲུལ་བ་སྦྱ་ཆོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་འདུལ་བས་ན་ལྷས་གཅིག་ཉིད་
མ་ཡིན་ཀྱང་ལྟོས་བཅས་ཀྱི་ལྷས་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་འཕྲིན་ལས་ཟབ་པའམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་
ལས་ཟབ་པ་ལ་དབྱེ་བ་ན་བརྩ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་གནས་ཀྱི་བྱེད་ལས། སེམས་ཅན་སྦྱིན་པའི་
ལས། མཐར་ཐུག་དུ་འགོ་བའི་ལས། ཆོས་སྒྲོན་པའི་ལས། སྦྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ལས། ཡེ་ཤེས་

འཇུག་པའི་ལས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལས། ལྷ་ཆོག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལས། ཡེ་ཤེས་མི་འཇུག་
པའི་ལས། རྣམ་གྲོལ་མཚུངས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ལས་དང་བཅུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ། རིན་ཆེན་གནས་ཀྱི་ལས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། ལྷོ་བས་སོགས་སངས་རྒྱས་
ཆོས་རྣམས་ལ། དབང་ཚུབ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་འདྲ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་
བྱུང་ཚུབ་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་འདྲི་ནི། རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་བའི་གནས་དང་
འདྲ་སྟེ། ལྷོ་བས་བཅུ་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཐོབ་ལ་རག་ལས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པའི་ལས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། འགྲོ་བའི་
དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་ལ། སྤྲིན་ཆེན་དང་ཡང་འདྲ་བར་འདྲོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤྲིན་ལས་
བབས་པའི་ཆར་ཆེན་གྱིས་འབྱུང་དང་མེ་རྟོག་སོགས་སྤྲིན་པ་དང་འདྲ་བར། གཞུགས་སྐྱའི་
འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཡང་སྤྲིན་དཔེའི་སྐབས་སུ་ས་དང་ལུང་
དང་ཉི་མ་རྣམས་སྟུང་ཅིང་། རོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་སྐྱའི་འཕྲིན་ལས་སྟུང་དོ། །

གསུམ་པ། མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། བསོད་
ནམས་ཡེ་ཤེས་རབ་རྫོགས་ཕྱིར། ལྷ་བ་ཉ་བ་ལྷ་བྱུར་འདྲོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ལྷ་བ་འཕེལ་
བ་མཐར་ཐུག་པ་ཉ་གང་བ་ལྷ་བྱུར་ཡོན་ན་འཕེལ་བའམ་རྫོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཆོག་ས་
གཉིས་རབ་ཏུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བའི་ལས་སོ། །བཞི་པ། ཆོས་སྟོན་པའི་ལས་བསྟན་པའི་
ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉི་མ་ཆེན་པོ་འདྲ་བར་འདྲོད། །ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལས་ཆོས་བཤད་པའི་འོད་ཟེར་བྱུང་ནས་འགྲོ་བའི་མ་རིག་
པའི་སྟན་པ་སེལ་ནས་ཆོས་ཀུན་སྤང་བར་བྱེད་པ་ནི། དཔེར་ན། ཉི་མས་སྤྱིང་བཞིའི་སྟན་པ་
སེལ་བའམ། སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཞིང་མི་འཇུག་པ་ན་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གྱི་སྟན་པ་ཅིག་ཆར་བསལ་བའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ལྷར་ཡོན་པ་ནི་ཆོས་སྟོན་པའི་ལས་
སོ། །རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྤྲིན་དང་། ལྷ་བ་ཉ་བ་དང་། ཉི་མ་ཆེན་པོ་ལྷ་
བྱས་མཚོན་པའི་དོན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །

ལྷ་པ། སྤྱལ་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི། འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། རྟག་ཏུ་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག་འཇིག་རྟེན་
ལ་ཡང་སྤང་བ་བྱེད། རྟེན་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་
ཤིང་། མཛད་པ་གཅིག་ནི་མཛད་པ་ལས། ཡེ་ཤེས་སྤང་བར་མཛད་པར་འདོད། རེས་བྱུང་།
དེ་ཡང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་སྟོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འདྲེས་ཤིང་དུས་རྟག་ཏུ་
ལོ་རྟོག་སྤོང་པ་དང་། འདམ་རྩལ་སྤོང་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག་ཅིང་འཇིག་རྟེན་
ལ་ཡང་སྤང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་འདྲེས་ཤིང་། མཛད་པ་གཅིག་གིས་ནི་དགེ་བའི་ལོག་རྟོག་སྤོང་པ་དང་། རྟོན་མོངས་
པའི་འདམ་རྩལ་སྤོང་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པར་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་སྤང་བར་མཛད་པ་ལྟར་འདོད་རིགས་སོ། །ཡང་སྒྲིམ་སྟེ་མས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལ་སྤང་བ་སྤྱད། ཡང་སྒྲིམ་བྱི་མས་ཆོས་སྐྱའི་ངང་དུ་སངས་རྒྱས་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་འདྲེས་པ་སྤྱད་དོ། །

དུག་པ། ཡེ་ཤེས་འཇུག་པའི་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་
ཟེར་གཅིག་བྱུང་ན་འོད་ཟེར་ཀུན་འབྱུང་བ། རྟེན་བཞིན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་། ཡེ་ཤེས་
འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་བྱུང་ན་བྱ་ག་
ཀུན་ལ་འོད་ཟེར་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་འཕྱིན་ལས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་གི་འཕྱིན་ལས་ཀྱང་འཇུག་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་གཅིག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་འཇུག་ན་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་འཇུག་པའང་གཞུང་འདིའི་དོན་ནོ། །

བདུན་པ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་
འོད་ཟེར་དག་འཇུག་ལ་བདག་གིར་བྱ་བ་མེད། རྟེན་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། འཇུག་
ལ་བདག་གིར་མཛད་མི་མངའ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡུལ་ལ་འཇུག་
པ་ལ་འབད་རྩོལ་ལ་སོགས་བདག་གིར་བྱ་བ་མེད་ལ། རྟེན་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་

གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་ལ་བདག་འཛིན་དང་རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་བྱེད་ལས་སོ། །

བརྒྱུད་པ། ལྷ་ཆོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་
གཅིག་བཏང་པས། འགྲོ་བ་སྣང་བ་བྱེད་པ་ལྟར། ཇེ་བཞིན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ། སངས་
རྒྱུས་ཡེ་ཤེས་ཅིག་ཅར་སྣང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཕྲོས་པའམ་བཏང་
བས་འགྲོ་བས་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་ཡུལ་སོ་སོར་སྣང་བ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལྟར་རམ་དེ་བཞིན་དུ།
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཁའ་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྣང་ངོ་། །

དགུ་པ། ཡེ་ཤེས་མི་འཇུག་པའི་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་ཉེ་མའི་
འོད་ཟེར་རྣམས། སྤྱིན་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པར་འདོད། ཇེ་བཞིན་སངས་རྒྱུས་ཡེ་ཤེས་
རྣམས། སེམས་ཅན་གྱི་ནི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་
རྣམས་རབ་དུ་སྣང་བར་བྱ་བ་ལ་སྤྱིན་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོགས་མ་ལྷ་ཤས་ཆེ་བའི་ཉེས་པས་སྣོད་དུ་མ་
གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་སོ། མཛད་རྟོགས་རྒྱུན་ལས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་བས་ཆར་པར་གྱང་། ས་
བོན་མི་རུང་མི་འབྲངས་ལྟར། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ནི་བྱུང་གྱུར་གྱང་། སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་
མི་ཐོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྒྱུ་པ། རྣམ་གྲོལ་མཚུངས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་བྱུང་ཞུགས་པའི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་གཅིག་ནི། ཇི་ལྟར་མདུད་པའི་དབང་གིས་ན། ཁོས་ལ་ཆོན་བཀྲ་མི་བཀྲ་བ། ཇེ་བཞིན་
འཕེན་པའི་དབང་གིས་ན། ཁོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་བཀྲ་མི་བཀྲ། ཞེས་བྱུང་། ཇེ་ཡང་ཇི་ལྟར་སྐྱུང་
པའི་མདུད་པའི་དབང་གིས་ཁོས་ལ་ཆོན་བཀྲ་མི་བཀྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རྣམ་གྲོལ་ཅན་དུ་
མཚུངས་ཀྱང་ཆོགས་དང་སྦྱོད་པ་དང་སྦྱོན་ལམ་ལས་ཀྱི་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ཕྱིན་ལས་
རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་དང་ལྷ་མ་ལས་ཕྱི་མ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པས་ཡེ་ཤེས་བཀྲ་མི་བཀྲ་ལུགས་ལྟོག་
གོ། །

བཞི་པ། ཟབ་མོ་གསུམ་གྱི་མཚུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཇི་མེད་དབྱིངས་
ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་གནས་པ་དང་། །འཕྲིན་ལས་ཟབ་པ་འདི་བཤད་
པ། །མཁའ་ལ་ཚོན་གྱིས་རི་མོ་འབྲི། །ཞེས་པ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའམ་དེ་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་
སྒྲིམ་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད་དང་གནས་
པ་དང་། འཕྲིན་ལས་སམ་བྱེད་ལས་ཟབ་མོ་གསུམ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ཚོན་གྱི་རི་མོ་འབྲི་བ་
བཞིན་དུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་བཤད་པ་འདིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

ལྷ་པ། ཟབ་མོ་སྒྲིམ་པའི་དོན་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་
ཅད་ལ། །བྱད་པར་མེད་ཀྱང་དག་གུར་པ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་ཉིད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འགྲོ་གྲུག་དེ་
ཡི་སྒྲིམ་པོ་ཅན། །ཅིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། །འགྲོ་བ་གྲུག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིམ་པོ་
ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །བྱད་པར་མེད་
པར་གནས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མས་དག་པར་གུར་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོས་
གྱི་སྒྲིམ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །གནས་གུར་མཐར་ཐུག་སྤངས་པ་སྤྲོས་སམ་ཚོགས་
པའི་ཟབ་པའི་བྱད་པར་བཤད་ཅིན་ཏེ། །ཟབ་པའི་དོན། །ཉན་རང་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུ་
དུ་མ་གུར་བའི་གཉིས་སྒྲིམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རམ།
ཡང་ན་ཚོས་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་ཅམ་ལས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་མི་ལུས་པས་ཟབ་པའོ། །སྒྲིམ་
འདི་འཁྱབས་སུ་འདུག་པའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་སྟེ།

གཉིས་པ། གནས་གུར་མཐར་ཐུག་སྤངས་པ་སྤྲོས་སམ་ཚོགས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱད་
པར་བཤད་པ་ལ། །མདོར་བསྐྱེད་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྐྱེད་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ།
མཐུ་སྤུ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱད་པར་དང་། །རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བྱད་པར་གཉིས། དང་
པོ། མཐུ་སྤུ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱད་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་འབྱོར་
བས་ནི། །འདི་ག་རྟོན་པ་ཡི་ཐིམ་གྱིས་གཞོན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་པ་ཡིས། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཡང་ཐིམ་གྱིས་གཞོན། །དེ་ཡིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །འབྱོར་བའི་ཆར་ཡང་མི་མོད་
དོ། །དེ་ཡིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡི། །འབྱོར་བའི་ཆར་ཡང་མི་མོད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། འབྱོར་བ་

ཞེས་པ་ནི་རྣམ་འབྱོར་ཏེ་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་ལོ། རྟེན་ཡང་དབྱུ་མཐའ་ལས། དེར་གནས་ལས་
སྲུ་བྱང་བ་ཉིད། རྟོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འབྱོར་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། ཐེག་བསྟུས་བཤད་
སྒྱུར་ལས། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་
ལྷན་པ་ནི་རྣམ་འབྱོར་རོ། རྟེན་སྲུ་དག་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་འབྱོར་བའོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
པ་ལྟར། འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་བའི་མདོན་ཤེས་རྩུ་འཕྲུལ་སོགས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོད་མེད་
བཞི་དང་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིག་སོགས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་
དང་། སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་བཞི་དང་།
ཕར་ཕྱིན་བརྒྱ་དང་ས་བརྒྱ་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབད་
མེད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་མོད་དོ། །

གཉིས་པ། རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བྱང་པར་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འབྱོར་བ་ནི། གང་གི་ཉ་གང་ཉ་དུ་རི་ལྟར་ཉ་དང་། རི་ཅམ་དུས་གང་
འཇུག་པ་ལ་ནི། བསམ་ཡས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འདོད། ཅིས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ནི།
གང་ཟག་གང་གི་དོན་དུ་འཇུག་པ་དང་། ལྷལ་གང་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱལ་རི་ལྟར་འཇུག་པ་
དང་། གངས་དང་དུས་རི་ཅམ་དུ་འཇུག་པ་རེ་རེ་ཡང་བསམ་ལས་འདས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་
རིག་པས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འདོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་དུག་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་རྣམ་ཤེས་དུག་
གནས་ཀྱི་རྒྱལ། ཀུན་གཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱལ། ལོངས་སྦྱོད་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་དང་བཞི། སྒོ་
གྲོས་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བཤད་ལས། གཞུགས་སྤང་གནས་ཀྱི་རྒྱལ། རྣམ་ཤེས་ཆོར་སྤང་།
འདུ་ཤེས་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཏེ་བཞི། དེའི་གཉིས་པ་ལ། ཉོན་ཡིད། དབང་ཤེས་ལ། རྣམ་རྟོག་
ཀུན་གཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་དང་བཞི་བྱེད་ལ། འདིར་དང་པོ་ལ། དབང་པོ་ལྷ་གནས་ཀྱི་དང་།
ཡིད་དབང་གནས་ཀྱི་གཉིས། དང་པོ། དབང་པོ་ལྷ་གནས་ཀྱི་ཆེ་ཡོན་ཏན་གཉིས་གཉིས་
ཐོབ་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་གཞན་ཀྱི་ན། རྟོན་ཀུན་འཇུག་
དང་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་འབྱུང་། འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་

འཇུག་ཤིག་པ་ནི། དབང་པོ་ལྷ་གནས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་མིག་སོགས་རེ་རེ་ཡང་དོན་
ཀྱན་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པ་དང་། དབང་པོ་ལྷ་གནས་ཀྱི་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་
ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་འཛོལ་པར་དམ་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་དང་།
འབྱོར་བ་དམ་པའམ་མཆོག་རྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་འཛོལ་པར་འཇུག་རོ། །དབང་པོ་ལྷ་
གནས་ཀྱི་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་དག་དང་། དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།
དེ་ཆེ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱུ་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། ཤིས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་
རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲའོ། །

གཉིས་པ། ཡིད་དབང་གནས་ཀྱི་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། ཡིད་ནི་གཞན་ཏུ་
ཀྱི་པ་ན། འབྱོར་དང་མཐུན་སྦྱོད་མི་རྟོག་པའི། ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མེད་ལ། འབྱོར་བ་དམ་
པ་འཛོལ་པར་འཇུག་ཤིས་བྱང་། ཡིད་གཞན་ཏུ་ཀྱི་པ་འབྱོར་བ་དང་མཐུན་པར་སྦྱོད་པ་
རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་འབྱོར་བའི་མཆོག་རྟེན་པར་འཇུག་
ཏེ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཇུག་གོ། ཤིས་དབྱིག་འགྲེལ་ཏུ་ཡིད་
ཅམ་ལས་མི་གསལ་ཡང་། ཉོན་ཡིད་མི་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་
ཡིད་ལ་བཤད་རུང་ཡང་ལྷགས་འདིར་ཉོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་སྒྲིམ་གྱིས་བརྟན་པའི་འགྲེལ་བཤད་
དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་འོ། །

གཉིས་པ། འདྲིན་པ་རྒྱལ་གནས་ཀྱི་པ་ལྷུ་ལ། སྒྲིམ་པའི་རྣམས་ཤེས་སམ་འདྲིན་པ་
རྒྱལ་གནས་ཀྱི་པ་དང་། རྣམས་རྟོག་གནས་ཀྱི་པ་གཉིས། དང་པོ། དབང་པོའི་རྣམས་ཤེས་
གནས་ཀྱི་པ་ལྷུ་ལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། དོན་བཅས་འདྲིན་པ་གཞན་ཀྱི་པ་ན། འདྲིན་
འདོད་བཞིན་ལོངས་སྦྱོད་དག། བསྟན་ཕྱིར་ཞིང་ནི་དག་པ་ལ། འབྱོར་བ་དམ་པ་འཛོལ་
པར་འཇུག། ཤིས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་སོགས་དོན་ལྷ་རང་རང་འདྲིན་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་
བཅས་པ་གནས་གཞན་ཏུ་ཀྱི་པ་ན་ཞིང་དག་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་འཛོལ་པར་འཇུག་ཏེ།
དག་པའི་ཞིང་གི་རྣམས་པ་རི་ལྷར་འདོད་པ་བཞིན་ཏུ་ལོངས་སྦྱོད་དག་སྒྲིམ་རྣམས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཤིས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་

བསྟན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། འོངས་སྐྱེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་དང་། སྐུ་ལ་སྐྱེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་གསུམ་མམ་རྣམ་རྒྱུགས་སྦྱོར་བ་སོགས་སྦྱོར་བ་བཞིའི་ལག་རྒྱུ་གྲུབ་པའམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་དབང་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྟག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཁམས་ལ་བཙུག་བྱེད་པའི་དགོས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། རྣམ་རྟོག་གནས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྣམ་རྟོག་གཞན་ཏུ་གྱུར་ན་ནི། །དུས་རྣམས་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་། ལས་རྣམས་ཀྱན་ལ་ཐོགས་མེད་ལ། །འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་གྱུར། །ཞེས་པ། རྣམ་རྟོག་གནས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ནི། ཡེ་ཤེས་ལྡེང་ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། མཛོད་པ་བརྩུག་གཉིས་སོགས་འཕྲིན་ལས་དུས་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྟུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འབྱོར་བ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། རྟེན་ཀྱན་གཞི་གནས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྟེན་ནི་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་ན། །སངས་རྒྱས་ངི་མེད་གནས་ལ་ནི། །མི་གནས་མུ་ངན་འདས་པ་ཡི། །འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་ངི་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་ན་གནས་པ་རྣམས་ནི། སྤྱི་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ཀྱི་འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། །འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱན་གྱི་གཞི་དང་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་ཀྱི་མཐའ་རྟག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ། །འོངས་སྦྱོད་གནས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཚུལ་ལ། །འོངས་སྦྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོར་བ་གནས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། །འདུ་ཤེས་གནས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ། །འོངས་སྦྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོར་བ་གནས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། །འཁྲིག་པ་གཞན་ཏུ་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། །མོ་མཐོང་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ། །འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་གནས་པས་ལྡེང་བྱ་མོ་སོགས་མཐོང་བ་ན་ཉོན་མོངས་མི་སྦྱེ་བའི་འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། །འཁྲིག་པའི་

ཆོར་བ་གཞན་དུ་གྱུར་པའམ་ཡུལ་བཅས་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་བ་གནས་གྱུར་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། འདུ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། རྣམ་མཁའི་འདུ་
ཤེས་གཞན་གྱུར་ན། །བསམ་པའི་དོན་ནི་འབྱོར་བ་དང་། །འགྲོ་གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་
ལ། །འབྱོར་བ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཐོབ་པས་ཅི་འདོད་ཀྱི་ཡོད་བྱད་རྣམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྟེན་པ་སོགས་ལ་ཡང་ཐོགས་
པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་དང་། གཟུགས་རྣམ་མཁའ་བསམ་ན་ཡང་རྣམ་མཁའ་ལྟར་གོ་སྐབས་
འབྱེད་ཀྱས་པའི་འབྱོར་བ་ནི། འདུ་ཤེས་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཁྱད་པར་
ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། རྒྱུ་ཆེ་བའི་ཁྱད་པར་དོན་བསྟན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་སངས་
རྒྱས་ཟླ་མེད་པའི། །གནས་ན་གཞན་གྱུར་དཔག་མེད་ལ། །བསམ་ཡས་བྱ་བ་སྦྱབ་པ་ཡི། །འབྱོར་
པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་
ཅན། ཟླ་མེད་པའི་དབྱིངས་ལ་དབང་འབྱོར་བས་གང་དུ་གནས་པ་དེ་ན་གཞན་གྱུར་ཡོན་
ཏན་ཀྱང་དཔག་ཏུ་མེད་ལ། དེའི་མཐུས་བསམ་པས་ཉི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་འབྱོར་བ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོབ་པར་འདོད་
རིགས་སོ། །

གཉིས་པ། གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་རྟོགས་ཐུན་ཆོགས་བཤད་པ་ལ། སེམས་ཅན་
སྤྲིན་བྱེད་བསམ་པའི་ཡོན་ཏན། རྒྱུའི་སྦྱོར་བ་སྤྲིན་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན། ཐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
དེ་ཉིད་དཔེས་སྦྱབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམ་སེམས་ཅན་སྤྲིན་བྱེད་
བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཉིས་ནི། འདི་ན་འཛིན་རྟེན་ཕྱོགས་ཕྱོགས་རྒྱལ་
བའི་ལེགས་བཤད་པས། །དག་བ་འཕེལ་བའི་འཛིན་རྟེན་རྣམ་དག་མཆོག་ཏུ་འགྲོ། དག་
བ་མ་བསགས་དག་བ་འཕེལ་བའི་མཆོག་ཏུ་འགྲོ། དེ་ལྟར་མ་སྤྲིན་སྤྲིན་པ་རྟག་འགྲོའང་མ་
ལུས་མིན། །དེ་ལྟར་འཛིན་རྟེན་ཕྱོགས་ཕྱོགས་བསྟན་རྣམས་རྟག་པར་དུས་ཀྱན་དུ། །བྱང་ཆུབ་

ཆེན་པོ་ཐོབ་དཀའ་ཡོན་ཏན་མཆོག་ལྡན་མདྲ་བྱང་ཅན། རྟག་བརྟན་སྐྱབས་མེད་རྣམས་ཀྱི་
 སྐྱབས་གང་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་དེ། ཡ་མཚན་ཆེ་ལ་ཚུལ་བཟང་སྟུང་ཕྱིར་ཡ་མཚན་ཆེ་པའང་
 མེད། ཁེས་པ་ནི། འོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱབས་འདི་ནས་གདུལ་བྱ་འདིག་རྟེན་ཕྱོགས་
 དང་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱལ་བས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྟུག་གཉིས་
 སོགས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་མཐུས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་རྒྱ་དེ་དང་མཐུན་པར་དགེ་བ་
 འཕེལ་བའི་འདིག་རྟེན་ཏེ། ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྟའི་བར་བར་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་
 པར་དག་པའི་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགོ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་དགེ་བ་མ་
 བསགས་པའམ་མ་སྤྲིན་པ་རྣམས་ནི། དགེ་བ་འཕེལ་བའི་མཆོག་ཏུ་འགོ་བ་དང་། དེ་ལྟར་མ་
 སྤྲིན་པ་རྣམས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྲིན་པ་རྣམས་དུས་རྟག་ཏུ་གྲོལ་བར་མཛད་པའམ་
 དུས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགོ་ནའང་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་མིན་ཏེ། འདིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་
 པའི་ཕྱིར། གོང་གི་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། འདིར་ནི་
 སངས་རྒྱས་པའི་ཆོ་གཞན་སྤྲིན་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཉིད་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་དང་། ཡ་མཚན་
 མེད་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟར་འདིག་རྟེན་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་མཐའ་ཡས་པར་བརྟན་
 པ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་པར་དུས་ཀྱི་རྟག་ཏུ་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་པས་བྱང་
 ཚུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་རྒྱའི་བྱང་པར་འཐོབ་དཀའ་བའི་ཡོན་ཏན་རང་དོན་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་
 བྱང་པར་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཆོག་དང་ལྡན་ཞིང་། ཐེག་དམན་སོགས་ལ་མེད་པ་
 མཛད་དུ་བྱང་བ་ཅན། སྤྲིད་མཐའི་བར་དུ་རྟག་པ་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པས་བརྟན་པའི་ཡོན་
 ཏན་དང་ལྡན་པ། གཞན་དོན་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་བྱང་པར་སེམས་ཅན་སྐྱབས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་
 སྐྱབས་སུ་ཡུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐོབ་པ་དེ་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་ཡིན་མོད། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་
 ཡ་མཚན་ཆེ་བའང་མེད་དེ། བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚུལ་བཟང་པོ་ཕྱིན་དུག་ས་
 བརྟའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་གཞན་ལ་སྤེལ་པར་མཛད་པ་སྟུང་པའི་ཕྱིར་ན། བྱང་ཚུབ་མཆོག་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་དང་དམ་བཅའི་དོན་ཡང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། གནས་སུར་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པ་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱའི་སྒྲིབ་བ་སྤྲན་ཆོགས་

པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ལ་ལར་སྒྲིམ་མང་བརྒྱ་ནས་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་དང་། ལ་ལར་སྒྲིམ་བ་མི་སྣང་ལ་ལར་སྒྲིམ་བའི་སྒྲིད་པ་སྣ་ཆོག་པ་དང་། ལ་ལར་བྱང་
ཚུབ་ཐམས་ཅད་ལ་ལར་དེ་ནི་ཐུང་ན་འདས་སྟོན་ཀྱང་། དེ་ནི་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་
གཡོ་མི་མངའ་ལ་ཐམས་ཅད་མཛད། ཅིས་པ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་མཐུན་པས་
སངས་རྒྱས་དེ་ནི་ཅིག་ཅར་དུ་ཞིང་ལ་ལར་སྒྲིམ་མང་བརྒྱ་ཕྱག་སྣ་ཆོག་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐྱར་བ་དང་། ཞིང་ལ་ལར་སྒྲིམ་བ་མི་སྣང་འཕོ་བའི་མཛད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་ལ་ལར་
སྒྲིབ་མི་སྒྲིབ་སྒྲིས་པའི་སྒྲིད་པ་སྣ་ཆོག་པ་དང་། ཞིང་ལ་ལར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཚུབ་པའི་མཛད་པ་དང་། ཞིང་ལ་ལར་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་ཀྱང་། ཟག་པ་
མེད་པའི་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ལ་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བས་ཞིང་
ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱ་གང་འདུལ་གྱི་མཛད་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
མཛད་པ་འཕམ། ཐུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ཆོད་ལྟར་གྱི་མཛད་པ་དང་དོན་དངོས་བོའི་གནས་
ཆོད་ཀྱི་མཛད་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གྱི་བར་སྟོན་པའོ། རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་
མ་གཡོས་པར། ཞེས་པ་ནས། སྤྱིད་པ་རི་སྤྱིད་གནས་པར་སྟོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ། ཐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཉིད་དཔེ་སྒྲུབ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་བཞི་ནི། སངས་
རྒྱས་རྣམས་ནི་འདི་སྟམ་ལུས་ཅན་འདི་ནི་བདག་གིས་སྤྱིན་བྱས་ཤེའམ། འདི་ནི་རབ་ཏུ་སྤྱིན་
པ་གཞན་ཡང་ད་ལྟར་སྤྱིན་པར་བྱེད་སྟམ་དུ། འདུ་མཛད་མི་མངའ་བར་ཡང་ཕྱོགས་ཕྱོགས་
ཀུན་ཏུ་ཉག་པར་སྒོ་གསུམ་ནས། དག་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྒྲིམ་པ་རབ་ཏུ་སྤྱིན་པར་འགྱུར་
བ་ཉིད། རི་ལྟར་ཉི་མ་འབད་མེད་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཟེར་དག རབ་འབྱམས་གསལ་
བ་མང་པས་ལོ་ཉོག་རྣམ་སྤྱིན་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་ཆོས་ལྡན་ཉི་མའང་རབ་ཞི་བྱེད་པ་
ཆོས་ཀྱི་འོད། རབ་འབྱམས་དག་གིས་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམ་སྤྱིན་མཛད། རི་
ལྟར་མར་མེ་གཅིག་ལ་མར་མའི་ཆོག་རབ་མང་། དཔག་མེད་གངས་མེད་འབྱུང་ཡང་དེ་ལ་
ཟག་པ་མེད། དེ་བཞིན་སྤྱིན་པ་གཅིག་ལས་སྤྱིན་པའི་ཆོག་རབ་མང་། གངས་མེད་དཔག་
མེད་འབྱུང་ཡང་དེ་ལ་ཟད་པ་མེད། རི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་རྒྱ་ཡིས་ངོམས་པར་མི་

འགྱུར་ཁིང་། རྒྱ་ཆེན་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབབ་པས་འཕེལ་བར་ཡང་ནི་མི་འགྱུར་བ། རྒྱུ་ལྡན་སངས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱང་དག་པ་འདྲུག་པ་རྟག་རྒྱུ་མི་འཆད་པས། རྒྱུ་ལྡན་པ་མི་མངའ་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་དེ་འདྲིར་མཐད་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོག་ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པ་ཐུན་ཆོག་པས་བཤད་པ་ལ། འདི་ན་འདྲི་ག་རྟོག་ཐུགས་ཐུགས། ཅེས་པ་ནས་དེ་འདྲིར་མཐད་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོག་ཅེས་པའི་བར་སྒྲི་ཀ་བདུན་ཡོད་པ་ལས། སྒྲི་ཀ་དང་པོས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པ་ཅི་འདྲ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་བསྟན། གཉིས་པས་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་དང་། ཡ་མཚན་ཆེ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན། གསུམ་པས་ཅིག་ཅར་སྒྲི་མང་པོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པའི་ཐབས་ལ་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་བསྟན། བཞི་པས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་མཛད་པར་འདྲུ་མཛད་པ་མི་མངའ་བར་བསྟན་ཏེ། སྒྲི་གསུམ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་སོ། །ལྷ་པས་མཛད་པར་འདྲུ་མཛད་པ་མི་མངའ་བར་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པའི་དཔེ་བསྟན། དུག་པས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པ་བསྟན། བདུན་པས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འདྲུག་པ་ལ་རྒྱ་མཚོ་དཔེར་བརྗོད་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གོ་སྐབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ངོམས་པ་ཡང་མི་མངའ་ལ། ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་འཕེལ་བ་ཡང་མི་མངའ་བར་བསྟན་པའོ། ཉི་མའི་དཔེས་གདུལ་བྱ་སྒྲིན་པར་མཛད་པ་མཆོན་ལ། མར་མའི་དཔེས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པ་མཆོན་པ་སྟེ། གཞི་བསྟུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་ཤེས་གོ་ལུ་རྒྱུ་ཁྲི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པར་བསྒྲོར་ལ་དེ་ཡང་གཞན་དག་ལ་མཐུན་པར་སྒྲོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དག་ལ་མཐུན་པར་སྒྲོར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་མཐུན་པར་བསྒྲོར་བའི་དོན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ། སྒྲངས་རྟོགས་དབྱེར་མེད་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལ། རང་བཞིན། རྒྱུ་འབྲས་བྱ། ལས། ལྷན་པ། འདྲུག་པའི་རབ་དབྱེ་དང་དུག་དང་པོ། སྒྲངས་རྟོགས་དབྱེར་མེད་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལ་འདིའི་རང་བཞིན་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོས་

ནམས་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། སྒྲིབ་གཉིས་དག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དངོས་དང་དེ་དམིགས་
ཤེས་པ་ལ། དབང་བྱེད་མི་ཤེས་མཚན་ཉིད་དོ། ཞེས་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་གྱི་སའི་ཆོས་ཀུན་གྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་
གཉིས་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོན་
ཏན་བྱེད་མི་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་བོ་ཤེས་པ་མཉམ་བཞག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་
དབང་བྱེད་མི་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཤེས་པ་རྗེས་སྐྱོབ་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་
བྱེད་མི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལོ། །

གཉིས་པ། སངས་རྒྱུས་གྱི་གོ་འཕང་སྐྱོབ་པ་ན་སྤངས་རྟོགས་དབྱེར་མེད་ཏུ་གྱུར་པའི་
རྒྱ་བཟུང་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནས། །བསྒྲུབས་པ་ལས་
ནི་ཡང་དག་འབྱུང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གི་ཆོས་
ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་པ་ལས་མ་ཞུགས་ནས་མོས་སྦྱོང་སྐབས་
དང་། འཕགས་ལས་ས་བཅུའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་ནས་བསྒྲུབས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གྱི་གོ་འཕང་སྐྱོབ་པ་འབྱུང་དོ། །

གསུམ་པ། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀུན་
ལ་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་གནས་སྐབས་པན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་བདེ་པ་གཉིས་སྦྱེད་པའི་འབྲས་
བུ་མི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཟུང་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་
ནམ་ཀུན་ཏུ། །གཉིས་སྦྱེས་མི་བྱེད་འབྲས་བུ་ཅན། །ཅེས་བྱུང་། བཞི་པ་སྤངས་རྟོགས་དབྱེར་
མེད་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱེད་ལས་བཟུང་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ནི། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་སྦྱུལ་
པའི། སྦྱོར་བའི་ཐབས་གྱི་ལས་ཅན་ཏེ། ཞེས་པ། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་ཉིད་བརྒྱ་བྱེད་ཏུ་སྦྱུལ་བ་སོགས་དང་། རོར་བུ་དང་ལྡན་ཤིང་དང་སྦྱུལ་སྦྱོར་པ་
སོགས་སྦྱུའི་སྦྱུལ་པ་དང་། བདག་གིས་ཆོས་འཆད་པ་དང་ནམ་མཁའ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་འབྱུང་
བ་སོགས་དང་། བདག་མཉམ་རྗེས་དབྱེར་མེད་དང་སྤངས་རྟོགས་དབྱེར་མེད་ཏུ་གནས་པ་
དང་། ལྷན་པོས་ཀྱང་ཆོས་བྱེད་མོ་རྟོགས་པ་ཐུགས་གྱི་སྦྱེ་རང་གཞན་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་

སྐྱུ་ལ་བ་ལ་སྐྱོར་བའི་ཐབས་ཀྱི་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་དང་ལྷན་པ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། ཉིང་ངེ་
འཛིན་དང་གཟུངས་སྒྲོ་དང་། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་གཉིས་དང་ལྷན། །ཅེས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན།
ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་མཛོད་དང་དཔལ་བར་འགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། མི་བད་པའི་བཅ་མ་ཏོག་དང་། སྒྲོ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་
དང་། གཞན་ཡང་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་མཆན་སྟུམ་ཅུ་ཆ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ། གསུང་
གི་ཡོན་ཏན་དབྱངས་ལག་དྲུག་ཅུ། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅ་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་
སོགས་ཆོགས་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ། འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ། འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་བཞིན་ཆོས་རྒྱུ་གས་
ལོངས་སྟོང་དང་། །སྐྱུ་ལ་པ་དག་གིས་ཐ་དད་དུ། །འཇུག་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཆོས་
དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པར་བཤད། །ཅེས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་རྒྱུ་གས་པར་ལོངས་སྟོང་པའི་སྐྱེ་དང་། གང་འདུལ་གྱི་
སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱེ་དག་གིས་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་སྟེ། ལྷུ་གུ་ས་བཅད་དྲུག་པོ་འདི་དག་གིས་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པའི་དོན་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་གོང་མའི་
མཇུག་སྟུང་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བཞེན་པ་སྐྱེ་དང་། ཞེན་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་གཉིས་
ཀྱི་གནས་པ་ཐབས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་བས་མདོར་བསྟན་པ། སོ་སོའི་རང་
བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། གངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ། མཉམ་པ་དང་རྟག་པའི་བྱད་པར་
བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ། དབྱེ་བས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་སྐྱེ་དབྱེ་བ། །རང་བཞིན་ལོངས་སྟོང་རྒྱུ་གས་པ་དང་། །གཞན་ནི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། །དང་
པོ་གཉིས་པོའི་ཞེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ལ་དབྱེ་བ་
གསུམ་ཡོད་དེ། །ཀུན་གཞི་གནས་ཀྱི་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་འཕ་ཆོས་སྐྱེ་དང་།

དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཉེན་ཡིད་གནས་ལྷུང་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལོངས་སྤྱོད་དང་། མོ་ལཱི་རྣམ་ཤེས་
 གནས་ལྷུང་བྱ་བྱལ་ཡེ་ཤེས་སྤྱལ་སྤྱོད་དང་གསུམ་མཐུ། དང་པོ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བཞི་ཡོད་
 ལ། དང་པོ་ཆོས་སྤྱི་གཞན་གཉིས་པོའི་རྟེན་རྣམ་གནས་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱི་དབྱེ་
 བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། རོ་པོ་ཉིད་ལོངས་རྟོགས་བཅས་དང་། རྟེན་བཞིན་གཞན་པ་སྤྱལ་
 པ་ནི། ཆོས་སྤྱི་མངོན་པ་དང་བཅས་པ། རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཛོད། ཅིས་གསུངས་
 པ་དང་གནད་གཅིག་ལ། འདིའི་ཆོས་སྤྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ལ་བྱེད་ན་སྤྱི་བཞིར་དབྱེ་བ་བཞིན།
 དེའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ན་བཞིར་འདྲའོ། མངོན་བསྟུས་ན། ལོང་ཏུ་བཤད་པ་
 དེ་རྣམས་དང་། འོག་ཏུ་ ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཉིད། ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྟན་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞིས་སྟགས་ནི་བདག་སྟེན་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སྟགས་བཞི་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
 སྟགས་སུ་བཏགས་པའམ། ཡང་ན་དེའི་བདག་སྟེན་ལས་བྱུང་བའི་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱི་
 སྟགས་ཡོད་པ། ཅན་ང་གོ་མིས། དེ་དག་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སྤྱི་ཉིད། ལཱ་ཅིག་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་
 གྲུང་། ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱི་རྩ་རྟོགས། རྟེན་ཡང་དེ་ལ་རྒྱ་ཉིད་ཕྱིར། ཉེ་བར་བཏགས།
 ཞིས་སོ། ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཆོད་གཞིར་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་ཞིབ་ཆ་བྱེད།

གཉིས་པ། མོ་མའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཡོངས་སྤྱོད་བཤད་པ། རོ་བོ་ཉིད་
སྤྱོད་བཤད་པ། སྤྱལ་སྤྱོད་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་བྱང་ཆོས་
བྱུག་དང་ལྷན་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཁམས་ཀྱན་ཏུ། འཁོར་
ཡོངས་སྤྱོད་དང་ཞིང་དང་མཆོན་ཀ། སྤྱོད་དང་ཆོས་རྫོགས་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། མཛོད་པ་
དག་གི་ཐ་དད་དོ། ཞེས་པ་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། བྱང་པར་བྱུག་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིང་
ཁམས་ཀྱན་ཏུ་འཕགས་པའི་འཁོར་ཡོངས་སྤྱོད་པ་དང་། གཞི་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱུང་པའི་
འོག་མིན་སྤྱུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་བཙུག་ཕྱེ་བའི་འོག་མིན་གྱི་ཞིང་དང་། ཅམ་
པར་སྤང་མཛོད་འོད་དཔག་མེད་སོགས་གྱི་མཆོན་དང་། མཆོན་དཔེའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྤྱོད་པ་དང་། དོན་གཉིས་སྤྱོད་པའི་མཛོད་པ་
སྤྱོད་བྱུག་གི་སྒྲོ་ནས་ཐ་དད་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཆོན་

ནི་སྤྲུལ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་། ཁྱེས་སོགས་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་བྱང་།

གཉིས་པ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིམ་བྱུང་ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི།
རང་བཞིན་སྒྲིམ་ནི་མཉམ་པ་ཤ་དང་། །ཕྱ་འཁོར་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཤ་དང་། །དགྲུས་དགྲུར་ལོངས་
སྤྱོད་བསྟན་པ་ལ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་འབྱོར་རྒྱུ་འདོད་དོ། ཁྱེས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་
སྒྲིམ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་འབྱོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྒྲིན་ཀྱན་ཟད་པ་
དང་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྫོགས་པ་མཉམ་པ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་མངོན་སྤྱུང་གི་སྤྱོད་ལྷལ་
དུ་མ་གྱུར་བས་སྤྱོད་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དེ་དང་རྟེན་བརྟེན་པར་འབྲེལ་བ་དང་། ཁོར་དང་
ཆོས་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་དགྲུས་དགྲུར་བསྟན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར།
མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིམ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་
གྱུར་ནམ་ཀྱན་ནམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཅིས་བྱང་།

གསུམ་པ། སྤྱུལ་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཉིས་ནི། སངས་རྒྱུ་སྤྱུལ་པ་དཔག་མེད་
པ། སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་ནི་འདོད་པ་སྟེ། །དོན་གཉིས་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་ནི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
གཉིས་པ་གནས། །བཟོ་དང་སྒྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཕྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པས། །སངས་
རྒྱུ་སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། ཁྱེས་པ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
སྤྱུལ་སྒྲིམ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་གི་སྤྱུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱུལ་སྒྲིམ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱེས་
པ་ཆོག་རྒྱུ་དང་བོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་། །དོན་གཉིས་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོས་ཅན། །རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་གཟུགས་སྒྲིམ་གཉིས་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་དང་འཁོར་དང་ཆོས་ལ་
སོགས་པ་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆ་རང་དོན་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་ནི་ལོངས་སྤྱུལ་
གནས། གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་འཆམ་པའི་སྒྲིམ་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་གཞན་དོན་སྤྱན་སྤྲུལ་
ཆོགས་པ་ནི་སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་དེ་ལོངས་
སྤྱོད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ནི་མཚོག་སྤྱུལ་ལ་གནས་པའམ། །དོན་གཉིས་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྱུལ་སྒྲིམ་ནི། སྤྱོད་གཞན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་པའོ། ཁྱེས་པ་ནི།
ཆོག་རྒྱུ་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་། །སྒྲིམ་ཕྱི་མའི་དོན་ནི། སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན།

སེམས་ཅན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བཟོ་བ་སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པའམ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་མཛད་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྟག་ཏུ་ཉོན་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །འགྲོལ་པན་པ་སྐྱ་ཆོགས་དང་། །མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐྱ་དེ་ནི། །ཐུབ་པའི་སྐྱལ་སྐྱེ་རྒྱན་མི་ཆད། །ཅེས་སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོད། །ཅེས་འཕྲིན་ལས་བསྟན་པའོ། །

གསུམ་པ། བྱངས་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྐྱབས་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྐྱེ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐྱེ་བསྐྱབས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐྱེ་གསུམ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །ཅེས་པ། ཆོག་རྒྱུད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཉིས་སུ་ཆོགས་རྟེན་དང་བཅས་པ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་རྟགས་བཀོད་པའོ། །

བཞི་པ། མཉམ་པ་དང་རྟག་པའི་བྱང་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་དག་རྟེན་ཤ་དང་དགོངས་པ་འདྲ་དང་། །འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ནི་མཉམ་པ་ཉིད། །རང་བཞིན་ཤ་དང་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་ཀྱང་། །རྒྱན་གྱིས་དེ་དག་རྟག་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། མཉམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཉམ་སྟེ། །རྟེན་ཆོས་སྐྱེ་མཉམ་པ། །གཞན་དོན་གྱི་དགོངས་པ་མཉམ་པ། །གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང་། །སྒོ་བསྟན་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཆོས་སྐྱེ་རྟེན་མཉམ། །ལོངས་སྐྱེ་དགོངས་པ་མཉམ། །སྐྱལ་སྐྱེ་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པར་གསུངས་ཀྱང་། །དབྱིག་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་བྱང་པར་མེད་དེ། །རྟེན་གྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོངས་པས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། །འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་སུ་མོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་གནད་གཅིག་གོ། །ཆོག་རྒྱུད་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། །རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྟག་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་རྟག་

པ་ཉིད་དོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་བྱེ་ཆུན་མི་འཆད་པས་ཏེ། ཆོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཆུན་མ་འཆད་པའི་ཕྱིར། སྤྱུལ་པའི་སྐྱེ་བྱེ་ཆུན་གྱིས་ཏེ། མི་སྤང་བར་བྱས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྱུལ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཉམ་པ་གསུམ་དང་རྟག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ། རྟེན་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བཤད་པ་དང་། འབྲུབ་པའི་རྒྱ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། རྟེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་པར་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་བ། ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་བྱ་བ་སྤྱུབ་པ་ཁོ་ནའོ། ཞེས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཞི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བྱ་བ་སྟེ། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་བ་ནི་རྟེན་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་སོར་རྟོག་བྱ་བ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་པ། འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ་འབྱུང་འཕྱག་ཡོད་མེད་ལ་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས་པ་ནི། ཐོག་མེད་ནས་ཀུན་གཞི་ཆུན་མ་ཆད་པའི་དོན་ལྟར། སངས་མ་རྒྱས་པའི་དུས་ཀུན་གཞི་རྟེན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཀུན་གཞི་གནས་ཀྱང་རྟེན་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་བརྟེན་པ་དང་གཡོ་བ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བྱེད་ན་རུང་ངམ་སྟུམ། དེའི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་ནམས་ལས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ། རྟེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ། མཉམ་པ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ། བྱ་སྤྱུབ་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆོས་ལྔ་དང་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིས་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་ཀྱི་རྟག་ཏུ་ལྟན་པ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་ཆོངས་ལ། རྟག་ཏུ་དེ་ལ་མདོན་ཕྱོགས་མིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱ་མཆོན་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་འདྲ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྟན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་ལྔ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ང་དང་ང་ཡིར་འདྲིན་པ་མེད། ཤར་རུབ་སོགས་ཡུལ་དང་ཕྱོགས་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། ཆུན་མ་འཆད་པ་རྟག་ཏུ་ལྟན་པ། མེ་ལོང་དག་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཀུན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གསལ་བ་ལ་མ་ཆོངས་པ། ཡུལ་ལ་

མདོན་དུ་མི་ཕྱགས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ལྡ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཡང་
དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཁྱེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ནམ་རྒྱའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་
ལ་བཞེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གཞན་གསུམ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཕྲོ་ལྡན་པ་འོ་ཅ་པ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ལ། །བསྒྲུལ་པ་དག་པ་ལ་འདོད་
དོ། །མི་གནས་ཞི་བར་ཁྱགས་པ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །དུས་རྣམས་
ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་
བཞིན། །སངས་རྒྱས་སྐྱེ་ནི་ངེས་པར་སྟོན། །ཅེས་པ་ནི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འཕྲོ་ལྡན་ཡོད་དེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་བསྒྲུལ་པ་མཐར་ཕྱིན་ཞིང་གཉིས་
འཛིན་གྱི་དྲི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་པ་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། །སྤྱི་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་ཞི་བར་ཁྱགས་པའམ་སྤྱི་ཞི་མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་རྟོག་ཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
རྒྱ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། །ཞེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །སྤྱི་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་སྐྱེ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། །དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་། །ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྐྱེ་ངེས་པར་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ངོ་བོ་ཡོན་ཏན་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས་ཤ། །ཉིང་

ངེ་འཇིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱི། གཏེར་དང་འབྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པ། འཁོར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་
རྣམས་སུ་ནི། འབྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྟོན་མཛད་པ། བེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ཡི། ཆོས་
ཆེན་ཆར་ནི་རབ་ཏུ་འབེབས་པ། ཁྱེས་པ་ནི། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་དུས་ཉག་ཏུ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
བཞིའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་དང་ལྡན་ཏེ།
ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་གཟུངས་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཏེར་དང་འབྲ་བ་ཁོ་ན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། འཁོར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་རིན་པོ་ཆའི་ས་
གཞི་སོགས་རྩ་འབྲུལ་གྱི་འབྱོར་བ་སྣ་ཆོགས་སྟོན་པ་དང་། གདུལ་བུའི་བེ་ཆོམ་སོགས་ཉོན་
མོངས་པ་ཀུན་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཆེན་པོའི་ཆར་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་རོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀ་
གཉིས་ནི། བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཆོགས་ཤིང་། །དཔག་མེད་
བསམ་ཡས་སྐྱལ་པ་ཡིས། ཁེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའོ། ཁངས་རྒྱས་སྐྱལ་པ་དེ་ཉག་
ཏུ། མཛད་པ་བྱུང་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། ཁྱངས་དང་ཞིང་གིས་རྣམས་ཀུན་ཏུ། བསམ་མི་བྱུང་
པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པ་ནི། བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱེད་
ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འབྲ་བ་སྣ་ཆོགས་པ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱལ་ཞིང་། སྐྱལ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་སྐྱལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
དོན་བསམ་ཡས་པ་དུས་ཉག་ཏུ་མཛད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་བཅད་བྱི་མ་ནི་སྣ་མའི་
རྒྱས་བཤད་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་བཞི་འབྲུག་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བཞི་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀ་གཅིག་ནི།
འཇིན་པའི་ཕྱིར་ཉ་དང་སེམས་མཉམ་ཕྱིར་པ། ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་ཉ་དང་། བྱ་བ་སྐྱབ་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་པ། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་ཡང་དག་འབྱུང་། ཞེས་པ་སྟེ། སྟོབ་ལམ་དུ་ཐོས་པ་འཇིན་
པ་དང་། སེམས་མཉམ་པ་སྟོམ་པ་དང་། གཞན་ལ་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དང་། གཞན་
ཀྱི་བྱ་བ་བསྐྱབས་ལས་ཡེ་ཤེས་བཞི་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བའོ། །དེ་བཞིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
ལས། ལེན་དང་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་

སོགས། །ཞེས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། །འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་ནམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་ཏེན་དོན་སྐྱབ་མཛད་པ་གང་། །ཞེས་པ་ནམས་རིམ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ། བརྟེན་པ་སྐྱེ་དང་ཏེན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་གནས་པ་ཐབས་ཟབ་པ་བཤད་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རིགས་ཐ་དད་ཕྱིར་དོན་ཡོད་ཕྱིར་། །རྫོགས་ཕྱིར་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་། །སངས་རྒྱས་གཅིག་མིན་ངི་མེད་གནས། །ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་མང་པོའང་མིན། །ཅེས་པ་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། །སངས་རྒྱས་ནམས་ནི་གཅིག་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། །འཆང་རྒྱ་རུང་གི་རིགས་སམ་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་སོགས་མི་ལའང་རིགས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གསུམ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཛོགས་གཉིས་བསགས་པ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་རང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་ལ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་རང་གི་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་འཆོམ་པར་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའང་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་གཞན་མེད་པར་ཡང་འཛོགས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མའི་སངས་རྒྱས་འགའ་ཡང་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐྱབ་བྱེད་བཞི་སོགས་དང་། །སངས་རྒྱས་ནམས་ངར་འཛིན་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མང་པོའང་མ་ཡིན་ཏེ། རི་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ན་སྐྱེ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པའམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་པ་ལ། སྒྲིམ་བྱའི་ཡུལ་མཆོག་ངོས་བཟུང་བ། དེ་སྒྲིམ་ཚུལ། དེ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུབ་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ། སྒྲིམ་བྱའི་ཡུལ་མཆོག་ངོས་བཟུང་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ནི། །ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད། །ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དམིགས་པ། །དམིགས་པ་ཡི་ནི་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པ་ནི་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་སྟོས་པའི་བྱེ་དོན་མེད་པ་དང་། རྟོག་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོས་པའི་བྱེ་དོན་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི། སྒྲིམ་བྱའི་དོན་ཀྱི་དམ་པའམ་ཆོས་ཀྱི་དམ་པ་དང་། །ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད་དེ། །ཡོངས་སྐབ་བམ་

དོན་དམ་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་འཛིན་
ཇུག་གཞན་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དམིགས་པ་ནི། དམིགས་པ་ཡི་ནི་མཆོག་ཏུ་འདོད་དེ། རྣམ་དག་
ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲིམ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་
ནི། བསྒྲིམ་པ་རྣམ་པ་མི་ལྟ་བུའི། རྒྲིམ་པ་དམ་པར་འདོད་པ་སྟེ། རྒྲིམ་བྱའི་ཡུལ་དང་སྒྲིམ་
བྱེད་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའམ་མི་ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་ནི། རྒྲིམ་
དམ་པར་འདོད་དེ། དམིགས་སུ་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་
བསྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། དེ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འབྲས་བྱ་འབྲུབ་ཚུལ་
དངོས་དང་། ལམ་ཉི་རིང་དང་། འབྲས་བྱ་གཅིག་ཏུ་འདུ་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ། འབྲས་
བྱ་འབྲུབ་ཚུལ་དངོས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། ཐོབ་པར་ལྟ་བུ་མེད་རྣམས་ཀྱི། ཐོབ་
པ་ཡང་ནི་དམ་པར་འདོད། ཅེས་པ། ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་ཐོབ་པ་མེད་པར་ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་
ཐོབ་པ་རྣམས་ནི། མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་ཉེ་མེད་པ་ཡོངས་བྱུང་ཡིན་ལ་འདི་
སྒྲིམ་པས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ལམ་ཉི་རིང་གི་རྒྱ་མཆོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ནི། སྒྲིམ་པ་རིང་དང་མཆོན་མཁ་
དང་། བདག་གི་བཙོན་འགྲུས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུའི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ང་རྒྱལ་ཅན་ལ། བྱང་ཆུབ་
ལས་ནི་རིང་ཞེས་བྱ། རི་རྒྱུད་བཤད་པ་དེ་དག་ཀུན། རྟོག་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བུ་ཡི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྟོག་མེད་རྣམས། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅེས་ངེས་པར་བཞིན། ཅེས་པ་ནི་བྱང་སེམས་
ཀྱི་སྦྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟེ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། བསྐྱེད་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་ཡུན་རིང་
བའི་འདུ་ཤེས་དང་། བསྒྲིམ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་མཆོན་མའི་འདུ་ཤེས་དང་། བདག་གི་བཙོན་
འགྲུས་བྱང་སེམས་གཞན་གྱི་བཙོན་འགྲུས་ལས་ལྟ་བུ་པར་ལྟ་བུའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྟན་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། སྒྲིམ་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ནི་རིང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལམ་རིང་བའི་
རྒྱུན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་པའི་རྒྱུད་དོད་གུ་བྱ་ཞེས་པ་ལྟེ་བའི་འདུག་པས་སོ། རི་རྒྱུད་
བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཤེས་ཏེ་སྒྲིམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་ཉེ་བར་བཞིན་རིགས་ཏེ། ཀུན་རྟོག་ཙམ་གྱི་

བདག་ཉིད་ཏུ་མི་རྟོག་པའི་ལམ་ཉེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། འབྲས་བྱ་གཅིག་ཏུ་འདུ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་བཞི་ནི། ལྷང་བདག་ས་ཡི་
འོག་ཏུ་མ་སོང་བ། གནས་རྣམས་ཐ་དད་ཚུ་ཡང་ཐ་དད་ལ། རྒྱུ་ཡང་རྒྱུ་ཞིང་བྱ་བ་ཐ་དད་
བྱེད། རྒྱ་གནས་སྟོག་ཆགས་སྤྱ་མོའི་ཉེར་སྤྱད་འཁྱུར། རྒྱ་མཚོར་སོང་བར་ཁྱུར་ན་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་། གནས་རྣམས་གཅིག་ཅིང་ཚུ་ཡང་ཆེ་ལ་གཅིག་བྱ་བ་གཅིག་ཅིང་ཚུ་ལ་གནས་
པ་ཡི། སྟོག་ཆགས་མང་པོའི་རྟག་ཏུ་ཉེར་སྤྱད་ཆེ། འདེམ་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཏུ་མ་ཞུགས་
བརྟན་པ་རྣམས། རྟོན་ཀྱང་ཐ་དད་སྟོགས་ཐ་དད་ཅིང་། རྟོགས་རྒྱུ་རང་གི་བྱ་བ་ཐ་དད་
ལ། སེམས་ཅན་ཏུང་དོན་རྟག་ཏུ་ཉེར་སྤྱད་འཁྱུར། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཏུ་ཞུགས་ན་དེ་དག་
ཀུན། རྟོན་ཀྱང་གཅིག་ཅིང་རྟོགས་པ་ཆེ་ལ་གཅིག་མཛེད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཤིང་རྟག་
པར་ཡང་། སེམས་ཅན་ཆོགས་ཆེད་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་ཆེ། ཞེས་པ་ནི་དོན་ཏེ། འབྲེལ་བཤད་
ལས། སངས་རྒྱས་གཅིག་གིས་སྤྱལ་པ་སྤྱལ་བ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་
གཅིག་པས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སངས་མ་རྒྱས་ཚུན་ཆད་ཏུ་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆ་འགའ་མི་འདྲ་ལ། སངས་
རྒྱས་ཕྱིན་ཆད་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཉམ་པས་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་
སྐྱེད་ངང་ཏུ་ཡེ་ཤེས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པས། སྐྱེད་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཁའ་ཁྲབ་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞིང་ཁམས་དང་བཅས་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་དག་པ་གཉིས་ལྟན་པན་ཚུན་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་དམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དོན་ནོ། རྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་། ཀུན་དགའ་
བོ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་སངས་རྒྱས་གཉིས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བུ་རིམ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བསྐྱལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཆོས་ཅན། གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་ཡུལ་ཏུ་ཐ་དད་ཏུ་
གནས་པའི་ཕྱིར། འོངས་སྐྱེ་དང་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་
མ་སྤྱལ་གཞི་དང་། ཕྱི་མ་དེའི་སྤྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་སུ་གཅིག་ན་གཅིག་གིས་
མ་ཁྲབ་བོ། རྒྱ་མཚོར་སོང་བའི་རྒྱ་སྤྱི་པ་རྣམས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཡིན་པ་གཅིག་པ་བཞིན་
ནོ། ཤར་ཁུབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་པ་གཅིག་པ་ཡིན་ཀྱང་གཅིག་མིན་ནོ། གསུམ་

པ། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་ཆེ་བ་བརྟེན་ནས་དེ་སྐྱབ་པའི་སེམས་སྤངས་རིགས་བཞུན་པའི་སྒྲི་ཀ་
གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དཀར་པོའི་ཚོས། །དཔེ་མེད་ལྡན་གྱིས་པན་བདེའི་
རྒྱ་ཡི་གྱིར་། །བདེ་དགེ་དམ་པ་མི་ཟད་འབྱུང་གནས་གྱིར་། །སྒོ་ལྡན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དགེ་
སྤང་བའི་རིགས། །ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་རང་གི་དོན་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པས་
དཀར་པོའི་ཚོས་དཔེ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་གྱིར། གཞན་གྱི་དོན་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པས་པན་
པ་དང་བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་གྱིར། བདེ་བར་གནས་པའི་བྱུང་པར་གྱིས་བདེ་བ་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་མེད་པ་མཆོག་ཟད་པ་མི་ཤེས་པའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པའི་གྱིར། སྒོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་
དེར་སྒྲོན་པ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྤངས་པའི་རིགས་སོ། །ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་མདོ་སྟེང་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བརྩ་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ལེའུ་ལ་སྒྲི་ཀ་བརྒྱད་བརྩ་བདུན་ཡོད་
པ་རྣམས་རྟོགས་སོ། །

གཉིས་པ། རི་ལྷོར་བསྐབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བསམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་
 དང་། རྒྱུར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ། དེ་གཉིས་པོགས་འབྲིན་པའི་ཐབས། དེ་ཐམས་ཅད་
 ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པར་
 བྱ་བ་དང་། མོས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཆོལ་བའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
 དང་དེ་འཕྲོག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ནས་མོས་པ་འབྱུང་བས་མོས་
 པའི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ། མོས་པ་སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པར་བྱེད་པ་
 གཉིས།

དང་པོ་ལ། དངེས་དང་། བར་དུ་གཙོང་པ་དང་། སན་ཡོན་དང་གསུམ། དང་པོ་མོས་
པ་དངོས་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་གཅིག་དང་། དབྱེ་བ་མོས་པ་ཉེར་དྲུག་བཅས་བསྟན་པའི་
རྒྱ་ཀ་གཉིས་ནི། རྩེ་དང་མ་རྩེས་ཀྱི་འཛིན་དང་གཟུང་གྲུར་དང་། རྩོགས་བྲངས་བདག་ཉིད་
དང་ཉ་ནི་འོར་བ་དང་། ཁ་འོར་མ་འོན་སུམ་མ་འོན་སུམ་མ་ཡིན་གཞན་ལ། སྒྲས་བྱང་ཆོལ་
བ་དང་ནི་ལྷ་བའོལ། འབྲེགས་དང་འབྲེས་དང་མི་མཐུན་སྟོགས་མ་འབྲེས་ལ། འདམན་དང་
ཀྱ་ཆེད་བསྐྱིབས་དང་མ་བསྐྱིབས་ཀྱི་དང་། བཙོན་དང་མི་བཙོན་བསགས་དང་མ་བསགས་

གཞན་ཀྱི། བརྟན་ཞུགས་རིང་དུ་སོང་བའི་མོས་པའོ། ། ཞེས་པ་ནི། དུས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས་དག་
བ་སྐྱེས་ཟིན་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལ་མོས་པ་གཉིས་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ལ་ཡིད་
ཆེས་པའི་མོས་པ་གསུམ། ཕྱི་ནང་གི་སྒྲིམ་ནས་འདྲིན་པ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་ནང་གི་རྒྱ་
འབྲས་དང་། གཞུང་བ་ཡུལ་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་མོས་པ་གཉིས། སྤང་རགས་ཀྱི་སྒྲི་
ནས་ཀྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པ་ལས་སྤང་པ་རགས་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་དང་
པའི་རིགས་ལས་སྐྱེས་པའི་མོས་པ་སྤང་བ་གཉིས་དང་། རོ་བོའི་སྒྲིམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མོས་པ་
དམན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཕྱོགས་ལ་མོས་པ་དམ་པ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སྒྲིམ་ནས་མོས་པ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་མཛོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། མ་གྱུར་པ་ལ་མོས་པ་གཉིས། ཆེ་འབྲིང་
རྒྱུང་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་ནས་ཐོས་པའམ་སྒྲིམ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསམ་པའམ་རིགས་བཞིས་ཆོལ་བ་
ལས་བྱུང་བ་དང་། སྒྲིམ་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་མོས་པ་དང་གསུམ། སྟོབས་
རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་ནས་མ་དད་པ་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་འཕྲོག་པའི་སྟོབས་
རྒྱུང་བ། སྤང་གཉེན་འདྲེས་མར་བྱུང་བའི་དེ་སྟོབས་འབྲིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲེས་
པའི་མོས་པ་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་གསུམ། རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་གི་སྒྲིམ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་
ཆེན་པོ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་མོས་པ་མོས་པ་རྒྱུང་བ་དང་གཉིས། བསྐྱེས་པ་མ་བསྐྱེས་པ་
ཀྱི་སྒྲིམ་ནས། སྐྱེན་མ་སྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་མ་ཐོབ་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པ་དང་།
མ་བསྐྱེས་པ་མོས་པ་གཉིས། བཙོན་པའི་སྒྲིམ་ནས། གུས་སྦྱོར་དང་རྟག་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་ཆང་བའི་
མོས་པ་དང་། གང་རུང་མ་ཆང་བས་མི་བཙོན་ཅིང་མོས་པ་དང་གཉིས། རྒྱུའི་སྒྲིམ་ནས། བསྐྱེས་
ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་བསགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་ལྡན་པའི་མོས་པ་གཉིས།
ས་མཆམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས། བརྟན་པར་ཞུགས་པ་ས་དང་པོ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་མོས་པ་
དང་། རིང་དུ་སོང་བ་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མོས་པ་དང་ཉེར་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མོས་
པ་དང་འདུན་པ་དང་དད་པ་སོགས་ལ་བཤད་ཚུལ་མང་བས་སྦྱ་རིས་འབྱེད་དགོས། མོས་པ་
ནི། ངེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རི་ལྟར་ངེས་པ་བཞིན་དུ་འདྲིན་པ་སྟེ། མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལས་
ཅན་དང་། འདུན་པ་ནི། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་དང་དེ་ལྡན་པར་བྱེད་འདོད་པ་ཉིད་དེ།

བཙུག་འགྲུལ་བཙུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དང་པ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་
ཏན་ཅན་དང་། རྒྱལ་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་བ་དང་། འདོད་པ་སྟེ།
འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དང་པོ་གཉིས་སེམས་བྱུང་ཡུལ་ངེས་དང་། གསུམ་
པ་དགེ་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་བརྟན་ལྟར་དང་། མངོན་ལྟར་ཞིབ་ཆ་འབྱེད། རྒྱ་གཞུང་ནང་ནས་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་མངོན་པ་གོང་འོག་གསལ་ཤོས་ཡིན།

གཉིས་པ། མོས་པའི་བར་ཆད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་མང་
བ་དང་། །ལེ་ལོ་རྣལ་འབྱོར་འཁྲུགས་པ་དང་། །གྲོགས་ངན་དགེ་བ་ཞན་པ་དང་། །ཚུལ་
བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་ལ་བྱེད། །བག་མེད་པ་དང་ཐོས་པ་ཉུང་། །ཐོས་དང་བསམ་པ་ཉུང་བྱས་
ཆོག་ཞི་བ་ཅམ་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། །དེ་བཞིན་མ་འདྲིས་ཡིན་པར་འདོད། །མི་སྦྱོ་བ་དང་དེ་
བཞིན་སྦྱོ། །བསྐྱིབས་པ་དང་ནི་མི་བཙུན་པ། །ཆོགས་མ་བསགས་པ་མོས་པ་ཡི། །བར་དུ་
གཅོད་པ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ནི། ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་དང་པོ་གཉིས་ལ་བར་
དུ་གཅོད། །ལེ་ལོས་གསུམ་པ་ལ་དང་། །རྣལ་འབྱོར་འཁྲུགས་པས་ནི་གཟུང་འཛིན་དངོས་ལ་
ཆགས་པས་བཞི་པ་དང་ལྷ་པ་ལ་གཞོད། །གྲོགས་ངན་གྱིས་དྲུག་པ་ལ་གཞོད། །དགེ་བ་ཞན་
པས་བདུན་པ་ལ་གཞོད། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་དབྱུ་པ་ལ་གཞོད། །བག་མེད་ཀྱིས་བཅུ་པ་
ལ་གཞོད། །ཐོས་པ་ཉུང་བ་དང་། །ཐོས་ཀྱང་བསམ་པ་ཉུང་བས་ཆོག་འཛིན་པ་ལ་གཞོད། །ཞི་
གནས་ཅམ་གྱིས་ང་རྒྱལ་བས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་མོས་པ་ལ་གཞོད། །གཉེན་པོ་ལ་ཡུན་
རིང་དུ་མ་འདྲིས་པས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་མོས་པ་ལ་གཞོད། །འཁོར་བ་ལ་མི་སྦྱོ་བ་དང་། །ཐེག་
ཆེན་ལ་སྦྱོ་བས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་མོས་པ་ལ་གཞོད། །སྐྱིབ་པས་ནི་བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་གྱི་མོས་པ་
ལ་གཞོད། །མི་བཙུན་པས་རྟག་སྦྱོར་དང་བྱས་སྦྱོར་གྱི་མོས་པ་ལ་གཞོད། །ཆོགས་མ་བསགས་
པས་ཉེར་གཅིག་པ་ལ་གཞོད་པ་སོགས་རིགས་པས་དཔག་ན་ཤེས་སྟེ། །

གསུམ་པ། མོས་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། བསོད་ནམས་ཆེ་དང་
འགྲོད་པ་མེད། །ཡིད་བདེ་བ་དང་བདེ་བ་ཆེ། །ཁྱུད་མི་ཟ་དང་བརྟན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་བྱང་
པར་འགྲོ་བ་དང་། །ཆོས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། །བདག་དང་གཞན་དོན་ཐོབ་པའི་

མཆོག་མཛོན་ཤེས་མུར་བ་དེ་དག་ནི། མེས་པ་ཡི་ནི་སུ་ཡོན་ཡིན། ཞེས་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་
མེས་པས་བསོད་ནམས་འཕེལ། འདས་པའི་མེས་པས་འགྲོད་པ་མེད། གཞུང་འཛིན་མེས་པས་
སྤང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཞི་ཐོབ་པས་ཡིད་བདེ་བ་དང་
ལུས་བདེ་ཆེ། གྲོགས་སྤང་གི་མེས་པས་དགེ་བ་ཆུད་མི་བཟུང་མི་ཉམས་པ་དང་། བདག་ཉིད་
ཀྱི་མེས་པས་མི་འགྱུར་ཞིང་བརྟན་པ་དང་། མ་ཞོར་བ་དང་། མཛོན་དུ་བ་དང་། ཆོལ་བ་དང་།
ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མེས་པས་བྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་དང་། མ་འབྲེས་པའི་མེས་པས་ཆོས་མཛོན་
པར་རྟོགས་པ་དང་། དམན་པའི་མེས་པས་བདག་དོན་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་མེས་པས་གཞན་དོན་
འཕྱོར་བ་དང་། མ་བསྐྱེབས་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསགས་པ་དང་། བརྟན་ལྷགས་
དང་། རིང་སོང་གི་མེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛོན་ཤེས་དང་རྩུ་འཕྲུལ་སོགས་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མུར་དུ་འཕྱོར་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མེས་པ་བཤད་པ་ལ། དེ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
དང་། དེ་ལ་ཞུམ་པ་བཀག་ནས་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་དང་། མེས་པའི་
སུ་ཡོན་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། དཔེ་དོན་སྤྱར་བ། དཔེའི་ཆོས་བཤད་པ། དོན་ལ་སྤྱར་བ། མེས་
པ་ལ་འཇུག་པར་གདམས་པ་དང་བཞི། དང་པོ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མེས་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པར་དཔེ་དོན་སྤྱར་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། འདོད་པ་ཅན་གྱི་དེ་ཁྱི་འབྲུ། ཉིང་ངེ་
འཛིན་པའི་རུས་སྤུལ་བཞིན་ཀྱང་། རང་དོན་བྱེད་པའི་དེ་བྲན་འབྲུ། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་
རྒྱལ་པོ་བཞིན་ལ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ། དཔེའི་ཆོས་བཤད་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། རི་ལྟར་བྱི་ནི་རྟག་དུ་ལྟོགས་ཤིང་
སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས་ཉེན་ཆོག་མི་ཤེས། རི་ལྟར་རུ་སྤུལ་དེ་ནི་རྒྱ་ཡི་ནང་ན་ཀྱུན་ནས་བསྐྱམས་
ཤང་གནས། རི་ལྟར་བྲན་ནི་རྟག་དུ་འཛིགས་ཤིང་སྤྱག་པའི་ལུས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྒྱ། རི་ལྟར་
རྒྱལ་པོ་ཡང་ནི་བཀའ་ཡི་ཡུལ་ལ་དབང་བསྐྱར་གནས། ཞེས་དཔེ་བཞིའི་བྱད་ཆོས་སོ་སོར་
བསྟན་པའོ། །

གསུམ་པ། དཔེ་བཞི་དོན་བཞི་ལ་སྤྱར་ནས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། དེ་

བཞིན་གཡེམ་དང་གནས་དང་རང་གཞན་པན་བྱ་དོན་བྱེད་པའི། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་དག་གི་རྟག་ཏུ་བྱུང་པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་གཡེམ་པ་ནི་འདོད་པའམ་ཆགས་པའི་བརྟེན། འདོད་ཡོན་ལ་གཡེམ་པ་འདོད་ཁམས་པ། སེམས་ནང་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་གནས་པ་ཁམས་གོང་མ་པ། དོན་གཉིས་འགའ་ཡང་མི་སྤྱབ་པ་ལམ་མ་ཁྱེགས་པ། རང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཐེག་དམན་པ། གཞན་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་བྱེད་པས། རྟག་ཏུ་ཟས་འཆོལ་བའི་བྱི་དང་ཚུ་ལ་བྱིང་ཞིང་འཁྱམ་པའི་རུས་སྤེལ་དང་། རྗེ་བོ་ལ་སྤྲུག་པའི་བྲན་དང་མཐུན་པར་འདོད་ཡོན་གྱི་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ནང་དུ་གནས་ཀྱང་འཁོར་བར་བྱིང་བ་དང་། འཁོར་བར་སྤྲུག་པའི་སེམས་སམ་མོས་པ་སྤང་སྟེ། ཐབས་ཤེས་དང་དོན་གཉིས་ལ་དབང་པའི་རྒྱལ་པོའི་སེམས་ལྟ་བུའི་མོས་པ་སྦྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས་སོ། །

བཞི་པ། ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་ལ་འཇུག་པར་གདམས་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་དེ་མཆོག་ཚུལ་བཞིན་རིག་ནས་ནི། འདི་ན་བརྟན་པས་དེ་ལ་དེ་ཉིད་རྟག་པར་རབ་ཏུ་ཆོལ། ཞེས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ནི། མོས་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། སེམས་རབ་ཏུ་བརྟན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེ་ཚུལ་བཞིན་གྱི་མོས་པ་ཡིན་པར་རིག་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དེ་ཉིད་རྟག་པར་རབ་ཏུ་ཆོལ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། བྱམ་པ་དགག་པ་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། གང་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མིར་གྱུར་པས། ཁོད་མེད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་དེའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་དང་དུ་སྤང་མི་བྱ། ཞེས་སོ། །ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལྟ་ལ་སོགས་པས་འཐོབ་གྱི་དམན་པས་མི་འཐོབ་སྟམ་པ་དང་། འགའ་རེ་ཅམ་གྱིས་འཐོབ་གྱི་མང་པོས་མི་འཐོབ་སྟམ་པ་དང་། བདག་ལྟ་བུས་འཐོབ་མི་སྤྱབ་སྟམ་པའི་བྱམ་པ་དང་དུ་སྤང་བར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཆོགས་གཉིས་སྤབས་པོ་ཆེ་བསགས། སྤྱིབ་པ་སྤང་པའི་ཐབས་མ་ནོར་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབད་སྤྱབ་ན་སེམས་ཅན་ལྟར་གྱུར་པའམ་མིར་གྱུར་པ་སོགས་ཁོད་མེད་གངས་མེད་པས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་སྤྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། མོས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། གཞན་དག་ལ་

ནི་ཟས་བྱིན་པའི། །བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་ཇི་ལྟ་བར། །བདག་ཉིད་ཟ་བའི་མ་ཡིན་པ། །དེ་
བཞིན་གཞན་དོན་ཉེན་གྱི་ཆོས། །བསྟན་ལས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཡི། །བསོད་ནམས་ཆེར་
འབྱུང་ཐོབ་པ་ལྟར། །རང་གི་དོན་གྱི་ཉེན་གྱི་ཆོས། །བསྟན་ལས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སོ། །དེ་ལྟར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ཟས་བྱིན་པའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་
ཇི་ལྟ་བར། །རང་གི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཟས་བྱིན་པ་སོགས་གྱི་བསོད་ནམས་དེ་ལྟར་
མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། །གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཉེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་མདོ་དེ་དང་དེ་དག་ལས་གསུངས་པའི་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་འཕྲོ་བ་
པ་ལྟར། །རང་གི་དོན་གྱི་ཉེན་ཐེག་པ་དམན་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་
འཕྲོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི།
དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ནི་ཡངས་ཀྱུར་བ། །སྒོ་དང་ལྗན་པས་རྟག་ཏུ་མོས་པ་ཆེ་
བསྐྱེད་ན། །བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་རྒྱ་མི་འཆད་པ་དང་དེ་འཕེལ་དང་། །ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་
མེད་པས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་འགྱུར་། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ནི་ཡངས་པ་སྟེ། རོ་བོ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་མཐའ་མེད་
པར་གྱུར་པ་ལ། །སྒོ་ལྗན་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་རྒྱ་མི་ཆད་པར་ཁྱུ་པ་སྤངས་ཏེ་བར་ཆད་དང་
བྲལ་པས་མོས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ན་ཕན་ཡོན་གསུམ་འབྱུང་ཏེ། །བདག་འབྲས་བསོད་ནམས་
རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་མི་འཆད་པ་དང་། །རྒྱ་མཐུན་གྱིས་འབྲས་བུ་མོས་པ་དེ་ཉིད་གོང་དུ་འཕེལ་བ་
དང་། །རྣམ་སྤྲིན་སྟོབས་སོགས་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པ་སྐྱབ་བཞིའི་གོ་འཕང་
མདོན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། །མདོན་རྟོགས་རྒྱ་ལས། མོས་པ་རང་གི་
དོན་དང་ནི། །ཞེས་པ་ནས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །ཅེས་དང་། །རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ཐེག་
མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟོན་རྒྱ་ཀྱི་ལུ་བཅུ་གཅིག་
པ་མོས་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་པ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྒྱུགས་སོ། །

དེ་འདྲའི་མོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཆོལ་བ་འབྱུང་བས་གཉིས་

པ་ཚོས་ཚོལ་བའི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཚོལ་བའི་ཚུལ། རྟེན་ནས་ཡིད་
ལ་བྱེད་ཚུལ། ཚོལ་བའི་རབ་དབྱེ། དེའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། ཟླ་ཟླ་ད་གསུམ་
སྒྱིར་ཚོལ་ཚུལ། བྱེ་བྲག་རྒྱ་མིན་རྒྱ་རྒྱས་པའི་དགོངས་དོན་ཚོལ་ཚུལ། ཚོལ་བ་སྤྲོད་སུམ་
ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དམིགས་ཡུལ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོས་ཚོལ་ཚུལ།
དམིགས་པ་རྟེན་ཚུལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཚོལ་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཟླ་ཟླ་ད་གསུམ་སྒྱིར་
བརྟན་པ། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ། རྩེ་རྩོད་གསུམ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྩེ་རྩོད་དག་ནི་གསུམ་
མཐ་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །བསུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱ་ནི་དགུར་འདོད་དོ། །དེས་ནི་བག་ཆགས་
རྟོགས་དང་འཁྱིལ་བ་དང་། །རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་ནམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པ། །ཅིས་པ་ནི། སྤྱིར་
རྩེ་རྩོད་ལ་མདོ་རྩེ་དང་། །འདུལ་བ་དང་། མདོན་པའི་རྩེ་རྩོད་གསུམ་མཐ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
རྩེ་རྩོད་གཉིས་སུ་འང་དབྱེ་རུང་ཞིང་། དེ་དག་ལ་རྩེ་རྩོད་ཅིས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ནམ། །འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཀྱན་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་འདིར་འདུས་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཤེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསུས་
པའི་ཕྱིར། རྩེ་རྩོད་ལ་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བའི་རྒྱ་མཆན་དགུ་ཡོད་དེ། གཉེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་གསུམ།
བརྗོད་བྱའི་སྒྲོ་ནས་གསུམ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉེན་པོའི་
སྒྲོ་ནས་གསུམ་ནི། ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཉེན་པོར་མདོ་རྩེ། མཐའ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་
འདུལ་བ། རང་ཏུ་རྩ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་མདོན་པའི་རྩེ་རྩོད་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མདོ་རྩེ་རྩེ་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཏུ་བཤད་
པའི་ཕྱིར། །འདུལ་བས་འདོད་པ་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཁ་ན་མ་སོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་
སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་ཞིང་ཏུ་བ་པའི་མཐའ་སྤང་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཁ་ན་མ་སོ་བ་མེད་པ་ལ་སྤྱོད་པར་
གནང་བའི་ཕྱིར། མདོན་པས་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བསྟན་པ་
རྩུར་ཤེས་ན། རྩ་བ་ལ་སྤང་དོར་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། བརྗོད་བྱའི་སྐོར་ནས་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་

པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པ་མདོ་ལྟེ། ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པ་འདུལ་བ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པའི་མདོན་པའི་ལྟེ་སྟོན། ལྟེ་སྟོན་གསུམ་སོ་སོར་དབྱུར་བཅོད་བྱ་
དང་མཐུན་པའི་ཕྱག་མཛད་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་ཉིང་ངེ་
འདྲིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་དབང་པས་ན། མདོ་ལྟེ་ལྟེ་སྟོན་གྱི་དབྱུར་སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
གཉིས་ལ་མཛོད་བཅོད་མཛད། འདུལ་བའི་བཅས་རྒྱུ་ཕྱ་མོ་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མདོན་སྟུམ་
གྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡིན་པས་འདུལ་བའི་ལྟེ་སྟོན་གྱི་དབྱུར་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལ་མཛོད་པར་བཅོད།
ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཡིན་པས། མདོན་པའི་ལྟེ་སྟོན་གྱི་དབྱུར་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ལ་མཛོད་པར་བཅོད་པ་སྟོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་དུས་སྟུ་བཀའ་བཅད་པར་
འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་གསུངས།

གསུམ་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་བྱིམས་དང་། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་
ངེ་འདྲིན་དང་། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ཐུན་མོང་པ་དང་། ཚུལ་བྱིམས་གསུམ་
དང་། རྣམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་སོགས་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་གསུམ་ལ་སྟོ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལྟེ་དང་། ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་གཙུག་པོར་སྐྱབ་ཅིང་། དེ་ཤེས་བཞིན་དང་འགྲོད་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་རིམ་
གྱིས་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པས་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་འདུལ་བ་དང་།
ཆོས་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ནས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མདོན་པའི་ལྟེ་སྟོན་དོ། །མདོར་ན། ཆོས་དོན་གསལ་བར་
བཤད་པས་སྟོ་སྦྱང་བར་བྱེད་པ་མདོ་ལྟེ་དང་། ཆོས་དང་དོན་སྦྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཉོན་མོངས་
འདུལ་བ་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་པ་འདུལ་བ་དང་ཆོས་དང་དོན་གཉིས་འབེལ་གཏམ་གྱི་སྒོ་
ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོན་པའི་ལྟེ་སྟོན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དང་དོན་ནི། མིང་
ཆོག་ཡི་གེ་ཆོས་དང་། སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་དོན་དང་། ཡང་ན་སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཆོས་
དང་། དེ་ལ་དགོངས་པ་དང་ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དོན་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱ་དགེ་བཅུ་

ནི་ཆོས་དང་། ཐར་པ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱང་ཕྱོགས་སོགས་ནི་དོན་ལ་བཞག་པའང་སྤང་ངོ་། རྩེ་
སྒྲིམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་གྲོལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཐོས་པས་དོན་མངོན་དུ་འགྱུར་
བའི་བག་ཆགས་འདྲིལ། བསམ་པས་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད། འདྲིལ་སྒྲིམ་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཉོན་
མོངས་གནས་སྐབས་ཞི་བ་དང་། དབྱུང་འདྲིལ་འདྲེས་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས་ཆོས་ཉིད་རབ་
དུ་རྟོགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐོས་པ་དེ་ཡང་སྒྱུན་
མངའ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། སྒྲིམ་ཆད་སྒྲོ་ཡུལ་མ་བཟུང་བའི། ཆོས་གང་ཐོས་ནས་སྒྲོར་
བཟུང་བ། ཉེ་ལ་ཐོས་པ་ཞེས་བཤད། རྣ་བར་ཐོས་ཀྱང་སྒྲོར་མ་བཟུང་། ཉེ་ལ་ཐོས་པའི་
མིང་མི་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ། སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ། རྩེ་སྒྲིམ་གསུམ་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། མདོ་དང་ཆོས་མངོན་འདུལ་བ་
དག མདོར་ན་དོན་ནི་རྣམ་བཞིར་འདོད། སྒྲོ་དང་ལྷན་པས་དེ་ཤེས་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ། ཅིས་སོ། འདིའི་དོན་རྒྱས་བཤད་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བཤད་པ། མངོན་པ་བཤད་པ།
འདུལ་བའི་སྒྲིམ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། མདོ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བྱུང་ཆོས་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་
བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། གནས་རྣམས་དང་། ཉི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དང་། ཆོས་ཀྱི་དོན་སྒྲོས་
ཕྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ། དེ་ལ་གནས་ནི་ཡུལ་གང་དུ། གང་གིས་གང་གི་ཕྱིར་བཤད་པ།
མཆོན་ཉིད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་མཆོན་
ཉིད་དོ། ཆོས་ནི་ཕུང་ལ་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆད་ཀྱི་ཐུང་ཆེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་
སོགས་པའོ། རྩེ་སྒྲིམ་གསུང་བ་དགོངས་སྒྲིམ་སོགས་ཀྱི་དོན་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། གནས་
རྣམས་ཞེས་པས་སྤང་གཞིའི་དོན་སྒྲུབ་དོ། །

གཉིས་པ། མངོན་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་ཆོས་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཉིས་ནི། མངོན་དུའི་ཕྱིར་དང་ཡང་ཡང་ཀྱི་དང་། ཟེལ་གཞོན་ཀྱི་རྩེ་སྒྲིམ་མངོན་པའི་
ཆོས། ཞེས་པ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སོགས་ཐུང་འདས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཆོས་སྒྲོན་པ།

དོན་གཅིག་ཀྱང་ནམ་གངས་མང་པོས་ཡང་ཡང་སྟོན་པ། འབེལ་གདམ་གྱིས་པས་སྒྲིམ་བྱེད་
གིས་གཞོན་པ། མདོ་སྡེའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོན་བྱང་ཆོས་བཞིའི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི།
ལྷུང་དང་འབྱུང་དང་ལྷང་བ་དང་། །ངེས་བར་འབྱུང་དང་། །གང་ཟག་ཀྱང་དང་། །བཅས་པས་དང་
ནི་རབ་དབྱེ་དང་། །ནམ་པར་ངེས་པའི་ལྷུང་ལ་བཞིན། །ཅེས་པ། ལྷུང་བའི་སྡེ་དང་། ལྷུང་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། ལྷུང་བ་ལས་ལྷང་བ་དང་། ལྷུང་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཞི་འམ། གང་
ཟག་གང་ལ་བཅས་པ། བསྐྱབ་གང་བཅས་པ། བཅས་པའི་རབ་དབྱེ། ལྷུང་བ་ཡོད་མེད་ནམ་
པར་ངེས་པ་སྟེ་བཞི་བསྟན་པའི་བྱིར། བཅས་པའི་རབ་དབྱེ། ལྷུང་བ་ཡོད་མེད་ནམ་པར་ངེས་
པ་སྟེ་བཞི་བསྟན་པའི་བྱིར། བཅས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། དགག་སྐྱབ་གནང་གསུམ་གྱི་བཅས་པ་
གསུམ་དང་། རྗེས་བཅས་སྐྱབ་དགྲ་སོགས་ཡོད། ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི། མི་ཤེས་པ་དང་། མ་
གུས་པ་དང་། བག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་མང་བ་བཞི། ལྷང་བ་ནི། འགྲོད་པ་དང་སྡོམ་
པའི་སེམས་སོ། །ངེས་འབྱུང་ནི་ལྷུང་བ་བཤགས་པ་དང་། ཆད་ལས་དང་། སངས་རྒྱས་གྱིས་
བག་ཡངས་སྐྱབ་གནང་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་བག་ཡངས་སྐྱབ་བྱས་པ་དང་། མཆོན་གྱུར་
པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བ་རྣམས་སོ། །རྒྱས་པར་དབྱིག་
འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། དམིགས་པ་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་ལ། ཡུལ་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་དང་། དམིགས་
བྱེད་ཡུལ་ཅན་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། དམིགས་པ་ཡུལ་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་བསྟན་
པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། དམིགས་པ་ཆོས་དང་ནང་དང་ནི། བྱི་དང་གཉིས་ནི་ཡིན་པར་འདོད། །
དོན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་གཉིས་པོ་རྟེན། །གཉིས་པོ་དག་ནི་མི་དམིགས་པས། །ཞེས་པ། དམིགས་
པ་ལ་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གསུམ་མཐ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོགས་ལམ་དུ་ཆོས་སྡེ་
སྟོན་གསུམ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དུ་ལུས་ལ་སོགས་པ་ནང་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་བྱིའི་ཆོས་
དང་། མཐོང་ལམ་སོགས་སྐྱབ་བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ནི། སྦྱོར་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བ་གཞི་
དང་། བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། བྱི་ནང་

གི་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཚུལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སྒོམ་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྒོམ་པས་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་ལུགས་ལའང་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ལུགས་གཉིས་དབུ་མ་ལ་འདུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། དམིགས་བྱེད་ཡུལ་ཅན་ཆོལ་ཚུལ་ལ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཆོལ་ཚུལ་ལས། དང་པོ། ཐོས་པ་དང་ཐོས་བྱུང་རྟེན་ཚུལ་ནི། ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་བཤད་བཞིན་ནོ། །རབ་དང་། ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུད་དང་གཉིས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོས་ཉན་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པས་གསུང་རབ་ནས་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དོན་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྟེ་མོས་པ་དང་། མོས་མནོའི་ངེས་པ་ཐོབ་པའི་སྟོན་པ་འདྲིན་ཅིང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་སྟོང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོས་པ་སྤར་བཤད་ཟིན། ཐོས་བྱུང་གི་སྟོང་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཡོད། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད་དམ་མེད། དེ་ལ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཡོད་དམ་མེད། ཆད་མ་ཡོད་མེད། བཅས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་ལ་ཐོས་བྱུང་བསམ་བྱུང་སྒོམ་བྱུང་གསུམ་རེ་ཡོད་དམ་མེད་མཁས་རྣམས་དགོངས། མདོར་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྒོམ་པའི་སྟོང་ལ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་མེད།

གཉིས་པ། བསམ་པ་ལས་བསམ་བྱུང་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་དང་གཉིས་ནི། དོན་ཏུ་སྤང་བ་ནི། བརྗོད་ལས་ཡིན་པར་རབ་འདྲིན་ཕྱིར། ཞེས་པ། དོན་ཏུ་སྤང་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། དེ་ལས་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པར་འདྲིན་ཅིང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་བསམ་པ་འབྱུང་། མདོར་ན། ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པ་བཞིས་སེམས་པ་བསམ་པ་དང་། དོན་དེ་ཉིད་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་ངེས་པ་རྟེན་པ་བསམ་བྱུང་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། སྒོམ་པ་ལས་སྒོམ་བྱུང་རྟེན་པ་ཆོལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཅིག་ནི། སེམས་ནི་མིང་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱུང་། འདིར་འགྲེལ་བཤད་ལས། མིང་གི་སྐྱུས་ནི་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལ་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཆོག་གཟུང་བ་དང་འདྲིན་

པ་གཉིས་མི་དམིགས་པར་གྱུར་ནས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅམ་ལ་གནས་
 པར་གྱུར་ན་མིང་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་
 ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་ལ།
 དེ་ཡང་སྒྲར་བཤད་པའི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པ་དང་། དེ་དག་གི་
 རྟོན་བསམ་པ་དང་། རྟོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་སེམས་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་རྟོན་དེ་
 ཉིད་བསྟན་ཏེ་ཡིད་ལ་འབྲེས་པར་བྱེད། བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པའི་རྟོན་ལ་དབྱང་འཛོག་
 ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས་ཅེ་གཅིག་དུ་དམིགས་ཏེ་སྒྲིམ་པ་ལས་སེམས་བྱུང་གཙོ་འཁོར་བྱུང་བ་
 རྣམས་ནི། སྒྲིམ་བྱུང་རྟེན་ཚུལ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཐོས་པ་ལ་སོགས་ཤེས་
 གསུམ་གྱིས། ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྟེན་པར་འགྱུར། །དམིགས་པ་རྣམས་པ་གསུམ་རྟེན་པ། །སྒྲར་
 བཤད་དེ་ལ་ཡང་དག་རྟེན། ཞེས་བྱུང་།

གསུམ་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཆོལ་བ་ལ། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དང་།
 དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། རྣལ་འབྱོར་བ་སྟེ་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་
 ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་བཙུག་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རིགས་གསུམ་པ་
 དང་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི། །གཞོན་བྱས་གཞོན་མེད་རྟེན་ཅན་ཉི། །མོས་པ་འཛོག་པར་བྱེད་དང་
 གཞན། །འདུན་པ་བྲག་པོར་བྱེད་པ་དང་། །དམན་དང་རྫོགས་རྟེན་རྣམས་པ་གཉིས། །རྫོན་
 དང་བཅས་དང་རྫོན་མེད་ཉིད་ཀྱི། །ཤེས་པ་དང་ནི་མཚུངས་ལྡན་པ། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་དང་བདག་
 བཅས་དང་། །དེ་ནི་འབྲེས་ལ་དམིགས་པ་དང་། །མ་འབྲེས་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། །རྣམས་པ་ལྟ་
 དང་རྣམས་འདུན་ཉིད་ཀྱི། །འདི་ཡི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལྟ་། །རྣམས་པ་སྒྲིམ་དང་ལྡན་པ་ནི། །བཞི་
 དང་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་ནོ། །དེ་ནི་ལམ་གཉིས་རང་བཞིན་ཉི། །ཡན་ཡོན་གཉིས་ཉིད་དང་
 རྟོན་པ་ཉིད་དང་། །སྦྱོར་བ་ཉིད་པ་དང་དབང་སྦྱར་ཉིད་དང་། །ཁུང་དང་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་བདག་ཉིད་པ་
 དེ། །རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་འདི། །ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་
 བྱུང་། དེ་ཡང་། རྟེན་གྱི་སྒྲིམ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་གང་དང་ལྡན་པ་དེ་དང་མཐུན་པའི་
 རྟོགས་རིགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །རྟོགས་རིགས་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་

རྟོགས་རིགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད། བྱ་བྲག་སྐྱེ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཅམ་པ། མདོ་སྡེ་
 སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ། ཐལ་འཕྱར་པ་ནམས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་འདྲ་བར་
 འདོད། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་
 བར་འདོད། ཐལ་འཕྱར་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་རྟོགས་རིགས་འདྲ་བར་འདོད་
 དེ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱབ་
 པར་འདོད་པ་སྦྱོང་འདུག་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱ་བ་བྱེད་པ་ནི། གངས་མེད་གྱི་ཆོགས་
 བསགས་པ་སོགས་འབྲས་བྱ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱའི་བྱ་བ་བྱེད་པའོ། །ཕྱོགས་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེན་
 ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། བྱིམ་ན་གནས་པ་གཞོད་བཅས་དང་། རབ་རྩ་བྱུང་བ་གཞོད་མེད་རྩ་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །མོས་པས་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གྱི་སྐྱེ་གསུང་སྤྲུགས་གྱི་ཡོན་
 ཉན་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །འདུན་པ་བསྐྱེད་
 པར་བྱེད་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །བསམ་
 པའི་སྒོ་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དམན་པ་ཉེར་བཟླགས་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
 རྟོགས་པ་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་ལ། དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་པ་
 རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་དང་། བྱད་པར་ཅན་རྟོག་མེད་དཔྱོད་བཅས་དང་། བསམ་གཏན་
 གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རྟོག་མེད་དཔྱོད་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང་གསུམ། བསམ་
 པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་པ་
 དང་ལྡན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་བདག་ཉིད་སྟོན་བྱུང་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པ་གཉིས་
 མོ། །འདི་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འདྲེས་པར་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་ནི། མདོ་སྡེ་
 དང་། སྟོན་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་། བྲིང་གཞི་དང་། རང་གིས་འཛིན་པ་དང་། གཞན་ལ་
 འཆད་པ་ལ་འདྲེས་པར་དམིགས་པ་དང་ལྟ། མ་འདྲེས་པ་ལ་དམིགས་པ་བདུན་ནི། མིང་རྒྱང་
 གི་སྒོ་ནས་མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་དང་། གོན་རྒྱང་གི་སྒོ་ནས་བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་དང་།
 བྱང་པོ་གཞུགས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནོ། །འདི་ཡི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ངེས་པ་ལྟ་ནི།
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡུལ་སྟུག་བདེན་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་བདེན་འཕགས་

ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་སོགས། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་
འགོག་བདེན་འཛོལ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མཐོང་བའམ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། མདོར་
ན་རྣམ་པ་སྲུང་ཅུ་ཙུ་བདུན་སྟོམ་པར་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། བདེན་པའི་རྣམ་
པ་སྟོམ་པ་དང་ལྷན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་མཐོང་ལམ་དུ་སྟོམ་པ་
གཉིས་དང་། སྟོམ་ལམ་དུ་སྟོམ་པ་གཉིས་དེ་བཞི་དང་། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྟོམ་པའོ། །བྱང་
ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་དང་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉེན་པོར་གང་སྟོམ་དགོས་པ་རྣམས་
དབྱིག་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྟོམ་ཚུལ་དེ་དག་ཞི་ལྷག་གཉིས་སམ་མཐོང་སྟོམ་
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་འདྲིར་གཙོ་བོར་བསྟན་ལ། སྤྱིར་སྟོམ་ཅམ་ནི་ལམ་མ་
ཁྱེད་ནས་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་བརྒྱད་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་པ་ཡོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷན་དག་གི་གནས་དན་ལེན་སེལ་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་བ་དན་པའི་
མཚན་མ་སེལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གདམས་དག་འོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཆོས་
རྒྱུན་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མཚོག་གི་སྦྱལ་སྦྱུ་ལས་གདམས་དག་འོད་པར་བྱེད་
པའོ། །གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་སྦྱོར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ཉི་
བར་རྟོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། བྱངས་ཉི་བར་རྟོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། སྦྱོར་བ་ཉི་བར་རྟོག་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། རྟོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྷ། ཕྱི་མ་འདི་
ལ་བྱེ་བའི་བརྒྱ་གཅིག་ཡོད་ཅིང་འདྲིར་མང་དོགས་ནས་མ་བྲིས། དབྱིག་འགྲེལ་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །མཐར་ཐུག་གི་སྟོན་སྟེན་དབང་བསྐྱར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་
དག་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ། ཤེས་སྦྱིབ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ། ཡོན་ཏན་བྱང་པར་
ཅན་མདོན་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ལ་
མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་། སྟོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་གཉིས། དང་བོ་ལ། ཁམས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་
བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས།

གཉིས་པ་ལ། ས་དགྲ་དང་ཕྱ་རགས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་བརྒྱད་ཅུ་གཅིག་ཡོད། ཤེས་སྦྱིབ་

ལ། མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས། དེ་དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཁམས་ཀྱིས་བྱ་བའི་
བརྒྱ་དང་བརྒྱད་དེ་ཡོད་པ་ཐལ་འགྱུར་པ་དམན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱུབ་མཐའ་སྤྲོ་བའི་ལྷགས་དང་།
ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྷགས་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་བཞིན་བྱ། ཀུན་ཏུ་སྒྲིངས་པ་ཉེར་གཉིས། གནས་ངན་
ལེན་པ་བཅུ་གཅིག་རྣམས་ས་བཅུད་སོ་སོའི་སྤང་བྱར་སྦྱར་དགོས། སྤང་བྱ་གང་གི་གཉེན་
པོར་གང་སྒོམ་དགོས་པ་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བྱ་དེ་དག་ཤེས་དགོས། ཐེག་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་
བྱེད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
གཉིས་སོ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་གང་རུང་བཟོད་བྱེད་ཀྱི་ལཱ་ལ་སྦྱོར་པའི་སྡེ་སྡོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་སྡེ་སྡོད་དང་། ཐེག་དམན་སྡེ་སྡོད་དེས་དཔག་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣལ་འབྱོར་བ་
རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་འདི་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་
པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ། དངོས་གཞིའི་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ལ། མཉམ་བཞག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒོམ་
ཚུལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བར་སྒོམ་ཚུལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཅམ་ཏུ་སྦྱབ་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ། མཉམ་བཞག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། ཉག་
ཏུ་གཉིས་བྲལ་འབྲལ་བའི་རྟོན་གང་ཡིན་དང་གང་ཞིག་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །བཟོད་པར་རུས་མ་
ཡིན་ཞིང་སྒྲིས་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རང་བཞིན་དེ་མེད་འདོད་
གང་རྣམ་པར་སྦྱང་བྱ་སྟེ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་གསེར་དང་ཆུ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ལས་རྣམ་
དག་འདོག་ །འགྲོ་བ་དག་ན་དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ལ། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་
ཡང་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྲིངས་པའི་སྒྲི། །ཡོད་པ་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ་མེད་ལ་མངོན་ཞེན་གང་ཡིན་
པ། །འཛིག་རྟོན་སྒྲིངས་པའི་རྣམ་པ་ཚབས་ཆེན་འདི་གོ་ངེ་ལྟ་བུ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་སྒྲིས་བཟོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཆན་ཉིད་གསུམ་མམ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།
ཉག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དང་བྲལ་ཡང་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་སྒྲི་འདོགས་པའམ་དེར་གྱུབ་
པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རོ་བོ། གཟུང་འཛིན་རོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་
འབྲལ་བའི་རྟོན་གཞི་གཞན་དབང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན། མིང་དང་ཆིག་གིས་

ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་རི་ལྟ་བུ་བཟོད་པར་མི་རྒྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲོས་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་གང་
ཞིག་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། གཞན་དབང་ཀུན་རྟོག་གི་རང་
བཞིན་འཁྲུལ་བ་དེ་སྤང་པར་བྱ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རི་མས་དག་པའི་ཡོངས་ཀྱི་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒོ་བྱར་གྱི་རི་མ་སྤྱད་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ལྟན་ཡིན་
པ་དེ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་གསེར་དང་རྩེ་དཔེ་གསུམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་ནམ་པར་དག་
པར་འདོད་དོ། །དཔེ་དེ་གསུམ་གྱིས་དོན་མཆོན་ཚུལ་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
ཉིད་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཚུལ་ནི། འགྲོ་བ་འཇིག་རྟེན་དག་ན་གཟུང་འཛིན་རྩིས་གཞན་གྱིས་
སྤོང་བ་དེ་ལས་གཞན་ནམ། དེར་མ་འདྲས་པའི་ཆོས་རྩལ་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ལ། འགྲོ་བ་
མ་ལུས་པ་ཡང་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚོངས་པའི་སྒྲུ་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་སྟེ། རྟག་ཆད་གྱི་
མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབྱས་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ། གཏན་ནས་མེད་པ་
རྟག་ཆད་གང་རུང་གི་མཐའ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚོངས་པ་ཆབས་ཆེན་འདི་ཀོ་རི་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཅེས་ཤིན་ཏུ་སྤང་དོ། །

གཉིས་པ། རྩིས་ཐོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། ཡུལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ། ཡུལ་ཅན་སྒྱུ་མ་
ལྟ་བུ། འདྲས་བྲས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱུད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་གསུམ། དང་
པོ་ལ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་བཤད་པ། སྒྱིར་བཞུན་པ། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་
དགོས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་བཤད་པའི་སྒྲོ་ཀ་
བཞི་ནི། རི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་བཟོད། །སྒྱུ་མའི་ནམ་པ་རི་
ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བར་བཟོད། །རི་ལྟར་དེ་ལ་དེ་མེད་པ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་
དོན་དམ་འདོད། །རི་ལྟར་དེ་ནི་དམིགས་ཀྱི་པ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །དེ་མེད་
ན་ནི་དེ་ཡི་རྒྱ། གསལ་བར་དམིགས་པ་རི་ལྟ་བ། །དེ་བཞིན་གནས་ནི་གཞན་གྱི་པ། །ཡང་
དག་མ་ཡིན་རྟོག་པ་དམིགས། །རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མ་འཁྲུལ་བ། །དེ་ཡི་རྒྱ་ལ་འདོད་དགུར་
སྒྱུད། །དེ་བཞིན་སྒོམ་བཙོན་མ་འཁྲུལ་བ། །གནས་གཞན་གྱི་པ་དཀྱེས་དགུར་སྒྱུད། །ཅེས་

པ། སྒྱུ་མའི་རྟ་སྒྲང་སོགས་ཀྱི་སྒྱུ་ལ་གཞི་རྟེན་ཤིང་སོགས་ལ་སྒྲགས་དང་རྩལ་བཏབ་པ་བཞིན་
 དང་། འཁྲུལ་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་འཁྲུལ་པས་བསྐྱད་
 པར་བརྟེན་དོ། །སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་རྟ་སྒྲང་དུ་སྒྲང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་
 གཟུང་འདྲིན་རྒྱུ་ཆད་དུ་སྒྲང་ཡང་སྒྲང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་སྒྲང་ཆ་དེ་ཀུན་བཏགས་འཁྲུལ་
 བ་ཅམ་དུ་བཤད་ཅེས་པའོ། །རི་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན། རྟེན་ཤིང་དེ་ལ་སྒྲང་བའམ་དམིགས་པར་
 གྱུར་པ་ན་དོན་ལ་སྒྲིབ་པའམ་བསྐྱད་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཟུང་འདྲིན་རྩལ་གཞན་དུ་འདྲིན་པའི་
 སྒོ་ནི་དོན་དམ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྟོག་ཡིན་ཏེ། །རི་ལྟར་ན་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ལ་ཀུན་
 བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། །སྒྲགས་རྩལ་གྱིས་མིག་བསྐྱད་
 པ་དེ་མེད་ན། རྟ་སྒྲང་དུ་སྒྲང་བའི་རྒྱ་རྟེན་ཤིང་སོགས་མིག་བསྐྱད་པའི་ལྟ་མོ་བ་དང་སྒྱུ་མ་
 མཁན་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བར་སྒྲང་བ་ལྟར། འཁྲུལ་བ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། ཟད་པའམ་
 རྒྱངས་ལྷུང་བ་ན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་འཁྲུལ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
 དུ་རྟོག་པ་འཁྲུལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྟར་འདྲིག་རྟེན་མ་འཁྲུལ་པ་དེའི་རྒྱ་ཤིང་ལ་
 སོགས་པ་ལ་འདོད་དགུར་རང་དབང་དུ་སྦྱོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཕགས་པ་འཁྲུལ་པ་མི་མངའ་
 ཡང་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལ་འདོད་དགུར་རང་དབང་དུ་སྦྱོད་དོ། །འདྲིག་རྟེན་མ་འཁྲུལ་
 བ་ནི་མིག་མ་བསྐྱད་པའོ། །རྒྱ་ནི་རྟེན་ཤིང་སོགས་སོ། །སྒྲོམ་བརྩོན་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་
 སོ། །མ་འཁྲུལ་བ་ནི། མ་རིག་པས་མ་བསྐྱད་པའི་མཉམ་བཞག་གི་རྣལ་འབྱོར་བའོ། །འཁྲུལ་
 བ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ལས་ལོག་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡོངས་གྲུབ་
 པོ། །འདི་གོང་དུ་དཔེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པ་ལྟར་སྟོན་གྱི་དྲི་མ་སྒྲང་བྱེད་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། ཡུལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྒྱུར་བསྐྱར་པ་ལ། དཔེ་དང་། དོན་གཉིས། དང་པོ། ཡུལ་
 སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དཔེ་བསྐྱར་པའི་སྟོ་ཀ་གཉིས་ནི། དེ་ཡི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ཡོད། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་ཡོད་
 མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་ལ། ཡོད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྟེན། །དེ་ལ་ཡོད་པ་མེད་
 མ་ཡིན། །མེད་པ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །སྒྱུ་མ་དག་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་མེད་
 པའང་བརྟེན། །ཅེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་རྟ་སྒྲང་སོགས་སྒྲང་བ་ཅམ་ཡོད་པ་དང་། སྒྲང་བ་

ལྟར་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་རིགས་ཏེ། རྟ་སྤང་དེ་ཡི་ནམ་པ་སྤང་ཅམ་སྤུལ་གཞིའི་སྤང་ནས་
ཡོད་ལ། རྟ་སྤང་དེ་ཡི་དངོས་པོ་བདེན་པ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། སྤྱི་མའི་རྟ་སྤང་སོགས་
ཆོས་ཅན། སྤང་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། སྤང་བ་ལྟར་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ཁྱོད་གྱི་གནས་ལུགས་
ཡིན་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་པའང་བརྗོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཡོད་པ་རྟ་སྤང་ཏུ་སྤང་བ་
དེ་མེད་པ་མ་ཡིན། ཁྱོད་ལ་མེད་པ་རྟ་སྤང་རང་མཆོན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའོ།

གཉིས་པ། དཔེ་དེས་མཆོན་པའི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཉིས་ནི། དེ་བཞིན་གཉིས་
སྤང་དེ་ལ་ཡོད། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །ཡོད་དང་
མེད་པ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད། །དེ་ལ་ཡོད་པ་མེད་མ་ཡིན། །མེད་པ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ནི། །ཡོད་མེད་བྱད་པར་མེད་པའང་བརྗོད། །ཅེས་པ་ནི། སྤང་གྱི་དཔེ་
དེ་བཞིན་ཏུ་གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡེ་ཆོས་ཅན། སྤང་བ་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། སྤང་བ་ལྟར་ཏུ་
མེད་པ་ཉིད་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཅམ་ཡོད། གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་
དངོས་པོ་གཞུང་འདྲིན་རྣམས་གཞན་ཏུ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་ལ་སོགས་
པ་དག་ལ་ནི། སྤང་བ་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། སྤང་བ་ལྟར་ཏུ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་གནས་ལུགས་
ཡིན་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡོད་པ་གཞུང་འདྲིན་རྣམས་ཐ་
དད་ཏུ་སྤང་བ་མེད་པ་མ་ཡིན། མེད་པ་གཞུང་འདྲིན་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་
སོགས་དང་གནད་གཅིག་གོ། །འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

གསུམ་པ། དེ་ལྟར་སྤྱབ་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་འདོགས་
པ་དང་སྐྱར་བ་ཡི། །མཐའ་རྣམས་དགག་པར་བྱ་བྱིར་དང་། །ཐེག་པ་དམན་པས་འགོ་བ་
དག །དགག་པར་བྱ་བྱིར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུ་སྤྱབ་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྩོལ་དོན་ཏུ་སྤྱབ་པར་སྒྲིམ་འདོགས་པ་དགག་པ་
དང་། དངོས་པོ་གཏན་མེད་པར་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་རྣམས་པར་དགག་པར་བྱ་བའི་

ཕྱིར་དང་། གཉིས་སུ་སྒྲིམ་བའི་སྒྲིམ་ཆེ་ལ་དེར་ཞེན་ནས་ཐེག་པ་དམན་པས་ཉེར་ཞེར་འགྲོ་
བ་དག་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། ཡུལ་ཅན་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་སྒྲིབ་པ་ལ། ཕྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ། ཡུལ་ཅན་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་སྒྲིབ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་
དང་འཁྲུལ་བ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། གཞུགས་ཅན་མིན་རྣམ་རིག་པར་
འདོད། མེད་ཕྱིར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་མེད་འགྱུར། སྒྲིམ་འདི་སྒྲིམ་པོའི་གཞུགས་འདྲིན་པ། འཁྲུལ་
ཕྱིར་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་སྟེ། རྟེན་ལ་རྟེན་བཞེན་གཉིས་མེད་ཀྱང་། གཉིས་པོ་རྟེན་ཏུ་ཉེ་བར་
དམིགས། གཏང་རུས་ཀྱི་ནི་གཞུགས་འདྲིན་པ། འཁྲུལ་ཕྱིར་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་སྟེ། རྟེན་
ལ་རྟེན་བཞེན་གཉིས་མེད་ཀྱང་། གཉིས་པོ་དག་ཏུ་ཉེ་བར་དམིགས། ཞེས་པ་ནི། འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་
གཞུང་བ་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་དོན་ལྟ་དང་། དབང་པོ་ལྟ་རྣམས་ནི་རྒྱ་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་རིག་
དང་། འཁྲུལ་བ་ཡུལ་ཅན་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དུག་ནི་འབྲས་བུ་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་རིག་ཡིན་པར་འདོད་ཕྱིར། རྟེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམས་གཞན་དུ་མེད་དེ། འཁྲུལ་བའི་རྒྱུའམ་
ཡུལ་གཞུང་བ་རྣམས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཤོས་འདྲིན་པ་ཡུལ་ཅན་ཡང་རྣམས་གཞན་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་པོར་རྣམ་པར་སྒྲིན་ཀྱང་ཤེས་པའི་སྒྲིམ་ཆར་རིག་པའི་
ཆ་ནས་གཞུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཟེར། གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རིག་རིགས་འགྲེས་
ཤེས་སྒྲུའོ། སྒྲིམ་འདི་སྒྲིམ་པོའི་གཞུགས་སྒྲིམ་པོའི་གཞུགས་སུ་འདྲིན་པའི་སྒྲིམ་ཆས་ཅན། གཉིས་
སུ་བཞེད་པ་སྟེ། གཞུང་འདྲིན་གཉིས་སུ་སྒྲིམ་བའི་འཁྲུལ་བའི་དབང་གིས་དེར་སྒྲིམ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམ་གཞི་རྟེན་ཤིང་དེ་ལ་རྟེན་བཞེན་ཏེ་ཡང་དག་པར་ཕྱི་དོན་
དུ་གྲུབ་པའི་རྟེན་སྒྲིམ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་རྟེན་སྒྲིམ་དུ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཡོད་
པ་དེ་བཞེན་དུ། ཆགས་སྒྲིམ་སོགས་དང་དེ་དག་གི་ཡུལ་དག་ཀྱང་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་
དོན་དུ་སྒྲིམ་བ་དེ་དག་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྦྱག་པའི་
ཉིང་རེ་འདྲིན་ལས་དང་པོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བས་སྒྲིམ་པའི་ཆོ། སྒྲིམ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཀའ་རུས་
ཀྱིས་བྲུབ་པའི་སྒྲིམ་བ་འཆར་བའམ་ཀའ་རུས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་འདྲིན་པ་བཞེན་དང་། ཞེ་

སྤང་གི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ་སྒྲིམ་པའི་ཆོ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མའི་རྣམ་པར་སྤང་བ་
འཆར་བ་ལྟར་བྱའོ།

གཉིས་པ། །ཡུལ་ཅན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། ཀུན་ཉོན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་།
རྣམ་བྱང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། ཀུན་ཉོན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་
གཅིག་ནི། འཁྲུལ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཆོས་གང་ཡིན། །དེ་བཞིན་ཡོད་དང་དེ་བཞིན་མེད། །ཡོད་
མེད་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡོད་དང་མེད་དང་སྐྱུ་མ་འདྲ། ཞེས་པ་ནི། འཁྲུལ་བའི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་མེད་
པ་སྐྱུ་མ་དང་འདྲ་སྟེ། ཁྱོད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་གི་རང་བཞིན་དེ་བཞིན་བྱ་
ཡོད། ཕྱི་དོན་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལྟར་བྱ་མེད། ཁྱོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱ་ཡོད་པ་དང་ཕྱི་རོལ་དོན་བྱ་
མེད་པ་གཉིས་ཁྱོད་ཀྱི་རོ་བོར་ཡོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། གཉེན་པོའི་
ཆོས་ནི་གང་ཡིན་པ། །དེ་བཞིན་མེད་དང་དེ་བཞིན་ཡོད། །དེ་བཞིན་མེད་ཕྱིར་མཆོན་ཉིད་
མེད། །སྐྱུ་མ་དང་ཡང་འདྲ་བར་བསྟན། །ཅེས་པ་ནི། ལམ་འབྲས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་
ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྐྱུ་མ་དང་འདྲ་སྟེ། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ལམ་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་
བྱིས་པས་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་བྱ་མེད། སྤང་ཆོད་དེ་བཞིན་བྱ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཡོད། མཛད་པ་
བཅུ་གཉིས་སོགས་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་སྤང་ཅམ་བྱ་ཡོད། བྱིས་པས་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་
བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྤང་བ་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཡང་སྒྲིམ་ནི་
ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་མ་ཟད་ཅེས་སོ།

གསུམ་པ། སྤང་གཉེན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། སྐྱུ་མའི་རྒྱལ་པོ་སྐྱུ་
མ་ཡི། །རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱིས་སྤོང་བ་ལྟར། །གང་དག་གིས་ནི་ཆོས་མཐོང་བའི། །རྒྱལ་སྤྱིའི་དེ་
དག་ད་རྒྱལ་མེད། །ཅེས་པ་ནི། ཆོས་མཐོང་བ་ནི་སྤང་གཉེན་གཉིས་སྤོང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་
བ་སྟེ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དཔེའི་དོན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ནོ། ཀུན་ཉོན་གྱི་ཕྱོགས་འབྲུབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་གཉེན་པོ་དེ་དག་

གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་པམ་པར་བྱེད་པ་ནི། སྐྱ་མའི་རྒྱལ་པོས་སྐྱ་མའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་
ལྟལ་ནས་བསྐྱད་པའམ་པམ་པར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། གཉིས་སྟོང་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་
གནས་ཚུལ་དེ་ཤེས་པས་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཞེན་པ་དང་ང་
རྒྱལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་ཀྱིས་མཆོན་ནས་
བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་སངས་རྒྱས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་
ལས་འདུས་བྱས་དག །གསུངས་པ་སྐྱ་མ་མི་ལམ་སྟོན་རྒྱ་གཞུགས་བརྟན་དང་འབྲེལ་གྱི་ཡོར་
དང་། བྲག་ཆ་ལྟ་བུ་དང་ནི་ཆ་སྟོན་གཞུགས་འབྲེལ་དང་འབྲས་ཤེས་བྱ། དྲུག་དང་དྲུག་
དང་གཉིས་དང་དྲུག་ཆོན་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་རེ་རེར་འདོད། གང་དུ་བཅོམ་ལུན་འདས་
སངས་རྒྱས་བྱགས་རྗེ་ཅན་སངས་རྒྱས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྟེ་ཟབ་མོ་དེ་དང་དེ་ལས་
འདུས་བྱས་དག་སྐྱ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ལ། དཔེ་ལ་བརྒྱད་དང་། འོན་ལ་དྲུག་ཆོན་གཉིས་
ཆོན་ལྟར་རེ་རེ་བཅས་པ་ལས། དྲུག་ཆོན་ཀྱི་དཔེ་བཞི་ནི། སྐྱ་མ་མི་ལམ་གཞུགས་བརྟན་མིག་
ཡོར་དང་བཞི། གཉིས་ཆོན་ཀྱི་དཔེ་ནི། སྟོན་རྒྱ་དང་། བྲག་ཆ། ཆུའི་ནང་གི་སྐྱ་བའི་གཞུགས་
བརྟན། སྐྱལ་པ་གསུམ་པ་ནི། ཐ་མ་གསུམ་ཀྱི་རེ་རེ་སྟེ། དེ་དག་གིས་མཆོན་པའི་དོན་ནི། ཕྱི་
དོན་དུ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྤང་བའི་མིག་སོགས་དྲུག །དེ་ལྟར་དུ་ཡོངས་སྟོང་བྱར་སྤང་
བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་གཞུགས་སོགས་དྲུག །ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱར་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་འབྱུང་
བའི་ནང་གི་སྐྱ་མཆེད་དྲུག་སྟེ། ཉེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། ལྟལ་གཞུགས་སོགས་
ཀྱི་ཁམས་དྲུག །བརྟན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་བཅས་དྲུག་ཆོན་གསུམ་ནི་སྤྱར་ཀྱི་དཔེ་
བཞིས་མཆོན། སྟོན་རྒྱས་ནི། སོ་སྟོན་འཁྲལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་གཉིས་མཆོན།
བྲག་ཆས་ནི་དེ་ལྟར་དུ་སྤྱར་སྤང་ཀྱང་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མཆོན།
ཆ་སྟོན་ནི། གཞུགས་སྐྱ་ཅི་འདོད་དུ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་བྱགས་ཉིང་རེ་འཛིན་མཆོན། སྐྱལ་
པས་ནི། གཞན་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མཆོན། དཔུ་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སྐྱ་མའི་དཔེ་བདུན་
གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་། འདིར་ནི་སྐྱལ་པ་བསྟན་པའི་བརྒྱད་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ། རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་ལ། ལྷ་བའི་ཡུལ་དང་། སྒྲིད་པའི་ཡུལ་དང་།
འབྲས་བུ་ཡང་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། ལྷ་བའི་ཡུལ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་
སྐྱབ་པ་ལ། སྒྲིར་བཞུག་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། ལྷ་བའི་ཡུལ་རྣམ་རིག་ཅམ་
དུ་སྒྲིར་བཞུག་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཡང་དག་མིན་རྟོག་ཡང་དག་མིན། ཡང་དག་མ་ཡིན་
མིན་མི་རྟོག་ རྟོག་མིན་མི་རྟོག་མ་ཡིན་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་པ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཅམ་དང་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་
པ་རྣམས་སྐྱེ་དོན་ཀྱི་སྤྱི་ལ་བརྟེན་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མིན་པ་ཆོགས་སྒྲུར་ཀྱི་ལམ་རྣམས་དང་།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི། ཞེན་པ་མེད་པ་རྟོག་མིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་
བ་དང་བཅས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་མི་རྟོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཏེ་དེ་དག་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་
ནང་དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། ལྷ་བའི་ཡུལ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། སྣང་བྱ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་
དང་། གཉེན་པོ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ། སྣང་གཉེན་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་
དང་གསུམ། དང་པོ། སྣང་བྱ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པར་བཞུག་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་
གི་ཁམས་ལས་གཉིས་སྣང་ཞིང་། ཁ་རིག་ཉོན་མོངས་ལྟར་ཅིག་ཏུ། འཇུག་པའི་རྣམ་རྟོག་
རབ་འབྱུང་སྟེ། རྗེས་གཉིས་རྣམ་པར་སྣངས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི།
རང་གི་ཁམས་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་སོ། ཞེས་
དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་གཞིའི་སྟངས་གཞི་ཆགས་སྒྲིབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
གཟུང་འཇོག་གཉིས་སྐྱུང་ཞིང་མ་རིག་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྤྱིད་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་རྩ་ཉོན་གཞན་དང་ཉེ་ཉོན་སོགས་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གི་དབང་གིས་ལས་
བསགས་ཏེ་སྤྱག་བསྐལ་སྐྱེ་ཆོགས་ཐོབ་བར་འགྱུར་ལ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ངེས་སྟོབས་ཀྱི་
གཟུང་འཇོག་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པ་རྣམ་པར་སྣང་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་

འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐལ་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བ་ལ་འབད་རིགས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ། གཉེན་པོ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ། དཔེ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཅིག་ནི། དམིགས་པའི་བྱད་པར་ཐོབ་པ་ཡི། རང་གི་དབྱིངས་ལས་གནས་ལྡན་གྱིར། དེ་ཉིད་གཉིས་སུ་སྤང་མེད་པར། འཇུག་སྟེ་ལྷགས་དང་མདའ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པ། དམིགས་པའི་བྱད་པར་ཐོབ་པ་སྟེ། མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་རྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མོས་སྦྱོང་དུ་དམིགས་པའི་བྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཐོབ་པ་སྟེ་རྟེན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་མེད་པ་མཐར་ཐུག་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སེམས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པ་ལ་གནས་ཤིང་། ཐབས་ཤེས་བྱུང་འབྲེལ་དང་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་གྱིར། དཔེར་ན། ལྷགས་པ་ལ་སྐྱམ་བྱུག་པ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་གྲོང་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་ཞི་གནས་དང་ཐབས་ཀྱིས་མཉེན་ཞིང་ལས་སུ་བྱུང་བར་བྱས་ཏེ་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། མདའ་སྐྱུག་མེས་བསྐྱོས་ན་བྱུང་པོར་འགྱུར་པ་ལྟར། གཏི་ཐུག་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ལྟ་བ་བྱིན་ཅི་ལྷག་དུ་གྱུར་པ་ཤེས་རབ་དང་ལྷག་མཐོང་གི་མེས་བསྐྱོས་ཏེ་ལྟ་བ་བྱུང་པོར་གྱུར་ཏེ་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་གྱིར་རོ། སྤང་གཉེན་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཉིས་ནི། སེམས་ནི་གཉིས་སུ་སྤང་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཆགས་སོགས་སྤང་བའམ། འདྲ་ལ་སོགས་པར་སྤང་བར་འདོད། ཉོན་མོངས་དག་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན། སེམས་ནི་སྤྲོ་ཆོགས་སྤང་བ་དང་། རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་ཅན་དུ་འཇུག་དེ་ལ་སྤང་དེ་ཡོད་དང་མེད། དེ་གྱིར་ཆོས་ཀྱི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དང་དག་བའི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤང་བ་ལྟར་དུ་གྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་གྱིར། བྱལ་སྟེ། སེམས་ནི་ཀུན་ཉོན་ཆགས་སྤང་རྫོངས་གསུམ་ཀྱི་ཡུལ་དང་རང་བཞིན་སྤྲོ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་དད་པ་དང་བཙོན་འགྱུས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཇུག་པའི་གྱིར། དེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། གྱི་རོལ་དོན་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བའི་ཆོས་སུ་ཡོད་ལ། སྤང་བ་ལྟར་ཀྱི་ཆོས་སུ་མེད་པ་དེའི་གྱིར།

གཉིས་པ། སྒྲིད་པའི་ཡུལ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། སྒྲིད་པའི་ཡུལ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲི་
ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ། །ཕན་གདགས་ཕྱིར་ནི་མཆོན་གཞི་
དང་། །མཆོན་ཉིད་དང་ནི་མཆོན་པ་དག །རབ་རྟུ་དབྱེ་བས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་པ་ནི།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མཆོན་
གཞི་གཞི་ལྟ་དང་། མཆོན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་། མཆོན་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དག་གི་
རབ་རྟུ་དབྱེ་བ་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། སྒྲིད་པའི་ཡུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཆོན་གཞི་བཤད་པ། མཆོན་ཉིད་
བཤད་པ། མཆོན་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། མཆོན་གཞི་གཞི་ལྟ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་
གཅིག་ནི། སེམས་ན་ནི་ལྟ་བཅས་ཀྱི་གང་ཡིན་དང་། །དེ་ཡི་གནས་སྐབས་མི་འགྱུར་བ་ལ། །འདི་
ནི་མདོར་ན་མཆོན་གཞི་སྟེ། །རབ་རྟུ་དབྱེ་ན་ཆད་མེད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། སྒྱིར་གཞི་ལྟ་ནི། ལྷང་
བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་དང་ལྟ། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྟར་འདུས་ཏེ། གཟུགས་ཐམས་ཅད་དང་པོ་
དང་། སེམས་ཐམས་ཅད་གཉིས་པ་དང་། སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་གསུམ་པ། ལྷན་མིན་འདུ་
བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞི་པ་དང་། རྟག་པ་ཐམས་ཅད་ལྟ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རང་རིག་འདོད་པའི་
ལྷགས་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས། འདིར་ནི། འགྲེལ་བཤད་ལས། སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དང་གཟུགས་བསྟན་ཏོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སེམས་ཉིད་གཉིས་སུ་སྤྲང་སྟེ། གཟུང་བར་སྤྲང་བ་
དང་། འདིན་པར་སྤྲང་བའོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ལྟ་བ་དང་བཅས་པ་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། དེའི་
གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། མི་འགྱུར་བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་དང་ལྟ་ཆ་
བ་ལྟར་རོ། །བསྟན་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རབ་རྟུ་དབྱེ་ན་ཆད་མེད་དོ། །

གཉིས་པ། མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། ཀུན་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་ཀྱི་བཤད་
པ་དང་གསུམ། དང་པོ། ཀུན་བཏགས་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། རི་ལྟར་བརྗོད་དོན་འདུ་
ཤེས་ཀྱི། རྒྱ་མཆོན་དང་དེའི་བག་ཆགས་དང་། །དེ་ལས་ཀྱང་དོན་སྤང་བ་ནི། ཀུན་བཏགས་

པ་ཡི་མཁའ་ཉིད་དོ། མིང་དང་དོན་ཉིད་འཁྲུག་པར། དོན་དང་མིང་དུ་སྒྲུབ་བཟུང་གང་། ཡང་
དག་མིན་རྟོག་རྒྱུ་མཁའ་ཉིད་ལོ། གཏུག་བཏགས་པ་ཡི་མཁའ་ཉིད་དོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
མིང་འཁྲུག་བཟུང་པ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུག་གི་རྒྱུ་མཁའ་དང་། དེའི་རྒྱ་
དོན་སྒྲུབ་གི་བག་ཆགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུབ་བཟུང་གསུམ་གྱུར་
བཏགས་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པོད། སྒྲིམ་གཉིས་རྣམས་ཀྱང་ས་པའི་གཏུག་བཏགས་ཡིན་གྱི་
གཏུག་བཏགས་མཁའ་ཉིད་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་མཁའ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏུག་བཏགས་མཁའ་ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་རོ་བོ་ཉིད་ནི།
རང་གི་མཁའ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་གཏུག་བཏགས་རྒྱ་
དང་རོ་བོའི་སྒྲིམ་ལ་འཛིག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཏུག་བཏགས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྟར་དུ་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། མིང་འཁྲུག་བཟུང་དོན་དུ་སྒྲུབ་བཟུང་སྒྲིམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བཟུང་།
དོན་འཁྲུག་བཟུང་མིང་དུ་སྒྲུབ་བཟུང་དོན་གྱི་ལས་སྒྲིམ་སྒྲིམ་སྒྲུབ་བཟུང་། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བཟུང་
གང་ཡིན་པ་ཡང་དག་མིན་པའི་གཏུག་རྟོག་གི་རྒྱུ་མཁའ་གཞན་དབང་ལ་འབྲུམ་སྒྲུབ་གིས་སྒྲི་
བཏགས་པ་ཅམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། གཞན་དབང་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རྣམ་གསུམ་རྣམ་གསུམ་སྒྲུབ་
བཟུང་། འདིར་དང་གཟུང་བའི་མཁའ་ཉིད་དེ། ཡང་དག་མ་ཡིན་གཏུག་རྟོག་ནི། གཞན་གྱི་
དབང་གིས་མཁའ་ཉིད་དོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འདིར་
པ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས། དང་པོ། གཟུང་བ་ཡུལ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། གཏུག་གཞིའི་སྟེང་གི་
ས་བོན་སྒྲིམ་པ་ལས་སྒྲིམ་དུ་སྒྲུབ་བཟུང་གསུམ་གྱི་རྣམ་རིག་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་དུ་སྒྲུབ་
བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། མིག་སོགས་ལྷས་གྱི་རྣམ་རིག་གསུམ་དང་འདིར་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་
གསུམ་ཡོད་དེ། ཉོན་ཡིད་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དང་། སྒྲིམ་ལའི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྒྲུབ་བའི་རྣམ་པར་
རིག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་རིག་དང་གསུམ། དེ་དག་གཞན་
གྱི་དབང་གི་མཁའ་ཉིད་དང་ལྟན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འདིར་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བདེན་
པ་མ་ཡིན་པའི་གཏུག་རྟོག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གཙོ་

ཆེའོ།

གསུམ་པ། ཡོངས་གྲུབ་བྱང་པར་ལྷ་ལྷན་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མེད་དང་ཡོད་ཉིད་ཀྱི་གང་ཡིན་དང་། ཡོད་དང་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དང་། མ་ཞི་ཞི་དང་རྣམ་མི་རྟོག་ལ། ཡོངས་གྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ཞེས་པ་ནི། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་ལྷ་ལྷན་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནས་ལུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་གྱི་ངི་མ་མ་ཞི་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ངི་མ་ཞི་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ། མཆོན་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ་ལ། གཞིའི་ས། བསྐྱེད་པའི་ས། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ས། སྤང་བའི་ས། རྟེན་གྱི་ས་དང་ལྷ། དང་བོ། གཞིའི་ས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། རྒྱ་མཐུན་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ནི། ཞེས་བྱུང་། གཞིའི་ས་བཤད་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱེད་པའི་གཞིའམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་ཆོས་ལྷེ་སྟོན་གྱི་ཆོག་དོན་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དམིགས་པའམ། རང་འབྲས་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་མཐུན་པས་ན་རྒྱ་མཐུན་ཆོས་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ། བསྐྱེད་པའི་ས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། ལྷལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་བྱུང་། བསྐྱེད་པའི་ས་བཤད་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་སྒྲིམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་དངོས་སུ་བྱེད་ཅིང་ལྷེ་སྟོན་གསུམ་གྱི་ཆོག་དོན་ལ་དམིགས་ནས་ལྷལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ། །

གསུམ་པ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། སེམས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་དང་། ཞེས་བྱུང་། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ས་བཤད་ཏུ་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་སྟེ་གནས་ལུགས་དོན་སྤྱིའི་ལྷལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བའི་ས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། དོན་ཡོད་པ་

དང་མེད་པར་མཐོང་། །ཞེས་བྱུང་། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་
ཅན། མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བཤད་དེ། འོན་ཡོད་པའམ་བདེན་པར་ཡོད་པ་གཞན་དབང་དང་
ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། འོན་མེད་པའམ་བདེན་པར་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་
མཐོང་ལམ་དང་། གནས་ལུགས་ལ་བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཞིབ་ཆ་དགོས། །

ལྷ་པ། ཉེན་གྱི་ས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །འཕགས་
རིགས་ཤིན་ཏུ་ངི་མེད་པ། །མཉམ་དང་བྱང་འཕགས་འབྲི་མེད་ཅིང་། །འཕེལ་བ་མེད་པའི་
མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། ཉེན་གྱི་ས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་ཞིང་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འགོག་བདེན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་ལྷན་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ནི། མངོན་ལས། སངས་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཆོགས་དང་ནི། ཆོས་སྐྱེ་འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོང་པས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འཕགས་
པའི་རིགས་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་ངི་མེད་པ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་
གཅིག་གི་ཆ་ནས་ཉན་རང་གི་རྣམ་གྲོལ་དང་མཉམ་པར་བཤད་དུ་རུང་སྟེ། ཉེན་སྒྲིབ་སྤངས་
པའི་ཆ་དེ་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་རྣམ་གྲོལ་ལས་བྱུང་པར་རྣམ་
པ་ལྷས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། །རྣམ་པར་དག་པའི་བྱུང་པར་ཉོན་མོངས་པ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། །ཞིང་དག་པའི་བྱུང་པར་ཞིང་ཡོངས་སུ་
དག་པ་སྟེ། རྟོགས་སྒྲིབ་སྤངས་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། །སྐྱའི་བྱུང་པར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཡོངས་སྦྱོང་རྟོགས་པའི་བྱུང་པར་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་
ཡོངས་སྦྱོང་རྟོགས་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱུང་པར་དགའ་
ལྷན་གྱི་གནས་ན་བཞགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུལ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མངོན་པ་
བརྩུ་གཉིས་སོགས་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཆོས་ཅན། རྟོན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་པར་
ཡོད་དེ། །འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ནི་ཆོགས་ལམ་

གི་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་རྟོག་སོགས་བཞིའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་འཁོར་རྣམས་དང་། ས་དང་པོའི་མཐོང་ལམ་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་དང་། འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་པའི་སྦྱུང་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ། འབྲས་བྱ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྦྱབ་པ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། འབྲས་བྱ་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་སྦྱབ་པ་དངོས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གསུམ་ནི། ས་བོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གནས་དོན་ལུས་སྤྲང་བ་དག གཞན་དུ་གྱུར་པས་ཟག་མེད་དབྱིངས། །དེ་ནི་རྟོག་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཅན། །ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག་གྱུར་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་དང་། །ཞིང་དང་ཡེ་ཤེས་ལས་དག་ལ། དབང་ནི་རྣམ་པར་བཞི་ཡིན་ནོ། །དབང་དེ་མི་གཡོ་ལ་སོགས་པའི། །ས་གསུམ་ལ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །གཅིག་ལ་རྣམ་གཉིས་དེ་ལས་གཞན། །དབང་རེ་རེར་ནི་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཆོས་ཅན། །ཞིང་དག་པས་གནས་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་དང་། །ལོངས་སྟོང་དག་པས་དོན་ཡུལ་དུག་དང་། །མཚན་དཔེ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོགས་པས་དབང་པོ་དུག་ལས་སྤྲུལ་བ་དག་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དག་གིས་བསྟུས་པའི་ཟག་བཅས་མཐའ་དག་གནས་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ས་བོན་ཀྱང་གཞི་དང་བཅས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། །གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་རྣམ་གྲོལ་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། རྟོག་ཀྱང་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། དབང་བཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡིད་དག་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་དབང་། འཛིན་པ་སྒྲིམ་ལའི་རྣམ་ཤེས་དག་པས་ཞིང་དག་པ་ལ་དབང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གནས་གྱུར་པས་ཡེ་ཤེས་དང་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ལ་དབང་བའི་ཕྱིར། །དབང་རྣམ་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་བཞག་སྟེ། ས་བརྒྱུད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་།

ཞིང་དག་པ་ལ་དབང་ཐོབ། ས་དག་པ་ལ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ། ས་བཅུ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་པས་རྒྱལ་
བའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་
སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལོངས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། སྐྱལ་སྐྱེ་འབྲུབ་
བྱེད་གྱི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་གསུམ་དག་ས་གསུམ་ན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒོ་
དང་ལྷན་པས་སྲིད་གཏོགས་བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་རིག་འཇུག་ལ། ་དེ་ཡང་མཉམ་
པར་ཤེས་ནས་དེ་ནི་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཉིད་འཇུག་་དེ་ནས་དེ་ལ་ཡིད་གནས་ཕྱིར་ན་དེ་
ལ་དེ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་་ ་དེ་ནི་སྣང་བ་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ་མཆོག་ཏུ་དམིགས་དང་བྲལ་བའོ་ ་ཞེས་
བྱུང་་ སྒོ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་སྐས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་གསུམ་ཏུ་གཏོགས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པ་དང་་ ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་ཏུ་མེད་པ་རིག་པར་འཇུག་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་
གང་ཟག་སོགས་ཆོས་གཅིག་གི་སྟེང་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་ ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
འབྲ་བའམ་མཉམ་པར་བདག་མེད་པར་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ མཐའ་
གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅམ་པོ་འཛིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་ ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་བདག་ཉིད་རིག་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཅམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ་ དེ་མ་ཐག་ནས་གནས་
ལྷགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པར་གནས་པས་ན་མཉམ་བཞག་དེ་ལ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་
མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་མདོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན་ གཉིས་སྣང་རྒྱབ་ཅིང་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ་ མཆོག་ཏུ་མཆོན་འཛིན་
ཀྱི་དམིགས་གཏད་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ དེས་ན་སྒོ་བ་པ་འཕགས་པའི་
མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་སོགས་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་མི་སྣང་བ་དང་་ རང་སྐྱེ་བྱུང་བའི་
རྗེས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་མེད་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་

མགོན་པོའི་དགོངས་པ་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཡང་དག་གི་སྒྲུར་འདོགས་ཏེ། མེ་ནི་རྩོ་བའི་རང་བཞིན་ཞེས་བཤད་ན་རྩོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་འདུག་ཚུལ་དང་། སྤང་བྱ་ལྡོག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། གཉེན་པོ་འདུག་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོགས་ཀྱི་གཞི་དང་བསྐྱེད་ཡོད་ན། མིང་ཙམ་དུ་ནི་མཐོང་བར་འགྱུར། མིང་ཙམ་མཐོང་སྟེ་དེར་མཐོང་ནས། །དེ་ཡང་བྱི་ནས་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བྱུང་། ཆོགས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་གཞིའི་ས་དང་། བསྐྱེད་པ་ཡོད་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ཏུ། གཞི་དང་ཆོགས་དང་བཞག་ཡོད་ན། ཞེས་བྱུང་། འདིར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཉན་ཞིང་སེམས་པ་ནི་གཞི་དང་། སྟོན་བསྐྱེད་བ་མང་པོར་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ནི་ཆོགས་དང་། མི་རྟག་སོགས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བཞག་པ་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་དོ། །ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ན། དེ་ནས་གཟུང་བ་བྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ན་འདྲིན་པའང་བྱི་དོན་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱི་ནས་མིང་ཙམ་པོ་ཡང་མཉམ་བཞག་ཏུ་མི་མཐོང་ངོ་། །འགྱུར་ཁ་ཅིག་ཏུ། མིང་ཙམ་དུ་ཡང་མཐོང་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། མིང་ཙམ་སྟེ། དོན་དང་བྲལ་བའམ་ཐ་སྟོན་ཙམ་རྣམས་རྟོག་ཙམ་དུ་མཐོང་བའི་རྩོད་ཅེ་དང་། མིང་ཙམ་དུ་མཐོང་བ་ཞེས་པ་གཟུང་རྟོག་མདོན་གྱུར་པ་དང་བྲལ་བའམ་སྤངས་པས་གཟུགས་སོགས་མིང་བཞིའི་ཕྱང་པོའི་ངོ་བོ་མཐོང་བའི་བཟོད་པ་དང་། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ཏུ། དེ་མཐོང་དེ་ཡང་མཐོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་བ་ཆོས་མཆོག་ལ་སྦྱར་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །གང་ལྟར་ཡང་གཟུང་འདྲིན་ཀྱི་རྟོག་པ་སོ་དུག་གམ་ཁམས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པོ་རྣམས་སྦྱོར་ལམ་རྩོད་སོགས་བཞིའི་སྤང་བྱར་ལྡན་ཚུལ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་འཕགས་ལམ་སོ་སོའི་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྟན་སྦྱོར་སྤངས་ཚུལ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐེག་དམན་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུག་གིས་འཕགས་ཚུལ་སོགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། སྤང་བྱ་ལྷོག་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། སེམས་ནི་གནས་ངན་ལེན་
 དང་བཅས། བདག་ལྷའི་ཞགས་པས་ཟིན་པར་ནི། རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ། རྣང་
 ཏུ་གནས་ཕྱིར་ལྷོག་པར་འདོད། ཅེས་བྱུང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ནི་དགེ་བ་དང་
 ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཤིང་། བདག་ལྷའི་ཞགས་པས་
 ཟིན་པ་སྟེ་བཅིང་བ་དེ་སྤྱིད་ཏུ་འཁོར་བར་འཇུག་ཅིང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་མམ་སྤང་བ་ཅམ་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
 མཐོང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་ལས་འཁོར་བའམ་བཅིང་བ་ལས་ལྷོག་གོ། ས་བོན་གཞན་ཏུ་གྱུར་པའི་
 ཕྱིར། གནས་དོན་ལུས་སྤང་བ་དག་ཞེས་པ་ནས་འདིའི་བར་སྒྲིམ་ཏུག་ལ་རྣམ་གྲོལ་ཆོལ་
 བ་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས། སྤྱིར་གནས་ངན་ལེན་ལ་ཡོད་པ་མདོ་སྟེ་དགོངས་
 འགྲེལ་ཏུ་གསལ། གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་དགོངས་དོན་ཆོལ་ཚུལ་ལ། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་རྩོམ་མེད་པ་སོགས་སྤངས་པའི་དགོངས་པ་ཆོལ་བ། མི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་
 ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཆོལ་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་
 གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ། ལུས་ཀྱི་མདོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྩོམ་མེད་
 མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སྤངས་པའི་དགོངས་གཞི་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི།
 རང་དང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ། མེད་ཕྱིར་རང་གི་རྩོམ་ལ། མི་གནས་ཕྱིར་དང་བཟུང་
 བཞིན་ཏུ། མེད་ཕྱིར་རྩོམ་མེད་འདོད། ཅེས་དང་། སྤང་བྱ་མའི་རྟེན་ཡིན་པས། རྩོམ་
 མེད་ནི་མེད་པ་ཡིས། སྐྱེ་མེད་འགག་མེད་གཟོད་ནས་ཞི། རང་བཞིན་ཐུང་ན་འདས་པ་
 གྲུབ། ཅེས་བྱུང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྩོམ་མེད་པར་གསུངས་པའི་
 དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་རང་རང་གི་རྩོམ་
 མེད་ཏུ་མེད་པའམ། ཡང་ན་གཞན་དབང་ལ་རང་དབང་གི་སྐྱེ་བ་མེད། རྩོམ་མེད་གཞན་
 གཉིས་ལ་རང་རང་གི་མེད་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད། འདུས་བྱས་རང་གྲུབ་པའི་དུས་
 གཉིས་པར་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་མེད། ཕྱིས་པས་བཟུང་བ་བཞིན་གཙང་བདེ་རྟག་

བདག་ཏུ་གྱུ་བ་པའི་རྩོམ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་
པའི་དགོངས་གཞི་ནི། སྒྲིམ་མ་རྩོམ་ཉིད་མེད་པ་དེ་གྱི་མ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་པས་
གང་གི་རྩོམ་ཉིད་ནི་མེད་པ་དེའི་སྒྲིམ་ནས་སྐྱེ་མེད་སོགས་ཀྱང་གྱུ་བ་པའི་གྱིར། མ་འགག་པ།
གཞིན་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱི་ཡོངས་སུ་མཉམ་ལས་འདས་པ་གསུམ་ནི་སོགས་སྐྱེས་
བསྐྱེས་སོ། །རྒྱུ་པར་མདོ་སྤེལ་དགོངས་འབྲེལ་དང་ལེགས་བཤད་སྟོང་བོ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

གཉིས་པ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་བརྒྱད་
བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཐོག་མ་དང་ཉ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞན་ཉིད་ཀྱི་དང་། །རང་གི་མཚན་
ཉིད་རང་དང་ལྷག་པར་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྱུང་པར་ལས། །སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད། ཅེས་བྱུང་། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད་པའི་
དགོངས་གཞི་བརྒྱད་ནི། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ། སྐྱེས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་
པ། འཁོར་བར་སྒྲོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། གཞན་དབང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཡོངས་གྱུ་བ་གཞན་འཇུག་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཆོས་སྐྱེ་རྩོམ་གོང་
འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །

གསུམ་པ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལང་གཤེགས་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་བདུན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཆོས་ཉ་དང་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ།
མཚུངས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར་ལ། །བསམ་གཉིས་ཐོབ་ཕྱིར་ལ། །སྐྱེལ་པའི་ཕྱིར་ལ། །མཐར་
ཐུག་ཕྱིར་ལ། །རྒྱུ་བ་གཅིག་ཉིད། ཅེས་བྱུང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་བདུན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་ནས་མཁའ་ལྗར་དབྱེར་མེད་པར་
མཚུངས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མཚུངས་པ་
དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མི་སྒྲོལ་པ་རྣམས་སྐྱུ་གུན་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པར་མཚུངས་
པ་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་ནས་འཆང་རྒྱ་བས་

རིགས་ཐ་དང་པ་གཉིས་ཀྱང་ལམ་གཅིག་ཏུ་བྱགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་
སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟུང་པས་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ན་བྱང་སེམས་ཉན་
ཐོས་ལམ་ལ་བྱགས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་བདག་གིས་ཀྱང་སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟུང་
པས་བདག་ཀྱང་འཆང་རྒྱ་བར་འཕྱར་རོ་སྟུང་པའི་བསམ་པ་མཚུངས་པ་ཐང་གཅིག་སྟེ་བ་
དང་། སྟུལ་པའི་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་མུ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་ལན་
དུ་མར་སྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཚོག་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པ་དང་བདུན་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་གཞི་ལྟ་པའི་ཐད་དུ། མདོ་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་
ཅག་ཉན་ཐོས་སྟུར། ཞེས་སོགས་དྲན་པར་བྱ།

མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་
ནི། ཁ་ཅིག་དག་ནི་དང་ཕྱིར་དང་། གཞན་དག་ཡང་དག་བྱང་བའི་ཕྱིར། རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། མ་ངེས་རྣམས་ལ་ཐེག་གཅིག་བཤད། ཅིས་པ་ནི་ལང་ཀར་གཤེགས་
པའི་མདོ་སོགས་ལས་བཤད་ཅིས་པའོ། །དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་
ཐེག་ཆེན་ལ་དངས་པ་དང་། གཞན་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཐེག་ཆེན་ལས་མི་
ལྟོག་པར་རྗེས་སུ་བབྱང་བའི་ཆེད་ཏུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་
པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། མདོ་ལས། ལྷག་སྟེད་ཅན་གཏན་ནས་
ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཆད་པའི་རིགས་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞི་བ་བཟོད་པ་གཅིག་ལུ་པ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་བཅོཙ་པ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟིང་པོ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཐུག་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྟོབ་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། དེ་ནི་སྟིང་རྗེ་ཤིན་
ཏུ་ཆུང་བ་དང་། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་པའི་རིགས་དམན་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་དབུ་མ་
པའི་ལུགས་ལ་དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གསུམ་ཆང་བའི་དང་དོན་གྱི་
མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་གཞི་ནི། གནས་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཁམས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་

དང་། མོས་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དང་། སྐབ་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་གསེར་བྲིང་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དགོས་པ་ནི། གཞུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཅམ་རྟོགས་རུང་ཞིང་བདེན་མེད་
རྟོགས་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་རྩལ་སྲུ་བཟུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱ། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་སྐབ་པའི་
རིགས་པས་ཀྱང་ཁེགས་ཤིང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ལས་སོ།

ཞར་བྱང་། རིགས་མ་ངེས་པ་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ། སྦྱེ་བ་ལེན་ཚུལ། ལམ་བཟོད་ཚུལ།
འབྲས་བྱ་འབྲུབ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་
བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། ཐེག་དོན་མཐོང་དང་མ་མཐོང་
བའོ། །དོན་མཐོང་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་བྲལ་མིན་འདི་དམན་པའོ། །ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་། དམ་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ་ལས། འདི་ལྟར་མུང་ངན་འདས་པར་གང་བརྗོད་
པ། འཁོར་བའི་སྐྱབ་བསྐལ་དག་ལས་བྱེད་ཐར་ཡང་། བྱེད་ནི་ད་དུང་མུང་ངན་ཡོངས་མ་
འདས། ཁངས་རྒྱས་ཐེག་པ་འདི་ནི་བཅོམ་བར་གྱིས། ཞེས་སོགས་དང་འགལ་བ་མེད་དེ།
སྤར་ལྟར་རིགས་མ་ངེས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་
ཅན། གཉིས་སྲུ་དབྱེ་སྟེ། ཐེག་པའི་དོན་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བ་ཐེག་ཆེན་ཏུ་འགོ་
བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་མཐོང་བའི་ཉན་ཐོས་ལའང་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། མ་བྲལ་བ་ཕྱིར་འོང་དང་རྒྱུན་ཞུགས་རྣམས་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཟོད་པའི་རྒྱས་པ་དམན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟུན་ན། མཆོན་བྱེད་
དཔེའི་དགོ་འདུན་ནི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །རིགས་མ་ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་ཉན་ཐོས་རིགས་
ངེས་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་དམ་སྟུམ། ཐེག་པ་གཞན་གཉིས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། དེ་གཉིས་
འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ། སྤྱིད་པ་དག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བསྐྱར་བ་

ཡི། རྒྱུ་བ་དང་ནི་ཡང་དག་ལྟར། གཅིག་ནི་སྒྲིམ་ལམ་དབང་གིས་ན། རྒྱུ་བ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་
བྱེད། ཅིག་ཤོས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། ལྟན་ཕྱིར་སྒྲུལ་བས་རབ་ཏུ་སྒྲུབ། ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་ཡོངས་འགྱུར་གྱི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་མི་སྲིད་དེ།
བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་དུ་རྒྱུ་བ་དུ་མར་རྒྱུད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འགལ་བ་མེད་དེ། རང་གིས་ཐོབ་པའི་འཕགས་ལམ་དེ་ཉིད་སྲིད་པར་རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་དག་ཏུ་
བསྒྱུར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པར་བསྒྱུར་བའི་རྒྱུ་བ་དང་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཐོབ་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་
ལམ་དང་སྒྲིང་རྗེའི་དབང་གིས་འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་རྣམས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྟོན་སོང་སོགས་གཞན་དོན་
དུ་སྲིད་པར་རྒྱུས་ཚུལ་ནི། འགའ་རེ་བསམ་གཏན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུ་བ་བསྒྲུབ། འགའ་རེ་ཉོན་
མོངས་མེད་ཅིང་ཉོན་མོངས་ཆེ་བ་ལྟར་སྒྲུལ་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རྒྱས་པར་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡིས་ལས། ཅིས་པའི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ལས་ཤེས་
པར་བྱ། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བར་
གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷན་དག་གི་བདུན་
གནང་ཡུལ་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་ས་མཐོན་པོ་དགོས་མི་དགོས་གྱི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ལས་ཕྱི་མ་རང་ལྷགས་སུ་མཛད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གདན་ས་ཆེན་པོའི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་གྱི་གསུང་རྒྱན་ཡང་ཡིན། ཐབས་གཞན་མེད་ནའོ། །ཡོད་ན་
སྡེ་མ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ། ལམ་བཟོད་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་
དུ་ནི། རང་སེམས་ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་ལྟར་པས། བྱང་ན་འདས་ལ་མངོན་དགའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་
བྱུལ་བ་ཡིན་པར་འདོད། ཅིས་བྱུང་། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པ་གཉིས་གྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་སོང་
གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་ལས་རྟོགས་པ་བྱུལ་བ་
དང་། དེའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཡུན་རིང་བར་བསྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ཡང་དང་ཡང་

དུ་རང་སེམས་འཁོར་བ་ལས་ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་དང་ལྡན་པས་མྱང་འདས་
ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། འོན་ཀྱང་མ་ཡིན་དེ་
སངས་རྒྱལ། མེད་པར་སྐྱེས་ནས་སྐུ་ལ་དོན་གཉེར། །བསམ་གཏན་དོན་བཙུན་དེར་བརྟེན་
ནས། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བ་འདོད་ཆགས་དང་
མ་བུལ་བ་དོན་མ་བུས་པ་སློབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་མ་
བྱོན་པའི་དུས་སུ་སྐྱེས་ནས་སྐུ་ལ་པ་དོན་དུ་གཉེར་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དོན་དུ་བཙུན་པར་
འགྱུར་ཞིང་། སྐུ་ལ་པ་དེ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་རིམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་
རོ། །དཔལ་ཤིང་གི་མདོ་ལས། མེ་ལྷོ་བ་ལ་མཆེད། དེ་ནས་ཡུལ་འཁོར་ལ་མཆེད་དོ། །ཞེས་
མའི་དཔེས་ཉན་ཐོས་སུ་གྱུར་ནས་རང་སངས་རྒྱལ་སུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་
གི་ཆེ་སྟོན་བདེན་པ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་དང་། གང་གི་ཆེ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་མི་བྱོན་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བསྐྱེད་ནས་སྐྱེ་བའི་
ལུས་པོར་སྐུ་ལ་པའི་ལུས་འཛིན་པ་དང་། གང་གི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་
པའི་གནས་སྐབས་སོ། །གནས་སྐབས་གསུམ་པ་ཐོས་ཟིན་པ་ལའང་བཤད་རུང་ངོ་། །གནས་
སྐབས་གཉིས་པ་ནི་ལྷ་ར་རྒྱ་སྒྲིང་བྱང་སྒྲིང་ལྷ་བརྒྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་འགའ་ཞིག་གི་གསུང་རྒྱན་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམས་གཉིས་ཏེ། ཞེས་པ་
ནས། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་སྒྲིམ་གྱི་ཕོ་འདིའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ནི། གོང་དེ་མ་ཐག་ན། ཁ་ཅིག་དག་ནི་བྱང་ཕྱིར་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་ཁ་བྱང་རྒྱའི་ཉན་ཐོས་དང་། རྗེས་སུ་བཟུང་རྒྱའི་བྱང་
སེམས་མ་ངེས་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་ཕྱི་མ་འཆད་པར་སྒྲིམ་དང་པོ་བཞི་དང་། ལྷ་མ་
སྟོན་པར་སྒྲིམ་ཐ་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་འདིའི་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་
མ་ངེས་པ་དང་། དེར་འགྱུར་རྒྱའི་ཉན་ཐོས་སློབ་པ་འཕགས་པ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
དེ་ངེས་བཟུང་ནས་རྟོགས་པ་བྱལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ཆོགས་བསགས་པའི་རྟེན་འཛིན་

ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་བཤད་པ་དང་། རྟོགས་པ་བྱལ་བར་འགྱུར་པའི་རྒྱ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་མ་ངེས་པ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་བྱལ་བར་བསྟན་
 པ་ལ་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་གཅིག །འདིའི་དོན། ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་མ་ངེས་
 པ་དེ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
 དོན་མཐོང་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་དང་། མ་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སོ་སྐྱེ་གཉིས་ཡོད་ལ།
 དོན་མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
 ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་མོས་སྐྱེད་ནས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
 མིན་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འདྲ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ལས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་ཀྱི་བཞོད་པ་བྱལ་
 བའོ། སྒྲིམ་དཔོན་དེ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་པས། ཉན་ཐོས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་ལ། ཡང་གལ་
 ཏེ་འདི་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་བྱེད་ན་ཡང་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པ་དག་བཅོམ་པའི་མིང་
 ཡིན་ཏེ། ཆོད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས། འདྲོད་ཆགས་བྲལ་པས་གནས་པ་ནི། བརྟེན་བའམ་ཡང་ན་
 ལས་ཀྱིས་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། དེས་ཆོགས་བསགས་པའི་རྟོན་འདྲིན་ཚུལ་རི་ལྟར་ཞེས་བཤད་པ་ལ།
 དེ་གཉིས་འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ། ཞེས་པ་ནས། ལྷན་ཕྱིར་སྐྱུ་ལས་རབ་དུ་བསྐྱབས། ཞེས་
 པའི་བར་སྒྲིམ་གཅིག །འདིའི་དོན། དེ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་
 ཡང་། བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་དུ་ཆོགས་བསགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པ་དག་དུ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་
 དུ་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཐེག་
 ཆེན་ཆགས་བྲལ་དེ་ཡིད་ལྷན་གྱི་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་བསྐྱུར་བའི་སྐྱེ་བ་དང་ནི་
 ཡང་དག་པར་ལྷན་ཞེས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་གྱུར་ལྟར་མཛད་པ་ནི། མ་ངེས་རྣམས་
 ལ་ཐེག་གཅིག་བཤད། ཅེས་པ་ལྟར་རམ། ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །གཅིག་ནི་སྟེ་
 ཆགས་བྲལ་མིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་རབ་དུ་སྐྱུར་བར་བྱེད་

པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་གྱུ་གི་ལྷགས་ལ་ཞིབ་ཆ་འདོན་པ་ནི། །འདི་ལྟེན་གཅིག་
 མོས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེའི་རྩ་བའི་ལུས་དེ་ནི་བསྐྱར་ན། །འདི་ག་ཉེན་གྱི་གནས་སུ་
 མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ལུས་དེ་མི་
 བསྐྱར་བར་བཞག །སྤྱལ་པའི་ལུས་བསྐྱར་ནས་ཆོགས་རྒྱུ་ལ་སྤྱུང་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བཤད།
 བཤད་ཚུལ་འདི་ནི། མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ལ། ཡོ་གའི་ལྷགས་དང་ཡང་
 ཕྱོགས་མཐུན་ནམ་སྒྲིམ། མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དགོངས། གསུམ་པ། དེ་གཉིས་རྟོགས་
 པ་བྱལ་བའི་རྒྱ། དེ་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྟོགས་པ་བྱལ་བ་ཡིན་པར་
 འདོད། །ཅེས་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ འདིའི་དོན། ཐེག་དོན་མཐོང་བའི་ཆགས་བྲལ་ཡིན་མིན་གྱི་
 བྱང་འཕགས་དེ་གཉིས་ནི། ཡང་དང་ཡང་དུ་རང་རང་གི་སེམས་ལ་སྡོན་གོམས་པའི་ཤུགས་
 གྱིས་སྐབས་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཀྱན་ཏུ་སྒྲིབ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བས། ཟུང་ན་
 ལས་འདས་པ་ལ་དགའ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྒྲིམས་པར་ཁྱེད་པའི་བདེ་བ་ལ་གནས་
 ཡུན་རིང་བའི་སྟོབས་དེ་དག་གིས་རྟོགས་པ་བྱལ་བ་སྟེ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ན་འཆང་རྒྱ་བ་
 ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་བཤད།

གཉིས་པ། དེར་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉན་ཐོས་སྒྲིབ་པ་འཕགས་པ། དོན་མ་བྱས་ཡིན་དེ་སངས་
 རྒྱུ་ ཞེས་པ་ན། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་སྒྲིམ་གཅིག་ འདིའི་
 དོན། ཉན་ཐོས་བདེན་པ་མཐོང་ཞིང་དོན་བྱས་ཟིན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་འཕགས་
 པ་སྒྲིབ་དུ་མ་ལེན་དགོས། རེ་རེ་ཅམ་སྤང་བའི་རྒྱུ་ཁྱེད་པའི་སྟོན་འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་སུ་
 འགྱུར་པ་དེ་ཁམས་གཞན་དུ་འགྲོ་མེད་ལ། ལྷ་མི་རིགས་མཐུན་གྱི་སྒྲིབ་བདུན་སྟོན་ལས་
 མི་འདའ་བར་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་མོད། བསྟན་པ་འདི་རྒྱུ་ལས་ནས་འདི་ག་ཉེན་འདིར་མཆོག་
 སྤྱལ་མ་བྱོན་གྱི་བར་ཡ་ཐོག་རིང་མོའི་མཚུག་དང་། སྤྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོའི་བྱེད་ལ་
 ལོ་དུང་ལྷུར་ཞེ་ལྷ་ཡོད་པས། འདོད་པའི་ལྷ་མི་རིགས་མཐུན་བདུན་གྱིས་རྒྱུ་བཅུན་བྱམས་
 པའི་བསྟན་པ་རི་ལྷར་ཟིན། ཐེག་པ་གཞན་དུ་འབྲུག་གམ། དེ་སངས་རྒྱུ་མེད་པའི་དུས་དེར་
 རྒྱུ་ནས་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་མདོན་དུ་བྱེད་པ་རེ་རེ་ཅམ་སྤིད་ཀྱང་། ཕལ་ཆེ་བ་ནི་སྤྱལ་པས་

གནད་དོན་དུ་གཉེར་རོ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་རྣམས་སྟག་གཅོད་པ་སོགས་སྤངས་ཤིང་རྩེ་
 འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་སོགས་ཐོབ་ཡོད་པས་ཆེ་རིང་པོར་གནས་པར་འདོད་ན། དེ་དག་བསྒྲིམ་
 པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་ན་རི་ལྟར་འདོད་པའི་བསྐྱལ་བ་སོགས་སུ་གནས་ཐུབ་པར་གསུངས་
 སོ། རྟེན་འབྲེལ་བསམ་གཏན་ལ་བརྩོན་པ་རྣམས་བསམ་གཏན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་བཅོམ་
 པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་སྤར་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ལ་
 བྱགས་ཏེ། རིམ་གྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་
 ཞེས་གསུངས་སོ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ན་ཐེག་དམན་གྱི་སྤང་འདས་ཐོབ་ངེས་ཡིན་
 པ། ཤེར་མདོ་ལས། གང་ཡང་དག་པར་སྒྲིན་མེད་པ་ལ་བྱགས། ཞེས་པ་ནས། འཁོར་བའི་
 རྩུན་གྱི་མཆམས་ཆད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། མདོན་རྫོགས་རྩུན་ལས། གནས་དང་འཇུག་པ་
 ལ་སྤྲོངས་པ་དང་། ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། མ་རིག་པ་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་
 པ་ཉིད་གྱིས་གནས་པ་དང་། འཇུག་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཉོན་མོངས་
 ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་མི་ཤེས་པར་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་
 བཤད་པ་དང་། དེ་དག་མིན་པའི་འང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྩུན་དང་
 བཤད་ཆུལ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མང་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། རྟེན་སྐབས་ཀྱི་རྫོགས་པ་བྲལ་བ་
 ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ན་ཀུན་མཐུན་ནམ་སྟུམ། ཉན་ཐོས་སྤྲིད་
 པ་ཐ་མའི་ཆོ་སངས་རྒྱས་སམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མ་སྤྲད་ན་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་
 པའི་འབྲས་བྱ་མདོན་དུ་བྱེད། རང་རྒྱལ་སྤྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ་སངས་རྒྱས་སམ་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་གཞན་དང་སྤྲད་ན་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་ཀུན་ལས་བདུས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་ལོ། རྟེན་ལྟར་དོན་གཅིག་ལའང་བཤད་ཆུལ་འབྲས་མིན་མང་པོ་འབྱུང་བ་ནི། གསུང་
 གཅིག་ཉིད་དུ་གསུངས་ན་ཡང་། རྟེན་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔེར་
 ན། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་བཞིན་ནོ། རྟེན་ལས་ཀྱི་མདོ་ལས། རྟོར་བྱ་བཀྲ་
 བར་བཤད་པའི་དཔེ་ལྟར་ཡང་ཡིན། རྟེན་ལས་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་
 ལ་བསྟེན་བཅད་བཟར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་བརྟགས་ཤིང་དབྱེད་ན་རིག་པ་

འཕེལ་བ་དང་། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་སྤང་སྤུབ་པས་དགེ་བའི་མཆོག་
ཡིན། ཤིན་ཏུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རྒྱས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། །ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་ལ་
ཕན་པ་དེ་ལས་ལྷག་མེད་འདུག །དཔེར་ན། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་
ཆའི་ཁས་ལེན་མི་འདྲ་འགའ་རེ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ། ཆོམ་བ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རིག་
པའི་གནས་ལྷ་དག་ལ་བཙོན་པར་མ་བྱས་ན། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
ཉིད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་གཞན་དག་ཆར་བཅད་རྒྱུ་གཞུང་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱི་
ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བཙོན་བྱེད། །ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། རིག་པའི་གནས་ལྷ་བཙལ་དགོས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་འཕྲོག་པར་
བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་ནི་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་དང་། སྤྲེའི་པ་གཉིས་ནི་གཞན་
དག་དེ་དག་ལ་མ་མོས་པ་རྣམས་ཆར་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཆོམ། གསོ་བ་རིག་པ་དང་།
བཟོའི་ལས་ཀྱི་རིག་པ་གཉིས་ནི་གཞན་དེ་དག་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་
ཡོངས་སུ་ཆོམ། ནང་རིག་པ་ནི་རང་གཞན་ཀྱི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་ཆོམ་བ་
ཡིན་ནོ། །རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མ་སྦྱངས་པར་འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཀྱན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་
འཕྲོག་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ། བཙལ་ནས་རྟེན་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ལ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་དོན་རིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལུའུའི་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། ཆོས་
ལ་མོས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། ཕྱིན་བྱུག་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། བྱང་
ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། ཡོན་ཏན་གྱི་ལུའུའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དང་
ལ།

དང་པོ། རིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལུའུའི་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་མཐུ་
བཞི་དང་སྦྱབ་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྒྱ་དམིགས་ནས་ནི་དགའ་བཤ་
དང་། ཉེན་ལ་དེ་རྒྱས་བྲན་པ་འདྲ་དང་། །འབྲས་བུ་སྤུན་མོང་འདྲོད་པ་འདྲ་དང་། རི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
བཞིན་མོས་པ་ལ། །མཐུ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་དག་གིས། །དགའ་ཤ་དང་ངེས་པར་མི་སྦྱེ་འདྲ་དང་། །མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་གཉེན་པོ་ལ། རྒྱུ་པ་ལ་རྣམས་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱང་། ཐོག་མར་
རིགས་སད་པ་ན་རྒྱུ་ས་བོན་ལ་དགའ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རང་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱུ་གི་ས་བོན་
ཡོད་པ་འདི་ལ་དམིགས་ནས་དགའ་བ་བསྒྲིམ་པའི་མཐུན་ཁམས་རྣམས་པར་བྱེད། འགྲེལ་པ་
དང་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཁམས་བརྣམས་པ་ཆོལ་བ་ཞེས་འབྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྗེས་བྲན་ཡིད་
བྱེད་གིས་རྒྱལ་སྐྱེས་གི་སྦྱོད་པའི་རྟེན་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་དགོས་པར་མཐོང་ནས། སེམས་
བསྐྱེད་སྦྱོད་པ་དང་བཅས་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པར་བྱེད། བྲན་པའི་སྦྱོན་དུ་ཤེས་རབ་སོང་བ་དོན་
གིས་གོ་སྒྲ། དེ་ནས་འདོད་པ་ཐུན་མོང་ཡིད་བྱེད་གིས་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིན་དུག་གི་
འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་དུ་ཐོབ་པར་འདོད་ནས་པར་ཕྱིན་དུག་ཉམས་སུ་ལེན། བྱང་རྒྱུ་ལ་མོས་
པ་ཡིད་བྱེད་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གི་དོན་མཐོང་བ་ན་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་
དུས་གསུམ་གི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་གིས་རི་ལྟར་བསྐྱོས་པ་དང་། རི་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་པ་དེ་བཞིན་
དུ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། བྱང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྟར་འདས་པའི་སངས་རྒྱུ་
རྣམས་གིས་བསྐྱོས་པ། ཞེས་སོགས་ལྟར་བསྐྱོ་བ་དང་། རི་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་པ་ནི། རྒྱུ་ཆགས་
གསུམ་པའི་མདོ་ལས། དུས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་
རབ་གི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བཞེན་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་
རྒྱུ་ལ་མདོན་པར་རྗོགས་པར་སངས་རྒྱུ་སོ། ཞེས་སོ། ཡང་མཐུའི་དགའ་བ་ཡིད་བྱེད་གིས་
མཐུ་རྣམ་པ་བཞི་དག་གི་སྒྲོ་ནས་རང་གཞན་སྦྱོན་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། སྦྱོ་བ་མེད་པའི་ཡིད་
བྱེད་གིས་དགའ་སྦྱུད་དང་ལོག་སྒྲུབ་གིས་མི་སྦྱོ་བ་དང་། སྦྱང་གཉེན་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པས་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སེར་སྐྱ་སོགས་སེལ་བ་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སྦྱིན་སོགས་
ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་རྣམས་པ་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སོ། མདོར་བསྡུས་ན། མཐུ་བཞི་ནི། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་མཐུ། ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་མཐུ། རང་གཞན་ཀུན་ལ་
པན་པའི་མཐུ། ཕྱི་མར་རྣམས་སྦྱིན་དང་རྒྱ་མཐུན་གཉིས་དང་བདག་འབྲས་འབྱེན་པའི་མཐུ་
དང་བཞི། བསྒྲུབ་པ་བཞི་ནི། སྤྱི་པ་གསལ་པ། དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ཆོས་འཁོར་
བསྐྱོར་བར་བསྒྲུལ་བ། དགེ་ཅ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལ་བསྐྱོ་བ་དང་བཞི། ཕྱི་མ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། ཆོས་ལ་མོས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དྲུག་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རབ་ཏུ་དང་ཡང་དག་ནོད་པ་འདྲ་དང་། གཞན་ལ་སྦྱིན་པར་འདུན་པ་འདྲ་དང་། གོ་ཆ་དང་ལྷན་སྦྱོན་ལམ་ལ་དང་། །མདོར་པར་དག་ལྷན་དང་བྱ་བའི་ཡིད། །ཅེས་བྱུང་། ཐོག་མར་རབ་ཏུ་དང་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བྱིན་དྲུག་སོགས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་ལ་རབ་ཏུ་དང་བའམ་མོས་པར་ཡིད་ལ་བྱེད། ཡང་དག་པར་ནོད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཆོས་རྣམས་ཆོལ་ཞིང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །འདུན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཆོས་བཤད་པའི་སྒྲིམ་ནས་གཞན་ལ་ཆོས་སྦྱིན་པར་འདུན་པའོ། །གོ་ཆའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། དེའི་རྒྱུར་རང་གིས་ཆོས་ཤེས་པའི་གོ་ཆ་གྲོན་པའོ། །རང་གིས་མི་ཤེས་ན་གཞན་ལ་བཤད་ཐབས་མེད་པས་སོ། །སྦྱོན་ལམ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། མ་འོངས་པ་ན་བྱིན་དྲུག་སོགས་དང་འཕྲད་པར་སྦྱོན་ལམ་འདེབས་པའོ། །

དགའ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་སྦྱོར་བཞིའི་བྱུང་འབྲུག་གི་བར་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལམ་རིམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། སྦྱིན་སོགས་རྣམ་པ་དྲུག་ལ་ནི། །མཐུ་ཐོབ་པ་དང་ཡོངས་སྦྱིན་དང་། །མཆོད་པ་དང་ནི་སྦྱོན་པ་དང་། །ཡང་དག་སྦྱོར་བ་མཆོག་དང་བཅེ། །ཞེས་བྱུང་། ཐབས་ལུན་གྱི་ལས་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས། བྱིན་དྲུག་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཆང་བར་བསྟུས་ནས་སྒྲིམ་པས་མཐུ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད། མདོར་རྟོགས་རྒྱན་ལས་དེ་བཞིན་གསུངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟུ་བ་བཞིས་སེམས་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་བཀུར་གྱི་མཆོད་པ་དང་། སྦྱབ་པའི་མཆོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མཆོག་འདྲིན་པ་དང་། བྱིན་དྲུག་སོགས་སྦྱོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་འདྲིན་པ་བཞི་དང་། བཅེ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཆད་མེད་བཞིའི་སྒྲིམ་སྦྱིན་སོགས་དང་ལུན་ཞིང་སྦྱབ་པ་ལ་བྱམས་པ་དང་དགའ་བ་དང་། བྱིན་སོགས་དང་མི་ལུན་པ་སེར་སྦྱ་ཅན་སོགས་ལ་སྦྱིང་རྗེ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་བཏང་སྦྱོམས་སྒྲིམ་པ་བཞིའོ། །ཡང་ན་འདྲིན་པ་བཞི་དང་སྒྲིམ་པ་བཞི་ཞེས་འཆད་ནའང་

ཏུང་དོ། །

བཞི་པ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་བྱེད་
དང་བཞི་ནི། མ་བྱས་ངན་པར་བྱས་པ་ལ། རྡོ་ཆ་འཁྱེད་ཀྱི་དང་ཡུལ་ལ་དགའ་། རྒྱུ་ལ་དག་
བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་དང་། འགོད་དང་བཟོད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ལ་སོ། རྒྱུན་སོགས་རྒྱགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི། རྟེན་ཡིན་དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་མིན་ལ། གཉིས་པོ་དག་ལ་སྒྲོན་དང་ནི། ཡོན་ཏན་
སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་ལ། བསགས་པ་རྗེས་སུ་བྱན་པ་ཡིས། དགའ་དང་དོན་ཆེན་མཐོང་
བའ་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཀྱི་དང་། དེ་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་དང་སྤང་འདོད་
པ་ཀྱི། ལོག་པར་འདྲིན་པ་རྣམ་པ་བདུན། རྒྱོང་བའི་མཐུ་ནི་ཐོབ་པ་དང་། ཞེས་ཡིད་བྱེད་
བཅུ་གསུམ་དང་། ལོག་འདྲིན་བདུན་སྤང་བའི་མཐུ་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་ནི། རྡོ་ཆ་
བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཕྱིན་དུག་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མ་བྱས་པ་དང་། ངན་པ་སྟེ་ཡར་ཕྱིན་
དུག་ལེན་མ་རྒྱགས་པར་བྱས་པ་ལ་རྡོ་ཆ་ཞིང་འཁྱེད་པར་བྱེད། དམིགས་པ་ལ་དགའ་བ་ཡིད་
བྱེད་ཀྱིས་ནི། བྱས་པ་ལ་དགའ་ཞིང་མི་གཡེང་བར་འདྲིན། རྒྱུ་བ་མེད་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི།
ཕྱིན་དུག་སོགས་ལ་སྒྲོ་བ་ལ་དག་བའི་འདུ་ཤེས་སྤོང་། འགོད་པར་འདུན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
ནི། རྟེན་སྤོང་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་གཞན་འགོད། བཟོད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
ནི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་ལ་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་བཟོད་པའི་
སྒྲོ་གྲོས་དང་ལྡན། རི་ལྟར་ནད་པ་ན་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ལྟར་དང་། རྟེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
ནི། རྒྱུན་སོགས་ཡར་ཕྱིན་དུག་སོགས་རྒྱགས་བྱང་སྐབ་པའི་རྟེན་ཡིན་གྱི། དབང་ཕྱག་དང་
ཆངས་པ་སོགས་མིན་སྟུང་པ་བྱེད། སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། སྤང་བྱའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྒྲོན་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ་སོར་རིག་པར་བྱེད། རྗེས་བྱན་གྱི་དགའ་
བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་སྒྲོ་ནས་དགའ་བ་བྱེད། དོན་
མཐོང་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲོ་ནས་དོན་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་
འབྲུབ་པར་མཐོང་། ཉིང་དེ་འདྲིན་འདོད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཞི་ལྷག་གཉིས་རྣམ་འབྱོར་
དུ་བྱེད། མི་རྟོག་པའི་འདོད་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མཆོན་མར་

མི་བྱེད། འདྲིན་པར་འདོད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། གཞུངས་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་འདྲིན་པར་བྱེད། རྒྱུན་དང་ཕྱད་འདོད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་འདྲིན་པའི་གཞུངས་སོགས་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་ཤེས་གཉེན་དང་ཕྱད་འདོད་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་ཐར་སྒྲིམ་གསུམ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཀུན་བཏགས་རང་མཆོན་ཀྱིས་ཐུབ་པར་འདྲིན་པ་དང་། གཞན་དབང་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། ཡོངས་ཐུབ་རྟག་ཆད་བྲལ་བའི་རྣམ་དག་ལམ་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་འདྲིན་པ་གསུམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། འདུ་བྱས་རྟག་པ། ཟག་བཅས་བདེ་བ། ཆོས་ཀུན་བདག་ཏུ་ཡོད། ཟུང་འདས་མ་ཞི་སྟམ་དུ་འདྲིན་པ་བཞི་སྟེ་ཡིད་བྱེད་ཐ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལོག་འདྲིན་བདུན་སྟོང་བའི་མཐུ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་ཀྱི་ལེའུའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀྱི་བྱེད་དང་དུག་ནི། རྩ་མཆར་འཇུག་པའི་ལུ་ལ། འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་དོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྟོམས་པ་ཤ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐོང་བ་ལ་དང་། གཞན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལན་རེ་ལ་དང་། །གསུམ་དུ་སྟོན་པ་དང་ཆུན་དུ་འོལ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། །ཚུ་རོལ་མི་གནས་སེམས་པ་ཤ་དང་། །དེས་དམན་དར་བའི་སེམས་ཅན་ལ། །མི་དགའ་བལ་དང་དགའ་བའོ། །བསྐྱེད་པ་བཅོས་དང་ཡང་དག་ལ། །མ་དད་པ་ཤ་དང་དད་པ་ཤ་དང་། །དང་དུ་མི་ལེན་ཡིད་བྱེད་དང་ཤ་ཤ། །ལྷང་བསྟན་ངེས་པར་དགའ་བའོ། །ཕྱི་མའི་ཆོ་ལ་མཐོང་བའི་ཤ་ཕྱིར། །འཇུག་སེམས་མཉམ་པར་ལྷ་བའི་ཤ་ཕྱིར། །མཆོག་ཆོས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་ཤ་ཡིས། །བདག་ཉིད་མཆོག་ཏུ་ངེས་འདྲིན་ཤ་ཕྱིར། །པ་རོལ་ཕྱིན་བཅུའི་རྒྱས་བྱུང་བ། །དགེ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཤ་འདི་དག །རྟག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ཁམས་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཅེས་བྱུང་། རྩ་མཆར་དུ་འདུ་ཤེས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་པ་རོལ་པའི་ཉམས་ལེན་ཕྱོགས་རེ་བ་མ་ཡིན་པ་རྒྱ་ཆེན་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་མང་པོར་ཡུན་རིང་པོར་སྐྱབ་པ་དང་། ཆོ་འདིར་ལན་ལ་རེ་བ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་མར་རྣམ་སྒྲིན་ལ་རེ་བ་མེད་པ་རྩ་མཆར་བའི་འདུ་ཤེས་བཞི་དང་། རྩ་མཆར་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཕྱིན་དུག་

སོགས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡུན་རིང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་
 ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱབས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོ་འདིར་འཇིག་
 ཉེན་པའི་ལྷས་མཆོད་པ་ལྟ་བུའི་ལེན་ལ་ཡང་མི་རེ་བ་དང་། ཕྱི་མར་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་
 སོགས་དང་ནམ་མཁུན་ལ་མི་རེ་བ་དོ་མཚར་མི་ཆེ་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་བཞི་ཡང་སྒོམ་པ་དང་།
 སྒོམས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཆ་སྒོམས་པར་པན་པ་སྐྱབ་པ་དང་། བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་མཐོང་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཕྱིན་དུག་གི་སྒོ་ནས་པན་འདོགས་པ་ནི་པན་པའི་
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་དང་། རེ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། པན་བཏགས་པའི་ལན་
 དུ་གཞན་གྱིས་ཕྱིན་དུག་གི་ཡོན་ཏན་སྐྱབ་དུ་རེ་བའོ། །སྒོན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། བྱང་སེམས་
 ཀྱི་སའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 རོན་བྱེད་པ་ལྟེ་གནས་གསུམ་དུ་སྒོན་པའོ། །རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། རྒྱན་དུ་ཕྱིན་དུག་
 ལ་སྒྱུར་བའི་སྒོ་ནས་དུས་དོན་ཡོད་པར་བྱ་བའོ། །ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི།
 སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་ངི་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། རྒྱ་རོལ་འཁོར་མཐའ་ལ་མི་
 གནས་པར་གཞན་དོན་སེམས་པའོ། །མི་དགའ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། སྤྱིན་སོགས་དེས་དམན་
 པ་ལྟེ་ཕྱིན་དུག་ལས་ཉམས་པ་ལ་མི་དགའ་བའོ། །དགའ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། སྤྱིན་སོགས་
 འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་བྱེད་པའོ། །མ་དད་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། བཅོས་མ་ལྟེ་སྤྱིན་
 སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྐྱབ་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱེད་དོ། །དད་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཡང་
 དག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མོས་པ་བྱེད། དང་དུ་མི་ལེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཕྱིན་དུག་སོགས་དག་
 བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱུང་ན་དང་དུ་མི་ལེན་པའོ། །དང་དུ་ལེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། ཕྱིན་
 དུག་རྟོགས་པར་ལྷང་བསྟན་པ་དང་། དེས་པའི་ལས་ལ་གནས་པ་ལ་འདོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པའམ་དགའ་བ་སྒོམ་པའོ། །ཆོ་ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་འགོ་བ་གང་དུ་སོན་ཡང་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གདོན་མི་བྱ་
 བར་བྱ་དགོས་སོ་སྟམ་དུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ། །མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི།
 བྱང་སེམས་གཞན་དང་བདག་ཉིད་སེམས་བསྐྱེད་མཉམ་པར་ལྟ་བའམ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་

དུ་རྟག་པར་བྱིན་དུག་གི་ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་པའོ། །མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ནི། མཆོག་གི་ཆོས་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིས་བདག་ཉིད་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་མཆོག་དུ་གྱུར་
པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པར་ངེས་པར་འདྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང་། པར་བྱིན་བཅུའི་
རྒྱས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་བཅུ་དང་བཅས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ནི། དུས་རྟག་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་སམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ས་བོན་བརྟན་པར་བྱེད་པའམ་རྒྱས་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་གཉིས་མཐར་བྱིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ། ཆོས་ཆོལ་བའི་རབ་དབྱེ་
ལ། ཆོས་ཆོལ་བའི་རབ་དབྱེ་གྱིར་བསྟན་པ་དང་། སྤང་བ་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། ཆོས་ཆོལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ཆོས་ཆོལ་བ་དངོས་ལ། རྒྱས་
པ་སོགས་ཀྱི་སློ་ནས་ཆོལ་བ་དང་། སྤང་བ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་སློ་ནས་ཆོལ་བ་གཉིས།

དང་པོ། རྒྱས་པ་དང་བརྟན་པ་དང་དབང་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་སློ་ནས་ཆོས་ཆོལ་བ་
བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་ནི། རྒྱས་དང་ལྷག་པའི་བསམ་དང་ཆེན་པོ་ནི། །བརྟན་པའི་
ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
ཆོས་ཆོལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་
རྒྱས་པ་དང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་བརྟན་པའི་སློ་ནས་ཆོས་ཆོལ། མ་དག་ས་བདུན་
གྱི་སྐབས་སུ་བསམ་སློམ་བརྟན་པོ་ལྷག་པའི་སློ་ནས་ཆོས་ཆོལ། དག་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་
སུ་དབང་འབྱོར་ཆེན་པོའི་སློ་ནས་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །འབད་ཚོལ་
རགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་འདི་ནས་ཐོབ་པའོ། །གཉིས་པ། སྤང་པ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་སློ་
ནས་ཆོས་ཆོལ་བ་ལ། སྤང་བ་མངོན་གྱུར་སེལ་ཚུལ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་གྱུར་ཚུལ། སྤང་བའི་
ས་བོན་སེལ་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ། སྤང་བ་མངོན་གྱུར་སེལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱང་
གཉིས་ནི། དེ་དག་གི་ནི་སྤང་དང་བཅས་པ་དང་། སྤང་བ་མེད་དང་དེ་བཞིན་དབང་འབྱོར་
བའོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤང་བ་མངོན་གྱུར་ཉམས་སྤང་པ་ཅམ་ལས་
གང་ཡང་མ་སྤངས་པས་ན་སྤང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ས་དང་
པོ་བདུན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བ་མཐོང་སྤང་དང་སློམ་སྤང་འགའ་

རེ་སྤངས་པས་ན་སྤང་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་
པོ་ལ་དབང་འབྱོར་ཐོབ་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་ཞིང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྟེ་བདག་
འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་པའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། རང་ཉིད་གང་དུ་འཆང་བྱ་བའི་སངས་
རྒྱུ་གྱི་ཞིང་སྤྱང་བ་སོགས་ལ་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
ཞིང་སྤྱང་བ་ནི་སེམས་སྤྱང་བའོ། །

གཉིས་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆིག་རྒྱུད་དང་གསུམ་
ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོལ་བ་ནི། །སྐྱེ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བཅས་སྐྱེ་ཐོབ་དང་། །
སྐྱེ་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆོལ་
ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་སྐྱེ་སྤང་བ་མེད་པས་སྐྱེ་མེད་པ་དང་།
སྐྱོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་སྐྱེ་ལ་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྤང་བ་དང་བཅས་པས་སྐྱེ་
བཅས་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་ཐོབ་པས་ཆོས་
སྐྱེའི་རིགས་འབྲས་ཐོབ་པ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་བས་
ཆོས་སྐྱེ་རྫོགས་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆིག་རྒྱུད་དང་གཉིས་ནི། ང་
རྒྱལ་མང་བ་དང་། །ང་རྒྱལ་ཕྱ་དང་ང་རྒྱལ་མེད་པར་འདོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་མོས་སྦྱོང་
གྱི་སྐབས་སུ་ངར་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པས་ང་རྒྱལ་བ་མང་བ་ཞེས་བྱ། མ་དག་ས་
བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ངར་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་འཕགས་ལམ་ལ་གནས་ཤིང་མཐོང་སྟོམ་གྱི་ང་
རྒྱལ་ཕལ་ཆེར་བཅོམ་པས་ང་རྒྱལ་ཕྱ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དག་ས་ན་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་
པ་མེད་ཅིང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ང་རྒྱལ་མེད་པ་ཞེས་
བཤད་དོ། །ཉོན་ཡིད་འཁོར་བཅས་སྤངས་པ་ལ་བཤད་པའང་ཡོད་པས་ཞིབ་ཆ་ཅུང་ཟད་
དགོས་སམ་སྟུམ།

གཉིས་པ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། བརྟན་ཆོས་གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེན་ལ། །མཆན་དང་དེ་བཞིན་ནད་མེད་པ་དང་། མངོན་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་དབང་

ཕྱག་དང་། དེ་ཟད་མི་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཁའ་ཁྱེད་ཀྱི་ཡང་ཆོས་ནི་གཟུགས་ལ་སྟེ་མཚན་
ཀྱི་རྒྱལོ། །གཟུགས་ཕྱང་མ་ཡིན་པའི་མིང་བཞིའི་ཕྱང་པོ་ལ་ནད་མེད་པའི་རྒྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་
པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གི་རྒྱ་
ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་པོའི་ལྷག་མ་མ་ལུས་པའི་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་ཡང་རྒྱན་མ་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆངས་པས་ཞུས་
པའི་མདོ་ལས། ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་
བར་འགྱུར་ཏེ། དཀོན་པའི་དོན་གྱིས་རིན་པོ་ཆའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ནད་རབ་
ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སྤྲོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ཆུད་མི་བཟོ་བའི་དོན་གྱིས་ཞོར་བྱའི་
འདུ་ཤེས་དང་། ལྷག་བསྐུལ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་དོན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་
འདུ་ཤེས་དང་ལྷན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མཚན་རྣམས་ནི་མངོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་
ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བས་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་རིན་པོ་ཆེར་འདུ་ཤེས་སོ། །ནད་མེད་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲོད་ཏུ་འདུ་ཤེས་སོ། །མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞོར་བྱུ་འདུ་ཤེས་སོ། །དེ་དག་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ། ཟད་པས་འཛིགས་པ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ། སྤང་བྱ་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བ་བཞུན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་
རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་། སྟོ་འདོགས་ཀྱི་སྐྱུར་པའི་རྟོག་དང་གཅིག་དང་
བྱུ་མ་ཉིད་ལ། རང་པོ་དང་ཁྱད་པར་རྟོག་དང་མིང་དོན་རི་བཞིན་ཏུ། མངོན་པར་ཞེན་
པའི་རྟོག་པ་ཡང་དག་སྤང་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་རྣམ་གཞི་དེ་གི་རྟོག་པ་བཅུ་ནི། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་
པར་རྣམ་རྟོག་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མེད་པར་རྣམ་
རྟོག་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་སྟོ་འདོགས་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གཏན་མེད་ཏུ་ཞེན་པ་སྐྱུར་འདེབས་

ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་། གཞན་དབང་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་སྟོན་པ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་
དང་། རེ་རེ་ནས་ངོ་བོ་དུ་མར་འཛིན་པ་དུ་མར་རྣམ་རྟོག་དང་། གཞུགས་ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་
པ་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་རྟོག་དང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་པ་
གཞུགས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་རྣམ་རྟོག་དང་། དོན་ངི་ལྟ་བ་བཞིན་མིང་དུ་རྣམ་རྟོག་དང་། མིང་
ངི་ལྟ་བ་བཞིན་དོན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅུད་གཉིན་པོ་སོ་སོར་ཆོལ་ཞིང་སྒྲིམ་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་གཡང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་པོ་དེ་དག་གི་གཉིན་པོ་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལས། འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་། ཞེས་དང་། སྤྱི་རིམ་བྱ་གཞུགས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། གཞུགས་ཀྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞུགས་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཞུགས་
གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གཞུགས་པ་སོ། ཞེས་དང་། གཞུགས་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མིང་ཅམ་མོ། ཞེས་དང་། གཞུགས་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། འགག་པ་ཡང་
མེད། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་མེད། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡང་མེད་པ་དོ། ཞེས་དང་། མིང་
ནི་བཅོས་མེད་ལྟེ། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་མིང་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་ངོ་། ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ན་མདོར་པར་མི་ཞེན་ཏོ། ཞེས་པའི་མདོ་ཆོན་
བཅུས་བསྟན་ཏོ། རྒྱུ་པར་ཡུམ་རྒྱུ་འབྱིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། རྟེན་ཡང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་ལ་བཞེན་པ་བརྒྱད་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བཞེན་པ་གཉིས་ཀྱན་བཅུས་དར་
ཁྲིམ་དུ་གསུངས་པ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ་མཁས་རྣམས་དགོངས། རྣམ་
གཡང་གི་རྟོག་པ་ལ་རྣམ་གཡང་ཡིན་མི་དགོས་སམ་སྟེ། དབྱུང་པའི་ལྷགས་ལ་བདེན་
འཛིན་སྟོང་ཉིད་ལ་རྣམ་གཡང་ཡིན་པའི་རིགས་པ་འདིར་ཡང་སྦྱར་ཆོག་པའི་ཕྱིར་སྟེ་
མོ། རྟེན་པར་བྱའོ།

བཞི་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཆོལ་བའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་སྟོན་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་

སྒྲིམ་གྱིས་དགེ་བ་བརྩོན་འགྲུས་དྲག་བརྩོན་ནས། །དེ་བཞིན་ཉིད་བཅས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡོངས་བཅའ་བ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པར་འགྱུར། །དེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་བཞིན་
དུ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་གང་། །ཞེས་བྱུང་། །གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་ཆོས་
མཐའ་དག་ཆོལ་བའི་སྒྲིམ་དང་དགེ་བའི་སྟོན་པས་ཀྱིས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པ་མཐའ་དག་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བརྩོན་པ་དྲག་པོ་ལ་བརྩོན་ནས། །དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་གཞི་དང་བཅས་པའི་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་སུ་བཅའ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཆོས་ཅན། །དོན་
གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་དོན་ཀྱི་ཆེ་བ་དུས་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་
ཀྱང་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དང་། །རང་དོན་ཀྱི་ཆེ་བ་རྒྱ་མཚོ་བཞིན་དུ་ཤེས་རྒྱུ་དཔེ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་
རྒྱས་གང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །རྒྱ་མཚོ་ནི་གཏིང་མཐའ་དཔག་པར་དཀའ་བ་དང་། །ལྷན་
འབྲེང་གཡོ་བ་དང་། །རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལྟར། །རང་དོན་ཀྱི་ཆེ་བའང་གཞན་
དོན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟོན་རྒྱུ་ཀྱི་ལེན་བཅུ་གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་
ཆོལ་བའི་ལེན་ལ་སྒྲི་ཀ་བདུན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱུགས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་རྟེན་པ་ན་རང་གི་སྦྱབ་ཅིང་གཞན་ལ་འཆད་དགོས་པས།

གཉིས་པ། །བཤད་སྦྱབ་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ། །ཆོས་
རྟེན་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་ཚུལ་དང་། །དེའི་རྒྱ་རང་གིས་སྦྱབ་ཚུལ་གཉིས། །དང་པོ་ལ། །ཆོས་ལ་
སེར་སྒྲ་སྤངས་ཏེ་གཞན་པར་ཀྱི་བསམ་སྦྱོར་བསྟེན་པ་དང་། །བཤད་བྱའི་ཆོས་ངོས་བབྱུང་བ་
དང་། །བཤད་པའི་པན་ཡོན་དང་ཆེ་བའི་བྱད་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ། །དང་པོ་ལ་བསམ་
པ་དང་། །སྦྱོར་བ་གཉིས།

དང་པོ། །དམ་པའི་ཆོས་རང་གི་རྟེན་ནས་སྟོང་རུང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བསམ་པ་
རི་ལྟ་བུས་ཆོས་སྟོན་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། །ཁམས་པ་རྣམས་ནི་སྟོག་དང་ཡོངས་
སྟོང་ཆོགས་ཆེན་རྟེན་ཅིང་སྟོང་པོ་མེད་པ་དག །རབ་དགའི་ཡིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྟུག་
བསྟུལ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་རྣམས་རྒྱ་ཆེན་རྟག་གཏོང་ན། །ཆོས་ཡངས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་
ཀུན་ཏུ་པན་བྱེད་ཆོགས་ཆེན་རྟེན་མིན་ཞིང་། །ཤིན་ཏུ་བཏང་ཡང་ཟད་མེད་འཕེལ་འགྱུར་

ལན་ཅིག་མ་ཡིན་སྒྲིམ་ཅི་དགོས། ཞེས་བྱུང་སེམས་བརྟན་པ་རྟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཅན་མས་ནི་སྒོག་དང་ལོངས་སྟོང་སྒོག་སྒྲོལ་གྱི་ཆོག་ས་ཆེན་པོས་རྟེན་ཅིང་།
སྦྱོན་ཡུལ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བའི་སྤྱིང་པོ་མེད་པ་དག་ཀྱང་རབ་དུ་དགའ་བའི་ཡིད་གིས་
སེམས་ཅན་སྟག་བསྐལ་ཅན་ཅན་ལ་སྦྱོན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དུས་རྟག་དུ་གཏོང་ན། ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་ཆོག་དོན་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡངས་ཤིང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་བྱིན་པ་དེ་སྦྱེད་བྱ་
ཅན་ལ་ཅན་པ་ཀུན་དུ་ཕན་པར་བྱེད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་བསྟན་པ་གནས་པ་
དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རང་གིས་འབད་ཚོལ་གྱིས་ཆོག་ས་ཆེན་
པོས་མ་ཡིན་པར་ཆོག་ས་ཆུང་དུས་རྟེན་པ་ཤིན་དུ་སྟེ་ཅི་ཙམ་བཏང་ཡང་ཟད་པ་མེད་པར་
མ་ཟད་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འཕེལ་བར་འཕྱར་བ་དག་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སྤིང་པའི་
མཐའི་བར་དུ་གཏོང་བ་ལྟ་ཅི་སྒྲིམ་དགོས། ཞེས་པའོ། ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་གི་དོན་དུ་མི་
དོང་དུ་བདག་ཉིད་འདོར་བར་སྦྱོང་ཞེས་སྒོག་ས་བཤད་པས་ཆོས་རྟེན་སྦྲ་བ་མི་རིགས་སོ། ཞེ་
ན། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་བྱོན་པ་ནས་དེའི་བསྟན་པ་མ་རུབ་གྱི་བར་དུ་དམ་
པའི་ཆོས་ནི་ཆོག་ས་ཆུང་དུའི་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཅན་མས་ནི་ཡུལ་
དང་དུས་ཀྱི་བྱང་པར་དག་ལ་སྟོན་ནས་འདུལ་བའི་སྦྱེ་བོ་དག་གི་ཐད་དུ་གཤེགས་ནས་མི་
འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་པར་ཡང་མཛད་པའི་བྱིར། ཞེས་འགྲེལ་བཤད་
ལས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། སྒྱོར་བ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། དགོས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་
 པ་གཉིས། དང་པོ། དམ་པའི་ཆོས་རང་གི་ཉིད་ནས་སྒོ་ད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྒྱོར་བ་
 རི་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། གང་སྒྱིར་སོ་སོར་རང་རིག་བྱ་སྒྱིར་བཅོན་
 ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མ་བསྟན། བྱུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་སྒྱུལ་ཆེན་ལྟ་བུའི་རིགས་བཤད་
 དབྱགས་འབྲའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས། སྒྱེ་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཀྱུན་ནས་བྲངས་ཏེ་ཉེར་ཞི་ཞལ་གྱི་
 སྒྲོ། རྣམ་པར་དག་པ་རྒྱ་ཆེན་ལྷ་ལྟ་མོང་། ཟད་མི་ཤེས་ཀྱི་ལ་ཡང་དག་བཀོད། ཅིས་བྱང་། དེ་
 ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་དང་ཀྱུན་རྒྱུ་

པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་
མི་ཅུས་ཤིང་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོའི་དོན་དང་། ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་
ལྷན་འདས་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐལ་
ཆེན་པོའི་ཨ་ཇི་ཀ་ར་ཁའི་རྒྱ་དང་དབུགས་ཀྱིས་སྟོག་ཆགས་རྣམས་བྱངས་ཏེ་བ་བཞིན་དུ།
རིགས་པ་བཞིས་ཆོས་བཤད་དེ་དབུགས་དང་འབྲ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་འགོ་བ་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་
བཀོད་པའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་བྱངས་ཏེ་ཞལ་གྱི་སྟོ་དང་མཚུངས་པར་ཉེར་ཞི་ལ་འགོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་རྒྱུ་དང་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉེར་ཞི་ཆོས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་
གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྣམ་དག་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་
ཅིང་། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་དུ་ལྷུར་པ་དང་། ཉག་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཟང་
མི་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཆོག་རྒྱུ་ཐ་མའི་དགོངས་པའོ། །

གཉིས་པ། དེ་ཉིད་དགོས་པའི་སྟོན་རྣམས་རྒྱུ་པར་བཤད་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་
རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་སྟོམ་པ་གང་ཡིན་དེ་ནི་དོན་མེད་མིན། །དེ་ལྟར་བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་
བསྟན་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡང་དོན་མེད་མིན། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་མཐོང་འཇུག་ན་
སྟོམ་པ་དོན་མེད་འཇུག། གལ་ཏེ་མ་ཐོས་པར་ཡང་བསྟོམ་འཇུག་འཇུག་ན་བསྟན་པ་དོན་
མེད་འཇུག། ཞེས་བྱུང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཉམ་བཞག་སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་གནས་ལུགས་དོན་སྤྱིའི་སྟོན་
སྟོམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་མེད་མིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་
ཆོས་སྐྱེ་སྤྱིའི་སྟོན་བསྟན་པ་དེ་ཡང་དོན་མེད་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དོན་མེད་པ་མི་འཇུག་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་པ་ཡང་དོན་མེད་པར་མི་འཇུག་ཏེ། རིགས་པར་བཤད་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱིས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ན་འབྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
ཀྱིས་གསུངས་སོ། །དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་བཅུལ། །བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་

ཅད་གདམས་པར་འཆར། རྒྱུ་ཅ་པ་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས། ཞེས་པ་དེ་དེ་བཞིན་
ནི། །

གཉིས་པ། བཤད་བྱའི་ཆོས་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ལ། ཆོས་བཤད་ཀྱི་
དབྱེ་བ། བཤད་པ་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ། ཆོས་བཤད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་
བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། སེམས་དཔའ་མཆོག་གི་སྟོན་པ་ནི། །ཡུང་དང་ཉེ་རྒྱུ་ལ་དང་
དབང་འབྱོར་ལས། །ཁ་དང་གཟུགས་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། རྣམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་
ཡིན། ཞེས་བྱུང་། སེམས་དཔའ་མཆོག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། ཏུ་མ་ཡོད་དེ། མས་སྟོང་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡུང་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཁ་དང་ལྷའི་བརྗོད་པས་སྟོན། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་
བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པས་སིལ་སྟན་སོགས་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་
ནས་སྟོན། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་དབང་འབྱོར་བའི་སྟོན་ནས་རྣམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། སྟོང་འཇུག་ལས། ལུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་བྱ་
དང་ནི། ཤིང་དང་འོད་ཟེར་ཐམས་ཅད་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་གྱི་
འཕྲིན་ལས་དང་། གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་གདམས་ངག་འབྱུང་
ཚུལ་ལ་སྦྱར་ནའང་རུང་ངོ་། གཉིས་པ། བཤད་པ་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་བསྟན་པ་ལ། རྗོད་བྱེད་
སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་དང་། བརྗོད་བྱེད་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་དང་། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་སྤྱད་
སྤྱུང་ཆོགས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། རྗོད་བྱེད་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་བསྟན་པ་ལ། སྦྱིར་བསྟན་
པ། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ། རྗོད་བྱེད་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་སྦྱིར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། རྒྱུ་ཅ་པ་
ཐེ་ཆོམ་སྒྲོང་བ་དང་། །གཟུང་འོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡི། །སྟོན་པ་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་ཡིན་ཞེས་བྱ། །སེམས་དཔའ་མཆོག་གི་སྟོན་པ་ནི། །འཇམ་
ཞིང་ཉེ་རྒྱུ་སྐལ་ལ་མི་སྦྱོང་དང་། །གསལ་ཞིང་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་ལ་རིགས་པ་དང་། །གོ་ཞིང་མ་བྱང་
བྱིང་མེད་ཀྱན་འགོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་དང་ལྟན་ཏེ། ཐོས་པའི་སྟོན་ནས་ཤེས་རབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་

བྱེད། བསམ་པའི་སྒྲིམ་ནས་གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཆོམ་སྤྱོད་། འཆད་པ་པོ་རང་ཉིད་ལ་ཁ་ན་ཐོ་བ་མེད་
ཅིང་རྟོགས་པ་འཕེལ་བས་གཟུང་བར་འོས། གུན་བྱང་ངམ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གོ་བར་
བྱེད་པའམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་དང་པོའི་དོན་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་
དཔའ་མཆོག་གི་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོལ་བ་ལ་ཆོག་རྩུབ་པོ་མི་
འབྱེན་པས་འཇམ་པ་དང་། འབྱོར་རམ་བསྟོད་ཀྱང་རྒྱགས་པ་དང་བྲལ་བ། འཆད་པས་མི་སྟོ་
ཞིང་དུབ་པ་མེད་པ། དཔེ་མཁྱེད་མེད་ཅིང་གསལ་བ། ཟབ་རྒྱས་རིགས་པ་དང་། རིགས་གནས་
སྣ་ཆོགས་མི་སྟོས་ཞིང་རིགས་པ་དང་མི་འགལ་བ། ཆོག་དང་ཡི་གེ་གྲགས་ཆེ་བས་སྟོན་པས་
གོ་སྟོ། བྱང་རྩུབ་ལ་དམིགས་པས་ཟང་ཟིང་གི་བསམ་པ་མེད་པ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གུན་ཏུ་
འགྲོ་བས་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་གཉིས་པའི་དགོངས་པའོ། །འདིར་
བྱང་པར་དགུ་འམ་བཅུ་གསུམ་བཤད་ཀྱང་གོང་འོག་འདི་དག་ཆངས་པས་ཁྱེས་པ་ལྟར་ཆོས་
སྟོན་པའི་སྟོར་བ་སྟན་ཆོགས་ལ་སྟུར་ནས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ། སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། ཆོག་
དོན་སྟན་ཆོགས་དང་། ཡི་གེ་སྟན་ཆོགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་
པ་དང་གསུམ།

དང་པོ། ཆོག་དོན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི།
རྒྱལ་སྲས་ཆོག་ནི་མི་ཞན་པ། སྟོན་ཅིང་འཕེལ་བཤད་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། ཅི་རིགས་པ་
དང་ཟང་ཟིང་མེད་པ། རན་ཅིང་ཤ་དེ་བཞིན་ཡངས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་
ནམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་ནི་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་བྱལ་བས་མི་ཞན་པ་དང་། སྟོན་ཅིང་འཕེལ་བཤད་པ་དང་། མི་འཁྲུག་པས་འཕེལ་བར་
བཤད་པ་དང་། འདིག་རྟོན་ན་གྲགས་པའི་ངག་གིས་བཞེད་པ་དང་། སྟོ་དང་འཆམས་པར་
རི་ལྟར་རིགས་པར་བཞེད་པ་དང་། ཟང་ཟིང་གི་བསམ་པ་མེད་པར་བཞེད་པ་དང་། མང་ཉུང་
རན་པས་གདུལ་བྱ་མི་སྟོ་བར་བཞེད་པ་དང་། གཏུགས་པ་མེད་པར་ཟད་མི་ཤེས་པས་སྟོབས་
པ་ཡངས་པ་སྟེ་བརྒྱད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོགས་སྟན་སུམ་ཆོགས་

པའི་ཡོན་ཏན་བདུན་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། བརྟན་དང་ཉ་དེ་བཞིན་བཤད་པ་
 དང་། བཤམ་དང་མཐུན་ཉ་དང་བདེ་བལ་དང་། གྲགས་པལ་དང་ནི་ཅི་རིགས་ལ་དང་། རེས་
 པར་འབྲུང་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ཕྱིར། དེ་མདོར་སེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི། ཡི་གེ་སྟུན་
 ཆོགས་ཡིན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཡི་
 གེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དུ་མ་དང་ལྟན་ཏེ། གནད་ཀྱི་དོན་མདོར་བརྟན་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོག་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་
 མཐུན་པ་དང་། མཉན་པ་དང་གཟུང་བཀའ་བའི་སྒྲི་ཉམས་ང་བ་མེད་པས་བདེ་བ་དང་། བདེ་
 བ་ནི་རུང་བ་སྟེ། སྒྲི་ཉམས་ང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། གྲགས་
 ཆེ་བར་སྟོན་པས་གོ་སྒྲིབ་བ་དང་། གདུལ་བྱའི་སྒྲི་དང་འཆོམས་པར་ཅི་རིགས་པར་སྟོན་པ་
 དང་། ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་མི་སྟུག་པ་དང་། ཁོང་སྒྲིའི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་། གཉི་སྟུག་གི་
 གཉེན་པོར་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་སོགས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་བར་འབྲུང་བ་དང་མཐུན་
 པར་སྟོན་ཅིང་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་ལམ་དང་ཡང་མཐུན་པར་སྟོན་པས་འགྲུས་སྒྱུར་གི་ཡན་
 ལག་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། གསུམ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་
 དང་། ཡོན་ཏན་དུག་ཅུ་དང་ལྟན་ཚུལ་དང་། ཉེས་པ་བརྟན་དང་བྲལ་ཚུལ་གཉིས།

དང་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡན་ལག་དུག་ཅུ་དང་ལྟན་པར་བརྟན་
 པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་མཐའ་ཡས་ཏེ། ཡན་ལག་དུག་ཅུ་བསམ་མི་
 བྱས། རྒྱལ་ཆོག་ཤིན་ཏུ་རིགས་པམ་དང་། བརྟན་ཉ་དང་རྣམ་འབྱེད་ཉ་ཐེ་ཆོམ་གཅོད་ལ། ཡན་
 མང་བྱེད་དང་ལྟན་པལ་ནི། མགོ་སྟོས་རྣམ་སྟོས་གོ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་
 འདི། འཁོར་གསུམ་གྱིས་ནི་དག་པ་སྟེ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་
 ནི་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་དང་ལྟན་ཏེ། ཡན་ལག་དུག་ཅུའི་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་
 བྱས་པ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མ་བྱས་པའི་མདོ་ལས། ཞི་བའི་སྒྲི་གྲོས།
 གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ནི་རྣམ་པ་དུག་ཅུ་དང་ལྟན་པ་འབྲུང་སྟེ། གཉེན་
 པ་དང་། འཇམ་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་འཐད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གོ་

རིམ་བཞིན་རྗེ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུངས་ལས། གསུང་གཉིན་འཇམ་
ཞིང་ཡིད་འོང་ཡིད་དུ་འཐད། ཅེས་སོགས་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་། བསྟོན་སྤྱིན་
རྒྱ་མཚོར། དུག་གསུམ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བདུད་དཔུང་ཆར་གཅིད་པར་བྱེད་པའི་ཡན་
ལག་དང་བཞི་བསྟན་པས་རེ་བཞི་གསུངས། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། དག་
ཆོག་ཤིན་ཏུ་འཐད་ཅིང་རིགས་པ་དང་། མགོ་སྟོས་པས་གོ་བ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དབང་
པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཆོམ་གཅིད་པ་དང་། ལན་མང་དུ་
རྣམ་གྲངས་སྟེ་ཆོགས་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རྟེན་གང་གིས། ཡུལ་
གང་ལ། ཚུལ་ངེ་ལྟར་སྟོན་པའི་འཁོར་གསུམ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ངི་མས་
དག་ཅིང་དེས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱིན་པ་ནི་ཆོག་ཐ་མའི་དོན་ནོ། །དབུ་མ་
པའི་ལུགས་ལ་དགག་བྱའི་བྱད་པར་མ་གཏོགས་དོན་འདྲ། །

གཉིས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཉེས་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་བསྟན་པའི་
སྡོམ་ཀྱི་བྱེད་དང་གསུམ་ནི། འདི་ནི་ཉེས་པ་བརྒྱད་དག་དང་། བྲལ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ལེ་
ལོ་དང་ནི་མི་གོ་བཟ། གླུ་བས་མི་འབྱེད་ཀྱི་དང་མ་ངེས་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དག་ནི་མི་གཅིད་
དང་ལ། དེ་དང་བྲལ་བར་བརྟན་མི་བྱུ། རྟོག་བཟ་དང་ནི་སེར་སྟེ་ཉིད། འདི་དག་གཏམ་གྱི་
ཉེས་པར་འདོད། དེ་དག་མེད་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི། བཤད་པ་སྤྱི་ན་མེད་པར་འགྱུར། ཞེས་
བྱུང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཤད་པ་ཆོས་ཅན། བརྟོན་བྱ་སྟོན་ཚུལ་སྤྱི་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཆད་
པར་མི་སྟོབ་པའི་ལོ་ལོ་དང་བྲལ། བརྟོན་དང་དོན་མི་འབྱོར་བས་གདུལ་བྱས་དོན་མི་གོ་བ་དང་
བྲལ། བཤད་པའི་གླུ་བས་མི་འབྱེད་པ་དང་བྲལ། རང་གིས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་འཆད་པ་དང་
བྲལ། ཐེ་ཆོམ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་འཆད་པ་དང་བྲལ། ཐེ་ཆོམ་དང་བྲལ་བར་འཆད་ཀྱང་
བརྟན་པར་མི་བྱེད་པ་དང་བྲལ། འཆད་པར་སྟོབ་པ་དང་བྲལ། ཆོས་ལ་སེར་སྟེ་བྱེད་པ་སྟེ་གཏམ་
གྱི་ཉེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་པོ་དེ་དག་དང་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་བརྟོན་བྱ་སྟེ་སྟུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པའི་སྡོམ་ཀྱི་
གཉིས་ནི། དད་དང་དགའ་དང་སྟོབ་རྣམས་ཀྱི། རྒྱ་བྱིར་ཆོས་འདི་དག་བ་ཡིན། དོན་རྣམ་

གཉིས་ལྡན་གཟུང་སྒྲ་དང་། ཡོན་ཏན་བཞི་ཅན་ཆངས་སྟོང་སྟོན། གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་
 ཡིན་ལྡན་པ་ཤ་དང་། ལམས་གསུམ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྟོང་རྫོགས་བྱེད་དང་། རོ་བོ་ཉིད་
 དག་ངི་མས་དག་པ་ཤ་སྟེ། ཆངས་སྟོང་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི་ལྡན་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་བྱང་།
 སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་བའི་ཆོས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དག་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཐོས་པའི་དུས་སུ་དང་པ་དང་། བསམ་པའི་དུས་སུ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་དགའ་བ་དང་། སྒོམ་པའི་
 དུས་སུ་ངི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀོན་མཆོག་
 རྗེས་བྲན་ལྟར་རོ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོན་བཟང་པོ་དང་ལྡན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་
 པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ་དང་ལྡན་ཏེ། བསལ་ཞིང་འབྲེལ་ལ་མི་
 འཁྲུགས་པས་གདུལ་བྱས་གཟུང་སྒྲ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་གྱི་ཆངས་
 སྟོང་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆངས་པ་ཐུང་འདས་དང་འདི་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། འདི་
 ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ཡོན་ཏན་བཞི་ཡོད་དེ། སྤང་བའི་ས་བོན་འདྲེན་པ་ནི་གཞན་ཕྱི་རོལ་
 པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན། ལམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་
 སྟོང་བའི་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། གཉེན་པོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ངི་མ་དང་བྲལ་བས་
 ར་ཡོངས་སུ་དག་པ། སྟོ་བྱུར་གྱི་ངི་མ་དག་པར་བྱེད་པས་ན་བྱང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། གསུམ་པ། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཤད་པ་
 ལ། ལྷུ་མ་དགོངས་བཞི་དང་། དགོངས་པ་ཅན་བཞི་དང་། གཉེན་པོ་ལྷུ་མ་དགོངས་བྱེ་བྲག་ཏུ་
 བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ། ལྷུ་མ་དགོངས་བཞི་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཉིས་ནི། གཞུག་པ་ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་
 པ་ཤ་དང་། མཆོན་ཉིད་ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་པ་ཤ་དང་། གཉེན་པོ་ལྷུ་མ་པར་དགོངས་པ་ཤ་དང་།
 བསྐྱར་བ་ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་པ་ཤ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་ནི་རོ་བོ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉེས་པ་འདུལ་
 བ་དང་། བརྗོད་པ་ཟབ་པ་ཉིད་ལ་ནི། ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་པ་འདི་རྣམ་བཞི། ཞེས་བྱང་། དེ་
 ཡང་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལ་བྱངས་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་རྟོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་
 ལྟ་བུ་ནི་གཞུག་པ་ལྷུ་མ་དགོངས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་

ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་མཆན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་
དང་། ཉེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཐེག་པ་མཆོག་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་
དང་། གྲགས་པའི་ཡི་གེ་དན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོར་བསྐྱར་དགོས་པ་བསྐྱར་བ་ལྡེམ་
དགོངས་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། མཉམ་པ་
ཉིད་ཀྱི་དང་དོན་གཞན་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང་། །གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་
པ་ལ། །དགོངས་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པས་ང་དེའི་
ཆོ་སངས་རྒྱུ་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་རྣམ་མཉམ་པ་ཉིད་
ལ་དགོངས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་དང་།
སྟོན་ལམ་བཟབ་པ་ཅམ་གྱི་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྤྲད་ཅིང་སྦྱོར་པ་ལ་བསྟུགས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་གི་བསམ་
པ་ལ་དགོངས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་
བརྒྱད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལ་བརྟན་པར་དང་། །ལེ་ལོ་ཤ་རུང་
ཟད་མཆོག་འདྲིན་དང་། །དང་རྒྱལ་ལ་འདོད་ཆགས་སྦྱོད་པ་དང་། །འགྱོད་པ་དང་མ་ངེས་ལྡེམ་
པར་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་གཉེན་པོར་ཐེག་པ་མཆོག་གསུངས། །ངེས་
དེའི་བར་དུ་གཅོད་པ་ཡི། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་། གཉེན་པོ་ལྡེམ་
དགོངས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་གཟུགས་རྒྱུ་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱུ་ལ་བརྟན་
པའི་གཉེན་པོར་ང་དེའི་ཆོ་སངས་རྒྱུ་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཆོས་
ལ་བརྟན་པའི་གཉེན་པོར་སངས་རྒྱུ་གྲངས་མེད་ལ་བསྟེན་བཀྱར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་
པ་སྐྱེ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། །ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་བདེ་གཤེགས་སྒྲུ་འོད་ཀྱི་མཆན་བརྗོད་པ་ཅམ་
གྱིས་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། །དགེ་ཙམ་རུང་ཟད་རེ་མཆོག་འདྲིན་གྱི་གཉེན་པོར་
དགེ་ཙམ་དེ་ལ་སྤྲད་པ་ལྟ་བུ། །ཞིང་འདིའི་འབྱོར་བས་སྟེམས་པའི་དང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་ཞིང་

གཞན་གྱི་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུ་མ་དག་པའི་ཁིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་འདོད་ཅིང་ཆགས་
 པའི་གཉེན་པོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། འགྲོད་པའི་གཉེན་
 པོར་བྱང་ལེན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་ཡང་མཐོ་རིས་སུ་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཐེག་
 ཆེན་ལས་ལྷོག་པའི་གཉེན་པོར་མཐར་ཐུག་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མ་ངས་པ་ལྷོག་པའི་
 གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་དབྱད། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་
 དེས་ལམ་དེའི་བར་གཙོད་ཀྱི་ཉེས་པ་སྤངས་ནས་ལམ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའོ། ཞེས་
 པའོ། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་འཕྲེང་བ་ལས། འདི་དང་དགོངས་པ་དང་ལྷེ་མ་དགོངས་གཉིས་
 པ་རྣམས་སེམས་ཅམ་པ་ཁོ་ནའི་འདོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དབྱད་པར་བྱ། དགོངས་འགྲེལ་
 མཚན་ཉིད་ལྷེ་མ་དགོངས་སུ་རྣམ་བཤད་བཞིན་དུ་པཌ་ཆེན་སྤྱོད་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་པ་ནི།
 འཕགས་སེང་བྱང་ངེས་ཀྱི་བྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟར་བཞེད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབྱུ་མ་པ་སྤྱིའི་ལྷགས་མ་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབྱུ་
 མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལ་མཚན་ཉིད་ལྷེ་མ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་གང་འདྲིལ་མཁས་
 པའི་དབྱད་པར་སྤང་ངོ། མདོ་སྤྱོད་པའི་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལ་དགོངས་འགྲེལ་
 དངོས་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས། འདིའི་ལྷགས་ལ་ཡང་མཚན་
 ཉིད་ལྷེ་མ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བཙལ་དགོས།

གསུམ་པ། ཆོས་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ཆེ་བའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་བཞི་
 ནི། གང་ཞིག་ཆོག་གམ་དོན་སློ་ནས། ཆོགས་བཅད་གཉིས་འདྲིན་རབ་སྦྱར་བ། སེམས་
 ཅན་སློ་ལྡན་མཚོག་དེ་ཡིས། ཡོན་ཏན་རྣམ་བཅུ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། ཁམས་ནི་བླ་པར་རྟེན་
 པཤ་དང་། འཆི་བའི་ཆོ་ན་རབ་དགའ་མཚོག་༡ རྩི་ལྟར་འདོད་པར་སྦྱེ་བཤ་དང་། ཀྱུན་ཏུ་ཆོ་
 རབས་བྱན་པལ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་འཕྲད་པལ་དང་། དེ་ལས་ཐེག་མཚོག་ཐོས་པལ་
 དང་། མོས་པལ་སློ་དང་བཅས་པལ་དང་། སློལ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལྟར་ཐོབ་པའོ། དེ་ལྟར་སློ་
 བཟང་སྦྱེ་བ་མེད་ལྡན་བཅེ་བ་ཅན། ལྟན་པར་རབ་གྲགས་ཆོ་ག་བཟང་ཤེས་ལྡན་པ་ཡི། བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་སྦྱོ་བ་ཡིན་པ་སྟེ། བཤད་པས་སྦྱེ་བོའི་ནང་ན་ཉི་མ་བཞིན་དུ་

ལྷམ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་གང་ཞིག་གིས་གཉེན་པོ་ལྷམ་དགོངས་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཆོག་ས་
བཅད་གཉིས་པོ་འདིས་མདོའི་དོན་བཀྲལ་བ་བཞིན་དུ་ཆོག་གམ་དོན་རང་གིས་འཛིན་ཅིང་
རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་དེ་ལ་རབ་དུ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ལྷན་མཆོག་དེ་ཡིས་ནི། ཡན་
ཡོན་བཅུ་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་ཁམས་ཟད་པ་རྟོས་པ་སྟེ་རྒྱས་པ་དང་། འཆི་བའི་ཆེ་རབ་
དུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་དང་། རང་རི་ལྟར་འདོད་པར་སྦྱོར་བ་དང་། རྟག་དུ་ཆེ་རབས་བྱན་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་སམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་དང་ཕྱད་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ཆོས་ཐོས་པ་
དང་། བྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཆོས་ལ་རྟག་དུ་མོས་པ་དང་། སྒོ་གྲོས་གོང་དུ་འཁོལ་
བ་དང་། གཞུངས་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ལྷུར་དུ་འཐོབ་པ་དང་། །ཡང་ན་
ཆོག་ས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ལྷུར་དུ་ཐོབ་པའོ། །ཡན་ཡོན་བཅུ་ལས་མཐོང་ཆོས་ལ་
གཉིས་དང་། ཆེ་བྱི་མ་ལ་བརྒྱད་འཐོབ་པ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་ལྷ་ལྷན་ཡིན་ཏེ། སྒོ་
གྲོས་བཟང་བས་དོན་མི་འཁྲལ་བ་དང་། སྦྱོར་མེད་པས་ཡང་ཡང་སྟོན་པ་དང་། བརྟེན་བ་དང་
ལྷན་པས་ཟང་བེང་མི་འདོད་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་དང་ལྷན་པས་ཆོག་འདེབས་ཤིང་སྟོན་པར་
གྲགས་པར་གཞུང་འོས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་འོས་པའི་ཆོག་བཟང་པོ་ཤེས་པ་
དང་ལྷན་པས་གདུལ་བྱའི་སྒོ་དང་འཆམས་པ་བཤད་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་ནང་ན་ཉི་མ་བཞིན་དུ་
ལྷམ་མེ་བ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་འདུན་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ལས་ཡ་མཆོན་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། སྦྱོར་ལྷན་གང་གིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་བཤད་པ་དང་། ཟང་བེང་
མེད་པའི་སེམས་དང་། ཆོག་གཞུང་བར་འོས་པ་དང་། གདུལ་བ་དང་འཆམས་བར་འཆད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེན་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བཅུ་
གསུམ་པ་བཤད་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲོ་ཀ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས་སོ། །

ཆོས་གཞན་ལ་བཤད་ནས་པན་པ་སྦྱབ་པ་ལ་རང་གིས་ཆོས་བསྐྱབ་དགོས་པས།
གཉིས་པ། དེའི་རྒྱར་ཆོས་སྦྱབ་པ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་སྦྱབ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་རབ་དབྱེ།
རི་ལྟར་སྦྱབ་ཆུལ། ཆོས་སྦྱབ་པའི་རབ་དབྱེ་རྣམ་བཞག །ཆོས་སྦྱབ་པའི་ཆེ་བ་དང་བཞི། དང་

བོ་ལ། ཆོགས་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་པ་བཞི། དང་པོ། ཆོས་སྒྱུབ་པའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་ཆོགས་ལམ་
 པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒོ་ལྗན་གཉིས་ལ་ལོག་ཉིད་དང་། ཡང་དག་ཉིད་རྣམ་སྤངས་
 གསུམ་གྱིས། གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་དག་ལ། བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་ནས། ཞེས་
 བྱུང་། དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་སྒོ་ལྗན་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འདྲིན་
 གཉིས་ལ་ལོག་པ་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་
 པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་གསུམ་
 སྤོང་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་རྟོགས་ནས་དོན་ཀྱན་
 ཤེས་པར་མདོ་ལས་བསྟགས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་བཏགས་ནི་ཆོས་གང་གི་
 སྤོང་དུ་ཡང་ཀྱན་བཏགས་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་སྤོང་པ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀྱན་
 རྟོག་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱིས་སྒྲོན་པར་བྱ་བའི་གནས་མིན་པས་སྒྲོན་མེད་དང་།
 ཡོངས་གྲུབ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་གི་སྒྲོས་པའི་མཆོན་མ་དང་བུལ་བས་མཆོན་མེད་
 ཏུ་བཞག་ལ། མོས་སྒྱུད་ཀྱི་སའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་ལོག་པ་སྤངས་པ་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པས་
 ཡང་དག་པ་སྤངས་པ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ། ཆོས་སྐུ་པ་འི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྒྱུར་ལམ་པ་བསྟན་པ་འི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་
ནི། འོན་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་བཟང་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རིག་ཐོས་པས་ཆོག་པར
འཛིན་སྟོང་བ། འཛིན་ཆོག་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད། ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་
བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་རྣམས་གཞི་བཟང་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རིག་ཏེ།
གནས་ལུགས་ཀྱི་འོན་སྒྲི་ལེགས་པར་ཤར་ནས་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་མཆོག་འཛིན་མེད་པས་ཆོས་
ཀྱི་ཤེས་པར་མདོ་ལས་བསྟན་པ་འི་བྱང་སེམས་ཡིན་པ་འི་སྒྲིར། གཞི་བཟང་འདྲ་བར་ཆེད་དུ་
བརྟེན་མི་བརྟེན་ལ་བྱས་ན་འཕགས་པ་ལ་སྒྱུར་རུང་ངམ་སྟུམ། སར་བྱིན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་
འཕགས་ལམ་ལ་སྒྱུར་བ་མཐོང་ངོ་། །

གཞུང་པ། ཆོས་ལུགས་པའི་ཉེན་མི་གང་ཟག་མཐོང་ལམ་པ་བརྟན་པའི་རྩོ་ག་གཞུང་།

ནི། ས་ས་སྒྱུ་བོད་ཤེས་པ་ཡིས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཉིས་རྟོགས་ནས། །ཤེས་པ་དེ་ཡོངས་རྫོགས་
བྱའི་ཕྱིར། །མཐུན་པའི་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱབ། །དེ་ནས་དེས་ནི་ས་དང་པོར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་བདག་ཉིད། །ཀྱན་དང་མཉམ་པར་འཛིག་རྟོག་ལས། །འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མེད་
ཐོབ། །མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཟད་བྱས་ནས། །ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། །བསྒྲུལ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱུར། །ཞེས་བྱང་། །དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་
གཙུག་པོ་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། །མཐུན་པ་ཡིས་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྒྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།
ས་ས་སྒྱུ་བོད་དུས་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཤེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་
གཉིས་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་ཤེས་པ་དེ་ཡོངས་སྤྱི་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྱབ་པ་སྟོན་དུ་
སོང་ཞིང་། །རང་དུས་སྤྱི་བདག་ཉིད་ས་དང་པོ་པ་ཀྱན་དང་སྤངས་རྟོགས་མཉམ་པར་འཛིག་
རྟོག་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མེད་པ་ཐོབ་སྟེ་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པར་
མདོ་ལས་བསྟགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཆོས་ཅན། །སྒྲུལ་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་སྒྱུར་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། །མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་བར་ཆད་མེད་པའི་
ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་། །རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་དག་གིས་ཟད་པར་བྱས་ནས། །སྒྲུལ་
སྤངས་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་ཅུ་ཀྱ་གཅིག་དང་གཙུག་པོ་བྱེད་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱད་དང་བརྒྱད་སོགས་སྤང་
བའི་ཆེད་དུ་ཞུགས་ཤིང་མཐུན་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བསྟགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས། །དེའི་འོག་དུ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ས་གཉིས་
པ་ནས་ས་བཅུད་བར་དུ་བསྒྲུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། །དེས་ན་སྒྲིབ་གཉིས་
རེ་རེ་ལ་སྒྲོར་དགུ་འབྱེད་པའི་ལེགས་སོ། །

བཞི་པ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། །རྣམ་འཛོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། །ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་སྟོང་པ་ཡིས། །དེ་
བཞིན་ས་ནི་ལྷག་མ་ལ། །མཐུན་པ་ཡི་ནི་ཆོས་སྟོང་དོ། །ཞེས་བྱང་། །དངོས་བསྟན་གཙུག་པོ་དེ་
བཞིན་དུ་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཆོས་ཅན། །མཐུན་པ་ཡི་ནི་ཆོས་
སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། །རི་སྟེང་པ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་རྗེས་ཐོབ་དང་།

ནམ་པར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཉམ་བཞག་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བྱང་དུ་འབྲེལ་བར་སྦྱོང་བ་
ལ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་མདོ་ལས། དོན་ཀྱན་ཤེས་ཤིང་ཆོས་ཀྱན་ཤེས་ནས་
ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ་མཐུན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན། མཐུན་པའི་ཆོས་
ལ་སྦྱོང་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན་ལམ་ལུ་ལ་སྐྱར་བའི་ཚུལ་ཡིན་ཀྱང་ཞིབ་དཔྱད་དགོས། གོང་
ནམས་སུ་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་སྟོས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ནམས་སུ་དོ། །

གཉིས་པ། རི་ལྟར་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ། མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པ་དང་། འགལ་རྒྱུན་
འགོག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་བཞི་ལྟན་དུ་བྱས་པ་དང་། མདོ་སྟེ་ཟབ་མོའི་དགོངས་
པ་ཆོལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བསྟེན་
པ་དང་། ལེགས་སྟོན་གྲུབ་པ་དང་། བསོད་ནམ་བསགས་པ་དང་བཞི། དང་པོ། མཐུན་པའི་
ཡུལ་ན་གནས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། སྟོན་ལྟར་གང་དུ་སྐྱབ་པའི་ཡུལ། ལེགས་པར་
རྟེན་དང་གནས་བཟང་པ་དང་། ས་བཟང་བ་པ་དང་གྲོགས་བཟང་པ་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་བདེ་
བའི་ཡོ་བྱད་ལྟན་ལ། ཞེས་བྱང་། སྟོན་ལྟར་གང་དུ་ཆོས་སྐྱབ་པའི་གནས་ཆོས་ཅན། བྱང་པར་ལྟ་
དང་ལྟན་དགོས་ཏེ། བསོད་སྟོམས་སོགས་ལེགས་པར་རྟེན་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུན་
སོགས་མེད་པས་གནས་བཟང་བ་དང་། རྟན་མི་སྦྱོང་བ་སོགས་ས་བཟང་བ་དང་། ལྟ་སྦྱོང་
མཐུན་པས་གྲོགས་བཟང་བ་དང་། ཉིན་མོ་འདྲེ་འདྲི་དང་མཆན་མོ་སྐྱེ་ཆེན་མེད་པ་སོགས་
ནལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་ལྟན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་སྐྱབ་པ་ལ་མཐུན་རྒྱུན་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་།
གྲོགས་གྱི་བྱང་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་མང་དང་། བདེན་མཐོང་སྤྱོད་མཁས་བཅེ་བ་ཅན། སྦྱོ་མེད་སྐྱེས་བྱ་
དམ་པ་ནི། ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་
ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐྱབ་པ་ལ་མཐུན་རྒྱུན་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། གྲོགས་
གྱི་བྱང་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ཐོས་པ་མང་བ་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བ་
དང་། སྤྱོད་མཁས་པ་དང་། བཅེ་བ་ཅན་དང་། སྦྱོ་བ་མེད་པ་སྟེ་བྱང་པར་ལྟ་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་བྱ་

དམ་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བསྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ལེགས་པར་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་བྱུང་པར་ལྟ་དང་
ལྟ་པར་བསྟེན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། དམིགས་པ་བཟང་ཉ་དང་རྟོན་པ་བཟང་༡། ཐབས་
བཟང་བཞ་དང་ངེས་འབྱུང་ལ་དང་། སྟོར་བ་བཟང་པོ་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱི། ཡང་དག་གཏོང་བ་
ཡིན་པར་བཤད། ཅེས་བྱུང་། ལེགས་སྟོན་གྱུ་བ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སུ་རུང་བའམ་
བདག་སྦྱངས་པ་དང་བསམ་བཞུགས་དང་ལེགས་སྟོན་བཞུགས་པའམ་ཡང་དག་པར་
སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་དགོས་ངེས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་བཟང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་
དང་། རྟོན་པའམ་ཡིད་གཏོང་པའི་ཡུལ་བཟང་པོ་ཆོག་གཉིས་དང་། ཐབས་བཟང་པོ་ཞི་
ལྟག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་མ་དུས་སུ་སྟོན་པ་དང་། ངེས་འབྱུང་བཟང་པོ་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་
ཆོག་པར་མི་འདྲིན་པར་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་གོང་དུ་སྟེལ་བ་དང་། སྟོར་བ་བཟང་པོ་རྟག་
སྟོར་གྱས་སྟོར་གཉིས་དང་ལྟ་པ་དགོས་པས་དེ་ལ་འབད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། ཆོས་སྦྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་བསོད་ནམས་བསགས་པ་བསྟེན་པའི་སྟོ་ཀ་
གཅིག་ནི། དགའ་དང་ཉ་དལ་བར་སྦྱེ་བ་དང་། རྟོན་མེད་པ་ཞ་དང་ཉིང་ངེ་འདྲི་ཅན། རྣམ་
པར་འབྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི། སྟོན་ཆད་བསོད་ནམས་བྱས་པ་ཉིད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཆོས་ཅན།
སྟོན་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་དུ་གནས་ཀྱང་དགའ་བ་མང་བ་དང་། དལ་བར་
སྦྱེ་བ་སྟེ་མི་ཁོམ་པའི་ལུས་སྦྱངས་ནས་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་དང་འགྲོགས་ལུས་པ་དང་། རྟོན་མེད་
པ་དང་། ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་བྱེད་རྒྱུ་དང་ལྟ་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ། མདོ་སྟེ་ཟབ་མོའི་དགོངས་པ་ཆོལ་ཚུལ་བསྟེན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཆོས་
གྱི་དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་པ། གང་ཕྱིར་ཆོས་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཁངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་དེ་
དག་ལས། ངེས་བྱུང་ཆགས་སོགས་ཡིན་པར་དགོངས། ཆོས་གྱི་དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་
པར། གང་ཕྱིར་ཆོས་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་བསྟེན་པ་ལ། སྟོན་ལྟ་དགོངས་པ་
དེ་ཡིན་འདོད། གང་ཕྱིར་ཆགས་སོགས་དེ་ཉིད་ལ། ཚུལ་བཞུགས་འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེ་ལས་

ནམ་གྲོལ་འགྱུར་དེས་ན། ཉེ་ཡིས་དེ་དག་ལས་ངེས་འབྱུང་། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་མདོ་སྡེའི་
དགོངས་པ་ཆོལ་བ་ནི། མདོ་ལས། འདོད་ཆགས་ལས་མ་གཏོགས་པར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ངེས་
པར་འབྱུང་བར་མི་སྒྲུའོ། ཞེས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་
ནས་ཆགས་སོགས་སྤོངས་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། དགོས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་
ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའམ་ཆོས་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་དེ། ཆོགས་བཅད་དང་པོའི་དོན་དང་། ཡང་མ་རིག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་
ནི་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེ་ལས་
གྲོལ་བའི་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། དགོས་
པ་ཆོས་དབྱིངས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་མེད་པར་རྟོགས་ཆེད་ཡིན་པ་
ནི། ཆོགས་བཅད་གཉིས་པའི་དོན་དང་། ཡང་ཆགས་སོགས་ལ་ལེགས་པར་ཞུགས་ན་ཆགས་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་ལས་ཆགས་སོགས་ལས་ངེས་བར་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པ་
དང་། དགོས་པ་སྤར་བཞིན་ཡིན་པ། ཆོགས་བཅད་གསུམ་པའི་དགོངས་པའོ། ཁ་དོར་བསྐྱུས་
ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་ལྗོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན་སྟོན་བཞི་ཡོད།
བདེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་སྟོན་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། སྟོན་འཇུག་ལས།
གང་ཕྱིར་ལྷུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་ལུགས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ལས་གནད་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ། འགལ་རྒྱུན་དགག་པ་ལ། གཞན་དོན་ལ་སྟོ་བ་དགག་པ་དང་། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་སྒྲག་པ་དགག་པ་དང་། སེམས་ཅན་དོར་བ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ། ཆོས་
སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱུན་གཞན་དོན་ལ་སྟོ་བ་དགག་པའི་སྟོ་ཀ་གཉིས་ནི། སེམས་ཅན་ཆེད་
དུ་དཔྱལ་བའི་སྲིད་པར་གནས་པ་ཡི། སྐྱུག་བསྐྱལ་མི་ཟད་ཅིས་ཀྱང་རྒྱལ་སྐྱས་གཞོད་བྱེད་
མིན། ཞི་སྲིད་ཡོན་ཏན་སྟོན་གྱིས་ཐེག་པ་དམན་ཞུགས་པའི། རྣམ་རྟོག་དགེ་བ་སྣ་ཆོགས་
སྟོ་ལྟན་གཞོད་བྱེད་ཡིན། སྟོ་དང་ལྟན་པ་དཔྱལ་བར་གནས་པ་དུས་ཀུན་དུ། བྱང་ཆུབ་བྱི་

མེད་ཡངས་པའི་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་མིན། བེག་པ་གཞན་ལ་རབ་བསིལ་རྣམ་རྟོག་བདག་
 སན་པ། རབ་དུ་བདེ་བར་གནས་ཀྱང་བར་དུ་གཙོད་པར་བྱེད། ཁེས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
 འདི་གཉིས་ལ། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་
 སུ་སྤངས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་
 ཀྱི་ཆེད་དུ་དམུལ་བའི་སྲིད་པའི་སྒྲུག་བསྐལ་མི་ཟད་པ་དེ་ཅི་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྲས་ཀྱི་ཉམས་
 ལེན་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མིན་ལ། ཞི་བའི་སན་ཡོན་དང་སྲིད་པའི་སྦྱོན་བསམ་ནས་ཐེག་
 དམན་ལ་འཇུག་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་སྣ་ཆོགས་ནི་སློ་ལྡན་གྱི་
 བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ནོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྦྱོན་པར། ཆོགས་བཅད་བྱི་མ་བྱང་།
 འདིའི་སྐབས་ཀྱི་དེ་མེད་ནི་སྐྱིབ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་སྤངས་པ་སྤུན་ཆོགས་དང་། ཡངས་
 པ་ནི་རྟོགས་པ་སྤུན་ཆོགས་དང་། བདེ་བར་གནས་པ་ནི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བའོ། དབྱིག་
 འགྲེལ་ལས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གཉིས་ལ་གཅིག་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་
 ཏེ། གཉིས་ཀའི་དོན་གོ་བར་ཟད་དོ། ཞེས་གསུངས་པས། ཆོགས་བཅད་གཉིས་པས་སྦྱོན་
 པའི་རྒྱ་མཚན་གོ་སླའོ། དེ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། རྒྱ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། ཞེས་
 པ་དང་དོན་འབྲེལ། དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་རྒྱ་མཚན་
 འདི་མི་འབྲའོ།

གཉིས་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲུག་པ་དགག་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་
 བོ། རྩོད་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་དང་བོ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། ཆོས་མེད་པ་
 དག་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱི་རྩོད་གཞི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། རྣམ་གཞན་གྱི་ཆོས་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞུང་འདྲིན་རྣམ་གཞན་དུ་དམིགས་
 པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། འདིའི་ལན་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་འབྲ་
 བ་དང་། ཞེས་བྱང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རི་ལྟར་རྒྱལ་བཞིན་བྱིས་
 པའི་རི་མོ་ལ། ཁམས་དམན་མེད་ཀྱང་སྤང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་རྟོག་པ་རྣམ་
 ཀྱན་ཏུ། གཉིས་བོ་རྟོག་དུ་མེད་ཀྱང་སྤང་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་རི་མོ་བྱིས་པ་རེག་

ན་མཐོ་དམན་མེད་ཀྱང་མཐོ་དམན་དུ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་ཇུས་གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་
དེར་སྒྲུབ་བ་འབྲུང་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། རྩོད་པ་གཉིས་པ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཅིག་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་ལྷན་དག་ཅིས་བྱུང་། རྩོད་པ་གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ཐལ་བ་གཉིས་པ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི།
དེ་བཞིན་ནམ་མཁའ་འདྲར་ཤེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་རྩལ་མེད་
ཀྱང་སྒྲོ་བྱར་གྱི་རྩལ་འཁྲིགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཤེས་བར་བྱ། ཞེས་དང་།

དེའི་སྐབས་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། རི་ལྟར་ཚུ་རྟོག་པ་ལས་དྲངས་པ་
ནི། དྲངས་པ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་སྐྱེས་མིན་གྱི། རྟོན་དེ་ལ་རྩི་མ་བྲལ་བར་ཟད། དེ་བཞིན་རང་
སེམས་དག་ལ་ཚུལ་དེ་ཉིད། སེམས་ནི་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་འདོད། རྟོན་སྒྲོ་བྱར་
ཉིས་པས་མ་རུང་བྱས། ཆོས་ཉིད་སེམས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་གཞན་ནི། འོད་གསལ་མ་
ཡིན་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་དོ། ཞེས་ཚུ་རྟོག་པ་དྲངས་པའི་ཆེ་དྲངས་ཆ་སྟར་མེད་གསར་དུ་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བྱར་གྱིས་རྟོག་པ་དྲངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དྲངས་ཆ་མཛོན་དུ་
གྱུར་པ་དང་འདྲ་བར། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་ཅིས་པ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ལས་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཁོ་རང་ནི་འོད་གསལ་བར་འཛོག་པ་མིན་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་ལ་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། འོད་གསལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་
ཉིད་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའོ། རྒྱས་པར་དབྱིག་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ། སེམས་ཅན་འདོར་བ་དགག་པའི་སྒྲོ་ཀ་བཞི་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་ཅན་ལ། བྱ་གཅིག་པ་ལ་བྱ་བ་བཞིན། རྒྱུ་གི་ཁོང་ནས་བྱམས་པ་ཆེ། རྟོན་སྐྱེས་
རྟག་པན་བྱེད་པར་འདོད། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་བྱེད་ཕྱིར། རྟོན་ཆགས་སྐྱེས་ལྟར་
མི་འགྱུར། འདི་ཡི་ཞེས་སྐྱེས་ཀུན་ཏུ། སེམས་ཅན་ཀུན་དང་འགལ་བར་འགྱུར། རི་ལྟར་
ཐུག་རྟོན་རང་གི་བྱ་མཆོག་བྱམས། རང་གི་བྱ་དེ་ཉི་བར་འབྱུང་ནས་འདུག རྟོན་འདྲ་བ་ལ་

ཁོང་ཁྱོད་འགལ་བ་ལྟར། བརྟེན་བཅས་ལུས་ཅན་བྱ་ལའང་དེ་དང་འདྲ། གང་གི་ཕྱིར་བྱམས་པ་
དེ་གི་ཁོང་ཁྱོད་འགལ། གང་གི་ཕྱིར་ཞི་བ་དེ་གི་ཕྱིར་གཞིན་སེམས་འགལ། གང་གི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་
དེ་གི་ཕྱིར་སྦྱ་སེམས་འགལ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་བྱེད་དེ་གི་ཕྱིར་འཇིགས་བྱེད་འགལ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་ཏུ་པན་པའི་
བརྟེན་འགྲུས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་གཅིག་པ་ལ་པ་མས་པན་སེམས་བྱ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དག་
ལ་རྟེན་གྱི་ཁོང་ནས་ཏེ་རྟེན་བཅུགས་ནས་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྟན་པ་དེ་ལྟར་དུས་རྟག་
ཏུ་པན་པར་བྱེད་པར་འདོད། ཅེས་པའོ། དེ་ལ་ཆགས་པ་སྦྱེས་པས་ལྷུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།
བྱམས་པའི་དབང་གིས་ཞེ་སྤང་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཞེ་སྤང་ནི་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་དང་འགལ་བར་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། ཆགས་པ་སྦྱེས་པས་མི་ལྷུང་བ་དང་། ཞེ་སྤང་གི་བྱ་བ་མེད་པའི་དཔེ་ནི། དབྱིག་འགྲེལ་
ལས། ཐུག་རྟེན་དཔེར་བརྟེན་པ་ནི། དེ་འདོད་ཆགས་མང་བའི་ཕྱིར་བྱ་ལ་བྱམས་པ་ཡང་གིན་
ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྟེན་བ་དང་བཅས་པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
ཁོང་ཁྱོད་པ་འགལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁོང་ཁྱོད་པ་སྤངས། གཞིན་
པ་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞིན་སེམས་སྤངས། གཞིན་དོན་འབའ་ཞིག་དགོངས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་གཡོ་སྦྱ་སྤངས། བདེ་བས་ཆོམ་པ་འབའ་ཞིག་སྦྱབ་པས་གཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ཆོས་སྦྱབ་པའི་རབ་དབྱེ་རྣམ་བཞག་དག་བརྟན་པའི་རྒྱ་ཀ་ལྟ་ནི། སྦྱོར་
བཟང་པོ་ལ་ནད་པ་བཞིན། འཁོར་བ་ལ་ནི་འཇུག་པར་བྱེད། རྟན་པ་ལ་ནི་སྦྱོར་པ་བཞིན།
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྦྱབ་པར་བྱེད། བྲན་མ་གྲུབ་པ་རི་བཞིན་དུ། བདག་ཉིད་ལ་ནི་སྦྱབ་
པར་བྱེད། རྩོད་ལ་ཆོང་པ་རི་བཞིན་དུ། འདོད་པ་དག་ལ་སྦྱབ་པར་བྱེད། ཁོས་ལ་བཙོ་
ལག་མཁན་བཞིན་དུ། ལས་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱབ་པར་བྱེད། བྱ་གཞིན་པ་ལ་ཡ་བཞིན་དུ། སེམས་
ཅན་མི་འཆོ་སྦྱབ་པར་བྱེད། མེ་དོན་གཉེར་ལ་གཙུབ་ཤིང་ལྟར། རྟག་པར་རབ་ཏུ་སྦྱབ་པར་
བྱེད། ཡིད་བརྟན་བཞིན་དུ་ལྟག་པའི་སེམས། མ་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱབ་པར་བྱེད། སྦྱོར་མ་མཁན་

ལྷ་མེས་བྱ་ལ། ཞེས་རབ་གྱི་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད། རྟེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡི། རི་ལྷ་མེས་གོང་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད། ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷ་མེས་ཅི་ལྷ་མེས་གོང་དུ་ཆོས་སྐྱབ་པར་བཤད་པ་ལྷ་མེས་འདོད་པ་ནི། དཔེ་དགུས་འཆད་པར་བྱ་སྟེ། ཉན་པས་སྐྱབ་པ་མཁས་པའི་གཏུར་སྟེག་དང་ལེན་བྱེད་པ་ལྷ་མེས་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པ། སེམས་ཅན་གྱི་ལོག་སྐྱབ་བཟོད་པ། ལས་མ་གྲུབ་པའི་བྲན་བཞིན་དུ་སེམས་ངན་པ་གཉིས་པོས་ཆར་གཙོད་པ། སྐྱབ་པས་འདོད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་སྟེ་ལ་བ། ལྷ་མེས་ཀྱིས་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་ལྷ་མེས་འཆལ་གྱི་དྲི་མ་སྤྱོད་པ། བཟོད་པས་ལོག་སྐྱབ་བཟོད་ཅིང་མི་འཆོ་བ་སྐྱབ་པ། བཙོན་འགྲུས་གྱིས་སྐྱབ་སོགས་དུག་གི་སྐྱབ་པ་རྒྱན་བཞིང་བ། བསམ་གཏུན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་ཡིད་བརྟན་ས་རྒྱལ་པོའི་དཀོར་ལ་སྟེད་པ་མེད་ཀྱང་ཆུང་མི་བཟོད་པ་ལྷ་མེས་ལྷག་པའི་སེམས་གྱི་བསྐྱབ་པ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས། རྟོགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད། ཞེས་རབ་གྱིས་སྐྱབ་པ་མཁས་རང་གི་སྐྱལ་པ་ལ་མི་ཞེན་པ་ལྷ་མེས་བྱ་མཁས་ཅད་ཞེ་ན་མེད་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་པ་རྣམས་དཔེ་སོ་སོ་དང་བཅས་པའོ། སྐྱབ་སོགས་དུག་པོ་དེ་དག་ཆོས་བཞི་རེ་དང་ལྷན་ན་པར་བྱེད་དང་། དམ་པ་དུག་ལྷན་ཡང་ཡིན་འོ། ཆོས་བཞི་ནི་འཆད་འགྱུར་ལྷར། སྐྱབ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། ཞེས་སོགས་སོ། །

བཞི་པ། ཆོས་སྐྱབ་གྱི་ཆེ་བ་བརྟོན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། དེ་ལྷ་མེས་ཉག་ཏུ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་ཆེན་ལྷན། གཉིས་ཡོངས་སྐྱབ་པར་བྱ་ལ་རབ་བཙོན་དེ། རིམ་གྱིས་དྲི་མེད་མི་རྟོག་སྒྲིམ་མཆོག་གིས། སྐྱབ་པ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་མེས་ཉག་ཏུ་འགྲོ། ཞེས་བྱང་། དེ་ལྷ་མེས་ཉག་ཏུ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷ་མེས་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པའི་སྒྲིམ་གྱིས་དྲི་མེད་པར་བྱེད་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྐྱབ་པ་མཐར་ཐུག་སྤྱོད་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་རམ་པོ་བྱང་མཐོན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གཉིས་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པར་དུས་ཉག་ཏུ་བཙོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟོན་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བརྒྱ་བཞི་པ་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་གཉིས་ཕྱ་ཆ་དགུ་ཡོད་པ་རྣམས་རྟོགས་སོ། རྟེན་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གདམས་ངག་དང་རྟེན་བསྟན་ཉན་དགོས་པས།

གསུམ་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་གདམས་དག་དང་། རྗེས་བསྟན་ལ། གདམས་དག་ཉན་པའི་རྟེན་དང་དེས་ཆིག་དོན་རྟེན་ཚུལ། གདམས་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གོ་རིམ། གདམས་དག་གི་ཆེ་བ། གདམས་དག་གི་ངོ་བོ། གདམས་དག་གི་འབྲས་བྱ་དང་ལྷ། དང་བོ། གདམས་དག་ཉན་པའི་རྟེན་དང་དེས་གདམས་དག་གི་ཆིག་དོན་རྟེན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གསུམ་ནི། བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་དེས་འབྱུང་ཞིང་། མོས་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་བྱེད་པ། རྗེས་སྐྱེ་ལྷ་ཡིས་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། དགེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་རྗེས་ཀྱི་དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཆོགས་བསགས་པའི། རྒྱལ་སྤྱི་བཟོད་ནས་དག་པ་བོ། ལེགས་པར་ཤེས་ཤིང་སེམས་དགེ་བ། བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་རབ་དུ་སྦྱོར། དེ་ཆོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་གནས་དང་། ལེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། གདམས་དག་རྒྱ་ཆེན་རྟེན་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་དད་པས་འཆད་པ་དང་ཉན་པའི་སྟོན་ནས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ། རྗེས་སྐྱེ་ལྷ་ཡིས་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་རང་གཞན་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་དག་པར་རྗེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་གིས་ས་དང་པོར་དེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆིག་དོན་རྟེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་ཤིང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་ལྷ་སོགས་ལས་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་སེམས་དགེ་བའང་བདེ་བ་དོན་སྦྱིའི་སྟོན་ནས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། གྲངས་མེད་གཅིག་གི་ཆོགས་རྗེས་པ་ན་འཕགས་པ་དགེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོན་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་སྟོན་པ་གཟོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལྷ་བ་བྱང་པོར་འཛིན་པའི་བྱིར། དོན་དའི་སྟོན་ནས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། དའི་རྒྱར་གདམས་དག་ནོད་དགོས་པས་ན། དེ་བཞིན་དུ་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལེ་ཤེས་ཀྱི་གདམས་དག་ནོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྒྱུན་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་ལྷག་ཡངས་པ་འཕེལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གདམས་དག་རྒྱ་ཆེན་རྟེན་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། གདམས་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ། ཆོགས་ལམ། སྒྱུར་ལམ། མཐོང་ལམ།
སྒྲིམ་ལམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་ཚུལ་དང་ལྷ། དང་པོ། ཆོགས་
ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ལ། སེམས་དྲག་གིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་ཚུལ་
དང་། དེ་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། སེམས་མཉམ་པར་འཛོག་ཚུལ། དེ་དག་གི་འབྲས་བྱ་དང་
བཞི།

དང་པོ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སེམས་དྲག་གིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་
འཛིན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུང་ནི། དེ་ནས་དང་པོར་སྒྲིམ་བཙུན་དེ། །མདོ་ཡི་སྡེ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས། །མི་གཉིས་དོན་ནི་རྣམ་འབྱེད་པ། །མདོ་སོགས་མིང་ལ་སེམས་འཛོག་
གོ། །དེ་ནས་དེ་ནི་རིམ་བཞིན་དུ། །ཆོག་རབ་དབྱེ་ལ་དབྱེད་བྱེད་ཅིང་། །སོ་སོའི་ནད་ལ་ཚུལ་
བཞིན་དུ། །དེ་ཡི་དོན་ཡང་རྣམ་པར་དབྱེད་ཀྱི། །དོན་དེ་དག་ནི་ངེས་བབ་ནས། །ཆོས་ལ་ཀུན་
ནས་སྒྲིམས་པར་བྱེད། །དེ་ཡི་དོན་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །དེ་ནས་དེ་ནི་སྒྲོན་པར་བྱེད་ཀྱི། །ཅེས་
བྱུང་། སྒྲིམ་བཙུན་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། དང་པོར་རྩ་བའི་སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་སེམས་འཛིན་
པ་ཡིན་ཏེ། མི་གཉིས་པ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་དོན་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་མདོ་སོགས་
ཀྱི་མིང་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འབྲུག་དང་ཉི་མེད། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ། གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་
རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་འཛོག་པ་ནི་རྩ་བའི་སེམས་ཀྱིས་མིང་གི་སྒྲོ་
ནས་འཛིན་པ་དང་། དེ་ནས་རྗེས་སུ་དབྱེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་དེ་
ནི་རིམ་བཞིན་དུ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་བསྟན་བཙུན་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་གི་གངས་དང་ལེའུ་སོགས་
རབ་ཏུ་དབྱེ་ཞིང་དཀྱོལ་བ་ལ་དབྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་ཉེ་སེམས་དེ་བཞིན་བཞག་པའི་སྟེང་
ནས་ཡི་གེ་རེ་རེ་པ་སོགས་ཀྱིས་དོན་མི་སྟོན་པ་དང་ཡི་གེ་ཆོགས་པས་དོན་སྟོན་ཚུལ་སོགས་
རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་སྒྲོན་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་སོགས་ཀྱི་དོན་
ཀྱི་སྡེ་ཆན་རེ་རེ་ལ་བགང་བ་དང་། གཞལ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཉེ་བར་རྟོག་པ་བཞིའི་སྒྲོ་
ནས་ཞིབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་དང་། བགང་བའི་སེམས་སོགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། ཆོག་དོན་
སོ་སོར་བགང་ཉེ་རིགས་པར་སེམས་པ་དང་། སྒྲོ་སྒྱུར་གྱི་མཐའ་བཀག་སྟེ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ་

དང་། དཔུང་པའི་དོན་ཚད་མའི་སྒྲིམ་ཅེས་པ་རྟེན་པ་དང་། ཅེས་པའི་དོན་བརྟན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བལྟ་བ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སེམས་དེ་བཞིའི་ངོ་བོར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།
དེ་ནས་ཅེས་པར་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དང་རྣམ་
པར་དཔྱད་པའི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ངི་ལྟར་དཔྱད་པའི་དོན་དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་ཅེས་པར་
ཏེ་གཞན་དུ་མི་ལྟོག་པར་བརྒྱུད་ནས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་
སེམས་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དཔུང་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཀྱང་བསྒྲིམས་ཏེ་འཛིན་པ་
དང་། དེ་ནས་སྒྲིམ་པའི་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔུང་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་ཐོབ་ཆེད་དུ་
སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་སེམས་དང་པོ་ཐོས་བྱུང་དང་། གཉིས་པ་ཐོས་བསམ་
ཅི་རིགས་དང་། གསུམ་པ་བསམ་པ་དང་བསམ་བྱུང་། བཞི་པ་དཔུང་སྒྲིམ། ལྷ་པ་འཛོག་སྒྲིམ།
དྲུག་པ་ནི་དེ་དག་རེ་རེ་མཚུག་གི་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱས་པར་བརྒྱུད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་བརྒྱུད་སྟོང་པ་དང་སྒྱུར་ནས་འགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་བཤད་པ་ལས་ཤེས་
པར་བྱ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་དང་པོ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་། བསྒྲིམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་རོལ་
ཏེ་རབ་གྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡིད་དང་
མཐུན་པའི་གནས་སུ་སྦྱོར་ལམ་བག་ཡོད་ལ་གནས་ཤིང་། སྐབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་སྡོན་
དུ་བཏང་སྟེ། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་དང་ལེའུའི་གྲངས་དང་། དོན་ཚན་གྱི་ས་
བཅད་ཅེས་པར་བྱས། ཆོག་རྣམས་སྟོ་ལ་འཛིན་པ་དང་། འདོན་ཅིང་སྟོག་པའི་སྒྲིམ་ཐོས་
བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་སྐབས་སུ་བབ་ལ་འཇུག་ཅིང་། རེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྒྲིམ་ཐེད་བྱང་ཚུབ་ཏུ་
མཚམས་སྒྱུར་ན། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཚུག་གསུམ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་གནད་ཆ་ཆང་བ་
ཡིན་ལ། ཐུན་གཅིག་གིས་ཆོག་གཅིག་ལ་བྱབ་པར་བྱས་ན། དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་གསུངས་པས། སྟོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་མན་ངག་བྱམས་མགོན་ཉིད་ཀྱིས་
ངི་ལྟར་གསུངས་པ་འདི་དག་གི་དོན་གོ་བ་གལ་ཆེའོ། །དེ་དག་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྟོབ་
གཉེར་ཚུལ་བཞིན་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན།

གཉིས་པ། དེ་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་བྱུག་ནི། ཡིད་ཀྱི་
བརྗོད་པས་རྒྱུ་ཆགས་སུ། བཅའ་བྱ་སོ་སོར་བཞག་པར་བྱ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྗོད་མེད་
པར། རྒྱུ་ཆགས་ཀྱང་དབྱེད་པར་བྱ། ཆོས་ཀྱི་མིང་ནི་བསྟོན་པའང་འདི། ཞི་གནས་
ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ལྷག་མཐོང་ལམ་ནི་དེའི་དོན་རྣམས། རྣམ་པར་དབྱེད་པར་ཤེས་པར་
བྱ། རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་ནི་དེ། བསྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ལྷག་པའི་སེམས་
ནི་རབ་བཟུང་པ་སྟེ། རྒྱུ་པ་ཡང་ནི་ཞི་བར་པ་བྱ། དེ་ནས་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི། མཉམ་
པར་ལྷུང་ན་བཏང་སྟོན་པ་ཞུགས། དེ་ལ་རྒྱུ་ཏུ་བྱ་བ་དང་། ལྷག་པར་བྱ་སྟེ་སྤྱར་བར་
བྱ། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་རྒྱུ་དབྱེད་དང་བཅས་པའི་ཡིད་བྱེད། རྒྱུ་མེད་དབྱེད་བཅས་ཀྱི་
ཡིད་བྱེད། རྒྱུ་མེད་དབྱེད་མེད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད། ཞི་གནས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད། ལྷག་མཐོང་གི་ཡིད་
བྱེད། ཞི་ལྷག་རྒྱུ་འབྲེལ་གྱི་ཡིད་བྱེད། རབ་ཏུ་འདྲིན་པའི་རྒྱུ་མཆན། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་མཆན།
བཏང་སྟོན་ཀྱི་རྒྱུ་མཆན། རྒྱུ་སྤྱར་གྱི་ཡིད་བྱེད། ལྷག་སྤྱར་གྱི་ཡིད་བྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་
ལས། ཡིད་ཀྱི་དབྱེད་པའམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྒྱུ་དབྱེད་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཆགས་སུ་རགས་
པ་དང་ཞི་བར་བཅའ་བས་བྱ་བ་དེ་དང་པོ་དང་། དབྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་སོ་སོར་བཞག་པར་བྱ་
དེ་གཉིས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྒྱུ་དབྱེད་ཀྱི་བརྗོད་པ་མེད་པར་རྒྱུ་ཆགས་པ་བསམ་གཏན་
གཉིས་ལ་བཞག་པར་དབྱེད་པར་བྱ་བ་གསུམ་པ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སེམས་བསྟོན་ནས་
འདྲིན་པའམ་འདྲིན་སྟེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་བཞི་པ། སྟོན་པ་དེའི་དོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
རྣམ་པར་དབྱེད་པའམ་དབྱེད་སྟེ་བྱེད་པ་དེ་ལྔ་པ། དབྱེད་འདྲིན་རྒྱུ་འབྲེལ་ལམ་ཞི་ལྷག་
རྒྱུ་འབྲེལ་དང་ཞི་ལྷག་སྟོན་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་དྲུག་པ། དང་ལེན་བར་འཁྱར་པའི་ཡིད་བྱེད་
ཀྱིས་ལྷག་པའི་སེམས་གཟེངས་བསྟོན་དེ་རབ་ཏུ་འདྲིན་པ་དེ་བདུན་པ། སྟོན་བར་འཁྱར་བའི་
ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱུ་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དེ་བརྒྱུད་པ། དེ་ནས་བྱིང་རྒྱུ་མེད་
པར་དམིགས་པ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཁྱར་ན་བཏང་སྟོན་སུ་འདྲིན་པ་དེ་དགུ་པ། བཅོམ་
འབྱུང་དག་པོ་རྒྱུ་ཏུ་ཡུན་རིང་བར་བྱ་བ་དེ་བཅུ་པ། བཅོམ་འབྱུང་གི་ཤུགས་རྒྱུ་མི་འཆད་
པར་འབྱུང་གིང་གསུང་པར་བྱ་བ་དེ་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་སྤྱོད་ཚུལ་

དང་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་པས་སེམས་གནས་དང་སྒྲུབ་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ། སེམས་མཉམ་པར་འདྲིལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་བཞི་དང་ཆིག་རྒྱུ་གསུམ་ནི། དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་པ་ནས། དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་པར་གཡེང་མི་བྱ། དེ་ལ་སྒྲུབ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱ། སྒྲིམ་ཀ་འོང་ནས་འོང་དུ་ཡང་། སེམས་ནི་ནང་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ། དེ་ནས་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཉིང་ངེ་འདྲིལ་ལ་སེམས་འདུལ་པའོ། རྒྱུ་གཡེང་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མི་དགའ་ཞི་བར་བྱ། བརྒྱབ་སེམས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས། ལངས་པ་དེ་བཞིན་ཞི་བར་བྱ། དེ་ནས་སྒྲིམ་བཅོམ་ཅན་གྱིས་ནི། སེམས་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་བཅས། རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་འཐོབ། དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། དེ་ནས་དེ་ཡིས་ལྷན་དང་སེམས། ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ན། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཤེས་པ་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་མཉམ་པར་འདྲིལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་གནས་དང་པོ་སེམས་མཉམ་པར་འདྲིལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་ལ་སྒྲིམ་གཅིག་ཏུ་སེམས་གཏད་ནས་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་གནས་གཉིས་པ་ནི་རྒྱུ་དུ་འདྲིལ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་པ་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་པར་མི་གཡེང་བར་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སེམས་སྒྲུབ་ཏེ་འདྲིལ་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུ་གཡེང་བྱུང་ན་སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་ཡང་སེམས་སྒྲུབ་ཏེ་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཉེ་བར་འདྲིལ་པ་ནི། འོང་ནས་འོང་དུ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བསྐྱབ་བའམ་གྱིས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་དུལ་བར་བྱེད་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཆེ་ཉིང་ངེ་འདྲིལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་ཐྱོང་སྟོབས་གྱིས་ཉིང་ངེ་འདྲིལ་ལ་སེམས་འདུལ་བའི་ཕྱིར། དུག་པ་སེམས་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུ་གཡེང་གི་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་སྒྲིམ་ཀ་ཐྱོང་སྟོབས་གྱིས་རྒྱུ་གཡེང་ལ་མི་དགའ་ཞིང་དེ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི། བརྒྱབ་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་ལངས་པ་ན་དེ་དག་གི་སྒྲིམ་ཀ་མཐོང་ནས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱབ་པ་སེམས་སྒྲིམ་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་པར་བྱེད་པ་ནི། སྒྲིམ་བཅོམ་རྒྱུ་སེམས་ལ་འབད་ཚུལ་གྱིས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲིམ་ཀ་ཉིང་ངེ་འདྲིལ་རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་སེམས་རྒྱུ་པར་འདྲིལ་པར་བྱེད་པ་ནི།

ཉིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པ་ལས་འབད་ཚོལ་གྱིས་འདུ་མི་བྱེད་པར་སེམས་གནས་པ་ཐོབ་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པའོ། དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིམ་པ་པོ་དེ་ཡིས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་ན་ལུས་བདེ་ཞིང་
 ཡང་བའི་ལུས་ཤིན་ཐུངས་དང་། སེམས་གསལ་ཞིང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐུར་ཏུ་འཇུག་པའི་
 སེམས་ཤིན་ཏུ་ཐུངས་པ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཁྱད་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་ན་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་
 རྣམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱའོ། སྦྱིར་ན་སེམས་གནས་དགུ་འདོད་སེམས་དང་།
 ཞི་གནས་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཁམས་གོང་མའི་སེམས་ཐོབ། ཤིན་ཐུངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་
 པའི་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ། ཞི་གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སེམས་གནས་དགུའི་ཉིང་ངེ་
 འཛིན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྒྲིམ་བྱུང་མེད་ལ། སྒྲིམ་བྱུང་ཐོབ་པ་ལ་གོང་
 མའི་སེམས་ཐོབ་དགོས་སོ། །

བཞི་པ། དེ་དག་གི་འབྲས་བྱུང་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ཚུལ། ཞི་ལྷག་གི་
 ཡོན་ཏན་ལ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ནི། དེ་དག་བསྒྲིམ་པའི་འབྲས་བྱུང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
 གཞི་ཐོབ་ཚུལ་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིམ་ཀྱི་བྱེད་དང་བཞི་ནི། དེ་ཡིས་དེ་ནི་འཕེལ་བྱས་ནས། འཕེལ་བ་
 རིང་དུ་འགོ་བ་ཡིས། དངོས་གཞིའི་གནས་པ་དེ་འཐོབ་པོ། མངོན་ཤེས་དོན་དུ་གཉེར་བས་
 དེ། ཐུངས་ནས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་ཁམས་གཏན་ལས་འཐོབ་མངོན་པར་ཤེས། མངོན་
 པར་བསྐྱབས་པའི་སྒྲིམ་ནས་དེ། སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ། མཆོད་པའི་ཕྱིར་དང་མཉམ་
 པའི་ཕྱིར། འཛིག་ཉེན་ཁམས་ནི་རྣམས་སུ་འགོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་དཔག་མེད་ལ། བསྐྱུས་
 དཔག་མེད་པར་བསྐྱེན་བཀུར་བྱས། དེ་ལ་རྟེན་བཀུར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ནི་ལས་རུང་
 མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ནས་སེམས་གནས་དགུ་མཐར་ཕྱིན་ནས་ལས་དང་པོ་བའི་
 ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཡིས་མཆན་ཉིད་སོ་སོ་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་
 མོས་པ་ཡིད་བྱེད་དེ་ནི་འཕེལ་བར་བྱས་ནས་རབ་དབེན་ཡིད་བྱེད་དང་དགའ་སྦྱད་ཡིད་
 བྱེད་དང་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་དང་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བར་དུ་ཤིན་ཐུངས་རབ་ཏུ་འཕེལ་བ་
 རྣམ་འདོད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་རིང་དུ་འགོ་བ་ཡི་སྒྲིམ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་
 གནས་པ་དེ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་

གཞི་དེ་སྦྱངས་ནས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་དངོས་གཞིའི་བསམ་གཏན་དེ་
ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་མངོན་པར་སྦྱབ་ཅིང་། དེའི་སྒྲིམ་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ལ་མཆོད་པ་སྤུལ་བ་དང་ཆོས་ཉན་པའི་ཕྱིར་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་འགོ་བ་
དང་། ཚུལ་དེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བསྐྱལ་བར་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་མཆོད་པ་
བྱེད་བརྟེན་བཀྱར་བྱེད་དང་བྱེད་འཇུག་ཡིན་པས་སེམས་ལས་རུང་གི་མཆོག་གམ་མཐར་
ཐུག་ཏུ་འཇུག་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ཉེར་བསྟོགས་སེམས་རྟེན་བྱས་པའི་མངོན་ཤེས་ཡོད་
པ་རྟེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བྱད་ཆོས་སླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པར་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་
གིས་གསུངས་པའང་ཡོད། སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་
རྒྱན་ཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས་པའང་ཡོད། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པར་མངོན།

གཉིས་པ། ཞི་ལྷག་གི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ཐོབ་ཚུལ་སོགས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་བཞི་ནི། དེས་
ན་དེ་དག་སྟོན་རྒྱལ་ཏུ། རམ་ཡོན་ལྷ་ནི་འཐོབ་འཇུག་ཏེ། དེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་
སྟོན། སླ་ན་མེད་པ་ཉིད་འཇུག་འདིའི། ལུས་ལ་གནས་ངན་ལེན་པ་ཀུན། སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་
ལ་ཟད་འཇུག། ལུས་ཀྱི་དང་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཡང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་གང་བར་འཇུག་ཀྱང་།
ཆོས་རྣམས་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་དུ། ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མེད་རྟོགས་འཇུག་ཀྱང་། ཡང་དག་པ་ཡི་
རྒྱ་མཚན་ནི། མ་བརྟགས་པ་དག་རབ་ཏུ་མཐོང་ལ། དེ་བཞིན་ཆོས་སྐྱེ་རབ་རྟོགས་དང་། རྣམ་
པར་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་དང་ལུན་པ་རྣམ་ཀུན་ཏུ། རྟག་ཏུ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པར་
བྱེད་ལ། ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་པན་ཡོན་ཐོབ་ཚུལ་ནི། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་
ས་འཐོབ་པའི་སྟོན་སླ་ན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་རུང་གི་བྱང་སེམས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ས་དེ་
དག་གི་ལྷ་རྒྱལ་ཏུ་པན་ཡོན་ལྷ་རྟག་ཏུ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་རེ་འདྲིན་གྱི་མཐུས་
ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཟད་ནས་གཟུགས་སྐྱེའི་རྒྱ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་
བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཟད་ནས་ཆོས་སྐྱེའི་རྒྱ་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་
ཀྱི་བདེ་བས་གང་བར་འཇུག་པ་དང་། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ཆད་པ་མེད་
པར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འཇུག་བརྟེན་ཞི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྒྱ་

མཚན་ནི་མ་བརྟག་པར་ཡང་ལུས་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་ས་བཅུ་པ་ལ་ཆོས་སྐྱའི་རྒྱ་རབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྒྲིབ་པ་ས་རྣམ་
པར་དག་པར་འཇུག་པ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་གི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་ཞིང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་
ཀྱན་ལ་ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། གདམས་དག་གི་དོན་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་
བཤད་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ། གདམས་དོན་སྦྱོར་
ལམ་རྟོག་སོགས་བཞི་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་བྱེད་དང་ལྟ་
དེ་ནས་དེ་འདྲར་འཇུག་པ་ཡི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཉམ་བཞག་པས། ཡིད་ཀྱི་བརྟོན་པ་
མ་གཏོགས་པར། དོན་ཀྱན་རབ་ཏུ་མི་མཐོང་ངོ་། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། བཙུན་
འགྲུས་བརྟན་པ་ཀྱན་ཏུ་ཚོམ། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་འཕེལ་ནས་ནི། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་གནས་པར་
འཇུག། དེ་ནས་དོན་དུ་སྤང་བ་ཀྱན། སེམས་སུ་རབ་ཏུ་སྤང་བར་འཇུག། དེ་ཆོ་དེ་ཡི་གཟུང་
བ་ཡི། རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤངས་འཇུག། དེ་ནས་དེ་ལ་འཛིན་པ་ཡི། རྣམ་པར་གཡེང་
བ་འབའ་ཞིག་ལུས། དེ་ཆོ་བར་ཆད་མེད་པ་ཡི། ཁྱིང་ངེ་འཛིན་ལ་ལྷུར་དུ་རེག། འདི་ལྟར་
དེ་ཡི་མཐུག་ཐོགས་སུ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤོང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོགས་
ལམ་རྟོགས་པ་དེ་ནས་པན་ཡོན་ལྟ་གོང་དུ་རི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་འདྲར་འཇུག་པ་ཡི་རྟོག་ལ་
གནས་པའི་བྱང་སེམས་མཉམ་བཞག་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་པ་དེ་ཆོས་ཙན། རི་ལྟར་
གནས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་
སྤང་བ་ཁོ་ནར་ཟད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་བརྟོན་པ་ཙམ་ལས་མ་གཏོགས་པར་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཀྱན་རབ་
ཏུ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་ཅེ་མོ་བ་དེ་ཆོས་ཙན། བཙུན་འགྲུས་བརྟན་པོ་དུས་ཀྱན་ཏུ་
ཚོམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་
རྟོག་དུ་ཐོབ་པ་དེ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཞེས་པ་ནི་གཟུང་
བ་བྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ལུ་བོ་ཆ་སྒོ་ཙན་གྱི་མདོ་ལས།
སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ལ་ངས་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པའི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་སོ། ཞེས་

དབྱིག་འགྲེལ་དུ་བྲངས་སོ། །བཟོད་པ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
ཅམ་ཡིན་པ་ལ་སེམས་གནས་པའམ་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅེ་མོར་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་འཕེལ་ནས་
དོན་དུ་སྣང་བ་ཀྱན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུའམ་སེམས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྣང་
བའི་ཕྱིར། བཟོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤངས་པའི་བྱད་པར་ནི། རྟོད་ཅེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུང་བའི་
རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྟེ་ཀྱན་ཉོན་གཟུང་རྟོག་དང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཉམས་སྦྱང་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སྤངས་སྟེ། འདྲིན་པའི་རྣམ་གཡེང་ཅམ་ལྷག་མར་ལུས་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་རྫོགས་
པ་དེའི་ཆོ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འདྲིན་ལ་ལྷུང་དུ་རེག་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལྷ་བྱར་སྣང་
བའི་གཟུང་བའི་གཡེང་བ་སྤངས་པ་དེ་ཡི་མཚུག་ཐོགས་སུ་རྫས་སུ་འདྲིན་པའི་དང་བཏགས་
པར་འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །སྣང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་
འདྲིན་སོགས་ཉིང་དེ་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་སོ་བྱུག་དང་། རྟོད་སོགས་བཞིའི་དམིགས་རྣམ་དང་།
རྟོད་སོགས་བཞིའི་འཕོ་ཚུལ་སོགས་དེ་ལས་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་པ་ནས། སྤང་སོགས་རྟོན་ལས་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དགུ་དང་། རྟོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་པ་ནས། སྦྱིན་
བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཆོགས་བཅད་གསུམ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ། དོན་བསྐྱུས་ན། འདི་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ནི། །རྟོ་བར་འགྱུར་སོགས་ཡིན་
ཞེས་བྱ། །ཞེས་པས་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གདམས་དོན་ཡིད་ལ་
བྱེད་ཚུལ་ལ། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར། མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱད་པར། ཡེ་
ཤེས་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར། དམིགས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར། ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པའི་བྱད་པར། མཐད་དུ་བྱུང་བའི་བྱད་པར་དང་བྱུག །

དང་སོ། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དེ་ནས་
དེས་ནི་འདིག་རྟོན་ལས། །འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲེལ་པ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ངི་མ་མེད། །འདྲིན་
པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་འཐོབ། །དེ་འདིའི་གནས་ཡོངས་ལྷུང་པ་སྟེ། །ས་ནི་དང་བོ་ཡིན་པར་
འདོད། །དེ་འདི་བསྐྱེད་པ་དཔག་མེད་ཀྱིས། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱང་།

དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་
 རྗེས་དེ་ནས་དེས་ནི་འདིག་རྟེན་སོ་སྦྱེད་པ་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིམ་ན་མེད་པས་མཐོང་
 སྤང་ཤེས་སྒྲིམ་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་རྩལ་དང་། བདག་འདྲིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངི་མ་མེད་པའི་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་འདྲིན་པ་གཉིས་སྤང་དང་བྲལ་བ་རབ་རྟེན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་འདི་ནི་
 ཆོས་ཅན། །ས་དང་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། མཐོང་སྤང་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་ཏེ་འདྲིན་
 པ་གནས་འཇུག་རུང་བའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་
 པའི་དུས་ཡོད་དེ། བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
 པར་འཇུག་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 ནི་མཉམ་པ་ཉིད་རབ་རྟེན་རྟོགས་ནས་དེ་ཡི་ཆོ། །རྟག་རྟུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། བདག་
 དང་མཚུངས་པའི་སེམས་འཛོལ་སྟེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པ་དང་། །སྟུག་བསྐྱལ་ན་
 དང་ནི་དོན་བྱ་དང་། །ལན་ལ་མི་རེ་འདི་སེམས་སྟོམས་ལ། །རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་
 ཡིན་ལ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱད་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 དང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དགག་བྱའི་
 བདག་གིས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དང་སེམས་
 ཅན་རྣམས་མཚུངས་པའི་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་འཛོལ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་སེམས་ཅན་
 རྣམས་བདག་མེད་པར་མཚུངས། བདག་དང་འགྲོ་བ་རྣམས་སྟུག་བསྐྱལ་བར་མཚུངས། རང་
 གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་བྱ་དགོས་པར་མཚུངས། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་འགྲུབ་པའི་ལན་
 ལ་རེ་བྱ་མི་རུང་བར་མཚུངས། ས་དང་པོ་བ་གཞན་དང་རང་ཉིད་སྤངས་རྟོགས་མཉམ་པར་
 མཚུངས་པ་དང་ལྟ་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། ཡེ་ཤེས་དག་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། དེས་ནི་ཁམས་
 གསུམ་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་པར། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་
 པ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་མཐོང་། །དེ་དག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །མཐོང་བས་སྤང་

བྱ་ཆམས་ལས་གྲོལ། །དེས་ན་དེ་ཆོ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཐོབ་པ་ཞེས་ནི་ངས་པར་བརྗོད། །ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་པ་དེས་ནི་ཆོས་ཅན། །ཁམས་གསུམ་གྱི་འདུ་བྱས་ཆམས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་འབྲུལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆམ་པར་
དག་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆམ་པར་དག་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
དོན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་
སྟེ། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་
གྱི་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྤང་། ༡༡༠ ༽མཐའ་དག་ལས་ཆམ་པར་གྲོལ་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། དམིགས་པ་ཆམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཉིས་ནི། མེད་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ཤིང་། །དེ་བཞིན་ཡོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
ཤེས་པས། །སྟོང་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མཚན་མེད་གཞི་ནི་ཆམ་རྟོག་ཆམས། །ཡང་དག་
ཟག་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །སྟོན་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་དེ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་གོ་ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཆམ་ཐར་ཆོས་ཅན། །བྱོད་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་དེ། །དགག་བའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། །སྟོང་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་གཞི་གཞན་དབང་སྤང་བ་ལྟར་མེད་ཀྱང་སྟུ་མ་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟོང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། རོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགག་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་གྱི་ཆོས་
ཉིད་ཆམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །མཚན་མེད་ཆམ་ཐར་ཆོས་ཅན། །བྱོད་གྱི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ།
སྤང་བྱ་ཆམ་རྟོག་ཆམས་ཡང་དག་པར་ཟད་པའི་འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །འགོག་
བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས། །སྟོན་མེད་ཆམ་ཐར་ཆོས་ཅན། །བྱོད་
གྱི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། །ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྟོན་པའམ་
ཆམ་པ་འགལ་བའམ་རྒྱབ་གྱིས་སྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །ཆམ་ཐར་སྒོམ་གསུམ་ལ་སྦྱར་
ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཅམ་དུ་མ་ངས་ཏེ། །རྒྱ་འབྲས་རོ་བོ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། །བྱ་
བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཚུལ་སོགས་མདོ་རྒྱད་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འབྱུང་ཆ་སྟོམས་
པས་སྟོམས་འབྲུག་དང་། །རང་སའི་ཀུན་དགྱིས་དང་མ་འདྲེས་པ་ཆམ་ཐར་གྱི་སྦྱ་བཤད་ཡིན་

ནོ། །ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུན་པ། རྣམ་པ་སྣ་ཆོག་མཐུན་ཅད་ནི། རྟག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་དེ་དང་། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནི་ཐོབ་པར་འདོད། རིས་བྱུང་། མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་ཏེ། རྣམ་པ་སྣ་ཆོག་མཐུན་ཅད་ཏུས་རྟག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་རང་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དུག་པ། མད་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱང་པར་ལ། ལྷ་བ་མད་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། སྦྱོང་པ་མད་ཏུ་བྱུང་བ་གཉིས།

ལྷ་བ་མད་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱང་པར་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། གང་ཞིག་སྒྲིག་ཡིས་འགྲོ་བ་འདུས་བྱས་ཅམ། །བདག་མེད་སྤྱུག་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ་ཅམ་ཤེས་ཏེ། །དོན་མེད་རང་བཞིན་བདག་ལྷ་རྣམ་སྤངས་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེ་ལྷ་དོན་ཆེན་རྟེན་པ་གང་། །ཞེས་བྱུང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་མེད་པའི་རང་བཞིན་བདག་ཏུ་ལྷ་བ་ཀུན་བཏགས་སྤངས་ནས་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་བ་རྟེན་པ་གང་། ཞེས་བྱུང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་མེད་པའི་རང་བཞིན་བདག་ཏུ་ལྷ་བ་ཀུན་བཏགས་སྤངས་ནས་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་བ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་སྒྲིག་ཡིས་འགྲོ་བ་རྣམས་སེམས་ཀྱིས་འདུ་བྱས་པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུ་བྱས་པ་ཅམ་དང་། བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པ་ཅམ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་འབྱུང་བས་སྤྱུག་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ་ཅམ་ཏུ་ཤེས་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། སྦྱོང་པ་མད་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། འདི་ནི་བདག་ལྷ་མེད་པར་བདག་ཏུ་ལྷ། །སྤྱུག་བསྐྱེད་མེད་པར་ཤིན་ཏུ་སྤྱུག་བསྐྱེད་འགྱུར། །རང་ལ་ཕན་བྱས་བདག་ལ་རི་ལྷ་བར། །དོན་ཀུན་བྱེད་ལ་ལན་ཀྱང་རེ་བ་མེད། །གང་ཞིག་གྲོལ་བ་མཆོག་གི་སེམས་གྲོལ་ལ། །འཆིང་བ་མི་ཟད་ཡུན་ཡང་རིང་བོར་བཅིངས། །སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མ་མཐོང་ཡང་། །རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཉིད་དང་བྱེད་པ་ཉིད། །འཇིག་རྟེན་ཆོ་གཅིག་རང་སྤྱུག་བཀུར་མི་རུས། །འཇིག་རྟེན་གནས་པ་སྤིང་ཏུ་གཞན་སྤྱུག་བསྐྱེད། །བསྐྱེད་པ་སྦྱོས་ཅི་དགོས་ཏེ་བསམ་ཏུ་མེད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ལས་བསྒྲོག་པ་ཡིན། །རྒྱལ་སྤྱི་སེམས་

ཅན་ནམས་ལ་དགའ་བ་དང་། རྩམས་པ་གང་ཡིན་སྟེར་དང་མི་སྟོ་གང་། ཉེ་ནི་སྲིད་པ་དག་
ན་ངོ་མཚར་ཆེ། སེམས་ཅན་བདག་མཚུངས་བདག་དང་མཚུངས་ཕྱིར་དེ་ལྟ་འང་མིན། ཞེས་
བྱུང་། རྟོན་དམ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ས་རང་ལ་བདག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ལྟ་བ་མེད་
པར། ཀུན་རྟོག་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ས་གཞན་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྟོན་ས་འཁོར་འདས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་
བསགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་ལ་སྟུག་བསྐྱེད་འབྱུང་མེད་ཀྱང་། ཐབས་སྟོང་རྗེའི་སྟོན་ས་སེམས་
ཅན་སྟོན་ས་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐྱེད་ཅན་ནམས་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་བརྒྱད་སོགས་ཀྱིས་
མནར་བ་མི་བཟོད་ནས་རང་ཉིད་གདུང་བ་དང་། རང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཕན་
ལན་ཀྱི་རེ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་
སྤངས་ལས་གྲོལ་ཡང་། གཞན་དོན་ཀྱི་འཆིང་བས་བསྐྱེད་པས་མཆོག་གི་གྲོལ་བས་གྲོལ་བ་
ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཡུན་རིང་པོ་བཅིང་བས་བཅིང་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་སྲིད་ཞིའི་
མཐའ་ལ་མི་གནས་པས་ན་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པ་དང་མཐར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་
བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འདིས་ནི་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གཞན་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་བཟོད་
པར་རུས་པ་ངོ་མཚར་སྟེ། འདིག་རྟེན་ན་རང་གི་ཆོ་གཅིག་གི་སྟུག་བསྐྱེད་ཁུར་བཟོད་དཀའ་
ན་གཞན་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་བཟོད་མི་རུས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ནི་དེ་ལས་བསྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བསམ་དུ་མེད་པ་དང་བརྟོད་པ་ལས་
འདས་པས་བདེ་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། རྩམས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་གཞན་བདེ་བ་ལ་སྟེར་བ་དང་།
གཞན་དོན་དུ་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་མི་སྟོ་བ་ནི་ངོ་མཚར་རོ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་
དེ་ལྟ་འང་མིན་ཏེ། བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ལྟག་བསམ་ཀྱི་མཐུས་སེམས་ཅན་བདག་དང་
མཚུངས་པར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། སྟོན་འདུག་ལས། གསང་བའི་དམ་པ་སྟུང་པར་
བྱ། ཞེས་པ་ཁ་ཅམ་མིན་པར་སྟུང་ན་དེ་རང་ཡིན། རྒྱ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པས་ངོ་མཚར་པ་
དང་། འབྲས་བུ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པས་མད་དུ་བྱུང་བའོ།

བཞི་པ། གདམས་ངག་གི་དོན་སྟོམ་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་

སྒྲིམ་གྱི་དང་དང་བཞི་ནི། དེ་ནས་དེ་ནི་ལྷག་མ་ཡིན། །ས་རྒྱལ་ས་བསྒྲིམ་པའི་ལམ་འདི་ལ། །ཡེ་
ཤེས་རྒྱལ་པ་གཉིས་པོ་དག །བསྒྲིམ་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། །རྒྱལ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
དེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་སྦྱོང་བར་བྱེད། །གཞན་ནི་རི་བཞིན་རྒྱལ་འདྲིག་པ། །སེམས་ཅན་
རྒྱལ་ནི་ཡོངས་སྤོང་བྱེད། །ཁྱད་སྤོང་གཉིས་ནི་རྟོགས་པ་ཡིས། །བསྒྲིམ་པ་ཡི་ནི་ཆར་བྱིན་
ཏེ། །བསྒྲིམ་པ་ཐ་མ་ཐོབ་ནས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་བསྐྱར་བ། །རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཏིང་
ངེ་འདྲིན། །རྟོག་པས་མི་ཤིགས་ཐོབ་ནས་ནི། །ཞེས་བྱུང་། །གདམས་དོན་སྒྲིམ་ལམ་ཏུ་ཡིད་ལ་
བྱེད་ཚུལ་ནི། །མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་དེ་ནས་ས་ལྷག་མ་རྒྱལ་ས་སྒྲིམ་ལམ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། །མཉམ་
རྗེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་བྱུང་འབྲེལ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ཆེད་ཏུ་ཉེན་མོངས་པ་ལས་སེམས་སྦྱོང་བའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། །རང་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྤང་རྟོགས་མཐར་ཐུག་སྦྱོང་བའི་ཆེད་
ཏུ་མཉམ་བཞག་རྒྱལ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱིབ་གཉིས་སྦྱོང་། །རང་རྒྱུད་ལ་ས་སོ་སོའི་
ཡོན་ཏན་རི་བཞིན་ཏུ་འདྲིག་པ་དང་། །མཐུན་པར་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐལ་བ་དང་འཆམ་
པའི་དགེ་བའི་ཆོགས་འདྲིག་ཅིང་སྒྲོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །སྒྲིམ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་
ཆེད་ནི། །བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱལ་ས་བསགས་ཆར་བ་ན་མཐར་
བྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིམ་ལམ་ས་བཅུ་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་ས་ཆོས་
ཅན། །བྱང་སེམས་གཞན་རྒྱལ་ས་ལས་བྱུང་པར་ཏུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱགས་བཅུའི་སངས་
རྒྱས་རྒྱལ་ས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་དང་། །བག་ལ་ཉལ་སྤྲོ་མོ་ཡང་
འདྲིམས་ཤིང་མཆན་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པས་མི་ཤིགས་པའི་རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཏིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །

ལྷ་པ། དེ་ལས་རྒྱལ་མཁའ་ཐོབ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གྱི་དང་དང་གཉིས་ནི། །གནས་
གཞན་གྱུར་པས་མཐར་ཐུག་པ། །སྤྱིབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་པ། །གང་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་
ཀུན། །པན་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྦྱོབ་བྱེད་པ། །རྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ཡི། །གོ་འཕང་སྤྲོ་ན་མེད་
པ་འཐོབ། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ལས་རྒྱལ་མཁའ་ཐོབ་ཚུལ་ནི། །ལམ་བཞི་མཐར་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟོགས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་རྒྱལ་ས་པ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པའི་གོ་འཕང་དང་། །སྤངས་པ་སྤྲོ་

ཆོག་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཆོག་སྤངས་གང་ལ་གནས་
ནས་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མངའ་བ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཕྱིར་ན་འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འགོ་བ་བྱངས་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། གདམས་ངག་གི་ཆེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་དཀའི་
ཐུབ་པ་རྟག་མཐོང་བ། རྩོས་པ་མཉམ་མེད་ལས་བྱུང་རབ་དང་བའི། རྟུགས་ཀྱི་རྟག་པར་ཤིན་
ཏུ་སེམས་ཆིམ་ལ། ཇི་ལྟ་བུར་ན་དོན་ཆེན་འཇུག་པ་མ་ཡིན། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་རྣམ་པར་གནས་པ་
ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་རྟག་མཛོན་སུམ་འདོམས་མཛད་ཅིང་། ཅོ་ནས་འཕྲེན་བཞིན་ཉེས་
པའི་ཆང་ཆིང་ནས། ཆེན་གྱིས་བྱངས་ཏེ་བྱང་ཚུབ་ལ་དགོད་དོ། ཞེས་བྱུང་། གདམས་ངག་
གི་ཆེ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་དང་རྗེས་བསྟན་ཉན་པ་འདི་ཆོས་ཅན།
དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བར་དཀའ་བའི་ཐུབ་པ་སྐྱུལ་བའི་སྐྱེ་རྟག་ཏུ་མཐོང་ཞིང་། ཐོས་
པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་མཉམ་པ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དང་བའི་རྟུགས་ཀྱིས་དུས་རྟག་པར་ཤིན་
ཏུ་སེམས་ཆིམ་པ་ཡིན་མོད། ཇི་ལྟ་བུར་ན་དེ་ཅམ་གྱིས་དོན་ཆེན་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
ཀྱི་སྒྲིམ་ཆུན་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་དགོས་ལ། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་རྟག་ཏུ་མཛོན་སུམ་དུ་གདམས་ངག་འདོམས་ཤིང་། འདམ་དུ་བྱིང་བ་དག་སྐྱོ་གོས་སམ་
ཅོ་ནས་འཕྲེན་པ་བཞིན་དུ་ཉེས་པའི་ཆང་ཆིང་ནས་ཆེན་གྱིས་ཏེ་བཅན་ཐབས་སུ་བྱངས་ཏེ་
སྤྲན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ལ་དགོད་པ་ཡིན་ནོ། བཞི་པ། གདམས་ངག་གི་ངོ་བོ་བསྟན་པའི་སྒྲི་
ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་རང་དོན་ཡང་དག་སྒྱུར་ལ་ལེགས་པར་བསྟུགས་
པ་དང་། ལོག་པར་སྒྱུར་ལ་སྒྲིད་མཛད་གནས་དང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ལེན་མཆོག་གི་སེམས་
ཅན་ལ། ཀུན་ཞིག་སྤངས་དང་བསྟེན་པས་བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་འདི་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཡངས་
འཇུག་པ། བར་ཆད་མཐུན་པའི་ཆོས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་འདི་ན་
སྟོན། ཞེས་བྱུང་། གཞུང་འདིའི་དོན་སྒྱུར་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བྱིས་
ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་དུ་ཚུལ་བྱིས་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བ་དང་། ལོག་པར་

སྒྱུད་པ་ལ་སྒྱུད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། གནས་དང་གནས་མིན་ནམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་གནས་ལས་མ་གཡང་པར་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་
པར་འབྱེད་པ་ལྟར་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་མཆོག་ནམས་ལ་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་འགལ་སྐྱེན་
གང་ཞིག་སྤངས་པ་དང་། མཐུན་སྐྱེན་གང་ཞིག་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
བསྟན་པ་འདི་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྒྱས་པར་འགྱུར་པ་དང་། ཕྱིང་
སྒྲོན་དང་ལྟ་ལྟ་སོགས་ཀྱིས་བར་ཆད་སེལ་བ་དང་། ལྷན་བཤད་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
གསུམ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་དབབ་པ་སོགས་ཞི་ལྷག་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་
ནམས་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མི་མཛེད་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ནི་སྟོན། ཞེས་བཤད་ན་རུང་ངམ་སྟུམ། བསྐྱེད་པ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་
མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པར་མདོ་སྟེ་བསྐྱེད་པ་བཟང་
ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ནང་ནས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འོ། །

ལྷ་པ། གདམས་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། དེ་ནི་མཐོང་བ་རབ་དག་
མི་རྟོག་བྱང་ཚུབ་ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་མནན་སྟན་པ་ཆེན་པོ་ཡང་། །ནམ་པ་
ཀུན་ཏུ་བསལ་ནས་ཉི་མ་ཆེན་པོ་དག་ཤར་བ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་ནམས་ལ་ལམ་མེད། །དེ་ལྟར་
རྟག་ཏུ་དགེ་བ་བསགས་པས་རབ་གང་ཞིང་། །སྤུབ་པ་ལས་ནི་རྟག་ཏུ་གདམས་ངག་ཆེ་ཐོབ་
པའི། །སེམས་དཔལ་མཆོག་ནི་སེམས་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་རབ་ཡངས་པ། །ཐོབ་ནས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
ཆོའི་ཕ་རོལ་འགོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གོང་དུ་བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་
བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ནི་མཐོང་བ་རབ་ཏུ་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱིབ་གཉིས་དག་པར་བྱེད་
ཅིང་། །ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་
མནན་པ་ནི། །དཔེར་ན། །སྟན་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསལ་ནས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ཆེན་པོ་དག་ཤར་བ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་ནམས་ལམ་མེ་བར་མཛད་པ་དང་། །དེ་ལྟར་རྟག་ཏུ་
བསྐྱེད་ཆེན་གངས་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་གང་
ཞིང་། །སྤུབ་པ་ནམས་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་ངག་རྟག་ཏུ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་

མཆོག་ནམས་ཀྱིས་ཞི་ལྷག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་རབ་རྟུ་ཡངས་པ་ཐོབ་ནས་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་རྟུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་འཆང་རྒྱ་བ་ནི་གདམས་པའི་པན་ཡོན་ཏེ་
འབྲས་བུའོ། །ཞེས་པའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེང་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བཙོ་ལྷ་པ་གདམས་དག་རྗེས་
སུ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་སྟོྫོག་པ་གཅིག་ཡོད་པ་ནམས་རྗོགས་སོ། །

གདམས་དག་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་མི་ཤེས་པར་གོང་རྟུ་བཤད་པའི་སྟོང་པ་ཐམས་
ཅད་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པ་བྱེད་དགོས་པས། ཐབས་མཁས་དེ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐབས་མཁས་ཀྱི་རྟེན་ངོས་བབྱང་བ་དང་།
ཐབས་མཁས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཐབས་མཁས་མཆོག་རྟུ་སྦྱབ་པ་དང་གསུམ། འདིར་སྟོམ་ནི།
མོས་པ་མང་བ་ཉིད་དང་ནི། ཆོས་ཆོལ་བ་དང་བཤད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་སྦྱབ་དང་ཡང་དག་
པའི། །གདམས་དག་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །མཐུག་སྟུང་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སྟེ། དོན་གོ་
བར་ཟད་དོ། །དབྱིག་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ། ཐབས་མཁས་ཀྱི་རྟེན་ངོས་བབྱང་
བའི་སྟོྫོག་གཅིག་ནི། རི་ལྷར་ནགས་ཆལ་དང་ནི་ལྷས་ཅན་རི་བོ་དང་། རྒྱ་བོ་ནམས་ཀྱི་
རྟེན་ནི་ཀུན་ནས་ས་ཡིན་པ། །དེ་བཞིན་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་ལས་ནམ་གསུམ་པོ་ཡང་། །ཀུན་
ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་དགེ་བའི་ཡིན་པར་བརྟེན། །ཅིས་བྱང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་
ཀུན་ནས་སྟོང་བའི་ཐབས་བསྟན་ཏེ། དཔེར་ན། །རི་ལྷར་སྦྱང་བྱ་ནགས་ཆལ་དང་སྟོང་པ་པོ་
ལྷས་ཅན་དང་རི་བོ་དང་རྒྱ་བོ་ནམས་ཀྱི་གནས་དང་རྟེན་སས་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་པ་རོལ་རྟུ་བྱིན་པ་ནམས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚུགས་དང་མཐུན་པ་ལ་
སོགས་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་ལྷས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ནམ་པ་
གསུམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བའི་བྱིར། མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱིའོ། །ལྷས་དག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་ཞིབ་ཆ་རྒྱང་
ཟད་དགོས། །གཉིས་པ། ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། གཞན་དོན་ལ་སྟོྫོག་བ་དགག་པ་
དང་། ཐེག་དམན་ལ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ། གཞན་དོན་ལ་སྟོྫོག་བ་དགག་པའི་སྟོྫོག་གཅིག་ནི། ཤིན་རྟུ་དཀའ་བའི་ལས་ནི་

ངོ་བོ་སྣ་ཆོག་པ། བསྐྱལ་བ་མང་བོས་ཆར་བྱིན་མཛོན་བཙོན་བདག་ཉིད་ཅན། རྒྱལ་སྐས་
རྣམས་ནི་ལུས་དང་དག་སེམས་རང་བཞིན་གྱི། ལས་རྣམས་དག་གིས་འདི་ན་ཡིད་འབྱུང་
འཇུག་བ་མེད། ཅིས་བྱུང་། རྒྱལ་སྐས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལུས་དང་དག་
དང་སེམས་རང་བཞིན་གྱི་ལས་རྣམས་དག་གིས་འདི་ན་ཡིད་འབྱུང་ཇུག་པ་མེད་དེ། ཉགས་
ནི་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་ཐེན་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་དམན་ལ་འདོད་པ་དགག་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། ཇི་ལྟར་བདག་ལ་ཕན་འདོད་དུག་དང་མཆོན་དང་ནི། རྒྱལ་སྐས་ལྷགས་ལྷེ་དང་དག་ལས་
རང་གི་ལུས་སྒྲིག་པ། རྟེན་བཞིན་རྒྱུ་སྐས་ཐེག་པ་དམན་པ་རྣམ་གཉིས་ལས། ལས་རྣམ་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་སྒྲིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཅིས་བྱུང་། ཇི་ཡང་ཇི་ལྟར་བདག་ལ་ཕན་པར་
འདོད་ནས་དུག་དང་མཆོན་དང་གནམ་ལྷགས་ལྷེ་དང་དག་ལས་རང་གི་ལུས་སྒྲིག་པ་
དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་སྐས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཐེག་པ་དམན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་
ལུས་དག་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་སྒྲིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་
པའོ། རྟོང་དུ་གསེར་ལས་བརྒྱུད་བྱས་འདྲ་ཞིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་ཆ་མཚུངས་
པ་འདི་འདྲ་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ། རྒྱུ་པར་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། ཐབས་མཁས་མཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་ལས་ཅན་ལས་མིན་ཞིང་། ལས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་རྣམ་གསུམ་ལ་མ་ལྟ་སྟེ། རྟེན་ནི་འདི་ནི་
དེའི་ཐབས་ཡང་དག་གཟུང་བའི་བྱིར། ལས་རྣམས་དག་པ་མཐའ་ཡས་དེ་ཡི་ཕ་རོལ་འགོ་
ཞེས་བྱུང་། ཇི་ཡང་རྒྱལ་སྐས་འཕགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་
རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དག་འཁོར་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་མས་དག་པ་མཐའ་ཡས་པ་དེའི་ཕ་རོལ་ཏུ་འགོ་
བར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བའི་བྱིར། ཐབས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལས་ཅན་ཏེ་ལས་ཀྱི་བྱེད་
པ་པོ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ལས་སྐྱིན་སོགས་དུག་ལ་ཡང་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མིན་ཞིང་། ལས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཡང་མི་རྟོག་པས་ལས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་འཁོར་གསུམ་ལ་རྣམ་པར་མི་ལྟ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་

འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་རྒྱན་འདིར་ལེའུ་ཟུ་མའི་མཆུག་ཏུ་སྒྲིམ་ཆོག་བཞོད་པ་ནི།
ཐབས་ལྷན་གྱི་ལེའུ་འདི་འོག་མ་དག་གིས་རྒྱས་བཤད་སྒྱུར་ཆེད་ཡིན་ལ། བྱང་སར་ཐབས་
ལྷན་གྱི་ལེའུ་གོང་ཏུ་སྒྱུར་བ་ནི། ལེའུ་ཟུ་མ་དག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་ཏུ་བསྐྱེད་ན་
ཕྱིན་ཏུག་དང་བསྐྱེད་བཞི་ལས་མི་འདའ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྤེའི་
རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བཅུ་ཏུག་པ་ཐབས་དང་ལས་གྱི་ལེའུ་ལ་སྒྲོ་ཀ་ལྟ་ཡོད་པ་ནམས་རྒྱུགས་སོ། །

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཕྱིན་ཏུག་གི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་མཁས་བྱེད་ཚུལ། བྱང་
ཚུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱིས་ཐབས་མཁས་བྱེད་ཚུལ། ཡོན་ཏན་སྒྲིམ་ཆོགས་གྱིས་ཐབས་མཁས་བྱེད་
ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རང་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་པར་ཕྱིན་ཏུག་ །གཞན་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་བསྐྱེད་
དངོས་བཞི། དེ་གཉིས་གྱི་མཆུག་བསྐྱེད་བ་དེ་གཉིས་གྱི་སྒྲོ་བས་སྤྱེད་ཐབས་མཆོད་པ་བསྐྱེད་
ཆོད་མེད་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྐྱར་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ། རང་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་པར་ཕྱིན་ཏུག་དོན་ཆོན་བཅུའི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྐྱར་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། གྲངས་ཉ་དང་དེ་ཡི་མཆོན་ཉིད་འགོ་རིམ་ཉ་དང་། །ངེས་པའི་ཆོག་ལ་དང་
ཡོན་ཏན་གོམས་ལ་བྱ་དང་། །དེ་དག་རབ་དབྱེ་བསྐྱེད་དང་མ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་པ། ཡོན་ཏན་ལ་
པན་ཚུན་རྣམ་ངེས་ལ་ཡིན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱང་། གཉིས་པ། པར་ཕྱིན་ཏུག་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ། ཕྱིན་ཏུག་གི་གྲངས་ངེས། ཕྱིན་ཏུག་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད། ཟུ་ཕྱིའི་གོ་རིམ། སྒྲིམ་ཚུལ།
ཕྱིན་ཏུག་གི་རབ་དབྱེ་བསྐྱེད་བ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ། པན་ཚུན་རྣམ་
ངེས་དང་བཅུ། །དང་པོ། ཕྱིན་ཏུག་གི་གྲངས་ངེས་ལ། མདོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ལ་སྒྲོས་པའི་
གྲངས་ངེས། དོན་གཉིས་ལ་སྒྲོས་པའི་གྲངས་ངེས། གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོས་
པའི་གྲངས་ངེས། ཐེག་ཆོན་མཐའ་དག་སྤྱད་པའི་གྲངས་ངེས། ལམ་མཐའ་དག་སྤྱད་པའི་
གྲངས་ངེས། བསྐྱེད་པ་གསུམ་ལ་སྒྲོས་པའི་གྲངས་ངེས་ཏུག །

དང་པོ། མདོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་སྒྲོས་པའི་ཕྱིན་ཏུག་གི་གྲངས་ངེས་བསྐྱར་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ལྷངས་སྤྱོད་ཉ་དང་ལུས་སྤྱན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ་ཉ་དང་། །འཁོར་མ་རྩེ་མ་
སྤྱན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ་ལ་མདོན་མཐོ་དང་། །རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དབང་ཉིད་མི་འགྲོ་དང་། །བྱ་བ་

ནམས་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ལ་པ་རོལ་བྱིན་པ་བཞིས་ནི་མངོན་པར་མཐོ་
བ་ནམ་པ་བཞི་སྟེ། བྱིན་པས་ནི་ལོངས་སྟོང་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ནི་
ལུས་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དང་། བཟོད་པས་ནི་འཁོར་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་
བཞེན་པས་ཆེ་བྱི་མ་ལ་སྟེ་བོ་མང་པོ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །བཙུན་འགྱུས་ཀྱིས་ནི་ཚོམ་པ་
སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། ལས་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་ཀྱིས་ནི་
ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ནམ་པར་གཞོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
རབ་ཀྱིས་ནི་བྱ་བ་ནམས་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟེ། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་དེ་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་དང་། བྱ་བ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། ཚོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ནམ་པར་བཞག་གོ། ཞེས་དང་།

གཉིས་པ། དོན་གཉིས་ལ་སྟོས་པའི་བྱིན་དུག་གི་གངས་ངེས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། སེམས་ཅན་དོན་ལ་རབ་བཙུན་པ། གཏོང་དང་མི་གཞོད་བཟོད་པས་བྱེད། གནས་དང་
གྲོལ་བ་གཞིར་བཅས་པ། རང་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ནམས་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་བཙུན་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
གསུམ་པོ་བྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་དག་གིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་གཏོང་བ་དང་
མི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་བཟོད་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་དོ། །གསུམ་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་
པ་དང་ནམ་པར་གྲོལ་གཞི་དང་བཅས་པས་རང་གི་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་བཅས། བཙུན་
འགྱུས་ལ་བཞེན་ནས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་དག་གིས་སེམས་མཉམ་
པར་མ་བཞག་པ་མཉམ་པར་བཞག་པར་འཛོག་པའི་བྱིར་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་ནམ་
པར་གྲོལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་དོན་དང་། རང་གི་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གོ།

གསུམ་པ། གཞན་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ལ་སྟོས་པའི་བྱིན་དུག་གི་གངས་ངེས་
བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མི་མོངས་པ་དང་ནམ་པར་མི་འཆོ་དང་། རྣམ་འཆོ་བཟོད་དང་

བྱ་བས་མི་སྐྱོད་དང་། དགའ་བྱེད་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་ནི་རང་གི་
དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞན་གྱི་དོན་མཐའ་དག་ནི་སྐྱིན་
པ་ལ་སོགས་པས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་ཡོ་བྱད་གིས་མི་ཐོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་
མི་འཆེ་བ་དང་། རྣམ་པར་འཆེ་བ་བཟོད་པ་དང་། གྲོགས་བྱ་བ་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པ་དང་། རྩ་
འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་གཞན་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གཅོད་པའི་སྐོ་ནས་
ལེགས་པར་བརྗོད་པ་དག་གིས་འགྱུར་རོ། ཉེ་མའི་ཕྱིར་ན་གནས་གྱི་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རང་གི་དོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་ནི་རང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉེ་ལྷོ་ན་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་མཐའ་དག་གི་སྐྱབས་
གིས་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་གོ།

བཞི་པ། ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་སྤྱད་པའི་ཕྱིན་དུག་གི་གྲངས་ངེས་བསྟན་པའི་སྐོ་ཀ་
གཅིག་ནི། ལོངས་སྐྱོད་མངོན་པར་མི་དགའ་དང་། རབ་གྲས་གཉིས་ལ་མི་སྐྱོད་དང་། རྣལ་
འབྱོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་འདིར་ཟད་དོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
སྐྱིན་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལོངས་སྐྱོད་རྣམས་ལ་མི་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་མངོན་པར་མི་
དགའོ། རྣལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་སྤངས་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐྱབ་པ་དག་ལ་
ཤིན་ཏུ་གྲས་པ་ཉིད་དོ། བཟོད་པ་དང་བརྗོད་འགྲུལ་གིས་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་
དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དང་། དགེ་བ་རབ་དུ་སྦྱོར་བ་དང་གཉིས་
ལ་སྐྱོ་བ་མེད་དོ། བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་དག་གིས་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གིས་
བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་ནི་འདི་ཅུ་
ཟད་དོ། ཉེ་མའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
དུག་གོ།

ལྔ་པ། ལམ་མཐའ་དག་སྤྱད་པའི་ཕྱིན་དུག་གི་གྲངས་ངེས་བསྟན་པའི་སྐོ་ཀ་གཅིག་
ནི། ཡུལ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཆགས་ལམ། ཉེ་ཐོབ་རྣམ་གཡེང་སྒྲོམ་པའི་གཞན། སེམས་ཅན་མི་
གཏོང་འཕེལ་བ་དང་། སྐྱིབ་པ་རྣམ་པར་སྐྱོང་བའི་གཞན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྐྱིན་པ་ནི་

ཡུལ་ལ་མ་ཆགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གཏོང་བ་ལ་གོམས་པས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། རྒྱལ་སྤྱིམས་ནི་དེ་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དག་ཡང་དག་པར་སྒྲོམ་པ་རྣམས་
ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཡུལ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་
མཐའ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཟོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་མི་
གཏོང་བའི་ལམ་སྟེ། གནོད་པ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱག་བསྐལ་གྱིས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཙོན་འགྲུས་ནི་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་ལམ་སྟེ། བཙོན་འགྲུས་བཅུམས་
པ་ལ་དེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ནི། སློབ་པ་རྣམ་པར་
སྦྱོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སློབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཐབས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་གོ།

དྲག་པ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྟོས་པའི་སར་ཕྱིན་དྲག་གི་གྲངས་ངེས་བསྟན་པའི་ཆོག་
ཀྱང་ལྷ་ནི། བསྐྱབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། རྒྱལ་བས་ས་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲག་ ཡང་དག་
བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ། རྩ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཉིས། རྩ་མ་གཉིས་ཀྱི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་
གཏོགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ལ་ལྟག་པའི་རྒྱལ་སྤྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་པོ་
གསུམ་སྟེ། ཆོགས་དང་བཅས་པ་དང་འཁོར་དང་བཅས་པ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱིན་པས་
ལོངས་སྦྱོང་ལ་མི་ལྟ་ན་རྒྱལ་སྤྱིམས་ཡང་དག་པར་ལེན་ཏོ། །ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པ་ནི་བཟོད་
པས་གཤེ་བ་ལ་སྦྱར་མི་གཤེ་བ་སོགས་དགེ་འབྱུང་ཆོས་བཞིས་སྤྱང་ངོ། །རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། ལྟག་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ལྟག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་འོ། །དེ་
ནི་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་གོ་རིམ་བཞིན་འོ། །ཤེས་
བྱ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཆར་དུ་ཡང་གཏོགས་ཏེ་བཙོན་
འགྲུས་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པར་གསུང་བའི་ཕྱིར།
བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་ལྟག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་མི་འདྲ་སྟེ། ལྟག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་
ཡོན་ཏན་བཞི་བཞི་ཆང་དགོས་པ་སྦྱར་བཤད་བྱིན་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ། ཕྱིན་བྱུག་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་ཕྱིན་པ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །ཚུལ་བྲིམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་
དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད། །སེམས་
ཅན་རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །བཟོད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་
གསུམ། །བཙུན་འབྲུག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་
པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །བསམ་གཏན་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །ཤེས་རབ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་
དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་
རྣམ་སྤྲིན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ནི་
སྦྱིན་པའི་སར་བྱིན་ཡང་ཡིན་པས་མཆན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། །ཆགས་འདུན་གང་རུང་
དང་སེར་སྣ་ཅི་རིགས་ཉམས་པ་དང་། །ཆོས་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་དང་། །གཞན་གྱི་རེ་བ་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། །སྦྱིན་པས་བསྐྱུས་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྦྱིན་པ་གང་རུང་བྱེད་པ་
དང་བཞི། །བྱེད་ལས་གསུམ་ནི། །སྦྱིན་པས་འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ།
སྦྱིན་པས་བསྐྱུས་ནས་ཐེག་པ་གང་རུང་ལ་སོ་སོའི་སྐལ་བ་རྒྱུ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་
པ། །སྦྱིན་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ། །གཞན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་
བྱེད་པ་སོ་ཚུལ་བྲིམས་སོགས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚུལ་འཆལ་དང་། །ཁྲོ་བ་དང་། །ལེ་ལོ་དང་།
རྣམ་གཤེད་དང་། །འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་སྟེ། །གོ་རིམ་བཞིན་ནོ། །འདྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའང་། །ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པས་གཞན་དག་ལ་ལུས་དང་། །དག་དང་།
ཡིད་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྟོམ་པ་དང་། །གཞོད་པར་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །གྲོགས་
དང་། །ཡིད་ལ་འཐད་པ་དང་། །ཐེ་ཆོམ་བཙེད་པས་འདྲོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །ཞེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་ཅན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པ། ཐལ་འཇུག་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
ཡོད་དམ་སྟུམ། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལའང་རི་ལྟར་ཡིན་དུའང་། སྦྱིན་པ་དང་སྦྱིན་པའི་
པར་སྦྱིན་གཉིས་ལ་སྦྱ་བཞི་ཡོད། གཞན་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །བཤད་སྒྲུར་ལས། ཉན་
ཐོས་བསེ་རུ་རྣམས་ལ་ནི། །པ་རོལ་སྦྱིན་དུག་མིང་ཡང་མེད། །ཅིས་གསུངས། པར་སྦྱིན་དུག་
པོ་རེ་རེ་ནས་པར་སྦྱིན་དུག་ལྡན་ཡིན་པས་སོ་དུག་ཡོད་པ་ནི། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གོ་
ཆའི་སྒྲུབ་པ་སོ་དུག་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་ནང་ཚན་གྱི་འཁོར་གསུམ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དུག་པོ་ནང་པན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་མིན་དུའང་པར་བྱ། པར་
སྦྱིན་དུག་གི་ཤེས་རབ་དུག་གཙུག་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཡོད་དམ་སོ་སོའི་འཁོར་དུ་ཡོད་
མཁས་རྣམས་དགོངས།

གསུམ་པ། རྩ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་བརྟན་པའི་རྫོག་གཅིག་ནི། རྩ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྦྱེ།
དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་སྤྲ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རིམ་པར་
བརྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་པར་སྦྱིན་དུག་རྩ་མ་སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྦྱེ་
བར་བརྟན་པ་ནི་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བྱང་
སེམས་ས་བརྩའི་སྐབས་སུ་པར་སྦྱིན་བརྩམས་པར་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་དེ་འདྲི་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མདོན་སྤེལ་བརྩམས་པའི་དགོངས་པའང་ཡིན་ནོ། །དམན་མཆོག་དང་རགས་སྤེལ་རིམ་
པ་ནི། འཇུག་སྤེལ་བ་དཀའ་དང་བྱ་སྤེལ་དཀའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། དེས་ཆོག་བརྟན་པའི་རྫོག་གཅིག་ནི། དབྱུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་།
བསེལ་བ་འཐོབ་དང་ཁོ་བཞོན་དང་། །མཆོག་སྦྱོར་བ་དང་ཡིད་འདྲིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ན་དབྱུལ་བ་འདོར་བ་དང་། བྲི་ལ་བསེལ་བ་ཐོབ་པ་དང་།
ལྷན་སྦྱོར་ཁོ་བཞོན་པ་དང་། །པི་ཡོན་ཏན་མཆོག་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། བྱ་ན་ཡིད་དམིགས་པ་
ལ་འདྲིན་པ་དང་། སྤྲུལ་དོན་དམ་ཤེས་པ་ལ་བཤད་དོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། སྦྱེ་

གཅིན་པོ་སྒྲིབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སེར་སྒྲ་དང་
དབྱུང་བ་འཛོམས་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་པོ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པས་སྦྱིན་པའོ། །ཞེས་སོགས་གཞན་ལྟ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་ཐེག་བསྐྱས་
ལས་བཤད་དོ། །

ལྟ་བུ། ཕྱིན་དུག་སྒྲོམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་ལྟོན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཐམས་ཅད་
བསྒྲོམ་པ་དངོས་པོ་དང་། །དེ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། །བསམ་པ་དང་ནི་ཐབས་དག་
དང་། །དབང་སྦྱོར་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་མཛོད། །ཅེས་བྱུང་། བརྒྱུད་ན་ཉི་ཤུ་སྟེ་དང་པོ་ལ་བཞི།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་དུག་བཞི་པ་ལ་གསུམ། ལྟ་བུ་ལ་གསུམ་མོ། །བཞི་ཆོན་གཉིས་
དང་གསུམ་ཆོན་གཉིས། །དུག་ཆོན་གཅིག་དང་ཉི་ཤུའོ། །དང་པོ། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྒྲོམ་པ་བཞི་ནི། རྒྱ་རིགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྒྲོན་
ལམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་རིགས་སད་པའམ་སྟོན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིན་དུག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
དགའ་ཞིང་གོམས་པ་བྱེད་པ་དེ་དང་པོ་དང་། གང་དུ་སྦྱོར་བྱུང་ཕྱིན་དུག་ལ་སྦྱུད་པར་འོས་
པའི་རྣམ་སྦྱིན་གྱི་རྟེན་དུ་གྲུབ་ཅིང་རྟེན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་དེ་གཉིས་པ་
དང་། སྟོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྲུབ་པས་སྦྱིན་སོགས་རང་བྱུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་
པ་གསུམ་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་
དབྱུད་ནས་སྦྱོང་བ་ལ་གོམས་པ་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྒྲོམ་པ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། རོ་མུང་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ།
མངོན་པར་དགའ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བཞི། དེ་ཡང་ཕྱིན་དུག་སྟོན་པའི་མདོ་སོགས་ལ་
མོས་པའི་མཐུས་ཁམས་བརྟན་ཤིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་དེ་དང་པོ་དང་། ཕྱིན་དུག་སྦྱུད་བྱིན་
པ་དང་སྦྱུད་བཞིན་པ་སོགས་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བལྟ་བས་དགའ་ཞིང་རོ་མུང་བས་གོམས་པར་
བྱེད་པ་དེ་གཉིས་པ་ཡིན། གང་གིས་ཕྱིན་དུག་སྦྱུབ་པ་དེ་དག་ལ་འབྲས་བྱ་བྱུང་འཕགས་རང་
གིས་ཐོབ་པ་དང་འདྲ་བར་དགའ་ཞིང་གོམས་པ་དེ་གསུམ་པ་ཡིན། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་མ་

འོངས་པ་ན་ཡང་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱབ་པར་དགའ་ཞིང་སྒོན་པས་གོམས་པར་བྱེད་པ་བཞི་པ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། གསུམ་པ། བསམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་ཞེས་པའི་བསམ་པ་རྒྱག་ནི། རྩོམས་མི་
 ཤེས་པའི་བསམ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དགའ་བ་དང་། མ་གོས་པ་དང་། དགེ་བའི་བསམ་
 པ་དང་རྒྱག་ཤིང་ཡང་བྱིན་པ་ལ་མཆོན་ན་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལ་དུས་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ཡང་
 རྒྱལ་སྐྱབ་པའི་འོངས་སྒྱུད་ཀྱི་བྱིན་ཀྱང་མ་རྩོམས་པར་སྐྱབ་པ་དེ་དང་པོ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 རྒྱལ་སྐྱབ་པར་སྐྱབ་པ་ལྟར་མི་འཆད་པར་སྐྱབ་པ་དེ་གཉིས་པ་དང་། སྒོང་བ་པོ་ལས་ཀྱང་
 གཏོང་བ་པོ་རང་ཉིད་དགའ་ཞིང་གོམས་པ་དེ་གསུམ་པ་དང་། སྒོང་བ་པོ་དེས་རང་ཉིད་ལ་
 སན་བཏགས་པར་སེམས་ཤིང་གོམས་པ་དེ་བཞི་པ་དང་། སན་བཏགས་ཆེས་ཆེ་བ་ལ་ཡང་
 ལན་དང་རྣམ་སྒྲིན་མི་རེ་བར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་དེ་ཡང་འབྲས་བུ་དང་
 བཅས་པ་སེམས་ཅན་ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བའི་རྒྱུར་བསྐྱོད་པ་རྒྱག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 ལུས་གཏུང་གི་ཁྲི་མ་སྦྱེད་ཀྱིས་ཆ་ཆད་བསྐྱལ་པ་གཏུང་གི་ཁྲི་མ་སྦྱེད་དུ་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་
 སྒོང་གསུམ་ཀྱིས་སྒོང་གསུམ་གྱི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་བར་སྦྱོད་ལམ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་
 གས་བྱིན་རྒྱག་བསྐྱབ་ཀྱང་མི་རྩོམས་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། དགའ་བ་དང་། སན་
 འདོགས་པ་དང་། མ་གོས་པ་དང་། བསྐྱོད་པའི་སེམས་སོ་སོར་སྐྱར་བར་བྱའོ། །བཞི་པ། ཐབས་
 ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ནི། བྱིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཏོང་བ་པོ་དང་། རྩོམ་དང་། ལེན་པ་པོ་གསུམ་རེ་རེ་
 ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་གོས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བྱིན་པ་བྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྒོང་། །ཞེས་སོ། །དབང་འབྱོར་
 ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ནི། ས་བརྒྱུད་པ་མན་ཆད་དུ་སྦྱོར་དང་། སྦྱོད་པ་དང་། སྒོན་པ་ལ་དབང་
 འབྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གོམས་པ་གསུམ། རྩོམ་པོ་ཉིད་སྦྱོར་དང་། འོངས་སྒྱུད་རྩོགས་སྦྱོན་པ་ལ་
 དབང་འབྱོར་པ་དང་པོ་དང་། སྐུལ་པའི་སྐྱུས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་སྦྱོད་པ་
 སྒོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ནི་གཉིས་པ་དང་། བྱིན་རྒྱལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ལྟག་ཆད་མེད་
 པར་ཐོགས་མེད་དུ་སྒོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དེ་གསུམ་པ་ཡིན་གསུངས། གོམས་འདིས་ནི་
 ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སེམས་གོམས་པའི་རྩིས་སུ་འགོ་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྒྱལ་པ། ཕྱིན་རྒྱལ་གི་རབ་དབྱེ་ལ། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་རབ་དབྱེ་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་
པར་ཕྱིན་གྱི་རབ་དབྱེ་བར་རྒྱལ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་རབ་དབྱེ་དོན་
ཚན་རྒྱལ་གི་སྒྲིམ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དོན་རྣམས་གཏོང་བར་བྱེད་པ་དང་། །ཆ་
བ་སེམས་པ་ལ་བརྟེན་དང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་དང་། །གཉིས་རྗེས་འཛིན་
དང་རྒྱལ་བྱེད་དང་། །དེ་ཡང་སེར་སྣ་མེད་ལྡན་པར། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་མི་འཛིགས་
གཏོང་། །སྤྱིན་པ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་ཡང་དག་སྦྱབ་པར་བྱེད། །ཅིས་
བྱུང་། རོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་ནི། །གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྤྱིན་པའི་མཚན་ཉིད། །ཆོས་བཞི་ལྡན་
གྱི་གཏོང་བའི་སེམས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཆ་བཞག་གིས་སངས་རྒྱུ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་དང་སྤོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་
རྣམས་བསྟན། །ཆོས་བཞི་ནི་སྤྱི་བཤད་བྱིན། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
གཉིས་ཀ་ཡོད། པར་ཕྱིན་གཞན་རྣམས་ལ་འང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ། རྒྱུ་དོན་དང་ལྡན་
པ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་ཆགས་པ་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ། འབྲས་བུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆོ་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་
སྤྱོད་མ་ཆོགས་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །བཞི་པ། བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། །རང་གཞན་
གཉིས་རྗེས་སྤྱོད་པ་དང་། །ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཟང་ཟིང་གིས་
བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། །ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་ལྡན་ཏེ། །སེར་སྣ་སྤངས་
པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ། འབྲུག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། །ཆོས་དང་། །ཟང་ཟིང་དང་། །མི་འཛིགས་
པའི་སྤྱིན་པ་གསུམ་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། རྒྱལ་བྱིམས་གྱི་པར་ཕྱིན་དོན་ཚན་རྒྱལ་གི་སྒྲིམ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་
གཉིས་ནི། །ཡན་ལག་རྒྱལ་ཞི་བསམས་པས་བྱིན། །བདེ་འགྲོ་གནས་པ་སྤྱིན་བྱེད་དང་། །ཉིན་
དང་ཞི་དང་འཛིགས་པ་མེད། །བསོད་ནམས་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། །བརྟན་བཟགས་
ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པ་སྟེ། །སྤྱོད་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད། །རྒྱལ་བྱིམས་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་
ནས། །མཁས་པ་ཡང་དག་སྦྱབ་པར་བྱེད། །ཅིས་བྱུང་། །དེ་ཡང་རྒྱལ་བྱིམས་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་

ཡོད་དེ། ཡན་ལག་དྲུག་གིས་ཟིན་པའི་སྒྲིང་བའི་སེམས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡན་ལག་དྲུག་ནི། ཚུལ་བྱིམས་དང་ལྡན་པར་གནས་པ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པས་བསྐྱམས་
པ། ཆོ་ག་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། སྦྱོད་ལུལ་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ལ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས་སྤྲ་རགས་
ཅམ་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་ལྟ་བུ། བསྐྱབ་པའི་གནས་ནམས་ལ་གྲུས་པར་སྦྱོབ་པ་དང་དྲུག་
ཚུལ་བྱིམས་ལ་བག་ཆགས་ཡོད་པས་སེམས་པར་མ་ངེས་ལ། ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་
ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ། ཟུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། ཞི་
བ་ཟུང་འདས་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ། འབྲས་བུའི་དོན་
དང་ལྡན་ཏེ། བདེ་འགོར་སྦྱེ་བ་དང་འགོད་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རིམ་པས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་བྱེད་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའོ། །དབྱ་
མ་འཇུག་པ་ལས། མདོན་མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་བྱིམས་ལས་གཞན་མེད། །བཞི་པ། བྱེད་ལས་བྱུང་
པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། བསྐྱབ་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཉེན་བྱེད། ཉོན་མོངས་དང་ཚུལ་འཆལ་
ཀྱི་ཆ་གདུང་ཞི། ཆོ་རབས་གཞན་དུ་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་མེད། ཆོ་འདིར་སོག་གཅོད་པ་
སོགས་ཤེས་པའི་ཉེན་ཀྱི་འཇིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོགས་
གཉིས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ། འཇུག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོགས་སྦྱངས་
པའི་བརྒྱུ་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། སྦྱོར་བྱུང་དང་སྦྱོས་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། སོ་ཐར་ཀྱི་ཚུལ་བྱིམས་དང་བྱུང་སྒྲིམ་དང་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནམས་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དངོས་གཞི་བསྐྱལ་པ་འཇིགས་པའི་སྐྱབས་སུ་འགའ་རེ་
མ་གཏོགས་སལ་ཆེར་མི་ཡོང་ངོ་། །ཚུལ་བྱིམས་ནི་ཉེན་ཀྱི་བྱུང་པར་སྒྲིམ་པ་ལ་གནས་པ་པ་
ལོ་ན་ལ་ཡོད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པའོ། །

གསུམ་པ། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་དོན་ཆན་དྲུག་གི་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་
ནི། མི་མཇེད་ངེ་མི་མཉམ་ཤེས་དང་། སྦྱིང་རྗེ་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །པན་ཡོན་ལྡར་ནི་
ཡང་དག་བཤད། །དེ་ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན་བྱེད་དོ། །དཀའ་ཐུབ་གཙོ་དང་ཀུན་ཏུ་ལྡན། །དེ་ལ་

དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་འདོད། །བཟོད་པ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་ཡང་དག་སྒྱུ་པར་
བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཡོད་དེ། །གཞོད་པ་ལ་མི་མཛེད་པ་སྟེ་
མི་འཛིགས་པ་དང་། སྒྲུག་བསྐལ་ལ་ངི་མི་སྟུམ་པ་དང་། །ཆོས་ལ་ངེས་པར་ཤེས་པ་གསུམ་
ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །མདོར་བསྐྱུས་ན། །མི་འབྲུག་པའི་
སེམས་པ། །བཟོད་པའི་མཆོན་ཉིད། །གཉིས་པ། །རྒྱུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། །སྤྱིང་རྗེ་དང་། །ཆོས་
རྒྱལ་བྱིམས་དང་ཐོས་པ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ། །འབྲས་བྱ་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། །པན་ཡོན་
ལྷ་མདོ་ལས་ཡང་དག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། །མདོ་ལས། །མཁོན་ཉུང་བ་ཡིན། །དབྱེན་ཉུང་བ་
ཡིན། །བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་མང་བ་ཡིན། །འགྲོད་པ་མེད་པར་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པ་ཡིན། །
ལུས་ཞིག་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྦྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ། །བྱེད་ལས་
ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། །རང་བདེ་ཞིང་གཞན་ལ་མི་གཞོད་པས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀྱི་
དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །ལྷ་པ། །ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། །མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྷར་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་
གདུངས་པའི་དཀའ་ཐུབ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དཀའ་ཐུབ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་ཀུན་
ཏུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །དུག་པ། །འཇུག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། །སྒྲུག་བསྐལ་དང་ལེན་གྱི་དེ་དང་། །གཞོད་
བྱེད་ལ་ངི་མི་སྟུམ་པའི་དེ་དང་། །ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་
ཕྱིར། །བཟོད་པ་ལྷ་བྱུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད། །ཞེ་སྤང་ལྷ་བྱུའི་སྒྲིག་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །

བཞི་པ། །བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པར་བྱིན་དོན་ཆོན་དུག་གི་སྟོན་ནས་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་ཀ་
གཉིས་ནི། །དགེ་བ་ཡང་དག་སྟོན་བ་དང་། །དད་དང་འདུལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །དན་སོགས་
ཡོན་ཏན་འཕེལ་བྱེད་དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཉེན་པོ་དང་། །མ་ཆགས་ལ་སོགས་ཡོན་
ཏན་ལྡན། །དེ་དག་ལ་ནི་དེ་རྣམ་བདུན། །བཙོན་འགྲུས་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་
ཡང་དག་སྒྱུ་པར་བྱེད། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བཙོན་འགྲུས་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཡོད་དེ། །དགེ་བ་
ལ་སྟོན་བའི་སེམས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ། །རྒྱུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། །དད་པ་དང་འདུན་
པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ། །འབྲས་བྱ་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། །བན་པ་དང་ཉིང་འཛིན་ཤེས་
རབ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །དབྱེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། །ཡོན་

ཏན་མ་ལུས་བཙོན་འགྲུས་རྗེས་འགོ་ཞིང་། ཞེས་སོ། །བཞི་པ། བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དང་
ལྡན་ཏེ། ལྷིག་པ་མི་དག་བའི་ཆོས་དང་མི་འབྲེས་ཤིང་ལེ་ལོ་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་གཡེང་
གི་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། རྩག་པ། འཇུག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
དབང་པོ་ལཱའི་སྒོ་སྒྲིམ་པ་ལྷ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་བཙོན་པ་སྟེ་བདུན་ནམ། བསྐྱབ་
པ་གསུམ་ལ་བཙོན་པ་གསུམ་དང་། ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་རྟག་སྒྱུར་གྲུས་སྒྱུར་བཞི་སྟེ་
བདུན་ལ་བཙོན་པ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་དོན་ཆོན་དུག་གི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་
ནི། སེམས་ནི་ནང་དུ་གནས་པ་དང་། རྒྱན་དང་བཙོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་པ། བདེ་བ་སྦྱེད་པར་
བྱེད་པ་དང་། མངོན་ཤེས་གནས་ལ་དབང་བསྐྱར་པ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་གཙུག་པོ་སྟེ། རྟེན་དག་
ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ། བསམ་གཏན་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། མཁའ་པ་ཡང་དག་སྦྱབ་
པར་བྱེད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཡོད་དེ། དག་བའི་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། རྒྱུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། གདམས་ངག་གི་དོན་བཞིན་
དུ་དམིགས་རྣམ་དེར་འཛིན་པའི་བྲན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ།
འབྲས་བུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ། བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་གནས་དང་། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་
དང་། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་། སྒྲིམས་འཇུག་དགྲ་དང་། ཆོད་མེད་བཞི་
སོགས་ལ་དབང་བསྐྱར་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། དཀར་ཆོས་སམ་ཡོན་ཏན་
ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྩག་པ། འཇུག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རྟོགས་བཅས་
དཔྱེད་བཅས། རྟོག་མེད་དཔྱེད་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་རབ་རྒྱ་དཔྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ལས། ཞིབ་མོ་རྟོགས་ལའང་ཤིན་རྒྱ་མཁའ་པ་ཐོབ། ཅེས་སོ། །

རྩག་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་དོན་ཆོན་དུག་གི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི།
ཤེས་བྱ་ཡང་དག་རབ་རྣམ་འབྱེད། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་

ཤིན་ཏུ་གྲོལ། ཤེས་རབ་འཆོལ་བ་ལེགས་བཤད་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །དེ་
དག་ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ། ཤེས་རབ་དེ་འབྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། མཁས་པ་ཡང་དག་སྒྲུབ་
པར་བྱེད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཡོད་དེ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བཞི་ལྟ་བུ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལས་པར་བྱིར་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད་བཞག་པས་བར་པ་བཞི་ལ་རིགས་འགྲེས་ཤེས་སྟེ། ཆ་བཞག་སྒྱུར་བའི་དགོས་པ་འདྲ་བྱིན་
པའི་པར་བྱིན་ཀྱི་ཆ་བཞག་གིས་ལྷག་མ་ལྷ་ལ་སྒྱུར་དགོས་པ་ཤེས་སྟེ། རྒྱུ་འདྲི་དོན་
དང་ལྟན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཉིད་ངེ་འཇིན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། འབྲས་
བྱ་དོན་དང་ལྟན་ཏེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སོགས་ལས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ལས། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་
ཕྱིན་ལྷ་འདི། །དམིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རིག་པར་བྱས་མ་ཡིན། ཅེས་དང་། ཤེས་རབ་
སྟོང་པོ་ལས། དུས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། ཤེས་དང་། སྟོན་འཇུག་ལས། གང་ཕྱིར་ལྟངས་ལས་
ལམ་འདི་ནི། མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པས་གསུངས། ཤེས་དང་། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ནི། ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། ཤེས་དང་། འདི་ཡང་དད་པ་ལ་རག་ལས་པ་
ནི། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། །འདི་གཉིས་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་སྟེ། །དེ་ཡི་སྟོན་འགོ་དད་པ་ཡིན། །
ཤེས་སོ། །འདི་དང་པོའི་རྒྱ་ཤེས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་ལས་གསུངས། བཞི་པ། བྱེད་
ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྟན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་འཆོ་བས་དགའ་བདེ་འཆོ་བ་དང་། དམ་པའི་
ཆོས་ལེགས་པར་འཆད་ཉན་སྟབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་ཏེ། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་
མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུག་པ། དབྱེ་བ་ནི། སྒྲིམ་པས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཤེས་རབ་དེ་དག་ལ་ཀྱན་རྫོབ་
དོན་དམ་གནས་ལྷ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟུས་ན། ཕྱིན་དུག་དེ་

འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་ཡང་དག་སྦྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་སྦྱར་ན་རུང་ངམ་སྒྲུམ།

བདུན་པ། སར་བྱིན་དྲུག་གི་རབ་དབྱེ་བསྡུ་བའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དཀར་པོའི་ཆོས་
 ཀུན་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། །མཉམ་པར་བཞག་དང་གཉིས་ཀར་ཤེས་པར་བྱ། །པ་རོལ་
 བྱིན་པ་གཉིས་དང་ནི། །གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བསྡུས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་དག་གསུམ་
 ཏུ་འདུ་སྟེ། སར་བྱིན་དང་པོ་གཉིས་ནི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀུན་ལ་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་སྟེ་བྱི་
 རོལ་ཏུ་འགོ་བས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སྟེར་བསྡུས། སར་བྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ནི་རྣམ་པར་
 གཡེངས་པ་མེད་པར་མཉམ་པར་འདྲོག་པས་མཉམ་བཞག་གི་སྟེར་བསྡུས། བར་པ་གཉིས་
 ནི་གཉིས་ཀའི་ཆར་གཏོགས་པར་གསུངས། བསྡུས་ཚུལ་འདི་ནི་གོང་གི་དོན་ཆུན་དྲུག་གི་
 གང་གི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དབྱད། སྦྱར་ན་སར་བྱིན་དྲུག་ནང་ཕན་ཚུན་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་
 ཡང་དབྱད། མདོན་རྟོགས་རྒྱལ་ས། དེ་དག་སོ་སོར་བྱིན་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་
 པ་ཡིས། །ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚུལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། །དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་
 གང་། །ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚུལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཟག་མེད་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་
 པའི་བྱིར། །ཞེས་པའི་འདུ་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་མངས་དོགས་ནས་མ་བྲིས་
 སོ། །འོག་ཏུ་ཕན་ཚུན་རྣམ་ངེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

བརྒྱད་པ། སར་བྱིན་དྲུག་སོ་སོའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ་སོ་དང་བྲལ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
 ཀ་དྲུག་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བྱིན་པ་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཆགས་
 པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་
 འཁྲིམས་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །མ་ཆགས་མི་
 ཆགས་ཆགས་པ་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་
 མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔའི་བརྩོན་འགྱུར་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་
 ཏེ། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསམ་གཏན་ནི། །མ་ཆགས་
 མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་

མེད། རྒྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་ནི། ཁ་ཆགས་མི་ཆགས་པ་མེད། ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་
མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་
སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁ་ཆགས་པ་བདུན་དང་ལྷན་ཏེ། ལོངས་སྦྱོང་ལ་མི་ཆགས། ཕྱི་བཤོལ་ལ་མི་
ཆགས། ལྷང་ཟད་ཆོག་འདྲིན་གྱི་ཆགས་པ་མེད་པ། ལན་ལ་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན། རྣམ་
སྦྱིན་ལ་མ་ཆགས། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ལ་མ་ཆགས། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པའི་རྣམ་གཡེང་
ལ་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། རྒྱད་པར་
ནི། ལོངས་སྦྱོང་ལ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པར་འཆལ་བའི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱིན་དུག་སོ་སོར་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་ཆགས་
པའི་འདྲ་མ་གཏོགས་གཞན་འདྲ་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་ནི་དེའི་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ཡང་དག་པར་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་
གསུངས། དེས་ན་འདྲ་པར་བདུན་ལྷན་གྱི་པར་ཕྱིན་སྟོབ་པའི་ས་ན་ཡོད་མེད་དཔྱད།

དགུ་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རབ་དབྱེ་ལ། ཕྱིན་དུག་གི་ཡོན་ཏན་སྦྱར་བསྟན་དང་། བཙོན་
འགྲུས་དང་སྦྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། རྒྱུ་ཅ་པ་ལ། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། རྣམ་པར་
དག་པ་དང་། མཆོག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། རྒྱུ་ཅ་པ་ལ། བཤད་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། འཆད་བྱེད་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། རྒྱུ་ཅ་པ་ལ། བཤད་བྱ་ཕྱིན་དུག་གི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ་
རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་དུག་ནི། སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་དང་ཕྱད་ན་རང་གི་སྟོག་
ཀྱང་ཉག་ཏུ་གཏོང་། རྟོང་རྒྱུ་གཞན་ལས་ལན་ཀྱང་མི་རེ་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་དོན་མི་
གཉེར། སྦྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱུ་གསུམ་ལ་བཀོད། སྦྱིན་པ་ཡི་
ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་ཟིན་པས་འདིག་རྟེན་དག་ནི་མི་ཟད་བཞག སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བཙོན་པའི་རང་བཞིན་ཚུལ་བྲིམས་གསུམ་ཉག་སྤངས། མཐོ་རིས་མདོན་པར་མི་འདོད་ཡང་
དག་ཐོབ་ཀྱང་དེ་ལ་ཆགས་མི་སྦྱེད། ཚུལ་བྲིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་
རྒྱུ་གསུམ་ལ་བཀོད། ཚུལ་བྲིམས་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་ཟིན་པས་འདིག་རྟེན་དག་ནི་མི་ཟད་
བཞག སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཕྱིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་དེ་བཞིན་མི་ཡི་གཞོད་ཀྱན་བཟོད། མཐོ་

རིས་གཉེར་དང་མི་རྒྱས་པས་མིན་འདིགས་པས་མ་ཡིན་པན་སྟོབས་མིན། བཟོད་པ་སྤྲོད་མེད་པས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་བཀོད། བཟོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་ཟིན་པས་འདིག་ཉེན་དག་ན་མི་ཟད་བཞག རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་གོ་ཆ་སྦྱར་བའི་བདག་ཉིད་བཙུན་འགྲུས་དཔེ་མེད་བྱས། རང་དང་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཆོགས་གཞུང་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཕྲོག་པར་བྱེད། བཙུན་འགྲུས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་བཀོད། བཙུན་འགྲུས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་ཟིན་པས་འདིག་ཉེན་དག་ན་མི་ཟད་བཞག རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་ཉིང་འདྲིན་མང་ལྷན་བསམ་གཏན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། བསམ་གཏན་བདེ་བ་སྤུལ་གྱིས་གནས་ཤིང་སྤྲིང་རྩེས་སྐྱེ་བ་དམན་ལ་བཏེན། བསམ་གཏན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་བཀོད། བསམ་གཏན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་ཟིན་པས་འདིག་ཉེན་དག་ན་མི་ཟད་བཞག རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱ་གང་ཡིན་མཐའ་དག་རྣམ་ཀྱན་ཤེས། རྒྱ་ངན་འདས་ལའང་སྟོ་ཡིས་ཆགས་རབ་མི་སྐྱེད་འཁོར་བར་སྟོས་ཅི་དགོས། ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་བཀོད། ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་གསུངས་པས་འདིག་ཉེན་དག་ན་མི་ཟད་བཞག ཁེས་བྱང་། དེ་ཡང་བཤད་བྱ་པ་རྩལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བཞི་བཞིའི་སྟོན་པ་བཤད་པ་ལས། དང་པོ། སྐྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཞི་ནི། མི་གཏོང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྐྱིན་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཡོངས་སྟོད་དོན་གཉེར་སོགས་ཟད་ཟིང་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་ལ་མཐར་ཡང་དོན་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན། སྤྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པས་མི་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བཞི། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བྱིས། དགེ་བའི་ཆོས་སྤྱད་པའི་ཚུལ་བྱིས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་དང་གསུམ། འདི་རྣམས་ལས་གཅིག་ནི་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། གཉིས་ནི་བཙུན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། ཚུལ་བྱིས་གསུམ་པོ་སྤྲོད་སྲུང་ཆོགས་པའི་རྒྱ་རིམ་པ་བཞིན་དགྲ་དང་བཅུ་དང་བཅུ་གཅིག་སྟེ་སྲུང་ཅུ་ཡོད་པ་བྱང་སའི་ཚུལ་བྱིས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ཡོན་ཏན་གཞན་གསུམ་པ་ནི་རྩ་ཆོག་ལས་གསལ་བས་གོ་སྟོན་གསུམ་པ། བཟོད་པ་ལ་

ཤིན་ཏུ་བཟོད་པར་བྱ་དཀའ་བའི་མི་ཡི་གཞོན་ཡང་བཟོད་ན་གཞན་ལྟ་བུ་སྒྲིམ། བཟོད་པ་དེ་
ཡང་མཐོ་རིས་ལ་རེ་བས་མ་ཡིན། གཞོན་ལེན་མི་རྒྱས་པས་མ་ཡིན་དགྲ་སོགས་ལ་འཛིགས་
པ་དང་། ལན་ལ་རེ་བ་དང་། གཉེན་ལ་སན་པར་ལྟ་བས་མིན་པར་བར་བེད་མེད་པའོ། ཡོན་
ཏན་གྱི་མ་གཉིས་རྩ་བའི་ཆོག་ལ་གསལ། མི་ཡི་གཞོན་པ་ཞེས་དམིགས་སུ་བཀར་བ་ནི། མི་
ཡིས་སན་གཞོན་གང་བྱས་ཀྱང་གཞན་དང་མི་འདྲ་སྟེ་སྒྲིམ་གསུམ་ལའོ། །བཞི་པ། བཙུན་འབྲུས་
ལ་གོ་ཆའི་བཙུན་འབྲུས། སྦྱར་བའི་བཙུན་འབྲུས་དཔེ་ལྡན་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན། སྤངས་
རྟོགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་འགོད་པས་བར་བེད་མེད་པ་དང་། གྱི་མ་གཉིས་ནི་རྩ་ཆོག་
ལྟར་རོ། །ལྷ་པ། བསམ་གཏན་ལ་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་མཛོད་དང་། ཡེ་ཤེས་
བྱུག་རྒྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྒྲིམས་འབྲུག་ཆར་ལཱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མང་
པོ་དང་ལྷན་ཞིང་བསམ་གཏན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་།
གཞན་གསུམ་ནི་རྩ་ཆོག་ལྟར་རོ། །དྲུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སར་བྱིན་གྱི་རྒྱ་ཆེན་ཡོན་ཏན་བཞི་ནི།
དེ་ཉིད་དོན་དམ་དང་། ཤེས་བྱ་རི་སྟེད་པ་མཐའ་དག་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱ་ཆེ་བ། ལྷང་འདས་
ལ་མི་ཆགས་ན་འཁོར་བ་ལ་ཅི་སྒྲིམ་དགོས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་རྩ་ཆོག་ལྟར་དང་།
ཡོན་ཏན་བཞི་པ་མི་བར་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། སྟོང་རྗེས་ཡོངས་སུ་བེན་པ་ཞེས་སྦྱར་དགོས། ལྷ་
མ་རྣམས་དང་མི་འདྲའོ། །འདི་ལ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་བབྱང་བས། ཞེས་
གསུངས་ལ། འགྲེལ་བཤད་དུ། སྟོང་རྗེས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལ་གསུངས་སོ། །སྦྱིར་བེན་
བྱེད་ཅུམ་ལ་བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེས་ཡོད་མོད་ཀྱང་། འདི་ནི་དབྱུ་མ་འབྲུག་པ་ལས། གང་བྱིར་
བཙུན་ཉིད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་རྗེས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་པ་དང་
གནད་གཅིག་ཡིན་ལ། །སར་བྱིན་དྲུག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པར་དེ་དག་ནི། མདོར་བསྡུས་ན།
མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འགྲོ་ལ་སན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་རྟོན་དོན་
སྦྱབ་མཛོད་པ་གང་། །ཞེས་པ་དང་འདྲའོ། །རྒྱས་པར་ན། དེ་ཉིད་ལས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་
ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་དང་གནད་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ། འཆད་བྱེད་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་བར་བེད་

མེད། འོན་ཆེ་བ་དང་མི་བདེ་པ། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཡོན་ཏན་བཞིར་ནི་ཤེས་
པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ལ་རྩ་བ་དང་པོས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་ཆེ་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི་བདེ་བའི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་དེ། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ཆེན་པོ་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པས་ནི་མི་བདེ་པའི་ཡོན་ཏན་ཉི་བཞིར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །འདི་ལ་དངོས་པོ་རྩ་ཆེ་བ། ཀུན་སྤོང་རྩ་ཆེ་བ། ཏུས་རྩ་ཆེ་བ་ཞེས་གསུངས་པའང་
ཡོད།

གཉིས་པ། ཕྱིན་བྱུག་གི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་ལས། དང་པོ། སྦྱིན་པའི་ཕར་
ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྤོང་བ་མཐོང་རྫོགས་དགའ་
བ་དང་། མི་དགའ་བ་དང་སྦོན་པ་དང་། སྦྱིན་པ་པོ་ནི་བརྟེན་ལྡན་པས། ལྷག་པར་ལྡན་
པས་རྟག་ཟིལ་འོན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤོང་མོ་བས་སྦྱིན་པ་པོ་མཐོང་ན་དགའ། རེ་བ་རྫོགས་
ན་དགའ། དེ་གཉིས་མ་གྲུབ་ན་མི་དགའ། དེ་གཉིས་གྲུབ་ན་སྦྲུམ་བུ་སྦོན་པ་པོ་དེ། སྦྱིན་པ་
པོ་བརྟེན་དང་ལྡན་པས་སྤོང་པ་པོ་མཐོང་ན་དགའ་བ་སོགས་བཞིས་སེར་སྣ་སོགས་ཟིལ་གྱིས་
གཞོན་པའོ། །

གཉིས་པ། ལྷུ་ལ་བྱིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་བཞི་ནི། བརྟེན་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི། འོག་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ཆུང་མ་དག འཁྱུ་
གཏོང་གིན་ཏུ་དགའ་བྱེད་པ། འདྲི་སྤོང་རི་ལྟར་སྤྱང་མི་འགྱུར། འཕགས་པ་མི་ལྟ་སེམས་སྦྲུམས་
གིང་། མི་འདིགས་བརྟེན་ཕྱིར་ཀུན་སྟེར་བ། གཞན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཡི། འོག་པའི་ཆོག་
ནི་རི་ལྟར་སྤྱ། སྦྲུམས་པར་ཕན་པར་འདོད་པའི་བརྟེན་བ་ཅན། གཞན་གྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་སྦྱེ་བས་
གིན་ཏུ་འདིགས། སེམས་ཅན་འདུལ་བ་ལ་ནི་སེམས་བརྟེན་པ། འདྲི་གི་ཉེས་རྣམ་གསུམ་ལས་
གིན་ཏུ་རིངས། ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་སྦྱིང་རྗེ་ཅན། འཁྱུ་འབྱུང་ཆོས་ལ་རབ་མཁས་པ། འདྲི་ནི་
ཡིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི། རི་ལྟ་བུར་ན་དང་བྱེད་ལེན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ལྷུ་ལ་བྱིམས་ལ་ལུས་
དག་པ། དག་དག་པ། ཡིད་དག་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་བྱེད་པར་སེམས་རྣམས་བརྟེན་བས་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་རང་གི་སྤོང་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དང་ཆུང་མ་དག་ཀྱང་རྟག་ཏུ་གཏོང་བར་བྱེད་

པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་ན། ལུས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་གསུམ་སྤོང་བའི་ཚུལ་སྤྲིམས་དེ་དེ་ལྟར་མི་བསུང་།
འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་གཞོན་པའི་ལོག་པ་སྟེ་རྩལ་ཆོག་མི་སྤྲོད། རང་གི་
སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ། རང་གཞན་ལ་སེམས་སྦྱོམས། འདིག་པ་ལྟ་དང་བྲལ། སྟེར་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐམས་
ཅད་གཏོང་བའི་བཅེ་བ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། འདིགས་པ་ལྟ་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ། ཆེ་ཉམས་
པ། ལོངས་སྤྱོད་ཉམས་པ། འཁོར་ཉམས་པ། གྲགས་པ་ཉམས་པ་དང་ལྟའོ། །དེ་ཆོས་ཅན། དག་
གི་ཉེས་པ་གསུམ་ལས་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་སེམས་སྦྱོམས་ཤིང་ཕན་པར་
འདོད་ཅིང་བཅེ་བ་དང་ལྟན་པས་ཕྲ་མ་སྤོང་། གཞན་གྱི་སྤྱོད་བསམ་ཀྱི་འདིགས་པས་ཆོག་
རྩལ་སྤོང་། སེམས་ཅན་འདུལ་བར་བཅོལ་པས་དག་ཀྱལ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཆོས་ཅན།
བརྟུང་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཀྱུན་དེ་ལྟར་བྱུང་དང་ལེན་ཏེ། མི་ལེན་པར་
ཐལ། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བྱས་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་དང་ལྟན་པ་དང་། ཉེན་འབྱུང་གི་
ཆོས་ལ་རབ་ཏུ་མཁས་ཤིང་ལྟ་དན་བྱིས་གཞོན་པའི་ཤེས་རབ་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་དང་ལྟན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། རྟག་ཏུ་ཆངས་པར་སྤྱོད་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་
དང་དོན་འབྲའོ། །

གསུམ་པ། བཅོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་
གཅིག་ནི། བཅེར་ལྟན་གང་ཆེ་གཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ལ་ཕན་པའི་སྤྱོད་བསམ་ལ་
རྟག་ཏུ། ཕན་པའི་འདུ་ཤེས་དགའ་བ་རྟེན་གྱིར་པ། །དེ་ཡིས་གང་ལ་ཅི་ཞིག་བཅོད་པར་བྱ།
ཞེས་བྱུང་། བཅེར་ལྟན་རྣམས་ཆོས་ཅན། གང་གི་ཆེ་རང་ལ་གཞོན་པའི་དགའ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་
པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་བསམ་ལ་རྟག་ཏུ་དགའ་བའི་འདི་ཤེས་རྟེན་པ་དེ་
ཡིས་གང་ལ་དེ་ཞིག་བཅོད་དེ་མི་འདོད་པ་གང་ལ་ཡང་ཅི་ཞིག་བཅོད་པ་ནན་གྱིས་བསྐྱེད་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ། བཅོལ་འབྲས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་དག་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་
གཅིག་ནི། གཞན་ལ་གཞན་གྱི་འདུ་ཤེས་བྲལ་བ་དང་། །བདག་པས་ཆེས་ལྷག་གཞན་ལ་རྟག་
འཇམ་དང་། །དགའ་བ་སྤྱོད་ཕྱིར་བཅེ་བ་དང་བཅས་ལ། །བཅོལ་འབྲས་དགའ་བ་མིན་ལ་ཤིན་

ཏུ་དཀའ། ཞེས་བྱུང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་གཞན་རང་དབང་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་
བྲལ་ཞིང་། བདག་པས་ཀྱང་གཞན་ཆོས་ལྷག་པའི་བྱམས་པ་དང་རྟག་ཏུ་ལྡན་པ་དང་། གཞན་
དོན་སྟུག་བསྐལ་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པའི་བཙེ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་བཙོན་འགྲུས་
ཚྭ་པ་མི་དཀའ་ལ། དེ་དག་དང་མི་ལྡན་པའི་ཐ་མ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། རེས་ན་
བཙོན་འགྲུས་ཚྭ་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བྱ་དམ་པར་འདུ་ཤེས་ན་འཁྲལ་བྲལ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་སར་བྱིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་
གཅིག་ནི། གསུམ་གྱི་བསམ་གཏན་བདེ་བ་རྒྱུང་། བདག་བདེ་ཞེན་པ་ཡོངས་ཉམས་འགྱུར།
ཟད་འགྱུར་ཚློངས་དང་བཅས་པར་འདོད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསྒྲིག་པའོ། ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་གཉིས་ཏེ་གསུམ་གྱི་བསམ་གཏན་ནི། རིམ་བཞིན་
བདེ་བ་རྒྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་བདེ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཟུང་འདས་ལ་ཞེན་པ་
དང་། འཛིག་རྟེན་བདེ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། ཉན་རང་གི་དེ་ཟད་པར་འགྱུར་
བ་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་སྒྲོབ་པ་གསུམ་ཀའང་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་ཚློངས་པ་དང་
བཅས་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཙེམ་པ་རྣམས་ནི་ཤེས་སྤྱི་བ་དང་བཅས་པའོ། བྱང་སེམས་ཀྱི་
བསམ་གཏན་ནི་དེ་ལས་བསྒྲིག་པར་བཤད་ཀྱང་ཚློངས་པའི་ཐད་དུ་ཞིབ་ཆ་དགོས།

དུག་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སར་བྱིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་
ནི། རི་ལྟར་མཆན་མོ་ལག་ནོམ་དང་། ཞིབ་སྒྲོན་དེ་བཞིན་ཤེས་པ་གསུམ། སྤྱིང་རྩེ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་ནི། ཉི་མའི་ཟེར་བཞིན་མཚུངས་པ་མེད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཤེས་རབ་དང་། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་ནི། སྤྱི་བ་གཉིས་
ཀྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་ཚློངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མཆན་མོ་སྟན་ནག་ལ་ཡོ་བྱད་ལ་
ལག་ནོམ་བྱེད་པ་དང་འདྲ། ཐ་མ་གཉིས་ནི་ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་དབང་གིས་སྟན་པས་ཞིབས་པའི་
ནང་དུ་སྒྲོན་མེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་བ་དང་མཚུངས། གཞན་དོན་ཁྱར་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིང་རྩེ་ཅན་གྱི་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བཞིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པ་
མེད་པར་འཇུག་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དཔེའོ། །

གསུམ་པ། །ཡར་ཕྱིན་དྲུག་མཆོག་ཏུ་ཡུར་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་དྲུག་ནི།
སྤྱིན་པ་རྟེན་དང་གཞི་དང་ནི། །རྒྱ་མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་
དག་དང་། །གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྟེན་དང་གཞི་དང་ནི། །རྒྱ་
མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་དག་དང་། །གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཆོག་
ཏུ་འདོད། །བཟོད་པ་རྟེན་དང་གཞི་དང་ནི། །རྒྱ་མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་དང་། །རྒྱ་དང་
ཡེ་ཤེས་ཞིང་དག་དང་། །གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཆོག་ཏུ་འདོད། །བཙུན་འགྲུས་རྟེན་དང་གཞི་
དང་ནི། །རྒྱ་མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་དག་དང་། །གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་
པ་མཆོག་ཏུ་འདོད། །བསམ་གཏན་རྟེན་དང་གཞི་དང་ནི། །རྒྱ་མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་
དང་། །རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་དག་དང་། །གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཤེས་རབ་རྟེན་དང་
གཞི་དང་ནི། །རྒྱ་མཚན་དང་ནི་ཡོངས་བསྡེ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་དག་དང་། །གནས་ཀྱི་
སྒྲིམ་པ་མཆོག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལས་དང་པོ་སྤྱིན་པའི་
ཡར་ཕྱིན་ཡོན་ཏན་བརྟན་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཆོག་ཏུ་ཡུར་ཏེ། རྟེན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་
པ། གཞི་ལུས་ལྟ་བུ་བྱང་བྱིང་མཆོག་འཁོར་བ་སྤང་པ་མི་འཇིགས་པའི་མཆོག་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཀྱང་སྤྱིན། རྒྱ་མཚན་གཞན་དོན་ཁྱུར་འཁྱེར་ཀྱི་སྤྲིང་རྩེ་ལ་བརྟེན་པ།
རྩོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡེ་བས་བྲིན་པ། སྤྱིན་གོམས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ། གྲོགས་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྲིན་པ། ཞིང་ལྡན་ནི། སྤྲོང་བ་དང་། སྤྱུག་བསྡུལ་དང་། རྟེན་མེད་པ་དང་། རྟེས་
པར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པའོ། །ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། །བཞི་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཞིང་དམ་པ་ཡིན་པོ། །དེ་
དག་མེད་ན་ལྡན་པའོ། །གང་ལ་གནས་ནས་སྤྱིན་པའི་གནས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། མོས་པ་དང་།
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཇིག་ཏོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། གནས་དགུ་ནི། རོ་
མུང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཡི་རང་བ། མངོན་པར་དགའ་བ། རོམས་མི་ཤེས་པ། རྒྱ་ཆེ་བ། དགའ་
བདེ་དང་ལྡན་པ། ཕན་འདོགས་པ། དགེ་བ། མ་གོལ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་དགུ། རྒྱས་པར་
དབྱིག་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་པ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡར་ཕྱིན་གཞན་ལྡན་པ་
ཡང་འབྲས་སྟེ། གཞི་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྤྲོམ་པ་དང་། རྟེམས་ཚུང་ལ་བཟོད་པ། ཕྱིན་

དུག་སོགས་དག་བ་ལ་སྒྲི་བ། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱ་ཆེ་བ། ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་
སྒྱུར་རོ། །

གཉིས་པ། སྒྱིན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ། སྒྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བཙོན་བའི་བྲད་པར། མ་ཆགས་པའི་བྲད་
པར། བོང་མར་གྱུར་པའི་བྲད་པར། མི་སྒྲི་བའི་བྲད་པར། ཞིང་ལ་བྱམས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཆེད་
ཆེར་འཛིན་པའི་བྲད་པར། དཔེའི་བྲད་པར་དང་དུག་ཀྱི་དང་པོ། སྒྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བཙོན་
བའི་བྲད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྒྱིན་པ་ནི། སེམས་ཅན་
གཅིག་བདེ་བསྐྱལ་མང་དུ། གཞོད་པ་བྱེད་ཀྱང་དགའ་འགྱུར་ན། དེ་ལས་བསྒྲོགས་པ་སྒྲོས་ཅི་
དགོས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱིན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་
གི་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བསྐྱལ་བ་མང་པོར་རང་ལ་གཞོད་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་ཀྱང་དགའ་བར་
འགྱུར་པའི་བཙོན་བ་དང་ལྷན་ན། དེ་ལས་བསྒྲོགས་པ་དུས་སྤང་དང་སེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་
ཕན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་ཅི་སྒྲོས། ཞེས་པའོ། གཉིས་པ། སྒྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མ་ཆགས་པའི་
བྲད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་གང་ཕྱིར་ལོར་འདོད་པ། བརྟན་
རྣམས་དེ་ཉིད་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་གཏོང་། རྒྱུ་བོ་རྣམས་ནི་ལུས་ཕྱིར་ལོར་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་
བརྟན་རྣམས་བརྒྱ་སྟག་རྣམས་སུ་གཏོང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ལུས་ཀྱི་
ཕྱིར་དུ་ལོར་འདོད་ལ། བརྟན་པ་རྣམས་ནི་ལོར་དང་ལུས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་གཏོང་བའི་
མ་ཆགས་པ་དང་ལྷན་པའོ། དེ་ལ་བྱེད་ལྷ་མ་བྱེད་བྱི་མས་བཤད་དོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། སྒྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་བོང་མར་གྱུར་པའི་བྲད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་
ནི། གང་ཆེ་ལུས་ཉིད་གཏོང་ཡང་ཡིད་སྟུག་མི་བསྐྱལ་བ། དེ་ཆེ་རྒྱས་ངན་ལྷ་ལ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་
ཞིག་དགོས། དེ་འདིའི་འཛིན་རྟོག་འདས་པ་དེ་དེས་དགའ་འགྱུར་བ། ཡང་ཡིན་དེ་ལ་དེ་ཡི་
ཡང་ནི་སྒྲི་མ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུས་གཏོང་བ་ལ་སྟུག་བསྐྱལ་མི་འབྱུང་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་
རྒྱས་བཟང་ངན་སྣ་ཆོགས་བཏང་བས་ལྷ་ཅི་སྒྲོས། ཞེས་པ་ནི་འཛིན་རྟོག་པའི་སྒྱིན་པ་ལས་སྒྲི་

མར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལུས་བཏང་བའི་དགའ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ས་ལས་སྒྲིམ་མར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟུག་བསལ་དེས་བདེ་བར་འགྱུར་
བ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས།

བཞི་པ། སྦྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་མི་སྦྱོར་བའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། སྦྱོར་ལྡན་
ནམས་ནི་འདི་ན་གྲུག་གཏོང་བས། །དོན་ཉེར་སྦྱོར་བོ་དགའ་བས་དགའ་བ་ལྟར། །དེ་ལྟར་སྦྱོང་
མོ་བ་དག་སྦྱང་བྱ་བ། །འདོད་དགུ་ཐོབ་པ་དག་གིས་དགའ་མི་འགྱུར། །སྦྱོར་ཅན་འདོད་དགུ་
བཏང་བས་ནོར་མེད་པ། བདག་ཉིད་ནོར་ལྡན་སེམས་པ་རི་ལྟ་བུ། །སྦྱོང་བ་ལོངས་སྟོང་གྲུག་
རྫོགས་བདག་ཉིད་ནི། །དེ་ལྟར་ནོར་དང་ལྡན་པར་མི་སེམས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་
དེ་ནི། མི་སྦྱོར་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་དེ། རི་ལྟར་སྦྱོར་ལྡན་འདི་ནི་ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་གྲུག་
གཏོང་བས་དགེ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱོར་བོ་དགའ་བས་བྱད་པར་དུ་དགའ་བ་དེ་ལྟར་སྦྱོང་བ་པོ་
དག་སྦྱང་བྱ་འདོད་དགུ་སྦྱོར་ཅི་འདོད་ཐོབ་པ་དག་གིས་གྲང་དགའ་བར་མི་འགྱུར་ལ། སྦྱོར་གྲོས་
ཅན་དག་བདོག་དགུ་སྦྱོར་ཅི་འདོད་བཏང་བས་ནོར་མེད་པ་ལ་འབྱོར་བའི་འདུ་ཤེས་སྦྱོར་བ་དེ་
འདྲ་སྦྱོང་བ་པོ་ལོངས་སྟོང་གྲུག་རྫོགས་པ་ལ་ཡང་མི་སྦྱོར་བའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

ལྷ་པ། ཞིང་ལ་བྱམས་པའི་འབྲས་བྱུང་ལ་ཆེད་ཆེར་འཇིག་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་
ཀ་གཅིག་ནི། རི་ལྟར་སྦྱོར་ལྡན་འདི་ནི་སྦྱིན་པ་བཟང་པོས་ཚུལ་བཞིན་དུ། །དོན་གཉེར་ཆོམ་
བྱས་དེ་ལ་སྟན་ཆེན་འདོགས་པར་སེམས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྦྱོང་མོ་བ་དག་ཤིན་དུ་ནོར་མང་
ཐོབ་ནས་ནི། སྦྱིན་པ་པོ་ལ་རྟེན་པའི་རྒྱ་ཡིས་དྲིན་དུ་མི་བཅིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་
སེམས་སྦྱིན་པ་པོས་སྦྱོང་བ་པོ་ལ་དྲིན་དུ་བཅི་བ་ལྟ་བུ་སྦྱོང་བ་པོས་སྦྱིན་པ་པོ་ལ་རྟེན་པའི་
རྒྱ་ཡིས་དེ་ཅམ་དྲིན་དུ་བཅི་མི་རུས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །

དུག་པ། དཔེའི་བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། ལམ་ཀའི་འབྲས་མཆོག་ལྡན་
པའི་ཤིང་ལས་ལོངས་སྟོང་རི་ལྟར་བར། །ལུས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་གང་གི་ནོར་རྫས་རྒྱ་ཆེར་
སྦྱངས་ནས་ནི། །བདག་ཉིད་དོགས་དང་བྲལ་བར་རང་ཉམས་སྦྱོང་པར་བྱེད་པ་ལ། །བཏང་
དགའ་ལོངས་སྦྱོང་ཅན་དེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་

སེམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ནི། རྩེ་དབྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་དགར་སྤྱོད་པ་ལ་དོགས་པ་དང་བལ་བ་ནི།
དཔེར་ན། ལམ་ཀའི་འབྲས་བུ་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་བདག་ཅིང་གིང་ལས་ལོངས་སྤྱོད་བྱུང་བ་
རི་རྒྱར་བར་རོ།

གཉིས་པ། བཙུག་ལྷན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ། བཙུག་ལྷན་གྱི་བྱང་པར་གྱི་དབྱེ་བ་རྒྱག་མདོར་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཀ་གཅིག་
ནི། གཙོ་དང་དེའི་རྩ་ལས་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། །རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། །པར་
ཆད་རྣམ་བཞིའི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །བཙུག་ལྷན་ཡོངས་ཤེས་བྱ་ཞེས་རབ་རྩ་བསྟན།
ཞེས་བྱུང་། ཆོག་འགྲེལ་རྒྱས་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱ།

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བཙུག་འབྲས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་དབྱེ་བ། རྒྱུའི་དབྱེ་བ།
ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ། རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ། བར་ཆད་བཞིའི་གཉིན་པོའི་དབྱེ་བ་དང་
རྒྱག་། དང་པོ་གཉིས་བཞེན་པའི་སྒྲིག་གཉིས་ནི། དགོ་བའི་ཆོགས་ཀྱི་ནང་ན་བཙུག་འབྲས་
མཆོག་། འདི་ལྟར་དེ་ལ་བཞེན་ནས་དེ་རྩིས་འཕྲོ་བ། །བཙུག་འབྲས་ཀྱིས་ནི་མདོ་ལ་བདེ་གནས་
མཆོག་། འཛིག་རྟེན་འདས་དང་འཛིག་རྟེན་གཏོགས་པ་འབྲུབ། །བཙུག་འབྲས་ཀྱིས་ནི་སྲིད་
སྲོལ་འདོད་པ་འཕྲོ་བ། །བཙུག་འབྲས་ཀྱིས་ནི་དག་པ་རབ་འབྱུང་ལྟོ། །བཙུག་འབྲས་ཀྱིས་ནི་
འཛིགས་ཆོགས་འདས་ནས་ཀྱོལ། །བཙུག་འབྲས་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་སངས་རྒྱས། །ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོག་རྒྱུད་དང་པོས་གཙོ་བོའི་དབྱེ་བ་དང་། ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པས་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་
དང་། ཆོག་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བར་རྒྱུར་ཆུ་ལ་སོགས་ཡོད་ལ། ཆོག་དོན་ནི་དབྱེ་
མ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་སོགས་ལས་ཤེས་སྤྲོད། །

གསུམ་པ། ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། གཞན་ཡང་ཉམས་དང་འཕེལ་བའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། ཐར་བའི་དབང་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་གཞན། ཉེ་དུ་རབ་ལྷགས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བྱེད་དང་། བཙུན་འགྲུས་དོན་ཆེན་ངེས་ཆོག་གཞན་དུ་འདོད། ཅིས་བྱང་། དེ་ཡང་དེ་ལ་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་མི་དགེ་བ་ཉམས་པ་དང་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་བཙུན་འགྲུས་གཉིས་དང་། བྱང་ཕྱོགས་ནང་ཆོན་

གྱི་དབང་པོ་ལྟེ་སྐབས་སུ་ཐར་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་བཙུན་འགྲུས། བྱང་ཕྱོགས་ནང་ཚན་གྱི་སྟོབས་ལྟེ་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་བཙུན་འགྲུས། བྱང་ཕྱོགས་ནང་ཚན་གྱི་དབང་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་རྒྱ་གར་པ་རྩི་༩༠་རྣམས་ཀྱི་ཚོད་ཚུལ་ཡོད་པ་རྒྱན་སྒྲུང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཞུགས་པའི་བཙུན་འགྲུས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་བཙུན་འགྲུས། ཕྱིན་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོར་པའི་བཙུན་འགྲུས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཆོག་གཞན་དུ་འདོད། ཅེས་པ་ལ། དབྱིག་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་མི་སྒྲུང་ལ། འགྲེལ་བཤད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བྱེད་དང་ཞེས་པ་དང་། བརྟེན་པ་དང་ཞེས་པ་འགྲུར་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྒྲུང་ཡང་ཆོག་མཁུག་མི་གསལ་ལོ། དེས་ཆོག་གི་སྒྲོ་ནས་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ཡོད། ཅེས་བཀའ་བ་ཡང་སྒྲུང་བས། དཔུང་གཞིའོ།

བཞི་པ། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཐོག་མར་དགེ་བའི་བཙུན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། རྒྱལ་བཞིན་རབ་ཞུགས་སྦྱར་བའི་བཙུན་འགྲུས་ཏེ། མ་ཞུམ་མི་འགོང་ཆོག་མི་ཤེས་བཙུན་འགྲུས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་རྣམས་རབ་གསུངས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བཙུན་འགྲུས་དེ་ལ་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་མར་དམ་བཅའ་མི་འདོར་བའི་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས། དེ་ནས་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྦྱར་བའི་བཙུན་འགྲུས། དེ་ནས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཞུམ་པའི་བཙུན་འགྲུས། དཀའ་སྤྱད་དང་སྦྱག་བསྐྱེལ་གྱིས་མི་འཁྲུགས་ཅིང་མི་འགོངས་པའི་བཙུན་འགྲུས། རྟོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བཙུན་འགྲུས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གསུངས། ཞེས་པའོ།

ལྔ་པ། བཙུན་འགྲུས་ལ་རྟེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཐོག་པ་གསུམ་བཙུན་སྦྱེ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། བསམ་སྒྲོ་ཞན་དང་རྒྱ་རབ་ཆེ་ལྡན་ཕྱིར། བཙུན་འགྲུས་ཐ་མ་འབྲིང་དང་མཆོག་གཞན་ཏེ། རྟེན་དོན་རྒྱུ་བ་དང་དོན་ཆེན་འདོད། ཅེས་བྱུང་། བཙུན་འགྲུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཐོག་པ་གསུམ་ལ་བཙུན་

པའི་སྒྲིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ལ་བསམ་པའི་སྒྲིམ་
ནས་ཀྱང་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་བྱ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་བསམ་པས་བྱེད་པའི་བཙུན་འགྲུས་
ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་མཁ་ཐ་མ་འབྲིང་མཆོག་གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས་སྒྲིམ་ཞན་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
བ་དང་རྒྱ་རབ་དུ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ལའང་དོན་ཆུང་
འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ། བར་ཆད་བཞིའི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། བཙུན་
འགྲུས་ལྷན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་པམ་མེད། །བཙུན་འགྲུས་ལྷན་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་པམ་
མེད། །བཙུན་འགྲུས་ལྷན་པ་སྒྲིམ་པམ་པ་མེད། །བཙུན་འགྲུས་ལྷན་པ་ཐོས་པས་པམ་པ་
མེད། །ཅེས་པ་ནི་བར་དུ་གཅོད་པ་རྣམས་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཙུན་འགྲུས་ལ་སྦྱར་བའི་རིགས་
པ་སྦྱོར་སོགས་གཞན་ལྟ་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བར་ཕྱིན་དུག་པན་ཚུན་རྣམས་པར་ངེས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། པན་
ཚུན་བསྟན་ཕྱིར་རབ་དབྱེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཕྱིར་དང་རྒྱ་མཚན་ཕྱིར། པ་རོལ་ཕྱིན་དུག་རྣམས་
ཀྱན་དུ། །རྣམས་པར་ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བུང་། །དེ་ཡང་པར་ཕྱིན་དུག་པོ་ཆོས་ཅན།
པན་ཚུན་རྣམས་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་འདིགས་པའི་སྦྱོར་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ།
ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་པས་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ། བཙུན་འགྲུས་དེ་དག་ཀྱན་ལ་བསྟན་པ་ལྟ་
བུ་རེ་རེས་ཀྱང་དུག་ཀ་བསྟན། རེ་རེ་ལ་ཡང་དུག་དབྱེར་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་པ་ཡོད་ན་ཕྱི་མ་
རྣམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་། སྒྲིམ་སྒྲིམ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལུགས་ལྟོག་
དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་པས་པན་ཚུན་རྣམས་པར་སོ། །གཞན་དུ་ན། པན་ཚུན་རྣམས་པར་ཀྱི་དོན་
མི་རྟོག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྤེལ་བསྐྱེད་པ་ལས། པར་ཕྱིན་དུག་ཚན་བརྒྱ་དང་ཉེར་
གཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་པན་ཚུན་རྣམས་པར་ཡིན་ཡང་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་མི་འབྲ་བ་
ཡོད་པས་སོ། །གཞན་དུ་ན་བསྐྱོས་སྦྱོར་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། །དབྱིག་འགྲེལ་ལས། རབ་
དུ་དབྱེ་བས་རྣམས་པར་ངེས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམས་པར་ངེས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་རྣམས་
པར་ངེས་པ་རྣམས་གསུངས་པ་དང་། འདིའི་ཐད་དུ་བྱང་སར་ཕྱིན་དུག་གི་ལེའུ་དུག་ཡོད་

པ་རྒྱལ་གྱི་དོན་ཡང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུའི་རྒྱལ་བཤད་བྱང་རྒྱལ་གཞུང་ལམ་ཞིབ་བར་
མཇལ་ན་ལེའུ་གཞན་རྒྱལ་གྱི་གནད་དང་ཕྱིན་དུག་སོ་སོའི་ལག་ལེན་སྤྲོ་ཞིབ་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་འགྲོ་བར་དཔོག་སྤྲུབ་པས་སྒྲོ་ལྷན་དོན་གཉེར་ཅན་རྒྱལ་གྱིས་དགོངས་པར་མཛོད།
འདིར་མང་དོགས་ནས་མ་བྲིས།

གཉིས་པ། གཞན་རྒྱུ་སྤྱིན་བྱེད་བསྐྱེད་དངོས་བཞི་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། གྲངས་
ངེས། ལས། དབྱེ་བ། སན་ཡོན། ཉེན་གྱི་རྒྱལ་གཞན་བཤད་པ་དང་དུག་། དང་པོ། མཚན་
ཉིད་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྤྱིན་མཚུངས་དེ་སྒྲོན་ལེན་འཇུག་དང་། །བདག་ཉིད་
རྗེས་སུ་འཇུག་རྒྱལ་གྱིས། སྤྱིན་པར་སྤྱོད་དང་དོན་སྤྱོད་དང་། །དོན་མཐུན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
ཡིན། །ཁྲིམ་བྱང་། དེ་ཡང་སྤྱིན་པའི་དོ་བོ་ནི་སར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་དང་མཚུངས་པ་རྩ་ཆོག་
ལྟར་དང་། ཕྱིན་དུག་དེ་དག་གཞན་ལ་སྤྱིན་པ་ནི་སྤྱིན་པར་སྤྱོད་བྱང་། གཞན་ལ་ཕྱིན་དུག་
ལེན་དུ་འཇུག་པ་ནི་དོན་སྤྱོད་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱང་འཇུག་པ་ནི་དོན་
མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགོ་ཆོས་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། བསྐྱེད་དངོས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སན་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས་དང་ནི། །འདྲིན་པར་བྱེད་དང་འཇུག་བྱེད་དང་། །དེ་བཞིན་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་
པས། །བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་བྱང་། བསྐྱེད་དངོས་ཆོས་ཅན། བཞིར་གྲངས་
ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་སན་པའི་ཐབས་སུ་སྤྱིན་པ། གཞན་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་ཐབས་སུ་
སྤྱིན་སྤྱོད། གཞན་དགོ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་དོན་སྤྱོད། བདག་ཉིད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་དེ་དང་
མཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་བཞིར་ངེས་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། བསྐྱེད་དངོས་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དང་པོས་སྤྱོད་
འཇུར་དངོས་པོ་སྤྱོད། གཉིས་པ་ཡིས་ནི་མོས་པ་ཡིན། །གསུམ་པ་ཡིས་ནི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད། །བཞི་
པས་རྒྱལ་པར་སྤྱོད་བའོ། །ཟང་ཟིང་དང་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད། །དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་
ཡིས། །བསྐྱེད་བ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་ནི། །བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་བཞིར་འདོད་དོ། །ཞེས་བྱང་། བསྐྱེད་
དངོས་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། སྤྱིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་བྱེད། སྤྱིན་པར་སྤྱོད་བས་

མོས་པར་བྱེད། འོན་ཤིང་པས་སྐྱབ་པར་བྱེད། འོན་མཐུན་པས་བྱིན་དུག་སོགས་ལ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་བཟང་བཟང་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་བསྟུ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། རིམ་བཞིན་དམིགས་པའི་ཆོས་དང་། སྐྱབ་པའི་ཆོས་དང་། རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བསྟུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བསྟུ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་འདོད་དོ། །

བཞི་པ། བསྟུ་དངོས་བཞི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། རྣམ་པའི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ནི། བསྟུ་བ་དམན་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་། སལ་ཆེར་དོན་མེད་དོན་ཡོད་དང་། །དོན་ཀྱན་དོན་ཡོད་ཤིས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བསྟུ་དངོས་ལ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་དམན་པ་དང་། འབྲིང་དང་། མཆོག་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། མོས་སྦྱོང་མན་ཆད་ཀྱི་གཞན་དོན་ནི་སལ་ཆེར་དོན་མེད། མ་དག་ས་བདུན་ཀྱི་གཞན་དོན་སལ་ཆེར་དོན་ཡོད། དག་སའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཀྱན་དོན་ཡོད་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྔ་པ། བསྟུ་དངོས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། འཁོར་སྤྱད་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས། །ཚུལ་འདི་ལ་ནི་ཡང་དག་བཞེན། །ཀྱན་ཀྱི་དོན་ཀྱན་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་། །ཐབས་བཟང་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྟུགས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤྱད་པ་འཁོར་སྤྱད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བསྟུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཐབས་ཚུལ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་བཞེན་ཏེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐབས་བཟང་པོ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྟུགས་སོ། །

དུག་པ། ཉེན་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། བསྟུས་དང་སྤྱད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གང་དག་ད་ལྟར་སྤྱད་བྱེད་དང་། དེ་ཀྱན་དེ་འདྲར་དེ་ལྟ་བས། །འདི་ནི་སེམས་ཅན་སློན་བྱེད་ལམ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་ཀྱི་འཁོར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་བཞེན་ནས་སློན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་སློན་པར་བྱ་བ་ལ་བསྟུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིན་དུ་གསུམ་དུ་ཡང་བཀོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། མཐུག་བསྟུ་བའི་སྒྲིག་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་རྟག་ཏུ་ལོངས་སྦྱོང་མ་ཆགས་སོ། །ཞི་སྒོམ་བརྩོན་པའི་ས་རོལ་བྱིན་གནས་བདག་སྤྱི་དུལ་མཆོན་མ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་

པ། །དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཆོག་སྟེད་ཅུང་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱང་། །དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐུ་གི་སྟོང་པ་
ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་སྟོང་ཅུང་དང་། །གཞན་རྒྱུ་སྟོང་ཅུང་གཉིས་སྟེ་འདྲ་པ་ཡིན་ཏེ། །སྟོན་
པས་ཡོངས་སྟོང་ལ་མ་ཆགས། །ཚུལ་ཁྲིམས་གིས་ཚུལ་འཆལ་གི་ཆ་གདུངས་ཞི། །བཟོད་པ་ཁྲོ་
པ་སྟོམ། །བཙོན་འགྲུས་གིས་ཕྱིན་དུག་སོགས་དག་སྐྱབ་ལ་བཙོན། །བསམ་གཏན་གིས་སེམས་
གནས་པར་བྱེད། །ཤེས་རབ་གིས་སྟོང་ཞིའི་ཡུལ་ལ་མཆོན་མར་མི་རྟོག་པའི་བྱིར། །པར་ཕྱིན་
དུག་རང་སྟོང་ཅུང་ཡིན་ལ། །བསྟུ་དངོས་བཞིས་འཁོར་སྟེད་པ་བཤད་བེན་ལྟར་ཡིན་པས།
གཞན་སྟོང་ཅུང་དོ། །བྱང་སར་བསྟུ་བཞིའི་ལེའུ་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་འདྲིར་སྐྱར་བར་བྱ་ལ། །ཐབས་
ལྷན་གི་ལེའུར་སྐྱར་ཚུལ་ཡང་སྐྱབས་གཞན་དར་གཞན་དུ་པན་ཚུན་སྐྱར་ནས་དབྱད་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེ་རྒྱན་གི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུ་
བའི་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲོ་ཀ་བདུན་ཅུ་ཡོད་པ་རྣམས་རྟོགས་སོ། །

ཕྱིན་དུག་གིས་རང་དོན་སྟེན་ཆོག་སྟེད་བསྐྱབས་པ་དང་། །བསྟུ་བཞིའི་གཞན་དོན་
བསྐྱབས་པ་ལ་མི་སྒྲོ་བ་དགོས་པས། །བཞི་པ། །དེ་གཉིས་གི་སྟོང་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ། །སེར་
སྟེན་གཉེན་པོར་དགོན་མཆོག་མཆོད་པ། །ཚུལ་འཆལ་སོགས་གི་གཉེན་པོར་བཤེས་གཉེན་
བཞེན་པ། །གདུལ་བྱའི་ལོག་སྐྱབ་གི་གཉེན་པོར་ཆད་མེད་པ་སྟོམ་པ་དང་གསུམ། །དང་པོ་ལ།
ཡོངས་སྟེ་རྟོགས་པའི་མཆོད་པ་བྱ་བའི་ཚུལ། །མཆོད་པའི་རབ་དབྱེ། །མཆོད་པ་མཆོག་དུ་སྐྱབ་
པ་དང་གསུམ། །དང་པོ་ལ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་དོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ། །ཡོངས་སྟེ་རྟོགས་པའི་མཆོད་པ་རྣམ་བཞག་རྣམ་པ་བརྒྱད་གི་སྟོན་སྟེན་བཞེན་
པའི་སྒྲོ་ཀ་བཞི་ནི། །རབ་དང་སེམས་དང་ལྷན་པ་ཡིས། །ཆོག་སྟེན་གཉིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་
བྱིར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་གོས་སོགས་གིས། །མདོན་སྟུམ་མདོན་སྟུམ་མིན་པར་མཆོད། །
སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དོན་ཡོད་པར། །སྟོན་ལམ་དང་ནི་ལྷན་པ་ཡི། །གསུམ་པོ་དམིགས་པར་
མི་བྱེད་པ། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན། །སེམས་ཅན་དག་ནི་ཆད་མེད་པ། །ཡོངས་
སྟེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གཞན། །རྟོགས་དང་སེམས་གི་སྟོན་སྟེན་གཞན། །མོས་པ་དང་ནི་སྟོན་པ་
དང་། །བཙེ་དང་བཟོད་པ་དག་དང་ནི། །ཡང་དག་སྟོང་པའི་སྟོན་དང་ནི། །གཞི་ལ་གཏོང་དང་

རྟོགས་པ་དང་། རྟོལ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན། ཞེས་བྱུང་། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་
 རྒྱུ་མཆོན་ཡོད་དེ། རབ་ཏུ་དང་བའི་སེམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་དག་
 བ་བསྡེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཆོགས་གཉིས་རྒྱུ་པའི་བྱིར་དུ་བསྡེ་བའི་བྱིར། བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྡེ་བའི་
 དག་བ་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཁོང་ཁྲོས་མི་བཅོམ་
 པའི་ཞིབ་ཆ་བྱས། མཆོད་པའི་ཡུལ་ལམ་རྟེན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་དང་།
 རྟོག་ཏུ་རྒྱུ་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཀོན་མཆོག་གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། མཆོད་
 པའི་རྒྱས་སམ་དངོས་པོ་ཡོད་དེ། གོས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ལོག་འཛོལ་དང་འབྲེལ་བ་མ་གཏོགས་སོ། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་
 སོགས་འབྱུང་བ་དང་སྤང་ཅིང་སྤྲུགས་སུ་དོན་ཡོད་པར་རྒྱུ་ཅིག་ཅེས་པའི་འདུན་པ་དང་
 སྟོན་ལམ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྡེ་སྟོན་གཉིས་ལ་སྤྲུགས་ཡོད། བསྡེ་བ་ལ་མཛོད་རྟོགས་
 རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་བཅུ་གཉིས་སོགས་དང་། སྟོན་ལམ་ལ་བཟང་སྟོད་ལས་བཤད་པའི་བཅུ་
 སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཟིན་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། འཁོར་གསུམ། བདག་མེད་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་མཆོན་གཞི། ཟིན་བྱེད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དུ་འཇུག་པ་
 ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཟིན་བྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྐྱབས་འགོ་འདྲིལ་ཚུལ་བཞིན་
 ནོ། རལ་པར་བྱེད་པའི་ཞིང་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཆོད་མེད་པ་རྣམས་སོ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་
 སྟོན་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དེ་དག་གིས་དེ་ལ་རབ་ཏུ་རྒྱུར་བས་དེ་དག་ལ་དེ་བཟུང་བའི་བྱིར་
 རོ། གནས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། གོས་སོགས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པ། རོ་ཟུང་བའམ་དག་བ་ལ་ཡི་རང་
 བ་སོགས་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དང་། ཐེག་པ་ལ་མོས་པ་དང་བྱུང་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ།
 བྱང་ཚུབ་ཏུ་སྟོན་པ། རྟིང་བཅེ་བ། དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པ། བྱིན་བྱུག་སྟོད་པ། གཞི་ཆོས་ཉིད་
 ལ་སེམས་གཏོང་བ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་། སྟོན་སྤང་ལས་གོལ་བའི་
 སྟོན་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅི་མ་དང་བྲལ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཆོན་ཀྱི་སྟོན་ས་
 མཆོད་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་ནི་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་གཞིར་བཞག་ཡིན་ཀྱིས་
 སྤྱིར་མཆོད་པ་ལ་མཐའ་མེད། དངོས་བཤམས་ཡིད་སྤུལ་སྤྲོ་ན་ཡོད་མེད་གསང་བ་དང་དེ་ཁོ་

ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་རྣམས་རང་གིས་བྱ་བ་མཐའ་ཡས་སོ། །

གཉིས་པ། རོན་བསྐྱ་བའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། རྒྱ་མཚན་པ་དང་ནི་ཡོངས་བསྡུ་
དང་། རྟེན་པ་དང་དངོས་པོ་དང་རྒྱུད་པ་དང་ནི། ཡེ་ཤེས་པ་དང་ནི་ཞིང་དག་པ་དང་། གནས་
ཀྱི་མཆོད་པ་རབ་བསྐྱ་བ་པ། ཞེས་པ་རྣམས་བཞག་བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས་ཏེ། རྒྱས་བཤད་སྐབས་སུ་
བཤད་ཅིན་པས་གོ་སླུལ། གཉིས་པ། མཆོད་པའི་རབ་དབྱེ་བསྐྱ་བའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། རྒྱ་
དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དང་ནི། བདག་ཉིད་དང་ནི་གཞན་དག་དང་། རྟེན་དང་བཀྲུས་སྟེ་ཉིད་
དང་ནི། སྐྱབ་པའི་སྒྲི་ནས་དེ་རྣམས་གཉིས། མཆོད་པ་རྒྱུད་དང་ཆེན་པོ་དེ། རྒྱལ་བཅས་དང་
རྒྱལ་མེད། སྦྱོར་དང་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་ནི། སྒྲི་ན་པའི་སྒྲི་ནས་དེར་འདོད་དོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ལ་ངོ་བོའི་སྒྲི་ནས་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྒྱ་འདས་པ་དང་། ད་ལྟ་བའི་དུས་སུ་མཆོད་པ། འབྲས་བུ་
ད་ལྟ་བ་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་མཆོད་པ། བདག་གི་ལུས་རྒྱུ་ཡིད་གསུམ་འབྲུལ་བའི་
ནང་གི་མཆོད་པ། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་སོགས་འབྲུལ་བའི་ཕྱིའི་མཆོད་པ། རྟེན་པ་དང་བཀྲུས་
སྟེ་ཉི་མཆོད་པ། བཀའ་བཞུགས་སྐབས་པའི་མཆོད་པ་སྟེ་ཕྱ་རགས་གཉིས། རང་ཉིད་ཀྱི་རོན་དུ་
མཆོད་པ་རྒྱུད་དུ། གཞན་རོན་དུ་མཆོད་པ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་མེད་པ་སྟེ་དམན་པ་དང་གུ་ཤོ་མ་
པ་གཉིས། དུས་གཞན་དུ་འམ་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མཆོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་རིང་ལ། དུས་འདི་ཉིད་
དུ་འམ་འགྲོ་བ་འདི་ཉིད་མཆོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཉི་ལའི་མཆོད་པ། མ་འོངས་པ་ན་མཆོད་པར་
སྒྲི་ན་པ་རིང་བ། ད་ལྟ་འདི་ཉིད་དུ་མཆོད་པར་སྒྲི་ན་པ་ཉི་ལ་སྟེ་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་རྩ་བའི་དངོས་བསྐྱ་བ་གཞིར་བཞག་གོ། དེ་དག་ཐམས་ཅན་གྱི་ནང་ནས་སྐྱབ་
པའི་མཆོད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། མཆོད་པ་མཆོག་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱ་བའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། རང་གི་སེམས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མཆོད་པ། ཆོས་ལ་མོས་དང་བསམ་དང་དབང་འབྱོར་དང་། རྣམ་པར་
མི་རྟོག་ཐབས་ཡོངས་བབྱུང་བ་དང་། ཀྱུན་དང་རོན་གཅིག་ཉིད་ལ་འཇུག་པས་མཆོག་ཞེས་
བྱུང་། མཆོད་པ་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་ཐབས་དུ་མ་ཡོད་དེ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སོགས་
མཆོད་པ། ཆོས་ལ་མོས་པ། བསམ་པ་དགུའི་སྒྲི་ནས་དགོན་མཆོག་མཆོད་པ། རྣམ་མཁའ་

མཛོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་མཛོད་པ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་
 ཟིན་པའི་མཛོད་པ། བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཛོད་པ་དང་འབྲེས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་
 བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་མཛོད་པ་རྣམས་ནི་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་
 ལྟར་དང་། བསམ་པ་དགུ་ནི། རོ་ལྷང་བ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། མཛོན་པར་དགའ་
 བ་དང་། རོམས་མི་ཤེས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དགའ་བ་དང་། སན་པ་དང་། མ་གོས་པ་
 དང་། དགེ་བའི་བསམ་པ་གང་དག་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་གོམས་པའོ། །བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཛོད་པ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་བརྒྱུར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་
 ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་པ་བརྒྱུ་པོ་དེ་དག་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དུག་
 གིས་བྱེད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་། དཀོན་མཆོག་མཛོད་པའི་སན་ཡོན་སྦྱིར་དཔག་དུ་མེད་ཅིང་
 མཛོན་གཞི་ཙམ་ནི། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་
 ཉིན་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བའི་སན་ཡོན་བརྒྱ། ལྷག་འཆོལ་བའི་སན་ཡོན་བརྒྱ། དཀོན་མཆོག་གི་
 བཞུགས་གནས་ལ་ལྷག་དར་བྱས་པའི་སན་ཡོན་བརྒྱ། དཀོན་མཆོག་ལ་མར་མེ་སྤུལ་བའི་
 སན་ཡོན་བརྒྱ། དཀོན་མཆོག་ལ་མེ་རྟོག་སྤུལ་བའི་སན་ཡོན་བརྒྱ་རྣམས་གསུངས། འདིར་
 མང་དོགས་ནས་འདི་ཙམ་ལས་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་པ། ཚུལ་འཆལ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་རབ་དབྱེ། བསྟེན་པ་མཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་གཉིས། །དང་པོ་
ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་དང་པོ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
ཚུལ་བྱད་པར་བདུན་གྱིས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ག་གཅིག་ནི། བསྟེན་པ་རྟེན་དང་གཞི་
ནི། རྒྱ་མཆོན་ན་དང་ནི་ཡོངས་བསྟེན་དང་། རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་ཁིང་དགུ་དང་། །ཀུན་སལ་གྱི་
སྒྲོ་ནས་རབ་ཏུ་བསྟན། །ཅིས་བྱང་།

གཉིས་པ། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་ཀ་མུང་དང་ལ་ནི།
བཤེས་གཉེན་དུལ་བཟ་ཞི་བར་ཉེར་ཞི་བཟ། ཡོན་ཏན་ལྷག་པལ་བཙོན་བཅས་ལ་ལྷང་གིས་
ལྷག་ལ་དེ་ཉིད་རབ་དུ་རྟོགས་པལ་སྟེ་མཁས་ལྷན་། བཙེ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་རྒྱ་བ་སྤངས་ཏེ།

ལ་བཞེན། །བཀུར་ཉི་ཉེད་པ་དག་དང་རིམ་གྱོད་དང་། །སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་བཤེས་གཉེན་བཞེན་
པར་བྱ། །བཞེན་གཞི་དེ་བཞིན་སྒོ་ལྡན་ཆོས་ལ་ནི། །ཤེས་བསམ་དུས་སུ་འདུད་པས་བཤེས་
གཉེན་བཞེད་ཀྱི། །དེ་ནི་བཞེན་བཀུར་ཉིད་ལ་འདོད་པ་མེད། །བསྐྱབ་པར་བྱ་བྱིར་དེ་ཡོངས་
བསྡེ་བར་བྱེད་ལ། །བཞེན་པ་རི་རྒྱུད་བཞེན་པ་སྐྱབ་པ་དེས། །དེ་ཡི་སེམས་ནི་ཡང་དག་མཁུ་
བར་བྱེད་ལ། །ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མཁས་པ་སྒོས་རྟོགས་ནས། །རང་གི་ཐེག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བྱིར་འབད་ལ། །སེམས་ཅན་ཆད་མེད་ཡོངས་སྒྲིན་བྱ་བྱིར་ཤ་དང་། །ཞིང་དག་པ་ཡང་སྐྱར་བར་
བྱ་བའི་བྱིར་ལ། །དེ་ཆོས་བགོ་སྐལ་ལ་སྒྱུད་ཡོན་ཏན་ལྡན། །བཤེས་གཉེན་རབ་ཏུ་བཞེན་བྱ་
བྱང་བྱིང་མིན། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་བཞེན་པའི་རྟོན་ནི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་དང་། །ལྡན་པའི་
བཤེས་གཉེན་ཡིན་ཏེ། །དུལ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་དབང་པོ་དུལ་བས་སོ། །ཞི་
བ་ནི་ཉིང་རེ་འདྲིན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་སེམས་ནང་དུ་ཞི་བར་གནས་པས་སོ། །ཉེ་བར་ཞི་
བ་ནི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བས་སོ། །ཡོན་
ཏན་ལྟག་པ་ནི་མཉམ་པའམ་རྒྱུད་བ་མ་ཡིན་པའོ། །བཙེན་པ་དང་བཅས་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་
ལ་གཡེལ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ལུང་གིས་ཕྱག་པ་ནི་ཐོས་པ་ཁུང་བ་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རབ་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་རོ། །སྐྱེ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྐྱེ་
མཁས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །བཙེ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་བྱང་བྱིང་གི་སེམས་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྱི་
བ་སྤངས་པ་ནི་རྟག་ཏུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ལ། །འདི་
སྒྲིས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཁྲིད་
པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་དུལ་
བར་བྱ་བའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། །ལུང་ནི་སྒྱོད་གསུམ་མང་དུ་ཐོས་པས་ཕྱག་པ་དང་།
སྟོན་བྱེད་སྒོ་བ་མ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྟག་དགོས་པ་ནི། །མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཆོས་ལས། །དམན་པ་
བཞེན་པས་མི་དག་ཉམས་འགྱུར་ཞིང་། །ཐུང་ཀར་བབ་པ་བཞེན་པ་སོ་ན་གནས། །གཙོ་བོ་
བཞེན་པས་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། །ཁྱད་ཆོས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་
དུག་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། །ལྟག་མ་བཞི་གཞན་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་ཡོན་ཏན་

ནོ། གཞན་རྗེས་སུ་འདྲིན་ལྷགས་ཡང་ལམ་མ་ནོར་བར་བསྟན་པ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པ་ནི།
 རི་རྒྱུད་དུ། ཐུབ་ནམས་སྤྱི་ག་པ་རྒྱུ་ཡིས་མི་འབྲུ་ཞིང་། འགྲོ་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལྷག་གིས་མི་
 སེལ་ལ། ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སློ་མིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་
 མཛད། ཅེས་གསུངས། རྟོན་བྱེད་སློབ་མ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གཞུར་གནས་སློ་ལྡན་དོན་
 གཉེན་བའི། ཉན་པོ་སྟོན་ཅེས་བྱ་བར་བཤད། སློ་པོ་ཡོན་ཏན་ནམས་གཞན་དུ། མི་འཇུག་
 ཉན་པ་པོ་ལའང་མིན། འདིས་དེ་བསྟན་པའི་པན་ཡོན་བརྒྱད་དང་། མ་བསྟན་པའི་ཉེས་
 དམིགས་བརྒྱད་དང་། བསྟན་ཚུལ་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྒྱད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ལ། བཤེས་
 གཉེན་བསྟན་ཚུལ་ནི་གང་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། བསྟན་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐུག་
 སོགས་བཀྱར་སྟེ་དང་། ཟས་གོས་སོགས་རྟེན་པ་དང་། བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་སློ་
 བསྟན་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ཤེས་པར་
 འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་། དུས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་མེད་པར་འདུད་པས་འགྲོ་བ་སོགས་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། བསྟོན་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྟེན་པ་སོགས་ལ་འདོད་པ་མེད་པར་བཀའ་བཞིན་
 སྐྱབ་པའི་རྒྱུར་བསྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཡོད་དེ། བཤེས་གཉེན་དེའི་ཐུགས་མཉེས་ཤིང་མགྱ་
 བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རི་རྒྱུད་བསྟན་པ་ལྟར་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་མཁས་པར་ཤེས་ནས་རང་གི་ཐེག་པ་སྟེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ལམ་
 སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པའི་ཕྱིར། ཞིང་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱ་བ་དང་།
 གདུལ་བུའི་ཞིང་དག་པར་བྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གནས་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་ལ་
 སྟོན་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་གཉེན་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་
 ཕྱིར་ཡིན་གྱི་ཟང་ཟིང་གི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། བཤེས་གཉེན་བསྟན་པའི་སློ་ཀ་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། སློ་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་
 དང་འབྲས་བུ་དང་། ཆོས་སློ་རྗེས་འགྲོ་ཕྱིར་དང་ཐོབ་མཉན་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ང་
 རྒྱལ་བཅས་པ་དང་། འང་རྒྱལ་མེད་ཡིད་ལྡན་པས་བཤེས་གཉེན་བསྟན། སློ་ལྡན་འགྲོ་དང་
 སྟོར་བ་དང་། སྟོན་པའི་སློ་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟན། ཅེས་བྱུང་། སློ་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་བཤེས་

གཉེན་བསྟེན་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྒྱ་འདས་པའི་དུས་སུ་བསྟེན་པ་དང་། འབྲས་
བུ་ད་ལྟ་བུའི་དུས་སུ་བསྟེན་པ། རང་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་སྒྲིའི་རྗེས་སུ་འགོ་བས་བསྟེན་པ། ཕྱི་རྟེན་
བཀུར་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟེན་པ། ཐོས་པ་དང་མཉམ་པས་བསྟེན་པ། སེམས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསམ་
སྒྲུབ་གྱི་ཕྱིར་བསྟེན་པ། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟེན་
པ། དེ་འདྲའི་ང་རྒྱལ་མེད་པར་བསྟེན་པ། འདི་ཉིད་དུ་བསྟེན་པ་ཉེ་བ། གཞན་དུ་བསྟེན་པ་
རིང་བ། ད་ལྟ་བུ་ཉེ་བ། མ་འོང་བ་རིང་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། སྒྲོ་ལྟ་
འགོ་དང་སྦྱོར་བ་དང་། སྒྲོན་པའི་སྒྲོ་ནས་དགེ་བཤེས་བསྟེན། ཞེས་བྱ་བ་ནི། རིང་བ་དང་།
ཉེ་བའི་དབྱེ་བ་སྟེ། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་མཆོག་ཏུ་སྦྱབ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི།
རང་གི་སེམས་གྱིས་བཤེས་གཉེན་མཆོག་བསྟེན་པ། ཆོས་ལ་མོས་དང་བསམ་དང་དབང་
འབྱོར་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཐབས་ཡོངས་བཟུང་བ་དང་། ཀྱུན་དང་དོན་གཅིག་ཉིད་ལ་
འཇུག་པས་མཆོག་ཅེས་བྱུང་། བསྟེན་པ་མཆོག་ཏུ་སྦྱར་པའི་ཐབས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རང་
གི་སེམས་གྱི་དང་། ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། བསམ་པ་དགྲ་དང་། འདི་ནི་ལྷ་མ་བཞིན་ནོ། ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཐབས་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་
དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་པར་འཇུག་པ་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ལམ་གྱི་རྩ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཡུམ་
གྱི་མདོའི་རྟོག་ཏུ་དུའི་ལེའུ་རྣམས་དང་བྱང་ས་ལམ་རིམ་འདུལ་བ་སོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། གདུལ་བུའི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆད་མེད་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། ཆད་མེད་
བཞི་སྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། སྟིང་རྗེ་ཆད་མེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། ཆད་མེད་མཆོག་ཏུ་སྦྱབ་
པ། མཆོད་བསྟེན་ཆད་མེད་ཀྱི་མཇུག་བསྟུ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། རོ་བོ། དམིགས་རྣམ།
སྒྲོ་དོན། དབྱེ་བ་དང་བཞི། བརྟན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆད་མེད་བཞི་མཆོན་ཉིད་བཞི་དང་
ལྟན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། བརྟན་པའི་ཆངས་པ་མི་མཐུན་སྤངས། རྣམ་པར་མི་

རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། དམིགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འཇུག། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྤྲིན་
བྱེད། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཡང་བརྟན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚད་མེད་བཞི་ཚོས་ཅན། བྱང་ཚོས་བཞི་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འཛེ་སོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་གྲོགས་སྤངས་པ་དང་། གྲོགས་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་དང་། ཚོས་དང་། དམིགས་མེད་དེ་དམིགས་པ་གསུམ་ལ་
འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་པར་བཞི་ལྡན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། དམིགས་རྣམ་བཞུན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་དག་
བདེ་འདོད་དང་། སྦྱུག་བསྐལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་དང་བདེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དེ་
དག་བཞུན་བཅོས་དང་། དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ཚོས་ཅན།
དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ལས་བྱམས་པ་བདེ་བ་
དང་ལྡན་འདོད། སྤྱིང་རྗེ་སྦྱུག་བསྐལ་དང་བྲལ་འདོད། དགའ་བ་བདེ་བ་དང་མི་བྲལ་བར་
འདོད། བཏང་སྟོམས་ཆགས་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་དང་མ་འབྲེས་པར་འདོད། ཚོས་ལ་དམིགས་
པའི་ཚད་མེད་བཞི་ནི། ཚོས་དོན་སྟོན་པའི་བཞུན་བཅོས་ལ་དམིགས་པའི་གྲོགས་ཀྱིས་བྱིན་
པར་འཇུག། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་
པའི་གྲོགས་ཀྱིས་བྱིན་པར་འཇུག་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། སྦྱ་བཤད་བཞུན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། དེ་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་བྱིར་
དང་། ཞི་བ་ཐོབ་པས་དག་བྱིར་དང་། ལས་གཉིས་ཉོན་མོངས་བྱིར་བྱིར། བྱམས་པ་
དམིགས་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱེད། དེ་ཡང་རྒྱ་འདི་བཞིས་བྱམས་པ་དམིགས་པ་མེད་པར་
བཤད་པའི་དོན་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དང་། མི་སྦྱེ་བའི་ཚོས་ལ་
བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་སྟོན་པས་རྒྱས་པས་དེ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ལས་གཉིས་ཏེ། ལུས་
དང་རྒྱ་གུ་ལས་བྱམས་པའི་རྒྱ་མཐུན་པས་བསྐྱུས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་བྱིར་པ་
སྟེ། འདི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ནི་དམིགས་པ་བཤད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་གདུང་བ་རྣམས་
སྤངས་པའི་བྱིར་དམིགས་པར་འཆད་དོ་ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར་རོ། ཞེས་པའོ། བྱིར་བྱམས་པ་
ལ་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་དང་། ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་དང་།

དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་རྣམས་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་སྤྱིར་རྗེ་དང་འབྲེལ་ཡང་། ཅ་བའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བྱམས་པ་ཚད་མེད་འདི་ནི་མ་དག་ས་བདུན་དང་། དག་པའི་སྐབས་ལ་རིམ་བཞིན་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལོ། །

བཞི་པ། ཚད་མེད་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། དམན་མཚོག་གི་དབྱེ་བ། རྒྱུ་འབྲས་གི་དབྱེ་བ། མི་མཐུན་ཐོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ། ཚད་མེད་གྱི་དམན་མཚོག་གི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། དེ་དག་གཡོ་དང་མི་གཡོ་དང་། །ཆགས་པས་རྩ་མཐུན་ཞེས་བྱ། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་མི་གཡོ་བ། །ཆགས་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་བྱང་། །སྤྱིར་ཚད་མེད་ལས་གཡོ་བ་སྟེ་སྟོམས་འཇུག་ལས་གཡོ་བ་ནི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་མི་ཉམས་པ་སྟེ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། །བྱང་པར་ཆ་མཐུན་དང་། དེས་འབྲེལ་ཆ་མཐུན་ཡང་ཡོད། ཉོན་མོངས་པས་རྩ་མཐུན་བརྩེ་བ་ལྟེན་དང་། དེ་མིན་པ་ཆགས་བྲལ་དང་། དེ་དག་ལས་བྱང་སེམས་ས་མཐོན་པོ་རྣམས་གྱི་ནི་མི་གཡོ་བ་དང་ཆགས་བྲལ་ལ་གནས་པ་ལོ། །ཆ་མཐུན་བཞིའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་འཕ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དེ། སྟོམས་འཇུག་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། འདི་ལ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་སྦྱེ་བ་དེ་དང་། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འོག་མའི་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བའི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གཉིས་ཡོད། དབྱེ་ན་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་ཡོད། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་གཞན་འབྲེན་པའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་པ་དེ། སྟོམས་འཇུག་གནས་པ་ཆ་མཐུན། དེ་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡོད། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གོང་སའི་དག་པ་བ་གཞན་འབྲེན་པའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དེ། བྱང་པར་ཆ་མཐུན། དེ་ལ་བསམ་གཟུགས་བདུན་ཡོད་དེ། སྤྱིར་རྗེ་ལ་བྱང་པར་ཆ་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ལམ་ཟག་མེད་སྦྱེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས་ཤེས་པར་བྱ། །ཆ་མཐུན་བཞི་ལ་བྱང་བའམ་དག་པ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཀུན་དགྱིས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་

བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས་ཤེས་པར་བྱ། མཛོད་ཚུ་ལས། དག་པ་ཉམས་པ་
ཆ་མཐུན་སོགས། ཞེས་སོགས་ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་པའི་
ལྷགས་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་སྐབས་སུ་ཞིབ་ཆ་རྒྱུང་བཤད་ཡོད། དེ་དག་གི་ཞིབ་ཆ་ལེགས་བཤད་
གསེར་གྱི་འབྲིང་བར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པོ་ཡོད།

གཉིས་པ། ཆད་མེད་རྒྱུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མཉམ་
བཞག་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་རྒྱུང་། །འབྲིང་དང་དམན་པའི་ས་བ་དང་། །བསམ་པ་དམན་དང་ང་
རྒྱལ་བཅས། །གང་ཡིན་དེ་དམན་གཞན་ཉིད་ལྷག་ཞེས་བྱུང་། །འདི་ནི་རྒྱུང་བྱ་དང་། ཆེན་པོའི་
དབྱེ་བའོ། །དེ་ལ་རྒྱུང་བྱ་ནི་རྣམ་པ་བྱུག་སྟེ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་
དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡང་རྒྱུང་བྱ་དང་། །འབྲིང་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། །གོང་མ་གོང་
མའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་སྟོས་ནས་དམན་པའི་ས་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། །ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དམན་པ་དང་། །ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་མི་སྦྲེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་
དང་བྲལ་བ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་དམན་པ་སྟེ་རྒྱུང་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །གཞན་
ཉིད་ནི་ལྷག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་རྒྱུད་བཤད་པ་ལས་བསྟོན་པ་ནི་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་རིག་
པར་བྱའོ། །ཞེས་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

གསུམ་པ། རྒྱུ་འབྲས་དང་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་ཆད་མེད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི།
ཆངས་པའི་གནས་པས་གནས་པ་ཡི། །སྟོན་ལྟར་རྟག་ཏུ་འདོད་པར་སྦྱེ། །དེས་ནི་ཆོགས་རྣམས་
རྟོགས་བྱེད་ཅིང་། །སེམས་ཅན་དག་ཀྱང་རྣམ་སྟོན་བྱེད། །ཀུན་ཏུ་ཆངས་དང་མི་འབྲལ་བ། །དེ་
ཡི་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་བྲལ། །བག་མེད་རྒྱུར་རྒྱུ་དེ་ཡི་རྒྱུ། །མི་བཟད་པས་རྒྱུ་མི་འཁྱུར་
རོ། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་རྒྱུ་དང་། །འབྲས་བྱ་དང་། །རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟེ། །དེ་ལ་ཆངས་པའི་
གནས་བདག་གིས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་སྟེ་ཆངས་སྟོད་ལ་གནས་པའམ་སྟོད་པ་གཙང་
མའོ། །འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྦྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་འབྲས་
བྱའོ། །ཆོགས་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་པོའི་འབྲས་བྱའོ། །སེམས་ཅན་
དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱའོ། །ཀུན་ཏུ་ཆངས་

པའི་གནས་པ་དག་དང་མི་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའོ། །དེའི་
 མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེས་བྱ་བྱེད་བའི་འབྲས་བུའོ། །བག་མེད་པར་གྱུར་
 གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མངོན་དུ་གྱུར་གྱུར་ངོ་། །རྒྱུན་མི་ཟད་པས་གྱུར་མི་འགྱུར་
 རོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་སོ། །རྟགས་གྱི་བྱུང་པར་བག་མེད་པར་གྱུར་གྱུར་རིགས་འབྲས་མི་འགྱུར་
 པའི་བྱུང་པར་དང་ལྡན་པ་ནི་སྒྲིམ་མཁུན་ཚངས་སྦྱོང་ལ་གནས་པ་རྣམས་སོ། །རྟགས་དེ་ལ་འབྲས་
 རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་དང་། ལྷན་དག་གི་རྟགས་དང་ཡང་ན་ཡིད་
 གྱི་རྟགས་གང་ཡོད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པར་གསོལ། སྦྱོར་མཐོང་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་
 ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཞེ་བཞིའི་རིགས་པས་དབྱུང་ན་དེ་ཅམ་གྱིས་དཀའ་གནས་སུ་མི་
 སྣང་ངོ་། །

བཞི་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མཁུན་གྱི་བཞི་ནི། བྱང་
 རྒྱུ་ཁེམས་དཔལ་གཞི་དེ་ཁེམས་དང་། །རྣམ་འཛེ་མི་དགའ་གཞི་དེ་ཁེམས་དང་། །འདྲོད་པའི་
 འདྲོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ། །ཉེས་དམིགས་རྣམ་པ་མང་ལ་རེག་ །ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ནི་བདག་
 འདྲོམས་ཁེམས་ཅན་འདྲོམས་ཤིང་ཚུལ་ཁྲིམས་འདྲོམས། །ཉམ་བཅས་རྟེན་པས་དམན་ཞིང་
 སྤང་དང་དེ་བཞིན་སྟོན་པས་སྤང་། །ཚོད་བཅས་མི་སྟོན་དེ་ནི་གཞན་དུ་མི་ཁོམ་རྣམས་སུ་
 སྦྱོ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉམས་པས་ཡིད་ལ་སྤྱག་བསྟུལ་ཆེན་པོ་འཕྱོལ། །ཉེས་པ་འདི་ཀུན་བྱམས་
 སོགས་ལ། །ལེགས་པར་གནས་ལ་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཁེམས་ཅན་གྱི། །དོན་
 དུ་འཁོར་བ་ཡོངས་མི་གཏོང་། །རི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྱས་རྣམས་ཁེམས་ཅན་ལ། །བྱམས་པ་ལ་
 སོགས་ཁེམས་པ་འདི་འབྱུང་བ། །ཁེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི། །བྱ་གཅིག་
 ལའང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། ཆད་མེད་བཞིའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དུ་མ་ཡོད་དེ། བྱང་
 ཁེམས་རྣམས་གྱུར་གཞི་དེ་ཁེམས་དང་། །རྣམ་འཛེ་དང་། །ཡིད་མི་དགའ་བ་དང་། །ཆགས་སྤང་
 རྫོངས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་ལྡན་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་མང་པོ་རེག་ནས་
 ཆངས་པར་གནས་ལ། ཆངས་པའི་གནས་པ་མེད་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གཞི་དེ་ཁེམས་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཏེ། གཞི་དཔེ་སེམས་དང་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་ནི་བཏང་སྒྲིམས་ཀྱི་
 ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་རིགས་པས་དཔག་ནས་སྒྱུར། ཇི་ལྟར་ཉེས་དམིགས་
 རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་རིག་ཅེ་ན། བདག་ཉིད་ལ་ང་གཞི་དཔེ་པར་བྱེད་ལ། གཞན་ལ་ཡང་གཞི་དཔེ་
 པར་བྱེད། ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་ཡང་གཞི་དཔེ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས། སྤང་
 མ་དང་དེ་བཞིན་སྒྲོན་པས་སྤྲད། ཚྡོད་པ་དང་བཅས་ཤིང་མི་སྒྲོན་པ་འཕེལ། ཐོབ་པ་དང་མ་
 ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པས་ཡིད་ལ་སྒྱུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་ལྷན་མི་བདེ་བ་དང་།
 མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་འཕེལ་ཞིང་། འདིའི་དབང་གིས་ཆོ་རབས་བྱི་མ་རྣམས་སྤྱི་
 ཡང་རྣམ་སྤྲིན་རྒྱ་མཐུན་བདག་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སྤྲིན་པ་དེ་དག་ཏུ་
 སྒྱུ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིན་པོ་ཆད་མེད་ལ་ལེགས་པར་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་དེ་དག་མི་
 འབྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འཁོར་བ་ཡོངས་
 སྤྱི་མི་གཏོང་བ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྗེད་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། བྱང་འཕགས་ཐམས་
 ཅད་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། ལྷན་ངག་གི་བདུན་གནད་ལྟལ་གྱི་བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་འང་ཉེས་པ་
 དེ་དག་ལ་མི་འབྱུང་བ་ནི་གཉིན་པོ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་
 བྱིར་རྒྱལ་སྤྲས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་དང་། སྤྱི་རྗེ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་
 ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན། སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་གཅིག་བྱ་ལའང་སྒྱུ་དཀའ་བའི་
 བྱིར་རོ། །ཡང་ན་བྱམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་གཅིག་བྱ་ཡོན་ཏན་
 དང་ལྡན་པ་ལ་ཡང་སྒྱུ་དཀའ་བའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །འདིར་ནི་ཆད་མེད་བཞིའི་མི་མཐུན་
 ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ལ། མངོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན། ཙ་
 ཉོན་དུག་དང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ཡོད། མངོན་པ་འོག་མ་ལྟར་ན། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་བ་དུག་
 ཉོན་མོངས་རྒྱུ་དུའི་ས་མང་བཅུ། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ཡང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་། སྒྲིམ་སྤང་ཉོན་མོངས་གཉིས། དེ་དག་ས་དང་ཁམས་ཀྱི་
 དབྱེ་བས་བྱེ་ན། མངོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས། སྒྲིམ་
 སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱ་གཅིག་ཡོད། མངོན་པ་འོག་མ་ལྟར་ན། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱ་བརྒྱད།

སྒྲིམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྩ་ཡོད། ལྷགས་འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཁས་ལེན་པས། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་རྟོག་
པ་སོ་རྒྱལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བྱེ་ན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། དེ་དག་ལས་རྒྱུན་ཞུགས་
གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་མཐོང་སྤང་། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས། ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་སྒྲིམ་སྤང་ཉོན་མོངས་རྒྱལ་པ་སྤངས། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
པའི་ཆེ་འདོད་ཉོན་ཐམས་ཅད་སྤངས། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཉོན་མོངས་
ཐམས་ཅད་སྤངས། སངས་རྒྱས་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་ཡིན་
ན། །སྤང་བྱ་སྤངས་པ་ལ་སྤང་བྱ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཏེ། རྒྱུན་མ་ངོ་མ་ཤེས་པར་རྒྱུན་མ་འཛིན་
མི་བྱལ་པའི་ཕྱིར། །ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་ན། །སྤང་བྱ་
དེ་དག་ངོས་ཟིན་དགོས་ཏེ། སྦྱོང་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་
དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཤུགས་ཀྱིས་སྤང་
བྱ་སྤངས་པའི་ལམ་བསུབས་ན་ཤིན་ཏུ་མི་ལེགས་པ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྒྲིམས་འཇུག་གི་
སྒྲིབ་པ་དང་ལས་སྒྲིབ་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ། སྤྲིང་རྩེ་ཆད་མེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ། འབྲས་བུ་བྱེད་
ལས། རབ་དབྱེ། དཔེའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱེད་པ། སྤྲིང་རྩེ་མི་འདོར་བའི་འཐད་པ། རྒྱུ་བའི་རྒྱ་ཆེ་
བ་བརྗོད་པ་དང་བརྒྱད། དང་པོ། སྤྲིང་རྩེའི་དམིགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། རབ་
འབར་དག་ཡི་དབང་དུ་སོང་། །སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ནོན་ཕུན་པས་བསྒྲིབས། །བཤོད་བཀའི་ལས་
ལ་ཀུན་ཏུ་ཞུགས། །འཆིང་བ་ཆེ་དང་ཡང་དག་ལྟན། །ཟབ་ཆེན་དུག་དང་འབྲེས་པ་ཞེན། །ལམ་
ནི་རབ་ཏུ་སྒྲོར་གྱུར་པ། །ལམ་གོ་ལ་རབ་ཞུགས་སྒྲོབས་རྒྱུང་བའི། །ཁེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྲིང་
རྩེ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྲིང་རྩེ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་
སྤེད་པ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པ་དང་། དགའི་དབང་དུ་སོང་བ་དང་། སྐྱུག་བསྐྱེད་
རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་ཆོངས་པའི་བསྒྲིབས་པ་ཅན་དང་། བཤོད་
དཀའ་བ་འཁོར་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་། འཆིང་བ་ཆེན་པོ་ལོག་སྤེད་དང་ལྟན་
པ་དང་། ཟས་དུག་ཅན་ལྟ་བུའི་ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པའམ་ཞེན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་

པའི་སྒྲིམས་འབྲུག་ཐར་ལམ་དུ་འཁྲུལ་ནས་ལམ་ཡང་དག་པ་སྒྲིར་བར་འགྱུར་པ་དང་། འདི་
མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ལྟ་ཆེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བའི་གཙུག་པོ་ཡིན། ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་ལས་སྒྲར་ལོག་པ་དང་། དག་ཅ་སྟོབས་ཆུང་དང་། སྤྲུལ་པ་སྟོབས་ཆེ་བའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྱིང་རྩེ་བའོ། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། སྤྱིང་རྩེ་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། འཆོ་སྤངས་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་གི་ས་བོན་དང་། བདེ་བ་བསྐྱེད་དང་གདུང་བྱེད་འདོད་པའི་རྒྱ། རྩོམ་ཉིད་སྐྱེན་
ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པ་བྱང་ཆུབ་ཐག་མི་རིང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤྱིང་རྩེ་
ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་སྐྱེན་སྤྲུལ་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། བྲལ་འབྲས་གཞོན་འཆོ་སྤངས་པ། བདག་
འབྲས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ས་བོན་སྐྱེད་པ། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་འབྲས་གཞན་ལ་བདེ་སྐྱེད་སྐྱེད་
ཅིང་རང་ཉིད་གཞན་དོན་ལ་གདུང་བ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་གང་འདོད་པའི་གནས་སྐྱེ་
བ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དུས་རྟག་དུ་རྩོམ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེན་སོགས་སྤྱིང་རྩེའི་ཆོས་བསྟན་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། སྤྱིང་རྩེ་ཆད་མེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྤྱིང་རྩེ་སྒོ་
མཆོག་འཁོར་བར་གཏོགས་པ་ཡི། སྐྱུག་བསྐལ་བདག་ཉིད་ཀྱན་དང་བདག་མེད་པར། རྣམ་
པར་ཤེས་ནས་སྐྱོ་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཉེས་པས་རབ་གཞོན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། འཇིག་
རྟེན་སྐྱུག་བསྐལ་བདག་ཉིད་ལྟ་བུ་ཡི། བཅེ་དང་ལྷན་པས་སྐྱུག་བསྐལ་དེ་དང་ནི། རྩོམ་ཉིད་སྐྱེན་
སྤྱིང་བའི་ཐབས་ཀྱང་ངེ་བཞིན་རིག་ཏེ། ཉམ་ང་བར་བྱེད་སྐྱོ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་།
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱིང་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་ཏེ། སྒོ་མཆོག་གིས་ཆོས་
ཀྱན་བདག་མེད་དུ་ཤེས་པས་འཁོར་པའི་ཉེས་བས་མི་གོས། སྤྱིང་རྩེ་མཆོག་གིས་འཁོར་བར་
གཏོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་ཀྱན་མནར་བར་ཤེས་ནས་གཞན་དོན་ལ་
མི་སྐྱོ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་ལྟ་བུའི་བཅེ་དང་ལྷན་
པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བའི་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་ཉམ་ང་བར་བྱེད་ཀྱང་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་གཞན་
དོན་ལ་མི་སྐྱོ་ཞེ། སྐྱུག་བསྐལ་དེ་དང་དེ་སྤྱིང་བའི་ཐབས་ངེ་བཞིན་དུ་རིག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། སྤྱིང་ཇེ་འེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བཅེ་ལྷན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ག་གཉིས་
ནི། སྤྱིང་ཇེ་འེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བཅེ་བ་འདི། །རང་བཞིན་དང་ཉེ་སྤྱིང་སྤྱིང་བཅུགས་པ་ན་
དང་། །དེ་སྤྱིན་གོམས་པར་བྱས་དང་ལྷན་པ་ཉེ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་ནམ་དག་ཐོབ་
པ་བཞི་ལ། །མཉམ་ཉེ་དང་རྟག་མིན་ཉེ་ལྷན་པའི་བསམ་པས་མིན་ཉེ། །སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་དང་འདྲོད་
ཆགས་བྲལ་བ་ཉེ་དང་། །མི་དམིགས་པས་མིན་གང་དེ་བཅེ་མིན་ཉེ། །དེ་བཞིན་བཅེ་མེད་
གང་དེ་བྱང་ཆུབ་མིན། །ཅེས་བྱུང་། སྤྱིང་ཇེ་འེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བཅེ་བ་འདི་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་
ལ་རྒྱུ་སྤྱིང་སྤྱིན་དུ་མ་ཡོད་དེ། །རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། །སྤྱིང་བསྟན་དང་བདེ་
བ། །ཡོན་ཏན་དང་སྤྱིན་སྤྱིང་ཡོངས་སུ་བཅུགས་པ་དང་། །ཆེ་རབས་གཞན་ན་ཡོངས་སུ་
གོམས་པ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་འཆེ་ཉམས་ཤིང་ནམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་དང་བཞི། །དེ་
ལ་མཉམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟེ། །གང་ཅུང་ཟད་ཅི་ཆོར་བ་དེ་ནི་འདིར་
སྤྱིང་བསྟན་པའོ། །རྟག་པ་ནི་སྤྱིང་པའི་ལྷན་མ་མེད་པའི་ཕྱི་དང་ལས་འདས་པ་ན་ཡང་དེ་མི་
ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་པའི་བསམ་པས་ནི་སྤྱིང་ལ་ཞུགས་པ་ནམས་ཀྱི་སྟེ། །བདག་དང་གཞན་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་ནི་སྤྱིང་བསྟན་པའི་ལས་ཡོངས་
སུ་སྤྱིང་བར་བྱེད་པས་སོ། །འདྲོད་ཆགས་བྲལ་བས་ནི་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནམ་པར་འཆེ་
བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །མི་དམིགས་པས་ནི་མི་སྤྱིང་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅེ་
བ་ཆེན་པོ་དང་མི་ལྷན་པ་ནམས་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་ཉེ་བ་མིན་པོ། །ཞེས་པའོ། །སྤྱིང་བཅུད་
གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་དོན། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། །ཆུ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་
ལ་མིན། །ཞེས་པ་ནས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཀྱང་ལུགས་
སྤྱིང་སོ། །

ལྷ་པ། དཔེའི་སྤྱིང་ནས་བསྟན་པ་བསྟན་པ་ལ། །མངོན་བསྟན་པ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ།
དོན་བསྟན་པ་དང་གསུམ། །དང་པོ། སྤྱིང་ཇེ་ཆད་མེད་དཔེའི་སྤྱིང་ནས་བསྟན་པ་མངོན་བསྟན་
པའི་སྤྱིང་ག་གཉིས་ནི། སྤྱིང་ཇེ་ཉེ་དང་ནི་བཟོད་ཉེ་དང་སེམས་ཉེ་པ་དང་། །སྤྱིན་ལམ་སྤྱིང་བལ་
སེམས་ཅན་ཡོངས་སྤྱིན་བྱེད་ལ། །དང་པོ་རྩ་བ་ཐ་མ་འབྲས་མཆོག་ལྷན། །འདི་ནི་སྤྱིང་ཇེ་འེ་

ཐོག་གི་ཆེན་པོ་ཡིན། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོང་པོ་དང་། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་
དང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་རྗེའི་ཤིང་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྩ་བ་ནི་
སྟོང་རྗེའོ། སྟོང་པོ་ནི་བཟོད་པའོ། ཡལ་ག་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པའོ། ལོ་མ་ནི་
སྐྱེ་བ་བཟང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པའོ། མེ་ཏོག་གི་སྐྱེ་བ་བཟང་པོའོ། འབྲས་བུ་ནི་སེམས་ཅན་
ཡོངས་ཁྱུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ། བསྐྱེད་པ་དཔེའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། ལྷག་ཆའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་པ་དང་། རྗེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ། ཚ་བ་མེད་ན་སྤོང་པོ་མི་འགྲུབ་
པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ག་གཉིས་དང་ཆིག་ཁྲ་གཅིག་ནི། ཚ་བ་སྤོང་རྗེ་མེད་ལྷུར་ན། །དཀར་ལྷོད་
བཟོད་པ་ཉིད་མི་འགྲུབ། །སྒོ་ལྷན་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་བཟོད་ན། །སེམས་ཅན་དོན་སེམས་ཉིད་མི་
འགྲུབ། །སེམས་པ་དང་ནི་བྲལ་བའི་སྒོ། རྒྱེ་བ་དཀར་པོ་ནམ་དག་ཏུ། །སྒོན་ལམ་འདེབས་
པར་མི་འགྲུར་རོ། རྒྱེ་བ་བཟང་པོ་མ་ཐོབ་ན། །སེམས་ཅན་ཡོངས་སྒྲིབ་བྱེད་མི་འགྲུབ། །ཞེས་
སོ། ཆིག་དོན་གོ་སྐྱེ་བས་འགྲེལ་པ་ཟུར་དུ་མི་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ། རྩིས་འགྲོ་མི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ལས་སྒྲ་མ་ཡོད་ན་ཕྱི་མ་འབྲུང་བ་དཔེ་དང་
མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ག་གཉིས་ནི། སྤྱིང་རྩེའི་འཆུ་བ་བྱམས་པ་སྟེ། །དེ་སྟུག་བསྐལ་
ན་བདེ་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་པས། །ཡལ་ག་རྒྱ་ཆེན་འཕེལ་བ་དང་།
སྒོན་ལམ་རྒྱུན་ནི་མ་བཅད་པས། །ལོ་མ་འདོར་ལེན་རྒྱུན་ནམ་གཉིས། །ཁྲུབ་པ་དེ་ཕྱིར་མེ་
རྟོག་དང་། །འབྲས་བྱ་དོན་ཡོད་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྲུང་། དེ་ཡང་སྤྱིང་རྩེའི་ཤིང་གི་རྩ་བ་
དང་འཆུ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྟོན་པ་བྱེད་དོ། །སྤྱིང་རྩེ་ནི་རྩ་བ་ཡིན་པར་
བཤད་དོ། །དེའི་འཆུ་བ་ནི་བྱམས་པ་སྟེ། དེ་དེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམས་པའི་སེམས་
དང་ལྟན་པ་ནི། གཞན་སྟུག་བསྐལ་བས་སྟུག་བསྐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ཁྱལས་པ་ལ་སྤྱིང་རྩེའི་སྒོ་ནས་སྟུག་བསྐལ་སྟེ་བ་གང་
ཡིན་པ་དེས་ལས་བདེ་བ་སྟེས་པས་མ་རིག་པའི་སྟན་པ་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་སྒོ་རྒྱས་
པར་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །དེ་ནི་སྤྱིང་པོར་བཤད་དེ།

སྒྲིང་པོ་ནི་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པ་མང་
པོས་ཡལ་ག་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་པ་ནི་ཡལ་ག་ཞེས་བཤད་དོ། །སྤྲུལ་དང་སྤྱི་
མ་འགག་པ་དང་སྤྱི་བའི་རིམ་གྱིས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རྒྱན་མ་བཅད་སྒྲོན་ལམ་རྣམས་ལོ་མ་འདྲོར་
བ་དང་། ལེན་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ནང་གི་རྒྱན་གྲུབ་པ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུད་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལས་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའི་སྤྱི་བ་དོན་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཕྱིའི་རྒྱན་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་
སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དོན་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་ཅུ་ལས། དོན་གྱིས་གོ་བས་
ཅིག་ཤོས་ལ། དྲན་པ་ཡང་དག་སྤྱི་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་འདྲིར་བྲན་དགོས།

གསུམ་པ། སྒྲིང་རྗེ་འཇམ་ལོན་གྱི་དོན་བསྟུ་བའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྒྲིང་རྗེ་སུ་མི་བྱེད། །འདི་ལྟར་འདི་དག་
ལ་ནི་སྤྱག་བསྐུལ་ཡང་། །བཅེས་བསྐྱེད་བདེ་བ་གཞལ་བུ་མེད་པ་འབྱུང་། །ཞེས་བྱུང་། །འདྲིར་
སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་ནི་བྱེད་འོག་མས་བསྟན་ཏེ། །ལྷག་མ་ནི་གོ་བར་བྱེད་དོ། །སྒྲིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་སྒྲིང་རྗེ་ཆེད་མེད་གཉིས་ལ་སྤྱི་བཞི་ཡོད་དེ། །ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པའི་སྤྱིས་བྱེད་
པོ་ཡོད་ལ། །ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་སྤྱིས་བྱེད་ཆུང་བུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་
བཞིན་ནོ། །

བྱུག་པ། སྒྲིང་རྗེ་མི་འདྲོར་བའི་འཐད་པ་ལ། །ཉེས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་། །བདེ་
བ་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་གཉིས། །དང་པོ་ལ། །ཆགས་པས་མ་གོས་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་
གཞན་གྱིས་མ་གོས་དང་། །སྤྱག་བསྐུལ་གྱིས་མ་གོས་པ་དང་། །བདེ་བས་བརྒྱན་པ་དང་བཞི།
དང་པོ། །ཆགས་པས་མ་གོས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། །སྒྲིང་རྗེས་བྱིན་པའི་བཅེར་ལྷན་
རྣམས། །ཞི་ལའང་ཡིད་ནི་མི་གནས་ན། །འདིག་རྟེན་བདེ་དང་རང་སྟོག་ལ། །ཆགས་པར་
འགྱུར་བ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་སྒྲིང་རྗེས་བྱིན་པའི་ཅེ་ལྷན་རྣམས་ཆོས་ཅན།
འདིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་དང་རང་གི་སྟོལ་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཏེ། །ཞི་བ་ལའང་ཡིད་མི་
དགའ་ཏེ་མི་གནས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། ཉན་མོངས་གཞན་གྱི་མ་གོས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། བྱམས་པ་གང་དེ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ། མེད་དང་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། སྒྲིམ་ལྟན་ནམས་ཀྱི་བཅེ་བའི་བྱམས་པ་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་འདས། ལྷག་བསྐལ་ཐ་སྐལ་ཆེ་དང་མི་ཤེས་པའི། ལྷན་པ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་ཡི། འཇིག་རྟེན་འབྲེན་པའི་ཐབས་གང་ཡིན་པ་དེ། རི་ལྟར་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་མི་འགྱུར། འཇིག་རྟེན་བྱང་ཆུབ་རང་སངས་རྒྱས་པ་ཡི། དག་བཅོམ་ནམས་ལ་བྱམས་པ་དེ་མེད་ན། དེ་ལས་གཞན་ལ་སྒྲིམ་གྱང་ཅི་དགོས་པ། རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་མ་ཡིན་འགྱུར། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་སྒྲིམ་ལྟན་ནམས་ཀྱི་བཅེ་བས་བསྐྱངས་པའི་བྱམས་དང་སྒྲིང་རྩི་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་བྱམས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡང་མིན་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་མོད། འདི་ནི་ཆགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་སྐྱབ་པ་ནི། གཞན་དོན་འཁུར་བྱེད་ཀྱི་བྱམས་སྒྲིང་རྩི་དེ་དག་ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་པར་ཐལ། ལྷག་བསྐལ་གྱི་ཐ་སྐལ་ཆེན་པོ་དང་མི་ཤེས་པའི་ལྷན་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་འབྲེན་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་གྱང་བརྗོད་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་རང་གིས་བྱ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་དང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་པ་གཞན་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲིམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ལྷག་བསྐལ་གྱིས་མ་གོས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱུག་བསྐལ་མེད། བཅེ་བས་སྐྱུག་བསྐལ་གྱུར་བ་གང་། དེ་ལ་དང་པོར་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ། རིག་ནས་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་དགལ། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྐྱུག་བསྐལ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བཅེ་བས་སྐྱུག་བསྐལ་བར་གྱུར་པ་ཆོས་ཅན། ལྷག་བསྐལ་གྱིས་མ་གོས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་བདག་གཞན་མཉམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་སྐྱབས་སུ་སྐྱེ། གྱང་ས་ལ་རིག་ནས་དེ་རྟོགས་པའི་སྒྲིམ་གྱིས་མངོན་པར་དགའ་བའི་

ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། བདེ་བས་བརྒྱན་པ་བརྒྱན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བཅེ་བས་བརྒྱན་པའི་སྒྲིམ་
བསྐལ་འཛིག་རྟེན་གྱི། བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་འགྱུར་ཞིང་། རྟོན་བྱས་ནམས་
ཀྱང་དེ་དང་མི་ལྡན་གང་། དེ་ལས་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་བཅེ་
བས་བརྒྱན་པའི་སྒྲིམ་བསྐལ་རང་སྟེང་དུ་སྒྲངས་པ་ཆོས་ཅན། དེ་ལས་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ཅི་
ཞིག་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཞིང་།
རང་དོན་བྱས་ཟིན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་དང་མི་ལྡན་པའི་བཅེ་བ་དེ་ལས་ཆེ་བ་
ཅི་ཞིག་ཡོད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། བདེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལ། བཅེ་བ་ལས་སྦྱིན་པ་འབྱུང་ཚུལ་དང་། བཅེ་བ་
ལས་སྦྱིན་བྱས་འབྱུང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བཅེ་བས་སྦྱིན་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ། བཅེ་བས་སྦྱིན་
འབྲས་ཀྱི་ཡོངས་སྟོང་མི་འདོད་ཚུལ། བཅེ་བས་བརྒྱན་པའི་རང་བཞིན། བཅེ་བས་སྦྱིན་པ་ལ་
ཡོངས་སྟོང་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ། བཅེ་བས་སྦྱིན་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བརྒྱན་པའི་སྒྲིམ་གྲུབ་
ནི། བརྒྱན་པའི་བཅེ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱིན་པ་ཡིས། སྦྱིན་པའི་བདེ་བ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ། དེ་
ལ་ཁམས་གསུམ་ཉི་བར་སྟུང་ནམས་གྱི། བདེ་བ་དེ་ཡིས་ཆར་ཡང་མི་ཤོད་དོ། ཁམས་ཅན་
དོན་ཕྱིར་བཅེ་བས་སྒྲིམ་བསྐལ་གྱི། རང་བཞིན་འཁོར་བ་གང་ཡིན་མི་གཏོང་ན། སྦྱིང་རྩེ་
ཅན་ནམས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་བསྐལ་ཅི་སྟེ་ཁས་ལེན་བྱེད་མི་འགྱུར། བཅེ་དང་
ལྡན་པའི་སྦྱིང་རྩེ་ཉི་སྦྱིན་པ་གང་། ཡོངས་སྟོང་ཉི་དང་ནི་དེ་ལས་བྱམས་པ་ལ་དང་། རྩེས་སུ་
བརྒྱུང་བས་བརྒྱུད་པ་དང་དེ་ཡི་མཐུས། བྱས་པའི་བདེ་བ་རྟག་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར། སྦྱིང་
རྩེས་རྒྱས་པར་བྱ། ཞིང་འཕེལ་བར་བྱ། སྦྱིན་པས་ཡོངས་སྦྱིན་བྱ། ཞིང་བདེ་བར་བྱ། ཀྱུན་
དུ་བར་བར་བྱ། ཞིང་བཀྱི་བྱ། ཞེས། ཞེན་པ་ནམས་ལ་རབ་དུ་སྦྱར་དང་འདྲ། སྦྱིང་རྩེས་སྒྲིམ་
བསྐལ་དག་གིས་སྒྲིམ་བསྐལ་བ། བདེ་མ་བརྒྱུད་པར་གང་གིས་བདེ་བར་འགྱུར། དེ་ཕྱིར་
བཅེ་དང་ལྡན་པས་གཞན་བདེ་བ། བརྒྱུད་ནས་བདག་ཉིད་བདེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། སྦྱིང་རྩེ་
ཅན་ནི་རྟག་དུ་རང་སྦྱིན་ལ། སྦྱོན་དང་འདྲ་སྟེ་རང་བདེ་མི་འདོད་པ། ཡོངས་སྟོང་ནམས་

གྲིས་གཞན་དག་བདེ་བར་གྲིས། །ཡང་ན་ཐ་དང་མིན་བདེ་བདག་ལའང་མིན། །དེ་བདེས་
 བདེ་བ་བདག་གིས་སྦྱིན་པ་ནི། །འབྲས་དང་བཅས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱིན། །གལ་ཏེ་
 བྱིན་གྲིས་བདག་ལ་བྱ་བ་ཡོད། །དེ་དག་ཉིད་ལ་ཤིན་ཏུ་འབྲས་བྱར་བྱོས། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
 བཙེ་བ་བརྟན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་སྟོབས་གྲིས། སྦྱིན་པའི་དགའ་དེས་རང་
 བདེ་བར་སྦྱད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ལོངས་སྟོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བས་ཉེ་
 བར་སྦྱད་ཀྱང་བདེ་བ་དེའི་ཆར་ཡང་མི་མོད་པའི་བྱིར། དེའི་མོད་པའི་བྱིར། དེའི་འཐད་པ་ནི།
 སྤྱིང་རྩེ་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་པན་པའི་བྱིར་དུ་རང་ལོངས་སྟོད་དང་བུལ་བ་
 སོགས་དཀའ་སྦྱད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་ཅི་སྟེ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་སྟུག་བསྐྱེད་
 ཀྱི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་ཡང་མི་གཏོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་
 རོ། །དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པོ་ལས། དམ་པ་མང་པོ་ཁས་འཆེ་མི་བྱེད་ལ། གལ་ཏེ་དཀའ་
 བས་ཁས་ནི་སྤངས་གྱུར་ན། །རྡོ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟ་བུར་ནི། །ཤི་ཡང་གཞན་དུ་བརྗེད་པར་
 མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དཔེ་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་གཉིས་
 ཡོད། །ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 བདེ་བ་དུག་དང་ལྷན་ཏེ། བཙེ་བ་ལས་བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་འཕེལ། སྤྱིང་རྩེ་ལས་སྦྱིན་པ།
 སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྟོད་འཕེལ། དེ་ལས་བྱམས་པ་དང་སྟུག་པར་གཏོང་སེམས་འཕེལ། དེ་
 ལས་སེམས་ཅན་སྤྱིན་ཅིང་རྩེས་སུ་གཟུང་བ་འཕེལ། དེ་ལས་སྦྱིན་པའི་མཐུས་བྱས་པའི་ཆོས་
 གཟུགས་ཀྱི་སྦྱུང་བདེ་བའི་བར་འཕེལ་བར་འགྱུར་པ་དང་། ཡང་ན་བྱས་པའི་བདེ་བ་ཞེས་པ་
 ནི་རང་ཉིད་དང་སྟོང་བ་དང་ལོངས་སྟོད་འཕེལ་ནས་དེས་ཀྱང་གཞན་ལ་བདེ་བའི་རིགས་
 སྦྱིན་ཅུས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པའོ། །ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྩ་
 ལ་དུག་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིང་རྩེ་རྒྱས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་བདེ་བ་ལ་དགོད་པར་
 བྱ་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་འཕེལ་བར་བྱ་བ་དང་། སྦྱིན་པས་གདུལ་བྱ་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་
 དང་། གདུལ་བྱ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བྱངས་པར་བྱ་བ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ལ་བགྱི་
 བར་བྱ་བའི་བྱིར་སྟོ་ཞེན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་འབྲ་བར་རང་གིས་བྱེད་པའོ། །འགྲེལ་བཤད་

ཀྱི་འཇུག་ལས། ཆོག་རྒྱུ་བཞི་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེས་ལེ་ལོ་ཅན་ལ་སྒྲིབ་བཞིན། །ཞེས་དཔེ་
སྤྱིང་ནས་བཤད་དོ། །ཆོག་ས་སྤྱིང་བཅད་པ་ལྟ་པའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྤྱིང་
རྗེས་གཞན་གྱི་སྤྱིང་བསྐྱེད་དག་གིས་སྤྱིང་བསྐྱེད་པ་དེ་རི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་
བཅས་སྤྱིང་པར་བདེ་བར་འཇུག་རོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་གཞན་
དག་ལ་བདེ་བ་བསྤྱིང་ནས་བདག་ཉིད་བདེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་
པར་བྱའོ། །ཆོག་ས་སྤྱིང་བཅད་པ་དུག་པ་དང་བདུན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་
ན། སྤྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་
འབྲེལ། སྤྱིན་པ་ནི་སྤྱོད་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བདེ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་མི་འདོད་
པའི་སྤྱོད་ནས་ཆོས་ལོངས་སོགས་ཀྱིས་བདེ་བར་གྱིས་ཤིག་པ་དང་། ཡང་ན་གཞན་བདེ་ན་རང་
ཡང་བདེ་ལ། གཞན་མི་བདེ་ན་བདག་ཀྱང་བདེ་བ་མིན་པས་སྤྱིན་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་
པ་བྱིན་ནས་བདག་གཞན་ཐ་མི་དད་ཀྱི་བདེ་བས་ཆོས་པར་གྱིས་ཤིག་པ་དང་། ཡང་ན་སྤྱིན་
པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་བྱས་ན་གཞན་གྱི་བདེ་བས་བདག་ཀྱང་བདེ་བར་འཇུག་བས་སྤྱིན་པ་
འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བྱིན་ནས་བདག་གཞན་ཐ་མི་དད་ཀྱི་བདེ་བས་ཆོས་པར་གྱིས་ཤིག་
པ་དང་། ཡང་ན་སྤྱིན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་བྱས་ན་གཞན་གྱི་བདེ་བས་བདག་ཀྱང་བདེ་
བར་འཇུག་བས་སྤྱིན་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བྱིན་ནས་དེ་དག་ཉིད་ཉག་ཏུ་བདེ་བ་དང་
ལྷན་པའི་སྤྱོད་ནས་ཤིན་ཏུ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱིང་རྗེས་འདོམས་པ་དང་
འབྲེལ་བྱེད་སྤྱིན་པས་སྤྱིབ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བཅེ་བས་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་ལོངས་སྤྱོད་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་པའི་
སྤྱོད་ཀ་བཞི་ནི། སྤྱིན་པ་པོ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་། །ལོངས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་མང་ལ་བཟང་
དང་ཕྱད། བདག་ནི་བདེ་བ་དེ་འདོད་མ་ཡིན་དེ། །འདི་ལྟར་བདག་ནི་སྤྱིན་ལ་བརྒྱུད་དང་
ལྷན། །བདག་ནི་ཉག་ཏུ་བཅེ་བས་བདོག་པ་ཀུན། །ལོངས་སྤྱོད་གཏོང་བ་གང་ཡིན་དེ་སྤྱོད་
ལ། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ནི་དེའི་འབྲས་ལ། །དོན་གཉེར་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །གལ་
ཏེ་ཁྱོད་འབྲས་ཐོབ་པ་མི་གཏོང་ན། །སྤྱིན་ལ་མངོན་དགའ་ཡིན་པར་མི་འཇུག་ཏེ། །འདི་ལྟར་

སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་སྦྱོར་མེད་ནི། སྦྱོར་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཉིད་མ་ཡིན། མ་བྱས་པ་ལ་
འབྲས་བུ་མི་འབྱེན་ཏེ། འདི་ལྟར་ལན་བཏུས་བདག་གི་ཆ་མ་ཡིན། བྱོད་ཀྱི་ལན་ལ་ལྟ་དང་
བུལ་བས་ན། འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་གཞན་ལ་གཏོང་བ་ཡིན། ཞེས་བུང་། དེ་ཡང་སྦྱོར་པ་སྤྱི་ལ་
སྒྲིམ་ནི་རང་དོན་དུ་ཡོངས་སྦྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་། ཡོངས་སྦྱོད་མང་ལ་བཟང་བ་དང་ཕྱད་པ་ནི་
སྦྱོར་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ལྟོས་སྦྱོར་འབྲས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོད་དེ་ལས་རང་
བདེ་འདོད་པ་མ་ཡིན་དེ། སྦྱོར་པའི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོད་པ་མེད་པར་བརྟུད་མར་གཏོང་བ་བ་དང་
ལྟན་པའི་བྱིར། ཡང་བདག་ནི་ད་ལྟར་གིས་ཐོབ་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཆགས་མེད་དུ་
གཏོང་བའི་འདི་ལེགས་པར་སྦྱོས་ལ། སྦྱོར་པ་བྱོད་ཀྱིས་བདག་སྦྱོར་འབྲས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོད་ལ་
རེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའོ། གཤམ་ཏེ་བདག་གིས་སྦྱོར་འབྲས་ཡོངས་སུ་མི་
གཏོང་ན་བདག་སྦྱོར་པ་ལ་མོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་ཅམ་ལ་ཡང་སྦྱོར་གཏོང་མེད་
པར་གནས་ན་ཡང་སྦྱོར་པ་སྤྱི་ལ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཞེས་པའོ། སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་ལས་མ་
བྱས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོངས་སྦྱོད་སོགས་མི་འབྱེན་པ་སོགས་ཡིན་མོད་ཀྱང་། འདི་ལྟར་ལན་ལ་
རེ་བ་ནི་བདག་གི་ཆ་མ་ཡིན་པས། སྦྱོར་པ་བྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡང་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་
དུ་བསྐྱེས་ནས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་མ་ཟད་བྱང་
སེམས་སོ་སྦྱོས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྦྱོར་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་བསྐྱེ་བ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
གནས་དང་དཔུང་གཉེན་སྤིང་དང་ནི། ཞེས་དང་། བྱང་ཚུབ་ལ་གཞན་སྦྱོར་པ་དང་། རྟེན་ལི་
རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། ཞེས་དང་། སྦྱོད་འཇུག་ལས། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཅས་
ཏེ། སྦྱོ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་པས། མདོ་རྒྱ་
ཆེར་རོལ་པ་ལས། སོ་སོ་སྦྱོ་བོ་ཡིན་ཡང་ང་མི་འཆི། ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། དེ་ལྟར་
ཡིད་ཆེས་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ། བརྟེན་ནས་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་དག་བྱིར་དང་། ཞེས་
གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ཚུལ་བཞུན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། བརྟེན་བས་བསྦྱོད་པའི་སྦྱོར་པའི་རང་བཞིན་བཞུན་པའི་སྦྱོ་བ་གཉིས་ནི།
རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་བས་སྦྱོར་པ་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཅིང་དག་པའི་གཞི། བདེ་བ་

འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དང་ནི། །རྗེས་སུ་སྤྱང་བཅས་ཆོལ་མེད་པ་དགོས་པ་མེད་པ། །རྒྱལ་
སྐྱུ་རྒྱུ་སྤྱང་གི་བཅེ་བས་སྤྱིན་པ་ནི། །མཐའ་དག་རྒྱ་ཆེ་གཙོ་དང་རྟག་པ་དང་། །དགའ་ལ་
དང་བྱང་བྱིང་མེད་པ་དང་དག་པ་དང་། །བྱང་རྒྱལ་ལ་གཞོལ་དགོ་ལ་གཞོལ་བ་ཡིན། །ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐྱུ་རྒྱུ་སྤྱང་གི་སྤྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། །གཞི་ནས་
མཐར་ཐུག་གི་བར་ལ་གཞན་གཞོད་སྤངས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས་མེད་པ། །དངོས་པོ་སྤྱི་
དང་མ་འདྲེས་པའི་དག་པའི་གཞི་དང་ལྡན་པ། །དགོ་བ་ལ་སྤྱར་ནས་བདེ་བ་འདྲེན་པ། །སྤྱིང་
བའི་རྗེས་སུ་བསྤྱང་བ་དང་བཅས་པ། །མ་བསྐྱང་ཡང་གཏོང་ཞིང་ཡོན་གནས་མི་འདམ་པས་
ཆོལ་མི་དགོས་པ། །རྒྱུ་སྤྱིན་ལ་མི་རེ་བས་གོས་པ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །གཞན་
ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། །དངོས་པོ་མཐའ་དག་རེ་རེ་ནས་མང་ཞིང་རྒྱ་
ཆེ་བ། །ཀྱ་ལོ་མ་པ་སྤྱིན་པ། །དུས་རྟག་དུ་སྤྱིན་པ། །སེམས་དགའ་བའི་ངང་ནས་སྤྱིན་པ། །ལེན་
ལ་མི་རེ་བའི་བྱང་བྱིང་མེད་པར་སྤྱིན་པ། །གཞོད་པའི་དངོས་པོ་མི་སྤྱིན་པས་གཞི་དག་པ།
བྱང་རྒྱལ་ལ་གཞོལ་བ། །དགོ་བ་ལ་གཞོལ་ཞིང་བདེ་བ་སྤྱིད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། །རྗེ་བས་སྤྱིན་པའི་འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི།
རི་ལྟར་བདེ་བ་གསུམ་གྱིས་ཆོམ་པའི་ཡིད། །བཅེ་ལྡན་ཡོངས་སུ་གཏོང་བས་དགའ་འཇུག་
བ། །འོངས་སྤྱོད་ཅན་དག་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་ཡིས། །དེ་ལྟར་དགའ་བར་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་བཅེ་བས་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་འོངས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། །ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཡོད་དེ། །ཆོས་སྤྱིན་པས་དགའ་བའི་བདེ་བ་དང་། །གཞན་རྗེས་སུ་འདྲིན་པས་དགའ་བའི་བདེ་
བ་དང་། །བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པས་དགའ་བའི་བདེ་བ་གསུམ་གྱིས་ཡིད་ཆོམ་
པའི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་བྱང་བྱིང་ལ་འོངས་སྤྱོད་པའི་བདེ་བ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། །བཅེ་བས་སྤྱིན་དུག་སྤྱོད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། །བཀྲོན་ལ་བཅེ་
དང་མ་རུང་པ་ལ་བཅེ། །ཀྱ་ལྟགས་ལ་བཅེ་བག་མེད་རྒྱུ་སྤྱང་ལ་བཅེ། །ཡལ་གྱི་གཞན་
དབང་ཅན་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཅན། །འོག་པར་མདོན་པར་ཞེན་ལ་སྤྱིང་རྗེའོ། །ཞེས་པ་ནི། །བཅེ་བ་

ཆོས་ཅན། ཕྱིན་དུག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། བཞེན་པ་སེར་སྒྲུབ་ཅན་དང་། མ་རུང་བ་ཚུལ་འཆལ་
ཅན་དང་། ཀུན་འཁྲུགས་ཁོང་ཁྱོད་ཅན་དང་། བག་མེད་ལེ་ལོ་ཅན་དང་། ཡུལ་གྱི་གཞན་དབང་
ཅན་རྣམས་གཡེང་ཅན་དང་། ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཤེས་འཆལ་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེ་
ཞིང་ཕྱིན་དུག་ལ་རིམ་བཞིན་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བདུན་པ། སྤྱིང་རྩེ་ཆད་མེད་སྒྱེ་བའི་རྒྱ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། བདེ་དང་སྒྲུག་
བསྐལ་དེའི་རྒྱ་ལས། དབང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་སྤྱིང་། རྒྱ་དང་བཤེས་གཉེན་རང་བཞིན་
ལས། དབང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་འོ། ཞེས་པ་ནི། དབང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆོས་
ཅན། རྒྱུ་བཞི་ལས་སྒྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དམིགས་རྒྱུ་ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་བཏང་སྒྲུམ་གསུམ་
ལས་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་སྤྱིང་རྩེ་གོམས་པ་ལས་དང་། བདག་རྒྱུ་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པ་ལས་སྒྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོ་རབས་སྒྲུ་མ་རྣམས་
སྤྱིང་རྩེ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་སེམས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་བཞག་པ་སྤྱིན་ཅིང་འཕེལ་བས་རིམ་
གྱིས་སྒྱེ་བས་ན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བཞག་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ནི་འཁྱུར་བའི་སྒྲུག་
བསྐལ་དང་། སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་སྒྲུག་བསྐལ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་བྱེད་པ་འདྲུ་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་སྤྱི་གསུམ་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱིང་རྩེ་སྒྱེ་བས་ན་དམིགས་རྒྱུ་དུ་བཞག་པ་
དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པ་ནི་འདི་ཕྱིར་བདེ་སྤྱིང་རྒྱུ་གྱུ་གྱི་བདག་རྒྱུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བརྒྱད་པ། སྤྱིང་རྩེ་ཆད་མེད་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། དབང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་ནི། མཉམ་པར་ཤེས་བྱ་དེ་བསམ་ཕྱིར་། སྒྲུབ་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་བྲལ་
ཕྱིར་དང་། མི་དམིགས་ཕྱིར་དང་དག་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དབང་སེམས་ཀྱི་སྤྱིང་
རྩེ་ཆད་མེད་ཆོས་ཅན། ཆེ་བ་དུག་དང་ལྷན་ཏེ། ལམས་གོང་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལའང་བརྟེ་
བས་ཆོར་བ་གསུམ་ཀས་གདུང་བ་ལ་མཉམ་པར་འདུག་པ་དང་། ཆོག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ལྷག་
བསམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་སྒྲོ་བ་དང་། འདི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
བྱས་ན་ཡང་རུང་། མི་མཐུན་སྒྲོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མི་དམིགས་པར་

རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བློ་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པར་མི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་
བྱི་མ་དག་པར་བྱེད་པ་བྱུག་གས་ལྟོ། །

གསུམ་པ། ཚད་མེད་མཆོག་ཏུ་སྦྱབ་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་གི་སེམས་ནི་བྱམས་
ལ་སོགས། སྒྲིམ་པ་ཆོས་ལ་མོས་པ་ཉ་དང་། བསམ་ཉ་དང་དབང་འབྱོར་ཉིད་ཉ་དང་ནི། །རྣམ་
པར་མི་རྟོག་གཅིག་གིས་མཆོག་ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རང་གི་
སེམས་ཀྱིས་བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་
ལ་མོས་པ་དང་། རོ་སྦྱང་བ་སོགས་བསམ་པ་དགྲ་དང་། རྣམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
སོགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱ་མ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དང་། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བློ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་དང་མཐུན་པར་དོན་གཅིག་
ལ་འཇུག་པའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། མཆོད་བསྟེན་ཚད་མེད་ཀྱི་མཇུག་བསྟུ་བའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། དེ་ལྟར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དང་བ་རབ་སྦྱོར་གིང་། རྣམ་དང་བཀྱར་སྟེ་ཆེན་པོས་གིན་ཏུ་རྒྱུན་
མཆོད་ལྡན། ཡོན་ཏན་མང་ལྡན་བྱེད་བཤེས་ལ་རྟག་བསྟེན་པ། འགྲོ་ལ་རྗེས་སུ་བརྩེ་བ་བྱུབ་
པ་ཀུན་ཐོབ་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ལྟར་སྤུབ་དབང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོགས་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་དང་བཀྱར་བསྟེན་བྱེད་པ་དང་། མཆོན་
ཉིད་བཅུ་སོགས་ཡོན་ཏན་མང་པོ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསམ་སྦྱོར་ལྡན་
ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས་རྒྱལ་བཞིན་བྱེད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་དང་
བྲལ་བའི་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་ན་འདོད་པའི་དོན་ཀུན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་
པའོ། ཤེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེན་རྒྱུ་ཀྱི་ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་མཆོད་པ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་བསྟེན་པ་དང་ཚད་མེད་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་ཀ་བྱུག་ཅུ་རེ་ལྟ་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས་སོ། །

ཕར་བྱིན་བྱུག་པོ་དེ་དག་ངོ་ཆ་ཤེས་པ་སོགས་ཆོས་བཅུ་བཞིའི་སྒྲིམ་ནས་མཐར་བྱིན་
པར་བྱེད་དགོས་པས། གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་བྱུགས་མཐུན་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས་ཐབས་མཁས་པར་བྱ་

ཚུལ་ལ། ཚུལ་ཁྱིམས་ཀྱིས་གཞི་བབྱང་བ། ཐོས་བསམ་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ། བྱང་
 རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ། དེ་རྣམས་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་བཞི། དང་
 བོ་ལ། རྩོ་ཆ་ཤེས་པ་ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོ་མ་པའི་ཚུལ་ཁྱིམས། བརྟན་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་
 ཚུལ་ཁྱིམས། མི་སྒྲོ་བ་དག་བ་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་དང་གསུམ། །དང་བོ་ལ། མཚན་ཉིད།
 བསྐྱེད་པ་བཞི་ད། ཉགས། དེམཚོག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་དང་ལ། །དང་པོ། ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོ་མ་པའི་ཚུལ་
 ཁྱིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། རྩོ་ཆ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་དང་། །རྣམ་
 པར་མི་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་ལྷན། །ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་དམན་ཡུལ། །སེམས་ཅན་སྒྲིན་བྱེད་བརྟན་
 པའི་ཡིན། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་རྩོ་ཆ་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། །བྱང་པར་བཞི་དང་
 ལྷན་ཏེ། རྩོ་བོའི་བྱང་པར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྩོ་ཆ་མེད་པ་རང་གི་རང་བཞིན་ལ་སྤངས་པའི་
 ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་བྱང་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་པ་དང་།
 དམིགས་པའི་བྱང་པར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་འདོར་བ་
 ལ་རྩོ་ཆ་བསྐྱེད་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་རིམ་བཞིན་སྤངས་སྤངས་ལེགས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། དག་
 བ་མི་སྒྲོ་མས་པ་དང་། ཕྱིག་པ་མི་འཆབ་སྟེ་གནས་བཞི་པོ་དེ་དག་སྒྱུར་བའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་
 ཅན་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། རབ་དབྱེ་ལ། རྒྱུའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྒྱུང་འབྲིང་གི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། སྤང་
 གཉེན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ། ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོ་མ་པའི་ཚུལ་ཁྱིམས་སམ་སྐབས་
 འདིའི་རྩོ་ཆ་ཤེས་པའི་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་བརྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། ས་རོལ་བྱིན་པ་རྒྱག་པོ་
 ཡི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་འཕེལ་བ་དང་། །གཉེན་པོ་འགྲིབ་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས། །མི་ཟད་
 རྩོ་ཆ་སྒྲོ་བར་འགྱུར། །བརྟན་རྣམས་ས་རོལ་བྱིན་པ་རྒྱག་ །བརྟན་པ་ལ་ནི་ལེ་ལོ་དང་། །ཉོན་
 མོངས་རྗེས་སུ་མཐུན་ཆོས་ལ། །སྒྱུར་བབ་ལས་ཀྱང་རྩོ་ཆ་ཚར་གྱུར། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་རྩོ་
 ཆ་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྒྱུའི་སྒྲོ་ནས་རྩོ་ཆ་ཡོད་དེ། བྱིན་རྒྱག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཕེལ་བ་ལ་རྩོ་
 ཤེས་པ་དང་། གཉེན་པོ་འགྲིབ་ཚུལ་བསམ་པ་ལ་བྱང་སེམས་ལ་རྩོ་ཆ་ཤེས་པ་མི་ཟད་པ་སྒྲོ་
 བ་དང་། བྱིན་རྒྱག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེ་ལོ་སོགས་སྒྱུར་བ་ལ་རྩོ་ཆ་ཤེས་པ་སྒྲོ་བ་དང་། ཉོན་

མོངས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་ལས་ཀྱང་ངོ་ཆ་ཤེས་པ་ངོ་མཆར་བ་ཞིག་སྟེ་
བར་འཁྱར་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། ངོ་ཆ་ཤེས་པ་འདིའི་རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་
གཅིག་ནི། མཉམ་བཞག་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་རྒྱུ་ལ། །འབྲིང་དང་དམན་པའི་ས་པ་དང་། །བསམ་
པ་དམན་དང་ངར་བཅས་པའི། །ངོ་ཆ་དམན་དེ་ལས་གཞན་ལྷག་ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་མཉམ་
བཞག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་པའམ་དེའི་ས་པ་མིན་པ་འདོད་ཁམས་དང་། །འབད་ཚླེལ་གྱི་ངར་
འཛིན་དང་བཅས་པ་མ་དག་ས་བདུན་མན་ཆད་གྱི་ངོ་ཆ་ཤེས་པ་ནི་གོང་མ་ལ་སྟོས་ནས་
དམན། གཞན་གོང་མ་རྣམས་དེ་ལས་ལྷག་པ་སྟེ། སྟོས་ས་སྟོས་འཛིན་གྱི་སྟོ་ནས་རྒྱུ་འབྲིང་
ཆེ་གསུམ་མོ། །

གསུམ་པ་སྤང་གཉེན་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོ་གཉིས། དང་པོ། སྟོ་
ལྡན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་སྤྲེལ་མེད་པ་
གཉིས་ལ་ཉེས་དམིགས་འདི་དག་ཡོད་ཅིས་འཛིན་པར་བྱེད་དགོས་པས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
རྣམས་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་བཞི་ནི། སྟོ་ལྡན་སྤྲེལ་མེད་རྒྱལ་མིན་ལས་ཉོན་མོངས་དང་ལེན་སྟོ་
བ་དང་། །ཡལ་བར་འདོར་དང་ང་རྒྱལ་གྱིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་སྤྲེལ་འཛིན་ས།
འགྲོད་པས་ཉམས་དང་བཅས་འཁྱར་ཞིང་། །བཀུར་སྟེ་དམན་པ་ཐོབ་ཀྱིར་དེས། །དད་ལྡན་
མི་མིན་ཆོགས་དང་ནི། །སྟོན་པས་ཀྱང་ནི་བཏང་སྟོམས་མཛད། །རྒྱལ་སྤྲེལ་ཆོས་དང་མཐུན་
རྣམས་ཀྱིས། །རྣམ་པར་སྟོན་ཅིང་འཛིན་ཉེན་ལས། །མཐོ་བའི་ཆོས་ལ་མི་སྟན་འཐོབ། །གཞན་
ཏུ་བྱིར་ཞིང་མི་ཁོམ་སྟེ། །དེས་ན་ཆོས་དཀར་ཐོབ་པ་དང་། །མ་ཐོབ་པ་ལས་རྣམ་ཉམས་
འཁྱར། །དེ་བྱིར་སྟུག་བསྐལ་གནས་པ་དང་། །ཡིད་ཀྱང་རྣལ་ཏུ་མི་གནས་འཁྱར། །ཞེས་
བྱུང་། །དེ་ཡང་དབྱིག་འབྲེལ་ལས། །ཆོག་རྒྱུང་དང་པོ་གཉིས་ལ། སྟོ་ལྡན་ངོ་ཆ་མེད་པ་ནི།
རྒྱལ་བཞིན་མིན་པས་ཉོན་མོངས་དག་ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་སྤྲེལ་མེད་པ་
སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་རི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེ་ན། བདག་ཉིད་ལ་ཡང་གཞོད་
པར་བྱེད། གཞན་ལ་ཡང་གཞོད་པར་བྱེད། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་པར་བྱེད་དོ། །ཡལ་བར་

འདྲོར་བས་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་འདྲོམས་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བག་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། རྒྱལ་གྲིམས་ཇི་ལྟར་འདྲོམས་ཞེ་ན། རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གྲིམས་
ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་
དང་། གཞན་ལྟ་དང་སྟོན་པ་དག་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཁོངས་པ་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་མཁས་པ་
དག་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལས་ལྡོག་པ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་
མཚམས་སུ་ཡང་མི་སྟན་པ་འབྱུང་ཞིང་། མཐོང་བའི་ཆོས་དང་ཆེ་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་འཕེལ་ཞིང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། མ་ཐོབ་པ་ལས་ཀྱང་
ཉམས་པས་སེམས་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐུལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཕྱོད་བས། སེམས་ཀྱང་རྣལ་དུ་མི་གནས་
པའམ་མི་ཁོམ་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། གཉེན་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ། མདྲོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་
བསྟུ་དང་གསུམ། དང་པོ། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མདྲོར་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཉིས་ནི། རྒྱལ་སྐྱུ་རྩ་ཆ་ལྡན་རྣམས་ལ། ཉེས་པ་འདི་དག་ཀྱན་མི་འབྱུང་། ཞེས་བྱུང་། མི་
དགེ་བའི་རྩ་བ་རྩ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྩ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་ལྡན་
པའི་རྒྱལ་སྐྱུ་ལྟ་བུ་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉེས་པའམ་སྟོན་འདི་དག་རྣམ་པ་ཀྱན་དུ་མི་འབྱུང་
བར་བསྟན་ལོ།

གཉིས་པ། གཉེན་པོ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། མཁས་པ་རྟག་དུ་ལྟ་དག་
དང་། མི་རྣམས་སུ་ནི་ཡང་དག་སྟེ། ཁྲོ་ལྡན་རྩ་ཆ་ལྡན་དུ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆོག་ས་
རྫོགས་བྱེད། རྒྱལ་བའི་སྐྱུ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས། སྤྲིན་བྱེད་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་ཉིད། དེ་རྟག་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་ནི། གཉེན་པོ་བྲལ་དང་མི་བྲལ་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྩ་ཆ་མེས་
པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ལྟ་
དང་མིར་སྟེ། བདག་འབྲས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོག་ས་རྫོགས། རྒྱུ་བྱེད་འབྲས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་
པར་བྱེད་པ་ལ་མི་སྟོ། བྲལ་འབྲས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འབྲལ། རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱེད་གཉེན་
པོ་དང་མི་བྲལ་བ་བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱེད་དང་། གཉེན་པོ་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པ་བྱ་བ་རྒྱ་

མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། རོན་བསྐྱ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱི་འཛུགས་ལྷན་ཁག་ལྷན་དེ་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྩིས་ཡོད་དང་ལྷན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་འབྲས་བྱ་ལྷན་འཐོབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཐོབ། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བསྐྱན་པའོ། རྒྱལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཙམ་བར་དོན་གྱིས་འཕངས་སྟེ། དེ་གཉིས་རྩིས་ཡོད་མེད་དང་རྩིས་ལྷན་འགྲོ་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེ་ན་པལ་ཆེར་བྱས་པ་ཡོད་དམ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་འཛུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔག་ན་འང་གཞུང་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་ནམ་སྟེ་མོ། །

གསུམ་པ། རྩིས་ཐོབ་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་བྱིས་ལ་བསྟགས་པ་བརྗོད་པ་ལ། རྩིས་ཀྱི་འཕྲོད་གོས་དང་མཚུངས་པ། ལྷན་མཁུང་དང་མཚུངས་པ། རྒྱན་དང་མཚུངས་པ། མ་དང་མཚུངས་པ། དཔུང་དང་མཚུངས་པར་བསྐྱན་པ་དང་ལྷ། དང་པོ། རྩིས་སེམས་པ་དང་འཕྲོད་ཡོད་པ་གཉིས་གོས་དང་མཚུངས་པར་བསྐྱན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བྱིས་པ་ཤིན་ཏུ་གོས་བཟང་གྱུར་ཡང་ནི། རྒྱལ་དང་བྱུང་ཕྱིར་ཉེས་པས་ངེ་མ་ཅན། རྒྱལ་སྤྱི་འཛུགས་ཀྱི་ཐོས་ཅན་ནི། དཔག་པ་མེད་ཀྱང་ཉེས་པའི་ངེ་མ་བྱུང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྩིས་ཡོད་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་གོས་ཀྱུར་ཡང་ཉེས་པས་ངེ་མ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། རྩིས་དང་ལྷན་པ་ནི་གཅིར་བྱུང་འདུག་ཀྱང་ངེ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩིས་ནི་གོས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པ་ཞེས་བསྐྱན་ཏོ། །

གཉིས་པ། རྩིས་ཐོབ་པ་ནམ་མཁུང་དང་མཚུངས་པར་བསྐྱན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། རྒྱལ་བའི་སྤྱི་འཛུགས་ཀྱི་འཕྲོད་ལྷན་གྱུར་པ། ལྷན་མཁུང་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་གོས་མི་འགྱུར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་ཉེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། གཞན་རྣམས་གོ་སྟོན། །

གསུམ་པ། རྩོམ་མཁུན་པ་རྒྱུ་དང་མཁུངས་པར་བསྟན་པའི་ཚིག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། རྒྱུ་
སྟེན་རྒྱུ་ཉི་མའི་རྒྱུ་ལྟར་པ། རྩོམ་མཁུན་པ་མཛེས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་།
དེ་ཡང་རྩོམ་མཁུན་པ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲུ་བར་བསྟན་ཏོ། རྩོམ་མཁུན་ཞེས་མཛེས་པ་རྒྱུ་སྟེན་
མ་ཟད་ཚིག་གཞུང་ནས་བྱུང་དོ། །

བཞི་པ། རྩོམ་མཁུན་པ་མ་དང་མཁུངས་པར་བསྟན་པའི་ཚིག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། བྱུང་
ཚུལ་སེམས་དཔལ་རྒྱུ་ཉི་མའི་རྩོམ་པས། རྒྱུ་ལྟར་བྱུང་སྟེན་པ་ཞིན། རྩོམ་
བྱུང་། དེ་ཡང་བསྟན་བར་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡལ་བར་བོར་ན་རྩོམ་བའི་ཕྱིར། མས་བྱུང་
བྱུངས་པར་བྱས་པ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུངས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཉིད་དོ། །

ལྔ་པ། རྩོམ་མཁུན་པ་དབྱུང་གཉིས་དང་མཁུངས་པར་བསྟན་པའི་ཚིག་རྒྱུ་གཉིས་
ནི། རྩོམ་བ་ནི་ཉིས་པ་ཐམས་ཅད་ལས། འཁོར་བ་ཀུན་ཏུ་བྱུང་བར་བྱེད་པའང་ཡིན། ཞེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲུང་བོ་ཆེ་དང་རྩོམ་མཁུན་ལ་ཚིག་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ལ་སྟེན་
པའི་དཔེ་འདི་རྒྱུ་ཉིས་རྩོམ་པ་ནི་ཉིས་མོངས་པའི་གཉིས་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་བ་
ན་འཛིག་རྩོམ་པ་ཉིས་པ་ཉིད་དང་ཚིག་མཐུན་པ་དང་། གནས་པ་མཐུན་པ་དང་།
སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་དང་། ཉིས་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པར་འཁོར་བ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་སྟོན་ཏོ། ཞེས་བྱུང་ཚིག་གི་གོས་མི་འགྱུར། ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་ན་
ཞེས་པའི་སྟེང་ནས་དབྱུང་ན་གོ་སྟོན། རྒྱུ་པར་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་མཁུན་པར་བྱེད། །

བཞི་པ། རྩོམ་མཁུན་པ་ཉིས་སྟོན་སྟོན་པའི་ཚུལ་སེམས་ཀྱི་རྟགས་བརྟན་པའི་སྟོ་
ཀ་གཅིག་ནི། ཀུན་ལ་དང་བྱུང་ལེན་པ་དང་། ཀུན་ལ་དང་བྱུང་མི་ལེན་པ་ཅིང་། ཀུན་ལ་མི་
འཇུག་པ་འཇུག་པ་ཅི། ཞེས་ལྟར་སྟེན་པའི་རྟགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟེན་པའི་མཁུན་
པས་བསྟེན་པའམ་བྱས་པའི་རྟགས་ཚིག་ཅན། རྩོད་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཕྱིན་བྱུག་ཀུན་དང་བྱུ་
ལེན་པ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱིན་སྟེན་པའི་མཐུན་སྟེན་དང་བྱུ་མི་
ལེན་པ་དང་། མི་འཇུག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་གསུམ་རེ་ཡོད་མཛེས་དགོངས་པ་བཞེས་པར་བྱ།

ལྷ་པ། རྩོམ་པ་ཉེས་སྟོང་སྟོམ་པའི་ཚུལ་སྤྲིམས་མཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་
ནི། རང་གི་སེམས་ཀྱིས་སྤྲེལ་སྟོམ་པ། ཆོས་ལ་མོས་དང་བསམ་པ་དང་། །དབང་འབྱོར་པ་དང་
མི་རྟོག་དང་། །གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཡིན། །ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་སྤྲེལ་
སྟོམ་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་སོགས་ལྷས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་གོང་མ་རྣམས་དང་
འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བརྟན་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་སྤྲིམས་བསྟན་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། །དང་བོ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱིས་ཚུལ་སྤྲིམས་མདོར་
བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྟན་པ་ནི། །དེ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་
ཅད་ལས། །མཆོན་ཉིད་དང་ནི་རབ་དབྱེ་དང་། མི་འགྱུར་པས་ནི་བྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་
བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། རྟོན་སོགས་ཀྱིས་
མི་གཡོ་བའི་བརྟན་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐེག་དམན་སོགས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལས་
མཆོན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་དང་རབ་དབྱེ་དང་མི་འགྱུར་པའི་དོན་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་བྱང་པར་དུ་
འཕགས་པར་རྒྱས་བཤད་ལས་འཆད་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བརྟན་པའི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། རབ་
དབྱེ་དང་། མི་འགྱུར་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་བོ། བརྟན་པའི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དང་
བཅས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། བཙོན་འགྱུར་ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་ནི། །སྤྲིང་སྟོབས་
སྟན་སྐྱབ་བརྟན་པར་འདོད། །གང་བྱིར་གསུམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས། །འཛིགས་པ་མེད་པར་
རབ་དུ་འཇུག །ཞུམ་དང་གཡོ་དང་ཚོངས་པ་ཡིས། །བྱ་བ་རྣམས་ལ་འཛིགས་པ་སྟེ། །དེ་བྱིར་
གཏུག་མ་གསུམ་ལ་ནི། །བརྟན་པའི་མིང་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྣམས་ཆོས་ཅན། བཙོན་འགྱུར་ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྤྲིང་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་
སྟན་སྐྱབ་པས་བརྟན་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། །གང་གི་བྱིར་ན་དེ་གསུམ་
གྱིས་གཞན་དོན་ལ་འཛིགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གཏུག་མ་
སྟེ་མ་བཙོས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །ལེ་ལོ་རྣམ་གཡེང་ཤེས་འཆལ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་

བཞིན་གཞན་དོན་ལ་བྱམ་པ་དང་། གཡོ་བ་དང་སྤོངས་པའི་སྒྲིམ་པ་འདི་གས་པར་བྱེད་པ་
དང་བྲལ་བས་ན། གཞུག་མ་གསུམ་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིམ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པར་གྲེས་པར་
བྱ། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བརྟན་པའི་རབ་དབྱེ་བཅུ་བརྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། རང་བཞིན་པ་དང་
ནི་སྒྲིམ་ལམ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་པ་དང་ནི། སེམས་ཅན་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཟབ་
ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ཐོས་པ་དང་། གཏུལ་བྱ་གཏུལ་བར་དཀའ་བ་དང་། རྒྱལ་སྒྲིམ་བསམ་གྱིས་མི་
བྱམ་དང་། དཀའ་བ་དག་ནི་སྒྲིམ་ཆོག་པ་དང་། འཁོར་བ་གཏོང་བ་མེད་ཉིད་དང་། དེ་ཉིད་
ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལྟ་ལ། བརྟན་པའི་བརྟན་པ་སྒྲིམ་ནི། དེ་ལས་གཞན་དང་མི་མཚུངས་
ཏེ། བརྟན་ལྡན་ནམས་ཀྱི་མཆོག་དུ་འདོད། ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིམ་ལ་
དུ་མ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལས་སྒྲིམ་བ་དང་། དབྱུང་པའི་ལྷགས་ལ་དེ་ལ་ཞིབ་
ཆ་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་ལམ་དང་སེམས་བསྒྱེད་དང་། རང་དོན་ལ་མི་རྟོག་པ་དང་། ལོག་
སྒྲུབ་བཟོད་པ་དང་། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་པ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། གཏུལ་བར་
དཀའ་བའི་སེམས་ཅན་རྒྱུད་སྒྲིམ་པ་ལ་སྒྲིམ་བ་དང་། རྒྱལ་བའི་སྒྲིམ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྱམ་པ་འཐོབ་པར་དམ་བཅའ་པ་ལ་མི་བྱམ་པ། ལུས་སྒྲིམ་པ་སོགས་ཀྱི་
དཀའ་སྒྱུད་ལ་མི་སྒྲིམ་བ་དང་། འཁོར་བ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདི་ནི་ལམ་གྲེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྟའི་
གཅིག་གོ། འཁོར་བར་སྒྲིམ་ཀྱང་དེའི་ཉེས་བས་མི་གོས་པས་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་འབྲ་
བས་བརྟན་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་བརྟན་པ་སྒྲིམ་ནི། དེ་ལས་གཞན་ཉན་རང་སོགས་གཞན་དང་
མི་མཚུངས་ཏེ། བརྟན་ལྡན་ནམས་ཀྱི་མཆོག་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། འདི་དག་
ལ་རིགས་ཀྱིས་བརྟན་པ་དང་། སེམས་བསྒྱེད་དང་། བདག་དོན་གཞན་དོན་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དང་། མཐུང་དང་། ཡོངས་སྒྲིམ་དང་། བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལ་བརྟན་པ་བརྒྱུད་དང་། རྒྱལ་གྲངས་
ཀྱི་སྒྲིམ་དཀའ་སྒྱུད་དང་། སྒྲིམ་པར་སྒྲིམ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཞེས་དབྱིག་
འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས། དབྱེ་བཅོམ་རྟོགས་པ་སྒྲིམ་སོང་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་
ཐད་དུ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་རྒྱ་ཞིག་ཡོད། །

གསུམ་པ། མི་འགྲུར་པའི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། བྱེ་མ་ལེབ་དང་འདབ་
ཆགས་དང་། རྒྱ་མཆོ་དག་གིས་རི་རབ་ལྟར། བརྟན་པ་གྲོགས་ངན་སྟུག་བསྐལ་དང་།
ཟབ་མོ་ཐོས་པས་མི་གཡོས་སོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་རྣམས་ནི་ཆུང་དུ་གྲོགས་ངན་
དང་། འབྲིང་གཞན་དོན་གྱི་སྟུག་བསྐལ་དང་། མཆོག་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་པས་ཀྱང་
གཞན་དོན་སྟུབ་པའི་སྒྲིམ་འགྲུར་བ་དཔེ་དམན་འབྲིང་མཆོག་གསུམ་གྱིས་སོ་སོར་མཆོན་
པའོ། རྒྱུར་མཆོན་ཚུལ་ནི་གོ་སྤྲོ་བས་མ་བྱིས།

གསུམ་པ། མི་སྒྲིབ་དགེ་བའི་ཆོས་སྟུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་པ་ལ། གཞི་དང་། རྩ་
བོ་དང་། དབྱེ་བ་གསུམ། དང་པོ། དགེ་བ་ཆོས་སྟུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་གཞི་གསུམ་པ་བསྟན་
པའི་ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་ནི། དབྱེ་བ་མི་སྒྲིབ་མཉམ་མེད་པ། གཞི་གསུམ་ཐོས་པས་མི་རྩོམས་
དང་། བརྟན་འགྲུས་ཆེན་དང་སྟུག་བསྐལ་པའོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དབྱེ་བ་ཐོས་པས་གཞན་
དོན་སྟུབ་པའི་དཀའ་དབྱེད་ལ་མི་སྒྲིབ་པ་ཉན་རང་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་
གསུམ་དང་ལྟན་ཏེ། ཐོས་པས་མི་རྩོམས་པ་དང་། བརྟན་འགྲུས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། སྟུག་བསྐལ་
དང་དུ་ལེན་པ་གསུམ་ལྟན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། མི་སྒྲིབ་དགེ་བ་ཆོས་སྟུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་རྩ་བོ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཉིས་ནི། རྩ་བོ་བརྟན་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དབྱེ་བ་ཆེ་ལ་འདུན་པ་དག་ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
དགེ་བ་ཆོས་སྟུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་རྩ་བོའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། རྩ་བོ་ཉེས་པ་བརྟན་པོ་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། སྒྲིམ་མེད་དབྱེ་བ་ཆེ་ལ་འདུན་པ་དག་པོ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ། མི་སྒྲིབ་དེའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་ནི། སྒྲིབ་ལྟན་པས་གྱི་
མི་སྒྲིབ་པ། ལས་རྣམས་ལ་ནི་མ་རྒྱུགས་དང་། རྒྱུགས་ཀྱི་དང་མིན་ཏུ་རྒྱུགས་པར་འདོད། ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་མི་སྒྲིབ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མོས་སྒྱུད་དང་། མ་དག་ས་
བདུན་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་ལ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་མ་རྒྱུགས་པ་དང་། རྒྱུགས་པ་དང་། མིན་
ཏུ་རྒྱུགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ནས་བཤད་པ་དང་འདྲའོ། དེ་ཡང་དབྱེ་བ་སའི་ལེའུ་
བཅུ་བདུན་པ་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཐོས་པས་གྱི་རྩ་བོ་ཉེས་པ་དང་། ཁྲིམ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བོ་

ཉིད་དང་། གནས་སོ་ཞེས་དང་། བརྟན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཉིད་དང་། གནས་སོ་ཞེས་དང་། རྒྱ་ལྷན་ཡིད་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་རིམ་པར་ཡོད་པ་དེ་འདྲིའི་ས་བཅད་གསུམ་ལ་སྐྱུར་ན་གང་ལེགས་ཡིན་ནོ། །མང་དོགས་ནས་དེ་ཙམ་ལས་མ་བྲིས།

གཉིས་པ། ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་ལ། བརྟན་པའི་བརྟན་བཅོས་གྱི་ཆོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ། དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ། དེ་གཉིས་ཆོལ་ཚུལ། ཉིད་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ། བཀའ་བརྟན་བཅོས་གྱི་ཆོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་པ་རབ་བརྟན་པའི་སྒོ་ཀ་གཉིས་ནི། བརྟན་པའི་བརྟན་བཅོས་ཤེས་པ་ཉིད། གཞི་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། ལས་ཀ་དང་མཚན་ཉིད་དག་དང་ནི། མི་བླ་ཉིད་དང་འབྲས་ལ་བྱ་ནི། ཡང་དག་འབྲས་པས་ཀྱང་ཡང་འཕགས། ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་གཟུངས་སྟོས་བསྐྱེད། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། དམ་ཆོས་འདྲིན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བརྟན་པའི་བརྟན་བཅོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ཤེས་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ཤེས་པ་ལ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་རིག་གནས་ལྷ་ཡོངས་རྒྱུགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་དམིགས་པ་དང་། བྱེད་ལས་རིགས་གནས་སོ་སོས་རང་གཞན་འདུལ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་རོ་བོ་དེ་དག་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞན་ལ་འདོམས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་མི་བླ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འབྲས་པ་སྐྱབ་ཞི་འཐོབ་པའི་སྟོན་ནས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱིར། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཤེས་པའི་རོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་འབྲེལ་བཤད་དུ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། དམ་ཆོས་འདྲིན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་སྟོན་དང་གཟུངས་གྱི་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་སྟེ། ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱིས་སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། གཟུངས་ཀྱིས་དམ་ཆོས་འདྲིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བརྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་པ་རབ་མདོར་བརྟན་པའི་སྒོ་ཀ་

གཅིག་ནི། བརྟན་པ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་པ་ཉིད། །ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་དག་གིས། །བདེན་པ་ཤེས་པས་མཉན་པ་མེད། །དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལས་འཕགས། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནམ་ཆོས་བདེན་བཞི་སོགས་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མི་བརྟན་པ་དང་མ་བྱངས་པ་དག་ལས་ཆེས་བྱད་པར་བྱ་འཕགས་ཏེ། རང་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཤེས་པ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་པ་ཀུན་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཆེ་ཞིང་། བདེན་པ་བཞི་སོགས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་འགོད་པའི་ཐབས་མཉམ་མེད་པ་བརྟེན་པར་འགྱུར་པ་དང་བརྟེན་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྤྱིད་གང་གི་དབང་བྱ་བས་ཀྱང་བརྟན་བྱངས་གལ་ཆེ་སྟེ། འཕྲུལ་གཏན་གཉིས་ཀར་རང་གཞན་ཀུན་ལ་ཕན་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏེ། བྱིད་ཀྱིས་སེམས་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། ལུས་སེམས་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུར་སྦྱེད་ཅིག ཅེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ན་གཞན་ལ་ལྟ་ཅི་སྟོན།

གཉིས་པ། འོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་ལས་གཉིས། དང་པོ། འོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། །བརྟན་པ་རྟག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད། །གསོང་པོ་དག་ཏུ་སྦྱ་བ་ཡིན། །སེམས་ཅན་སྣོད་ཏུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དམ་ཆོས་སྦྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྟག་འབྱུང་བར་འདོད། །གཉིས་ཀྱིས་ལུབ་འགྱུར་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་སྒྲོ་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ལ་དབྱེ་བ་བྱ་མ་ཡོད་དེ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྟག་ཏུ་བཞིན་རབ་འཇུག་པ་དང་། དག་གི་སྒྲོ་ནས་འདུལ་བྱ་ཆོས་སྦྱབ་པའི་གཞི་སྣོད་རུང་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསོང་པོར་སྦྱ་བ་དང་། འོན་གང་གི་ཕྱིར་གསོང་པོར་སྦྱ་བ་དང་། འོན་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྣོད་རུང་བྱ་བའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་བདེན་པ་ཤེས་པས་ཞེན། ཡིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལུབ་པ་སྟེ་འཁོར་བ་སྟོག་

པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་སོགས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པའི་སྒྲིམ་མཁའ་ལའང་སྟོན་པའོ། །དེ་ཤེས་པ་ལ་འདིག་རྟོན་ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་སྟེ། འདིག་རྟོན་འབྲུང་བ་དང་རྒྱབ་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཀྱི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མཁའ་གཅིག་ནི། དེ་དག་ཞི་བ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་མཁའ་བདེན་པ་རྣམས་ལ་སྒྱུར། ཞང་གིས་སྒྲིམ་མཁའ་བདེན་ཤེས་ཕྱིར། འདིག་རྟོན་ཤེས་ཞེས་ངེས་པར་བཟོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲིམ་མཁའ་ལས་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་འདིག་རྟོན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། སྟག་ཀྱང་ཞི་བ་དང་འགོག་ལམ་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་འདིག་རྟོན་ཤེས་ཞེས་ངེས་པར་བཟོད་པར་བྱའོ། །སྒྲིམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་གང་གི་སྒྲིམ་མཁའ་འདིག་རྟོན་འབྲུང་བ་དང་འདིག་པ་ཤེས་པར་བཟོད་ཅེ་ན། ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བདེན་བཞིན་སྒྲིམ་དོར་སྒྱབ་པའི་སྒྲིམ་མཁའ་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། ཆོག་དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཆོལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་ལས་གཉིས། དང་པོ། དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མཁའ་གཅིག་ནི། གཙུག་ལག་བརྟན་པའི་ཆོས་དང་ནི། །དེ་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དང་ནི། །ངེས་དོན་ཆད་མར་ལྟན་པ་དང་། །དེ་ཡི་བཟོད་མེད་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་པ་རབ་ཆོལ་ཕྱིར་ཡིད་གང་ལ་རྟོན་པ་དེ་ལ་ངོ་ཐོབ་སྒྲིམ་མཁའ་བཞི་ཡོད་དེ། གཙུག་ལག་གི་ཆོས་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། དེའི་གང་ཟག་ལ་ཕལ་པ་དང་བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད། ཆོས་ལ་ཆོག་དོན་གཉིས་ལས། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། དོན་ལ་ཡང་བྱེད་དེས་དོན་གཉིས་ལས། བྱེད་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན། ངེས་དོན་ལའང་རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་པའི་ཡུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པའི་ཡུལ་གཉིས་ལས། རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་པས་རྟོགས་པ་ལྟར་མི་རྟོན། ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པས་རྟོགས་པ་ལྟར་རྟོན་པར་བྱ་སྟེ་རྟོགས་འབྲུངས་པར་བྱའོ། །བསྟེན་བཅད་བརྟན་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། ལེགས་པར་བརྟགས། ཅེས་སོགས་ལྟར་རོ། བྱེད་ལས་ལ། དགག་པའི་བྱེད་ལས་དང་། སྒྱབ་པའི་བྱེད་ལས་གཉིས། དང་པོ། དགག་པའི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མཁའ་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་མཁའ་ཇི་སྟངས་དང་ཇི་སྟངས་བཤད་

པ་དང་། །འགོག་པར་ཡང་དག་ཤེས་པ་དང་། །བརྗོད་དང་བཅས་པར་འཐོབ་པ་དག །འདིར་
ནི་དག་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། ་དེ་ཡང་སྟོན་པ་དང་པོ་ལ་ནི་གཙུག་ལག་གི་ཆོས་
སྤོང་བའི་གང་ཟག་དགག་པར་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ཆོག་འབྲུ་སྤྲེའི་བཞིན་གྱི་དོན་ཏེ་
དགོངས་པ་ཅན་གྱི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་ལག་པར་བསམས་པའི་དོན་གྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་བྱངས་པའོ། །བཞི་པ་ལ་ནི་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། སྤྱབ་པའི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། མོས་དང་རྣམ་པར་དབྱེད་
པ་དང་། །གཞན་ལས་ཤི་བཞིན་ཐོས་པ་དང་། །བརྗོད་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས། །བརྟན་རྣམས་
ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱུང་། ་དེ་ཡང་འདི་ནི་སྟོན་པའི་པན་ཡོན་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་དང་
པོས་ནི་གཙུག་ལག་གིས་ཆོས་ལ་མོས་པ་ལས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པས་ནི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་དོན་དབྱེད་པ་ལས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་གཞན་ལས་དེའི་དོན་གྱི་
ཚུལ་གྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐོས་པ་ལས་སོ། །བཞི་པས་ནི་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ལས་སོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

བཞི་པ། ཆོག་དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྟེན་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་ཚུལ་ལ། དབྱེ་
བ་དང་། ་བྱེད་ལས་དང་། ་སྤྱབ་ཤད་པ་དང་གསུམ། ་དང་པོ། ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པར་བྱ་
བའི་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ་རྣམ་གྲངས་དང་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། ་ཆོག་དང་
ཡེ་ཤེས་ཤེས་པའི་བྱིར། ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡང་དག་རིག །བཞི་པོ་མཚུངས་པ་མེད་པ་
འདོད། ་ཅེས་བྱུང་། ་དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པ་སྟེ། ་དོན་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཤི་སྟེད་པ་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་སྟེ། ་དོན་གང་ཡིན་པ་དེའི་མིང་སྒྱུར་
ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་ཆོག་ཤེས་པ་སྟེ། ་ཡུལ་མི་སོ་སོའི་སྐད་གང་དག་ཡིན་པ་ཤེས་
པའོ། །བཞི་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་པ་སྟེ། ་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ་དེ་དག་མཚན་
ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་དང་། ་རྗེས་མཐུན་པ་ས་དགུ་པ་ནས་ཐོབ་པོ། ་ཉན་རང་ལ་རྗེས་
མཐུན་པ་ཅམ་ཡང་མེད་པས་ན་མཚུངས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་

ལས། སྒྲོབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དེ། སྐུམ་ཅུ་
བདུན་དང་སྐུམ་ཅུ་བཞི། སྐུམ་ཅུ་ཙུ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། ཅེས་ཙུ་དགུའི་སྡེ་ཚན་སངས་རྒྱལ་
ལོ་ནར་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་སྤྲོད།

གཉིས་པ། བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་དང་ཆེག་རྒྱུ་ཞེས་གསུམ་ནི། བསྟན་པ་ལ་
ནི་རབ་བཅོམ་པའི། གང་ཞིག་གང་གིས་སྟོན་པ་ནི། ཆོས་དང་དོན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ཆེག་
དང་ཤེས་པ་ལོ་ནས་སྟོན། ཆོས་ནི་བསྟན་དང་བཤད་བྱིར་དང་། རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་གཉིས་ཐོབ་
བྱིར། ཆོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལན་འདེབས་བྱིར། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
བཞི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བཅོམ་པའི་གང་ཟག་གིས་
གང་ཞིག་སྟོན་ན་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆེག་དང་། བརྫོང་བྱེད་དོན་གཉིས་དང་། གང་གིས་སྟོན་ན་
ངེས་ཆེག་དང་སྒྲོབས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་པས་སོ་སོ་རིག་པ་བཞི་དང་། ཡང་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་
མདོར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་སོ་སོར་རིག་པ་དང་པོ། དོན་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་པ། ངེས་
ཆེག་གིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་ཆེག་དང་དོན་གཉིས་ཐོབ་པ་ལ་གསུམ་པ། ཆོལ་བའི་ལན་
འདེབས་པ་ལ་བཞི་པ་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་སྒྲོ་བཤད་བསྟན་པའི་ཆེག་རྒྱུ་ཞེས་ནི། སོ་
སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། མཉམ་ཉིད་སོ་སོ་རང་རིག་ནས། བྱིས་ནི་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་ཡིན། ཐེ་
ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་བྱེད་པ། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པར་བརྫོང་། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དེ་བཞི་
ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཞེས་བརྫོང་དེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་
ཀྱི་དོན་རིག་པར་བྱས་ནས་བྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་མིང་དང་དོན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པས་དེ་
ལྟར་བརྫོང་ལ། གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཆོམ་གཅོད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། ཁོ་
རིམ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བརྟན་པ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་དོན་ལ་མ་
ཆགས་པ་དང་། གཞན་དོན་ལ་མི་སྒྲོ་བ་འབྱུང་བས་བརྟན་པའི་རྗེས་སུ་མི་སྒྲོ་བ་དང་། དེའི་
སྒྲོབས་ཀྱིས་རིག་གནས་ལྡེ་ལ་མཁས་པར་འཇུག་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟན་ནས་བདེན་པ་བཞི་
ལ་མཁས་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་ཡང་རྟོན་བཞི་ལ་རྟོན་དགོས་པ་དང་། རྟོན་པ་བཞིའི་ཆེག་

དང་དོན་བཅའ་བ་ལས་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་པ་འབྱུང་། འདི་དག་ཡང་
དག་པར་སྒོམ་པ་ལས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་འབྱུང་བ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། །ངོ་ཆ་
ཤེས་པ་དང་ཁྲིལ་ཡོད་པ་གཉིས་དེ་དག་ཀུན་གྱི་ཙུ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། སྦྱར་བ་ཆོགས་གསོག་ཚུལ་
དང་། དངོས་གཞི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱིན་
དུག་ཆོགས་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཚུལ་དང་། ཆོགས་ཀྱི་སྦྱ་དོན་དང་། རབ་དབྱེ་དང་བཞི། དང་
པོ། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱི་ཆོགས། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་མཚུངས་པ་མེད། །གཅིག་གིས་འཁོར་བར་མངོན་མཐོ་
བྱེད། །གཞན་གྱིས་ཉོན་མོངས་མེད་པར་འཁོར། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འདིས་ནི་ཆོགས་གང་
ཡིན་པ་དང་གང་གི་དོན་དུ་ཡིན་པ་བསྟན་ཏེ། ཆོགས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ནི་གནས་སྐབས་
འཁོར་བའི་མངོན་མཐོ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། མཐར་ཐུག་གཟུགས་སྐྱ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱེད་
དང་། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ནི་གནས་སྐབས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་འཁོར་
བར་འགྱུར་ལ། མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐྱ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་
མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་སྟོན་པ་ན། སྦྱབ་དང་
ཞེས་གསུངས་པའང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་
གཉིས་ལས་མེད་པས། དེ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་ཆ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་ན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ན། གཞི་ལ་བདེན་པ་གཉིས་བྱང་འཇུག་
ཏུ་སོང་བའི་གནད་ཀྱིས། ལམ་ལ་ཆོགས་གཉིས་བྱང་འཇུག་གམ་ཐབས་ཤེས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་
ཉམས་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱི་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གནས་པའི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱ་གཉིས་བྱང་འཇུག་འཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དུག་ཅུ་བ་ལས། དག་བ་འདི་ཡི་
སྐྱ་བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་བསགས་ཤིང་། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེ་ལས་འབྱུང་
བའི། །དམ་པ་སྐྱ་གཉིས་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱིས་རིགས་པ་

དྲུག་ཅུའི་ཐ་མ་འདི་བསྡོམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། ཕྱིན་དྲུག་ཆོགས་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི། ཆོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉིས་ཀའི་སྟེ། ལྷ་ཆར་ཡང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འདིས་ནི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོགས་གཉིས་པོ་བསྟུས་པར་སྟོན་ཏེ། བཟོད་པ་དང་བཙོན་འབྲུས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་གཉིས་ཀ་བྱེད་དོ། དེ་ལྟ་བུས་ན་གསུམ་པོ་ནི་ཆོགས་གཉིས་ཀའི་ཡིན་ནོ། ཡང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལྷ་པོ་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་སྒྲིམ་པའི་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། མདོ་སྙུང་པ་ལས། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་ཕྱིན་ལྷ་འདི། འདམགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རིག་པར་རྟུག་མ་ཡིན། ཞེས་པ་དང་གཞན་གཅིག་ཡིན་ལ། སྟོན་འཇུག་ལས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། རྒྱབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་དོན་དང་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རྒྱན་པ་བསྟོམ་པ་ཐོབ་ནས་ནི། དགེ་བ་ཡང་དག་ཡང་དུ་སྒྱབ་ཀ། བརྟན་པའི་ཆོགས་གང་ཡིན་པ་དེ། དོན་ཀུན་སྒྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་དོན་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱན་དུའོ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོམ་པ་ཐོབ་ནས་སོ། ར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་སྒྱབ་པའོ། ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དོན་ཐམས་ཅད་སྒྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ཏེ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དག་སྒྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ། གཞན་ཡང་ཆོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། འཇུག་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ལྷན་གྱིས་སྒྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། འདབ་བསྐྱར་མཐར་ཐུག་བྱ་བའི་ཕྱིར། བརྟན་ནམས་ཆོགས་ནི་སྒྱབ་པར་བྱེད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཞན་ཡང་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མས་སྟོན་གྱི་སྒྲིམས་སུ་ས་ལ་འཇུག་པ་དང་། ས་དང་པོ་བདུན་ལ་མིང་དོན་གྱི་མཚན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དང་། ས་བརྒྱད་པར་འཕྲིན་ལས་

ལྷན་གྱིས་སྐབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དང་ས་དགྲ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བར་བྱ་
བའི་ཆེད་དང་། ས་བཅུ་པར་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོགས་སྐབ་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ། ཆོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ། སྐྱིབ་གཉིས་སྤངས་པ། སྐྱ་བཞི་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
ཡིན་ནོ། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དེ་ཡང་
བསྐལ་པ་གངས་མེད་པ་དང་། དང་པོ་ལ་ནི་ཆུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། གཉིས་པ་ལ་ནི་འབྲིང་
རོ། གསུམ་པ་ལ་ནི་ཆེ་བར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་ཡང་མོས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་
སུ་བསྐལ་ཆེན་གངས་མེད་དང་པོའི་ཆོགས་རྫོགས། ས་དང་པོ་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྐལ་
ཆེན་གངས་མེད་གཉིས་པའི་ཆོགས་རྫོགས། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྐལ་ཆེན་
གངས་མེད་གསུམ་པའི་ཆོགས་རྫོགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་སྡེ་ཆེན་བདུན་
ལས། དང་པོ། གྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ། གྲན་པ་ཉེར་བཞག་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། སྒྲི་ལྷན་གྲན་པ་
ཉེར་བཞག་པ། སྒྲི་མ་པ་རྣམས་པ་བཅུ་བཞི་ཡིས། མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ། དེ་ལས་
གཞན་ལས་བྱུང་པར་འཕགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲི་ལྷན་ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲན་པ་
ཉེར་བཞག་ཐེག་པ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་བྱུང་པར་བཅུ་བཞིའི་སྒྲི་
ནས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། གྲན་པ་ཉེར་བཞག་
རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། ཉེན་པ་དང་གཉེན་པོ་དག་དང་ནི། དེ་བཞིན་རྗེས་
སུ་འཇུག་པ་ཤ་དང་། དམིགས་པ་ལ་དང་ནི་ཡིད་བྱེད་དང་། ཐོབ་པའི་བསྒྲིམ་པ་བྱུང་པར་
འཕགས། མཐུན་པ་དང་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་སྒྱུ་ལ་བ་དང་། ཆེན་
པོ་ཤ་དང་ནི་མཆོག་ཉིད་ཤ་དང་། བསྒྲིམ་པ་དང་ཡང་དག་འབྲུབ་པས་ཤེས་གཞན། ཞེས་བྱུང་།
དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་གྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་
བྱུང་པར་བཅུ་བཞིས་འཕགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་སྒྲོང་གིས་ཉེན་ཐོས་བསམ་

སྒྲིམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་པ་དང་། ལུས་ཚར་
 སེམས་ཚར་བཞིའི་སྒྲིན་ནས་བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལུས་སོགས་ལ་དམིགས་
 པ་དང་། དེ་དག་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལུས་སོགས་ཐོབ་པའི་
 ཕྱིར་དུ་སྒྲིམ་པ་དང་། །རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་སྒྲིན་ནས་ཕྱིན་དུག་དང་མཐུན་
 པ་དང་། གཞན་ལ་མ་ཞོར་བར་སྟོན་པས་ཉན་རང་དང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་རྗེས་སུ་འཇུག་
 པ་དང་། ལུས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོར་བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་།
 ཚོས་ནམ་མཁའི་སྤྱིན་དང་ཁྲག་སྒྲུ་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ལུས་སྤུན་ཚོགས་སོགས་ལ་
 ཆགས་མེད་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་འཇིག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྣོ་བས་པན་
 ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་པན་ཚུན་སྒྲིམ་ཚུལ་མཐུན་པའམ་འདྲེས་
 པས་མཆོག་ཉིད་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲིམ་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷག་མེད་གྱི་ཆེ་ཡང་མི་ཟད་པ་དང་། ས་བཅུ་
 དང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་དང་བཅུ་བཞིའོ། །ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་
 བཞད་པའི་པར་ཕྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་ཡིག་ཆར་བྱེད་ཚོས་བཅུ་བཞི་ཡོད་ཀྱང་མང་དོགས་
 ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཡིན་ནོ། །དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞིས་བདེན་བཞི་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་
 དེ། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྟུག་བདེན་ལ་འཇུག་ ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གིས་ཀུན་
 འབྱུང་བདེན་པ་དང་། སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གིས་འགོག་བདེན་དང་། ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་
 བཞག་གིས་ལམ་བདེན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དབྱ་མཐའ་ལས། གནས་ངན་ལེན་ཕྱིར་སྤེད་
 རྒྱུའི་ཕྱིར། །གཞི་ཡི་ཕྱིར་དང་མ་ཚོངས་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་བྱ་བས། །དྲན་པ་ཉི་
 བར་བཞག་པ་བསྒྲིམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོ་རིམ་ལ་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བྱིས་པ་རྣམས་
 དང་པོར་བདག་གི་གནས་དང་། དེ་ནས་ཚོར་བ་པོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། དེ་ནས་སེམས་ལ་
 བདག་གིས་དངོས་པོ་དང་། ཚོས་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞིར་རྟོག་པའི་ཕྱིར།
 མཛོད་ལས། རིམ་ནི་རི་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞིན། །ཞེས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ལུས་ཚོར་སེམས་
 ཚོས་བཞི་རེ་རེ་ལའང་ཕྱི་དང་ནང་དང་གཉིས་ཀ་གསུམ་གསུམ་ཕྱེ་ནས་སྒྲིམ་ཚུལ་ནི། ཀུན་
 བཏུས་ལས། སྒྲིམ་པ་གང་ཞེ་ན་ནང་གི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟོ། །ནང་ན་རི་ལྟར་ཕྱིར་

དང་། ཉན་དང་བྱི་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་དག་བཞི་ལ་བྱི་ནང་གི་
དབྱེ་བ་བྱེ་ཚུལ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་འཕྲིང་བར་གིན་ཏུ་གསལ་བོ་ཡོད། དབྱེ་ན། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་
གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རེ་ཡོད་པའི་བྱིར་སྟེ། རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་། འབྲེལ་བའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་གཉིས་རེ་ཡོད་པའི་བྱིར་
རོ། །སྒྲོམ་བྱུང་གི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་དང་། བསམ་
བྱུང་གི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལ་ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་མེད། དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་
བྱུང་གི་དེ་ལའང་ཡོད་མེད་མཁས་ཀླམས་དགོངས་པར་བྱ། གཞན་ཡང་། བདེན་བཞི་རྟོགས་
རིམ་ནི། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། ཉན་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྤྲན་
ནི་བསྟན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་
བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། བདེན་བཞི་བྱུང་རིམ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
ལས། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐལ་དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཤད་པ་ལ། རོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། སྤྲ་བཤད་
དང་གསུམ། དང་པོ། ཡང་དག་པར་སྤོང་བའི་རོ་བོ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། བརྟན་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་སྤོང་། །ལྷས་ཅན་རྣམས་དང་མཚུངས་པ་མེད། །དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་
ཡི། །ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བསྒྲོམ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གཞུང་འདིའི་དངོས་བསྟན་
བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བརྟན་པ་དབང་རྣམས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་དག་པར་
སྤོང་བ་ཚོས་ཅན། །ཉན་རང་སོགས་ལྷས་ཅན་གཞན་ཀུན་དང་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་ཅིང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞིའི་མི་མཐུན་སྟེགས་ཀྱི་ཉེས་
པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྒྲོམ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། གཞུང་འདིའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་བཅུ་
བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གསུམ་ནི། འཁོར་བར་ཉེ་བར་སྤྱང་བཤ་དང་། །སྤྱིབ་པ་དག་ནི་དོར་བཤ་

དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དོར་བ་ཤ་དང་། །ས་རྒྱལ་ལ་ནི་འཇུག་པ་ལ་དང་། །མཆན་མ་མེད་
 པར་གནས་པ་ལ་དང་། །ལུང་བསྟན་པ་ནི་ཐོབ་པ་ལ་དང་། །སེམས་ཅན་རྒྱལ་ལ་ཡོངས་སྒྲིན་བྱ་
 དང་། །དབང་ནི་བསྐྱར་བར་བྱ་བ་ཤ་དང་། །ཞིང་རྒྱལ་ལ་དག་པར་བྱ་བྱིར་དང་། །མཐར་ཐུག་
 ཉིད་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲོ་ལུན་རྒྱལ་ལ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་
 བོར་བསྒྲོམ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་པར་སྒྲོང་བ་ཆོས་ཅན། །ཁྱེད་ལ་
 དབྱེ་ཚུལ་ཏུ་མ་ཡོད་དེ། །འཁོར་བའི་ཕྱན་ཆོག་ཉི་མའི་སྒྲོད་པ་ལ་མ་ཆགས་པ་ཤ་དང་། །ཉོན་
 མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། །སྒྲིམས་འཇུག་གི་
 སྒྲིབ་པ་དང་། །དམན་པའི་སྒྲིབ་པ་དག་ནི་འདོར་བ་ཤ་དང་། །ཐེག་དམན་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་འདོར་
 བ་ཤ་དང་། །མོས་སྒྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་རྒྱལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་དང་། །མ་དག་ས་བདུན་ཏུ་ས་གོང་
 མ་གོང་མར་མཆན་མ་མེད་པར་གནས་པ་ལ་དང་། །ས་བརྒྱད་པར་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཞེས་
 དབྱིག་འགྲེལ་ལས་བཤད་ལ། །རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། །ས་བདུན་རྗེས་འབྲེལ་བྱི་མ་རྒྱལ་ལ། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པ་དང་། །མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། །ལུང་བསྟན་བྱིར་མི་ལྡོག་ཉིད་དང་། །ཞེས་པའི་
 ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྒྲོར་བ་ནི། །རྟོན་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་སངས་རྒྱུ་ལས་ལུང་
 བསྟན་ཐོབ་པའམ། །དུས་དེར་སངས་རྒྱུ་དངོས་སུ་མ་བཞུགས་ཀྱང་སྤར་ཐོབ་པའི་མཐུས་མི་
 རིང་པར་སངས་རྒྱུ་གཞན་གྱི་འུང་ལུང་སྟོན་པ་རྒྱན་སྤང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། །སྒྲོར་བ་ཉི་
 ཤུའི་ས་མཆོམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དབྱེད་ན་དཀའ་གནས་སུ་མི་སྤང་ངོ་། །འདྲིར་མང་དོགས་ནས་
 ཟུར་ཅོམ་ལས་མ་སྒྲོམ། །ས་དགུ་པར་སེམས་ཅན་རྒྱལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བ་ཤ་དང་། །ས་
 བརྒྱ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་ཤ་དང་། །དག་པ་ས་གསུམ་ཏུ་ཞིང་དག་
 པ་བྱ་བ་ལ་དང་། །འོངས་སྒྲུའི་རྒྱ་ཞིང་དག་སྒྲོར་བ་ནི། །མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། །སེམས་ཅན་
 འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་ཏུ། །སྒྲོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ། །དེ་ལ་དག་པར་བསྐྱབས་པ་
 ཡི། །སངས་རྒྱུ་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང་ཆ་འདྲ་ལ། །རྟོགས་སྒྲིན་སྐྱབས་གསུམ་ཀྱི་
 རང་ཆོན་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་སྐྱབས་པའི་ཆད་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་སྒྲུའོ། །ཞིང་
 སྒྲོང་བ་ནི་རང་གི་སེམས་སྒྲོང་བ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡང་ཞིང་གི་རྒྱུ་ཆོག་ས་བསགས་ནས་སྒྲོན་

ལམ་འདེབས་པའོ། །ཞེས་ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་
མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་དང་༡༠་བཅུ་དང་། རོ་བོའི་སྒྲིམ་ནས་མི་དགེ་བ་སྦྱེས་
པ་སྤྱོད་བའི་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་མི་སྦྱེད་པའི་དེ་དང་། དགེ་བ་སྦྱེས་པ་
སྦྱེལ་བའི་དེ་དང་། དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེད་པའི་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་བཞི་ཡོད་པ་འབྲེལ་པ་
དོན་གསལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ། ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བའི་སྦྱ་བཤད་བསྟན་
པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། བདུན་པ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སྤྱུ་རྩལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚན་བཅས་བསྒྲིམ་པ།
ཡང་དག་སྤྱོད་བ་ཐམས་ཅད་ལ། གཉེན་པོ་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བརྟེན། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉེན་པོ་ཞེས་ངེས་པར་བརྟེན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། བདུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་ལྷག་གི་རྩལ་འབྱོར་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
བཏང་སྒྲིམས་དང་བཅས་པ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྒྲིམ་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། འདུན་པ་སྦྱེད་
དོ། །འབད་དོ། །བཙོན་འགྲུལ་ཚོམ་མོ། །སེམས་རབ་ཏུ་འདོག་གོ། །ཞེས་བཞི་ཀ་ལ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཡོད་པས་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པ་བླན་པ་ཉེར་བཞག་དང་འབྲའོ། །

གསུམ་པ། རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྩལ་པར་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ། རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། བརྟེན་པ་རྩམས་ཀྱི་
རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་མཚན་ཉིད་མཆོག་ལྡན་བཞི། བདག་ཉིད་དང་ནི་གཞན་དག་གི། འདོན་
ཀུན་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྦྱེད། ཉིན་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཐམས་དང་མདོན་པར་སྦྱབ་པ་
ཡིས། ཁྲོ་ལྡན་རྩལ་ལྷག་རྩལ་པ་རྩམས། རྩམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྩམ་བཞག་འདོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་མཚན་ཉིད་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་བརྟེན་པ་རྩམས་ཀྱི་རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་ཆོས་ཅན།
བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། བདག་དང་གཞན་གྱི་འདིག་ཉིན་དང་འདིག་ཉིན་ལས་འདས་པའི་དོན་
ཀུན་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིན་དང་དབྱེ་བ་དང་ཐམས་དང་མདོན་པར་སྦྱབ་པ་
དང་བཞིས་སྒྲོ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྩམས་ཀྱི་རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་རྩམས་ནི་གཙོ་བོ་
དང་། ཐེག་དམན་པ་རྩམས་ཀྱི་རྩལ་ལྷག་གི་རྩལ་པ་རྩམས་པལ་པའམ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་

ནམ་བཞག་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་འདོད། ཅེས་པའོ།

གཉིས་པ། རྩལ་ལྷུ་གི་རྒྱུ་པ་རྒྱལ་པར་བཤད་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། བསམ་གཏན་པ་རྩལ་ལྷུ་བཞེན་ནས། རྩལ་ཏུ་དབྱེ་བ་དག་དང་ཐབས། རྩམ་བཞི་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། རྩམ་པ་རྩལ་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན། གཅིག་ནི་འབད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གཉིས་པ་པན་འདོགས་བདག་ཉིད་ཡིན། གསུམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བཞི་བ་གཉིན་པོ་པ་ཡིན་ནོ། མཐོང་བཤ་དང་ནི་གདམས་དག་དང་། གནས་པས་ནམ་པར་ཅེ་བཤ་དང་། སྒྲིན་ལམ་དང་ནི་དབང་དག་དང་། ཆོས་ཐོས་པ་ལྟེ་སྒྲུབ་པའི་བྱིས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲིམ་རྩལ་གི་རྒྱུ་པའི་ཞེན་ལ་པར་བྱིན་མི་དགོས་ཀྱང་ཅེ་བའི་དངོས་བཞུན་གཙོ་བོ་ནི། བཞུན་པ་བྱང་སེམས་དབང་དུ་བྱས་སྟེ། འདིར་བཞུན་རྩལ་གི་རྒྱུ་པ་ཆོས་ཅན། ཞེན་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་བྱུང་གི་བསམ་གཏན་གི་པར་བྱིན་ལ་བཞེན་པའི་བྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། འདུན་པའི་རྩལ་གི་རྒྱུ་པ་དང་། བཞུན་འགྲུས་གི་དེ་དང་། སེམས་གི་དེ་དང་། དབྱོད་པའི་རྩལ་གི་རྒྱུ་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིས། དེ་བཞིན་དུ་ཐབས་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྷའི་གཉིན་པོ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བཟུང་ལས་དད་པ་དང་འདུན་པ་དང་ཚོལ་བ་གསུམ་ནི། འབད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཅིས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ལ་དད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་པའི་བྱིས་དང་། ཤིན་སྦྱངས་ནི། ལུས་དང་སེམས་ལ་པན་འདོགས་ཅིང་བདེ་བ་འདྲེན་པའི་བྱིས། གཉིས་སྤྱད་བྱེད་ཏེ། དུན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ནི། དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དུན་པས་སེམས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད། ཤེས་བཞིན་གིས་འཕྲོས་པ་རིག་པར་བྱེད་པའི་བྱིས། སེམས་པ་དང་བྱང་སྒྲིམས་གཉིས་གིས་ནི། གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་བྱེད་དེ། བྱིང་བ་དང་ཁྱོད་པ་སེལ་བའི་བྱིས། འདིའི་བྱང་སྒྲིམས་ནི། བྱང་སྒྲིམས་གསུམ་གི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་བྱང་སྒྲིམས་དང་། བྱིང་བ་ལ་སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱོད་མོ་ནི་དགེ་བ་དང་། བྱིང་བ་རགས་པ་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བཞུན་ཡིན་པའི་ཞིབ་ཆ་བྱས། མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་རྩལ་ནི། མཐོང་བ་སྒྲུན་ལྟ་དང་། གདམས་དག་འདོགས་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་རྩལ་དང་། སེམས་ནང་དུ་གནས་པ་ཉིང་དེ་འདྲིན་གི་ནམ་པར་ཅེ་བ་དང་། སྒྲིན་ལམ་གིས་ཅེ་བ་དང་། དབང་ཐོབ་པ་

དག་དང་། སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐོབ་པ་ནི་སྐྱབ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འགྲེལ་
པ་དང་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ། རྗེ་ཆུང་བཞི་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། བྱང་ཆུབ་སྟོད་དང་
ཐོས་མཆོག་དང་། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་དད་སོགས་ཀྱི། །གཞི་ཡིན་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། རྟོན་
སྐྱབ་བྱེད་བའི་སྐབས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དད་པའི་དབང་པོས་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་
པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་དེས་རྒྱལ་སྐྱས་ཀྱི་སྟོད་པ་དང་། དྲན་པའི་དེས་ཐོས་པའི་མཆོག་
ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྟེ་སྟོད་དང་། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཀྱི་དེས་ཞི་གནས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོས་
ལྷག་མཐོང་ལ་དམིགས་འཕྲུལ་ལྷག་མཐོང་གི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྷ་ཆོས་ཅན། བྱེད་
ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྟོ་ནས་བདག་
གཞན་ཀྱི་དོན་ཀྱན་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར།

རྗེ་ཆུང་ལྷ་པ། བྱང་སྟོགས་ནང་ཆུང་ཀྱི་སྟོབས་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། དད་
སོགས་ས་ལ་འརྱག་པ་སྟེ། །ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འདོད། །མི་མཐུན་སྟོགས་ཉམ་ཆུང་
བས་ཡང་། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སྟོབས་ཤེས་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་མཐོང་སྤང་གི་ངི་མ་དང་
བཅས་པའི་དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རྒྱུད་པ་ནི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་འདྲེས་ལ།
འཕགས་པའི་ས་ལ་འརྱག་པའི་སྟོར་བ་ལ་བཟོད་པ་དེ་དག་ཉིད་སྟོབས་ཆེར་སོང་ཅིང་མི་
མཐུན་སྟོགས་ཉམ་ཆུང་བར་སོང་བས་ཉོན་མོངས་དང་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན། སྟོར་
ལམ་བཟོད་པ་ཡན་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། མ་བྱུང་སྟེ། རང་གི་ངོས་སྐལ་
མ་དད་པ་མ་བཅོམ་ན། བཟོད་པའི་དབང་པོ་ལ་སྟོབས་ཀྱིས་མ་བྱུང་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

རྗེ་ཆུང་དྲུག་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ་ལ། སྐབས་གང་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། རོ་
བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཡན་ལག་དཔེ་དང་སྐྱར་བ་དང་། ཡན་ལག་ཏུ་འདྲིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་
དང་བཞི། དང་པོ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐབས་གང་དུ་འགྲུབ་པ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་
གཉིས་ནི། སར་ཞུགས་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །ཡན་ལག་རྣམ་པར་བཞག་པར་འདོད། །ཅིས་

བྱུང་། དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐེག་དམན་ལའང་ཡོད་མོད། འདིར་བསྟན་བྱུང་
ཆུབ་ཡན་ལག་ནི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ས་ལ་ཞུགས་པ་ནས་
བཞག་པར་འདོད་དོ།

གཉིས་པ། བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་བསྟན་པའི་ཆོག་ཀང་གཉིས་ནི། ཆོས་རྣམས་
དང་ནི་སེམས་ཅན་ཀྱན། མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་འདིར་བསྟན་བྱུང་
ཆུབ་ཡན་ལག་ཆོས་ཅན། རྟོན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དང་སེམས་ཅན་
ཀྱན་བདག་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ། བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དཔེ་དང་སྤྱིར་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གྱི་བྱུང་
དང་བཞི་ནི། ཤེས་བྱ་མ་རྒྱལ་རྒྱལ་བའི་བྱིར། དྲན་པ་དག་ནི་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོད། འདི་ཡི་རྣམ་
འབྱེད་རྟོག་པར་ཡི། མཆན་མ་ཐམས་ཅད་འདོམས་པར་བྱེད། འདི་ཡི་བཙུན་འགྲུལ་མ་
ལུས་པ། ལྷུང་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བྱིར་འབྱུག ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་རྣམ་འཁེལ་བའི། དགའ་བསལ་
ཏྱུ་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུག། སྦྱིབ་པ་ཀྱན་ལས་ཐར་པའི་བྱིར། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པས་བདེ་བ་
འཕྱོད། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལས་བསམས་པའི་དོན། འབྱོར་བ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་འབྱུག། བཏང་
སྒྲིམས་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་བཞིན་གནས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་
དྲན་པ་ཡང་དག་བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི། སྤང་བྱ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་རྣལ་ཏུ་
འགོད་པས། འཁོར་བསྐྱར་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། འཁོར་བསྐྱར་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
བྱེད་ལས་དུག་མཛོད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི།
མཆན་འདྲིན་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་འདོམས་བྱེད་ཡིན་པས་སྤང་བོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། བཙུན་
འགྲུལ་ཡང་དག་བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ལྷུང་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་རྟ་
མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་
འཁེལ་བར་བྱེད་པས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། ཤིན་སྤངས་ཡང་དག་བྱུང་ཆུབ་ཡན་
ལག་ནི། སྦྱིབ་པ་ཐར་པའི་བདེ་བ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པས་བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། ཉིང་
ངེ་འདྲིན་ཡང་དག་བྱུང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི། སྤྱན་ལྔ་དང་མཛོད་ཤེས་དུག་སོགས་ལ་དབང་

བར་བྱེད་པས་བྱིམ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། ཏུས་ཀྱན་ཏུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་གནས་པར་བྱེད་པས་ན་དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་དཔེ་དང་སྐྱར་ཚུལ་གྱི་དོན་བསྟུས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། རྗེས་ལ་ཐོབ་དང་མི་རྟོག་པའི། །གནས་པས་མཆོག་ནི་རྟག་ཏུ་གནས། །ཡོན་ཏན་དེ་ལྟའི་སེམས་དཔའ་ནི། །འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་འདྲ་བར་འདོག་རྟག་ཏུ་རིན་ཆེན་བདུན་ལྟ་བུའི། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱོར། །ཅིས་བྱང་། དེ་ཡང་དེ་འདྲའི་རྗེས་ཐོབ་དང་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ལ་ཏུས་རྟག་ཏུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། །འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་བདུན་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་ལ་ཏུས་རྟག་ཏུ་གནས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ། བདུན་པོ་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཅིག་ནི། རང་བཞིན་ཡན་ལག་གནས་ཡན་ལག་༡ །གསུམ་པ་ངེས་འབྱུང་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་པ་པན་ཡོན་ཡན་ལག་༤ ཡིན། །རྣམ་གསུམ་ཉོན་མོངས་མེད་ཡན་ལག་༥ །ཅིས་བྱང་། དེ་ཡང་དེ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ནི་བྱང་ཆུབ་བར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། གན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟོན་ཡིན་པས་གནས་གྱི་ཡན་ལག་བཙོན་འགྲུས་ལམ་མཐར་འབྲིན་བྱེད་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་། དགའ་བ་ནི་ཆོམ་པར་བྱེད་པས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ངས་ཉིང་ངེ་འདོན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ནི་ཉོན་མོངས་སེལ་བར་བྱེད་པས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་གཉིས་ནི། དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟ་བུ། །རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་༡ །སྟེ། །རྣམ་བཞག་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། །རྣམ་པར་བཞག་ལ་འཇུག་པ་༡ དང་། །ལས་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་༡ དང་། །ཤེས་བྱ་དག་དང་ལམ་༡ དང་ནི། །ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་ནི། །སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་སྟོམ་པའོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དེའི་འོག་ཏུ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཞེས་
 སོ། དེ་ཡང་བརྒྱད་ལས། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་འཕགས་ལམ་ནི། ཇི་ལྟ་བ་གནས་ལྷགས་ཇི་
 བཞིན་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་འཕགས་ལམ་ནི། ས་སོ་
 སོའི་ཡོན་ཏན་མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་ཏུ་རྟོགས་ནས་དེ་བཞིན་དེ་ལ་
 འཇུག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཆོ་བ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་
 དག་དང་ལུས་དང་། ལུས་དག་ཐུན་མོང་གི་ལས་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་དང་།
 ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། རྩན་པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་འཕགས་ལམ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་
 ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ལམ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བྱིང་རྟོག་དང་། མདོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་
 བྱང་པར་ཅན་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྡེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། དེ་ཡང་རྩན་པ་ཉེར་
 བཞག་ཤེས་རབ་དང་། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བརྩོན་འགྲུས་གཙོ་ཆེ་ཡང་མཚུངས་ལྡན་དང་
 བཅས་པ་འཛོག་པར་མ་ཟད་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་ཏུ་མ་ཆང་དགོས་ཏེ། མདོ་ལས། འདུན་
 པ་བྱེད་དོ། །འབད་དོ། །བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། །ཁེམས་རབ་ཏུ་འཛོག་གོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། རྩ་འབྲུལ་ཀྱི་རྒྱུང་པ་ཡང་དང་པོ་ཁེམས་སྤྱངས་པའི་བྱིར་ཏུ་སྒྲིམ་དུས་ཉེས་པ་ལྡེའི་
 གཉེན་པོ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་སྒྲིམ་དགོས་པ་དང་། བྱང་རྟོགས་ནང་ཆན་ཀྱི་དབང་པོ་
 ལྟ་ནི་རྣམ་བྱང་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དང་། དེའི་སྟོབས་ལྟ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་
 རང་གི་མི་མཐུན་རྟོགས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཆ་ནས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་ནི་
 ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་ཚུལ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ནི་བསྐྱེས་
 ན་བཞི། དེའི་ལྟ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་དང་། རྟོག་པ་དང་དག་གཉིས་ནི་གོ་བྱེད་དང་།
 ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཆོ་བ་དང་། དག་གསུམ་ནི་གཞན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡན་
 ལག་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གསུམ་ནི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་བཞིར་འདུ་བའི་བྱིར། དབྱས་མཐའ་ལས། ཡོངས་
 སུ་གཙོད་པ་དང་གོ་བྱེད་པ་དང་། །རྣམ་གསུམ་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ། །མི་མཐུན་རྟོགས་

ཀྱི་གཉེན་པོར་ལོ་ནི། །ལམ་གྱི་ཡན་ལག་དེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྐྱ་
བས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་མེད་ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་མ་
ཆང་བར་འགྱུར་བའི་ཚྭ་པ་ལ། གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་བ་གོང་མ་རྣམས་ལན་རི་ལྟར་འདེབས་ཚུལ་
དང་། བྱེད་པར་དུ་ཐལ་འགྱུར་པས་རི་ལྟར་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ། དངོས་བསྟན་
གཙུག་པོའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་པ་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོར་
སྒྲིམ་པར་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ། དེ་རྣམས་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ། མཉམ་བཞག་ཏུ་ཞི་ལྷག་གི་སྟོན་ས་
དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྟོན་ས་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟོགས་པ་སྟོབས་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་གསུངས་དང་། སྐྱབ་པ་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་ལམ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་
འི་མས་དག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་ཐར་སྟོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་ལྟ། དང་པོ། མཉམ་
བཞག་ཏུ་ཞི་ལྷག་སྟོན་ས་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀྱི་གསུམ་ནི། ཡང་དག་
གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ལ་སེམས་ནི་འདྲིལ་བྱུང་དང་། ཆོས་རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པའི་ཕྱིར། ཞི་གནས་དང་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། །དེ་ནི་ཀུན་འགྲོ་ཆ་གཅིག་དང་། ཆ་གཅིག་
མ་ཡིན་རྒྱུར་འདོད་དོ། །རྟོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། མཆོན་མེད་འདུ་མི་བྱེད་པ་
དང་། ཡོངས་དག་རྣམ་པར་དག་པ་ལ། བརྟེན་པའི་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་
དེས་ཀུན་འགྲོ་སྟེ། ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རང་གི་བདག་
ཀྱིས་སེམས་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་རྟེན་གྱི་སེམས་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་པ་
ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་གི་བདག་ཀྱིས་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་
འདྲིལ་བཅད་དེ་ཡང་དག་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། འདིག་
རྟེན་དང་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་སྟོན་དུ་ཞི་ལྷག་གམ་དེ་རྗེས་མཐུན་
པ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆ་གཅིག་པ་ཞི་ལྷག་རེ་རེ་བ་དང་།
ཆ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་བྱུང་འབྱེལ་དང་། མོས་སྟོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུར་འདོད་

པ་དང་། ས་དང་པོར་གནས་ལྷགས་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ནས་ས་རྒྱག་ཏུ་མཚན་མ་ལས་ངེས་
 པར་འབྱུང་བ་དང་། ས་བདུན་པར་མིང་དོན་གྱི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པར་འབད་
 རྩེ་ལ་རགས་པས་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་དུ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། སྒྲིབ་
 གཉིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། ཞི་གནས་གྱི་བདག་ཆེན་སེམས་གནས་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། སེམས་ནང་དུ་འཛོག་པ་དང་།
 རྒྱན་དུ་འཛོག་པ་དང་། སྒྲན་ཏེ་འཛོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པ་དང་། དུལ་བ་བྱེད་པ་དང་།
 ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་
 འཛོག་པ་དང་དགུ། དགུ་པོ་དེ་དག་སྟོབས་རྒྱག་གིས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 ནི། ནང་དུ་འཛོག་པའི་སེམས་འགྲུབ། བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། རྒྱན་དུ་འཛོག་པའི་སེམས་
 འགྲུབ། དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། སྒྲན་ཏེ་འཛོག་པའི་སེམས་དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པའི་
 སེམས་གཉིས་འགྲུབ། ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། དུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དང་། ཞི་
 བར་བྱེད་པའི་སེམས་གཉིས་འགྲུབ། བཙུན་འགྲུས་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་
 པ་དང་། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་གཉིས་འགྲུབ། འདྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། མཉམ་
 པར་འཛོག་པའི་སེམས་འགྲུབ་པའོ། །སེམས་གནས་དགུ་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་
 ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས། ཞེས་སོགས་དང་། ཤེར་བྱིན་མན་ངག་དང་། ཉན་ས་དང་། སྟོམ་
 རིམ་རྣམས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། སྟོབས་རྒྱག་ཉན་ས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས་
 ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་ཡོད་ཚུལ་ནི། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་
 གྱི་དུས་སུ་ནི་འབད་པས་བསྐྱིམ་དགོས་པས་བསྐྱིམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དང་དེ་ནས་
 སེམས་ལྡེའི་སྐབས་སུ་བྱིང་རྟོན་གྱིས་བར་དུ་བཅད་ནས་ཐུན་རིང་པོ་སྦྱོང་མི་རྒྱས་པས་སྐབས་
 སུ་འཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དང་། དེ་ནས་སེམས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་བྱིང་རྟོན་གྱིས་
 བར་གཅོད་མི་རྒྱས་པས་ཐུན་རིང་པོ་སྦྱོང་ཐུབ་པས་སྐབས་སུ་འཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་
 ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དང་། དེ་ནས་སེམས་གནས་དགུ་པའི་སྐབས་བར་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་རྩེ་ལ་བ་
 ཡང་རྒྱན་པར་བརྟེན་མི་དགོས་པས་ཐུན་གྱིས་ཐུབ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཛོག་པ་ཡིན་

ནོ། །དེ་དག་རྒྱུ་པར་ཉན་ས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདྲིར་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ། སེམས་
ལ་སེམས་ནི་འདྲིག་ །ཅེས་སེམས་མཚན་གཞིར་ངོས་བཟུང་ཅིང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
རྣལ་འབྱོར་བའི་དམིགས་པ་བཞི་གསུངས་ཏེ། བྱལ་པའི་དམིགས་པ་དང་སྤྱད་པ་རྣམ་པར་
སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཉན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་
དམིགས་པ་དང་བཞི། །དང་པོ། བྱལ་པའི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་བཞི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བཅས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། དངོས་
པོའི་མཐའ་དང་། དགོས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་བཞི། སྤྱད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་
པ་ལ། །འདྲིད་ཆགས་སོགས་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་མི་སྦྱུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་
འབྲེལ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱབ་པ་དང་ལ། མཁས་པའི་དམིགས་པ་
ལ། བྱུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
དང་ལ། ཉན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཉན་མོངས་ཉམས་སྦྱོང་པར་བྱེད་པ་དང་
ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པ་གཉིས། དམིགས་པ་འདི་རྣམས་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡང་དམིགས་
པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ཉན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་གང་སྒྲོམ་དགོས་
པ་ནི་སྐབས་སུ་བབ་བའི་དམིགས་པ་འོ། །མདོ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གསེར་གྱི་ཁ་
དོག་ལྷ་བུའི་སྦྱ་ལྷས་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་ལྟར། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྦྱ་གཟུགས་ལ་དམིགས་རྟེན་
བྱས་ན་བཅིགས་བྱུར་གྱི་དོག་ཅིག་གིས་གོ་གཉིས་ཆོད་པ་ལྟར། ཆོགས་གཉིས་བསགས་པས་
གལ་ཆེའོ། །དེ་ཉིད་དང་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྲེལ་པ་སོགས་ལས་རྒྱུ་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གཉིས་པ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོབས་བསྐྱེད་པ་བསྐྱན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་གཅིག་ནི། སངས་རྒྱུ་ཆོས་རྣམས་རྗོགས་བྱུང་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྒྲིན་བྱུང་
དང་། །ལྷུ་རྩོམ་བྱུང་བ་འབྱུང་པ་ལ་དང་། །ལམ་རྒྱུ་མི་གཅོད་ལ་མཁས་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་ཀྱན་ལ། །ཐབས་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་སྟེ། །ཐབས་མཁས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །དེ་
དག་དོན་ཀྱན་སྦྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ས་ཀྱན་ལ་ཐབས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ལྟ་རེ་ཡོད་དེ། ཐབས་ཤེས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བྱིན་རྒྱལ་གི་

སྒྲིམ་པ་རང་རྒྱུ་ལ་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་རྒྱུ་པ་ར་བྱ་བ་ལ་མཁུན་པ་དང་། བསྐྱུ་བའི་དངོས་
པོ་བཞིས་གཞན་རྒྱུ་སྒྲིམ་པ་ར་བྱ་བ་ལ་མཁུན་པ་དང་། སྤང་བོ་གསུམ་པའི་མདོའི་དོན་ལྟར་
ཡན་ལག་བདུན་གི་སྒྲིམ་པ་རྒྱུ་ལྟར་ཁྱུ་ཐོབ་པ་ར་བྱ་བ་དང་། གཞུངས་དང་ཉིང་ངེ་
འཛིན་གི་སྒྲིམ་པ་ལྟར་ལྟའི་བྱ་བ་རང་ཉིད་དང་མཚུངས་པ་རྒྱུ་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་
ཁྱུང་པ་ར་ཅན་གཉིས་གི་སྒྲིམ་པ་སྤྱི་བཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་ར་ལམ་རྒྱུ་མི་གཅོད་པ་
ལ་མཁུན་པ་དང་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤང་བོ་གསུམ་ནི། སྤྱི་བ་བཤགས་པའི་སྤང་བོ། རང་
གཞན་གི་དགེ་བ་ལ་རྒྱུ་སྤྱི་རངས་པའི་སྤང་བོ། དགེ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བོ་དང་གསུམ།
ལྟར་བཤགས་ལ་སྤང་བོ་གསུམ་པའི་མདོ་བཟུང་བ་ཡོངས་གྲགས་སོ། །ཡན་ལག་བདུན་ནི། ཕྱག་
འཆའ་པ་དང་མཚོད་ཅིང་བཤགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཕྱག་འཆའ་བའི་ཡན་ལག་
སོགས་བདུན་ནི་ཡོངས་གྲགས།

གསུམ་པ། རྒྱུ་པ་སྒྲིམ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གིས་བསྐྱུས་
པའི་གཞུངས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་ནི། རྒྱུ་སྒྲིམ་ཐོས་ལ་གོམས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
གི་གཞུངས་དག་ནི། རྒྱུ་དྲ་དང་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་དེ་ཡང་རྒྱུ་པ་གསུམ། རྒྱུ་ལྟར་མ་
ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡང་། མ་དག་ས་པ་རྒྱུས་གི་ནི། རྒྱུ་དྲ་དང་ནི་འབྲིང་པོ་སྟེ། དག་པའི་
ས་པའི་གཞུངས་ཆེན་ཡིན། རྒྱུ་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡང་དང་ཡང་། དེ་ལ་ཡང་དག་བཞེན་
ནས་ནི། རྒྱུ་དྲ་དམ་པའི་ཆོས་དག་ཀྱང་། རབ་ཁྱུ་སྒྲིམ་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད། ཅིས་བྱུང་། དེ་
ཡང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གིས་བསྐྱུས་པའི་གཞུངས་དེ་ལ་དྲ་མ་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་དམ་པའི་
ཆོས་མཚོད་ཅིང་བསྐྱུས་པ་སོགས་གི་རྒྱུ་སྒྲིམ་ལས་བྱུང་བ་སྐྱེས་ཐོབ་གི་གཞུངས་དང་། ཆོ་
འདིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྐྱེན་ཏེ་ཆོས་མང་ཐོས་གོམས་ལས་བྱུང་བ་རྒྱུ་འབྲིང་དང་།
རྒྱུ་ཐར་སྒྲིམ་གསུམ་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཆེན་པོ་ལ་
ཡང་ས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་དེ་རྒྱུ་དྲ་དང་། མ་དག་ས་བདུན་གི་འབྲིང་དང་། དག་སའི་དེ་
ཆེན་པོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཡོད་པའི་བྱིར། རྒྱུ་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྒྱུས་གཞུངས་ལ་ཡང་དང་ཡང་
དྲ་བསྐྱེན་ཅིང་། རྒྱུ་དྲ་དམ་པའི་ཆོས་གཞན་ལ་རབ་ཁྱུ་སྒྲིམ་པ་དང་། རང་གིས་འཛིན་པ་ནི་

གཟུངས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། གཟུངས་ལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་ན། བཅོད་པའི་གཟུངས། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། རྟོན་གྱི་གཟུངས། སྤྲུགས་ཀྱི་གཟུངས་དང་བཞི་ཡོད། འདིའི་སྤྲུགས་ལ། གཟུངས་སྤྲུགས། རིགས་སྤྲུགས་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་ཡིད་སྦྱོབ་པས་ངན་འགོ་སོགས་ལས་འཇོན་པས་གཟུངས་སྤྲུགས། མ་རིག་པ་སྤོང་ཤིང་རིག་པ་བྱེད་པས་རིགས་སྤྲུགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་གསང་སྤྲུགས་ཡིན་པར་རྟོག་གི་འབར་བ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྤྱོད་དང་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་པ་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱིས་བྱན་པ་དང་ཤེས་རབ་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཤེས་པ། གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། འཁོར་དང་བཅས་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱང་གཞན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་བྱན་ཤེས་གཉིས་གཙོ་བོའོ། རྒྱས་པར་མདོན་རྟོགས་རྒྱ་ཚ་འགྲེལ་ཆོགས་སྦྱབ་བཅུ་བདུན་གྱི་ཐད་དང་། རྟོག་གི་འབར་བ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ། སྦྱབ་པ་སྦྱོབས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་ལམ་བཞུན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། བཟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བ། ས་རྣམས་ཀྱི་ལ་མཉམ་པ་མེད། དེ་ནི་རྒྱུར་གྱུར་ཤེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལས་ནི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སེམས་ལས་མོད་ལ་འབྲས་བྱ་ཅན། དེ་ན་མ་འོངས་དོན་འགྲུབ་བྱེད། རྩ་ཆོགས་ཆེ་དང་བྱང་ཆུབ་བར། ས་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་ནི། རྣམ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡི། རང་གཞན་དོན་རབ་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བཟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། འབྲས་བྱ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་པ་གཙོ་འཁོར་ཅི་རིགས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཞི་ཡོད་དེ། མི་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་དང་། འབྲས་བྱ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲིམ་བསྐྱེལ་ཞིང་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སའི་བྱད་པར་ལྡན་ཏེ། མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་དང་ས་བཅུ་ཀྱི་ལ་ཐེག་དམན་དང་མཉམ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཅན་ལས་ནི་འབྲས་བྱ་འགྲུབ་པ་དང་། སེམས་པའི་མོད་ལ་འབྲས་བྱ་བྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། མ་འོངས་བའི་

འདོད་དོན་འབྲུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློན་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་
དེ། མོས་སློད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སློན་ལམ་བྱང་པར་ཅན་སྣ་ཆོགས་པ་དང་། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ནས་
ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་སོགས་རྒྱས་བཏབ་བྱེད་སློན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་བཟང་སློད་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ས་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་དག་
པར་སློན་པ་བྱམས་སློན་ལྟར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་ཀུན་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སློན་ལམ་ནི་རྣམ་པ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། མཛད་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པར་བྱ་བའི་སློན་ལམ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མས་དག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་
བཤད་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱ་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། གངས་
ངེས། དམིགས་ནམ། ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ། རྣམ་ཐར་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒོ་
ཀ་གཅིག་ནི། ཉིང་འཛིན་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ནི། བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དང་། བདག་
ཏུ་འཛིན་པའི་རྟེན་དང་ནི། རྟེན་དག་ཉེར་ཞི་ཡིན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོས་དང་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་ཡུལ་དང་། བདག་འཛིན་ཀྱི་
རྟེན་དང་སྟུག་བསྐལ་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྤང་པོ་དེ་སྟོན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་
དང་། སྟུག་བསྐལ་ཀྱི་མཆོན་མ་ཐམས་ཅད་ཉག་ཏུ་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། རྣམ་ཐར་གྱི་གངས་ངེས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། དེ་ནི་གཟུང་
འཛིན་ངོ་པོའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཡུལ་གཟུང་བ་བདག་
མེད་གཉིས་དང་། བྱུང་པོ་དང་། དེ་ཉི་མར་ལེན་པ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་
ཉིང་ངོ་འཛིན་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་བརྟན་པའི་ཆོག་རྒྱ་གཉིས་ནི།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྐབ་ཀྱིས་ཚུགས། རབ་ཏུ་དགའ་དང་ལྷན་པའོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཉིང་ངེ་

འཛིན་དང་པོ་ནི་བདག་མེད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྤྲུལ་བསྐལ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཐུང་འདས་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་ཏུ་དགའ་བ་སྟེ་དམིགས་རྣམ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ། ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་དམིགས་རྣམ་སོ་སོར་བྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །

བཞི་པ། ཉིང་འཛིན་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཡོངས་སུ་ཤེས་དང་སྤངས་པ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་ནི་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་ཉིང་འཛིན་རྣམས། འོན་རྣམ་གསུམ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བདག་མེད་ཤེས་པ་དང་། བདག་འཛིན་སྤངས་པ་དང་དེ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་ལམ་སྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་བྱ་ཉིང་འཛིན་གསུམ་དུ་བསྐྱགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། དེའི་རྒྱ་ངོས་བཟུང་བ་ལ། དངོས་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ། རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱ་དངོས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་བཞེད་པས། ཉིང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་བཤད། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་པོ་དེ། མེད་པའི་དོན་དང་རྣམ་རྟོག་དོན། གྲུན་ཏུ་རྟོག་དོན་ཁོ་ན་དང་། རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དོན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པར་བཞེད་པས་གདུལ་བྱའི་གཙུག་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རྣམས་ལ་བཤད་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞི་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྟོ་ཉིང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞིའི་དོན་ནི་འདུ་བས་རྣམས་རྟག་པར་མེད་པའི་དོན་དང་གཞན་དབང་རྣམ་རྟོག་འབྲུལ་བས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གྲུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བཏགས་པའི་གྲུན་བཏགས་ནི་སྟོ་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་ཁོ་ན་ལས་རང་དབང་མེད་པའི་དོན་དང་། ཡོངས་བྱུང་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་བདེན་ནི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བའི་དོན་གྱིས་མི་རྟག་སྤྲུལ་བསྐལ་སྟོང་བ་ཞི་བ་བཞི་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་མེད་དང་། གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་དང་། བཞི་པ་མཆན་མེད་ལ་སྤྲུལ་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། དེའི་ཡན་ལག་ལ། འདུ་བྱས་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱན་བདག་མེད་དུ་
 སྐབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་སྐབ་པ་དང་། སོ་སོར་སྐབ་པ་གཉིས། དང་པོ། འདུ་བྱས་མི་
 རྟག་པར་སྤྱིར་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཉིས་ནི། མི་རུང་རྒྱ་ལས་སྦྱེ་བྱིར་ཏེ་དང་། །འགལ་བྱིར་ན་
 རང་ཉིད་མི་གནས་བྱིར་ཀ། །མེད་བྱིར་མཆོན་ཉིད་ངེས་བྱིར་ཏེ་དང་། །རྗེས་སུ་འཇུག་བྱིར་པ་
 འགག་པའི་བྱིར་ཀ། །ཡོངས་སུ་འཇུར་བར་དམིགས་བྱིར་ཏེ་དང་། །དེ་རྒྱ་ཉིད་ཏེ་དང་འབྲས་
 བུའི་བྱིར་ཏེ། །ཟིན་པའི་བྱིར་ཏེ་དང་བདག་པོའི་བྱིར་ཏེ། །དག་དང་ཏེ་སེམས་ཅན་རྗེས་
 འཇུག་བྱིར་ཏེ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་ཅེ། འདུ་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱན་འཇུག་
 པ་མི་རུང་བར་ཐལ། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པ་ལ། འདུ་བྱས་རྣམས་
 ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་མི་རུང་སྟེ།
 རྒྱ་ལས་སྦྱེ་བའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དུ་འཇུར་བ་དང་རྒྱན་འབྲེལ་བ་འགལ་བར་ཐལ།
 རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་རྗེས་སུ་བྱུང་
 པའི་རྟེན་ཅིག་གཉིས་པར་མི་གནས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་
 སྦྱེད་པའི་རྒྱ་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གནས་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་བྱིར། བྱེ་སྤྱོད་ལྷགས་ལ་དེ་ལ་
 ཞིབ་ཆ་དགོས། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འཛིག་པ་འདུ་
 བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་
 རོ་མི་ཤེས་པར་མི་འཇུར་ཏེ། རྒྱའི་རྒྱན་སྤྱོད་མའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུའི་རྒྱན་འཇུག་པའི་བྱིར། དེ་
 བཞིན་དུ་འབྲས་བུའི་རྒྱན་འཇུག་ཀྱང་རྟག་པར་མི་འཇུར་ཏེ། རིམ་གྱིས་འགག་པའི་བྱིར་དང་།
 མཐར་ཡོངས་སུ་འཇུར་བར་དམིགས་པའི་བྱིར་དང་། མིག་དབང་སོགས་རྒྱ་རྟེན་ཅིག་མ་དེས་
 བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དང་། མིག་ཤེས་སོགས་འབྲས་བུ་རྟེན་ཅིག་མ་དེ་སྦྱེད་པའི་བྱིར། འདུ་བྱེད་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྣམས་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
 བྱིར། སེམས་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་
 པའི་བྱིར། སེམས་དག་ན་བྱིའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་འཇུར་བ། དཔེར་ན། དབང་ཐོབ་པས་
 ས་གསེར་དུ་བསྐྱུར་བྱུང་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐལ་པ་ལ་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཅིང་།

ལས་བཟང་དན་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་དེ་དག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། སོ་སོར་སྐྱབ་པ་ལ། རང་གི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པ་དང་། ཕྱི་
དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ། རང་གི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པའི་
སྒྲིམ་ལྟ་ནི། དང་པོ་རྗེ་བས་རྗེ་ཆེ་དང་། རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། འཇུག་དང་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དམན་པ་དང་བྱད་པར་འཕགས་པ། འོད་གསལ་བལ་དང་
འོད་མི་གསལ་ཡེ། ལྷལ་གཞན་འགོ་དང་ཡེ་ས་བོན་བཅས་ཡེ། ས་བོན་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཡེ་
དང་། གཟུགས་བརྟན་དུ་ནི་སྒྱེ་བ་སྒྱེ། སྒྱེ་བ་ནམ་པ་བཅུ་བཞི་ལ། རྒྱ་དང་ཆད་ཀྱི་བྱད་
པར་ཤ་དང་། རྒྱས་པ་དོན་མེད་མི་རུང་ཤ་དང་། ཉིན་ཉིད་དུ་ནི་མི་སྲིད་དང་། གནས་པ་
ལ་ནི་མི་སྲིད་དང་། དང་པོ་མི་འཇིག་མཐར་མི་འཇུག་པ། དེ་བཞིན་དམན་པ་དང་བྱད་
པར་འཕགས་པ། འོད་གསལ་བལ་དང་འོད་མི་གསལ་ཡེ། འགོ་ཡེ་མེད་གནས་པ་མི་རུང་ཤ་
དང་། རྩ་མ་ཉིད་ནི་མི་སྲིད་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཡེ། འདུས་བྱས་ཐམས་
ཅད་སྐད་ཅིག་མ། ཞེས་བྱང་། ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་མངལ་དུ་ཆགས་མ་ཐེག་པ་ཆོས་ཅན།
སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལས་ཉོན་རྒྱུར་བྱས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བས་རྗེ་ཆེར་འཕེལ་
བའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལཱའི་ལྷས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཆད་ཀྱི་བྱད་པར་
སྒྲིམ་ཕྱི་རིམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟས་དང་གཉིད་དང་ཆངས་སྒྱིད་དང་སྒྲིམས་འཇུག་གིས་
རྒྱས་པའི་ལྷས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པ་དོན་མེད་མི་རུང་ཞིང་རྒྱ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། མཛོད་རྩ་ལས། རྒྱས་ལས་བྱང་བ་ནང་གི་ལྷ། ཞེས་པ་དང་ཆ་འབྲེལ། ཉིན་དབང་པོ་
དང་བརྟན་པ་ནམ་ཤེས་ནམས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉིན་དང་བརྟན་པའི་དོན་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཁ་དོག་སོགས་འཇུག་བ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ།
ཉིན་ཏུ་གནས་ན་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གནས་སྐབས་ལཱའི་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་
ནམས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་མི་འཇིག་ན་མཐར་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་
ནས་དམན་པ་དན་འགོ་དང་། བྱད་འཕགས་བདེ་འགོ་དང་། འོད་གསལ་བ་གཟུགས་ཁམས་

པ་སོགས་ཀྱི་ལུས་དང་། འོད་མི་གསལ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་གི་ཡོངས་སྡོད་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་དང་། ཡུལ་གཞན་དུ་འགོ་བ་ལྷ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་ན། གཞན་དུ་འགོ་བ་མེད་
པར་ཐལ་བས་གྲུབ། དེ་ཡང་ཡུལ་གཞན་དུ་བར་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་འགོ་
བ་ནི་རྩ་དུ་མས་རིག་པར་བྱའོ། །སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཆགས་པ་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལྟ་བུའོ། །སྒོན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།
སྲིད་པ་བར་མ་ལྟ་བུའོ། །འཕངས་པའི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡོད་དེ་དཔེར་ན། མདའ་འཕངས་
པ་ལྟ་བུའོ། །འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བཞོན་དང་ཆུ་བརྒྱལ་བར་ཁྱུགས་
པ་རྒྱུས་ཀྱི་ལྟ་བུའོ། །དེད་པའི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། རྩ་རྒྱུད་གིས་བདས་པ་
རྒྱུས་ཀྱི་ལྟ་བུའོ། །རྩོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། རྩུང་ནི་ཐད་ཀར་འགོ། མེ་ནི་
གྲེན་དུ་འབར། རྩུ་ནི་གཞོལ་བར་འབབ་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐུས་ཀྱང་འགོ་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལ་
ཅིག་ནི་གསང་སྤགས་དང་སྤྲོན་ཀྱི་མཐུས། ལྷགས་གོང་ནི་ལབ་ལེན་ཀྱི་མཐུས། རྩ་འཕྲུལ་དང་
ལྷན་པ་རྒྱུས་ནི་རྩ་འཕྲུལ་མཐུས་འགོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས། ཉན་
རང་ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་མོངས་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྤངས་ཞིང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐ་མ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་ལྷག་མེད་
དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པར་མ་ཟད་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡང་ཕྱིན་ཆད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་དབང་ཐོབ་པའི་ཡུལ་
དུ་ཀེང་རུས་དང་གསེར་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དུ་སྐྱེ་བ་རྒྱུས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་
མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུག་པའི་ཕྱིར། ཆོག་རྒྱུ་ཐ་མས་ནི་གོང་མ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་བརྟན་ཏོ། །སྒྲོལ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་ཉགས་སྐྱབ་དང་ཁྱབ་སྐྱབ་རྒྱུས་མང་
དོགས་ནས་མ་བྱིས། རྒྱས་པར་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། ཕྱིའི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་སྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། འབྲུང་བ་རྒྱུས་དང་
དོན་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ནི། སྐུམ་དང་འཕེལ་དང་རང་བཞིན་གྱིས། གཡོ་
དང་འཕེལ་དང་འགྱིབ་པའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་དེ་དང་འཕེལ་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་སུ་འཁྱུར་བ་

བཞི་ཡི་ཕྱིར། །ལ་དོག་ངི་དང་རོ་དང་རེག། །འདྲ་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་དང་འདྲ། །བྱད་ཤིང་རག་ལས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ་། རེ་བས་རེ་ཆེར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ་། སེམས་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར་ངི་བའི་ཕྱིར། ་། དེས་ན་ཕྱི་ཡང་སྐད་ཅིག་མ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། གཞུགས་སོགས་དོན་དྲུག་ནམས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་ནི་རིམ་བཞིན་ཆུ་ནི་སྐམ་པ་དང་འཕེལ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུང་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གཡོ་བ་དང་འཕེལ་བ་དང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ནི་འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རྒྱུང་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དང་། །ལ་དོག་ངི་རོ་རེག་བྱ་ནམས་ནི་འབྱུང་བ་དེ་དང་རྒྱུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ་། དེ་དང་འདྲ་བར་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ལ། མེ་ནི་བྱད་ཤིང་ལ་རག་ལས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱ་ནི་རེ་བས་རེ་ཆེར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ་། དབང་འབྱོར་པའི་གཞུགས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཞུགས་ནམས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྐད་ཅིག་མ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་ངེས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མར་མེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱིར་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་པོ། ་།

གཉིས་པ། ཆོས་ཀྱན་བདག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་རོ། ་། དང་པོ། ཆོས་ཀྱན་བདག་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་པ་བཅུ་ནི། གང་ཟག་བཏགས་པར་ཡོད་ཉིད་ཏུ། བརྗོད་བྱ་རྗེས་སུ་མ་ཡིན་ནོ། །མི་དམིགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། །ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་རྒྱ། ཉེས་པ་གཉིས་ཕྱིར་དེ་ལས་འདི། །གཅིག་དང་གཞན་ཏུ་བརྗོད་བྱ་མིན། །ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། །དེ་རྗེས་ཉིད་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་རྗེས་ཡོད་བརྗོད་མིན་པའི། །དགོས་པ་ཡང་ནི་བརྗོད་དགོས་སོ། །གཅིག་དང་གཞན་ཏུ་བརྗོད་མིན་པ། །དགོས་པ་མེད་པར་མི་རིགས་སོ། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་ན། །མཐོང་ཕྱིར་བསྐྱེད་བཅོས་སྒྲིམ་ནས་ཀྱང་། །བྱད་ཤིང་མེ་བཞིན་གཉིས་སུ་ནི། །བརྗོད་མིན་མི་རུང་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ཡོད་ནམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །དེ་རྒྱུན་མ་ཡིན་དོན་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཕྱིར་ལྷ་བ་པོ་ནས་ནི། །ཁྲོལ་པོའི་བར་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །བདག་པོ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ནི། །མི་རྟག་མི་འདོད་འབྱུང་མི་བྱེད། །དེ་ཡི་མཚན་

ཉིད་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། །རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་གསུམ་ལ་གཞོན། །ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་ལྟ་སྟངས་
 ལ། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་རང་འབྱུང་མིན། །བྱེད་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ཡང་། །ལྟ་སྟངས་བྱེད་པ་མེད་པ་
 ཡིན། །བྱེད་པ་མིན་གྱི་མི་རྟག་གིས། །གཅིག་ཅེས་རྟག་ཏུ་འབྱུང་པའི་གྱིར། །ལྟ་སྟངས་ལྟ་སྟངས་པའི་
 བྱེད་པ་ནི། །རང་བྱུང་ཉིད་ཏུ་མི་རུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་གནས་དང་ཞིག་པ་ནི། །སྒྲ་ན་མེད་དང་
 མི་རྟག་དང་། །སྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་ཡང་མེད་པའི་གྱིར། །རྒྱུ་ཉིད་ཏུ་ནི་མི་རུང་ངོ་། །འདི་ལྟར་
 ཆོས་རྒྱལ་མཁན་ཅད་ནི། །བདག་མེད་དམ་པའི་དོན་ཏུ་ན། །སྒྲོང་ཉིད་བདག་ཏུ་དམིགས་
 པ་ནི། །ཉེས་པར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། །རང་སྐྱེ་བྱུང་
 པའི་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་མིན་ཏེ། །ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཉིད་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
 གྱིར། །བདག་འདྲིན་གྱིས་དམིགས་པའི་བདག་ཡོད་དོ། །ཞེ་ན། །རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་བདག་མ་གྱུ་བ་
 ཏེ། །དེ་ཡོད་ན་དབང་པོ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
 གྱིར་དང་། །ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་བདག་འདྲིན་དེ་སྒྲོ་བྱིན་ཅི་ལྟ་
 ཡིན་པའི་གྱིར། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། །རང་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་ཉོན་མོངས་ལས་འདྲིན་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་
 ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་གྱིར་དང་། །རང་འབྱུང་ཆོགས་སྐྱེས་སྟངས་
 གྱིན་ཅི་ལྟ་གི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་གྱིར། །ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་དང་པོའི་དོན་དང་།
 །གང་ཟག་འདི་ཆོས་ཅན། །ཕུང་པོ་ལས་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་གཅིག་དང་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་གཞན་
 ཏུ་བཟོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། །དེ་ལ་ཉེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་གྱིར་སྐྱེ་བྱུང་པོ་བདག་ཏུ་ཐལ་བ་
 དང་། །བདག་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་གྱིར་ཞེས་པ་ཆོགས་སྐྱེ་བཅད་པ་གཉིས་པའི་
 དོན་དང་། །གལ་ཏེ་རང་སྐྱེ་བྱུང་པའི་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་པོ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 པའི་བདག་ཁས་ལེན་ན། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་བཟོད་དགོས་ཏེ། །དགོས་པ་མེད་པར་དེ་འབྲས་སྐྱེ་
 མི་རིགས་པའི་གྱིར། །ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་གསུམ་པའི་དོན་དང་། །གནས་མ་བྱུ་པ་ན་རེ། །ཤིང་
 ལས་མེ་འབྱུང་བས་གཅིག་པར་ཡང་མི་རུང་། །ཤིང་མེད་ན་མེ་ཡང་མེད་པས་ཐ་དད་པར་མི་
 རུང་། །མེ་བྱུང་ཤིང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་བཟོད་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་གྱོ། །ཞེ་ན། །བདག་དང་ཕུང་
 པོ་གཉིས་བྱུང་ཤིང་དང་མེ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་བཟོད་ཏུ་མེད་པ་འདི་མི་རུང་སྟེ།

མེ་དང་བྱད་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་འབྲུང་བའི་ཁམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཐ་དད། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་
 ཐ་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ལ། མེ་ནི་ཆ་བའི་རང་བཞིན་ནོ། །ས་ནི་སྤ་བའི་རང་བཞིན་
 ནོ། །ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱབ་མི་བྱབ་ཅིང་། མེ་རྒྱང་གིས་བྱིས་
 པ་ན་བྱད་ཤིང་མེད་པར་ཡང་མེ་སྟོན་བྱབ་པས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་དུ་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 པ་ཆོགས་བཅད་བཞི་པའི་དོན་དང་། བྱད་ཤིང་མེ་བཞིན་གཉིས་སུ་ནི། །བརྗོད་མིན་མི་རུང་
 ཞེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་བྱད་ཤིང་མེ་བཞིན་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྟགས་ལ་སྦྱོར་དགོས་
 པར་སྣང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། །ལྷ་བ་པོ་ནས་རེག་པ་པོའི་བར་ལྷ་ཡུལ་ཤེས་པ་པོ་
 ཡོངས་སྦྱོད་ཟ་བ་པོ་ལས་བྱེད་པ་པོ་སྟག་བསྐལ་ལས་གྲོལ་བ་པོའི་བར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་
 འདྲའི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
 བཤ། དབང་བསྐྱར་བ་པོའི་བདག་པོ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཆོས་ཅན།
 རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྦྱེ་བའི་
 ཕྱིར། ཤིང་གིས་མེ་བསྐྱེད་ཟིན་པ་ན་རྩལ་སྦྱེད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་བ་སོགས་ཀྱི་བདག་
 མེད་དེ། ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྐྱས་གྲོལ་བ་པོའི་བར་དུ་འོ། །དེ་
 ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྷ་པའི་དོན་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བདག་དེས་བདེ་བ་དང་ལྡན་
 པའི་རྣམ་ཤེས་མི་རྟག་པ་དང་སྟག་བསྐལ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་འདོད་པ་འབྲུང་བར་མི་བྱེད་
 པར་ཐལ། དེ་ནི་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་འདོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་པོའི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཡང་རྩལ་ཡོད་ཐམས་ཅད་མཆན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པས། བདག་ཡོད་ན་མིག་
 དབང་དང་རྣམ་ཤེས་ལྟར་དེའི་མཆན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་འདི་ཡིན་ཞེས་སྐྱབ་དགོས་ན་འང་
 དེའི་མཆན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་ཆད་མས་མ་དམིགས་པས་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
 བྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱི་བདག་ཡོད་ན་རང་སྐྱབ་པའི་རྩལ་ཡོད་ཀྱི་བདག་སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་གཟིགས་ལ་བདག་མེད་ཟབ་མོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་མེད་དགོས་པས་ཟབ་མོ་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་ཡང་གཞོད། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་རྟག་བདག་སྟོན་
 པ་པོ་སེར་སྐྱ་གཉིས་བྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་

ཐུབ་པ་ལ་ཡང་གཞི་དུ། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཛིག་རྟེན་
 པ་དང་འབྲེས་པས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཐུབ་པ་ལ་ཡང་
 གཞི་དུ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཐུབ་ཡིན་ན། ཟབ་མོ་མངོན་པར་བྱང་ཐུབ་པ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བྱང་ཐུབ་པ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བྱང་ཐུབ་པ་གསུམ་ཀ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དྲུག་པའི་དོན་དང་གཞན་ཡང་དེ་འབྲེས་བདག་
 ཡོད་ན་དེ་ལྟ་བ་དང་ཉན་པའི་འབད་ཚོལ་བྱེད་པ་མིག་སོགས་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ།
 བྱེད་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱེད་པ་མིག་སོགས་དེ་རང་འབྱུང་རྒྱ་མེད་ཡིན་
 ནམ། བདག་དེའི་རྟེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། གང་ལྟར་ན་ཡང་ཉེས་པ་གསུམ་གསུམ་འབྱུང་བའི་
 ཕྱིར། བཏག་པ་ཕྱི་མ་ལྟར། བྱེད་པ་མེད་ན་ཡང་གྲོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བདག་བྱེད་པ་པོ་མེད་
 པར་འགྱུར་བས་དེ་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཆོགས་བཅད་བདུན་
 པའི་དོན་དང་། སྤར་གྱི་ཉེས་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི། བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་
 མི་རྟག་པ་མིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་གཅིག་ཆར་དུ་འཇུག་
 པར་ཐལ་བ་གསུམ་མོ། །འདི་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་དང་། ཉེས་པ་གསུམ་
 ཆཅན་གཉིས་པ་ནི། དེ་འབྲེས་བདག་དེ་རྟག་དུ་གནས་པ་ཡང་རྟེན་དུ་མི་རུང་། བདག་དེ་ཞིག་
 པ་ཡང་རྟེན་དུ་མི་རུང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ཡང་མེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་
 ཡང་བདག་རྟག་དུ་གནས་པ་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་སྤར་ལོ་ན་ཡོད་
 དགོས་པ་དང་། ཞིག་པ་དེའི་རྟེན་ཡིན་ན། བདག་མི་རྟག་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཕྱོགས་གསུམ་པོ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། རྟེན་ཉིད་དུ་ནི་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ཆོགས་
 སུ་བཅད་པ་དགུ་པའི་དོན་དང་། བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་བདག་དུ་ལྟ་
 ན། ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱང་མི་རུང་། ལྷ་སྟེགས་
 ཅན་དང་ལྟ་བ་མཚུངས་པར་འགྱུར། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་
 ཡིན། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་མི་འཇུག་པར་འགྱུར། ཉན་
 མོངས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་བྱང་བར་མི་འགྱུར་པ་སྟེ་ཉེས་པ་ལྷ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ལ་གཞན་གོ་སྤོའོ། །འདི་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་པའི་
དོན་འགྲེལ་པའོ། །

གཉིས་པ། ཆོས་ཀྱན་བདག་མེད་སྐྱབ་ལ་ཚྭ་པ་སྤྱོད་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་རྣམ་བུར་བའི། གནས་སྐབས་གཅིད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །འཇུག་དང་རྒྱན་གྱི་བྱེ་
བྲག་དང་། གང་ཟག་གིས་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱན། །བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བསྐྱེད་མི་དགོས། །གོམས་པ་
ཐོག་མ་མེད་དུས་ཅན། གང་ཟག་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་ནི། །འབད་མེད་ཐར་པའམ་ཐར་པ་
མེད། ཁྱེད་བྱུང་། དེ་ཡང་ཚྭ་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ན། མདོ་ལས།
ཁྱར་འབྱེར་བ་དང་། བོར་བ་དང་། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གསུངས་
པ་དང་ངེ་ལྟར་མི་འགལ་ཞེ་ན། ཀྱན་ཉོན་གྱི་གནས་སྐབས་དང་རྣམ་བུར་གི་གནས་སྐབས་
འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་སོ་སོར་གཅིད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱབ་ཀྱན་ལ་ཁྱར་དང་། འགོག་ལམ་ལ་ཁྱར་
འདོར་བའི་ཐ་སྐྱད་ཀྱིས་གསུངས་ལ། ལམ་ལ་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། མཐོང་སྒྲོམ་སོགས་
གྱི་བྱེ་བྲག་དང་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་
དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སོགས་གང་ཟག་གི་རྣམ་བཞག་ཉེ་བར་བསྐྱན་པ་དང་བདག་
ལྟ་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཡིན་པས་གསར་དུ་སྐྱེད་མི་དགོས་
པ་དང་། རང་སྐྱེ་བའི་བདག་ཡོད་ན་འབད་མེད་དུ་ཐར་པའམ་ཡང་ན་གཏན་ནས་མ་ཐར་
པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། དོན་བསྐྱབ་བསྐྱན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་། །
ཏྲག་ལྷན་བུར་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནི། རང་གི་དོན་ཡང་མི་འདོར་ཞིང་། གཞན་གྱི་དོན་ཡང་
སྐྱབ་པར་བྱེད། ཁྱེད་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་བུར་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། མཛད་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ཏྲག་ཏུ་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དོན་མི་འདོར་
ཞིང་། གཞན་གྱི་དོན་ཡང་རྒྱ་ཆེན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤྱེད་རྒྱན་
ལས་བུར་རྒྱུ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་བརྒྱུ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས་རྫོགས་
སོ། །

གསུམ་པ། ཡོན་ཏན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཐབས་མཁས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། བྱང་ས་
ལས། རྡོ་མཚར་རྡོ་མཚར་མིན་པ་དང་། །སྒྲིམས་པའི་སེམས་དང་པན་འདོགས་དང་། །ལན་
དུ་པན་འདོགས་དེ་བཞིན་སྒྲིམ། །སྒྱུར་བ་འབྲས་བྱ་ཡོད་པ་ཉིད། །ཅིས་པ་ལྟར། རོན་གཉིས་
ཕུན་ཚོགས། བསམ་སྒྱུར་ཕུན་ཚོགས། རྒྱུ་འབྲས་ཕུན་ཚོགས། ཚོས་དང་རོན་ཕུན་སྒྲིམ་ཚོགས་
པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། རང་ཉིད་སྒྲིམ་པ་རང་རོན་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྒྲིམ་པའི་གཞན་རོན་
གཉིས། དང་པོ་ལ། ས་རྩོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་དང་།
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བྱ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་འབྲས་བྱའི་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་དང་། རང་
བཞིན་དུ་སོང་བས་རྡོ་མཚར་མིན་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བྱིན་དུག་གི་སྒྱུར་བ་སྒྲིམས་པ་
དང་བཞི།

དང་པོ། ས་རྩོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་བཞུན་
པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། རང་གི་ལུས་ཏེ་དང་སྒྲིམ་པའི་བྱིར། ཕུན་སྒྲིམ་ཚོགས་པ་ཡོངས་གཏོང་ན་
དང་། །ཉམ་ཚུང་ནམས་ལ་བཟེད་པ་ཤ་དང་། །ལུས་དང་སྟོག་ལ་མི་ལྟ་བར། །བཙོན་འགྲུས་
རྩམས་དང་བསམ་གཏན་གྱི། །བདེ་ལ་རྩོལ་མེད་ཉིད་ཀྱི་དང་། །ཤེས་རབ་ལ་ནི་མི་རྟོག་པ་ལ།
སྒྲིམ་ཕྱན་རྩམས་ཀྱི་རྡོ་མཚར་འདོད། །ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྲིམ་ཕྱན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་
ཚོས་ཅན། སར་བྱིན་དུག་ཉམས་སྒྲུབ་ལྟོས་ཚུལ་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱིན་པ་ལ་ནི་རང་གི་
ལུས་ཀྱང་གཏོང་བས་པས་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་སྒྲིམ་པའི་ཆེད་དུ་ནི་ཕུན་སྒྲིམ་
ཚོགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་བ་རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་དང་། བཟེད་པས་ཉམ་ཚུང་ནམས་ལ་བཟེད་པ་
དང་། བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་ལུས་དང་སྟོག་ལ་མི་བལྟ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱིས་ནི་བསམ་
གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་བྱང་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྩམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བྱ་བཞི་ལ་བརྩམས་ཏེ་འབྲས་བྱ་རྡོ་མཚར་
ཆེ་བ་བཞུན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་རིགས་སྒྲིབ་དང་། །ལྷུང་བཞུན་པ་དང་
དབང་བསྐྱར་དང་། །བྱང་ཚུབ་རབ་དུ་ཐོབ་པ་ཡང་། །རྡོ་མཚར་ཆེ་བ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅིས་

བྱང་། དེ་ཡང་སྒྲིམ་ལྟ་བུ་ཐུབ་སེམས་དཔའ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱིན་དུག་གི་ལམ་བཟོད་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་ནམས་ངོ་མཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོར་དོན་དམ་བྱང་ཐུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲོལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་
སྲ་སྲུ་བ་དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ས་བརྒྱུད་པར་ལུང་བསྟན་པ་དང་། དེ་
ཡང་སྒྲ་མེད་བྱང་ཐུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པར་རིགས་པར་བྱ། དེའི་ལུང་བསྟན་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་
ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ས་བདུན་རྗེས་འབྲེལ་བྱི་མ་ནམས། མངལ་སྐབས་བྱི་མ་དག་དང་
མཚུངས། མངལ་སྐབས་བྲལ་འབྲེལ་མི་རྟོག་པའི། ཡེ་ཤེས་ནམ་པར་སྒྲིན་པ་བཞིན། ས་བརྒྱུད་
པ་གཞིན་རྒྱུ་ལས་ལྟར་བཤད་པའོ། དེ་ཡང་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བས། རྒྱལ་བ་ནམས་
ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད་དགོས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཀྱིས་ལྷགས་འདི་དང་རང་
རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལའང་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་བདག་འཛིན་མཛོན་དུ་འགྱུར་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲོན་
སེམས་ཡང་མེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྷགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་མགོ་དེ་ནས་འཇུགས་
པས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ས་བརྒྱུད་བར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་
པ་དང་། མཐར་བྱང་ཐུབ་ཆེན་པོ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། རང་བཞིན་དུ་སོང་བས་ངོ་མཆར་མིན་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི།
འདོད་ཆགས་བྲལ་དང་སྤྲིང་བཅེ་དང་། དེ་བཞིན་བསྒྲོམ་མཆོག་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་མཉམ་
ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ། སྒྲོར་བ་ངོ་མཆར་ཆེ་མ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་
བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ལ་སྒྲོས་ཏེ་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ཡང་མིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་
སྒྲིན་པ་དང་། སྤྲིང་བཅེ་བའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་བྱིས་དང་བཟོད་པ། སྒྲོམ་པ་མཆོག་ཐོབ་ནས་
བཙུན་འགྱུས་དང་བསམ་གཏན། སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས་པར་ཕྱིན་དུག་ལ་སྒྲོར་སྒྲ་
བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱིན་དུག་གི་སྒྲོར་བ་སྒྲོམས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་
གསུམ་ནི། རི་ལྟར་སྒྲོ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་ལ། རབ་ཏུ་བྱམས་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་
བདག་དང་རྒྱུང་མ་དང་། སྲ་བཤེས་གཉེན་ལ་དེ་ལྟ་མིན། རྟོན་གཉེར་བ་ལ་ཕྱོགས་མེད་

དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་རྟག་ཏུ་མ་ཉམས་དང་། རྟག་ཏུ་བཟོད་ཅིང་ཐམས་ཅད་ཕྱིར། བཙོན་
འགྲུས་ཆེན་པོ་ཚྭ་པ་དང་། རྟག་ཏུ་བསམ་གཏན་དགོ་བ་དང་། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
ཉིད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ། དེ་ལྟར་སེམས་མཉམ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་སློ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་སྟོམས་པ་
གཞན་ལས་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་བདག་དང་
ཆུང་མ་དང་བྱ་དང་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལའང་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་
སྟོམས་པའི་དབང་གིས་ཚུགས་རིས་མེད་པར་སྐྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྟོམས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱེན་པ་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཚུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་
ཁྲིམས་ལ་ནི་རྟག་ཏུ་སྤྲ་རགས་ཅིམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟག་ཏུ་བཟོད་ཅིང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཡུལ་དང་དུས་དང་སེམས་ཅན་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཕྱིར་བཙོན་འགྲུས་བཙོན་པ་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དང་དགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་
མཉམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དུས་རྟག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་དགོ་བ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཆོས་རྟག་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་
བཤད་དོ། ཞེས་པ་དང་། བྱང་ས་ལས། རྣམ་པ་ལྡས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྟོམས་
པར་རིག་པར་བྱ། ཞེས་པ་རྣམས་ཆ་འདྲའོ།

གཉིས་པ། གཞན་རྒྱུད་སྤྱིན་པའི་གཞན་དོན་ལ། སན་འདོགས་པ་དང་། ལན་དུ་སན་
འདོགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དཔེ་བདུན་གྱིས་བསྟུགས་པ་གཉིས། དང་
པོ། གཞན་ལ་སན་འདོགས་པ་དངོས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། སྤྱོད་ཉིད་དུ་ནི་
བྱེད་པ་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་དག་ལ་འགོད་པ་དང་། གཞོད་པ་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། རྟོན་
བྱེད་པར་ནི་འགྲོ་བ་དང་། བསྟན་པ་འདི་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཤེ་ཆོས་གཙོད་པར་བྱེད་པ་
འདི། སློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ། སན་འདོགས་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་།
དེ་ཡང་སློ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཕྱིན་དུག་གི་སྒྲོ་ནས་གཞན་སེམས་

ཅན་རྣམས་ལ་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱིས་གཞན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོད་ཏུ་བྱེད།
ཚུལ་ཁྲིམས་གྱིས་ལས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་འགོད། བཟོད་པས་གཞན་གཞོད་ལ་བཟོད། བཙོན་
འབྲུག་གྱིས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྤོ། བསམ་གཏན་གྱིས་མཐུ་སྤྱན་སྤྱུང་ཆོགས་པས་གཞན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ལ་འཇུག་པར་བྱེད། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱིས་གདུལ་བུའི་ཐེ་
ཆོས་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་བྱིན།

གཉིས་པ། སྤོ་ལྷན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་སྐྱོད་པ་ཡིན་པ་
དཔེ་བདུན་ཀྱི་སྤོ་ནས་བསྟགས་པའི་སྤོ་ཀ་བཅུ་དྲུག་ནི། གང་དག་ཉག་ཏུ་སེམས་ཅན་
རྣམས་། བསམ་པ་མཉམ་པས་འདྲིན་བྱེད་ཀ་ཅིང་། །འཕགས་པའི་ས་ལ་སྤྱོད་པ་འདྲ་དང་། །དག་
བ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འདྲ་དང་། །ཉིས་བྱས་ལས་ནི་ཡོངས་སྤྱང་དང་། །ཐོས་པ་བྱང་བར་བྱེད་
པ་ལ་ནི། །ལས་ལྷ་དག་གིས་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་། །སེམས་ཅན་མ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །སེམས་ཅན་
ཀྱན་ལ་ཉག་པར་ནི། །དང་བ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་འདྲ་དང་། །ལྷག་པའི་ཁྲིམས་སོགས་སྤོབ་པ་འདྲ་
དང་། །རྣམ་པར་གྲོལ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཉི་མའི་བྱིན། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་གསོལ་བ་ལ་དང་། །དེ་དག་སྤོབ་
པ་སྤོང་བའི་ཉི་མའི་བྱིན། །ལས་ལྷ་དག་གིས་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་། །སེམས་ཅན་མ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །
གང་དག་བསྟན་པར་མི་འོས་པ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གསང་བྱེད་ཀ་ཅིང་། །བསྟན་པ་ལས་
ཉམས་པ་སྤོད་པ་འདྲ་དང་། །སྤྱན་སྤྱུང་ཆོགས་པ་བསྟགས་པ་འདྲ་ཉིད། །གདམས་ངག་སྤྱིན་པར་
བྱེད་པ་ལ་དང་། །བདུད་རྣམས་སོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྤོ། །ལས་ལྷ་དག་གིས་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་།
སེམས་ཅན་རྩ་ལག་འདྲ་བ་ཡིན། །ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམས་བྱང་ལ། །གང་དག་རང་སྤོ་མ་
འཁྲུལ་བ་ཀྱི་འདྲིག་ཉེན་འདྲིག་ཉེན་མིན་པ་ཡི། །སྤྱན་ཆོགས་ཟད་པར་སྤྱིན་པར་བྱེད་ཀྱི་སྤོ་
བ་མེད་པས་མི་བྱེད་ཀ་ཅིང་། །ཉག་ཏུ་སྐྱོད་པ་འདྲ་དང་བདེ་འདོད་པ་ལ། །ལས་ལྷ་དག་གིས་རྒྱལ་
སྤྱས་རྣམས་། །སེམས་ཅན་གྲོགས་པོ་འདྲ་བ་ཡིན། །གང་དག་སེམས་ཅན་སྤོབ་བྱེད་ཀྱི་ལ། །ཉག་ཏུ་
བཙོན་པ་དང་ལྷན་ཀྱིང་། །ཡང་དག་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འདྲ་སྤོ། །འོག་པར་སྤོབ་པ་རྣམས་ལ་
བཟོད་ཀྱི། །སྤྱན་སྤྱུང་ཆོགས་པ་གཉིས་སྤྱིན་བྱེད་ལ། །དེ་ཡི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ནི། །ལས་ལྷ་
དག་གིས་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་། །སེམས་ཅན་བྱན་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །ཡང་དག་མི་སྤོའི་ཆོས་ལ་

ནི། བཟོད་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པམ་དང་། བེག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པམ་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་
ཐུབ་པར་སྦྱོར་བམ་དང་། བཞིན་མཛེས་ལན་དུ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲིན་ལ་མི་
ལྟ་བུ། ལམས་ལྟ་དག་གིས་རྒྱལ་སྐྱུ་རྣམས། ཁེམས་ཅན་སྟོབ་དཔོན་འདྲ་བ་ཡིན། ཁེམས་
ཅན་དོན་ལ་ཤིན་དུ་བརྩོན། ཆོགས་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་པམ་དང་། ཆོགས་བསགས་
ཐུང་དུ་གྲོལ་བར་བྱེད། མི་མཐུན་སྟོགས་ནི་སྟོང་བྱེད་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་མ་
ཡིན་པའི། སྤུན་སྲུང་ཆོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ། ལམས་ལྟ་དག་གིས་རྒྱལ་སྐྱུ་རྣམས། ཁེམས་ཅན་
མཁན་པོ་འདྲ་བ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐྱུ་བྱང་ཚུབ་ཁེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། ཁེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དྲིན་ཆེན་མ་དང་འདྲ་སྟེ། མས་བྱ་རྣམས་ཐོངས་པ་ལས་འཇིན།
དང་པོར་སྦྱེད། གསེ་ཞིང་སྟེལ། གཡང་ས་སོགས་ལས་བྱུང་། བརྟ་སོགས་སྟོབ་པ་ལྟར། ཁེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་པ་མཉམ་པས་གཅེས་པར་འཇིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་ས་སྦྱེད་
པ་དང་། དགེ་བ་སྟེལ་བ་དང་། ཉེས་པ་བྱས་པ་ལས་བསྐྱངས་པ་དང་། བྲོས་པ་བྱང་པར་བྱེད་
སོགས་ལས་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མ་དང་འདྲ་བར་བརྟན་པའི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་
ཀྱི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། མ་དང་འདྲ་སྟེ། ལས་བྱའི་ས་བོན་སྦྱེད། བཟོ་སོགས་སྟོབ། བྱིས་
ཀྱི་བདེ་བ་ལ་འགོད། སྟོགས་སོགས་ལ་བཅོལ། བྱ་ལོན་སོགས་བྱང་བར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་
དད་པའི་ས་བོན་སྦྱེད་པ་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་བྱིམས་སོགས་སྟོབ་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་
བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་གི་སྟོ་
ནས་སྒྲིབ་པ་སྟོང་བའི་ཐབས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དེ་མ་དང་འདྲ་བར་བརྟན་པའི་ཆོགས་
བཅད་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཚ་ལག་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚ་ལག་གིས་གསང་
འོས་ཀྱི་རིགས་གསང་། བྱ་བ་ངན་པ་ལ་སྟོོད། བྱ་བ་བཟང་པོ་ལ་བསྐྱབས། སྟོགས་བྱེད་ཅིང་
བསྟོ། ཉམ་ང་བ་ལས་བསྐྱོག་པར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པར་མི་འོས་པ་གསང་། བསྐྱབ་
པ་ལས་ཉམས་པའི་ཆེ་སྟོོད་པ་དང་། སྤུན་སྲུང་ཆོགས་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་དང་། གདམས་ངག་
སྦྱིན་པ་དང་། བདུད་རྣམས་སྟོོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཚ་ལག་དང་འདྲ་བར་བརྟན་
པའི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། སྟོགས་བཟང་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། སྟོགས་

བཟང་པོས་སྐྱོད་མི་ཞོར་བར་བྱེད། སྐྱོད་པ་སྐྱུ་བ། མཛེས་པ་མི་བྱེད། ཉལ་ཏུ་སྐྱོད་པ་
 བར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་བྱང་ལ་སྒྲིམ་པ་འཁྲུལ་བར་བྱེད། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པའི་སྐྱོད་སྐྱུ་ཆོག་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་བ། གཞན་དོན་ལ་མི་སྒྲིམ་པ་བདུད་ཀྱིས་
 མི་བྱེད། ཉལ་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་སྐྱོད་པ་དང་། བདེ་བར་འདོད་པའི་ལས་ལྟའི་སྒྲིམ་པ་གོགས་
 བཟང་པོ་དང་འདྲ་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་གོགས་བཟང་དང་འདྲ་བར་བསྐྱོད་པའི་ཆོག་པ་བཅད་
 གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། དེ་ཆོས་ཅན། བྱ་དང་འདྲ་སྟེ། བྱ་ནི་ལྷན་པ་ཡང་བ་སོགས་དང་། བྱ་
 བ་ལ་མི་བསྐྱུ་སྒྱུར་བ་དང་བཅུག་པ་སོགས་བཟོད། དགོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་བ། ལས་སྐྱུ་བ་
 པ་ལ་མཁས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་སྐྱོད་པ་ལ་བཙོན། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་
 བའི་གཏམ་སྟེ། གདུལ་བྱའི་ལོག་སྐྱུ་བ་བཟོད། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
 སྐྱོད་ཆོག་པ་གཉིས་སྐྱུ་བ། དེའི་བྱ་བ་སྐྱུ་བ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་བྱ་དང་
 འདྲ་བར་བསྐྱོད་པའི་ཆོག་པ་བཅད་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིམ་དཔོན་དང་འདྲ་
 སྟེ། སྒྲིམ་དཔོན་ནི་རང་གིས་ལེགས་པར་བསྐྱུ་བ་པ་ལྟར་སྒྲིམ་འདོད་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་
 པ་དང་། བསྐྱུ་བ་པའི་དོན་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། མཛེས་ཤིང་ངེས་པ་དང་། ལན་ལ་མི་རེ་བ་དེ་
 བཞིན་དུ། མི་སྐྱུ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་དང་།
 ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱུ་བ་པར་སྒྱུར་བ་དང་། བཞིན་ཞི་རྒྱལ་གྱིས་མཛེས་ཤིང་ལན་དུ་སྐྱོད་
 འདོགས་པ་དང་། རྣམ་སྐྱོད་ལ་མི་རེ་ལྟའི་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་དཔོན་དང་འདྲ་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་
 སྒྲིམ་དཔོན་དང་འདྲ་བར་བསྐྱོད་པའི་ཆོག་པ་བཅད་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། སྒྲིམ་ལྷན་བྱང་ཁྲུབ་
 སེམས་དཔལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྐྱོད་པ་མཁས་པ་པོ་དང་འདྲ་བ་
 ཡིན་ཏེ། མཁས་པོས་རབ་ཏུ་འབྱོན་པ་དང་། བསྐྱུ་བ་པར་རྒྱུགས་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལ་སྒྱུར་བ་
 དང་། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ལེགས་པར་སྐྱུ་བ་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱལ་སྐྱུ་བ་བྱང་ཁྲུབ་སེམས་
 དཔལ་རྣམས་ནི། གཞན་དོན་ལ་བཙོན་པ་དང་། ཆོག་པ་རྒྱུགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆོག་པ་
 བསགས་པས་སྐྱུར་དུ་གྲོལ་བ་བྱེད་པ་དང་། མི་མཐུན་སྐྱོགས་སྒྲིམ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱོད་སྐྱུ་
 ཆོག་པ་ལ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ལྟའི་སྒྲིམ་པ་བྱང་ཁྲུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་མཁས་པོ་

དང་འབྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། བྱང་ས་ལས། སན་འདོགས་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་
ནམ་པ་ལྷས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། སྒྲིམ་མཁན་བྱང་སེམས་ནམས་གྱིས་གཞན་
ལ་སན་འདོགས་པའི་བྱ་བ་སོ་ལྷ་ཡོད་ཀྱང་ལྷ་ཚན་དུ་འབྲ་བའི་ཕྱིར་ན་ནམ་པ་ལྷས་རིག་པར་
བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྱིང་བ་ལས། གནས་བདུན་ལ་མཁས་
པའི་དགེ་སློང་དང་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དང་ཆ་འབྲེལ།

གཉིས་པ། ལན་དུ་སན་འདོགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མཁན་གཉིས་ནི། འོངས་སྟོད་ནམས་
ལ་མ་ཆགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་མེད་པ་དང་། བྱས་པ་གཞོན་དང་ལྷན་པ་དང་། སྐྱབ་
པ་ལ་ཡང་སྟོར་བའི་ཕྱིར། ས་རོལ་ཕྱིན་པ་དུག་པོ་ལ། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ལྷས་ཅན་དག་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ནི། དེ་བཞིན་ལན་དུ་སན་འདོགས་ཡིན། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཚོས་ཅན། ལན་དུ་སན་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་གཞན་
སྟོན་སོགས་ལ་བཀོད་པ་དེ་དག་གིས་རང་ཉིད་གཏོང་བས་མཆོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཕྱིན་དུག་
གི་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་རང་གཞན་སྤར་ཡང་འོངས་སྟོད་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་
མི་ཉམས་པ་དང་། བྱས་པ་གཞོན་བར་བྱེད་ལ། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་གོང་འཕེལ་དུ་སྟོར་
བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སར་ཕྱིན་དུག་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་ནམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་དུ་ལན་དུ་སན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། བསམ་སྟོར་སྟན་ཆོགས་བཤད་པ་ལ། དང་པོ། བསམ་པ་སྟན་ཆོགས་བསྟན་
པའི་སྒྲིམ་མཁན་གཉིས་ནི། རྟག་ཏུ་འཕེལ་ཤ་དང་ཉམས་པ་འདྲ་དང་། སེམས་ཅན་རབ་ཏུ་སྒྲིན་པ་ཉ་
དང་། ས་ལ་བྱད་པར་འགོ་བལྟ་དང་། སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་ལ། ཁེས་བྱང་། དེ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཚོས་ཅན། སྒྲོན་པའི་སེམས་ལྷ་དང་ལྷན་ཏེ། རྟག་ཏུ་ཕྱིན་དུག་
འཕེལ་བར་རེ་བ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཉམས་པར་རེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་སྒྲིན་པར་
རེ་བ་དང་། ས་གོང་མ་ནམས་སུ་འགོ་བར་རེ་བ་དང་། མཐར་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་འདོད་པ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། ལྷ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་སེམས་རྟག་ཏུ་
སྒྲིན་པར་བྱ་བ་ནས་མཐུན་པར་འཇུག་རོ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ། སྒྱུར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ། རྒྱུ་མི་བཟུང་བའི་སྒྱུར་བ། མ་ཞོར་བའི་སྒྱུར་བ། རྒྱུ་
པར་དུ་འགོ་བའི་སྒྱུར་བ། ཡང་དག་པའི་སྒྱུར་བ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་སྒྱུར་བ་དང་ལ།
དང་པོ། རྒྱུ་མི་བཟུང་བའི་སྒྱུར་བ་བཞི་བཞུག་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། འཛིགས་སྤངས་ཡང་དག་
བསྐྱེད་པ་འདྲ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དག་ནི་གཅོད་པ་འདྲ་དང་། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་གདམས་ངག་ལེ། རྒྱལ་
སྐུ་ཉག་དུ་རྒྱུ་མི་བཟུང་། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བཟུང་བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་སྒྲུབ་པ་སྤངས་པའི་སྒྲི་
ནས་རྒྱུ་མི་བཟུང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལས་མི་ཉམས་པ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་
ཟག་གི་སྒྱུད་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གཅོད། གདམས་ངག་བཞིན་དུ་ཕྱིན་དུག་གི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་སྒྲི་ནས་གདམས་ངག་རྒྱུ་མི་བཟུང་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། མ་ཞོར་བའི་སྒྱུར་བ་ལ་དུག་ཡོད་པ་བཞུག་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ནི། རེ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིན་པ་འདྲ་དང་། ཡང་སྤྱི་མི་འདོད་ཚུལ་བྲིམས་འདྲ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་ནི་བཟོད་
པ་འདྲ་དང་། ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བཙོན་འབྱུང་དང་། དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
མེན་ལ། ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལུན་པ་ལྟ་ནི། ལམ་རྩལ་ཕྱིན་པ་དུག་པོ་ལ། བཏན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཡང་དག་སྒྱུར། ཞེས་བྱུང་། ཆོག་འགྲེལ་ནི་གོ་སྐོར། །

གསུམ་པ། རྒྱུ་པར་དུ་འགོ་བའི་སྒྱུར་བ་དུག་བཞུག་པའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ནི། འོངས་
སྒྱུད་ཆགས་འདྲ་ཉམས་བཅས་འདྲ་དང་། རྒྱལ་ཉིད་འདྲ་བསོད་ཉམས་འདྲ་དང་། རྩི་ལྷུང་
བ་ལ་དང་རྣམ་རྟོག་ལྟ་ནི། བཏན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་པའི་རྒྱ། དེ་དག་གཉེན་པོ་ལ་གནས་པའི།
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་ནི། དེ་ལས་བསྒྲུབ་ཕྱིར་བྱུང་པར་གྱི། རྒྱལ་ཅན་ཆོས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཕྱིན་དུག་ཉམས་པའི་རྒྱ་འདོད་ཡོན་ལའི་འོངས་སྒྱུད་ལ་
ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱུང་པར་དུ་འགོ་བའི་སྒྱུར་བ་དང་། བསྐྱེད་ཆོག་པ་མེ་ཚུན་ཆད་ལུས་
ངག་གི་ཆོག་ཉམས་པའི་གཉེན་པོ་བྱུང་པར་དུ་འགོ་བའི་སྒྱུར་བ་དང་། སྒྲིམ་དགོ་བའི་
བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་མི་གྲུས་པའི་རྒྱལ་ཆེ་བའི་གཉེན་པོ་བྱུང་པར་དུ་འགོ་བའི་སྒྱུར་
པ་དང་། གཉིད་དང་འདོད་པ་བསོད་སྒྲིམས་ལ་བཏན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩི་ལྷུང་ནས་
ཆགས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བཏན་པ་ནི་བསྐྱེད་པ་བཟང་

པོ་དང་ལྷན་པའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་སྤྱེས་པར་བྱའོ།

བཞི་པ། ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱལ་བ་ལྷན་པའི་སྒྲིམ་གྱི་བྱད་དང་གསུམ་ནི། སྦྱལ་པམ་དང་ནི་ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་དང་། བཞིན་མངོས་པ་ནི་སྦྱོར་པམ་དང་། རྟེན་བཞིན་འབྲུལ་ལ་འཇུག་པམ་དང་། ལུས་དང་དག་ནི་ཞི་བ་དང་། རྟེན་བཞིན་སྦྱོར་མཁས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པམ། རྟེན་དག་སྦྱོར་དང་བྲལ་བ་ནི། བྱད་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་དག་གི། ཡང་དག་མིན་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད། བསྐྱེད་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི། རྟེན་དག་ཡང་དག་ཉིད་ཏུ་བཤད། ཅིས་བྱུང་། རྟེན་ཡང་ཁ་མངོས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་པ་གཏོང་བ་ལྟར་སྦྱལ་བ་དང་། ལུས་དག་གིས་ཚུལ་འཆོས་པ་དང་། ཁྲིམ་གྱི་བཞིན་མངོས་པ་སྦྱོར་པ་དང་། མང་པོའི་སྦྱོར་ཏུ་འབྲུལ་ལ་དག་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་གཡེང་གིས་འཇུག་གྱི་ལུས་དབེན་ཞིང་དག་ཞི་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཆོག་འབྲེལ་ཆགས་ཅམ་གྱིས་སྦྱོར་མཁས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་ལྟར་སྦྱོར་པ་རྒྱལ་ནི་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད་ལ། རྟེན་ལས་བསྐྱེད་པ་རྒྱལ་བོ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ།

ལྷ་པ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་གྱི་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་ལྷན་དེ་དག་ས་ཀྱན་ཏུ། སྦྱོར་ལ་སོགས་པ་ཉེར་བསྐྱབས་པས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། རྣམ་པ་རྒྱལ་ནི་འདུལ་བར་བྱེད། ཅིས་བྱུང་། རྟེན་ཡང་སྒྲིམ་ལྷན་བྱད་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་པའི་ཕར་བྱིན་སོགས་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པའི་སྒྲིམ་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་སོགས་སྦྱོར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་བཀག་པའི་ཐབས་མཛད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། བྱད་ས་ལས། བྱད་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་དོན་བྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ནི་རྣམ་པ་ལྷན་འབྲས་བྱ་ཡོད་པར་འཇུག། ཞེས་པ་ནས། ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཡང་དབེན་པའོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བྱ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་དང་། རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ལུང་བསྐྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་རྒྱལ་བའི་ངེས་པ་ཐོབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ལུང་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་གྱི་གསུམ་ནི། གང་ཟག་ཏུས་ཀྱི་བྱེད་བྱུང་གིས། སྒྲིམ་ལྷན་ལུང་བསྐྱེད་རྣམ་

པ་གཉིས། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དང་ནི་ལུང་སྟོན་པ་ཀྱི། །གཞན་ཡང་ཆེན་པོར་བརྟེན་པ་ཀྱི། །མི་སྐྱེ་
བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡིས། །ང་རྒྱལ་ཚོལ་བ་སྤངས་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་བཅས་ཐམས་ཅད་
དང་། །འོ་སྟོན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིས། །ཡང་དེ་ཞིང་ཀྱི་དང་མིང་ཀྱི། །དུས་ཀྱི་དང་བསྐྱེད་
བའི་མིང་ཀྱི། །འཁོར་ཀྱི་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དང་། །གནས་པའི་སྒྲིམ་པ་དེར་
འདོད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། །སྟོན་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ལུང་སྟོན་ཆུལ་
རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། །རིགས་ལ་གནས་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཁོར་ཏུ་བྱུང་བ་སོགས་གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་དང་། །བསྐྱེད་པ་སོགས་
ཀྱི་ཆད་ངེས་པ་དང་། །མ་ངེས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། །ཡང་ལུང་སྟོན་
ཆུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། །སངས་རྒྱས་འདི་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་
ལུང་སྟོན་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་འདིས་ལུང་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུར་ལུང་སྟོན་
འགྱུར་དུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། །ལུང་བསྟན་པ་ཆེན་པོར་བརྟེན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཕྱི་མ་
ལུང་བསྟན་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ཐོབ་ཆུལ་ཡོད་དེ། །མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ང་རྒྱལ་སྤངས་པ་དང་། །འབད་ཚོལ་རགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །བདག་གཞན་
མཉམ་ཉིད་རྟོགས་ཤིང་ཉོན་ཡིད་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངར་འདྲིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་
ཐ་དད་པར་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ཏེ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་བཅས་དང་བདག་ཉིད་རིགས་ཐ་མི་
དད་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། །ལུང་སྟོན་ཆུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། །མ་འོངས་པའི་ཞིང་
དང་། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་དང་། །བསྐྱེད་པའི་གྲངས་སོགས་དུས་དང་། །བསྐྱེད་པའི་མིང་
དང་། །འཁོར་གྱི་ཆད་དང་། །ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །བསྟན་པའི་གནས་ཆད་སོགས་དུ་མ་
ཡོད་པ་ནི། །དཔེར་ན་མདོ་སྟེ་བསྐྱེད་པ་བཟང་བཞིན་ནོ། །བྱང་ས་ལས། །ལུང་བསྟན་པ་དང་ངེས་
པར་ཞུགས། །ངེས་པ་ཁོ་ནར་བྱ་བ་དང་། །བརྟག་པར་ཡང་ནི་བྱ་བ་དང་། །གཙོ་བོར་བྱ་བ་ཐ་
མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། །ཕྱིན་དུག་སྐྱབ་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་པ་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀྱི་བྱེད་དང་གཉིས་ནི།
སྟོན་ལྟར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཕྱིན་ཆོགས་སྐྱེ་ཀྱི་དང་མི་སྐྱེ་ཀྱི་དང་། །རྟག་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་

པལ་དང་། ཉིང་འཛིན་ཉམས་པ་མེད་པལ་དང་། །བྱ་བ་འབྱུང་དང་ལྷན་གྱུ་པའི། །བཟོད་པ་
འཐོབ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཕྱིན་དུག་སྐྱབ་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བདུན་
ཡོད་དེ། ཕྱིན་དུག་གི་གོ་རིམ་བཞིན་ཡོངས་སྟོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་
པར་སྦྱེ་བ་དང་། ལྷག་བསྐལ་གྱིས་མི་སྦྱོ་བ་དང་། ལམ་བསྐོམ་པ་རྒྱན་མི་གཙོད་པ་དང་། ཉིང་
ངེ་འཛིན་མི་ཉམས་པ་དང་། གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་གྱུབ་པ་དང་། ལྷན་གྱིས་གྱུབ་པའི་མི་སྦྱེ་
བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། ཡོན་ཏན་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་མཁས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཕུན་ཆོགས་
ལ། གདོན་མི་བླ་བར་བྱ་བ་དང་། ཉག་པར་བྱ་བ་དང་། གཙོ་བོར་བྱ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ།
གདོན་མི་བླ་བར་བྱ་བ་ལ་དུག་ཡོད་པ་རྣམས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། མཆོད་ཤ་
བསྐྱབ་ཡང་དག་ལྷང་བའ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ཤ་དགེ་བ་བསྐོམ་པལ་དང་། །དེ་བཞིན་དགོན་པར་
བག་ཡོད་པ་དང་། ཐོས་དོན་ངོམས་མི་ཤེས་པལ་ཉིད། །ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བརྟན་པ་ཡི། །གདོན་
མི་བླ་བར་བྱ་བ་ཉིད། །ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཕྱིན་དུག་གིས་རིམ་བཞིན་དགོན་མཆོག་མཆོད་
པ་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཡང་དག་པར་ལྷང་བ་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་
བསྐོམ་པ་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་། དགེ་བ་བསྐོམ་པ་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་། བག་ཡོད་ལས་
མི་ཉམས་པ་དང་། ཐོས་པས་ངོམས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་གདོན་མི་བླ་བར་ཡོད་པ་དང་དུག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ། ཉག་པར་ཡོན་ཏན་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་མཁས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ་
དུག་ཡོད་པ་རྣམས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའ་དང་།
འཁྲུལ་བ་དག་ལ་ཉེན་པའ་དང་། །སྐྱུག་བསྐལ་དང་དུ་ལེན་ཉིད་ཤ་དང་། དགེ་བ་དག་ནི་སྒྲོམ་
པལ་དང་། །བདེ་ལ་རྩི་མུང་མེད་ཉིད་པལ་དང་། །མཆོན་མ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །ས་རྣམས་ཀུན་
ལ་བརྟན་པ་ཡི། །ཉག་ཏུ་བྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐུས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ས་བཅུ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་བས་ཀུན་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཡོད་བརྟན་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་
སྒྲོ་ནས་དུས་ཉག་ཏུ་དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སར་ཕྱིན་དུག་གི་སྒྲོ་

ནས་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། གཙུ་བོར་བྱ་བ་ལ་བྱག་ཡོད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། ཆོས་
སྒྱུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང་། མི་སྒྱེ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཉིད་དང་། ཐེག་ཆེན་བཙུན་ཚུལ་
པ་དང་། མཐའ་ལ་སྦྱང་རྒྱུ་ལྟན་གནས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོ་དང་ལྟན་ནམས་ཀྱིས། བ་རོལ་བྱིན་
པའི་གཙུ་བོར་འདོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒྱུ་པའི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་པ་གཙུ་བོ་འཕེལ་
མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་ནམ་པར་དག་པ་དང་། སྒྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ནམས་ལ་བཟོད་པ་
དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་ཚུལ་པ་དང་། རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱང་རྒྱུ་ལྟན་པའམ་
གནས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ནང་ནས་གཞན་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་ལྟན་གཙུ་བོར་བྱེད་
པའི་བྱིར། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་སྒྲིམས་འཇུག་
ཡོད་པ་སྒྲིམས་འཇུག་ཆར་ལྷ་སྒྲིམ་ཚུལ་གྱི་སྦྱང་ནས་གོ་སླ། དེ་བྱེད་སྒྲིམ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
དངོས་གཞི་ཁོ་ནར་འདོད་དོ། །བྱང་ས་ལས། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནམ་པར་དག་པའི་གཙུ་བོ་
ཡིན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲིམ་ཆོག་སྒྲིམ་པའི་མཇུག་བསྟུན་སོ། ཁོང་གི་སྒྱུ་ཆོགས་བཞི་པ་
ལ། ཆོས་སྒྱུ་ཆོགས་དང་། དོན་སྒྱུ་ཆོགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ཆོས་
ཆོལ་ཚུལ། ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་གཞན་ལ་བཤད་པ། བཤད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་བཞི། དང་པོ་
ལ། རྒྱུ་བྱེད་དང་བརྒྱུ་བྱ་དང་། དེ་གཉིས་ངེས་པའི་ཐབས་དང་གསུམ།

དང་པོ། རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། མདོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་བྱག་
གི་རིག་པའི་སྒྲོ་དང་ལྟན་ནམས་ཀྱིས། ས་ནམས་ཀྱན་ལ་བརྟན་པ་ཡི། ཆོས་ནམས་བཞག་
པ་ཡིན་ཤེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་ནམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཆོས་འདི་ལ་མདོའི་སྒྲུ་དང་
དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པའི་བྱེད་བྱག་གི་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ནམ་
པར་བཞག་པ་ནི། ཆོས་ནམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་
རིག་པའི་གནས་ནམས་ནི་དེའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་བཤད་དོ། ཅེས་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་གསུངས། འཇུག་འགའ་ཞིག་ཏུ།
ས་ནམས་ཀྱན་ལ་བརྟགས་པ་ཡི། ཞེས་ཡོད་གང་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཀྱན། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆོས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་
རྣམ་བདུན་ལ། བཞེན་ནས་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པ་བདུན་ལ་བཞེན་ནས་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་
འཇུག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཉིན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། མཆན་ཉིད་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
མཆན་ཉིད་གསུམ། རྣམ་རིག་ཅམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཉིད། འཁོར་བར་གནས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་སྟག་བདེན། ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱན་འབྱུང་། རྣམ་པར་དག་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལམ་བདེན་དང་བདུན།
དེ་དག་ལ་བཞེན་ནས་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། ཆོག་དོན་གྱི་ཆོས་གཉིས་ངེས་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་སྒྲིག་བྱེད་དང་
གསུམ་ནི། རིགས་པ་ཐེག་པ་རྣམ་བཞག་པ། རྣམ་པ་བཞི་དང་རྣམ་གསུམ་ཉིད། ལྷུ་བཞིན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་ལྷ་བ་འབྲས་ལྷན་དང་། ཆད་མས་རྣམ་འབྲེད་བསམ་མི་
བྱུང་། རིགས་པ་བཞིར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། བསམ་པ་དང་ནི་བཤད་ཉིད་དང་། སྦྱོར་བ་དང་
ནི་ཆོགས་དག་དང་། འབྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡི། ཐེག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་རིགས་པ་བཞི་ནི། དཔེར་ན། གཞུགས་ལ་ལྷོས་ནས་མིག་ཤེས་སྦྱོར་བའམ། མོས་
སྦྱོད་གྱི་སྐབས་སུ་བདག་མེད་དོན་སྦྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལས་མཐོང་ལམ་དུ་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པ་སོགས་སྦྱུ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་ལྷོས་པའི་རིགས་པ་དང་། མིག་
ཤེས་གྱིས་གཞུགས་མཐོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའམ། བདག་མེད་རྟོགས་སྟོབས་གྱིས་གྲོལ་བ་ཐོབ་
པ་ལྷ་བྱ་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་འབྲས་བྱ་དང་ལྷན་པ་དག་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། བུམ་
པ་སྒྲུབ་བར་ཡོད་པར་གྲུབ་པའམ། བྱིམས་དང་འགལ་ན་ཆད་ལས་སྦྱོང་བ་སོགས་མངོན་སུམ་
དང་། དུ་བ་ལས་མེ་དང་། མིག་ཤེས་ལས་མིག་དབང་དཔོག་པ་སོགས་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་
རྣམ་པར་བྱེད་པ་ལྷ་བྱ་རྣམས་ནི་འཐད་སྒྲུབ་གྱི་རིགས་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ནི་
ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། དབྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་
ཡོད་དེ། བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དང་། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་

བཤད་པ་དང་། སྒྱུར་བ་ལམ་མ་ཞུགས་དང་མོས་སྦྱོང་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་དང་།
ཆོགས་མཐོང་སྒྲིམ་དགའི་གནས་སྐབས་རྣམས་དང་། འབྲས་བུ་ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། གདགས་པ་
རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཆོལ་བ་དང་། །ཡང་དག་རི་བཞིན་ཡོངས་སུ་
ཤེས། །དེ་བཞིན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། །བསྟན་པ་ཡི་ནི་འབྲས་བུ་དང་། །ཆེ་དང་ཐེག་པ་བསྟུ་
བ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྩུར་ཤེས་བྱ། །མིང་དང་གདགས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་སྒྲིམ་མཛད་ནས། གདགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། ཆོས་དང་། བདེན་པ་དང་། རིགས་
པ་དང་། ཐེག་པ་གདགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞི་གསུངས་ཏེ། འདི་ལས་གོང་ན་ཡང་མེད།
འདི་ལས་ལྷག་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་འོ། །

གཉིས་པ། ཆོས་ཆོལ་ཚུལ་ལ། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཆོལ་ཚུལ་དང་། སྒྲིམ་བྱང་གིས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲིམ་རྣམས་ཆོས་ཆོལ་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་
གཅིག་ནི། མིང་དང་དངོས་དག་པན་ཚུན་དུ། སྒྲིམ་བུ་བ་ནི་ཉིད་དུ་བཅལ། །འདོགས་པ་རྣམ་
པ་གཉིས་པོ་འདིར། །དེ་ཅུ་ཉིད་དུ་ཆོལ་བའོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་ཆོལ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ།
མིང་དང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་བརྗོད་བྱེད་ཕྱིན་པའི་ཆེ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིམ་བུར་བར་ཆོལ་བ་གཉིས་དང་། གཞུགས་བྱང་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་སྒྲིམ་
འགག་སོགས་གཞུགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སྒྲིམ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཆོལ་
བ་གཉིས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བྱང་སར་ཤིན་ཏུ་གསལ།

གཉིས་པ། བསྒྲིམ་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལ། དངོས་དང་། དེའི་མི་མཐུན་
ཚྭ་གས་དང་། གཉེན་པོ་དང་། སྤངས་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཞི།

དང་པོ། བསྒྲིམ་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དངོས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ཐམས་
ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི། །ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བརྟན་པ་
ཡི། །དོན་ཀུན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་འཇུག། ཞེས་བྱང་། ཤེས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མོས་སྦྱོང་དུ་ཆོལ་
བ་བཞི་གོམས་པ་ལས་མཐོང་ལམ་དུ་མིང་དང་དོན་དང་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་འདོགས་པ་རི་

ལྷ་བ་བཞིན་དམིགས་སུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་བྱེད་
ལས་ཡོད་དེ། ས་རྣམས་ཀྱན་ལ་བརྟན་པ་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞིས་རང་
གཞན་གྱི་དོན་ཀྱན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། དེའི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་
ཀ་གཅིག་ནི། འཆིང་བ་ཡི་ནི་རྟེན་དག་དང་། །ལོངས་སྟོང་ས་བོན་རྩ་མཚན་འདྲིར། །སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས། །རྟེན་བཅས་ས་བོན་བཅས་ཏེ་བཅིངས། །ཅེས་བྱུང་། ཤེས་
པ་བཞི་པོ་ནི་འཆིང་བ་ལ་གྲོལ་བྱེད་ཡིན་ལ། འཆིང་བྱེད་གཟུང་བའི་བག་ཆགས་གསུམ་ནི།
གནས་སམ་རྟེན་གྱི་མཚན་མ་སྟོང་གྱི་འདྲིག་རྟེན་གྱི་བག་ཆགས། ལོངས་སྟོང་གྱི་མཚན་མ་
ཡུལ་ལྷའི་བག་ཆགས། ས་བོན་གྱི་མཚན་མ་ཀྱན་གཞིའི་བག་ཆགས་དང་གསུམ་དང་། བཅིང་
བ་འདྲིན་པའི་བག་ཆགས་གསུམ་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་དང་། རྟེན་དབང་པོ་དང་། དེ་དག་
གི་ས་བོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་མཚན་ནམ་མཚན་མ་ཞེས་པ་ཀྱན་གཞི་སོགས་གྱི་ཡུལ་
དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནོ། །དེ་དག་སྟེང་བྱེད་གྱི་བག་ཆགས་ཅེས་རྗོད་ན་གོ་བདེ་ལོ། །

གསུམ་པ། མི་མཐུན་སྒྲོགས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། མདུན་
བཞག་མཚན་མ་གང་ཡིན་དང་། །བདག་ཉིད་འདུག་པ་གང་ཡིན་པ། །ཐམས་ཅད་རྣམ་
འདྲིག་སྒྲོ་ལྷན་གྱི། །བྱང་རྒྱབ་མཚོག་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཉིད་དམིགས་ཤེས་པ་
དང་། །གཉིས་སུ་འདྲིན་པ་རྣམ་སྤངས་དང་། །གནས་ངན་ལེན་ལུས་མངོན་སུམ་པ། །སྒྲོ་ལྷན་
དེ་ཟད་བྱེད་པར་འདོད། །ཅེས་བྱུང་། སྒྲོ་ལྷན་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱང་
རྒྱབ་གྱི་མཚོག་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མདུན་དུ་བཞག་པའི་
མཚན་མ་བདུན་གྱི་དམིགས་རྟེན་ལྷ་བྱུར་དམིགས་པའམ། ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་།
བདག་ཉིད་འདུག་པའི་མཚན་མ་རང་གི་ངོ་བོར་བསྟེན་ནས་བསྒྲོམ་པའམ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་ལ་བརྟེན་ནས་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་འདྲིག་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲོ་ལྷན་དེ་དག་ཆོས་ཅན།
གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། གཉིས་
སུ་མ་གྲུབ་པའམ་སྤངས་པ་ཀྱན་བཏགས་དང་། གནས་ངན་ལེན་འལུལ་བའི་ལུས་ཅན་གཞན་
དབང་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་ཤིང་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། འབྲས་བྱ་ལ། ཡེ་ཤེས་དང་། སྤང་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ ཆོས་སྒྲིམ་བྱུང་གིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་སྒྲི་
ཀ་གཉིས་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་དམིགས་ཡེ་ཤེས་ནི། རྣམ་པ་ཐ་དད་མེད་བསྒྲིམས་ཞིང་། ཡོད་
དང་མེད་དོན་མངོན་སུམ་པ། རྣམ་རྟོག་དབང་འབྱོར་ཉིད་ཅེས་བྱ། བྱིས་པ་ཡང་དག་ཉིད་
བསྐྱབས་ནས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་ཏུ་སྤང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བསལ་ནས། ཡང་
དག་ཉིད་ནི་ཀུན་ཏུ་སྤང་། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་
མཁའ་སྤྱོད་པ་ལས་ཡོ་བྱེད་ཀྱི་ཆར་དབབ་ལུས་པ་སོགས་དང་རྣམ་རྟོག་དུལ་བའམ་དབང་
འབྱོར་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་
པའམ་རིགས་ཐ་དད་མེད་པར་བསྒྲིམ་པས་ཡོད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མེད་པའི་
དོན་ཀུན་བཏགས་བས་སྤྱོད་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་བྱིར། བྱིས་པ་སོ་སྟེ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་ཀུན་བཏགས་དང་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་ཀུན་ཏུ་སྤང་སྟེ།
ཡང་དག་པའི་གཞན་དབང་སྟུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཡོངས་སུ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་མ་རིག་
པ་དང་འདྲིའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་བྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་མཐོན་པོ་རྣམས་ནི་
དེ་བསལ་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་དུས་ཀུན་ཏུ་སྤང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ། སྤང་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། དོན་མེད་པ་དང་དོན་ཡོད་དག་མི་
སྤང་སྤང་བ་ཡིན་ཤེས་བྱ། དེ་ནི་གནས་གཞན་གྱུར་པ་སྟེ། འདོད་དགའ་སྦྱོད་བྱིར་ཐལ་པ་
ཡིན། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་དོན་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་མི་སྤང་བ་དང་། དོན་ཡོད་པ་ཡོངས་
སུ་སྤང་བ་དང་། སྟུ་མ་ལྟ་བུའི་གནས་ལུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟག་བཅས་གནས་གཞན་དུ་
གྱུར་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐར་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སེམས་འདོད་དགའ་སྦྱོད་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

གསུམ་པ། ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། དོན་ཆེན་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ། གཞན་དང་གཞན་རིགས་མཐུན་སྤང་བ། བར་ཆད་བྱེད་ཡིན་དེ་ལྟ་
བས། ཡོངས་ཤེས་བྱས་ནས་དེ་སྤྱོད་པོ་ ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་ཆུལ་སྤྱོད་འཕགས་པ་རྣམས་

ཆོས་ཅན། ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་དུ་སྤང་བ་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ཅན་དང་། སྤང་ཅན་དུ་
ཤེས་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཆེན་པོ་ཕྱགས་བཅུ་ལྔ་ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་རྣམས་པ་ཐམས་ཅན་
དུ་གཞན་དང་གཞན་དུ་རིགས་མཐུན་དུ་སྤང་བ་དེ་དོན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ལྷོད་དག་པ་ལ་བར་
ཆད་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་སྤོང་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཆེན་ནི་ཆེན་པོ་སྤོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་སྤོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ། ཆོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་གཞན་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་བཞུན་པའི་སྒྲོ་ཀ་
གཅིག་ནི། ཡོངས་སྤྱིན་རྣམས་པར་སྤྱད་བྱས་དང་། ཐོབ་བྱས་སྤྱིན་པར་རུང་བྱས་དང་། ཡང་
དག་བཤད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནི། སྤོང་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་དཔག་ཏུ་མེད། ཁེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤོ་
ལྷན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྷ་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་སྤྱིན་བྱའི་སེམས་ཅན་
དཔག་ཏུ་མེད་པ། སྤྱད་བྱའི་ཞིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ། སྤྱིན་
པར་བྱ་རུང་གི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ། བཤད་བྱའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་
བཤད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྷ་པོ་འདི་དག་
ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ལྷ་པོ་དེ་དག་ནི་ཐམས་
ཅད་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ། ཆོས་བཤད་པའི་འབྲས་བྱ་བརྒྱུད་བཞུན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། བྱང་ཚུབ་
སེམས་ནི་སྐྱེ་བཤ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཡི་བཟོད་པ་ཉིད། ཁྲི་མེད་མིག་ནི་དམན་པ་ཤ་དང་། ཟག་
པ་ཟད་པ་ཉིད་ཤ་དང་ནི། དམ་ཆོས་ཡུན་རིང་གནས་པ་ཤ་དང་། བྱེ་བྲག་ཤེས་པ་གཙོད་པ་ལོངས་
སྤྱོད་ཉིད་ཤ། དེ་ལ་ཞུགས་པ་སྤོང་ལྷན་ཀྱི། བཤད་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་
ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་རང་རང་གི་སྐྱུ་ལ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་
ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་རྩི་མ་མེད་པའི་མིག་ཐོབ་པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། འོན་མི་ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་
པ་དང་། ཤེས་ཟིན་ཀྱི་ཐེ་ཆོས་གཙོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་
རྣམས་སོ་སོར་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། ལྷ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་

ཆོས་བསྟན་པའི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན། ཞེས་པ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ། འོན་ཕུན་ཆོག་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དོན་བབྱུང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་གཉིས། དང་པོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དོན་བབྱུང་བའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། དམིགས་པ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ནི། །དེ་བཞིན་སྐྱབ་པ་གཉིས་དག་དང་། །ཡེ་ཤེས་པ་བཙུན་འབྲས་བཙུན་པ་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་དང་། །ཡང་དག་འབྲས་པ་ཆེན་པོ་དང་། །སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངས་པར་བརྗོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་ལམ་གྱི་ལམ་དང་མི་སྟོབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆེན་པོ་བདུན་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྟོད་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཀྱན་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྐྱབ་པ་ཆེ་བ་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་སྐྱབ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆེ་བ་བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་པ་དང་། བཙུན་པ་ཆེ་བ་བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་བསགས་ལ་རྩོམ་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་འཁོར་བར་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཆགས་པ་ཡོད་ཀྱང་འདིས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ནི། འོད་སྤང་གིས་ཁྱེས་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་གྲོང་བྱུང་ཆེན་པོའི་མི་གཙང་ལུད། །འདི་ནི་བྱ་རམ་ཞིམ་པོའི་ཤིང་ལ་ཕན། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་ལུད། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་སྐྱེད་ལ་ཕན། ཅེས་གསུངས། བྱང་སེམས་རིགས་ངས་མ་ངས་ཀྱན་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་འབྲས་པ་ཆེ་བ་སྟོབས་བཅུ་དང་མི་འདིགས་པ་བཞི་སོགས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་ཡང་དག་པར་འབྲས་པ་དང་། འཕྲིན་ལས་ཆེ་བ་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་སོགས་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བྱང་སར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས།

གཉིས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ཐམས་ཅད་བཅུར་འདུས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་

གཉིས་ནི། རིགས་ཤ་དང་ཆོས་ལ་མོས་པ་ན་དང་། དེ་བཞིན་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པ་ན་དང་། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་དང་། སྦྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་ཉིད་ལ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྦྱིན་བྱེད་ལ་དང་། ཞིང་ནི་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་ལ་དང་། མི་གནས་ལྷ་ཅན་འདས་པ་ལ་དང་། བྱང་ཆུབ་མཆོག་དང་སྦྱོན་པའོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ཐམས་ཅད་བཅུར་འདུས་སྟེ། རིགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་སྐྱབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ཞིང་སྦྱོང་བ་དང་། མི་གནས་པའི་ལྷ་ཅན་འདས་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ལྷ་ཅན་ལས་འདས་པ་སྦྱོན་པ་བཅུ་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་སྦྱུང་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ། གང་གི་སྦོམ་པའི་རྟེན་ནམ། གང་དག་སྦོམ་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་བསྐྱབ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ས་དང་། སྦྱོང་པ་དང་། མིང་གི་རྣམ་གངས། རྟོགས་པ། སྤང་པོའི་སྦོམ་ནས་བྱེད་པ་དང་ལྷ། དང་པོ། སའི་རྣམ་བཞག་བསྐྱར་པའི་སྦོམ་ཀྱི་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། གཅིག་ནི་མོས་པ་དང་ལྷན་པ་ཤ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པ་གཞན་ཤ། མཆོན་མ་ན་དང་ནི་མཆོན་མེད་ལ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་ལ་སྦྱོང་པ། ལྷ་པོ་འདི་དག་ས་ཀུན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་ས་བཅུའི་སྦྱོང་ལོས་སྦྱོང་བསྐྱར་རྟེ། སའི་སྦོམ་ནས་ལྷར་དབྱེ་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་མོས་པས་གཅིག་མོས་སྦྱོང་གི་ས་དང་། མཐོང་སྤང་སྦྱོབ་གཉིས་དག་ཅིང་དོན་གཉིས་ལ་ལྷག་བསམ་མཉམ་ཉིད་དུ་གནས་པས་མ་དག་ས་དུག་ལྷག་བསམ་དག་པའི་ས་དང་། ས་བདུན་པ་མཆོན་བཅས་ཀྱི་ས་དང་། ས་བརྒྱད་པ་མཆོན་མེད་ཀྱི་ས་དང་། ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པའི་ས་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་བསྐྱར་པའི་སྦོམ་ཀྱི་དགུ་ནི། འདོད་ལ་མ་ཆགས་ཤ་ལས་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཤ། རྟོལ་བ་བྱིལ་གཞོན་ཤ་ཡོན་ཏན་མཆོག་སྦྱར་

ལེན། ཁྲིམ་ལས་མི་གཡོ་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་མཐོང་། བྱང་ཆུབ་དགའ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན། བཟན་འདོགས་འདོད་དང་གཞོན་པ་མེད་ལྟ་དང་། གཞན་གྱི་
གཞོན་པ་དང་དུ་ལེན་པ་ཤ་དང་། བཟན་པ་བག་ཡོད་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། གཞན་གྱི་
དོན་བཅོམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། རང་རང་གིས་ཡོངས་གཞུང་བའི་ཉེས་དམིགས་
ཤེས་ཀྱི། འོངས་སྟོང་མ་ཆགས་ཀྱི་ལོ་ཁོན་མི་འདྲིན་ཀྱི། རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚན་ལ་མཁས་ལ་
ལྟ་བུ་མེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་པ་གནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། བཟེ་དང་ལྡན་པ་ཤ་དོ་མཚར་
ཡོན་ཏན་གནས་ཀྱི། ལྷག་བསྐལ་དང་ལེན་ཤ་རང་གི་དེ་མ་ཆགས་ལ། དྲན་གཙོ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་བདག་ལ། ཐེག་པ་མི་འབྲུགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། ལྷག་བསྐལ་སེལ་
བཤ་ལྷག་བསྐལ་མི་བྱེད་ཉིད་ཀྱི། ལྷག་བསྐལ་བཟོད་པ་ལྷག་བསྐལ་འདྲིགས་པ་མེད་ལ། ལྷག་
བསྐལ་རྣམ་གྲོལ་ལྷག་བསྐལ་མི་རྟོག་པ་ལ། ལྷག་བསྐལ་ཁས་ལེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཡིན། ཁྲིམ་ལ་མི་དགའ་ཤ་རང་བཞིན་ཁྲིམ་ལ་དགའ་ཤ། ཁྲིམ་ལ་སྟོང་ཅིང་ཁྲིམ་ལ་མདོན་
པར་བཅོམ་ལ། ཁྲིམ་ལ་དབང་བལ་ཁྲིམ་ལ་ཐུན་པ་མེད་ལ། ཁྲིམ་གཙོར་བྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན། འོངས་སྟོང་བག་ཡོད་ཤ་དེས་ལ་བག་ཡོད་ཤ་དང་། བསྐྱང་ལ་བག་ཡོད་ཤ་
དགོ་ལ་བག་ཡོད་ཤ་དང་། བཟེ་ལ་བག་ཡོད་ཤ་ཁྲིམ་ལ་བག་ཡོད་ཤ་དང་། ཐེག་པ་བག་ཡོད་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། མ་གྲས་དོ་ཆ་ཉེས་རྒྱུ་དོ་ཆ་ཤ་དང་། མི་བཟད་དོ་ཆ་ཡོངས་
ཉམས་དོ་ཆ་དང་། རྣམ་འབྲེ་དོ་ཆ་ལྟ་རྒྱུ་དོ་ཆ་དང་། ཐེག་གཞན་དོ་ཆ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན། འདི་ཤ་དང་པ་རོལ་ཤ་དང་ནི་བཏང་སྟོམས་ཤ་དང་། འདུ་བྱེད་ལྡན་ཤ་དང་
དབང་འབྱོར་ཉིད་ཐོབ་ཤ་དང་། མཚུངས་པར་སྟོན་ཤ་དང་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་པན་འདོགས་བྱེད་ལ་འདུག ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཁྲིམ་ཅན། བྱང་ཆུབ་ལ་དགའ་ཞིང་སྟོན་པའི་སྟོང་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། གཏོང་སེམས་ཀྱིས་
འདོད་ཡོན་ལ་མ་ཆགས། སྐྱང་སེམས་ཀྱིས་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་ལས་དག མི་འབྲུག་པས་ཁྲོ་བ་བེལ་
གྱིས་གཞོན། སྟོ་བས་ཡོན་ཏན་མཆོག་ལྟར་ལེན། སེམས་ཅེ་གཅིག་པས་ཁྲིམ་གྱི་གནས་ལྷགས་
ལས་མི་གཡོ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་མཐོང་སྐུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པ་དང་པོའི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་སྐྱབ་
 འདོད་པ་དང་སྒྲོན་པས་བཙོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཕྱིན་དུག་གིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་པན་འདོགས་
 པ་དང་། གཞོད་པ་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། གཞོད་པ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་བརྟན་པ་
 དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་གས་བཅད་གཉིས་པའི་
 དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ནང་ཐེག་ཆེན་ལ་གནས་པ་སྟེ་མི་གཡོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཕྱིན་
 དུག་གིས་རིམ་བཞིན་ཡོངས་སུ་གཟུངས་པའི་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡོངས་འདྲིན་གྱི་ཉེས་
 དམིགས་ཤེས་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་ཀྱིས་ལོངས་སྟོད་ལ་མ་ཆགས། གཞན་གཞོད་འཁོན་དུ་མི་
 འདྲིན། ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན། བྱིང་ཆོད་སྟོང་ཚུལ་སོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
 ལ་མཁས། ལྟ་ངན་མེད་པར་བྱེད་པའི་རྣམས་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་གས་བཅད་
 གསུམ་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལས་མི་འཁྲུགས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཕྱིན་
 དུག་གིས་རིམ་བཞིན་དུ་ཐོངས་པ་ལ་བཙེ་བ་དང་ལྷན་པ་དང་། བག་ཡོད་ཀྱིས་སྒྲིག་པ་ལ་ངོ་
 ཆ་ཤེས་ཤིང་ཡོན་ཏན་གྱིས་གནས་སུ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱབ་བསུལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཡོན་
 ཏན་ལ་སྟོང་པས་རང་གི་བདེ་བ་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་། དྲན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། ཉིང་
 དེ་འདྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་དུ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
 ཆོག་གས་བཅད་བཞི་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་དུ་སྐྱབ་བསུལ་ལས་ལེན་པར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་དུག་གིས་རིམ་བཞིན་ཐོངས་པའི་སྐྱབ་བསུལ་སེལ་བ་དང་། གཞན་ལ་
 མི་གཞོད་པ་དང་། སྐྱབ་བསུལ་བཟོད་པ་དང་། དགའ་སྟོད་ཀྱི་སྐྱབ་བསུལ་གྱིས་མི་འདྲིགས་
 པ་དང་། འདོད་པའི་སྐྱབ་བསུལ་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བ་དང་། སྐྱབ་བསུལ་རྒྱ་བཅས་ལ་མི་
 རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་གས་བཅད་ལྔ་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་འདས་ཀྱི་
 ཆོས་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་དུག་གིས་རིམ་བཞིན་ཟང་གི་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བ་དང་།
 རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་བྱང་འདས་ལ་དགའ་བ་དང་། ཁྲོ་བའི་ཆོས་ལ་སྟོད་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་
 པར་དག་པ་ལ་བཙོན་པ་དང་། སྟོམ་བྱང་གི་ཆོས་ལ་དབང་བ་དང་། རང་སྤྱིའི་ཆོས་ལ་སྐྱབ་
 པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་གས་བཅད་དུག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བག་ཡོད་

པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་རྒྱལ་གིས་རིམ་བཞིན་སེར་སྒྲ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྷ་བས་ཡོངས་སྒྱུད་ལ། བག་
ཡོད་དང་། སེམས་འདུལ་བས་ཚུལ་བྱིམས་བསྐྱེད་བ་ལ་བག་ཡོད་དང་། ཁྲོ་བ་ཉེས་དམིགས་
སུ་ལྷ་བས་དགེ་བ་ལ་བག་ཡོད་དང་། ལེ་ལོའི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བས་བདེ་བ་ལ་བག་ཡོད་
དང་། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བག་ཡོད་དང་། འོན་ཅི་
ལྷ་བ་བཞིན་དུ་འབྱེད་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་བག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་བདུན་པའི་དོན་ནོ། དེ་ཆོས་ཅན། དམན་པའི་ཡིད་བྱེད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ངོ་ཆ་
བར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཕྱིན་རྒྱལ་གིས་རིམ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་མ་གྲུས་པ་ལ་ངོ་
ཆ་བ་དང་། ཉེས་པ་སྤྲོ་མོ་ཅམ་བྱེད་པ་ལ་འང་ངོ་ཆ་བ་དང་། གཞོད་ལན་འཇལ་བ་ལ་ངོ་ཆ་
བ་དང་། འཇལ་ན་འང་ཕན་པས་འཇལ་བའོ། །ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ལ་ངོ་ཆ་བ་དང་།
སེམས་རྣམ་པར་འཕྲོ་བ་ལ་ངོ་ཆ་བ་དང་། ལྷ་བ་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་བྱེད་པ་ལ་ངོ་ཆ་བ་དང་དུག་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནོ། །དེ་བརྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་ལ་སྒྲོ་བ་དང་།
གཞན་དོན་ལ་སེམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་མཁས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་མི་འཁྲུགས་པ་དང་།
འཁོར་བ་མི་འདོར་བ་དང་། རྒྱང་འདས་ལྷུར་ལེན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་
པ་གཞན་འདོར་བ་ཞེས་པའི་ས་བཅད་རིགས་པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆ་བ་ཆོས་ཀྱི་སེམས་གསུངས་
སོ། །ཅེས་དཔལ་མང་པོ་བྲུག་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གཞན་པར་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་རྒྱལ་གིས་རིམ་
བཞིན་དུ་སྦྱོར་པས་འདི་དང་། ཚུལ་བྱིམས་ཀྱིས་བྱི་མར་ཕན་པ་དང་། བཅོད་པས་དགུ་ལ་
བཏང་སྦྲོམས་སུ་བྱེད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཞན་དོན་གྱི་གོགས་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་
དང་། བསམ་གཏན་གྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་འབྱོར་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་མེད་
སོགས་སྐལ་བ་དང་མཚུངས་པར་སྦྱོན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་
འདོད་པའི་སྒྲོ་བ་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགུ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །དེ་
ལྷར་རྒྱལ་ཆོན་དགུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འོས་པ་རགས་བསྐྱེད་ཅམ་བསྐྱེད་ཏེ། བྱང་ས་
ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་གང་དག་དེ་ལྷར་སྒྲོ་བ་ན་སྤྲོ་བ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དག་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྟུན་ན་རྣམ་
པ་བརྩར་རིག་པར་བྱ། ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས།

གསུམ་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པའི་སྒྲིག་གཉིས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་། སྒོ་ལྷན་ཉིད་ཀྱི་དང་གསལ་བའི་མཆོག་ལ། རྒྱལ་སྐུ་ལྷན་པའི་གཞི་དང་
ནི། རྒྱལ་བྱེད་ལྷན་པའི་ལྷན་གྲུ་དང་། རྩལ་ལྷན་དང་ནི་འཕགས་མཆོག་ཀྱང་དང་། དེད་
དཔོན་ཀྱང་དང་ནི་གྲགས་མཆོག་ཀྱང་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ཅན་ཀྱང་དང་བསོད་ནམས་ཆེན་ལ། དབང་
ལྷན་ཀྱང་དང་བཞུགས་དང་ལྷན་ཀྱང་། ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བརྩ་
བྱག་བསྟན་ཏོ། །

བཞི་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིག་ལྷན་ནི། དེ་
ཉིད་བཟང་རྟོགས་དོན་ཆེན་ལེགས་རྟོགས་དང་། དོན་ཀྱན་རྟོགས་དང་ཀྱན་ཏུ་རྟོགས་པ་
དང་། ཐབས་རྣམས་རྟོགས་པར་འགྱུར་པའི་བྱད་པར་རྒྱ། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་
བྱའོ། བདག་རྩེས་རྟོགས་ཀྱང་དང་ལྷན་བ་སྤྱི་རྟོགས་ཀྱང་དང་། རྣམ་རིག་སྒྲུ་ཆོགས་རྣམ་པར་རྟོགས་ཀྱང་
དང་ཀྱན། ཡང་དག་མིན་རྟོགས་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱའོ། མ་རྟོགས་ཀྱང་རྟོགས་ཀྱང་རྩེས་སུ་རྟོགས་པ་རྟོགས་ཀྱང་དང་མེད་རྟོགས་དང་རབ་
ཏུ་སྒྱེ་བ་རྟོགས་ལ། མ་རྟོགས་རྟོགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་རྒྱ། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱའོ། དོན་མེད་རྟོགས་ཀྱང་དང་དོན་དམ་རྟོགས་པ་ཀྱང་དང་། དོན་ཀྱན་རྟོགས་ཀྱང་མཐའ་
དག་དོན་རྟོགས་དང་། རྟོགས་བྱ་རྟོགས་ལ་གཞི་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ལ། དེས་ན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། བྱུང་པར་འགྱུར་བ་རྟོགས་ཀྱང་དང་གནས་རྟོགས་ཀྱང་དང་། ལྷན་
རྩེས་རྟོགས་ཀྱང་དང་རིམ་པ་རྟོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་དང་ཐེ་ཆོམ་བསལ་རྟོགས་
རྒྱུར་ལ། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་འཕགས་
པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་མེད་པའི་དེ་ཉིད་
ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲིང་བའི་ཐབས་བཟང་པོ་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པ་དང་། དོན་ཆེན་པོ་གཞན་
དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཀྱན་རྟོགས་པ་དང་། རེས་

འགའ་མི་ཤེས་པ་མིན་པར་ལྷག་མེད་གྱི་སྐབས་སུ་འང་མཁུན་པ་མི་ཟད་པས་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་
པ་དང་། སྐྱོད་ང་མཛད་པ་གང་གིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་རྟོགས་
པའི་བྱད་པར་གྱིས་རྒྱས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོའི་དོན་དང་།
དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པ་རྟོགས་པའམ་བདག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཀུན་གཞི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་
བཞིན་པར་ཡང་ངོམ་སྟེ། སྐྱམ་པ་འཇུག་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཕྱ་མོ་ཉོན་ཡིད་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་
རིག་སྣ་ཆོགས་འཇུག་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་དག་ཀུན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་
རྣམ་རིག་ཅམ་བྱ་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
གཉིས་པའི་དོན་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མ་རྟོགས་པ་
མ་རིག་པ་སོགས་དང་། རྟོགས་པ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་
དང་། དངོས་མེད་ཀུན་བཏགས་དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་གཞན་དབང་དང་། རྟོག་གིས་མ་རྟོགས་
པ་ཡོངས་ཀྱབ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་སོགས་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་
སུ་བཅད་པ་གསུམ་པའི་དོན་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
དོན་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་དང་། དོན་དམ་པ་ཡོངས་ཀྱབ་དང་། ཀུན་རྟོགས་གཞན་དབང་གི་
དོན་ཀུན་དང་། ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་དག་དང་། རྟོགས་བྱ་ཡུལ་དང་རྟོགས་
བྱེད་ཡུལ་ཅན་དང་རྟོགས་པ་བྱ་བ་སྟེ་འཁོར་རྣམ་དག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་
སུ་བཅད་པ་བཞི་པའི་དོན་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བཞེད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ལྷ་དང་ངེས་པ་ལྷ་དང་སྐྱེ་བཞི་ཐོབ་པ་ན་ཡོངས་སྟོད་རྟོགས་
པའི་སྐྱེ་དང་། མཆོག་སྐུལ་དགའ་ལྷན་ན་གནས་པ་རྟོགས་པ་དང་། ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་།
རིམ་གྱིས་བལྟམས་ནས་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་མཛད་པ་སོགས་དང་། ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་བསལ་བ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ལག་
རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱང་སེམས་ཞེས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྷ་
པའི་འགྲེལ་པའོ། །པོ་རྟོགས་ཏུ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་ལས་བཤད་པའོ། །

ལྷ་པ། སྤང་པོའི་སྒྲིམ་ནས་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་དང་ལྷན་པ་སྒྲིམ་
 ཐོབ་ཀྱི་མ་ཐོབ་ཀྱི་དང་། རབ་གནས་ཀྱི་ཉེན་ལ་དང་རྒྱུ་ཉེན་ལ་དང་། རོ་སོར་འཆད་
 སྒྲིམ་བཅོམ་མེད་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ཅན་ལ་སྒྲིམ་མ་སྒྲིམ་ཀྱི་ལྷན་པ་དང་གསལ་བྱས་སྒྲིམ་
 བྱུང་། དེ་ལྷན་སྒྲིམ་བྱུང་སེམས་ཆོས་ཅན། སྤང་པོའི་དབྱེ་བའམ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒྲིམ་
 བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། སྤང་པོའི་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་དང་།
 རབ་ཏུ་གནས་པ་ད་ལྟར་པ་ཤེས་པ་དང་། རབ་གནས་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཉེན་ལ་དང་ཤེས་
 པ་དང་། གཞན་གྱི་སྒྲིམ་ཀྱི་རྒྱུ་ཉེན་ལ་དང་། ཤེས་བྱའི་རིགས་གཞན་ལ་སོ་
 སོར་འཆད་པས་ཉེན་ལ་དང་། བཅོམ་མེད་དེ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་སྤངས་པའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཉེན་ལ་དང་། ས་བརྒྱུད་པའམ་གཟུང་འཛིན་ཏུ་ཉེན་
 པའི་ད་ལྟར་བཅོམ་པའི་འཕགས་པ་གཏོན་པ་ཤེས་མཆོག་དང་། ད་ལྟར་མ་བཅོམ་པ་མོས་
 སྒྲིམ་པའམ་མ་དག་ས་བདུན་ལ་གནས་པས་ཤེས་པ་དམན་པ་དང་། སྒྲིམ་མ་སྒྲིམ་པ་མ་དག་
 ས་བདུན་གྱི་རིང་བ་ཤེས་པ་དང་། ཡང་དག་པ་སྒྲིམ་པ་དག་ས་གསུམ་གྱི་ཉི་མ་ཤེས་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤེལ་ཆུག་གི་ལུ་ཉི་ཤུ་པ་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་པ་བདུན་ཅུ་དོན་དག་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱུ་ལོ། །

གཉིས་པ། དེ་དང་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་དོན་བསྟན་བཤུ་བ་ལ།
 བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡོན་པའི་ཉེན་ལ་དང་། ཉེན་ལ་དེ་དང་ལྷན་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ལ་ལྷག་བསམ་
 འཇུག་ཚུལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཚུལ། དེའི་ཕྱིར་ཏུ་སྒྲིམ་པ་ལེན་
 ཚུལ། སྒྲིམ་ནས་ས་ལམ་ལ་གནས་ཚུལ། གནས་ནས་སྒྲིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་བདུན།
 དང་པོ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡོན་པའི་ཉེན་ལ་དང་། དེ་ལྷན་བྱེད་ལས་དང་། དེ་ལྟར་
 གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། བཅེ་དང་སྟན་པར་
 སྒྲིམ་པ་དང་། བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དག་ལག་བསྐྱུངས་ཉིད་ལ། དཔོན་པ་ཟབ་མོ་ངེས་འགྲེལ་
 བཤུ་བ། འདི་དག་སྒྲིམ་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་ཉེན་ལ། ཡོངས་གཟུང་མོས་པ་ཐོབ་པ་དང་། མི་སྒྲིམ་

གཉིས་ཀྱིས་ལ་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར། །བསམ་པ་དང་ནི་སྒྱུར་བ་ལས། །རྟགས་ལྡར་རྣམ་པར་ཤེས་
པར་བྱ། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་པའི་སྤྱིང་བཅེ་བ་དང་། །ཀུན་
ཏུ་དགའ་བ་དང་། །ཡང་དག་པར་དགའ་བའི་གཏམ་དང་། །ཕྱིན་དུག་གི་གཏན་སྟན་པར་སྤྲོ་
བ་དང་། །ཤེས་རབ་དང་བཙུན་འགྲུས་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལ་མི་བྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཉིད་དང་། །
ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལག་པ་བསྐྱངས་ཏེ་བྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་། །དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་
མདོ་སྤེལ་བ་མོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟའི་བྱེད་ལས་ཡོད་
དེ། །སྤྱིང་བཅེ་བས་སྤྱོད་གནས་བཞིའི་སེམས་ཅན་འཁོར་དུ་བབྱུང་། །སྟན་སྤྲོས་ཡང་དག་པའི་
ཆོས་ལ་མོས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད། །བརྟན་པས་གཞན་དོན་ལ་མི་སྤྱོད་བར་བྱེད། །ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་
ཆོས་དང་ཟང་བེད་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། །དབྱིག་འགྲེལ་ལས། །ལག་བརྒྱུད་བ་ཉིད་དང་། །དགོངས་
པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། །ཟང་བེད་དང་ཆོས་ཀྱིས་གོ་རིམ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་གྲངས་ངེས་ཏེ། །བསམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱིང་བཅེ་བ་
དང་། །སྒྱུར་བའི་སྒྲོ་ནས་ལྷག་མ་བཞིར་ངེས་པ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །རྒྱས་
པར་བྱང་སའི་རྟགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྟགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བྱིམ་པ་རྣམས་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་དང་། །རབ་བྱུང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་
དོན་བྱེད་ཚུལ་རྣམས་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གསུམ་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ནི། །བྱིམ་
པ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྣམས་སྤྱོད་ཀྱིས་ལྷག་ནས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་དོ། །ས་རྣམས་ཀུན་ལ་སྒྲོ་ལྡན་ཀྱི། །རབ་འབྱུང་ལེན་པས་ཐོབ་པ་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་
ནི་ཐོབ་པ་གཞན། །རབ་ཏུ་བྱུང་བར་སྟོན་བྱེད་ཡིན། །རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དག་ནི། །ཡོན་
ཏན་ཆད་མེད་རྣམས་དང་ལྡན། །དེ་ལྟར་སྤྱོད་བཙུན་བྱིམ་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་
བྱང་འཕགས། །ཞེས་བྱུང་། །བྱང་སེམས་བྱིམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། །བྱིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་བྱེད་
ཚུལ་ཡོད་དེ། །འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་འཕེལ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །འོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་དང་ས་
བཅུ་ཀུན་ལ་གནས་པ་སྒྲོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། །ཆོ་གའི་སྒྲོ་ནས་

ལེན་པས་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་
བརྟེན་པའི་བྱང་སེམས་བྱིས་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་
སོགས་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རྒྱས་པར་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་
བཤད་ནམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་
འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀྱི་བྱེད་དང་གཉིས་ནི། ས་ནམས་ཀུན་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །པ་རོལ་
སྟུག་པའི་འབྲས་ཀྱི་བྱེད་དང་། །འདི་ལ་དགོ་བ་འཇུག་འདོད་པ་དང་། །མྱ་ངན་འདའ་བར་འདོད་
པ་ཤ་དང་། མ་དགལ་ནམས་པར་རབ་དག་པ་ལ། །སེམས་ཅན་ནམས་ལ་བསམ་པར་འདོད་། །ཅེས་
བྱུང་། ས་དང་པར་བྱིན་ཀུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ནམས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་ནམས་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟེན་པས་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཀུན་ལ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་སྟུག་པའི་འབྲས་བྱུ་ལ་སྦྱོར་བ་བདེ་བའི་བསམ་པ་དང་། ཆེ་
འདིར་དགོ་བ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་དང་། མཐར་མུ་ངན་ལས་འདའ་
བར་འདོད་པ་ལ་ཕན་བདེ་གཉིས་ཀའི་བསམ་པ་དང་། མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སྐབས་དང་། ས་དང་པོ་
བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབད་ཚོལ་རགས་པ་དང་བཅས་ཤིང་། བདག་འཛིན་མངོན་གྱུར་
པས་མ་དག་པ་ནམས་དང་། འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་ཞིང་བདག་འཛིན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་
གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དག་པ་ས་གསུམ་ནམས་སུ་འང་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་བདེའི་བསམ་
པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྟོན་ཀྱི་
གཅིག་ནི། ས་ནམས་ཀུན་ལ་སྟོན་ལྷན་པའི། །སྟོན་ལམ་ཤ་དང་ནི་སེམས་མཉམ་པ་དང་། །བདག་
པོར་གྱུར་པ་ཤ་དག་དང་ནི། །འཁོར་སྤུང་པ་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན། །ཅེས་བྱུང་། སྟོན་ལྷན་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཚུལ་བཞི་ཡོད་
དེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྒྱུ་ཏེ། མོས་སྦྱོད་སྐབས་སུ་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོན་པ་འཛིན་པ་

དང་། ས་ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་
པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདྲིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་པོར་གྱུར་པས་བསུང་ཞིང་
ཆོས་ཀྱིས་སྦྱོང་བ་དང་། མཁའ་པོ་དང་སྒོ་བ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་སྒོ་བ་མར་སྤྱད་པའི་སྒྲོ་ནས་
སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བྲིད་པའི་སྒྲོ་ནས་འདྲིན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ། རྒྱུ་བ་ལེན་ཚུལ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། སྒོ་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་ལས་དང་།
ནི། གཞན་ཡང་སྒོ་ན་ལམ་དག་དང་། ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་དབང་འབྱོར་བའི། དབང་ལ་
གིས་རྒྱུ་བར་འདོད་པ་ཡིན། ཅིས་བྱུང་། དེ་ཡང་སྒོ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
རྒྱུ་བ་ལེན་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། མོས་སྦྱོང་སྐབས་སུ་ལས་དབང་གིས་རྒྱུ་བ་ལེན། ས་ཐོབ་པ་
རྣམས་སྤྱིང་རྩེ་དང་སྒོ་ན་ལམ་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུ་བ་ལེན། བསམ་གཏན་ཐོབ་ཀྱང་འདོད་པར་
ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུ་བ་ལེན། རྒྱུ་བ་ལ་དབང་སྦྱོར་བའི་དབང་གིས་རྒྱུ་བ་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དུག་པ། རྒྱུས་ནས་ས་དང་ལམ་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་བཞག་ལ། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་རྣམ་བཞག་དོན་
ཚན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཟག་པ་བསྐྱབ་
པ་ཤ་དང་། བྱུང་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་དང་ནི། ཇེས་པའི་ཆོག་ཤ་དང་ཐོབ་པ་ལ་ཡིས། གནས་
པ་དང་ནི་ས་ཉིད་དོ། ཞེས་བྱུང་། ཆོག་འགྲེལ་ནི་གོ་སྐྱེ། རྒྱས་བཤད་ཀྱང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་
ཡིན། གཉིས་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། ས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། ཉེན་གྱི་གང་ཟག བསྐྱབ་པ་
གསུམ། བྱུང་པོ་གསུམ། བྱུང་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ཚུལ། སའི་རྣམས་ཆོག རྟོགས་
པ་ཐོབ་ཚུལ་དང་བརྒྱད། དང་པོ། ས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་ལྷ་ནི། སྦྱོང་པ་
ཉིད་ནི་མཚན་རྟོགས་ནས། ལས་རྣམས་ཆུད་མི་བ་པར་གནས། བསམ་གཏན་རབ་བདེས་
གནས་ནས་ནི། དེ་ཡི་འོག་ཏུ་འདོད་པར་རྒྱུ། ཇེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས། འཁོར་
བ་དག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྒྲོ། སེམས་ཀྱི་ཉེན་མོངས་མེད་པར་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་
སྒྲིན་པར་བྱེད། ཆེད་དུ་བསམ་ཏེ་རྒྱུ་བས་ན། ཀྱུན་ནས་ཉེན་མོངས་རྩིས་སུ་སྤྱད། བཞེད་

པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ། །མཚན་མེད་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ལམ། །མཚན་མ་མེད་པར་
 ལྷན་གྱིས་གྲུབ། །ཞིང་ཡང་རྣམ་པར་སྦྱར་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་ནི། །སྤྲིན་པར་བྱེད་
 པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་གཟུངས་རྣམས་དང་། །བྱང་ཆུབ་རྣམ་པར་དག་
 པ་ཉིད། །རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་དག་གིས། །ས་ཡི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱང་། །དེ་
 ཡང་ས་དང་པོར་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སྟོང་པའི་མཚན་རྟོགས་པའི་
 མཚན་ཉིད་དུ་བཞག དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་པར་ལས་འབྲས་མི་བསྐྱབས་བར་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་
 དུ་འཕགས་པར་གྱུར་པས་ལས་ཆུད་མི་བྱ་བར་གནས་པ་རྟོགས། །ས་གསུམ་པར་བསམ་གཏན་
 གི་བདེ་བས་གནས་ནས་དེའི་འོག་མ་འདོད་ཁམས་སུ་སྦྱེ་བར་བྱས། །ས་བཞི་བར་སྦྱོན་ལམ་
 གི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གི་དགེ་རྩ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྦྱེ་བའི་རྒྱར་བསྡོམ་
 བྱས། །ས་ལྔ་པར་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་
 གཙུག་ལག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་བྱས། །ས་དྲུག་པར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་
 ལག་བརྟུ་གཉིས་སྤྱད་བཞིར་སྟོམ་པ་ལ་མཁས་པས་ཆེད་དུ་བསམ་ནས་གཞན་དོན་དུ་སྦྱེས་
 བྱས་ཀྱན་ཉོན་མོངས་རྗེས་སུ་སྤྱད་བྱས། །ས་བདུན་པར་མངོན་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་ལམ་
 དང་བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་མིང་དོན་གི་མཚན་
 མ་མེད་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ལམ་ལ་གནས། །ས་བརྒྱད་པར་འབད་རྩོད་རགས་པ་ཞི་
 བའི་སྟོན་དགག་བྱའི་མཚན་མ་མེད་པ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་ཞིང་རྣམ་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད།
 །ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་སྟོན་སེམས་ཅན་
 སྤྲིན་པར་བྱེད། །ས་བརྒྱ་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངི་མ་མེད་
 པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་སྣ་ཚོགས་པ་དང་། །མི་བླ་པའི་
 ཟུ་མ་རྟོག་དང་། །སྟོ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་ཀྱི་སྟོན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ། །ས་
 བརྒྱ་གཅིག་པར་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་སྤངས་པས་བྱང་ཆུབ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་
 པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། །འདི་དག་གིས་སྟོབ་མི་སྟོབ་པའི་ས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དམ་
 རོ་བོ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། །ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་རྣམ་བརྟུ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་

དང་། དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ཆོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སའི་མཆན་ཉིད་དམ་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་རྣམས་ཆ་འདྲ། དེ་དག་ནི་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པའི་
དགོངས་པའོ། །

གཉིས་པ། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
ལྟ་བ་རྣམ་དག་པལ། རྩལ་བྱིམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་པ་མཉམ་པར་བཞག་པ། ཆོས་ལ་ང་སྤང་
རྒྱུད་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཐ་དད་ང་རྒྱལ་མེད། སྐད་ཅིག་གཅིག་སྒྲིམ་
ཐོབ་པ་བཏང་སྒྲིམས་པ། ཞིང་རྣམས་སྦྱོང་བ་སེམས་ཅན་སྤྲིན་བྱེད་པར། མཁས་པ་མཐུ་
ཆེན་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་པ་དང་། འདིས་པར་སྒྲིན་ལ་མཁས་པ་དབང་བསྐྱར་ཡིན། ཅེས་བྱང་།
དེ་ཡང་ས་དང་པོར་བདག་མེད་གཉིས་མདོན་སྤྲུལ་དུ་རྫོགས་པས་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་
ལྷན། ས་གཉིས་པར་ལྷང་བ་ཕྱ་མོ་ཡང་མི་སྦྱོང་པའི་རྩལ་བྱིམས་རྣམ་དག་དང་། ཉུག་ཏུ་
ཆངས་པར་སྦྱོང་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཕགས་པ་ཡིན་ན་རྩལ་བྱིམས་རྣམ་པར་
དག་པས་བྱང་བྱང་། འདིར་ནི་རྩལ་བྱིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། ས་གསུམ་པར་བསམ་གཏན་དང་ཉིང་འདྲིན་ཉམས་པ་མེད་པ་ཐོབ་པ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་
པར་བཞག་པ་དང་། ས་བཞི་པར་ལུང་གི་ཆོས་ལ་སྤྲོད་པ་དང་བྲལ་པས་ཆོས་ལ་ང་རྒྱལ་
མདོན་གྱུར་སྤང་པ་དང་། ས་ལྟ་པར་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུ་ཐོབ་པས་
རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལ་ང་རྒྱལ་མདོན་གྱུར་སྤང་པ་དང་། ས་དུག་པར་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུའི་
ཉིང་འདྲིན་ཐོབ་ཅིང་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་མདོན་སྤྲུལ་དུ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པར་བྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པའི་སྒྲིམས་ཀྱིས་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་ཐ་དད་པ་ལ་ང་རྒྱལ་མདོན་
གྱུར་མེད་པ་དང་། ས་བདུན་པར་སྐད་ཅིག་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་ལ་
སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ས་བརྒྱུད་པར་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་ཅིང་འབད་རྩོད་རགས་
པ་མེད་པར་བཏང་སྒྲིམས་སུ་གནས་ཤིང་ཞིང་སྦྱོང་བ་དང་། ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། ས་བཅུ་
པར་མདོན་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པས་མཐུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་དང་། ཉིང་འདྲིན་དང་གཞུགས་

གྱི་སྒྲིམ་ཐལ་ཡས་པ་ཐོབ་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་
པ་སྟོན་པས་ལུས་ངེས་པར་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱུར་ཞིང་འོད་
ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་
པར་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ལས་སའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་བཤད་པ་
རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ། གང་ཟག་གི་རབ་དབྱེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བསྐྱེད་པ་གསུམ་གང་ཏུ་རྫོགས་
སྟུང་ན། འདིའི་ལན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཀ་ལྟ་ནི། ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྫོགས་ནས་འདིར། །ལྷག་པའི་
ཚུལ་བྲིམས་ལྷག་སེམས་དང་། །ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྗེས་སློབ། །ཤེས་རབ་སྦྱོང་ཡུལ་གཉིས་
ཡིན་ཏེ། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དང་དེ་ནི། །མི་ཤེས་ཤེས་སོགས་འཇུག་པ་ཉིད། །ཤེས་རབ་སྦྱོང་ཡུལ་
དེ་ལྟ་བུས། །དེ་ས་གཉིས་ལ་རྣམ་པར་གནས། །བསྐྱེད་པ་རྣམས་དང་བསྒྲུབ་པ་ཡི། །འབྲས་བྱ་
གཞན་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །མཚན་མེད་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར། །གནས་པ་འབྲས་བྱ་དང་པོ་
ཡིན། །དེ་ཉིད་མངོན་ཏུ་བྱེད་མེད་དང་། །ཞིང་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དག །འབྲས་བྱ་གཉིས་
པར་འདོད་པ་ཡིན། །སེམས་ཅན་སྦྱིན་པར་འགྲུབ་ཉིད་དང་། །ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་གཟུངས་
རྣམས་ནི། །འགྲུབ་པ་འབྲས་བྱ་དམ་པ་ཡིན། །འབྲས་བྱ་རྣམ་པ་འདི་བཞི་ནི། །ས་བཞི་པོ་ལ་
ཡང་དག་བརྟེན། །ཅིས་བྱང་། །དེ་ཡང་ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་ནས། །ས་
གཉིས་པར་མི་ལམ་ཏུ་ཡང་འཆལ་ཚུལ་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་དང་། །ས་གསུམ་པ་བསམ་
གཏན་དང་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཉམས་པ་མེད་པས་ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་བསྐྱེད་པ་དང་། །ས་བཞི་པ་
དང་ལྷ་པ་དང་དྲུག་པ་གསུམ་ལ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
ལ་སློབ་ལ། །དེ་ཡང་ས་བཞི་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སློབ་
ཅིང་། །ས་ལྷ་པ་དང་དྲུག་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ས་གཉིས་ལས། །ས་ལྷ་པར་
བདེན་པ་བཞི་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། །ས་དྲུག་པར་མི་ཤེས་པས་འཇུག་པ་
ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་དང་། །ཤེས་པས་འཇུག་པ་རྣམ་
བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས། །བསྐྱེད་པ་

པ་རྣམས་དང་དེ་དག་བསྒྲིམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་བཞི་ཡོད་ལ། བཞི་པོ་དེ་ས་བཞི་ལ་བརྟེན་
པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་དང་པོ་མིང་དོན་གྱི་མཚན་མ་མེད་ཅིང་འབད་ཚོལ་རགས་པའི་འདུ་
ཤེས་དང་བཅས་པར་གནས་པ་དེ་ས་བདུན་པ་ཐོབ། གཉིས་པ་འབད་ཚོལ་རགས་པ་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། ཞིང་རྣམས་པར་དག་པ་སྦྱང་པ་དེ་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ། གསུམ་པ་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་པས་སེམས་ཅན་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་གྲུབ་པ་དེ་ས་
དགུ་པ་ནས་ཐོབ། འབྲས་བྱ་བཞི་པ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་གཟུངས་རྣམས་པར་དག་པ་འབྲུབ་པས་
ས་བརྒྱ་པ་ཐོབ་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་རྣམས་ལ་
བྱད་པར་མེད་དོ། །

བཞི་པ། སྤང་པོ་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་ནི། ཚས་ཉིད་རབ་ཏུ་
རྟོགས་ནས་འདིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་སྤང་པོ་སྦྱོང་། ཉེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཉིང་འདྲིན་དང་། ཤེས་
རབ་སྤང་པོ་རྣམས་པར་སྦྱོང་། ཉེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་ནི། སྒྲིབ་རྣམས་བཞི་དང་ཐོགས་པ་
ཡི། སྒྲིབ་པ་ལས་ཀྱང་རྣམ་གྲོལ་དང་། གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་པར་སྦྱོང་། ཞེས་བྱང་། ཉེ་ཡང་
སྤང་པོ་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་ཚས་ཉིད་ཀྱན་འགྲོའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ནས་ས་
གཉིས་པ་འདིར་མི་ལམ་དུ་ཡང་སྤྲེག་ལས་བྱེད་པ་མི་མི་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ས་གསུམ་
པར་ཆེ་བ་རྗེས་ཀྱང་མི་ཉམས་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་། ས་བཞི་པ་ལྷ་པ་རྒྱག་པ་གསུམ་ཀར་
བདེན་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་པོ་རྣམས་པར་སྦྱོང་བ་
དང་། ཉེ་དག་ལས་གཞན་པ་ས་ལྷག་མ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་རྣམས་པར་གྲོལ་བའི་
སྤང་པོ་དང་། རྣམས་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་སྤང་པོ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་
པར་མཚན་མེད་ཚོལ་བཅས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ། ས་བརྒྱད་པར་མཚན་མེད་
ཚོལ་མེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ། ས་དགུ་པ་སེམས་ཅན་སྒྲིན་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་
སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ། ས་བརྒྱ་པར་ལུས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཐོགས་སྒྲིབ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བའི་བྱིར།

ལྷ་པ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་མ་ཐོབ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གསུམ་ནི། ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་

གྲུབ་དང་། གྲུབ་པ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། གྲུབ་པ་དག་ཀྱང་མ་གྲུབ་དང་། གྲུབ་པ་དག་ཏུ་ཡང་
འདོད་དོ། གྲུབ་པའི་ཇི་ལྟར་ནམ་བཞག་བཞིན། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དེ་རྟོག་པར། ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དང་དེ་ཉིད་ལ། རྣམ་མི་རྟོག་ཕྱིར་ནམ་ཤེས་བྱ། སོ་སོར་རང་རིག་བྱ་ཕྱིར་དང་། སངས་
རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཕྱིར། ས་རྣམས་ཀྱན་ལ་བསྐྱོམ་པ་དང་། གྲུབ་པ་ཡང་ནི་བསམ་མི་
བྱུང་། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ནི། མཐོང་སྤང་ཡོད་མེད་དང་། ཆོས་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་སྤངས་རྟོགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པ་གཉིས་
སྟེ་འདྲ་སྟེ། མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་དེ་དང་པོ་དང་། འཕགས་པའི་ས་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གྲུབ་པ་དག་ཀྱང་འབད་ཚུལ་གྱིས་འདྲ་མི་བྱེད་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པ་གཉིས་སྟེ་འདྲ་སྟེ།
མ་དག་ས་བདུན་དང་པོ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ས་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་
སྦྱོན་སྤོང་ཚུལ་དང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་ནམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་དེ་ཀྱན་རྟོག་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་ཅམ་མམ་སེམས་
ཅམ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། ས་རྣམས་ཀྱན་ལ་སྐྱོམ་ཚུལ་དང་འབྲས་བྱ་
གྲུབ་པ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། སྒོ་དམན་གྱི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་སྟེ། སོ་སོར་རང་རིག་གིས་རིག་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཇི་ལྟར་བ་བཞིན་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དུག་
པ། སའི་རྟགས་ལ། ས་ཐོབ་པའི་རྟགས་དང་། ས་ཕྱིན་ཐོབ་པའི་རྟགས་དང་། ས་ཕྱིན་ཐོབ་
པའི་རྟགས་དང་། ཞི་ལྟག་ཐོབ་པའི་རྟགས་དང་གསུམ།

དང་པོ། ས་ཐོབ་པའི་རྟགས་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཉིས་ནི། སྤང་དང་བཅས་ཏེ་དང་མོས་
པར་དང་། མ་ཞུམ་བཞུ་དང་མི་དམན་ཏེ་དང་། གཞན་བྱིང་མི་འདྲིལ་བདག་ཉིད་དང་།
ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ཏེ་དང་། ཀྱན་ལ་སེམས་ནི་མཉམ་པ་དང་། བཀྲི་དང་རྗེས་
སྟེ་ཆགས་མེད་དང་། ཐབས་ཤེས་འཁོར་དུ་སྦྱེ་བ་ནི། ཀྱན་ལ་རྟགས་སྟེ་འདོད་པ་ཡིན། ཅེས་
བྱུང་། དེ་ཡང་ས་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ས་རང་གི་སྤངས་པ་དང་།
ཐོབ་པ་དང་། མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་སྤང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་མོས་

པ་དང་། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མི་ཞུས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱོད་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དང་།
ལམ་སྒྲོམ་པ་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པ་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་ཐབས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་
མཉམ་པ་དང་། ཆོགས་གཉིས་མཐུ་ཆེ་བས་བདུད་ཀྱིས་བགྱི་མི་ལུས་པ་དང་། འཁོར་བསྐྱར་
ཀྱི་བདེ་བ་ཡང་མི་ཆགས་པལ་དང་། སངས་རྒྱས་སྐྱབས་ཐབས་རི་ལྟར་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དང་།
སྦོན་ལམ་གྱི་དབང་མ་གཏོགས་གང་དུ་སྦྱོར་གྲུང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཡོད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། སར་བྱིན་ཐོབ་པའི་རྟགས་བརྒྱ་དྲུག་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་ནི། འདུན་པ་
མེད་པ་མ་ཡིན་ཆགས་ཀྱི་དང་འཁྱུ་བའི་སྒྲིང་མེད་ཀྱི་ཁྲོ་མེད་ཀྱི་ལེ་ལོ་མེད་ལ། རྩམས་དང་སྒྲིང་
རྗེ་མིན་པའི་བསམ་མེད་ལ་སྒྲོ་གྲོས་ངན་རྟོག་རྣམ་རྟོག་འཕྲོག་པ་མེད་ལ། སྒྲོ་གྲོས་རྣམ་པར་
གཡེངས་མིན་པ་བདེ་བས་མི་འཕྲོགས་དྲུག་བསྟན་པ་དག་གིས་གཞོད་པ་མེད་ལ། དགོ་བའི་
བཤེས་ལ་ཉེ་བར་བསྟེན་ཅིང་ཐོས་པས་ལྟར་ལེན་ཀྱི་སྦོན་པ་མཆོད་ལ་བརྩོན་ཀྱི། ཐབས་མཆོག་
ཤེས་པ་གང་ཞིག་བསོད་ནམས་ཡང་དག་བསྟན་པར་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་ཀྱི་ཀྱུ་ཀྱུ། གཞན་དང་
ཐུན་མོང་བྱས་ནས་ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྡེ་ཞིང་། བཟང་པོའི་
གནས་སུ་སྦྱོར་པས་ཀྱི་རྟག་ཏུ་དགོ་བྱེད་ཀྱི་མཛད་ན་ཤེས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་རྩོན་ཀྱི། སངས་
རྒྱས་སྐུ་དེ་ཀྱུ་ཀྱི་སྒྲ་ན་འདུག་པ་ཡོན་ཏན་གཏོར་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་བྱུང་། སར་བྱིན་
ཐོབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྦྱིར་སར་བྱིན་བརྒྱ་པོ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱབས་པར་འདོད་པ་དང་མོས་པ་ཤས་ཆེ་བས་འདུན་པ་མེད་པ་མིན་པ་དང་། བྱེ་
བྱག་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སར་བྱིན་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་
པ་མེད་པ་དང་། མི་དགོ་བ་ལ་ཞེན་ཅིང་འཁྱུ་བའི་སྒྲིང་ངམ་སེམས་མེད། བཟོད་པ་ཁྲོ་བ་
མེད། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ལེ་ལོ་མེད། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་དང་ཆོད་མེད་བཞིས་བྱམས་པ་
དང་སྒྲིང་རྗེ་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པ་མེད། ཤེས་རབ་ཀྱི་སར་བྱིན་ཀྱིས་ངོ་བོ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་
གྲོས་ངན་པའི་རྟོག་པ་དང་། ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་པའི་ལྟ་ངན་གྱི་རྟོག་པས་འཕྲོག་པ་མེད་པ་

དང་། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་དམན་པའི་ཡིད་བྱེད་མངོན་ཏུ་གྱུར་ནས་ནམ་པར་གཡེང་
 པ་མིན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བདེ་བས་མི་འཕྲོགས་པ་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
 གྱིས་མི་གཞོད་པ་དང་། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཅིང་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་ལྷུར་ལེན་པ་
 དང་། རྟོན་པ་མཆོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཐབས་མཆོག་ཤེས་པ་སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་གྱིས་
 བསོད་ནམས་དུས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེལ་པ། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཀུན་གཞན་དང་བྱུན་མོང་དུ་བྱས་
 བསྐྱོད་ཀྱིས་བྱུང་དུ་བསྟོ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སོགས་བཟང་པོའི་གནས་ནམས་སུ་སྤྱོད་བ་
 དང་། རྟོབས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་མི་མཐུན་པའི་བྱོགས་དང་མ་འདྲེས་པར་རྟག་ཏུ་དགོ་
 བ་བྱེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གྱིས་མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པས་རྩེན་པ་
 རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར་རྒྱལ་སྤྲུམ་ས་བཅུ་བ་པ་ཆོས་ཅན། པར་བྱིན་བཅུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཏེར་
 ལྷ་བྱུར་ཤེས་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་འདུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་
 ལས་ཀྱང་། གང་གི་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

གསུམ་པ། ཞི་ལྷག་གི་པན་ཡོན་ལྷ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་གཅིག་ནི། ས་རྣམས་ཀུན་ལ་
 རྣམས་ཀུན་ཏུ། རྟོན་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ནི། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་ལ། ལྷ་པོའི་
 བདག་ཉིད་དག་ཏུ་འདོད། ཅེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཞི་ལྷག་མཐོང་བྱིན་པའི་རྟགས་ནི། ཞི་ལྷག་
 གི་པན་ཡོན་ལྷ་ཡོད་དེ། ཞི་གནས་ཀྱི་པན་ཡོན་གཉིས། ལྷག་མཐོང་གི་གཉིས། བྱུན་མོང་གི་
 གཅིག་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར་དེར་ཐལ། རྟོན་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ལྷས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་
 ཟད་པ་དང་། ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ནས་དགའ་བ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་
 ཆད་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྒྱ་མཆོན་བརྟགས་པར་ཡང་མཐོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱ་རྟོགས་པ་དང་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་ཆེས་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་
 རིམ་བཞིན་ནོ། རྒྱས་པར་དབྱིག་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། འགྲེལ་བཤད་ལ་འདི་མན་ཆད་
 དཔེ་འདིར་མི་སྤྱང་ངོ་། །

བདུན་པ། སའི་ངེས་ཆོག་ལ། ས་སོ་སའི་ངེས་ཆོག་དང་། ས་སྤྱིའི་ངེས་ཆོག་གཉིས།
 དང་པོ། ས་སོ་སའི་ངེས་ཆོག་བསྟན་པའི་སྟོ་ཀ་བདུན་ནི། བྱང་རྒྱལ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང་། སེམས་

ཅན་དོན་སྒྲུབ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྦྱེ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །འཆལ་ཚུལ་རྩིས་བའི་རྩི་བྲལ་ཕྱིར། །རྩི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེན་པོ་
ནི། །བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་པའོ། །འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཐུན་ཆོས། །རབ་ཏུ་སྤྱོད་
བྱེད་འོད་ལྟ་བུ། །དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྤྱོད་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །སེམས་ཅན་
རྣམས་ཡོངས་སྤྲོན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར། །སྒོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྦྱང་
དགའ་བ། །དེ་ཕྱིར་སྦྱང་དགའ་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་རབ་ཡ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །འཁོར་བ་དང་
ནི་མུ་ངན་འདས། །གཉིས་འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར། །མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཤད། །
བཤོད་གཅིག་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་དོ། །འདུ་ཤེས་གཉིས་
ཀྱིས་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་པར་བརྗོད། །སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་སྒོ་བཟང་། །ས་
དེ་ལེགས་པའི་སྒོ་གོས་ཡིན། །སྤྲོན་བཞེན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ཆོས། །བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་
ཆོས་ཀྱི་སྤྲོན། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་མཉམ་བཞག་གིས་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བ་དང་། །རྗེས་
ཐོབ་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལྟར་ལེན་ཅིང་ལྟག་པར་འབྱུང་བ་མཐོང་ནས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྦྱེ་བས་
ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། །འཆལ་ཚུལ་དང་། །རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྩི་མ་དང་བྲལ་བས་ན་
རྩི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལས་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་
བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན་འོད་བྱེད་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཐུན་ཀྱི་གེགས་རང་
གི་ངོས་སྤྲོད་ཀྱི་སྤྲོད་གཉིས་སྤྱོད་པས་ན་འོད་འཕྲོ་བ། །འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་སྤྲོན་པར་བྱེད་
པ་དང་། །རང་སེམས་ཉོན་མོངས་ལས་སྦྱང་བ་སྦྱང་དགའ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ན་སྦྱང་དགའ་
བ་དང་། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོད་ཞེད་མཐའ་ལ་མི་
གནས་པར་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། །བཤོད་
པ་གཅིག་པའི་ལམ་ནི་སྤྲོད་བཞུན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །རིང་དུ་སོང་བ་ཡིན་
ཏེ། །སྦྱོར་བའི་མཐར་ཕྱིན་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དབྱིག་འབྲེལ་ལས་གསུངས། །དབྱུ་མ་
ལ་འཇུག་པ་ལས། །རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་
འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཐབས་ཀྱི་ཡ་རོལ་ཕྱིན་ལེགས་འབར་བའང་ཐོབ། །ཅེས་དང་། །གོང་དུ་དེ་

ནི་རིང་དུ་སོང་བར་སློ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས། ས་བརྒྱད་པ་ནི་མཚན་བཅས་
 མཚན་མེད་གྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་གྱིས་མི་གཡོ་བས་ན་མི་གཡོ་བའི་ས་ཞེས་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་
 འརྱག་པ་ལས། མི་གཡོའི་སར་གནས་ནས་རྟོག་མེད་པ་དེ། ཞེས་གསུངས། ས་དགུ་པ་ནི་
 སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་རྗེས་མཐུན་པ་འདི་ནི་ཐོབ་པས་ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་ཞེས་
 བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འརྱག་པ་ལས། ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་ས་ལ་གནས་པ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དེས་སྒར་བསྟན་ཡོན་ཏན་དག བྱངས་མེད་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར། བསྐྱེམས་པ་
 སྟོན་བཅུའི་རྩལ་ཆད་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་ས་བརྒྱ་པར་མང་དུ་ཐོས་པའི་ཆོས་
 རྣམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་གཟུངས་དང་ཉིང་ངེ་འདྲིན་སྤྱོད་བཞིན་དུ་བྱལ་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་
 ཞེས་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འརྱག་པར་ཡང་། བརྒྱ་པའི་ས་ལ་དེ་ཡིས་ཀྱན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་
 ལས་དབང་བསྐྱར་བ། །དམ་པ་འཐོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་མཚོག་ཏུ་བྱང་བར་གྱུར་པའང་
 ཡིན། །ཆར་སྤྱོད་རྣམས་ལས་ཆུ་ཆར་འབབ་པ་རྗེ་ལྟར་དེ་བཞིན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི། །དགེ་བའི་
 ལོ་རྟོག་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྤྱོད་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱལ་ཆོས་ཆར་འབབ། ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་།
 མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས། བདག་དང་སེམས་ཅན་འདྲིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བརྒྱ་པ་ཡིན་
 པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་རྣམས་སྤྱར་ནས་ཐ་མ་བཞིའི་སྐབས་སུ་པན་ཚུན་གོ་བ་སྟེར་
 བུལ་གྱི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་དམ་སྟུམ།

གཉིས་པ། ས་སྤྱིའི་ངེས་ཆོག་བསྟན་པའི་སློ་ཀ་གཉིས་ནི། དགེ་བ་སྦྱབ་པ་སྣ་ཆོགས་
 ལ། །དགའ་བས་རྟག་པར་ཐམས་ཅད་དུ། གནས་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ས་རྣམས་
 གནས་པ་ཡིན་པར་འདོད། །འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འདྲིགས་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་
 དག་ལ། ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྷན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། ཅེས་བྱང་། དེ་ཡང་
 དགེ་བ་སྦྱབ་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དགའ་བས་རྟག་པར་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་དག་ནི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འབྱུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 འདྲིགས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ་ཕྱི་ཕྱིར་ཞིང་གོང་དུ་འགྲོ་བ་
 དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། གནས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ས་རྣམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྱུང་པོ་དེ་དཔག་ཏུ་

མེད་པ་འདིགས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་
འདིགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆད་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་གོང་མར་འགྲོ་བ་དང་
ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

བརྒྱད་པ། རྟོག་པ་ཐོབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ས་ཐོབ་པ་
ནི་མོས་པ་དང་། སྦྱོད་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་ས་རྣམས་ནི། འབྲུབ་
པ་སྒྲི་ནས་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ས་རྣམས་ཐོབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མོས་པས་
ཐོབ་པ་ནི་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་ས་ལ་ངེ་སྐད་བཤད་པ་ལ་མོས་པས་སོ། །སྦྱོད་པས་ཐོབ་པ་ནི།
དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་སྦྱོད་པ་བརྒྱལ་འཇུག་པས་སོ། །རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ནི། ས་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ་
དོན་དམ་པ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་སོ། །འབྲུབ་པས་ཐོབ་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་འཇུག་
པའི་ཆོའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་གནས་ནས་སྦྱོད་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་ཚུལ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་ལས།

བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་བཞི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པའི་སྒྲི་ཀ་བྱེད་
དང་གཉིས་ནི། ལུས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། ཐེག་པ་དམན་ལ་མོས་པ་རྣམས། གཉིས་ཀ་
འདུན་པར་བྱ་བ་དང་། གཤུལ་བའི་ཕྱིར་ནི་བརྟན་རྣམས་ཀྱི། སྦྱོད་པ་བཞི་པོ་མདོ་བཞིན་
དུ། རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན། ཚེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་བཞི་
པོ་ཆོས་ཅན། མདོ་བཞིན་དུ་སྟེ་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པའི་ལམ་དང་། ཐེག་དམན་ལ་མོས་པའི་ལམ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་འདུན་
པ་སྦྱེ་བའི་ཆོས་དང་། སྦྱོད་པ་དང་གཤུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱོད་པ་བཞི་པོ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། སྦྱོད་པ་བཞི་ནི། མོས་པ་མཆོག་གོལ་བྱེད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྦྱོད་པ། དམན་པ་གོལ་
བྱེད་བྱེད་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྦྱོད་པ། གཉིས་ཀ་གོལ་བྱེད་མདོན་པར་སྦྱོབ་པའི་སྦྱོད་པ། སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོན་བྱེད་བསྟུ་བ་བཞིའི་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱང་ས་ལས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་
ལ་བརྟན་ནས་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་འབྲུབ་ཚུལ་ལ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ། ཚད་མེད་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེ་བ་
ཅན། །ཕྱད་དང་བྲལ་བའི་དགོངས་པ་ཅན། །མི་འབྲལ་བ་ཡི་དགོངས་པ་ཅན། །པན་བདེ་
དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ། །ཞེས་བྱུང་། །སྟན་པ་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཤུགས་རྒྱལ་
པོ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེ་བ་ཅན་ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པ་
ཚད་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ཕྱད་པར་དགོངས། །སྟོང་རྗེ་ཚད་མེད་
ཀྱིས་སྟག་བསྐལ་དང་ཕྲལ་བར་དགོངས། དགའ་བ་ཚད་མེད་ཀྱིས་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་
འདོད། བཏང་སྟོམས་ཚད་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པན་བདེ་ལ་འགོད་པར་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། །སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །སྟོང་རྗེ་ཚད་མེད་གཉིས་ལ་སྟ་བཞི་ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་མ་
ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་ཐར་ཟིལ་གཞོན་ཟད་པར་གསུམ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཐུབ་པ་སྐྱབ་ཀྱན་
ངས་པར་གྲོལ། །སེམས་ཅན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཁྱོད་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཀྱན། །ཐུགས་
གྲོལ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཤུགས་ཐུབ་པ་
ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་དང་སྟོམས་
འཇུག་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ། ཟིལ་གཞོན་བརྒྱད་ཀྱིས་རི་ལྟར་བཞེད་
པ་བཞིན་དམིགས་པ་དང་སྦྱལ་བ་དང་བསྐྱར་བར་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་ཟིལ་ཀྱིས་གཞོན། ཟད་པར་བརྒྱའི་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་སྟེ་ཡོན་ཏན་
སོ་སོའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལས་སྟོགས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར།

ཉོན་མོངས་མེད་པ་བསྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི།
ཉོན་མོངས་མ་ལྟས་ཐམས་ཅད་འདྲོམས། ཉོན་མོངས་འདྲོམས་མཛད་ཉོན་མོངས་ལ། །བརྟེ་
བཅས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། །དེ་ཡང་བརྟེ་ལྡན་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་
ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འདྲོམས་པར་མཛད་
ཅིང་། དེའི་ས་བོན་ཡང་འདྲོམས་པར་མཛད་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེ་བ་དང་བཅས་པས་དེ་དག་ལ་དེའི་གཉེན་པོ་སྟན་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་གནས་མཁའ་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། ལྷན་གྱིས་བྱ་བ་ཅིང་ཆགས་མི་
མངའ། ཐོགས་པ་མི་མངའ་ཉག་པར་ནི། མཉམ་པར་བཞག་ཅིང་འདྲི་ཀུན་གྱི། ལམ་ལྷོན་
ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཕྱག་
བྱ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་བྱ་བ་ཅིང་། ཉེན་སྲིབ་གྱི་ཆགས་པ་མི་
མངའ། ཤེས་སྲིབ་གྱི་ཐོགས་པ་མི་མངའ། ཏུས་ཉག་པར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་ཅིང་དེ་བ་ཀུན་གྱི་ལམ་ལྷོན་ཅིང་ཐེ་ཆོས་གཙོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་འབྲེལ་ལས། གཞན་
དག་ནི་ཆགས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་མས་པར་འཇུག་པ་ལ་ལྷོས་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་པ་མེད་
པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཆེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཉི་སྒྲིམ་ལས། ཆགས་སྲིབ་དང་ཐོགས་
སྲིབ་ནི་ཤེས་སྲིབ་གྱི་རྣམས་གྲངས་སུ་བཤད་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་ནམ་དཔུང།

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་ན་
པ་བཤད་བྱ་དང་། གསུང་པ་དང་མཁའ་པ་འཆང་བྱེད་ལ། སྒྲིམ་གྱིས་ཉག་ཐོགས་མི་མངའ་
བ། ལེགས་སྒྲིམ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་
ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ལྷན་གྱི་ཆོས་དང་། བརྟེན་པ་དོན་གཉིས་
གྱིས་བསྟུས་པའི་བཤད་བྱ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། འཆང་བྱེད་གསུངས་ཆོགས་དང་
སྒྲིམ་པ་གཉིས་གྱིས་ལེགས་པར་སྒྲིམ་པ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར།

མངོན་ཤེས་ཏུག་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི། གཤེགས་ནས་སྦྱོད་པ་མཁའ་མཛད་
དེ། དེ་དག་སྐད་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི། འོང་དང་འགོ་དང་ངེས་འབྱུང་ལ། ལེགས་འདོམས་
ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། ཕྱག་
འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་ཏུག་ཏུ་གཤེགས། གཞན་སེམས་ཤེས་
པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱོད་པ་མཁའ་པར་མཛད། རྩ་བའི་མངོན་ཤེས་གྱིས་དེ་དག་གི་སྐད་
གྱིས་ཆོས་སྒྲིམ། ལྷན་གནས་རྗེས་དྲན་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱའི་འགོ་འོང་
གཟིགས། ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་མཁའ་པ་ལྷན་འདོམས་པའི་
ཕྱིར།

མཚན་དཔེ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཁྱོད་མཐོང་ན། སྦྱིས་བྱ་
དམ་པ་ལགས་པར་འཆོལ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རབ་དང་བར། མཛད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆོལ་
ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཁྱོད་
མཐོང་ན་མཚན་དཔེའི་རྟགས་གྱིས་སྦྱིས་བྱ་དམ་པར་འཆོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཤིང་མཐོང་བ་
ཙམ་གྱིས་དང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

ཡོངས་དག་བཞི་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ལེན་པ་དང་གནས་པ་དང་གཏོང་བ་མ་
དང་། སྦྱུལ་དང་ཡོངས་སུ་སྦྱར་བལ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཡེ་ཤེས་ལ། མངའ་རྟེན་ཁྱོད་ལ་
ཕྱག་འཆོལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆོལ་བར་
འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་སམ་རྟེན་ཡོངས་སུ་དག་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ལུས་ལེན་པ་དང་། དེ་
ལ་ཅི་འདོད་དུ་གནས་པ་དང་། ཆོའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་ཚུལ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་དང་། དམིགས་
པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་སྦྱུལ་བསྦྱར་སོགས་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་དང་། ཐུགས་ཡོངས་སུ་དག་པས་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་མི་ལྡང་བ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་གཟིགས་པས་ཡེ་ཤེས་དང་གཟུངས་སྟོབས་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

སྟོབས་བརྟུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། ཐབས་དང་སྦྱབས་དང་དག་པ་དང་། ཐེག་
ཆེན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་བསྟུ་བའི། བདུད་འཛོམས་ཁྱོད་ལ་
ཕྱག་འཆོལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་བདུད་བཞི་འཛོམས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་
ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆོལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པས་བདེ་འགོ་
དང་ངན་འགོའི་ཐབས་བསྟུ་བ་སེལ། ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྟ་
ལ་སོགས་པས་ལམ་ལོག་པ་བསྟན་ཏེ་སྦྱབས་སུ་བསྟུ་བ་སེལ། བསམ་གཏན་དང་། རྣམ་ཐར་
དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་མཁྱེན་པས་ཟག་བཙས་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཐར་
བར་འཁྲུལ་བ་སེལ། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོབས་
ལྟག་མས་ཐེག་དམན་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་བསྟུ་བའི་བདུད་
སེལ་ཞིང་། སྟོབས་རྣམས་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་བསྟུ་བའི་བདུད་འཛོམས་ཤིང་བེལ་གྱིས་གཞོན་

པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ན་སྟོབས་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ། །

མི་འཇིགས་པ་བཞི་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། རང་གཞན་དོན་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤངས་དང་ངེས་འབྱུང་བག་གས་མཛད་པར། སྟོན་མཛད་མུ་སྟེགས་གཞན་དག་གི་མི་བཟླ་ རྟོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཕྱག་ འཆལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་དུ་ཡེ་ཤེས་སམ་རྟོགས་པ་ཕྱན་ཆོགས་སུ་དམ་བཅའ་པ་ ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས་སུ་དམ་བཅའ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་དང་། གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་སྟོན་པ་ལ་མི་འཇིགས་ དེའི་གོགས་ བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སུ་དམ་བཅས་ཤིང་སྟོན་པ་ལ་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་མི་བཟླ་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱུང་བ་མེད་པ་དང་བྱན་པ་ཉེར་བཞག་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། བསྐྱུང་མེད་ བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བར། འཁོར་གྱི་ནང་ན་བག་བརྟུང་གསུང་། ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཉིས་ སྤངས་པ། འཁོར་སྐྱུང་རྟོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་ འདས་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཕྱག་འཆལ་བའི་འོས་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་འདྲེས་ནས་སྟོ་གསུམ་ཚུལ་ འཆོས་གྱིས་བསྐྱུང་མི་དགོས་པའི་བསྐྱུང་བ་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་འཁོར་གྱིས་ནང་ན་བག་ བརྟུང་ནས་གསུངས་པ་དང་། གུས་པས་ཉན་པ་དང་། མ་གུས་པས་ཉན་པ་དང་། འདྲེས་མས་ ཉན་པ་ལ་བག་ཆགས་སྤངས་ཏེ་བྱང་སྟོམས་གྱིས་གནས་པའི་བྱན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ གྱིས་བསྟེལ་པ་མི་མངའ་བར་ཆགས་སྤངས་སྤངས་པའི་དགོངས་པ་རྟག་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་པས་ འཁོར་སྐྱུང་པའི་ཕྱིར།

བག་ཆགས་ཡང་དག་བཙུངས་པ་བརྟན་པའི་སྒྲི་ཀ་གཅིག་ནི། ཀྱུན་མཁྱེན་རྟོད་ལ་རྒྱ་ བ་དང་། གནས་པ་ཀྱུན་ལ་རྟག་པར་ནི། ཀྱུན་མཁྱེན་མིན་སྟོང་མི་མངའ་སྟེ། ཡང་དག་དོན་ ལྡན་རྟོད་ཕྱག་འཆལ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཕྱག་ འཆལ་བའི་འོས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་སྤངས་པའི་ཀྱུན་མཁྱེན་རྟོད་ ལ་རྒྱ་བ་སྟེ་ཐེབས་པ་དང་གནས་པ་སྟེ་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་ཏུ་ ཀྱུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་མི་མངའ་བས་ཀྱུན་མཁྱེན་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟོང་པ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་དོན་དང་ལྡན་པར་མཛད་པའི་བྱིར།

བསྐྱེད་པ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་
ལ། རྒྱུ་མཁན་གྱི་དྲུས་ལས་མི་མངའ་བ། མཛད་པ་རྟག་ཏུ་དོན་མངའ་བ། མི་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་
འཚལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འཚལ་བའི་
འོས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ལ་རྒྱུ་མཁན་གྱི་དྲུས་ལས་མི་འདའ་བས་མཛད་
པ་རྟག་ཏུ་དོན་མངའ་ཞིང་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པས་གཞན་དོན་ལ་ནུམ་ཡང་བསྐྱེད་པ་མེད་
ཅིང་མི་གཤེལ་བའི་བྱིར།

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལ་ཉིན་མཚན་དུ།
ལན་དུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། ཡན་དགོངས་རྒྱུ་ལ་ཕག་
འཚལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན་ཐུག་འཚལ་བའི་ཡུལ་
ཡིན་ཏེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལ་ཉིན་མཚན་དུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས་
ཤིང་སུ་ནི་རྒྱུ་མཁན་གྱི་དྲུས་ལས་སོགས་བཅུ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་སེམས་
ཅན་གྱི་ལ་ཕག་པར་དགོངས་པའི་བྱིར། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་གཟིགས་
པ་ནི་དྲུས་བར་མཚམས་མེད་པར་གཟིགས་པའི་དོན་དུ་ལྷུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ལས་
གསུངས།

མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། རྒྱུ་མཁན་དང་ནི་རྟོགས་པ་
དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དང་ནི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱུས་གྱི་སྒྲིམ་པ་རྒྱུ་
ལ་ཐུག་འཚལ་ལོ། ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གྱུར་པ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འཚལ་བའི་ཡུལ་དུ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཁན་མ་འདྲེས་
པ་དུག་ རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག་ ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་
གསུམ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།

རྣམ་མཁྱེན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་གཅིག་ནི། སྒྲིམ་པ་གསུམ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཆེ། རྣམ་པ་
གྱི་བརྟེན་ཐམས་ཅད་དུ། སེམས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དག་ གཙོད་པ་རྒྱུ་ལ་ཐུག་འཚལ་

ལོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱག་བུ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་གསུམ་དག་གིས་བྱང་
ཚུབ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་གྱིང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དག་
གཅོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར།

ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ནི། འདྲིན་པ་མི་མང་འཁྱེས་
མི་མང་འཁྱེ། རྟོག་པ་མི་མང་འཁྱེ་གནས་པལ། །མི་གཡོལ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ། རྟོག་
མེད་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན།
ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕྱག་འཆལ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱིན་པས་ཡོངས་སྟོད་ལ་སེར་སྟེན་ཀུན་ཏུ་འདྲིན་པ་མི་མངའ། ཚུལ་སྤྲིམས་ཀྱིས་སྒྲོ་གསུམ་
ལ་ཉེས་པའི་ངྷི་མ་མེད། བཅོམ་པས་སྐྱེ་བསྐྱེད་དང་ཁྱོ་བའི་རྟོག་པ་མེད། བཅོམ་འབྲས་ཀྱིས་
ཡོན་ཏན་ཆུང་དུ་ཅོམ་ལ་མི་གནས། བསམ་གཏན་གྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལས་མི་གཡོ།
ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་
བོ་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། དམ་པའི་དོན་ནི་གྲུབ་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་རྟོག་
པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་དོན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་སྐྱིབ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་
ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་རྒྱུ་དོན་ལྷན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། ས་ཀུན་ལས་ནི་
ངེས་པར་བྱང་། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་དོན་དང་ལྷན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་
ཀུན་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གིས་འབྲས་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
མཆོག་ཏུ་གྱུར། །ཞེས་བྱང་། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་དོན་དང་ལྷན་ཏེ། སྐྱིན་ཀུན་དང་བྲལ་
ཡོན་ཏན་ཀུན་དང་ལྷན་པས། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་གམ་སྤྲེལ་མར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཅིག་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྣམ་
གྲོལ་མཛད། །ཅེས་བྱང་། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་དང་ལྷན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་

བ་ལ་གྲོལ་བའི་ཐབས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་གཅིག་ནི།
 ཡོན་ཏན་མི་ཟད་མཉམ་མེད་ལྟར། །འདིག་རྟེན་དག་དང་དགྲིལ་འཁོར་ནའང་། ལྷང་ལ་
 ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱིས། །རྣམ་པ་ཀྱུན་ཏུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བྱུང་། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྟར་
 འདས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལྷོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པ་མཉམ་པ་མེད་པ་དུ་མ་དང་ལྟར་
 ཉེ། འདིག་རྟེན་དག་ན་བརྟན་གཡོ་སྒྲུ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་སྤུལ་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
 བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐྱོར་བའི་རྒྱལ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ན་སྤང་བ་ལོངས་སྤྱོད་དང་། ལྷ་
 དང་མི་པལ་པ་མི་སྤང་བ་ཆོས་སྤྱོད་གསུམ་དང་ལྟར་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
 མདོ་ལྗེའི་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་ཉེར་གཅིག་པ་སྦྱོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་ཀ་རེ་གཉིས་ཡོད་པ་
 རྣམས་རྫོགས་སོ། །བྱང་ས་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་གསུངས་
 པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཡི་མཐུས། །གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དེ་ལྟར་གནས་
 ཀྱི་བར། །དེ་ཡི་མཛད་པ་རྒྱན་མི་འཆད། །ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་
 གཞུང་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་འདིར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཉེ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་དེ་
 སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལྟར་རོ། །

བཞི་པ། མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། བོད་སྐད་
 དུ་ལོ་པའི་གང་གིས་བསྐྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་ལྗེ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་
 ལེའུར་བྱས་པ་འཕགས་པ་བྱམས་པས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་
 གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤུག་སིང་ཏ་དང་། ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་གང་པ་བསྒྲུ་དཔལ་བཅེགས་ལ་སོགས་
 པས་བསྐྱུར་ཞིང་ལུ་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་པ། སྤང་གྱིས་པབ་སྤྱོད་ཏ་བ་ར་ཉེ་ཏ་དང་། བམ་ཟེ་
 ཆེན་པོ་སངས་ལྷ་དང་། ལོག་དགེ་སྤོང་སྤོང་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་ཟད་བཙུངས་ལེགས་པར་
 བཤད་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །འདི་ལ་ལེའུ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་ལས། ལེའུ་དང་པོ་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་དོན་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་ཀ་དུག །གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྐབ་པའི་ལེའུ་
 ལ་སྒྲིམ་ཀ་བཙུངས། གསུམ་པ། རྒྱབས་འགྲོའི་ལེའུ་ལ་སྒྲིམ་ཀ་བརྒྱ་གཉིས། བཞི་པ་རིགས་ཀྱི་ལེའུ་

ལ་སྒྲིམ་ག་བཅུ་གསུམ། ལ་པ་མེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ཉེར་བདུན། རྟག་པ་བདག་གཞན་
 རོན་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བཅུ་གཅིག །བདུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བཅུ་ བརྒྱད་པ་
 མཐུའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བཅུ་ དགུ་པ་ཡོངས་སྒྲིམ་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ཉེར་གཉིས། བཅུ་པ་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ཟུ་བདུན། བཅུ་གཅིག་པ་མོས་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བཅུ་བཞི། བཅུ་གཉིས་པ་
 ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་དོན་བརྒྱད། བཅུ་གསུམ་པ་བཤད་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ཉེར་
 བཞི། བཅུ་བཞི་པ་སྐྱབ་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ཉེར་དགུ། བཅོ་ལྷ་པ་གདམས་དག་དང་རྗེས་བཞུན་
 ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ད་གཅིག བཅུ་རྟག་པ་ཐབས་ལྷན་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་ལྷ། བཅུ་བདུན་པ་ཕར་
 ཕྱིན་དང་བསྐྱབ་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བདུན་ཅུ། བཅོ་བརྒྱད་པ་མཆོད་བསྟོན་ཆད་མེད་པའི་ལུ་
 ལ་སྒྲིམ་ག་རེ་ལྷ། བཅུ་དགུ་པ་བྱང་ཆུབ་ཐོགས་མཐུན་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཉི་ཤུ་
 པ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་དོན་དགུ། ཉེར་གཅིག་པ་སྦྱོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལུ་ལ་སྒྲིམ་ག་
 རྟག་ཅུ་རེ་གཉིས་བཅས་བསྒྲིམས་སྒྲིམ་ག་བདུན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཟུ་གསུམ་ཡོད། དེའི་འབྲེལ་
 པ་ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པ་ལ་སྒྲིམ་ག་ ཐེག་ཆེན་མདོ་
 རྟེན་ཀུན་ཀྱི་རྒྱུ། །བཤད་པ་འདི་ཡི་གཞུང་ཆད་ནི། །སྒྲིམ་ག་སུམ་སྟོང་དག་དང་ཅ། །རྟག་བརྒྱ་
 ལྷ་བཅུ་ཡིན་པར་བསྐྱགས། །ཅིས་གསུངས།

སྐྱུང་པ། གཞུང་འདིའི་ཟབ་རྒྱས་དོན་རྣམས་རྟོགས་པར་དགའ། །མ་སྐྱུངས་བདག་
 སྒྲིམ་ཆོངས་པར་ཆེར་བསྐྱད་པས། །འོངས་པར་གང་ཟུར་སྒྲིམ་མ་ལྟར་བཅས་དང་། །ཆོད་ལྷན་
 མཁས་རྣམས་སྦྱོན་སྦྱར་སྦྱིང་ནས་བཤགས། །མདོ་སྐགས་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བཅུད་ཆགས་
 པ། །ཐུབ་བཞུན་པར་རྒྱ་རྒྱས་པའི་སྦྱེད་ཆོལ་ལས། །ཡོངས་སུ་སྒྲིམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཉེར་སྐྱེད་
 ཏེ། །རྒྱལ་རྣམས་མཆོད་ཕྱིར་དགའ་དད་གུས་པས་བྲིས། །འདིས་མཆོན་རྟུལ་གསུམ་བསགས་
 པའི་དགེ་ཆོགས་མཐུས། །རྒྱལ་སྐས་རྒྱལ་ཀུན་མཛད་པ་སྟོན་ལམ་དང་། །རྒྱལ་བཞུན་ལུང་
 རྟོགས་དམ་ཆོས་མ་ལུས་པ། །རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རི་བཞིན་རྒྱས་ཟུར་ཅིག །དེ་ཕྱིར་འགོ་
 ཀུན་ཆེ་རབས་འབྱེད་བ་རུ། །འཁོར་ལོ་བཞི་ལྷན་རྟེན་བཟང་རིམ་བརྒྱད་ནས། །དེས་འབྱེད་
 བྱང་མེས་ཡང་དག་ལྟ་བ་དང་། །རིམ་གཉིས་ལམ་གཉིས་ཟུར་རྟུ་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །དེང་

ནས་བཟུང་སྟེ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་ཆོག་སྐྱེ་མཆོས་བསྐྱོར་བའི་མི་པམ་
མགོན། །དབྱེས་པའི་འཛུམ་ཞལ་རྟག་ཏུ་འབྲལ་མེད་པར། །གསུང་གི་བདུད་ཅིས་འགྲོ་གྲུབ་
ཆོས་བྱེད་ཤོག། །བསམ་དང་སྦྱོར་བས་འབྲེལ་ཐོགས་འགྲོ་བ་གྲུབ། །རྣམ་འབྲེན་ལྷ་བའི་བྱང་
དུ་བདུད་བྱས་ཏེ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཏིང་འཛིན་བྱེ་བ་བརྒྱ། །མངོན་འཇུག་མི་ལྡོག་ལྷང་
བསྟན་ཐོབ་པར་ཤོག། །དེར་ནི་བདག་གིས་ལྷང་བསྟན་རབ་ཐོབ་སྟེ། །སྤྱལ་པ་མང་པོ་བྱེ་བ་
ཕྲག་བརྒྱ་ཡིས། །སྒོ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་སྤྱུ་ཡང་། །སེམས་ཅན་གྲུབ་ལ་ཕན་པ་
མང་བྱེད་ཤོག། །བསྐྱེད་མེད་སྒྲིམ་མཆོག་གསུམ་བྱིན་ལྷབས་དང་། །མི་པམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་
ཐུགས་རྗེ་དང་། །ཉིན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་བདེན་པའི་མཐུས། །རྣམ་དག་སྟོན་པའི་གནས་
གྲུབ་འཇུག་པར་ཤོག། །སྐྱབས་གྲུབ་འདུས་པ་སྒྲིམ་པའི་བྱིན་ལྷབས་ལས། །ཉེ་བར་འཁོར་བཞིན་
རྣམ་དག་སྐྱིམས་ལུན་གྱིས། །འོར་འཛིན་ཁྱོན་ཡངས་འགོངས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཐུབ་བསྟན་
ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །ཅིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་དོན་རྩོད་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་འདི། །གྲུབ་མཐུན་གཉིས་པ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ་དང་། །སྟོབ་དཔོན་སྟོ་གོས་བརྟན་པའི་
འགྲེལ་བཤད་དང་། །བཅུན་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་གསུམ་གཞིར་བཟུང་།
དབལ་མང་པའི་ཏ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཐུབ་
བསྟན་རྒྱས་པའི་མེ་ཏོག་གི་སྟེང་ནས་མཁས་པ་གཞན་གྱི་མན་དག་རྣམས་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཁ་
བསྐྱང་སྟེ། །སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་མཐུན་རབ་བསྟན་པའི་དབང་
ཕྱག་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་ལུན་ཆོས་རྗེ་རབ་བརྟན་རྣམས་ནས་བསྐྱལ་རོར།
སྤྱི་ལོ་ཆོག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན། །སྤྱི་ལོ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ། །བོད་རྒྱལ་ལོ་
ཉིས་སྟོང་ཆོག་བརྒྱ་བཞི། །རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཆོན་སྤྱལ་ལོའི་ཉོར་ལྷ་དྲུག་པའི་ཆོས་
བཞི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལུན་འདས་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པ་ཤུག་ཐུབ་པས་ལྷ་ར་རྒྱ་སིར་ཐུན་མོང་གི་
གདུལ་བྱ་ལྷ་སྟེ་བཟང་པོ་ལྷ་དང་འབར་བའི་གཟི་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ཁྲི་སོགས་
ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་རེས་གཟུང་ལྷག་

སྒོ་མང་མཁན་ཟུར་ངག་དབང་ཉི་མའི་གསུང་འབྲམ། རྩོད་ཅ་པ། རྟེ

པའི་ཉིན། འབྲས་སྒོ་མང་བསམ་སྒོ་དཀའ་བཅུ་པ་ངག་དབང་ཉི་མས་རང་ལོ་བདུན་ཅུ་རུབ་
ཕྱོགས་ཡོ་རོབ་སྲུང་སི་ཕ་སི་སྤིང་དུ་རྫོགས་པར་བྲིས་པ་དགེའོ། །ཕན་བདེ་འབྱུང་བའི་གནས་
གཅིག་བྱ། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་སྦྱིས་བྱ་དམ་པ་ནམས། །སྐྱེ་ཆོ་
རྒྱལ་མཚན་བཏན་གྱུར་ཅིག །།

༣། །མེ་མང་གི་སྐྱེད་མ་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ། །

ཕྱི་མ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །འདི་ཕྱི་ཀྱན་ཏུ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་
བའི་གཞི། །སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ་བའི་གྲ། །དལ་འབྱོར་ཆང་བའི་རྟེན་འདི་ཡིན་
ན་ཡང་། །བག་མེད་ལེ་ལོ་གཉིད་དང་བྲེ་གཏམ་སོགས། །དོན་མེད་སྦྱོགས་སུ་བཀོལ་བས་
དོན་ཆེན་སོ། །བདེ་ལྷག་སྐྱབ་པའི་ལུས་འདི་ཆུད་གསོན་ན། །མི་ལུས་ཐོབ་པ་དགོས་པ་ཆེར་
མ་བྱུང་། །རྟེན་དཀའ་དོན་ཆེན་མི་ལུས་རིན་ཆེན་འདི། །སྟོབས་ཀྱིས་མི་བརློག་བྲོས་པས་
མི་ཐར་པའི། །གཤེན་རྗེ་འཆི་བདག་སོ་ཉ་བཀྱེ་བ་དང་། །ན་དང་ཁྱ་བས་ཟེན་པར་མཐོང་
ན་ཡང་། །འདིག་སྐྱུག་མེད་ན་ཆོས་སྒྲོལ་བ་ཆོན། །ནམ་འཆི་ངེས་མེད་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་
ཆོ། །ཐམས་ཅད་དོར་ནས་འགོ་དགོས་ཤེས་བཞིན་དུ། །ལོ་རྒྱ་ཞག་ནམས་དོན་མེད་མདའ་
བྱེད་ན། །རང་སེམས་ཉོན་མོངས་དབང་དུ་སོང་མིན་ནམ། །ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་
སྒྲོས་ཅི་དགོས། །ལམ་བཟང་རྟེན་དུ་སྐྱབ་པས་བསྐྱེད་མཛད་པའི། །མཐོ་རིས་ཅན་ཡང་
ཐོབ་པའི་ངེས་མེད་ན། །སྤྱི་སྤོང་དགེ་སྐྱབ་འབད་པ་གལ་ཆེན་ཡིན། །ལས་འབྲས་དཀོན་
མཆོག་ལ་དམིགས་དད་པ་དང་། །གསུང་རབ་ཚུལ་བཞིན་འབྱེད་པའི་སྒོ་བྲོས་ཀྱི། །མ་ནོར་
ལམ་བཟང་རྟེན་པ་མ་བྱུང་ན། །སྐྱར་ཡང་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཆོ་ཉིད་དུ་སྦྱང་། །དེ་ལྟར་དཔལ་
ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་གསུང་། །གང་ཆེ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པ། །གལ་ཏེ་
འདི་བདག་འདྲིན་པར་མི་བྱེད་ན། །གཡང་སར་སྦྱང་བས་གཞན་དབང་འཇུག་འཇུར་པ། །དེ་
ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སྒྲོང་བར་འཇུར། །ཞེས་སོ། །མི་ཡི་གནས་ནང་ལོངས་སྤྱོད་དབང་
ཕྱག་གིས། །མངོན་པར་མཐོན་སྒྲུལ་པའི་རེ་བ་དང་། །མཐོ་རིས་ཡོན་ཏན་འབྱོར་བས་ཕོངས་
དོགས་ཀྱིས། །བདེ་བ་འཆོལ་བར་འཇུར་བས་ཤ་ཐོང་ངོ། །འདིག་རྟེན་བདེ་སྦྱིད་འདོད་ནས་
ཐབས་བསྐྱབས་པས། །བདེ་སྦྱིད་ཐོབ་པ་དེ་ལས་ཆེས་སྐྱུག་པའི། །ལུས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེམས་

ཀྱི་སྤྱད་བསྐལ་སོགས། རྣམ་པ་དུ་མས་བྱད་པར་མནར་བར་འགྱུར། །དེ་ལས་སྡོན་བསགས་
 ལས་འབྲས་ཕྱན་བྱ་ཡིས། །མཐུན་པའི་རྒྱན་བྱས་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་བརྟེན། །ཆོ་ལྷག་གང་
 ཡོད་རིང་ལ་སེམས་རྣལ་གནས། །འཆི་བ་མི་རྟག་ངན་འགྲོའི་སྤྱད་བསྐལ་བསམ། །ལས་འབྲས་
 མི་བསྐྱེད་འཁོར་བའི་སྦྱོན་སོགས་དྲན། །ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ལམ་གཙོ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཤར་སྒྲོམ་
 མ་ཆད་རང་སེམས་དབང་ཐུབ་བྱ། །རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལ་ངེས་རྟེན་ན། །དུས་གསུམ་
 བདེ་གཤེགས་ཀྱན་གྱི་ལམ་ཤུལ་རྟེན། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོར་གསུངས། །དུས་
 གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་
 པར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སོ། །རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་ན། །ད་ནས་བཟུང་སྟེ་སྒྲ་
 མེད་བྱང་ཆུབ་བར། །བདེ་སྦྱིད་ཉི་མ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འཆར། །དལ་འབྱོར་རྟེན་རྟེན་དམ་
 པའི་ཆོས་མཇལ་བའི། །དགོས་པའང་ཆང་ཞིང་པ་མའི་དྲིན་ཡང་གཤོ། །ཆོས་གོགས་སེམས་
 དགའ་སྒྲ་མའི་བཀའ་ཡང་འགྱུབ། །དེ་ལས་ལྷག་པའི་དགེ་བ་སྦྱབ་པ་མེད། །བདེ་སྦྱིད་ཐམས་
 ཅད་བསོད་ནམས་བསགས་ལས་འབྱུང་། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པར་གསུངས། །བསོད་
 ནམས་རྣམ་སྦྱིན་བདེ་སྦྱར་སྤྱད་བསྐལ་ཐམས་ཅད་སེལ། །བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་
 བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྱུབ། །བདུད་བཙོམ་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་ལྷུར་དུ་རེག་པར་འགྱུར། །ཟླ་
 ངན་ལས་འདས་ཞི་བ་བསིལ་བའི་དངོས་པོ་འཕྱོང། །ཞེས་གསུངས། དགེ་བས་བདེ་བྱང་ཐུབ་
 པས་ཡང་ཡང་གསུངས། །རང་ཅག་རྣམས་ལ་དགོངས་པ་གདོན་མི་བླ། །རང་གི་སེམས་འདི་
 ཉོན་མོངས་དབང་སོང་ན། །ཉོན་མོངས་རང་གི་དཔོན་པོའི་དཔོན་པོ་ཡིན། །རང་རང་སེམས་
 ལ་རང་རང་དབང་ཐུབ་ན། །ཞི་བདེ་གཞན་ལས་བཙལ་དགོས་གང་ཡང་མེད། །སངས་རྒྱས་
 ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་དགོངས་པའི་བཅུད། །དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་པ་ ༡༩༤༡ ལོར་སྤྱད་སི་ར་སྤྱས་སེ་སྤུལ་ལ་སྟོན་པ་སྒྲིམ་མཁན་ཟུར་མིང་ཅན་
 དག་དབང་ཉི་མས་བྲིས་པའོ། །